LIBRARY OF CONGRESS.

[SMITHSONIAN DEPOSIT.]

Chap. BP127

Shelf .S8C7

UNITED STATES OF AMERICA.

KORAN

öfversatt från arabiska originalet,

JEMTE EN

HISTORISK INLEDNING

AF

FREDRIK CRUSENSTOLPE,
Konsulat-Sekreterare vid Kongl. Konsulatet i Marocko.

SMITHSONIAN INSTITUTION

STOCKHOLM, 1843.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

BP127
S8C7

FÖRORD.

Begäret att väl använda den tid jag kunde kalla min egen, och derigenom i min ringa mån söka gagna mina medmenniskor, har gifvit anledning till detta arbete. Med tanken som oftast fästad på allt hvad min första ungdom inhemtat, om den rygtbare profet i hvars namn jag nu dagligen hörde folket omkring mig åkalla det högsta Väsendet, glömdes ej historien om hans likkista hängande mellan himmel och jord. Jag kunde icke för mig sjelf väl utreda när eller huru jag erfor att detta var blott en dikt, och det syntes mig möjligt, att flere kunde ännu vara i samma villfarelse. Detta afgjorde valet af min sysselsättning, och jag beslöt, att genom Korans öfverflyttande på vårt modersmål, göra mina landsmän bekante med en Lagstiftare och en Lag ännu blott ofullkomligt af dem bedömde, ehuru såsom rättesnöre, sedan mera än tusen år, för en så högst betydlig del af vårt slägte, väl förtjente att vara nogare kände. Öfvertygad

om de anspråk man har rätt att göra vid ett dylikt arbete, har jag ansett för hufvudsakligast angeläget, att min öfversättning skulle, så nära som möjligt, återgifva urkundens både anda och bokstaf, enligt dess tolkning af dem som erkänna henne för sin lag. Mitt bemödande att åstadkomma detta resultat är jag förvissad skall inses af dem det vederbör, hvilka nogsamt känna företagets svårighet, och till hvilkas opartiska bedömmande jag för öfrigt hänskjuter de fel som kunna finnas, likväl utan att tillräkna dessa, om den märkvärdiga produkten skulle förefalla mången långt mindre intressant än han väntat.

Under arbetets fortgång har jag haft för mig, utom det arabiska manuscriptet, Marraccis latinska öfversättning af Koran, en ledning för alla de öfversättningar på åtskilliga språk som efter hans tid sett dagen, samt Sale's engelska och Savary's franska. Dertill kan jag lägga den sällsynta fördelen jag åtnjutit, att, från en Mohammedansk lärjunges egen mun, emottaga bekräftelse på rigtigheten af min tydning af sådana ställen, der originalets mörker och flera tolkningars olikhet hafva kommit mig sjelf att först tveka. De öfriga källorna jag begagnat äro uppgifna i verket på sina tillbörliga ställen.

Arbetet är nu sålunda fullbordadt, och jag öfverlemnar det åt mina landsmän, icke med en löjlig förmätenhet, att anse det för det bästa som i den vägen kunnat åstadkommas, men med ett lugnt medvetande, att ingen möda blifvit sparad för att, enligt bästa förmåga, fullgöra mitt frivilligt påtagna åliggande. Om detta verk bidrager, att inom fäderneslandet sätta den arabiske lagstiftaren och hans lära i ett klarare ljus än de hitintills varit, så är min önskan uppfylld, och det högsta pris vunnet, som min ärelystnad någonsin kunnat hafva i sigte.

Stockholm den 30 Maj 1843.

Fredrik Crusenstolpe.

En blick på Mohammed och hans Religion.

Mycket har blifvit skrifvet om stiftaren af den Mohammedanska religionen. Några, och ibland dem främst hans egne trosbekännare, hafva upphöjt honom till skyarne, andre hafva mot honom doppat sina pennor i galla; men både vänner och fiender synas uti sina olika bemödanden komma öfverens derom, att han intager en af historiens mest upphöjda ståndpunkter. Vi hafva hvarken begär eller förmåga att göra några nya upptäckter på en väg, som blifvit så ofta befaren och så noga granskad af stora rygten inom lärdomens verld; men det må vara oss tillåtet, att, ledde af sanningens fackla, söka komma till ett rigtigt bedömande af dem vi redan äga; och detta är enda afsigten med denna anspråkslösa afhandling.

Macchiavelli yttrar någonstädes i sin rygtbara skrift "Fursten," att det är omöjligt för en enskilt man att resa sig till magt ibland sina likar, om icke omständigheterna, under hvilka han uppträder, äro gynnande för honom. I fall man, såsom fyllnad till meningen, lägger, att omständigheterna må vara aldrig så gynnande, kan blott den som är utrustad med för tillfället "passande"[1] natursgåfvor, begagna

[1] Jag säger med flit "passande;" *stora* skulle ej så väl svara emot min mening.

dem, så är axiomet fullkomnadt. Som ett exempel framstår Mohammed. Född uti ett annat land, eller uti samma land under andra förhållanden, eller under samma förhållanden med andra böjelser och annan tankegåfva, hade hans ben troligen obemärkte multnat i grafven; i stället att nu, tolf sekler sedan sjelfva hans stoft försvunnit, millioner menniskor i hans namn anropa den Allsmägtiges barmhertighet. Försynens vägar äro icke dolde, men våra ögon äro skumma, dock, så långt vi kunna se, tyckes allting vara bestämdt uti den fullkomligaste harmoni. Vid hvarje krisis menniskoslägtet undergått, hafva alltid redskapen varit till hands hvarigenom den skulle utarbetas; och häruti visar sig Guds finger, lika så väl som uti de materiela fenomen vi dagligen hafva för ögonen. Menskligheten stora drama bör derföre betraktas som en oafbruten utveckling af orsaker och följder, hvilkas början och slut ligga utom gränsen af vårt begrepp, men på hvilkas verkningar vi kunna och böra gifva akt, till vår egen upplysning och förbättring. Detta sker icke genom att följa ingifvelsen af en blind intolerans, utan snarare derigenom, att vi anse tjenligt för tid och rum, hvad som funnits och hvad som finnes. Förr än den mogna frukten af allt detta blifvit samlad uti slägtets förråd, kan det ej göra ett steg framåt; men också då stunden kommit — hvem ibland de dödlige är nog mägtig att hämma naturens gång!

Verldens ljus uppstiger i öster, och från de länder som emottaga dess första strålar har äfven utgått

det andeliga ljus, hvilket, ehuru med olika sken, sprider sig öfver hela den civiliserade delen af vårt slägte. Uti dessa milda luftstreck, der hela menniskans omtanke icke måste upptagas af sträfvandet att tvinga från en karg jord hvad som fordras till hennes alldagliga behof, utan der naturen sjelf, så att säga, drager försorg om hennes näring och inbjuder hennes själ till betraktelser, under det att en värmande sol upplifvar hennes inbillningskraft, der hafva uppträdt desse profeter, hvilka, i alla tider inför sina likar åberopat helgden af sitt guddomliga uppdrag. Här var det Israeliternes lagstiftare frambragte sina taflor under åskorna på Sinai; här var det som den milda lära uppsprang, hvilken leder den christna verlden genom törnestigen här nere till evighetens ljusa boningar, och hvars höga moral, så öfverensstämmande med samvetets röst och själens bästa rörelser, bär en tydlig stämpel af sitt guddomliga ursprung; och här var det slutligen som engeln Gabriel nedsteg till Islams profet med Koran, hvilken förkunnar för menniskorna, att det icke finnes mer än en Gud, och att Mohammed är Hans sändebud.

Det folkets ursprung hos hvilket den sistnämnde såg dagen, är, liksom de flestas, doldt uti tidernas natt; likväl är man öfverens derom, att det är ett af de äldsta på vår jord, och att Araberne innehafva ännu i dag samma land, der man påstår att deras förfäder bosatte sig efter syndafloden. För vårt ämne kan det vara öfverflödigt, att följa deras osäkra stamträd ända upp till de vördnadsvärda patriar-

ker, hvilka räkna Noach för en gemensam fader, och vi skola derföre med ens nedstiga till Ismaels afkomlingar, sedan de, såsom ett helt folk, voro spridde öfver den Arabiska halfön[1].

Långt före Mohammeds tid voro Araberne, eller såsom de äfven benämnas Saracenerne[2], fördelade på samma sätt som ännu i dag, uti tvenne klasser; den ena bestående af sådane, hvilka lefde i städer och byar, den andra af dem som vistades under tält. De förstnämnde sysselsatte sig med jordens odling, boskapsskötsel, slöjder och handel; de sednare vandrade omkring från ställe till ställe, att söka tjenliga betesmarker för sina hjordar, och närde sig af dessas mjölk och kött. För öfrigt voro de utgrenade uti en mängd stammar, fullkomligen oberoende af hvarandra, och alltid färdige att utkräfva hämnd, den ene af den andre, för ömsesidigt tillfogade oförrätter. Den utländske fienden fann dem deremot förenade, och de störste eröfrare hafva misslyckats uti

[1] Abrahams son kom dock sjelf en främling till detta land, sedan han, med sin moder Hagar, blifvit utjagad från fäderne-boningen. De nedsatte sig uti landet Hedjas, hvarest Semsens källa uppsprang till deras vederqvickelse. Här regerade Djoramiternes furste Modad, som emottog flyktingarne. Ismael blef gift med Modads dotter; och hemmastadd uti infödingarnes språk och seder, blef han stamfader för de nyare Araberne. Så vilja historieskrifvarne tyda det. (Se: *Sale,* Preliminary Discourse to Koran. Sect. I. s. 11)

[2] Af både Grekiska, Latinska och Christna författare. Se: *Gibbon,* Decline and fall of the Roman Empire. Vol V, Kap. 50 och första sidan af *Sales* Prelim. Disc.

sina försök att kränka deras sjelfständighet. De voro uppfödde till ett tarfligt och krigiskt lif. Om den kringvandrande Araben mötte på sin väg någonting, som syntes honom böra vara Ismaels arfvedel, gjorde han sig till mästare deraf med list eller våld; och städernas köpmän, med lans i hand, ledsagade sjelfve sina rika karavaner genom öcknen. Hvarje man bland folket var lika fri som nationen sjelf. Slägter och stammar voro förenade endast genom ett godvilligt samtycke. Inom hvarje stam hade lyckan eller förtjensten upphöjt en slägt öfver de öfrige, och ibland denna utsågs alltid den värdigaste, eller den äldste, till allas chef; men hans magt inskränkte sig till att föra ordet uti folkets församling, att gifva faderliga råd under freden, och att uti krigets tid vara den förste att möta fiendens skaror. Yemen (eller Lyckliga Arabien) gjorde nästan ensamt undantag från denna allmänna författning; och liksom det var den enda punkt inom halfön, hvilken för en längre tid känt tyngden af ett utländskt ok, så var det äfven den enda, som varit skådeplats för pragten af ett kungligt hof. Vid Mohammeds födelse styrdes denna rika provins af en Persisk ståthållare, uti den första Chosroes namn.

Begreppet om en allsmägtig Gud, hvilket funnits hos detta folk sedan urminnes tider, hade småningom förlorat sin ursprungliga renhet[1]. Det högsta

[1] *Sale* anför, från *Al Scharestani*, såsom ett af bevisen på, att de erkände en Gud öfver allting, den vanliga for-

Väsendet antingen syntes alldeles icke, eller blott dunkelt, bakom en här utaf afgudar, som förmenades vara medlare emellan himmel och jord, och hvilka slutade med att helt och hållet upptaga menniskornas dyrkan. Hvarje stam, hvarje slägt hade sin gud eller gudinna; och nationens helgedom, Kaabah i Mecka, hvarest Araberne hemburo sina offer redan före Christi födelse, innehöll trehundra sextio dylika, föreställande stjernor och englar, djur och menniskor, bland hvilka templets förmente grundläggare, Abraham och Ismael, figurerade, hållande i händerna ödets pilar[1].

Några af de afgudiske Araberne trodde både en föregången skapelse och en blifvande uppståndelse; och såsom bevis på det sednare anföres bruket att låta en kamel hungra till döds vid den aflidnes graf, på det att han måtte vara till sin herres tjenst i an-

meln uti hvilken de anropade Honom, som var denna: "Jag "helgar mig till din tjenst, o Gud! Jag helgar mig till din "tjenst, o Gud! Du har ingen like, utom din like, öfver "hvilken Du är fullkomligen herre, liksom öfver allt hvad "honom tillhör." (Se: *Sales* Prelim. Disc. Sect. I. s. 21). Ett annat bevis, lika om ej mera öfvertygande, ligger uti namnet *"Abd'Allah,"* hvilket betyder "Guds tjenare," och som synes hafva varit i allmänt bruk ibland Araberne, så långt tillbaka deras historie går. Sjelfva Koran bevisar slutligen samma sak. Uti dess 6:te Kapitel och 137:de vers tadlas afgudadyrkarne för det vidskepliga bruk de iakttogo före profetens tid, att afsätta en del af sina skördar och sin boskap åt "Gud," och en. annan del åt sina "afgudar," samt att härvid gifva företrädet åt de sednare. Se nyssnämnda kapitel och vers, samt nedanf. not. 163.

[1] Uti not. 135 till öfversättn. af Koran upplyses, hvad som menas med "ödets pilar."

dra lifvet. En del trodde på en själavandring, och att af blodet vid hjernan blef en fågel, hvilken hvart hundrade år besökte den dödes graf; men de fleste trodde hvarken på skapelse eller uppståndelse, utan att sakernas tillstånd alltid varit detsamma som i deras tid, och att döden gjorde slut på allt.[1].

Sådan var infödingarnes politiska och religiösa författning; men som ett fritt land stod Arabien öppet för en hvar, hvilken, antingen af egen böjelse eller tvungen af omständigheterna, der ville lefva uti sina fäders tro. Sabeer, Mager, Judar och Christne voro öfverallt kringspridde inom den vidsträckta halfön, och de proselyter som gjordes utöfvade obehindradt sina religionsläror ända intill Mohammeds tid. De förstnämnde, hvilka ej må förblandas med eldens dyrkare, påstås hafva bekänt den första religion som funnits på jorden. De trodde på en Gud, men de tillbådo äfven stjernorna, eller de englar och varelser, hvilka de förmodade bo uti dem och styra verlden, under det högsta Väsendet. De nödgades att bedja tre eller sju gånger om dagen, samt hade sina vissa stadgade fastor och offer. De trodde att elaka menniskors själar skulle straffas under 9000 åldrar, och sedan åter upptagas till nåder. De räknade Davids psalmer ibland sina heliga skrifter; men

[1] Vid denna korta teckning af Araberne har författaren hemtat ljus från Mohammeds åtskilliga lefvernes-beskrifningar, från *d'Herbelot* och *Sale*, och isynnerhet från den mästerliga beskrifning *Gibbon* gör på detta folk, på anf. st, Kap. 50.

hade dessutom en bok på Chaldeiska språket, hvilken de ansågo som sin bibel, och den de påstodo härleda sig från Adam. Babylons grannskap, kanske äfven krigets olyckor, satte dem i gemenskap med Araberne, af hvilka en stor del antogo deras tro; och då Mohammed stiftade sin religion, blefvo de inbegripne uti det i Koran så ofta förekommande uttrycket: "skriftens folk[1]." Det kan vara troligt, att den store monarkens undersåter likaledes blefvo frestade att göra sina grannar bekante med Zoroasters lära; men säkert är, att missionärernas antal blef betydligt, då dennes lärjungar efter att hafva sett sina tempel ohelgade och förstörde af den Grekiske inkräktaren, nödgades, för att frälsa sina egna lif, fly till Arabiens öcknar. Judarne voro bosatte inom halfön, åtminstone ett sekel förr än de der allmänt sökte sin tillflykt efter Jerusalems förstöring; ty redan 700 år före Mohammeds tid omtalas en Judisk konung, vid namn Abu Karb Asad, hvilken skall hafva regerat uti Lyckliga Arabien[2]. Efter sin hufvudstads undergång blefvo de temligen mägtige uti det land som emottog dem i sitt sköte. Deras synagogor öppnades i städerna, på landsbygden såg man deras fästen resa sig, och hela stammar af Ismaels afkomlin-

[1] Desse Sabeer hafva blifvit kallade Johannes Döparens Christne, derföre att de iakttaga ett slags dop och nämna sig sjelfve hans lärjungar Se: *d'Herbelot* Bibliothèque Orientale, art. *Sabi*. *Sale*, på anf. st., sid. 19, och *Gibbon*, anf. st. Kap. 50.

[2] Se *Sale*, anf. st., sid. 29 och 2:dra Tomen af hans Koran, 44:de Kapit. sid. 364 not. *e*.

gar blefvo snart förblandade med Israels barn, hvilka de liknade, som Gibbon säger, uti omskärelsens yttre tecken. Den Christna religionens apostlar hade äfven funnit inom detta frihetens område ett vidsträckt fält att odla; och flere stammar, så väl i grannskapet af Euphrat, som längre in i landet, voro lärde att tro på menniskornas frälsare. Det synes dock som de, hvilka här predikade, ej mera bekände den ursprungliga kyrkans rena grundsatser. Tvertom blef Arabien öfversvämmadt af Christna vid en tidpunkt, då de sjelfve voro sönderdelade uti mångfaldiga sekter, hvilka flydde undan hvarandras förföljelser och medförde till sin tillflyktsort sina egna, mer eller mindre falska läror. Kejsare, så väl som prelater och menigheter, andades emot hvarandra blott hat och en blind fanatism; och det himmelska ordet, hvilket bjöd "att älska Gud öfver allting, och Nästan såsom sig sjelf," dränktes uti en flod af menniskoblod[1]. Om vi öppna kyrkohistorien ifrån tredje seklet, säger *Sale*, uti sin Preliminary Discourse till Koran, skola vi finna den christna verldens utseende helt olika teckningen deraf hos vissa författare, så att långtifrån att gifva prof på en verksam nåd, nit och gudsfruktan, och att inom sig sjelf vara stadgad med renhet i lära, enighet och fast tro, den tvertom, dels i följd af de andeliges ärelystnad, och dels i följd deraf att de uti ändelösa tvister indrogo de mörkaste punkter, alldeles tillintetgjorde den frid,

[1] Se allmänna Historien från och med Constantin.

och christliga kärlek, som det var evangelii ändamål att befrämja; och dess bekännare, som i tvisterna om sina egna meningar förlorat det väsendtligaste af sin religion, drefvo henne så tillsägandes sjelfve ut ur verlden[1].

Under ett sådant sakernas tillstånd uppträdde Mohammed, försedd med en liflig inbillningskraft, mod och ihärdighet att trotsa alla faror och allt motstånd, samt med ett naturligt godt förstånd. Vältalighet och poesi, hvilken sednare innehöll nationens traditioner, stammarnes ursprung, m. m., var den enda bildning som ansågs af värde ibland hans landsmän, och det är otvifvelagtigt, att han deruti var utmärkt, ehuru, såsom fallet der var i allmänhet, denna var inhemtad genom minne och öfning, utan tillhjelp af bok eller penna. För öfrigt var han utan all annan upplysning, än den han kunnat förvärfva genom sina betraktelser öfver den natur som omgaf honom, och på sina handelsfärder till Syrien, isynnerhet uti sitt umgänge med sådane personer af de judiska och christna trosbekännelserna, hvilka, antingen i följd af sitt stånd eller af böjelse, älskade att inlåta sig uti spekulationer och stridigheter om sina religionsläror; ett ämne, som synes den tiden och uti dessa trakter hafva varit förnämsta föremålet för menniskotankens ansträngningar.

Judarne och de Christne var han sålunda hufvudsakligen skyldig sitt begrepp om det högsta Vä-

[1] Se början af 2:dra Sectionen uti *Sales* Prel. Disc.

sendet[1], och på deras skrifter, hvilkas guddomliga ursprung han sjelf bekräftade, stödde han äfven sin egen lära. Emedlertid synes den kunskap han ägde derom hafva varit högst ofullkomlig, och måhända var grundsatsen om en evig och allsmägtig Gud, det enda klara ljus, som frambröt genom det mörker Talmudisternes dikter och de christna sekternas fantastiska meningar utbredde omkring honom. Så snart detta ljus uppgått uti hans förstånd, gjorde det tydligt för honom icke allenast afgudadyrkarnes fåviska villfarelser, utan äfven vidskepelsen och förderfvet, som tagit öfverhanden hos dem sjelfve, hvilka borde vårda sanningens heliga eld, och hos hvilka han hade upptändt den fackla, hvarmed han ville upplysa sina likar. Att predika för Judarne och de Christne hvad han ansåg vara begge religionernas ursprungliga renhet; att meddela afgudadyrkarne läran om en enda, alltstyrande Gud, och förkunna Hans härlighet, kunde väl synas honom ett företag värdigt himmelens välsignelse. Utöfver detta syftemål tyckes han ej hafva kastat sina blickar vid sitt första uppträdande; äfvensom det är allt skäl att tro, det han i början handlade med den största uppriglighet. Om han ansåg den christna lärans bekännare hafva lika stort behof af hans undervisning, som hedningar och afgudadyrkare, har man mindre orsak att anklaga

[1] *Sale* anför emedlertid, stödjande sig på goda auktoriteter, att flere utaf samma stam, hvilken Mohammed tillhörde, voro frie från afguderi och dyrkade en enda Gud, före hans tid. Se; *Sales* Prel. Disc. Sect I. sid. 33.

honom för oförskämdhet och gudlöshet, än dem sjelfve, hvilka hade så vanställt sin religion, att den gudomliga stämpeln ej mera var igenkännlig. Antagom att han hade uppträdt sexhundra år före, i stället för sexhundra år efter Christi födelse, skulle väl någon finnas i våra tider, som icke velat kalla honom *en stor man*, en af sitt slägtes välgörare, i stället att han nu, uti den christna verlden, kallas *en stor bedragare*, sitt slägtes afskyvärde förförare? Uti denna hypothes skulle man icke äfven hafva gått så långt, att anse det som ett *ursäktligt medel* till sitt ändamåls vinnande, att han falskeligen sade sig vara i beröring med Guddomligheten samt ålade sina trosbekännare, att vörda sig såsom en af Gud sjelf sänd apostel? Emedlertid, huru liten förtjenst man än kan finna sig befogad att tillerkänna Mohammed, blir denna dåragtiga usurpation den hufvudsakligaste anklagelse, som med skäl kan göras mot honom, och till den skall han alltid förklaras skyldig af förnuftet och den sanna dygden, inför hvilkas domstol ändamålet aldrig kan helga medlen.

Dessa betraktelser leda till en annan, nemligen den, att man sällan betraktat den Arabiske lagstiftaren i sammanhang med *hans tid* och *hans omgifning*; utan man har, så tillsägande, lösryckt honom derifrån, för att dömma honom enligt den närvarande tidens upplysning, grundsatser och förhållanden. Så hafva några gjort honom till en halfgalen svärmare, andre, och detta är största delen, till en djupsinnig politisk beräknare. Det förefaller mig som han hvarken var

det ena, eller det andra, utan helt enkelt en Arab med varm blod och ytan af sin tids ytliga kunskap, hvilken, då han en gång fattat begreppet om det högsta Väsendets allmagt och majestät, intogs af begäret att meddela det åt dem, som voro fördjupade uti vidskepelsens mörker. Sålunda iklädde han sig sjelf sitt predikokall; men, noga bekant med sina landsmän, viste han väl att de ej skulle fästa afseende på ord, som ej stödde sig på någon annan myndighet än hans egen. Ett sändebud från himmelen nedsteg derföre till honom, såsom det står i Koran, "uti en välsignad natt"[1], och invigde honom till den Eviges tjenst; och den olärde Mohammed, som öppet förklarade sin okunnighet, samt att han hvarken kunde läsa eller skrifva, började på en gång att med en mägtig stämma förkunna den sanna Gudens lof. De höga läror, hvilka han predikade på ett språk så skönt, att de mest frejdade skalder ibland hans landsmän erkände sig oförmögne att alstra något dylikt[2],

[1] Se 2:dra versen af 44:de Kapitlet.

[2] Allt ifrån slutet af 6:te århundr. var det brukligt för Arabiens skalder och ypperste män, att hålla ett möte, som varade en hel månad, under hvilket de täflade med hvarandra uti litterära alster, förnämligast poesi och rhetorik. Församlingen tilldömde priset åt den mest förtjente, och det utmärkta snillefostret, skrifvet på siden med guldbokstäfver, upphängdes med mycken högtidlighet uti Kaabah. De förnämste författarne hade äfven för sed, vid dessa tillfällen, att, innan skiljsmessan, uppsätta på templets dörr ett skaldestycke, såsom utmaning till nästa års möte, och det berättas, att medan Mohammed predikade sin nya religion, en af desse, vid namn Labid, uppsatte några verser hvilka blefvo ansedde för så förträffliga, att ingen trodde

kunde således ej hafva sitt ursprung från honom sjelf; ingen uppstod för att göra anspråk på dem, såsom en annans foster[1]; huru skulle man då kunna bestrida sanningen af hans påstående, att de bragtes honom från himmelen af engeln Gabriel, som hade renat hans hjerta och lossat hans tungas band.

Att det icke finnes mer än en Gud, och att Mohammed är Guds sändebud, var sålunda grundvalen för den lära, hvarmed profeten framträdde inför verlden, och, såsom redan är anmärkt, var detta i början förmodligen hela hans system. Under tidens lopp utvidgades detta efter omständigheterna, allt som proselyternas antal tillväxte; och troligt är, att Mohammed härvid erhöll biträde af andra, der hans kunskap felade, äfven som det är påtagligt, att Judarnes och de Christnes skrifter anlitades så ofta andra källor voro uttömde. Emedlertid finnes ingenting, hvarken i Mohammeds Koran eller i hans offentliga lif, sådant det blifvit beskrifvet för oss, som kan tjena till stöd för den af christna författare i allmänhet

sig kunna täfla med dem, till dess Mohammed fäste der bredvid början af Korans 2:dra Kapitel. Labid hade ej väl läst dessa verser, förr än han intogs af en sådan förtjusning, att han sönderref sina egna, och ifrån att vara profetens stora fiende, blef en af hans varmaste och mest nyttiga vänner. Se *Richardsons* Företal till hans Arabiska Lexikon, sid. 2 & 3

[1] Mohammeds fiender påstodo väl att han i tysthet hade någon som hjelpte sig, hvilket äfven är alltför möjligt, men de kunde aldrig bevisa det; och aldrig hördes någon annan uppstå för att såsom författare tillegna sig hans kompositioner.

antagna meningen, att han var en stor statsman, hvilken, så att säga, uppträdde med sitt färdigskrifna system, på fickan, och hvälfde i sitt hufvud vidt omfattande planer, syftande på att tillskapa en mägtig stat, hvars spira skulle hvila i hans hand. Tvertom leder en nogare granskning af tilldragelserna under hans lefnad till den slutsats, att han, måhända med undantag af sin hufvudprincips förkunnande, icke handlade efter något slags plan; att han visserligen med stor skicklighet begagnade sig af hvilken inträffande omständighet som helst, men att han snarare följde med händelserna, än han ledde dem. Så lämpade han sina så kallade uppenbarelser till hvardagliga uppträden omkring sig, och stridiga föreskrifter fingo plats bredvid hvarandra uti Guds bok. Sålunda tillkommo en mängd ställen deruti, i anledning af hans tvister med kringboende Judar och afgudadyrkare, med hvilka han ständigt låg i delo; och en lag, som snart skulle bjuda öfver verldsdelar och milliontals menniskor, förestafvades ofta af ögonblickets ovilja mot några hundra syndare, hvilkas mörka tillvaro knappt upplyses af det ljus profetens egen historie sprider öfver dem. Hade han varit begåfvad med ett skarpsinnigt snille, som kunnat speja in i framtiden, är det troligt, att Gabriel hade bragt honom mången uppenbarelse af annan natur; men i sådant fall kan man taga för afgjordt, att hvarken han sjelf eller hans religion skulle haft den stora framgång de nu erhöllo. Om vi från hans bok vända våra blickar på hans handlingar, så visa de oss

honom äfven öfverallt som Arabernes Mose, som en profet, hvilken förkunnar den Allsmägtiges härlighet och befaller i Hans namn; men ingenstädes som en konung, ännu mindre som en statsman. En öfverste prest i sin predikstol, kallar han sina åhörare till vapen för Guds sak, och eldade af ett blindt nit nedgöra desse med sina svärd det första motstånd som står i deras väg. Men uti allt detta finnes ingen regelbunden plan, ingenting som tyckes hafva afseende på ett verldsligt rike. Den lydige muslim är uppmanad att utgjuta sitt blod för att vinna paradiset, och den motsträfvige är hotad med helvitets lågor. Hvad den förre under denna kamp förvärfvar af timligt godt, är en uppmuntran till nya ansträngningar uti samma sak; och om den sednare straffas uti denna verlden, så är det icke i följd af någon annan lag än ett himmelskt orakel, åt hvilket brödra-samfundets förenade viljor gifva stöd. Att göra eröfringar för att tjena till trappsteg åt en Arabisk thron, synes ej vara någons tanke. Tvertom delas frukten af hvarje seger lika emellan hvarenda individ som deltagit i striden; och de öfvervunne, hvilka omvända sig, blifva upptagne i familjen, såsom bröder uti Islam. Äfven den femtedel af det gemensamma bytet, som undantages för det allmännas tjenst, afsättes icke i ändamål att grundlägga någon verldslig magt, utan för att bispringa den behöfvande och för att utbreda tron. Lika litet var någon af de lagar Mohammed stiftade af en politisk natur. De hade afseende på

religion

religion och moral, som tillkomma alla folk, och voro alldeles icke beräknade på att gifva *en politisk* öfvervigt åt något visst folk, eller någon viss individ. Araberne synas också under Mohammeds hela lifstid hafva bibehållit ungefär samma inre organisation, och styrelsesätt, hvilka han fann hos dem: det var endast i fråga om religionen, som han förenade dem under en lag och ett standar. Den ovillkorliga lydnad som visades honom, den djupa vördnad man bar för hans person, var icke heller en gärd åt nationens furste, utan åt religionens öfverste prest, åt sändebudet som tolkade för menniskorna Guds befallningar. Att Mohammed sjelf blott betraktade sig i denna egenskap och ej heller af sina landsmän ansågs annorlunda, upplyses ännu mer af den villervalla som uppstod vid hans frånfälle, och hvarom historien bär vittnesbörd. Så vida han sjelf ansett sig såsom grundläggare af ett rike, och umgåtts med de djupa beräkningar man plägar tillegna honom, skulle han säkert vidtagit någon åtgärd, för att efter sin död hålla tillsamman hvad han sålunda tillskapat under sin lefnad. Men han tillbragte sina sista stunder i samtal med Gabriel; och med själen helt och hållet upptagen af betraktelser öfver det himmelska riket, slutade han sin bana, utan att hafva rigtat en enda tanke åt det jordiska, som han lemnade. Icke mindre klart bevisade hans anhängare, genom sin första åtgärd då de vid hans frånfälle blefvo lemnade åt sig sjelfve, att de uti honom sågo endast religionens öfverhufvud.

Vid valet af *Statens* styresman, skulle de troligen eljest icke förbigått Ali, profetens närmaste arfving, hans måg och kusin, hvilken varit hans förtrogne, samt derjemte allmänt erkändes för en man af snille, ett ädelt sinne, och den tappraste bland de tappre[1]. Men det fanns icke något *"rike,"* och derföre var ej heller meningen, att välja en konung. Den aflidne profetens hela magt låg uti dessa ord: "Det finnes icke mer än en Gud, och Mohammed är Hans sändebud;" och detta blef äfven det härskri, hvilket hans svärmiske anhängare, från hans knappt tillslutna graf, rusade att med eld och svärd utbreda öfver jorden. För att gifva åt grundsatsen en lefvande sinnebild, valdes Abubekr; och detta val visade Araberna på en gång, att de ingenting förlorat af sin gamla frihet, samt att det blott var fråga om att sätta uti Medinas predikstol Islams öfverste prest.

Af det nu anförda synes det, att vi våga alldeles skilja oss från den allmänna mening, som låter Mohammed uppträda med politiska planer, åsyftande att underlägga sig sina landsmän, resa honom sjelf till den höjd han uppnådde, och grunda det ofantliga rike, som kort efter hans död räknade undersåter uti Europa, Asien och Afrika. För vår tanke framställer sig ett helt annat, men icke derföre mindre anmärkningsvärdt, förhållande, nemligen, att det stora Islamska systemet, som uti khalifernes hand förenade den andeliga och den verldsliga magten, och *händelsevis* blef en följd af Mohammeds sjelftagna

[1] Alis egenskaper äro prisade af alla historieskrifvare.

apostla-kall, hade för sin oerhörda framgång till en stor del att tacka just frånvaron af all politisk beräkning vid dess uppkomst. Vi vilja till och med påstå, icke allenast att så förhöll sig, men att det låg uti sjelfva sakens natur, att det icke *kunde* vara annorlunda. Första försöket, att införa ett konstigt system ibland de råa elementer, hvaraf de rätttrognes samfund i början bestod, skulle ofelbart haft till följd en hastig upplösning. De sjelfständige arabstammarne, hvilka, enligt sin naturliga böjelse, med glädje drogo sina svärd för en religion, hvilken gaf dem byte uti denna verlden och paradiset i den andra, skulle rest sig i massa, mot hvilken som helst som eftersträfvat ett *politiskt* välde öfver dem; och profeten sjelf skulle troligen utaf ett sådant företag ej skördat större ära, eller rygtbarhet, än den som hvar och en af öcknens fribytare vinner i våra dagar.

Men om Mohammed icke hade alla de egenskaper, som hans stora framgång gifvit anledning att förmoda, så ägde han deremot just dem, hvilka erfordrades, för att uti de omständigheter, hvaruti han befann sig, åstadkomma de verkningar som följde. Hans goda, naturliga förstånd lyfte honom öfver sina landsmäns vidskepelse, så snart hans uppmärksamhet rigtades derpå, och satte honom i tillfälle att till sin fördel begagna de händelser som inträffade; hans inbillningskraft, en naturgåfva, som han hade gemensam med sin nation, kom honom att med värma omfatta den tanken att blifva ett medel i Försynens hand, för att visa en bättre väg åt sina vilsefarande likar;

hans orubbliga ståndagtighet uppehöll honom städse på den bana han en gång beträdt, och då denna började blifva blodbestänkt, då omständigheterna nödgade honom att, likt Israeliternes anförare, med vapen i hand inkräkta *sitt* "förlofvade" land, flyttade han denna bana snart, genom sitt mod och sin fintlighet på slagfältet, utom gränsen af ett rättvist sjelfförsvar, inom den omätliga rymd, der hans efterföljares brusande mod länge framfor utan att finna något mål. Att han härunder småningom blef hemmastadd med sitt apostla-kall, och den lätt lärda konsten att befalla, är naturligt; och det tyckes äfven att han, i mån af framgången, skulle hafva glömt sin ursprungliga uppriglighet, så att den himmelska saken fick stå tillbaka, för omsorgen, att väl föreställa Guds ståthållare på jorden.

Låtom oss nu göra bekantskap med den religion han stiftade, hvilken, under namnet *Islam*[1], på mindre tid än ett sekel, utbredde sig öfver flera länder, än den Christna läran på sjutton hundra år[2]. Nämnde religion var visserligen långt ifrån, att i och för sig sjelf vara den bästa; men, liksom Solon säges hafva yttrat om de lagar han gaf Athenarne, att de voro de bästa de kunde fördraga, så kan man kanske säga

[1] Uti not. 67 till 204:de versen af Korans 2:dra kapitel är detta ord förklaradt.

[2] *Bayle* säger att om vi dela jordens kända trakter uti 30 lika delar, intager den Christna religionen 5, den Mohammedanska 6 delar, och de öfriga 19 äro insvepte i hedendomens mörker. Se Dict. Hist. art. Mahomet not. A.

om Mohammeds religion, att hon var den bästa som han under dåvarande omständigheter kunde gifva åt sin tids Araber. Enligt hvad man redan låtit förstå, antog han Moses lära om menniskoslägtets början, och utgick från den grundsatsen, att ifrån verldens första tid till dess slut, det icke varit, och icke kan blifva, mer än en enda sann religion; att denna gafs af Gud sjelf till Adam, och bekändes sedan af Noach, Abraham, Mose, Jesus och alla profeterne[1]: samt att, så ofta den blifvit förfalskad på jorden, Gud sändt sina profeter, för att återföra henne till sin första renhet. Såsom trosartikel innehåller denna hans lära: erkännandet af en enda Gud, och öfvertygelsen om de profeters och apostlars sannfärdighet, hvilka Han funnit för godt, att tid efter annan sända till menniskorna, med uppenbarelsen om Hans vilja; och såsom lefnadsregel: utöfvandet af dygdens eviga lagar, samt åtlydandet af nyssnämnde himmelska sändebuds stadgar, hvilka dock, i fråga om vissa föreskrifter och ceremonier, ej voro af en evig natur, utan föränderlige, allt efter Guds välbehag, under verldens olika åldrar[2]. I följd af denna grundsats blef trosartikeln uti Mohammeds religion den: "att det icke finnes mer än en Gud, och att han sjelf var Guds sändebud." Under denna hufvudartikel inbegripes tron på englarne, på de heliga skrifterna, på profeterna, på uppståndelsen och den yttersta domen, samt på Guds från

[1] Se Korans 2:dra kapitel 130 och följande vers, äfven 209:de versen.

[2] Se *Sales* Prelim. Disc. Sect. IV, sid. 96.

evighet fastställda beslut, rörande allt, hvad som händer, har händt, eller skall hända. Detta är Mohammedanernes *trosartikel.* De särskilta föreskrifter de hafva att iakttaga, hvilka utgöra andra delen af deras religion, bestå uti fyra punkter: bönen, med de dervid anbefallda ceremonier; almose-gifvandet; fastan; och vallfarten till Mecka[1].

Beträffande sjelfva hufvudsatsen uti Mohammedanernes troslära, framställes den så tydlig i Koran, och derom har redan blifvit sagdt så mycket, att det kan vara öfverflödigt här tillägga något ytterligare; men i afseende på de andra punkterna, torde några ord ej vara ur vägen. Hvad först angår englarne, så omnämnas de på många ställen uti Koran[2], och Mohammedanerne äro äfven der bestämdt anbefallde, att tro på deras tillvaro. Läran om dem, sådan deras religionsbok förkunnar den, och sådan hon är tolkad af deras skriftlärde, är tagen från Judarne[3]. De tro nemligen att dessa varelser äro skapade af eld; med rena, tunna kroppar, utan kön; att de hvarken äta, eller dricka, eller fortplanta sig; och att de äro fördelade uti åtskilliga ordningar, med olika förrättnin-

[1] Det är anmärkningsvärdt, att omskärelsen, som allmänt iakttages ibland Islams bekännare, ej finnes omnämnd uti Koran. Det var ett af de bruk profeten fann stadgadt hos sina hedniske landsmän; och han lät det fortfara utan att hvarken bestämdt gilla, eller förbjuda det. Uti Marocko är ej någon viss ålder bestämd, då den bör verkställas; två till tre år är den vanligaste, men det händer ganska ofta att man ser äldre gossar, ja, ynglingar med fjun på hakan, undergå denna ceremoni.

[2] Se 2:dra, 6:te, 7:de, 10:de kapitlen &c.

[3] *Sale.*

gar. Så t. ex. är en del sysselsatt med att prisa Gud, en annan att fara omkring med Hans befallningar, en tredje att uppbära Hans thron, en fjerde att bedja för menniskorna, o. s. v. Mohammedanerne tro äfven, att hvarje menniska har städse bredvid sig tvenne skyddsenglar, hvilka uppskrifva hennes gerningar, och ombytas hvarje dag. De förnämste englarne anses vara Gabriel, hvilken de kalla *den helige anden*, äfven *uppenbarelsens engel*, derföre att hans göromål ibland annat är, att uppteckna Guds befallningar; Michael, Judarnes vän och beskyddare; Azrael, dödsengeln; och Asraphel, som skall stöta uti domsbasunen[1]. Satan, som de kalla Iblis, var fordom en af de förnämste englarne, men föll, derföre att han ej ville fullgöra Guds befallning och tilbedja Adam[2]. Utom englarne och djeflarne, tro Mohammedanerne på ett mellanslägte, som de kalla genier, ett slags andar äfven skapade af eld[3], men af gröfre natur än englarne, ty de äta, dricka, fortplanta sig, och dö[4]. Några af desse äro goda, andre onda, och kunna följagtligen blifva antingen salige eller fördömde, liksom menniskorna; hvarföre också Mohammed påstod sig vara sänd såväl till de förre som de sednare[5].

Vidare anbefallas Mohammedanerne uti Koran, att utan förbehåll tro på alla de heliga skrifter, som

[1] Se: *Sale* anf. st. sid. 98.
[2] Se: Korans 2:dra kap. 32 vers., 7:de kap. 10:de och följande verser &c.
[3] Se: Korans 55:te kap. 14:de vers.
[4] *Sale* enl. Djalalo'ddin.
[5] Se: Korans 55:te och 72:dra kapitel.

Guds profeter tid efter annan bragt till menniskorna, innehållande Hans uppenbarade vilja. Antalet af dessa heliga böcker uppgifva de till 104; af hvilka tio gåfvos till Adam, femtio till Seth, trettio till Edris eller Enoch, tio till Abraham; och de öfriga fyra, eller Lagen, Psalmerna, Evangelium och Koran, till Mose, David, Jesus och Mohammed[1]. De tillägga dock, att, af alla dessa uppenbarade skrifter, inga flera finnas qvar, än de fyra sistnämnda; och af dessa anse de Lagen, Psalmerna och Evangelium, sådana de finnas hos sednare tiders Judar och Christne, vara så förfalskade och förändrade, att, ehuru deruti ännu kan finnas något af Guds Ord, det mesta ej förtjenar tillit. På flera ställen förebrår Koran "Skriftens folk," isynnerhet Judarne, att hafva gjort dessa förfalskningar, och att de undanhållit profetiorna om Mohammed. Huruvida hans trosbekännare äga någon afskrift af Mose böcker, olik Judarnes, synes ej vara fullkomligen afgjordt[2]; men af Davids psalmer hafva de en del på arabiska, dock uppblandade med andra saker. De stödja sig äfven på ett evangelium af S:t Barnabas, hvilket innehåller Jesu Christi historie, och de flesta omständigheter som förekomma uti de fyra orthodoxa evangelierna, dock berättade på ett något olika sätt, och öfverensstämmande med de traditioner Mohammed följt i sin Koran. Denna bok, säger *Sale*, tyckes ej från början hafva varit en sammansättning af Mohammedanerne, men hennes innehåll

[1] Se: *Sale* anf. st. sid. 101.
[2] Ibidem.

har sedermera säkert blifvit omarbetadt, för att gynna det Islamska systemet; så att den, i dess nuvarande skick, är ett påtagligt bedrägeri[1]. Det är uti detta evangelium, som ordet *"Parakletos"* (Hugsvalaren)[2] blifvit förändradt till *"Periklytos,"* hvilket betyder "vidt berömd," eller ungefär samma betydelse, som profetens båda namn, Mohammed och Ahmed, hafva på Arabiska; hvarföre också Mohammedanerne påstå, att deras profet blifvit med sitt eget namn förutsagd uti evangelium[3].

Antalet på de profeter, hvilka tid efter annan blifvit sände i verlden af Gud, är icke mindre än 224,000 enligt *en* Mohammedansk tradition, och 124,000 enligt en annan[4]. Ibland desse voro 313 apostlar, hvilka hade särskilt uppdrag att återföra menniskorna från otro och vidskepelse, och 6 af dem införde nya lagar, hvilka, den ena efter den andra, antingen fullkomnade eller ock alldeles upphäfde dem som redan funnos. Desse voro Adam, Noach, Abraham, Mose, Jesus och Mohammed. Koran föreskrifver uttryckligen, att Mohammedanerne skola tro på alla dessa profeter, och ej göra skillnad emellan någon af dem[5]. Detta afser dock endast tron på dem; ty i samma kapitel står på ett annat ställe, att Gud

[1] Se: *Sale* anf. st. sid. 101, och Förordet till Koran sid. XVII.

[2] Se: Johannes Evangelium 14:de kap. 16 och 26 vers; och 16:de kap. 7:de vers.

[3] Se: Korans 7:de kap. 156 vers. samt 61:sta kap:ts 6:te vers.

[4] *Sale* Prel. Disc. Sect. IV, s. 103.

[5] Se: Korans 2:dra kap. 130 vers.

har upphöjt några af apostlarne i grader öfver de andra, och låtit några öfverträffa de andra[1]. Desse profeter voro, enligt den Mohammedanska tron, frie från större synder och fel; och bekände alla Islam, oaktadt de olika föreskrifter och bruk hvar och en stadgade vid sitt uppträdande, såsom särskilt tillhörande den lära han predikade. Ibland detta stora antal profeter äro icke allenast räknade de siare och patriarker, som stå omnämnde i Skriften, af hvilka några fått andra namn, såsom Enoch, Hebr och Jethro, hvilka kallas Edris, Hud och Schoaib[2]; utan äfven flere hvilka ej finnas i Bibeln, såsom Saleh, Al Khedr, Dhu'l'kfl, m. fl. Mohammed kallas profeternes insegel, derföre att han är den siste, hvilken man har att förvänta i verlden; och derföre att han med Koran har bekräftat och fullkomnat alla de uppenbarelser, som före honom voro gifne åt menniskorna.

Tron rörande uppståndelsen är, att den skall blifva allmän på den yttersta dagen; och inbegripa både englar, andar, menniskor och djur[3]; på det att hvar och en må blifva förhörd och emottaga lönen för sin lefnad. De säga, att då djuren blifvit uppväckta till lif, skola de svage uttaga full hämnd på rofdjuren, hvarefter allesamman skola göras till stoft på nytt[4]. Tiden för den yttersta dagens inträffande, är icke känd af någon utom Gud sjelf: emedlertid

[1] Se: Korans 2:dra kap. 254 vers.
[2] *Sale* Prel. Disc. &c.
[3] Se: Korans 6:te kapitel 38 vers.
[4] Se: Utdrag ur Djalalo'ddin och Jahia, uti *Marracci* s. 784.

skola vissa tecken[1] föregå, hvaraf det sista är domsbasunens ljud. Den skall låta höra sig tvenne gånger[2], med 40 års (andre säga, 40 dagars) mellanskof. Vid det första ljudet skall jorden skakas, bergen jemnas till stoft, himmelen smälta, stjernorna falla och englarne dö &c. Gabriel, Michael och Asraphel skola dock uppväckas till lif igen, innan basunens andra ljud, hvilket Asraphel skall låta höra från det ställe, der Jerusalems tempel stod. Då det ljuder, skola menniskornas själar, hvilka han på Guds befallning ihopsamlat och kastat i basunen, flyga ut derifrån, som en bisvärm, uppfylla hela rymden emellan himmel och jord, och uppsöka de kroppar som under lifvet tillhört dem: dessa skola uppskjuta ur jorden, liksom säd efter regn, och i samma tillstånd som då de föddes i verlden. När de sålunda blifvit återkallade till lif, skola de i ordning ställas af englarne, för att afbida domen. Slutligen skall den Allrahögste komma i molnen, omgifven af englarne, och medförande böckerna, uti hvilka menniskornas handlingar äro upptecknade; samt befalla profeterne, att bära vittnesbörd om dem, till hvilka de blifvit sände. Sedan Adam, Noach, Abraham och Jesus, vägrat åtaga sig medlarekallet för menniskorna, skall det slutligen blifva uppdraget åt Mohammed. Nu skall hvar och en blifva förhörd öfver sina ord och ger-

[1] Dessa tecken äro uppräknade i ordning uti *Sales* Prel. Disc., efter Doktor *Pocock*.

[2] Några säga trenne gånger, (se: *Sale* Prel. Disc. Sect. IV, sid. 114) men uti Koran stå blott tvenne gånger bestämdt nämnda. Se: 79:de kapitlet 6:te och 7:de verserne.

ningar; icke såsom vore Gud okunnig derom, men på det att menniskan må öppet bekänna Hans rättvisa. För att göra denna ännu mera uppenbar, skola nyssnämnda böcker kastas uti en våg (hållen af engeln Gabriel), hvars båda skålar, den ena hängande öfver paradiset, den andra öfver helvitet, äro stora nog för att innefatta himlarne och jorden. Den, hvars goda verk då tynga ned vågskålen, skall blifva frälsad, men den, hvars vågskål blifver lätt, skall blifva fördömd. När förhöret är slutadt och domen fälld, skola de salige taga vägen till höger, och de fördömde till venster; men båda partierna måste gå öfver *"al sirat,"* eller bryggan, hvilken, lagd öfver helvitet, är smalare än ett hårstå och hvassare än en svärdsägg. De salige, styrde af ljuset, som leder dem till paradiset, beläget under Guds thron, skola gå öfver henne lätt som vinden; men de fördömde skola snart i mörkret förlora fotfäste och falla hufvudstupa i afgrunden[1]. Att ingå uti en omständlig beskrifning på Mohammedanernes paradis och helvite, sådane som österländska inbillningskraften målar dem, medgifver ej planen för denna afhandling. Koran sjelf omtalar dessutom på många ställen dessa ljufliga lustgårdar, de saliges eviga hemvist, vattnade af floder och källor, vid hvilka de hvila i svalkande skuggor, på prägtiga sidenbäddar; der de äro klädde uti brokad med perlor och ädla stenar, uppassade af sköna ynglingar, hvilka bjuda dem på guldfat och i silfverpokaler de läckraste rät-

[1] Se: *Sale* Prel. Disc. Sect. IV. *d'Herbelot* Bibl. Orient. &c.

ter, den utsöktaste nektar; och der de framför allt njuta dessa svartögda skönheters sällskap, hvilka i kärlekens armar evigt skola bibehålla sin oskuld och sin ungdom. Såsom motstycke till detta framställas afgrundens rysliga boningar, der de förtappade förgäfves anropa döden; der de brinna uti frasande lågor och få till förtäring frukt liknande djeflarnes hufvuden, jemte svett och var som dryper från de fördömdes kroppar. Men hvad som deremot icke utan anmärkning torde böra förbigås, är läran, att det finnes olika grader både i belöning och straff; på det att hvar och en må fullt godtgöras enligt sin förtjenst. Sålunda skall den högsta saligheten, som är förbehållen de ypperste i paradiset, bestå uti att skåda Guds ansigte morgon och afton; och, i jemförelse med denna njutning, skall all den öfriga anses obetydlig[1]. Efter samma lära är helvitet fördeladt uti sju olika rum[2], för lika många klasser af de förtappade. Koran säger på mångfaldiga ställen att, *"de skola evigt förblifva deruti;"* men enligt den orthodoxa så väl som den allmänna tron, är det blott de som hafva bekänt någon annan religion än Islam, hvilka, de må hafva varit så rättskaffens som helst, äro dömde till *evig* pina: för dem heter det nemligen, att *"deras "verk äro fåfänga, och att på uppståndelsens dag "ej deråt skall gifvas någon vigt*[3]*;"* då deremot alla de, hvilka bekänt Guds enhet, äfven de gröfsta brottslingar och syndare, skola befrias från afgrun-

[1] Se: *Sales* Prel. Disc. enl. al Ghazali.

[2] Ibidem.

[3] Se: Korans 18:de kapitel 105:te vers.

dens qval, och få inträde uti paradiset, sedan de tillbörligen lidit för sina synder. Enligt en af denna profets traditioner, blir den kortaste tid sådane rätttrogne skola pinas uti helvitet, niohundra år, och den längsta, sju tusen. Här torde vara stället anmärka, att, ehuru Islams bekännare sålunda ej löpa fara, att blifva evigt fördömde, blotta tron likväl ej synes öppna för dem paradiset; ty det heter öfverallt uti Koran, att endast de som tro *och göra goda verk*, skola ärfva Edens lustgårdar.

Utom paradiset och helvitet, hafva Mohammedanerne ännu ett tredje rum bestämdt för menniskorna efter döden. Detta kallas *Al Araf;* hvilket några påstå vara en förlåt, andre en hög mur, som skiljer de saliges hemvist ifrån de fördömdes. Meningarne äro delade om de personer, hvilka äro bestämde för detta rum. Några antaga, att det skall blifva patriarkerne; andre martyrerne, och sådane, som under sin lefnad varit mest utmärkte för sin gudaktighet. Men flere af deras skriftlärde göra stället till ett slags skärseld, hvarest de skola vistas, hvilkas goda och onda gerningar väga så jemnt, att de hvarken hafva tillträde till paradiset, eller förtjena att kastas i pinan. Emedlertid på den yttersta dagen, då menniskorna äro samlade inför sin Skapare, för att dömmas, skola de på *Al Araf* falla ned för Herrans ansigte och tillbedja; och genom denna gerning skola deras goda verk få öfvervigten öfver deras onda, och sålunda paradisets portar för dem öppnas[1].

[1] Se: Korans 7:de kapitel 44 och 45 vers, och not 171 samt *d'Herbelot* Bibl. Orient. art. Al Araf.

Några ord rörande de Mohammedanske theologernes åsigter om tillståndet emellan döden och uppståndelsen, skola tillsammans med hvad som redan blifvit anfördt, gifva ett allmänt begrepp om deras lära i afseende på ett lif efter detta. De antaga nemligen, att då den döde blifvit lagd i grafven, emottages han der af en engel, som tillkännagifver ankomsten af tvenne förfärliga andar, vid namn *Monker* och *Nakir*. Desse befalla den döde, att sitta opp, hvarpå de börja förhöra honom i anseende till den tro han bekänt om Guds enhet, om Mohammeds apostlauppdrag, o. s. v. Blifva då svaren tillfredsställande, lemna de den döde i ro, och han uppfriskas af paradisets luft; hvarom icke, slå de honom med jernklubbor på tinningarne, tills han skriker så högt, att han höres från öster till vester af alla utom af andar och menniskor. Derefter tilltrycka de jorden öfver kroppen, hvilken gnages och stickes af nittionio drakar, hvardera med sju hufvuden, ända intill uppståndelsens dag. Andre säga, att den dödes synder, hvilka antaga gestalten af drakar, skola verkställa denna tortyr[1]. Det bör anmärkas, att så väl detta, som flera andra saker, hvilka blifvit anförda, såsom hörande till andra verlden, äro af flera sekter ibland Mohammedanerne ansedde blott såsom bilder; men de orthodoxe lära, att allt hvad som står i Koran, eller hör till profetens traditioner, skall tagas efter bokstafven.

[1] Se: *Sales* Prel. Disc. Sect. IV, s. 105.

I anseende till själen hålla de före, att då hon genom dödsengeln blifvit skiljd från kroppen, inkommer hon uti det tillstånd emellan döden och uppståndelsen, som de kalla al Barzakh. Om den döde varit en rättrogen, emottages hans själ af tvenne englar, hvilka föra henne upp till himmelen, att anvisa henne den plats, hvaraf den aflidne gjort sig förtjent. De indela nemligen de rättrogne uti tre klasser: profeterne, som inkomma i paradiset genast; martyrerne, hvilkas själar förvaras uti strupen på gröna fåglar, som äta och dricka af paradisets frukter och källor; samt den tredje, resten af de rättrognes själar, om hvilkas tillstånd meningarne äro delade. Några säga, att de uppehålla sig nära grafvarne; andre att de äro med Adam uti den lägsta himmelen[1]; andre, att de hela tiden äro uti domsbasunen; andre åter att de dygdiges själar, uti skepnad af hvita fåglar, uppehålla sig under Guds thron[2]. Beträffande de ogudaktiges själar är de orthodoxes tro den, att sedan de blifvit af englarne erbjudne först åt himmelen, sedan åt jorden, och på dessa båda ställen tillbakastötte, föras de ned uti ett hål i den sjunde jorden; eller, enligt en annan af Mohammeds traditioner, läggas de under djefvulens käk, att plågas der, intill dess de på uppståndelsens dag skola förenas med sina kroppar[3].

Den

[1] Skapelsen innehåller nemligen sju himlar. Se Korans 23:dje kapitel 17 vers.

[2] *Sale*, anf. st. sid. 107.

[3] Ibidem.

Den sista punkten uti Mohammedanernes troslära är den som har afseende på ett oundvikligt öde. Den lär dem nemligen, att tro på Guds från all evighet fastställda beslut, rörande allt hvad som tilldrager sig i verlden, så väl godt som ondt; och att allt detta är upptecknadt före verldens början, på en tafla af ofantlig storlek, hvilken, förvarad vid Guds thron, bär namnet, *den förvarade taflan.* Sålunda är de orthodoxas tro [1] den, att en menniskas födsel, dess minsta företag, dess med- eller mot-gång, dess tro eller otro, dess död och tillstånd efter döden, äro förut bestämde, och oundviklige. Emedan denna trosartikel i synnerhet utmärker den Mohammedanska läran, må det vara tillåtet, att deröfver göra några betraktelser. Är den i sjelfva verket annat än ett erkännande af en allsmägtig Skapare, som inrättat sin verld enligt sin allvisa ordning? Kan en sak, förfluten eller närvarande, vara annorlunda än den är? Allt hvad som sker i menskligheten ligger inneslutet i de orsaker som gifva det födsel, och det finnes icke ett factum oberoende af den driffjäder som åstadkommit det; men den Allsmägtige håller i sin hand början till allting. Han har skapat menniskan för en moralisk verld, likasåväl som för den fysiska: hennes samvete binder henne vid den förra, liksom

[1] Flera sekter erkänna hos menniskan en fri vilja, göra henne sjelf ansvarig för sina gerningar, neka att Gud är upphofvet till ondt, o. s. v. Se noten till 14:de vers, 17:de Kap:t uti Koran; och *Sales* Prel. Disc. Sect. VIII.

hennes kropp vid den sednare. Hennes förstånd upplyser henne både om följderna af att lyda, eller icke lyda, samvetets röst, och om följderna af att iakttaga, eller åsidosätta, det hvarpå hennes kropps bestånd beror; och det är endast i sammanhang med, och underkastad dessa eviga lagar, som Skaparen gaf menniskan "hennes fria vilja". Ett filosofiskt begrepp skulle sålunda möjligen hafva sökt sammanbinda läran om att allt här nere är underkastadt ett förut bestämdt beslut, med den andra som, med rätta, gör menniskan ansvarig för sina gerningar; men den arabiske profeten var icke någon filosof. Den tanke som för ögonblicket uppfyllde hans själ, utarbetades till en gudomlig uppenbarelse, eller förestafvades genast i sitt råa tillstånd, såsom en sådan, utan afseende på något sammanhang med hvad som förut på samma sätt sett dagen, Sålunda föddes hos honom tanken på ett oundvikligt öde, af tanken på det högsta Väsendets allmagt, och grundsatsen stadgades icke med den afsigt att göra menniskan till en maschin, lika oförtjent af belöning som af straff — motsatsen af hvilket synes tydligt uti Koran från början till slut, — utan derföre, att ingenting i naturen kan förhålla sig annorlunda än Hans vilja, som har sagt till verldarne "varde"! och hvars öga vaktar myrans krälande i sanden. Att uppmana menniskorna till den fullkomligaste undergifvenhet under Guds beslut, såsom Den på hvilken allting beror i denna verlden, tyckes derföre hafva varit egentliga meningen med denna lära. Hon var emedlertid ej väl uttalad såsom tros-

artikel, förr än hon visade sig rik på följder, ehuru ganska olika uti olika omständigheter. Under det att systemet var i sin vagga, cch profetens samtidige anhängare utan undersökning, med en blind tro, omfattade hvarje orakel som utgick från hans mun, skulle naturligtvis öfvertygelsen om att lif och död voro förut bestämde, och att ingen försigtighet kunde undandraga en menniska från sitt öde, öka den djerfhet med hvilken de gingo döden till möte, för att vinna allt det goda som var dem utlofvadt uti detta lifvet, och i det tillkommande; och äfven sedan det blinda nitets ebb infallit, hafvande lemnat efter sig systemet uti sin helhet, bidrog samma öfvertygelse att lägga mod till mod, så länge segrarnes gloria upplyste mohammedanernes väg; men ett helt annat förhållande inträffade då motgångarne tvungo dem att sluta sig inom sig sjelfva. Lösryckt från allt det som ursprungligen fästade henne vid himmelen, stod då qvar läran om ett oundvikligt öde, icke mera såsom ett stöd för mohammedanernes magt, men såsom stöd för en tung despotism, hvilken nedtryckte all sinneskraft, qväfde all tankeförmåga. Om Islams fäder och skriftlärde, i stället för att använda hela värman af sin inbillnings kraft, hela spitsfundigheten af sitt snille, att förklara och utlägga orimligheter, hade bemödat sig att utveckla de moraliska grundsatser hvilka finnas uti deras religionsbok, kunde de deruti funnit tillräcklig anledning att tolka denna lära på ett mindre materielt sätt, och troligen mera

öfverensstämmande med deras profets afsigt[1]. Emedlertid äfven med den tydning de gifvit deråt, så, ehvad för inflytande som helst hon säkert utöfvat på Islams bekännare, har hon dock ej varit i stånd till att förändra menskliga naturen. Jag har aldrig hört omtalas uti de mohammedanska länder der jag vistats, att en tjuf någonsin inför domaren gifvit till ursäkt för sitt brott, att han var förut bestämd att stjäla; om någon dylik anekdot finnes, så hör den säkert till de rara undantagen: ej heller har jag funnit någon mohammedan, mer än någon christen, åsidosätta att visa sig uti en fördelagtig dag för sina likar, derföre att ödet hade bestämt honom till att synas såsom en skurk: lika litet känner jag något exempel på en mohammedansk lärare, som hållit tillbaka sin agande hand från en hårdnackad lärjunge, derföre att denne var ifrån tidernas början bestämd att förblifva ett okunnigt nöt. Sålunda uttager alltid menniskonaturen sin rätt: hvad som öfverensstämmer med densamma uti en lära, blifver beståndande; det öfriga försvinner liksom skummet på hafvets bölja. Mohammedanens förnöjsamhet med Försynens behag; hans ståndagtighet under ödets slag, och det tålamod med hvilket han genomgår alla bedröfligheterna uti denna jemmerdalen, äro allt en helsosam följd af samma grundsats, hvilken i hela sin utsträckning syftar på att göra menniskan lik vilddjuren i öcknen.

[1] Jag nekar ej att Islamismen äfven haft tolkare uti en sådan anda, och hvilkas mening blifvit antagen af åtskilliga sekter, men jag talar här om läran, sådan hon blifvit förstådd af pluraliteten inom den mohammedanska verlden.

Utaf de fyra föreskrifterna, hvilkas iakttagande hörer till andra afdelningen af den Mohammedanska religionen, är bönen den första. Denna är stadgad att förrättas 5 gånger om dygnet, på ett visst bestämdt sätt, och med vissa förberedelser; nemligen: Vid gryningen, vid middagen, omkring klockan half 4 e. m., vid solnedgången, och ett par timmar derefter, då folket i allmänhet begifver sig till hvila. Dessa särskilta bönestunder gifvas tillkänna från moskétornen i städerne, och från moské-tältet på landsbygden, icke medelst klockor, som ej brukas hos Mohammedanerne, utan genom menniskorösten. Muedhn[1] utropar, nemligen, med en halfsjungande stämma följande ord: *"Gud är störst. Jag vittnar att det "icke finnes någon Gud utom Gud. Jag vittnar "att Mohammed är Guds sändebud. Kommer till "bön. Kommer till frälsning. Gud är störst. Det finnes ingen Gud utom Gud"*. Vid ljudet af Muedhns röst bereder sig hvarje rättrogen muslim till bön medelst de uti koran [2] uttryckligen anbefallte tvagningar; hvarefter han begifver sig uti moskén att bedja, eller förrättar sin andakt på det ställe han befinner sig; dock iakttagande att det må vara rent, och att han vänder sitt ansigte mot väderstrecket uti hvilket Meckas tempel är beläget. Den sista omständigheten var enlig med hvad som iakttogs uti de olika religionerna hos de österländska folken, hvilka alla

[1] Så benämnes den person hvars syssla det är att kalla folket till bön.

[2] Se 5:te Kapitlet 8:de och 9:de vers., äfven 4:de Kapitlets 46:te vers.

hade en viss trakt af himmelen hvarât de vände ansigtet, då de tillbådo Gudomligheten [1].

De ofvanuppräknade tiderna på dygnet förrättas bönen enligt en gifven form, med vissa korta lofuttryck, och bugningar, dels uti stående, dels sittande ställning, den djupaste, då den tillbedjande faller på knä och stupar kroppen framåt, så att pannan hvilar mot marken [2]. Dessa andaktsöfningar äro lika för

[1] Se Doktor *Prideaux's* Life of Mohammed sid. 92 & 93. Mohammed hade först stadgat Jerusalems tempel, såsom den punkt hvarât hans lärjungar borde vända sig i bönen, men han förändrade snart detta stadgande, hvarom mera längre fram.

[2] Uti Marocko är bönritualen denna:

1:o Den bedjande ställer sig upprätt, och med båda händerna upplyftade till öronen, säger han: "Gud är störst"! derefter låter han armarne falla ned, hängande bredvid kroppen, och i denna ställning upprepar han korans 1:a kapitel; till hvilket lägges ett annat af de kortare kapitlen mot slutet, eller ock blott några verser af koran:

2:o Lutar han hela öfre kroppen framåt, med händerna stödda på sina knän, uti en bugande ställning, under det han säger med hög röst: "Gud är störst"!

3:o Reser han sig igen, och säger: "Gud hör den, som prisar Honom":

4:o Faller han på knä, och med händerna stödda mot marken, lutar han hela framdelen af kroppen framåt, så att pannan och näsan vidröra jorden, i det han säger: "Gud är störst"!

5:o Rättar han opp öfre delen af kroppen, så att han blifver sittande på hälarne, med händerna hvilande på låren under det han säger: "Gud är störst"!

6:o Stupar han sig framåt som nyss förut, upprepande: "Gud är störst"!

7:o Slutligen reser han sig opp på sina fötter, om möjligt utan att med händerne vidröra marken, och säger: "Gud är störst":

alla dagar i veckan; och fredagen, hvilken är bestämd till Mohammedanernes helgedag, utmärker sig endast deruti, att middagsbönen efterföljes af en predikan. Men kroppens rening och det noggrannaste iakttagande af nyssnämnde ceremonier, äro ej ensamt tillräcklige, att göra bönen af något värde; Mohammedanerne äro undervisade, att det är hjertats rigtiga författning, som är hennes lif och anda: "åkallen "eder Herra i ödmjukhet, med fruktan och håg, ty "Guds barmhertighet är nära dem, som väl göra", heter det i Koran [1]; och det var säkert endast i denna mening, som profeten kallade bönen, *religionens pelare*, och, *nyckeln till paradiset* [2].

Den andra föreskriften uti Islams religion är almosegifvandet. Almosorna äro af tvenne slag: de af lagen föreskrifna, och de frivilliga. De förstnämda

Detta är bönens 1:a afdelning, och kallas *"en Rikah"*; den andra går till på samma sätt, med den skillnad, att den 7:de positionen är lika med den 5:te uti första *Rikah*, uti hvilken sittande ställning den bedjande, sedan han upprepat orden "Gud är störst"! tillägger en bön för profeten, och en annan för sig sjelf, hvarpå han vänder ansigtet till höger och venster, i det han säger till de andre bedjande: "frid vare öfver eder"! Då bönen är slut stryker han sig om skägget med högra handen, och säger: "lofvad vare Gud"! Uti moskéerna kan en bön bestå af 3 och 4 sådana *"Rikahs"* men då man ser en Mohammedan göra sin bön på öppna fältet, inskränker han sig vanligen till blott en enda. Mohammedanerne, liksom Katholikerne, äro försedde med radband. De förres innehålla 90 kulor; vid hvarje kula de låta passera fingrarne upprepa de ett lofuttryck såsom: "prisad vare Gud! ära vare Gud! Gud är störst! Gud är allsmägtig! o. s. v.

[1] Se 7:de kapitlet 53 och 54 vers.

[2] Se *Sales* Prel. Disc. Sect. IV. sid. 147.

utgingo i början från allt, som hörer till en mans egendom, så väl af lifsmedel och varor, som af penningar; och voro i allmänhet beräknade till omkring 2 procent af värdet [1]. Mohammed insamlade dem sjelf, och utdelade dem, efter sitt godtycke, till de nödlidande, samt dem, som stredo för den nya religionens försvar och utbredande. Under tidernas lopp har en del af det, som var anslaget till almosor, antagit egenskap af skatt till fursten; en annan del, utan att vara formligen afskaffad, har kommit ur bruk; och det, som ännu utgår, erlägges till moskéerna och helgedomarne, för att derifrån utdelas till de behöfvande. Dervid kan man anmärka att, likt många dylika allmänna stiftelser, dessa ofta, äro rika förmyndare, hvilka låta minsta delen af valutan komma sina myndlingar till godo. Hvad de frivilliga almosorna angår, så är den tiden långt för detta förbi, då en man, likt Hasan, Alis son och Mohammeds sonson, gaf bort allt hvad han ägde till sina nödställde likar [2]. Girigheten, som måste varit ett fel åtminstone hos en del af Araberne redan under profetens tid, att dömma efter de många varningar deremot, som finnas uti koran, har varit starkare, än hans läror; och i jemnförelse med det allmänna, och oförsynta sträfvandet att förvärfva, finnes i våra

[1] Ibidem sid. 152.

[2] Uti la Bibliothèque orientale, artikeln Hasan, gör d'Herbelot en vacker målning på fromheten och välgörenheten hos denne Alis son. Tvenne gånger under sin lefnad gaf han bort allt hvad han ägde, och tre gånger delade han med de fattige sin egendom.

dagar få exempel på gifmildhet. Så har åtminstone jag funnit det, i de trakter, der jag varit i tillfälle att se verkan af profetens lag [1]. Föreskriften om almosegifvande är dock icke derföre mindre vördnadsbjudande; och den rättsinnade muslim borde finna en ytterligare uppmuntran, att uppfylla sin läras kraf, i det föredöme, hvilket traditionen lärer oss, att profeten sjelf och hans närmaste anhörige gåfvo sina trosförvandter.

Den tredje religionsföreskriften är fastandet. Mohammed ansåg detta för en pligt så vigtig, att han brukade säga, att det var *"religionens dörr"*, och att, "dens andedrägt som fastade, var behagligare för Gud än mysk". De Mohammedanske theologerne räkna tre grader af fastande: 1:o att hålla kroppen från att tillfredställa sina lustar; 2:do att af-

[1] Att en grundartikel uti religionen ej kan blifva fullkomligen åsidosatt af den magtägande, följer af sig sjelft. Så t. ex. utdelar Sultan i Marocko, ett och annat år, så kallade almosor vid festen *aschor*, då åminnelsen af profetens dödsdag firas. För ett par år sedan sände han till staden Tanger omkring 1500 spanska piastrar för att utdelas till de fattige. Af denna summa strök hans ombud först en del i egen ficka, och sedan anmälde sig hela staden, höga som låga, med undantag af en enda köpman, för att, såsom nödlidande, få del af utdelningen. Några ibland de förmögnare, som likt nyssnämnde köpman, äro något mera samvetsgranne, utdela äfven almosor vid denna fest, då de fleste städernes fattige dessutom åtnjuta räntan af en gåfva anslagen för många år sedan af en bland Sultans fastrar eller mostrar, som ägde en större förmögenhet, hvilken hon testamenterade hel och hållen till *pios usus*. Gästfriheten, som på landsbygden utöfvas mot fremlingen, var hos Araben ett karaktersdrag, som blifvit helgadt af religionen.

hålla öron, ögon, tunga, händer, fötter och andra lemmar från synd, och 3:o att hindra hjertat från verldsliga omsorger, äfvensom tankarne från allt utom Gud [1].

Utom några mindre fastor, hvilka blifvit anbefallde såsom syndabot, eller iakttagelser i vissa enskilta fall, är hela månaden Ramadan bestämd till en allmän fasta för alla Mohammedaner. Olik den af Katolska kyrkan föreskrifna, hvilken inskränkes till att vissa tider afhålla sig blott från vissa födoämnen, består den Mohammedanska deruti att, så länge hon påstår, ifrån solens uppgång till hennes nedgång, afhålla sig från allt, som tjenar till kroppens uppehälle, förfriskning eller njutning. Sålunda är det icke nog, att afstå från mat och dryck; att röka, snusa, bada, vidröra qvinnor, till och med att uppsåtligen svälja sin spott, är en synd, som gör fastan fåfäng och af intet värde. Så snart solen försvunnit under horisonten är det deremot tillåtet för de rättrogne, att taga sin skada igen; och att, så länge natten varar, förtära, och njuta, allt hvad deras religion under vanliga förhållande anser lagligt.

Oaktadt det skulle synas vara en mindre svår penitens att fasta om dagen, då det är tillåtet att fråssa om natten, är dock den ifrågavarande ganska plågsam, särdeles då Ramadan infaller den heta årstiden [2].

[1] *Sale* enligt Al Ghazali.

[2] Mohammedanerne räkna månår. Deras månader göra turen genom alla årstiderna, och återkomma efter 30 år till samma punkt.

Detta gäller i synnerhet om de arbetande klasserna. De kunna icke en gång göra blott en liten del af dagen till natt: de måste, som vanligt, sträfva uti sin anletes svett, och en man vore han än nära att försmägta af törst, måste afbida dagens slut för att kunna läska sig med en droppe vatten. Utaf alla den Mohammedanska religionens föreskrifter finnes ingen som iakttages så bokstafligen som Ramadans fasta; så väl den förhärdade syndaren, som den svage, hvilken i hemlighet bryter lagens bud i hopp om förlåtelse i sinom tid, täfla med den andäktige muslim, uti det allvar, med hvilket de underkasta sig denna späkning. Lagen sjelf undantager emedlertid vissa personer från dess uppfyllande, såsom, de sjuke, och de som äro stadde på resor [1]; med villkor dock, att då hindret är förbi, den ifrågavarande personen fastar ett lika antal andra dagar, i stället för dem som blifvit försummade. Med sjuke förstås för öfrigt alla sådane, hvilkas helsa synbarligen skulle lida af en fasta, såsom ålderstigne personer, små barn, hafvande och digifvande qvinnor; ty, som koran säger, Gud vill icke göra fastan till en svårighet, utan till en lättnad för de rättrogne [2]. I samma vers underrättas de äfven om orsaken, hvarföre Ramadan blef förordnad till en fastemånad, nemligen derföre att koran uti denna månad nedsändes från himmelen till menniskornas vägledning.

[1] Se korans 2:dra kapitel, 181 vers.

[2] Ibidem.

Slutligen anbefallte Mohammed såsom en nödvändig religionspligt, vallfarten till Meckas tempel. Åtminstone en gång under lefnaden är hvarje muslin, som hunnit öfver ynglingaåren, ålagd, att göra ett högtidligt besök i denna helgedom. Koran tillägger emedlertid uttryckligen det villkor, att, "man må vara i stånd till färden dit [1]". Detta uttryck har blifvit olika tolkadt af olika lagtolkare, och den utsträckning det medgifver tyckes äfven vara tyst förstådd af den olärda allmänheten, om man dömer efter den mängd Mohammedaner, af alla stånd och villkor, som lemna detta jordiska utan att hafva kysst kaabahs svarta sten [2]. Den allmännaste tydningen på hvad det vill säga, att vara skicklig till att verkställa vallfarten, är dock, att man måste vara vid helsa, och derjemte äga nödiga medel till resans företagande [3]. För att kunna tillräkna sig förtjensten

[1] Se kapitlet 3 och 91 versen.

[2] Denna sten är infattad i silfver uti templets sydöstra hörn. Den hålles i största vördnad hos Mohammedanerne; och en af ceremonierna vid vallfarten består i att kyssa den med alla tecken till den djupaste ödmjukhet. De säga att det var en af paradisets ädla stenar, som föll ned med Adam, och hvilken, räddad undan syndafloden, bragtes af engeln Gabriel till Abraham då han byggde templet. Se *Sales* Prel. Disc. Sect. IV, sid. 161. Mohammedanerne tro äfven att stenen från början var en genomskinlig hyacint, men att, då han vidrördes af en oren qvinna, blef svart och kompakt. De rättrognes kyssar under så många sekler, hafva gjort stenens yta ojemn. Det är ett stycke af vulkanisk basalt. Se *Ali Bey's* Resa.

[3] Flere författare (se Chénier och Ali Bey) påstå origtigt att en Mohammedan som ej sjelf verkställer vallfarten till Mecka, kan sända i sitt ställe en annan pelegrim, som me-

af att hafva uppfyllt denna pligt, måste besöket verkställas på den bestämda tiden af året [1]. Ceremonierna i Mecka vid den stora högtiden äga rum uti månaden Dhu'l' Heddjah och endast den, som deltagit i dessa, har uppfyllt religionens kraf. Vallfarten till kaabah i Mecka var ett gammalt bruk inom den arabiska halfön, och de heliga ceremonier hvilka der ännu denna dag iakttagas, bära tydlig stämpel af sitt hedniska ursprung. Den andäktige muslim, som sju gånger i rad går omkring det åldriga templet, hvarje gång kyssande med vördnad den svarta stenen, den som likaledes sju gånger passerar mellan de båda bergen Safa och Merua och kastar sju stenar i Minadalen, samt med begärlighet slukar zemzens [2] varma,

delst offrets frambärande för den frånvarandes räkning, öfverflyttar på honom gerningens förtjenst, så att det är detsamma som den frånvarande i egen person hade verkställt vallfarten. En rättrogen må gifva såsom *almosa* till en pelegrim så mycket han behagar, eller utrusta till vallfarten så många pelegrimer han vill, så räknas väl detta honom till godo (enligt den Mohammedanska läran) såsom hvarje annat barmhertighetsverk inför Gud, men vallfartens pligt har han ingalunda uppfyllt med mindre han, *in propria persona*, infinner sig till högtidens begående i Mecka. Hvilken som ej går till Mecka, ålägges att fasta de 9 första dagarne af månaden Dhu'l'Heddjah.

[1] Se korans 2:dra kapitel 193 vers.

[2] Zemzen är en brunn vid Meckas tempel, sjelf kringbyggd som ett slags tempel med *kupol*. Mohammedanerne hålla före, att det är samma källa som sprang opp till Ismaels vederqvickelse, då Hagar vandrade med honom i öcknen. Ali Bey, uti hvars resa den tillförlitligaste beskrifning finnes på Meckas tempel, och de ceremonier som der äga rum, säger, att vattnet uti ofvannämde brunn, oaktadt dess djup och klimatets hetta, är varmare än luften, och

bitteragtiga, men heliga vatten, gör ej annat i *Guds namn* än hvad den afgudiske araben gjorde många mansåldrar före profetens tid uti *Hobals* [1] *namn*. Kaabah och de heliga bruk, hvilka der blifvit häfdvunne, höllos i större vördnad hos Araberne, än, att Mohammed skulle lyckats att afskaffa dem, om han haft en sådan afsigt; de blefvo derföre inympade på den nya läran, med sådana tillägg, eller förändringar, som omständigheterne tilläto, eller gjorde nödvändiga. Till de sednare hörde förbudet att göra runden omkring templet naken; till de förre åtskilliga böner, och bönestället, inom den fridlysta grunden; samt pelegrimens beredelse till sitt kall, genom sina lustars späkande, och afhållande från qvinnor, kif, och all synd, så länge vallfarten påstod. Den 10:de uti månaden Dhu 'l' Heddjah är den stora offerdagen. Från Ganges till Gibraltars sund uppstiger då till himmelen röken af millioner offerdjurs blod [2], för att svara mot det som samma stund flyter i dalen bredvid Mohammedismens helgedom. Sedan pelegrimerne slagtat och förtärt sina offer, samt utdelat bland de fattige, hvad som blifvit öfver efter att

liknar varmt vatten, samt är tungt, och till smaken bitteragtigt. Det är äfven af honom beskrifvet såsom klart och helsosamt. Det anses för mycket heligt, och sändes på buteljer, omkring till alla Mohammedanska länder.

[1] Koreischernes förnämsta afgud.

[2] Det åligger hvarje familjefar eller husägare, att vid denna högtid slagta ett får eller en kamel. De förnämare slagta ibland ett djur för hvarje mansperson af deras eget hushåll. Inomhus förtäres en del af det slagtade djuret, och det öfriga utdelas till de fattige.

de sjelfve, och deras vänner blifvit tillfredsställde, raka de sina hufvuden, och klippa sina naglar, hvilka de begrafva på samma ställe. Derefter är vallfarten fullbordad, och pelegrimen återvänder till sin hembygd, med hederstitteln *"Al Hajd"* [1] som han sedan resten af sin lefnad bär framför sitt namn.

Desse äro hufvudpunkterne uti den Mohammedanska religionen. Ännu några ord erfordras till upplysning om vissa andra föreskrifter som innehållas uti Koran, om sjelfva den märkvärdiga urkunden, samt slutligen om de sekter hvaruti Islams bekännare varit, eller äro delade.

Nyssnämde föreskrifter äro af tvenne slag: de allmänna moraliska, som likna hvarandra uti alla religioner, emedan grunden för dem är tagen ur menniskohjertat; och de särskilta stadgar, hvilka i synnerhet tillhöra Islam. Desse äro förbudet af vin, spel och förtäring af vissa djurs kött; tillåtelsen att taga flera hustrur, och utöfva vedergällningsrätten; samt de öfriga bud, hvilka, med afseende på det enskilta lifvet, och förhållandet man och man emellan, ligga till grund för Mohammedanernes civila lag. I detta allt tyckes Mohammed i synnerhet hafva haft Judarnes lag till föresyn. Till dessa stadgar kunna äfven räknas, befallningen för de rättrogne, att kämpa med sina personer, och sin egendom, för trons försvar, samt afskaffandet af vissa vidskepelser, och

[1] Ordet betyder *"Pelegrim"*.

grymma bruk, hvilka voro gängse hos profetens landsmän före hans tid [1].

Vinförbudet, uti hvilket inbegripes det af alla rusgifvande drycker, iakttogs kanhända utan svårighet af ett föga talrikt samfund, hvars medlemmar voro vande vid återhållsamhet, och ett härdadt lefnadssätt; men i längden har det haft samma verkan, som alla dylika förbud, beräknade på att *qväfva* de naturliga lustarne, i stället för att styra och förädla dem: det har skapat hycklare och syndare. Bacchi dyrkare, höge som låge, träffas till stort antal uti alla Mohammedanska länder; och på flera ställen visar sig lagbrytaren öppet under verkan af drufvans saft, utan att löpa fara, att tilltalas för sitt brott. Spel-förbudet iakttages bättre, ehuru ibland de lägre klasserna man stundom märker dem som funnit behag i det utländska exemplet; men hvad som bäst efterlefves, är det bud som förbjuder all beröring med det fyrfotade djur, hvilket utgör en så stor kräslighet på den gastronomiske Européens läckra bord. Tillåtelsen att taga flera hustrur, som tydligen gifves uti Koran, kan ej med skäl läggas profeten till last, såsom skulle han derigenom hafva velat hålla sina lärjungar skadeslöse för den försakelse han i öfrigt ålade dem. Då Mohammed stiftade sin lag, var den deremot en verklig inskränkning. Mång-

gifte

[1] Isynnerhet den omenskliga seden att lefvande begrafva sina flickebarn, som iakttogs af flera stammar, under afgudatiden. Se Korans 6:te kapitels 138 vers, samt noten 164 &c.

gifte var ett gammalt bruk hos österländska folken; och Araberne isynnerhet kände inga gränser för sina köttsliga lustars tillfredsställande [1]. Det stadgande som nödgade dem att ej öfverskrida antalet af fyra hustrur [2], och att ej välja dessa inom de närmaste blodsbanden, var sålunda i sjelfva verket en moralisk lag; och det torde ej böra med tystnad förbigås, att samma vers, som innehåller detta bud, uttryckligen säger, att om en man ej tror sig kunna vara rättvis mot flera, han då nöjer sig med en hustru; ett råd som efterföljes af den stora mängden bland profetens trosbekännare. Men om orden, hvilka inskränka antalet af en muslims "*ägta*" hustrur till högst fyra, äro tydliga, så äro de det icke i fråga om hans förhållande till sina slafvinnor. Uti den nyss åberopade versen heter det nemligen: ..... "ägter då så många som J behagen af "qvinnorna, tvenne, trenne eller fyra. Men om J "frukten att ej kunna handla billigt mot flera, ta- "ger då en enda, eller de slafvinnor J besitten". Och på ett par andra ställen heter det: "nu äro de "rättrogne lycklige ..... hvilka äro vaktare öfver "sin blygd: utom i fråga om sina hustrur, eller "sina slafvinnor, ty beträffande dem skola de vara "utan förebråelse. Men de, som sträcka sina be- "gär utom detta, de äro öfverträdare [3]". Åtskilliga

[1] Se *Prideaux*, Life of Mohammed sid. 25 och *Gibbon* Tom. 5, sid. 203.

[2] Se Korans 4:de kapitels 3:dje vers.

[3] Se Korans 23:dje kapitel, 1, 5, 6, 7 vers och 70:de kapitlet 29, 30 och 31 vers.

lärda författare förklara emedlertid dessa verser så, att en muslim, som ej vill nöja sig med en hustru, och ej kan komma ut med att taga till ägta flera "*fria*" qvinnor [1], må "*ägta*" sina slafvinnor, men under intet villkor, äfven bland dessa, öfverskrida antalet af fyra; och samma författare mena således, att bruket hos de förnäme Mohammedanerne, att, utom sina fyra lagliga hustrur, hafva en seralj fylld med frillor, är ett missbruk, stridande mot Korans uttryckliga föreskrift [2]. Att det är ett missbruk kan gerna medgifvas, att det är stridande mot lagstiftarens mening, må äfven vara; men att han då uttryckte denna på ett så tvetydigt sätt, att det förklarar både missbruket, och deras föreställning, som vilja, att han gaf en obegränsad frihet åt de rättrogne att lefva tillsammans med sina slafvinnor [3], kan, vid ett nogare granskande af de uti Koran nyss åberopade ställen ej nekas.

Vedergällnings-lagen (Jus talionis) tyckes hafva fått rum ibland Mohammeds stadgar, såsom ett band på den enskilta hämden. Det heter i Koran: "uti "vedergällningsrätten är lif för eder, o, J som hafven

[1] Derföre att en fri qvinna fordrar både en större hemgift, och, såsom vand vid ett relatift öfverflöd, är dyr att underhålla.

[2] Se *Sales* Prel. Disc. Sect. VI, sid. 182 & 183; samt hans öfversättning af Koran, sid. 85, Tom. 1, med not. *b*; och *Gagniers* not uti Abu'l'feda sid. 150.

[3] Se *Maracci* Prodromi ad Ref. Alc. part. 4, sid. 52; och *Prideaux* Life of Moham., sid. 147. Den sednares förfalskning af Korans text på detta ställe, skulle göra honom oförtjent af att åberopas, om han vore ensam om sin åsigt.

"förstånd [1]". Vissheten att blifva betald med lika för lika, borde nemligen återhålla våldsverkarens hand. Emedlertid är tillåtelsen att försona med böter en skada till lif eller lem, uttryckligen gifven uti samma bok; och om någon gång tand för tand uttages, är sådant snarare att anse såsom följd af ett despotiskt infall, än af lagens bokstaf. I fråga om mord, är deremot nämde lag, på några ställen, oftare tillämpad, så att man ser rättvisans högste väktare lemna åt den mördade personens närmaste anförvandt rättigheten, att straffa den brottslige [2]. På flera ställen

[1] Se 2:dra kapitlets 175 vers.

[2] En varm sommardag i Tanger, under det jag låg i fönstret att inandas den svalkande hafsvinden, såg jag en karl med jernblack föras förbi. På förfrågan svarades mig att det var samma person som 14 dagar förut begått ett mord på den allmänna marknadsplatsen, belägen utanför stadsporten, och hvilken utfördes att undergå sitt straff. Angelägen att från närmare håll gifva akt på hvad som skulle ske, skyndade jag till den svenska trädgården, strax utom staden, från hvilken man har en god utsigt öfver nämde plats. Fången fördes genom folkhoparne, sysselsatte med att köpa, och föryttra, sina lifsmedel och varor, utlagde på marken, emellan hästar, åsnor och kameler, till sjelfva stället hvarest han föröfvat sin gerning. Här framkallades den mördades broder, en ung man om 17 år, hvilken förtjenade sitt uppehälle såsom dagsverkare vid stadens byggnader. I ett ögonblick upphörde det vanliga sorlet, och på den stora platsen kunde man höra surrningen af en fluga, från ena ändan till den andra. Den befälhafvande Kaiden uppläste Kejsarens befallning, som innehöll att han lemnade den brottslige, till den mördades slägt, så att om den nöjde sig med att mottaga mansbot af mördaren, skulle han få nåd; men om den äskade att taga hans lif, vore det tillåtet. Emedlertid sågs en yngling hållande en pistol i hand, lugnt samtala med fången, ur hvars egen mun han inhemtade uppgift om sättet hvarpå han hade verkställt mordet; och

i Mohammedanernes heliga bok åläggas de att strida för sin lära, och hotas med straff om de ej hörsamma detta bud. Det har äfven blifvit en vanlig rhethorisk bild att föreställa Mohammed med "svärdet i ena handen, och Koran uti den andra"; likväl synes det vara en origtig mening hos dem som förmoda att det ingick uti någon af hans beräkningar, att stadga sin religion med vapnens magt, och att han blott väntade på ett gynnande tillfälle, för att sätta en sådan plan i verkställighet [1]. Omständigheterna, hvilka på ett så ovanligt sätt gynnade honom och hans företag, gjorde honom utan hans egen förskyllan till en krigisk profet; och i detta fall åtminstone, tyckes han hafva varit lika uppriglig, då han i Mecka förbjöd att använda våldsamma medel mot de otrogne, utan predikade fred och fördragsamhet, som då han derefter i Medina, med all magt, anbefallte en strid på lif och död mot dem, som ej ville omvända sig till hans lära. Om dessa stridiga föreskrifter

då Kejsarens vilja var tillkännagifven, och folkhoparne ropade: "nåd"! "nåd"! steg ynglingen bakom den fängslade, och i det han yttrade: "jag säljer ej min broders blod", sände han mördaren till evigheten med ett skott i ryggen. Deliqventen vid detta tillfälle hade begått sitt brott, för att hämnas en broders död, hvilken blifvit dräpt uti ett slagsmål af den, som han (deliqventen) mördade; och den som nu, stödjande sig på lagens bud, uttog hämd, har i sin ordning att förvänta ett blodigt slut, äfven om det skulle dröja i år, af närmaste slägtingen till den hvars baneman han var.

[1]) Se *Maracci* Prodr. ad Ref. Alc. part. 4, sid. 590. *Bayle* art. Mahomet, sid. 1972. *Sale* Prel. Disc., sid. 67, 195; och Gibbon, sid. 184, Tom 5.

äro ett öfvertygande bevis mot Korans gudomliga ursprung, och på dess författares hämdlystnad, så bevisa de alldeles icke hans falskhet, eller skrymteri. Så länge icke något våld begicks mot hans person, predikade han blott med öfvertalande; men då *hans egen ställning* blef förändrad, då han nödgades taga svärdet i hand för att försvara sin frihet och sitt lif, satte han det icke mera i slidan. Omgifven af motståndare på alla håll, blef Koran hans hjelp i nöden, och uppfylldes nu med utgjutelser mot de otrogne, under hvilken benämning förstods såväl Judar och Christne som afgudadyrkare. Desse bemötte med lika förakt hans predikningar, ehuru vältaligt han än förkunnade läran om Guds enhet, och arbetade alla på dens undergång, hvilken de betragtade som en bedragare. Guds fiender och Mohammeds fiender blefvo således de samme; och på det första slagfält, der profeten utvecklade Islams standar, utropade han till höjden: "O, Herre! om Du låter desse Dina strids-"män duka under, blifver Du ej mera dyrkad på jorden [1]": han segrade, och ifrån det ögonblicket hade verlden ånyo skådespelet af en profet, och ett folk, som under beskydd af härarnes Gud, kämpade Herrans strider.

De läror och föreskrifter, för hvilka vi nn i korthet redogjort, tillsammans med frukten af profetens egen inbillningskraft, jemte historier och dikter, tagne, dels från Judarnes och de Christnes skrifter,

[1] Se härefter beskrifningen på slaget vid Bedr.

ägta eller apokryfiska, dels från Arabernes traditioner, äro utan någon ordning eller sammanhang, kringspridde uti Koran [1], hvilken hos Mohammedanerne är det samma som Bibeln hos oss, och, liksom denna, indelt i kapitel och verser [2]. Dessa kapitel till ett antal af 114 utgåfvos af Mohammed styckevis, i form af uppenbarelser, under loppet af 23 år. Hade han någon lära att förkunna, någon befallning att gifva, någon händelse att förklara, någon svårighet att undanrödja, var alltid engeln Gabriel till hands, och meddelade honom den Högstes beslut uti det ifrågavarande ämnet. Sedan profeten inhemtat engelns uppenbarelse, (det vill säga, sedan han antingen ensam, eller i samråd med andra, väl öfvervägt det som

[1] Betydelsen af det arabiska ordet *"Koran"* är förklarad i öfversättningen uti noten 142. Mohammedanerne anse sin heliga bok vara bragt direkte från Guds thron, af Engeln Gabriel, till den nedersta himmelen, hvarifrån han sedan styckevis meddelade henne till profeten. De tro att hon är en afskrift från den hos Gud *"förvarade taflan"* der allt som har skett, sker, eller skall ske, är uppteckn adt. De hålla henne i största vördnad, vidröra henne aldrig utan att förut hafva yttrat en kort bön, och börja aldrig att läsa deruti innan de tvagit sig: vid sin läsning hålla de henne alltid öfver medjan af kroppen, såsom mera vördsnadsfullt. Det är i synnerhet från *Sales* Prel. Disc. till Koran, och från *d'Herbelot* Bibl. Orient. som författaren hemtat det historiska om Korans hopsättning, och närvarande utseende.

[2] Utom denna indelning är Korans manuskript, för läsningen vid gudstjensterna, afdeladt uti 60 ungefär lika stora delar. Uti moskéerna i Marocko läses dagligen en sådan del vid morgonbönen, och en annan vid aftonbönen, så att hela Koran, ifrån början till slut, är genomläst, en gång hvarje månad.

skulle komma i dagen) förestafvade han denna för sin skrifvare, som upptecknade den på palmblad eller skinn; hvarefter skriften utdelades till Mohammeds följeslagare, att de deraf skulle taga en afskrift, eller lära sig uppenbarelsen utantill, hvilket var det allmännaste fallet, hvarpå originalet återlemnades, och lades, utan iakttagande af någon tids ordning, uti en kista. Åtskilliga kapitel behöfde sålunda en längre tid innan de blefvo fullbordade; och någon gång hände det, att en vers i midten, eller slutet, såg dagen förr än de, hvilka i kapitlets nuvarande skick föregå densamme. Uti den svenska öfversättningen äro så väl kapitel som verser för tydlighetens skull numererade, ehuru detta i originalet ej är fallet med någondera. De förre äro der utmärkte endast med namn, tagne dels från någon viss person, eller visst ämne, omnämdt i kapitlet, dels från det första märkliga ord som deri förekommer; alldeles såsom Mose böcker, hvilka, hvar och en, bära namn efter det ordet som börjar dem. Uti Koran händer emedlertid att ordet som gifver kapitlet sitt namn, står i midten, någon gång till och med i slutet. Detta förklaras kanske bäst genom hvad som nyss anfördes, om den oordning, i hvilken verserne blefvo uppenbarade. Till några kapitel hafva tvenne eller flera namn blifvit gifna, i följd af de skriftlärdes olika afskrifter, hvilket uti Korans noter anmärkes på sina behöriga ställen. Likaledes äro meningarne delade om versernas antal inom samma kapitel, icke som skulle en vers hörande till ett, vara

förflyttad till ett annat, ty innehållet af ett kapitel är nemligen alltid detsamma, men detta innehåll är olika fördeladt uti olika afskrifter; och denna fördelning är ett tvistämne emellan Islams theologer. Korans kapitel blefvo icke uppenbarade i den ordning de nu innehafva. Enligt den mest antagna meningen voro de fem första verserna af det 96:te kapitlet, de hvilka kommo först i dagsljuset. Bokens nuvarande utseende härleder sig från Abubekr. Efter Mohammeds död ihopsamlade han, icke allenast det, som var skrifvet på de ofvannämda palmbladen och skinnen, utan äfven flera stycken, hvilka den aflidne profetens följeslagare buro i sitt minne; och sedan han låtit taga en noga afskrift af allt detta, och ställt det i dess närvarande ordning, hvarvid han ej synes hafva följt någon annan plan, än att sätta de längsta kapitlen främst, gaf han afskriften i förvar till Hafsa, Omars dotter, en af Mohammeds enkor. Uti Hegirans 30:de år, undergick den heliga boken en ny granskning. Othman, den då varande Khalifen, som märkte en stor olikhet i de afskrifter hvilka voro i bruk uti khalifatets åtskilliga provinser, lät, under uppsyn af lärde män, afskrifva en mängd andra från det manuskript, som var i Hafsas förvar; och gaf befallning åt dem som hade uppsigt öfver arbetet, att då de ej öfverenskommo om något ord, tyda det enligt dess betydelse efter Koreischernes dialekt, på hvilken Koran ursprungligen var författad. Då dessa afskrifter voro färdiga, kringspriddes de i provinserna, och de gamla hopsamlades och brändes. Oaktadt alla dessa

bemödanden att åstadkomma enhet, förefinnas ännu några smärre olikheter i den heliga bokens olika afskrifter, af hvilka vi redan haft tillfälle anmärka en del.

Mohammeds bemödande att upphöja Guds allmagt och majestät, är ett af de mest utmärkande dragen i Koran; och härvid kallar han till hjelp hela skapelsen, ifrån dagens bloss, som upplyser verlden, till det ofödda lifsfröets danande i moderlifvet. Språkets skönhet var värdigt det förra, och förädlade de alltför noggranna beskrifningarne öfver det sednare. Om detta var han sjelf så öfvertygad, att han, åsidosättande allt dåragtigt anspråk på en öfvernaturlig förmåga att åstadkomma underverk, vädjade till Koran sjelf för att bevisa sin gudomliga sändning: "bringer fram ett kapitel likt detta, utropade han till "de otrogne, och tager till hjelp hvem J behagen; "menniskor och andar förenade kunna ej frambringa "något dylikt; ty bokens uppenbarelse är från Gud, "den Mägtige, den Wise [1]:" och åtminstone gaf hans motståndares tystnad honom icke orätt. Uti en *trogen* öfversättning af ett sådant verk, som det ifrågavarande, måste en stor del af denna Korans egenskap hafva gått förlorad; och likväl var den förmodligen en af de hufvudsakligaste orsakerna till framgången af profetens läror. Innan den svärmiske araben hann öfverväga betydelsen af orden, hade deras harmoniska ljud redan födt öfvertygelsen i hans själ; och vid många tillfällen, måtte detta hafva varit väl, då

[1] Se de åtskilliga verserna uti 10:de, 17:de och 46 kapitlen.

det himmelska oraklet var så insvept i sin mystiska dimma, att ehuru välljudande för ett arabiskt öra, intet menskligt förstånd kunde deruti upptäcka någon mening. Mohammeds liknelser äro oftast mörka och ofullständiga; hans heliga eder äro orimliga; och hans mångfaldiga upprepningar af samma historier, äro både tröttsamma och löjliga, ehuru berömlig hans afsigt för öfrigt må hafva varit, att, genom ett ofta upprepadt exempel af de straff, hvilka följt på föregående folks olydnad, väcka sina egna landsmän till fruktan och tro. Det profetiska skrifsättet som gör, att han ej följer några språkreglor, utan byter tvärt om nummer och person, utan allt skäl; och hvilket låter honom ömsom tala i ett namn, ömsom i ett annat; på den ena raden till aposteln och den andra till menniskorna i allmänhet, eller några, eller någon i synnerhet; utan att ett så hastigt ombyte af den talande, eller tilltalade personen, kan rättfärdigas af styckets innehåll, ökar för oss Korans oreda, liksom det förmodligen ökade dess helgd för de rättrogne. Ännu en egenhet i denna bok synes mig värd att anmärka. Hon innehåller, nemligen, en målning på alla de invändningar, hvilka gjordes både emot henne sjelf, och emot hennes författares profetiska anspråk; och en historieskrifvare har svårt att bättre föreställa Mohammed i strid med sina samtida, än han sjelf gör, på de ställen der han hotar de högmodige Koreischerne med himmelens hämd derför att de behandlade honom som en lögnare, eller dåre, och kallade hans Koran en samling af

gamla dikter. Dessa anklagelser, hvilkas falskhet profetens öfvertygande svärd snart bevisade sina motståndare, och hvilka sedan under tolf hundra år stått qvar i Koran såsom ett minnesmärke af hans seger, äro väl ej upprepade i våra dagar, men den blinda tron på Gabriels uppenbarelser har till en stor del försvunnit, och Islams mägtigaste riken darra på sina grundvalar. I Mohammedanernes bok är emedlertid en grundsats nedlagd, hvilken står fast, äfven sedan "skapelsens hörn hafva störtat i grus [1]", den, nemligen, att det icke finnes mer än en Gud; och profetens lära om Guds enhet, sådan hon förstås af hans lärjungar, förblifver, under hvilken brytning som helst, ett oöfvervinneligt hinder för det Christna nitets omvändelseförsök, äfven om den stunden skulle inträffa, att Islams bekännare allmänt förkastade den andra punkten i deras trosartikel, hvilken gör Korans författare till Guds apostel. Wahabiterne, ehuru de slutligen dukade under för Mehemed Alis ansträngningar, hafva i våra dagar visat oss att saken ej är omöjlig: de hafva ej ansett för synd, att lägga en oskärande hand på helgedomen, der profetens stoft blifvit förvaradt. Deras reform-försök vidrörde en af Islamismens hörnstenar, och var således olikt de andra söndringar, hvilka sprungit opp inom denna religion, men som, med undantag af några Mohammeds efterapare, hvilka i de första tiderna, också blefvo nedtystade med svärdet, ej satt i fråga att han ju var Guds heliga sändebud.

[1] Uttrycket är lånadt från vår store skald Tegnérs sång till Solen.

Det skulle synas, att en religion, stödd på en så enkel dogm som den Mohammedanska, ej borde gifvit anledning inom sig till många tvister, och dock har den haft kanske ett större antal kommentatorer och sins emellan fägtande skriftställare än någon annan. De österländske lärde af denna bekännelse sysselsatte sig, före och efter Arabernes lysande period, framför allt med utläggningar och förklaringar af deras religionsbok, uti hvilken nästan hvarje ord blifvit ett särskilt studium, och hvars mörka ställen erbjudit ett så rikt tillfälle till hårklyfveri. Detta tillsammans med den olika tolkningen af *"Sonnah"* (en samling af häfdvunna berättelser om det, som profeten sjelf gjort, eller sagt om religion) tillskapade, isynnerhet i de första seklerna, en mängd sekter, hvilka med ifver försvarade sina olika meningar om Guds egenskaper, om Hans allmagt, om ett förut faststäldt beslut om all ting, om Korans natur, huruvida boken är skapad, eller varit till ifrån tidernas början, m. m. Med allt detta kan man ej säga att Mohammeds efterföljare skilja sig i några af deras religions hufvudsakligaste punkter: äfven den söndring emellan Sonniterne (hvilka hålla sig till Sonnahs stadganden) och Schaïterne (de schismatiske) som, förbittrad af politiska omständigheter, åstadkommit så många blodiga krig emellan Turkar och Perser, härleder sig blott från en underordnad orsak, eller deraf, att de schismatiske, till hvilka Perserne höra, förkasta såsom våldskräktare de tre första Khaliferne Abubekr, Omar, och Othman, erkände för legitime inom den

öfriga Mohammedanska verlden, och säga att Ali var den förste och närmaste laglige efterträdaren till profeten.

Islams bekännare delas i fyra stora afdelningar, alla orthodoxa, hvilka hafva hvar sitt särskilta böneställe inom Meckas tempel. Dessa äro Hanefiter, Malekiter, Schafeïter och Hanbaliter; uppkallade efter fyra heliga män hvilka, hvar och en på sin tid, voro mönster i lärdom och handlingssätt för dem, de undervisade. Till den första afdelningen räknas Turkar och Tartarer; till den andra Marokaner och de öfrige Afrikanske Mohammedanerne; till den tredje höra Perser och vissa Arabstammar; och den fjerde minst talrika, finnes numera blott inom den Arabiska halfön. Dessa afdelningar skilja sig ej uti några hufvudsakliga trosartiklar, utan blott i tolkningen af vissa civila lagfrågor enligt Koran eller Sonnah, samt i några smärre ceremonier, såsom, t. ex. att under bönen Hanefiterne korsa armarne öfver bröstet, under det att Malekiterne låta dem hänga ned, längs efter sidan af kroppen.

Såsom minne af sin läras instiftelse fira Mohammedanerne fyra större högtider om året. Den förnämsta är offerfesten i månaden Dhu'l'Heddja, som bär namn af *"den stora festen"*. Den så kallade *"lilla festen"* börjar strax efter Ramadan och räcker tre dagar, under hvilka folket förlustar sig i glädje öfver fastans slut: Den tredje festen, som kallas *"Mulud"*, firas till minne af profetens födelsedag, och barnens omskärelse äger då rum: slutligen firas

äfven minnet af profetens dödsdag, den 10:de uti månaden Moharram; denna fest kallas "*Aschor*", och räknas hos de Afrikanske Mohammedanerne för deras nyårsfest.

Vi hafva i det föregående tagit en hastig öfversigt öfver den Islamska religionen i sin helhet. Gränsen inom hvilken denna afhandling måste inskränkas, medgifver ej ett utförligt behandlande af det rika ämnet. Det återstår oss nu att följa den rygtbare Stiftaren från dess ensamma vagga, till den graf der han nedlades, åtföljd af ett helt folks vördnadsbetygelser.

Mohammed föddes uti Mecka något efter medlet af VI:te seklet. Historieskrifvarne utsätta hans födelse till ett af åren emellan 569 och 572 [1]. Han tillhörde Koreischernes stam, den ädlaste och mägtigaste ibland Araberne, hvilken, rätt eller orätt, ledde sitt stamträd, ända opp till Ismael, son af Abraham med Hagar [2]. Redan under flera mansåldrar hade denna stam varit innehafvare af föreståndareskapet öfver Meckas tempel, den mest upphöjda befattning inom hela arabiska halfön. Haschem, farfars far till Mohammed, den förnämste ibland Koreischerne, hvars magt uti Mecka var ungefär af samma natur, som den Medicis fordom innehade i Florens [3], hade redan ärft det anseende han gaf i arf åt sina afkomlingar, hvilka under namn af Haschemiter ända intill

[1] Se *Bayle*, *d'Herbelot*, *Prideaux*, *Gibbon* &c.
[2] Se *Gibbon*, sid. 158, Tom. 5.
[3] Ibidem, sid. 146.

Mohammeds tid stodo i spetsen för denna mägtiga stam. Hans son Abd'al Motalleb, hvilken efterträdde honom såsom Meckas förste man, och föreståndare öfver templet, hade icke mindre än 10 söner, af hvilka Abd'Allah, enligt Abu'l'fedas stamträd [1], den tredje i ordningen, var fader till Mohammed. Hans moder Amina var dotter af Tzariternas hufvudman [2], en stam äfven uppsprungen från de frejdade Koreischerne.

De Arabiske författarne hafva icke underlåtit att omnämna åtskilliga utomordentliga tilldragelser vid barnets födelse; men säkrare är, att, tvenne månader derefter, Abd'Allahs son blef faderlös lemnad till sin moders vård, med ett arf af 5 kameler och en ethiopisk slafvinna. Vid sex års ålder [3] bortryckte döden från honom äfven detta stöd; och det blef förbehållet den åldrige Al Motalleb, att innan han tillslöt sina ögon, hvilket skedde två år derefter [4], anförtro sin unga sonson till dennes köttsliga [5] farbroder, Abutaleb hvilken äfven ärfde föreståndareskapet öfver det heliga templet.

Meckas förste medborgare försmådde ej, att genom en loflig handel förse sina behof, eller öka sitt öfverflöd; och på en handelsexpedition, som Abutaleb företog till Syrien, då hans myndling uppnått 13 års ålder, var denne honom följagtig [6]. Mohammeds sam-

[1] Se *Savary* Abrégé de la vie de Mahomet, sid. 21.
[2] *Abu'l'feda*, Mohammeds Lefv. Beskr., sid. 2.
[3] Se Mohammeds Lefv. beskr. af *Abu'l'feda*, Kapitlet IV.
[4] Ibidem.
[5] Ibidem.
[6] Ibidem.

manträffande under denna resa, i Bosra, med munken Bahira, som förespådde hans blifvande storhet, och, enligt några Mohammedanske författares utsago, igenkände honom på det *profetiska ljuset* hvilket sken uti hans ansigte [1], är något som vi lemna åt de lärde att bevisa, eller bestrida; troligare och vigtigare är det, att *förståndets ljus* sken en god del klarare i den unge Koreischens själ, då han hemkom till sin födelsestad, med sin på främmande botten förvärfvade erfarenhet. Uti Abutalebs slägt fortfor han att behandlas som en älskad son; och i hans hus hade han för ögonen sin nations ypperste män. De gamle funno nöje uti att betragta den uppväxande ynglingens vackra utseende, det bästa af hans fädernearf [2], och att höra hans fintliga svar; och i ungdomens lekar var hans styrka och vighet lika afgörande som hans ord. Småningom blef han känd som en af Meckas förhoppningsfullaste söner, och tillnamnet *"Al Amin", Den tillförlitlige,* gafs honom såsom en gärd af den allmänna aktningen. Så målas hans ungdom af de tillförlitligaste författare; och i taflan är ingenting som kan föranleda något tvifvel om dess sanning.

Första gången Mohammed gick emot en fiende, stred han uti Koreischernas led, under sin farbroders befäl. Detta var i *det ogudaktiga* kriget, emellan

[1] Se D:r *Prideaux's* Life of Mohamet, sid. 9.

[2] Det berättas att den natten då Abd'allah trädde i brudsäng med Amina, tvåhundra jungfrur dogo af förtviflan. Se Gibbon, Tom. 5, sid. 159.

emellan Koreischer och Kenaniter [1], så kalladt derföre att det fördes med lika bitterhet, äfven under de fridlysta månaderna [2]. Den fromme Doktor Prideaux anmärker detta såsom ett förebud till de ogudaktiga ändamål hvartill Mohammed framdeles skulle bruka sina vapen [3]. Vare härmed huru som helst, så återkom han med ära från striden; och hans landsmän räknade en tapper mer ibland sina tappre.

Abu'l'feda anför ur Mohammeds lefnad, ungefär vid denna tid, en tilldragelse, hvilken den ofvannämnde lärde författaren, i anseende till påföljande händelser, skulle kunna hafva anmärkt såsom en besynnerlighet, om ej just som ett förebud för det som komma skulle. Koreischerne hade företagit sig att utvidga Kaabah. Den svarta stenen, borttagen under den tid arbetet påstod, gaf anledning till en tvist emellan de olika stammarne; hvar och en, nemligen, ville hafva äran af att återsätta honom på sitt ställe. Man blef slutligen öfverens om, att underkasta sig den första persons afgörande, som inträdde i templet. Händelsen ditförde Abd'Allahs son, hvars utslag blef, att man skulle lägga det heliga minnesmärket på en utbredd matta, hvarpå en man af hvarje stam skulle, alla tillsammans, upplyfta henne: detta verkställdes, och då stenen blifvit upplyft till den höjd han skulle intaga

[1] Abu'l'feda, kapitlet IV. Prideaux kallar Meckas fiender Kaisalaniter.

[2] Se noten 60 under Korans text.

[3] *Prideaux*, Life of Mahomet, sid. 85.

i muren, tog Mohammed honom sjelf från mattan och satte honom på sitt tillbörliga ställe.

Under en huld farbroders gästfria tak hade Mohammed sålunda uppnått blomman af sin ålder, då han kallades att sjelf förtjena sitt uppehälle. En rik enka, vid namn Khadidja, hvars man efterlemnat en vidsträckt handelsrörelse, sökte efter en pålitlig person att förestå denna; och brorsonen till den förste medborgaren i Mecka, hvilken dessutom af allmänna rösten kallades *"den tillförlitlige"*, hade ej svårt att blifva antagen. Mohammed inträdde sålunda i Khadidjas tjenst, och hans omtänksamhet samt nit, i eller utom Mecka, rättvisade hennes förtroende. En resa som han företog till Syrien, lade en ny vinst till hans beskyddarinnas rikedom; och snart upphöjde erkänslan, eller kärleken, den underlydande förvaltarn till herre och husbonde. Abutaleb, alltid en fader för sin myndling, bidrog med egna medel till hans utstyrsel, och tjugo kameler blefvo den hemgift Khadidja emottog af sin nye man [1]. Giftermålsakten verkställdes i närvaro af Koreischernes förnämste, och deras hufvudman höll dervid följande tal: "Lofvad vare "Gud [2] som låtit oss födas Abrahams och Ismaels af-"komlingar! Lofvad vare Gud som gifvit oss det he-"liga området till vår arfvedel; som insatt oss till väk-"tare öfver pelegrimshuset, och till domare öfver fol-"ket! Mohammed son af Abd'Allah, min brorson, är

[1] Abu'l'feda, kapitlet V. Gibbon säger 12 *onces* guld och 20 kameler: Tom. 5, sid. 160.

[2] Se noten 1, sid. 5.

"ej rik på lyckans håfvor, dessa hvilka ej äro annat "än en förgänglig skugga, ett lån som måste åter-"lemnas förr eller senare; men hans sköna utseende, "hans dygd, hans förstånd, hans ära, hans skarp-"sinnigbet, hafva ej sin like inom Koreischernes stam. "Mohammed, min broders son, säger jag, älskar "Khadidja, och Khadidja älskar honom; och jag för-"klarar härmedelst, att huru stor hemgift som än må "erfordras för att afsluta detta giftermål, är det jag "som åtager mig att bestå densamma [1]".

Då Mohammed afslutade detta giftermål, hvarigenom han äfven i rikedom blef jemngod med de förste män i sin födelsestad, var han 25 år, och Khadidja hade redan uppnått 40 [2]. Det tillhör oss icke att forska efter de skäl hvilka kommo honom att, med den böjelse för könet som framtiden visade att han hade, välja till hustru en person så mycket äldre än han sjelf; men hvad man ej kan förbigå med tystnad är, att samma man, hvilken slutade med att hafva 15 ägta hustrur, (hvaraf ett dussin på en gång) under 25 års tid som denna förening varade, innan den upplöstes genom Khadidjas död, aldrig begagnade den rättighet bruk och lagar gåfvo honom, att låta en förhatlig rival dela den ömhet han hade svurit henne; och att han, efter hennes frånfälle, aldrig upphörde att bibehålla henne i ett tacksamt minne. "Var hon icke gammal", sade den stolta Ayescha, då hon i känsla af sin ungdom och skönhet,

[1] Se *Savary*, Abrégé de la vie de Mahomet, sid. 11.
[2] Abu'l'feda, kapitlet V.

talade om Khadidja, "och har icke Gud gifvit dig en "bättre i hennes ställe?" — "Nej, vid Gud"! "utro-"pade Mohammed", aldrig gifver mig Gud en bättre: "hon trodde mig, då menniskorna gjorde mig till "lögnare; hon slösade på mig sin rikedom, då men-"niskorna förkastade mig [1]".

Den noggrannhet med hvilken första och sista delen af Mohammeds lefnadshändelser blifvit uppteck-nade, sträcker sig ej till de femton år [2] hvilka för-flöto ifrån hans giftermål med Khadidja, till den tid då han vid fyratio års ålder uppträdde som profet: de hafva blifvit obemärkte; men det är troligt att han under dem småningom beredde sig till den rol han beslutat spela. Abu'l'fedas yttrande, att "Gud "ingifvit honom kärlek för ensligheten, och att han "tillbragt alla år en månad uti berget Haras grotta", är en ljus stråle, säger Savary i Mohammeds Lefver-nesbeskrifning [3], som kastar en stark dager öfver hans historie. Huru som helst, var det dock i nämnde grotta Gabriel första gången lät höra sin röst. Stunden var inne. Den blifvande profeten hade un-dandragit sig från verldens buller, till det vanliga stället för sina ensliga betragtelser. Det var uti må-naden Ramadan; blott få af hans husfolk hade led-sagat honom. Nattens skuggor voro utbredda öfver

[1] Se *Gagniers* not *b* uti Abu'l'feda, sid. 12 och 13.

[2] Vid nogare eftersinnande kan en gissning att han under denna tid lärde sig både att läsa och skrifva, äfven om den vore origtig, åtminstone ej vara ett crimen læsæ emot historien.

[3] Sid. 13.

jorden, och uti Haras grotta vakade blott Mohammed, då en röst från höjden hördes säga: *"O, Mohammed "du är Guds sändebud, och jag är Gabriel* [1]*:*

"Läs i din Herras namn som har skapat,

"Han har skapat menniskan af stelnad blod:

Jag kan icke läsa, svarade Mohammed:

"Läs, återtog rösten, vid din Herra den allrahögste,

"Som har lärt bruket af pennan:

"Han har lärt menniskan det som hon icke viste [2]".

Mohammed upprepade versen [3], nedföll i tillbedjan, och engeln försvann.

Himmelen hade således talat; men för att "apostlakallet" skulle blifva verkligt, fordrades jordens bekräftelse. Till den ändan vände sig Mohammed först till sin närmaste omgifning. Den trogna Khadidja öfvertygades lätt att hennes älskling var Guds älskling; han behöfde endast bedja henne tro, och hon trodde. Med lika tillförsigt och mera värma omfattades det nya sändebudets lära af hans unge kusin Ali, Abutalebs son, hvilken Mohammed uppfostrade i sitt hus; och sålunda återbetalade i sonens person, den omvårdnad han i sin egen ungdom åtnjutit hos fadren. Den tredje proselyten blef Zeid, Mohammeds slaf. En god herre uppmanade honom att bekänna Guds enhet, och tro på hans uppdrag att förkunna densamma: Zeid trodde, och blef fri. Profetens välta-

[1] Abu'l'feda, kapitlet VII.

[2] Se 96:te kapitlet af Koran, och de dithörande noter; äfven 2:dra versen af 44:de kapitlet och dithörande not.

[3] Abu'l'feda, kapitlet VII.

lighet förskaffade honom den fjerde lärjungen, Akubekr, en af Meckas mest rika och aktade medborgare. Detta var en stor eröfring. Abubekrs föredöme och nit omvände tio andra af Koreischernes förnämsta män, hvilka alla med fast tro upprepade: ”*det finnes icke mer än en Gud; och Mohammed är Guds sändebud*”. Oaktadt desse, inom Meckas samhälle högt ansedde, proselyters omvändelse var af stor vigt, gjorde dock den nya läran små framsteg i början: på en tid af tre år räknade Mohammed ej mer än dessa 14 lärjungar [1]. Han var dock säker på dem. Deras insigter voro äfven, kanhända, en god olja, som ökade klarheten af det profetiska ljuset; och ett raskt steg framåt borde alltså vågas. Gabriels röst ljöd då ånyo: ”statt opp och predika; och förmana dina när-”maste anhörige [2]”, lydde det himmelska budet; och i följd af detsamma beslöt Mohammed att kalla sina slägtingar till ett gästabud, der han ärnade förklara för dem himmelens vilja. ”Tillred ett lam”, sade han till Ali, ”låt fylla ett kärl med mjölk, och inbjud ”Al Motallebs barn [3]”. Fyratio gäster af Haschems slägt, Al Motallebs söner och afkomlingar, infunno sig enligt bjudningen [4]. Måltiden var slut; och Mohammed tog till ordet att förklara sin lära, då en af hans farbröder, vid namn Abulaheb, afbröt honom tvärt med det yttrandet: ”att gästernas tålamod miss-

[1] Abu'l'feda, kapitlet VIII. Gibbon, Tom. 5, sid. 177 &c.
[2] Se Korans 74:de kapitel, vers. 2, och 26:te kap:t vers 214.
[3] Abu'l'feda, kapitlet VIII.
[4] Ibidem.

brukades genom att så länge qvarhålla dem [1]. Dessa ord voro knappt uttalade förr än hela samlingen reste sig, och gick bort [2]. En annan hade kanske blifvit nedslagen af en sådan början, men Mohammed sade blott till Ali: "tillred en dylik måltid för morgonda-"gen, och inbjud samma gäster". Så skedde; och denna gång blef han ej afbruten. "Jag känner icke i Arabien", yttrade han till de församlade Haschemiterne, "en man, som kan erbjuda sin nation något "förträffligare, än det jag erbjuder eder; ty jag till-"bjuder eder godt i denna verlden, och i det till-"kommande lifvet: Gud den allrahögste har befallt "mig att kalla eder till sig. Hvilken alltså ibland "eder vill biträda mig i denna förrättning, att han "må blifva min broder, min legat och min Khalif"? Förakt eller förvåning stod målad på allas ansigten efter detta tal, och höll allas munnar tillslutne; tills den 14:årige Ali, förtörnad öfver de andres tystnad, utropade, att han skulle göra det; att han skulle blifva Vizir åt Guds sändebud; och utslå tänderna, och rycka ut inelfvorna, på hans motståndare [3]. Mohammed omfamnade den djerfva ynglingen, och sade: "detta är min broder, min legat, och min "khalif; lyssnen till honom och lyden honom". Härvid utbrast hela församlingen i skratt; och man lyckönskade Koreischernes hufvudman att hafva blifvit satt under sin egen sons befäl.

[1] Abu'l'feda, kapitlet VIII.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.

Denna tilldragelse inträffade 9 år före Hegiran, och fyra år efter Mohammeds uppträdande såsom Guds sändebud [1]; den var ock förebudet till det verksamma nit som nu började utmärka hans handlingar. Islams läror blefvo ej mer inneslutne inom ett hemlighetsfullt ordens-sällskap; de blefvo öppet förkunnade för vän och fiende, för främling och landsman; och Kaabahs afgudar darrade på sina stoder, vid det ljud som genljöd från Meckas allmänna platser. Nationens förnämste församlade sig, och Abutaleb emottog en beskickning, som varnade honom för sin brorsons tilltag; och bad honom bruka sin myndighet för att göra slut på ett uppförande, hvilket hotade att störa det allmänna lugnet. "O, min faders broder"! blef den nye profetens svar på de fogliga föreställningarne", "om de sätta emot mig solen på min högra sida "och månen på min venstra, öfvergifver jag icke "detta företag [2]". Det vördnadsvärda öfverhufvudet för fädernas religion kunde ej gilla grundsatsen, men farbrodern fann välbehag i det manliga svaret; och Abutaleb lofvade att han, hända hvad som helst, ej skulle öfvergifva Abd' Allahs son [3]. Hans beskydd uppehöll äfven i Mecka sjelfva stiftaren af den nya läran, under det att proselyterne, hvilkas antal småningom tillväxte, blefvo så oroade och förföljde på alla håll, att det ej mera fanns någon säkerhet för dem inom deras födelsestads murar.

[1] Abu'l'feda, kapitlet VIII.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.

Hittills hade ingen af Al Motallebs söner öfvergått till Islams lära. Hvad Mohammeds vältalighet icke förmått åstadkomma, blef en följd af den förolämpade slägtkärleken. Då den tappre Hamza, en af hans farbröder, återkom från en jagt, med bågen på armen, erfor han, att hans brorson blifvit groft skymfad af en mägtig Koreisch, kallad Abu Djahal. Mohammed hade med tyst förakt åhört de förfördelande uttrycken; men i Hamzas själ uppblossade hämdbegäret. Han skyndar till stammens församling, finner der Abu Djahal, och tilldelar honom med sin båge ett väldigt slag i hufvudet, i det han utropar: "Om du har förolämpat Mohammed, vår frände, för "hans läras skull, se der din lön! Jag förklarar att "jag öfvergifver edra gudar, och att jag från denna "stund bekänner Islam [1]".

I följd af det anseende Hamza åtnjöt ibland sina landsmän, var hans omvändelse välkommen för Mohammed. Snart derefter fick han fröjda sig öfver en ännu vigtigare, nemligen Omars, Islamismens Paulus. Omar var en af Meckas förnämste män; och ingen bar ett häftigare hat än han till den nya sekten. Han förföljde dess lärjungar med ord och gerning; och för att upprycka det onda med roten, erbjöd han sig att klyfva mästarens hufvud med sitt eget svärd. Anbudet mottogs; och Omar begaf sig åstad: mordgeväret hängde vid hans sida [2]. "Hvaråt ligger "din väg, Omar? frågade Naim Ebn Abd' Allah. —

[1] Abu'l'feda, kapitlet IX. Savary sid. 21.
[2] Se Abu'l'feda, kapitlet X.

"Att rota ut från jorden en falsk profet", blef svaret. — "Betänk kvad du gör, återtog Naim, Abdmenafs [1] "barn skola derefter ej länge låta dig sjelf oskadd "trampa henne; hvarföre vänder du dig icke snarare "mot din egen syster och hennes man Saïd, de haf- "va båda antagit Islam. [2]". Den vildsinte Omar hade knappt hört dessa ord, förr än han skyndar till sin systers boning. Man var just der sysselsatt att läsa ett af Korans kapitel. Vid hans åsyn undangömdes skriften. "Hvad var det J lästen"? frågade Omar, som afhört några verser innan han inträdde. Hans syster vägrade att svara. Utom sig af raseri gaf han henne en kindpust, och fordrade ånyo att få se skriften. "Din våldsamhet tjenar till ingenting", svarade Amæna, "förlåt oss! men din begäran kan ej villfaras". Brodern förnyade nu sitt påstående i en lugnare ton, och förpligtade sig, att oskadd återlemna skriften, om man tillät honom att se den. Då framtog Amæna de kapitel af Koran hon hade i sitt förvar, och Omar började läsa. Snart betogs hans själ af hänryckning: "huru skönt synes mig detta", utropade han, "jag vördar det; och brinner af läng- "tan att bekänna Islam [3]". Med lika ifver, men andra känslor än de, hvilka lifvade honom, då han inträdde i sin systers boning, skyndade han nu att uppsöka Islams profet. Han fann honom omgifven af lärjungar af båda könen till ett antal af fyratio [4].

[1] Ett annat namn på Abutaleb.
[2] Abu'l'feda, kapitlet X.
[3] Ibidem.
[4] Ibidem.

Den oförmodade åsyn af deras tros förföljare hvilken stod väpnad framför dem, kom dem att tänka på sjelfförsvar; men Mohammed gick lugnt emot den ankommande, nödgade honom att inträda i församlingen, och lyckönskade sig öfver att se Djettabs son under sitt tak. "Jag kommer", sade Omar, "att tro på Gud och Hans Apostel": och aposteln förhärligade Gud för den nya proselyten. Denne blef ett af Islamismens mägtigaste stöd, och tillslöt sina ögon såsom Khalif efter den profet, för hvars fötter han nu nedlade sin trosbekännelse.

Omars affall från Meckas gudar var en väckelse för dessas dyrkare, att, kosta hvad som helst, hämma den fiendtliga sektens vidare spridande. Förföljelsen mot Islamiterne blef derföre mera allvarsam. Deras hufvudman, som knappt kunde värja sin egen person mot de faror, för hvilka han var utsatt, såg sig urståndsatt att försvara dem. Han gaf sålunda tillstädjelse åt alla, hvilka ej kunde finna skydd i Mecka, att begifva sig öfver hafvet till Ethiopien, hvarest han hade anledning förmoda, att den regerande fursten skulle väl emottaga dem. Åttatiotre män, och aderton qvinnor, utom barn [1], gingo således öfver till Afrika. Den Ethiopiske Konungen gaf dem verkligen gästfrihet och beskydd; och återsände med deras skänker Meckas sändebud, hvilka fordrade flyktingarnes utlefverering [2].

[1] Abu'l'feda, kapitlet XI.

[2] Ibidem.

Inom den heliga stadens murar trädde folkets äldste tillsammans. De åtskilliga slägter i hvilka Koreischernes stam utgrenade sig, sågo med afund Haschems barn i spetsen för nationen. Tillfället var gynnande att förödmjuka dem. Religionens namn, som uti alla tider och land, tjenat menskliga passioner och intressen till täckmantel, åberopades emot gudahädaren och dem, som hemligen eller uppenbarligen bistodo honom. Ett högtidligt förbund ingicks emot Meckas förnämsta slägt: de öfrige Koreischerne svuro att ej ingå giftermål med någon af Haschemiterne, afbryta med dem all annan gemenskap, och förfölja dem med härsmagt, ända tills de uppgåfvo sin brottslige frände åt nationens hämnd. Öfverenskommelsen, skrifven på pergament, upphängdes i Kaabah [1]. Detta inträffade i 7:de året af Mohammeds apostlakall. Den åldrige Abutalebs magt förmådde ej mera, än att gifva en fristad åt de bannlyste. Omgifven af Haschems barn inneslöt han sig i ett af sina fästen, hvarest Koreischerne höllo honom belägrad. Den redan nämnde Abulaheb, profetens farbroder, var den ende af slägten, hvilken af hat till sin brorson, öfvergick på hans fienders sida. Det inbördes kriget fördes med ömsesidig framgång: endast de fridlyste månaderna oskärades ej af utgjuten blod. Ett stillestånd gjorde ändtligen slut på fiendtligheterna, sedan de varat i tre år [2]. Tradition, såsom den är anförd af Al Bokari, en af Islams för-

[1] Abu'l'feda, kapitlet XI.

[2] Ibidem.

nämste theologer, uppgifver att orsaken till stilleståndet varit följande. Manifestet emot Haschemiterne, hvilket var upphängdt i Kaabah, blef söndergnaget af mask; blott Guds namn lemnades orördt. Den förföljde profeten tillkännagaf händelsen för sin farbroder med dessa ord: O, min faders bror! "sannerligen "har min Herre gifvit en mask seger öfver Korei-"schernes manifest; ingenting återstår deraf mer än "Guds namn [1], och allt hvad som var orättvisa och "förkastelse, är utplånadt [2]". Abutaleb begaf sig med nyheten till Koreischernes församling, och sade dem, att om hans brorson talat sanning vore det ett tecken från himmelen, att de borde utsläcka sitt hat mot hans slägt, och upphäfva bannlysningen; men om han ej sagt sanning vore han, Abutaleb, färdig att utlemna lögnaren. Anbudet antogs; dokumentet besigtigades, och då allt befanns enligt Mohammeds uppgift, blef bannlysningen mot Haschems barn upphäfven [3]. Så förtäljes underverket: att de rättrogne med andakt tänka på den del Gabriel haft deri, är billigt; för oss kan det vara tillräckligt att förmoda, det naturliga orsaker lågo till grund för tilldragelsen, ifall den verkligen inträffat.

Denna fredsstiftning krönte med ett värdigt slut Abutalebs långa och ärofulla lefnad: den åttatioårige [4]

[1] Manifestet började nemligen med dessa ord: *"uti Ditt namn, o, Gud"!* Se Gagniers not *b* sid. 27 uti Moh. Lefv. af Abu'l'feda, som äfven innehåller en annan beskrifning på samma mirakel, hvilken dock ej anses för så tillförlitlig.

[2] Abu'l'feda, kapitlet XII.

[3] Ibidem.

[4] Abu'l'feda säger han var något öfver 80 år. Se XIII kap:t.

Chefen tillslöt sina ögon några månader derefter. Snart följdes han i grafven af Khadidja; och Mohammeds fiender som sågo honom på en gång beröfvad sitt bästa stöd, och sin bästa vän, behöfde ej mera lägga band på sin ondska. Under dessa förhållanden beslöt den ståndagtige profeten att söka sig om efter en tillflykt, hvarest man mer än i hans födelsestad skulle lyssna till förnuftets röst, och med större vördnad bemöta Guds sändebud. Han begaf sig således till *Tayef* [1], en stad, hvilken, belägen i bergen omkring 10 svenska mil öster om Mecka, bebοddes af Tzakifiterne en mägtig och krigisk stam. Desse tyckte emedlertid ej bättre om hans läror än Meckanerne. Då han blifvit införd i deras församling, och uppmanade dem till den ende Gudens dyrkan, samt uppgaf sig vara Guds sändebud, svarade en af dem: ”har då icke Gud funnit någon annan än dig ”att sända till oss”? och en annan sade: ”Vid Gud! ”aldrig skall jag yttra ett ord till dig, ty om du är ”ett sändebud från Gud, är din värdighet för hög att ”jag skulle ordvexla med dig; och om du ljuger på ”Gud, tillkommer det icke mig att tala med dig [2]”. Sådan var den kalla emottagning Mohammed erfor från mängden. Af några ibland de bättre invånarne bemöttes han dock under en månads tid med gästfrihet, men då blef ropet mot honom så starkt, att de ej längre kunde beskydda honom: folket reste sig i massa, och utdref honom från Tayefs murar [3].

[1] Abu'l'feda, kapitlet XV.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem.

Mohammed blef således nödsakad att återvända till Mecka. Ett skydd för sin person som han viste förskaffa sig genom sina vänner, gaf honom kanske mindre säkerhet, än den stjerna som tyckes föra några män oskadde genom tusen faror, innan de hunnit ett visst mål, hvarefter de dela alla dödliges gemensamma lott, att vid en vindpust falla till stoft. Menniskornas förhärdelse kunde hindra dem att lyssna till profetens röst, men den kunde hvarken utsläcka ljuset i hans själ, eller qväfva modet i hans hjerta. Han framgick derföre i sitt apostlakall oaktadt allt motstånd: tidt och ofta, i och utom Mecka, hördes hans röst uppmana till den sanna Gudens dyrkan, de åtskilliga stammar som besökte pelegrimshuset. "O, J Ismaels afkomlingar! öfvergifver desse afgu-"dar, edra händers och eder inbillnings verk; tänker "på uppståndelsens dag, och tager eder till vara, "att edra gerningar ej må förtjena helvitets lågor, "frukter Gud, och lyder mig, som är Hans sändebud": så förmanade han; men största delen af de tilltalade stoppade fingrarne i sina öron, och hånade dåren, under afbidan på tillfälle att näpsa fredsförstöraren.

Elfva år voro förflutne, sedan Mohammeds uppträdande såsom Himmelens sändebud. Hans proselyters hela styrka bestod endast uti den ståndagtighet, hvarmed de buro sina mägtiga fienders smälek och förföljelser. Han sjelf kunde ej mer, lika obekymrad som förut, blanda sig i sina landsmäns församlingar. Han drog sig derföre ofta bort till ett

berg strax norr om Mecka, kalladt Al Akaba, der han hade en boning som erbjöd honom mera säkerhet. Här träffade han en dag flera ansedde män från Yatreb [1]. Han inlät sig i samtal med dem, och ämnet blef religionen. Främlingarne voro ej deri okunnige. Deras födelsestad var känd inom hela halfön för mera upplysning än de andra städerna [2]: att läsa och skrifva var der en icke ovanlig sak. Genom sitt förbund med tvenne betydliga Judstammar i Yatrebs grannskap, hade dess invånare blifvit bekante med Judarnes begrepp om en Messie ankomst. Främlingarne på Al Akaba blefvo således uppmärksamme åhörare af den svärmiske Koreischens vältalighet. Han hade ej svårt att visa dem orimligheten af Meckas afguderi; hans målningar på Guds allmagt och barmhertighet, samt ett lif efter detta, intogo dem; hans läror om menniskans pligter emot sig sjelf, och sin Nästa, slutade med att öfvertyga deras förstånd: Yatrebs män behöfde ej mer afbida Judarnes Messias; de hörde himmelens språk i den mans ord som stod framför dem, och de ropade alla hänryckte: det finnes icke mer än en Gud, och Mohammed är Guds sändebud.

Återkomne till Medina (så skola vi hädanefter kalla staden) utbredde de nya proselyterne med ifver

Islams

[1] Så kallades Medina före profetens tid. Sedan han der tog sin tillflykt, utmärktes Yatreb blott med namnet "Al Medinah", som betyder "staden", och derefter blef dess namn.

[2] Se *Prideaux* Life of Mahomet, sid. 36; *Gibbon*, Tom. sid. 181 &c.

Islams läror, och förhärligade dess apostels ära. Snart infunno sig på Al Akaba tolf andre män från nyssnämnde stad [1] för att aflägga sin trosbekännelse i profetens egen åsyn. Man kan förmoda att de blefvo emottagne med glädje. De erkände Mohammed för sin läras öfverhufvud, och lofvade med ed: "att icke gifva någon like till Gud; icke stjäla; icke begå otukt; icke afdagataga sina barn; icke ihopsmida lögn; och att vara lydige emot Guds sändebud i allt det som var billigt". Denna förbindelse blef sedan kallad "qvinnornas ed", derföre att de svuro en dylik, och derföre att den ej förband till strid för religionen [2]. Eden innehålles uti 12:te versen af Korans 60:de kapitel. Profeten återsände derefter till Medina dessa bundsförvandter, hvilka liksom de öfrige Medinenserne som antogo Islam, fingo namn af Ansars, (d. v. s. hjelpare). De blefvo ledsagade af en nitisk lärjunge vid namn Mosaab Ebn Omair, hvilken fått uppdrag att grundligare undervisa dem i den nya lärans åligganden, de ceremonier, och bruk, som efter hand blefvo stadgade, samt att biträda dem i Islams utspridande.

Samma år detta inträffade, eller det 12:te utaf Mohammeds apostlakall, är utmärkt såsom det, i hvilket den vidtbekanta nattliga färden skulle hafva ägt rum. I 281 noten under Korans text står den i korthet beskrifven. Vi skola här blott upprepa, att

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet XX.
[2] Ibidem.

den af flere Mohammedanske skriftlärde anses för en syn, eller synvilla, hos deras profet. De ställen i Koran, hvarest den står omnämnd, kunna i sjelfva verket lika väl tolkas till en syn, som till en verklig händelse [1]. Man vill veta att Mohammed påfann den för att helga budet om bönen, hvarom han vid detta tillfälle mottog Guds befallning, hvilket strax derefter gjordes till lag för Islams bekännare. Här torde man ock böra anmärka, att alla de underverk hvilka af ett missförstådt nit blifvit tillskrifne Mohammed (undantagande hans hemlighetsfulla umgänge med Gabriel, hvilket låg till grund för hans profetiska anspråk) äro af de tillförlitligaste Mohammedanske författare förbigångne med fullkomlig tystnad [2]; och att profeten sjelf på mångfaldiga ställen i Koran bestämdt tillkännagifver sin oförmåga att åstadkomma några dylika; ett bekännande så öppet, att det ensamt borde vara tillräckligt att afgöra saken. Om den nattliga färden var ett försök att känna sig för huru hans underverk skulle mottagas, blef den ej en uppmuntran att våga något nytt. Då han morgonen derefter tillkännagaf sin öfvernaturliga resa, upphäfdes ett allmänt rop deremot. Flera lärjungar hade ej mod att uthärda sina fienders hånande gäckeri, utan affölls från Islam; mängden blef vacklande, och Mohammed varseblef att han hade gjort ett förhastadt steg, då Abubekr kom till hans hjelp och förklarade, att han fast trodde på hvartenda ord som föll från profetens

[1] Se 1:a och 2:dra vers. i Korans XVII kapitel.

[2] Se *Prideaux*, sid. 34; *Savary*, sid. 27 &c.

läppar. Hans omdöme ansågs af stor vigt. Sinnena lugnades; och profeten, hvilken helsade honom med tillnamnet *"det sanna vittnet"* [1], hade skäl att inom sig lofva, att aldrig mer sätta det på ett dylikt prof.

Emedlertid hade Mosaabs sändning till Medina åstadkommit de lyckligaste följder. Stadens förnämste invånare voro hans proselyter, och deras exempel drogo snart till Islam största delen af Medinas befolkning. Den nya läran hade icke här att kämpa mot det enskilta intresse som rådde i Mecka, hvarest Koreischernes magt var införlifvad med den afgudiska vidskepelsen. Året efter den första beskickningen från Medina mottog således profeten derifrån en ännu betydligare, som erbjöd honom tillflykt inom denna stad. Sjuttiotre män och två qvinnor, begåfvo sig nemligen till Mecka vid den stora vallfartshögtiden och underrättade profeten, som inneslutit sig på Al Akaba, att de önskade en sammankomst med honom natten efter offrens slagtande [2]. Anlände till mötesplatsen emottogos de af profetens farbroder Al Abbas [3], som, ehuru han då ännu ej antagit sin brorsons religion, gerna bidrog att frälsa honom undan dess fiender. Al Abbas förklarade de ankommande, att han kände deras afsigt, och gillade den; men uppmanade dem tillika att handla redligt, och hellre återvända dit, hvarifrån de kommo, än bedraga Mohammed genom något falskt löfte om biträde, som

[1] Se *Gagniers* not *b*, sid. 39 & 40 uti Abu'l'feda.
[2] Abu'l'feda, kapitlet XXI.
[3] Ibidem.

hindrade honom ifrån att söka sig en annan säkerhetsort. Medinas män bedyrade att de voro uppriggtige, och blefvo förde i Mohammeds åsyn. Han emottog dem med värdighet. Sammankomsten öppnades med en läsning ur Koran [1]; hvarefter profeten tog till ordet och sade: "Jag svär eder förbund med "villkor att J försvaren mig mot mina fiender, med "samma ifver som J försvaren edra egna qvinnor och "barn". — "Och om vi stupa för din sak", svarade de, "hvad blir då vår lott"? — "Paradiset", ropade Mohammed: — Sträck ut din hand; profeten utsträckte sin hand; och de svuro att bistå honom i lif och död [2]. De nya bundsförvandterne återvände till sin födelsestad, sedan de på Mohammeds befallning utvalt tolf af sina förnämste, åt hvilka han tilldelade samma magt bland sina trosbekännare, som den Jesus gaf de tolf Apostlarne [3].

Alla historieskrifvare äro ense derom, att detta var det första tillfälle då Mohammed uppmanade sina lärjungar att gripa till vapen. Under tretton års tid hade han förmanat dem till förtröstan och fördragsamhet; men Damokles' svärd hängde öfver hans eget hufvud, och utpressade från honom det krigsrop, som snart skulle genljuda från söder till norr, från öster till vester. Tvenne omständigheter synas härvid

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXI.

[2] Ibidem.

[3] Se utdrag ur Ebn Ishac i *Gagniers* not till Abu'l'feda. sid. 44. *Prideaux*, sid. 72. *Sale*, Prel. Disc. Sect. II, sid. 66. *Marracci* säger att det var i imitation af Mose. Se vita & res gestæ Mahumeto, sid. 21.

värde att anmärkas. Först att Medinas *"frivilliga"* öfvergång till Islam, och dess lika *"frivilliga"*, och välkomna, bistånd i det afgörande ögonblick, då det var fråga för profeten *to be, or not to be,* är ett faktum som tyckes hafva undfallit deras uppmärksamhet, hvilka icke erkänt hos Mohammed något annat öfvertygande skäl än hans svärd: för det andra, att samma tilldragelse utan tvifvel är ett gynnande vittnesbörd för hans karakter; ty det är icke troligt att han blifvit så hyllad, om han ej varit utmärkt för sin gudsfruktan och en rättskaffens vandel. En mägtig despot kan vara ett vilddjur i allt, och ändock vara säker på att finna anhängare i mängd; men den förtryckte, den öfvergifne flyktingen, som icke har några andra anspråk att göra gällande än sin personlighet, måste åtminstone kunna framvisa denna obefläckad, för att blifva icke allenast upptagen, men vördad och åtlydd af sina medmenniskor.

Händelserne sammanstötte nu till en afgörande utveckling. Mohammed hade afsändt alla sina proselyter i Mecka till bundsförvandterne i Medina: hans egen familj, beledsagad af pålitligt folk, färdades samma väg. Han sjelf, åtföljd af Abubekr och Ali, vågade ännu en gång, inom Meckas murar, trottsa Koreischernes hat [1]. Desse hade ej mera någon tid att förlora: den djerfve stämplarens sista företag voro dem bekante; hans död blef beslutad. Abusofian, öfverhufvudet för Ommias slägt, hvilken efter Abutalebs frånfälle intagit Haschemiternas plats, och var deras

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet XXI.

afsvurne fiende, höll en församling med nationens hufvudmän, hvarvid man, för att göra Haschems barn oförmögne att hämnas sin frändes död, öfverenskom, att en man af hvarje stam skulle utses, hvilka, alla på en gång, skulle stöta mordgeväret i den biltoges hjerta [1]. Mohammeds rol var dock ännu icke utspelt. Aftonen före den natt som var bestämd att blifva hans sista, infann han sig i Abubekrs boning och helsade honom med dessa ord: "stunden är inne "att fly; den Högste har gifvit sin tillstädjelse". — "Skall jag följa?" frågade Abubekr. — "Följ mig". Och de skyndade genom Meckas trånga gator insvepte i nattens slöja, vägledde af en ung afgudadyrkare, vid namn Abd Allah Ebn Arajkat, hvilken förde dem till en grotta uti berget Thur, beläget en timmes väg söder om staden [2].

Här omgåfvo emedlertid de sammansvurne sin fiendes boning. Deras svärd voro färdige att gifva döden, men rofvet var undsluppet, och de funno i stället den trogne Ali, som på sin mästares befallning hvilade på hans bädd, betäckt med hans gröna klädnad [3]. Den unge mannens lif och frihet skonades; och mördarne skyndade sig i alla rigtningar för att efterspana flyktingen. De fromme Mohammedanerne tro med visshet att Himmelen sjelf bevakade Thurs grotta: att ett par färska dufegg vid ingången, och en spinnelväf öfver öppningen [4], öfvertygade Koreischerne

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet XXIV.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.
[4] Se *d'Herbelot* Bibl. Orient. art. Hegrah. &c.

om onödigheten att sträcka sina forskningar vidare. Måhända att grottans belägenhet i ett motsatt håll mot det, hvaråt Mohammeds rätta väg låg, utgjorde hennes största säkerhet. För Abubekr syntes den ringa. Hans fruktan kom honom hvarje ögonblick att höra de förföljandes hästhofvar klinga mot stenarne omkring deras fristad. Profeten förtröstade på Himmelen. "Ej må du vara bedröfvad", sade han till sin modfällde följeslagare, "ty Gud är med oss" [1]. På fjerde dygnet vågade sig ändtligen flyktingarne ut på vägen till Medina, följande hafskusten. Sällskapet bestod af profeten sjelf, Abubekr, den redan nämnde Abd'Allah, och en tjenare till Abubekrs son, vid namn Amr Ebn Foheira, hvilken, under vistelsen i grottan, i hemlighet försett dem med lifsmedel [2]. De redo på kameler. På en gång uppstiger ett moln af dam bakom dem. Soraka, en af Koreischernes utskickade, har fått sigte på den flyende flocken [3]. Med upplyftad lans jagar han sin flåsande häst långt framför sina egna ryttare. Profetens stjerna tindrade. Sorakas springare skyggar till sidan, och häst och karl rulla båda i stoftet. Förvirrad af sitt fall tror Koreischernes man på underverk; och Mohammed är frälsad. Detta var den sista fara för hvilken han var utsatt under sin färd; han anlände utan vidare äventyr till en köping nära Medina, kallad Koba, tolf dagar sedan han lemnat Mecka. Från denna

[1] Se Korans 9:de Kapitel och 40:de vers.
[2] Se Abu'l'feda, kapitlet XXIV; *Gibbon*, Tom. 5, sid. 131 &c.
[3] Se Abu'l'feda, kapitlet XXIV.

flykt som är känd under namnet Hegira [1], börja Mohammedanerne sin tidräkning. Enligt Abu'l'feda inträffade den 631 år efter Christi födelse, 53 år efter Mohammeds egen, och 13 år efter hans uppträdande såsom apostel.

Profeten inträffade i Koba en måndag, och hvilade här efter resans besvärligheter i fyra dagar, under hvilka han lade grunden till en Moské som erhöll namnet *"Gudsfruktan"* [2]. Den följande fredagen gjorde han sitt högtidliga intåg i Medina. Folket strömmade sin profet till möte. Han red på en kamel. Öfver hans hufvud bars af hans lärjungar, såväl från Mecka som Medina, en himmel af löfverk. Alla Ansars täflade om hvem som skulle få den äran att hysa honom under sitt tak. Än den ene, än den andre, tog i tygeln på hans kamel för att leda honom till sin boning: "låt honom hafva sin väg", sade profeten, "det är ett egensinnigt djur" [3]. Slutligen stadnade kamelen af sig sjelf utanför ett stall tillhörigt den aflidne Amrus söner, Sahali och Sohaïli. Mohammed steg utaf och upptog sin bostad hos en med namnet Abu Ajub [4].

Att genom religionen helga det ställe, der han först satt foten på Medinas jord, blef profetens angelägnaste göromål. Förmyndaren för Amrus söner tillkallades, och erbjöds en penningesumma för deras

[1] Det kommer från Arabiska ordet *"Hidjrah"* som betyder, bland annat, *afresa från fäderneslånd och vänner.*

[2] Abu'l'feda, kapitlet XXIV.

[3] Ibidem.

[4] Ibidem.

egendom; men myndlingarne, hvilka voro förmögne, skyndade att afstå den såsom en gåfva. Den mottogs dock icke såsom sådan; utan man öfverenskom om ett pris, som betaltes af Abubekr [1]: på den inköpta grunden lät Mohammed uppföra en Moské, och ett hus för sig sjelf. Hans nästa åtgärd var af en politisk natur, och det är den enda jag kan finna under hela hans lefnad, som bar stämpel af statsmannaberäkning. Han instiftade ett brödraförbund, hvarigenom han försäkrade enigheten emellan Mohadjerun (flyktingarne), hvilka utflyttat med honom från Mecka, och Ansars, hvilka öppnat för dem alla en fristad i Medina. De förnämste männen från Mecka blefvo nemligen en och en parade med de förnämste männen uti Medina, under förpligtelse för hvarje par, att behandla och älska hvarandra som bröder. Mohammed sjelf ställde sig i spetsen för förbundet, och utvalde den högsinte Ali till sin vapenbroder [2]. Det heliga samfundets inrättning uppfyllde mer än stiftaren deraf kunde vänta: brödernas svärd blefvo stammen till Islams träd, hvars grenar spredo sig vidt omkring, och sträcka sig ännu i dag öfver tre verldsdelar. Fullbordandet af Mohammeds giftermål med Abubekrs nioåriga dotter, Ayescha, hvilket redan var afslutadt en tid före Hegiran [3], bidrog till detta händelserika års märklighet.

[1] Se *Gagniers* not *c* uti Abu'l'feda, sid. 52, som enligt goda Mohammedanska auktoriteter tillrättavisar Doktor *Prideaux* origtiga uppgift om denna afhandling.
[2] Abu'l'feda, kapitlet XXVI.
[3] Ibidem, kapitlet XXV.

Lugnt upptogs profetens första tid i Medina med ordnandet af vissa punkter rörande religions bruk och ceremonier. Det hade ansetts lämpligt att bestämma ett ställe, hvaråt de rättrogne borde vända sig under bönen. Det sublima yttrandet att "öster och "vester tillhörde Gud, och att derföre hvarthelst "menniskorna vände sig, der var Guds ansigte" [1], hade förmodligen ej befunnits tillräckligt. I och omkring Medina voro Judarne talrike och mägtige; Mohammed åberopade alltid deras heliga skrifter såsom stöd för sin egen sändning; ett steg togs således för att skaffa sig deras bevågenhet, och han befallde sina lärjungar, att i bönen vända sig mot Jerusalems tempel. Men Israels barn, hvilka i alla tider stått fast vid fädrens tro, förkastade med förakt den "*okunnige*" Arabens anspråk på att vara den lysande Messias de väntade. Mohammeds beslut var ickedestomindre lika oryggligt att inympa sig sjelf på profeternes stam, men hans hat mot "Skriftens folk" blef outsläckligt. Han tänkte derföre nu blott på att behaga sina egna landsmän. Meckas tempel var dem kärt, och Gabriel, utplånande det förut stadgade budet, bragte profeten en befallning för de rättrogne, att hädanefter vända sig mot nyssnämde helgedom [2]. Förordnandet om det sätt, hvarpå bönestunderna borde tillkännagifvas för allmänheten [3], och fastans instif-

[1] Se Korans 2:dra kapitels 109 vers.

[2] Se uti Koran, 2:dra kapitlets åtskilliga verser om Kiblah.

[3] Se förut sid. 37.

tande under månaden Ramadan [1], ägde rum ungefär vid samma tid [2].

Mohammed var emedlertid icke af det slags menniskor, hvilka glömma en liden oförrätt. Hämnden kokade i hans själ, och han beslöt visa sina fiender att han kunde hämnas. Hans första krigiska försök liknade en stråtröfvares företag. Små partier utsändes att göra vägarne osäkre för Koreischerne, och att bortsnappa deras karavaner. Småningom blefvo Islams bekännare vande vid ett beständigt krigstillstånd, under det att händelsernas gång förde dem mot vigtigare företag. Underrättelse kom till Medina, att Abusofian sjelf med trettio ryttare, beledsagade en rik karavan från Syrien till Mecka. Mohammed beslöt att göra sig till herre deraf, och utsände en tillräcklig styrka för att lägga sig i bakhåll. Emedlertid hade Abusofian genom sina spejare fått kunskap om faran som hotade honom; och ett ilbud till Mecka påkallade hastig undsättning. Koreischerne voro ej sene att svara på kallelsen. Niohundrafemtio, hvaribland befunno sig stammens hufvudmän, skyndade till sin karavans försvar. Ett hundra af nyssnämnde antal voro [3] rytteri. Mohammed deremot hade ryckt ut ur Medina i spetsen för trehundratretton krigare; af hvilka sjuttiosju voro Mohadjerun och resten Ansars. De redo turvis på sjuttio kameler; men i hela hären

[1] Se förut sid. 41.
[2] Abu'l'feda, kapitlet XXVI.
[3] Ibidem, kapitlet XXVII.

funnos blott tvenne hästar [1]. Anlände till *Safra* [2], en hamn vid röda hafvet, höllo de rådslag antingen man borde fortsätta att förfölja karavanen, eller rycka an mot dess undsättning, som man nu viste ej var långt borta. Efter en liflig ordvexling gick ändtligen Mohammeds vilja igenom [3]. Han brann af begär att med svärd i hand tillfredsställa sin hämnd, och försöka sin lycka. Befallning gafs derföre till uppbrott, och profeten hastade att intaga en fördelagtig ställning vid Bedrs brunn, belägen omkring 3 svenska mil från Medina, och 6 från Mecka, hvarest Meckanernes hufvudstyrka borde rycka fram. Denna dröjde ej att visa sig. Profeten, med Abubekr vid sin sida, sittande under en himmel af löfverk som hans krigare upprest åt honom [4], utropade då han varsehlef fienden: "O, Gud! se Koreischerne: de kom-"ma med högmod och skryt, att anklaga Ditt sän-"debud för lögn: O, Gud! gif mig Din hjelp som "Du har lofvat mig" [5]. Under det att man å ömse sidor beredde sig till strid, skyndade 3:ne af Meckanerne framför de öfrige, att till envig på lif och död utmana ett lika antal af sina motståndare. Mohammed sände emot dem Abu Obeïda, sin farbroder Hamza och Ali. Efter en hård kamp lågo de båda sistnämndes motståndare liflöse på marken, och Hamza och Ali flögo till sin vapenbroders hjelp, som, med ena

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXVII.
[2] *Gagnier*, enligt Al Edris, uti Abu'l'feda, sid. 56.
[3] Se Koran, 8:de kapitlet, verserne 5, 6, 7, 8 & noten 196.
[4] Abu'l'feda, kapitlet XXVII.
[5] Ibidem.

foten afhuggen, var nära att duka under[1]: den tredje Koreischen föll; och detta blef tecknet till en allmän strid. Profeten sjelf deltog ej deri i början. Under det att de båda hārarne drabbade samman med lika raseri, bad han ifrigt om himmelens hjelp: "O, Gud! utropade han, om Du låter dessa Dina "stridsmän blifva förstörde, blifver Du ej mera dyr"kad på jorden"[2]. Hastigt reser han sig opp. Hans ansigte glänser; han ser englaskarorna komma sig till bistånd: "Abubekr", säger han, "Guds hjelp kommer"[3]; och, skyndande sig med detsamma i den tjockaste striden, uppmuntrar han de sina med försäkran om ett himmelskt bistånd, i det han bringar dem det kraftigare af sin egen arm. Striden var ännu oafgjord, då profeten upptager en hand full sand, kastande den mot fienden, och ropar med dundrande stämma: "må mörker betäcka deras ansigten; kam"rater drifven dem undan"[4]. De rättrogne gjorde dervid en ytterligare ansträngning: allt hvad som stod emot öfverändakastades nu, och Koreischerne skringrade sig i en allmän flykt.

Första frukten af denna seger voro sjuttio fiender som blefvo på valplatsen, lika många fångar, och ett rikt byte. Den kostade de rättrogne blott fjorton man[5], hvilka ansågos för martyrer. Mohammed befallde att de döda Koreischernes kroppar skulle

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXVII.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.
[4] Ibidem.
[5] Ibidem.

kastas tillsammans i en grop. Ibland dem räknades tjugofyra af Meckas förnämste män [1]. Profetens egen farbroder, den redan nämde Al Abbas, var ibland fångarnes antal [2]; han öfvergick sedan till Islam. Tvenne andra som voro Mohammeds hufvudfiender, miste hufvudet på hans befallning [3]. Den tvist, som uppstod ibland segervinnarne om bytets delning, blef så allvarsam, att Gabriel måste komma emellan: den 42:dra versen i 8:de kapitlet, som tillägger 5:tedelen af allt byte till Guds apostel, för att tjena till understöd för hans anförvanter, de fader-löse, de fattige, och den vägfarande, blef alltså uppenbarad vid detta tillfälle. De öfriga fyra 5:tedelarne skulle fördelas lika emellan dem som deltagit i striden: blef dock ryttarnes lott framdeles något större än deras som stredo till fots. Efter att hafva tillbragt tre dagar på slagfältet, återförde profeten sina lagerkrönta soldater till Medina.

Man har hört omtalas drabbningar der flera tusen lik betäckt valplatsen, utan annan följd än att en provins förändrat herre; men denna träffning i Arabiens öcknar, hvarest den segrande hären bestod af trehundratretton krigare, har haft till följd en stor del af vårt slägtes närvarande utseende: och menskliga snillet vågar skryta af sina djupa beräkningar! På Bedrs sandfält, der Abd' Allahs sons profetiska svärd invigdes, blef den Mohammedanska

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXVII.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.

religionens öde afgjordt. Ryglet om Koreischernes nederlag spred sig hastigt, och Mohammeds namn upprepades med beundran inom halfön, från den ena ändan till den andra. Han var ej sen att draga all den fördel han kunde af sin seger; och Judarne i Medina och dess grannskap voro de förste som fingo känna tyngden af hans arm. Kainokas' stam hade utsträckt ett gammalt förbund med Araberne i nämnde stad, äfven till flyktingen hvilken nu der befallde som herre. Olyckligtvis för desse Israels barn gåfvo de honom anledning att förklara det för brutet [1], och han föreslog dem Islams bekännande såsom enda villkoret för fred. På deras nekande skyndade sig profeten med Bedrs soldater, att belägra deras, strax vid Medina belägna, fäste, hvilket gaf sig på nåd och onåd, efter 14 dagars försvar. Mohammed visade sig vid detta tillfälle blodtörstig. Fångarne med händerna bakbundne framfördes att offras till sista man; det var med yttersta möda deras gamla vänners enträgna förböner kunde rädda deras lif. Stammen Kainoka drefs i landsflykt, och dess egendom utdelades bland segervinnarne [2]. Tvenne andra tåg, hvilka profeten företog detta år, det 2:dra af Hegiran, underhöllo de rättrognes krigiska mod, liksom öfverflödet inom Medinas murar. Emedlertid beredde han

[1] En Judisk guldsmed hade förfört sig på en Arabisk qvinna som sålde mjölk på torget; hon blef hämnad af en Muslim som dräpte förbrytaren; dennes trosförvandter ihjelslogo Mohammedanen, och detta gaf anledning till fredsbrottet. Se *Gagniers* not *b*, sid. 61, uti Abu'l'feda.

[2] Abu'l'feda, kapitlet XXVIII.

åt sina faderliga känslor en renare tillfredsställese, än den som framgången någonsin kan skänka en omättlig ärelystnad. Hans tappre vapenbroder Ali, som på Bedrs slagfält, med egen hand, sändt sju afgudadyrkare till afgrunden, fick sin trohet belönt med Fatimas hand. Utaf åtta barn som Mohammed haft med Khadidja, var hans älskade Fatima det enda ännu lefvande. Några Arabiske historieskrifvare, som älska det underbara, påstå att den natten då Mohammed förde sin dotter till Alis bädd, gick Gabriel på hans högra sida och Michaël på hans venstra, och sjuttiotusen englar följde efter i procession [1].

Detta ägtenskap blef välsignadt med flera barn; och alla de hvilka ännu i dag åberopa äran af att vara profetens afkomlingar, leda derifrån sitt ursprung.

Under tiden hördes i Koreischernes hufvudstad blott ett rop af hämnd. Bedrs skymf hängde tung öfver Kaabahs afgudar: de fallnes mödrar och makar begärde icke någon annan tröst, än deras mördares blod; och skaldernas sånger beskrefvo för Meckas söner den nesliga grop, der deras fäder, bröder och vänner blifvit kastade ett rof för vilddjuren. Abusofians uppmaning till vapen mottogs således med fröjd, och snart såg man honom uttåga ur Mecka i spetsen för tre tusen krigare, hvaribland voro sjuhundra försedde med harnesk, och tvåhundra ryttare. Eftertruppen utgjordes af en hop qvinnor anförda af

Henda

[1] Se *Gagniers* not *b.* sid, 62 uti Abu'l'feda, enligt Ahmed Ben Josephs Allmänna Historia Sect. 40.

Henda, Abusofians hustru, hvilka under accompagnement af små trummor, sjöngo verser, hvari de uppmanade till mod och hämnd [1]. Då Mohammed mottog underrättelsen om fiendens annalkande, var det hans afsigt att afbida ett anfall inom Medinas murar; men största delen af de rättrognes hufvudmän voro af en motsatt tanke [2], och profeten, rättande sig efter de flesta rösterna, utförde således på fältet omkring ett tusen män. Ett hundra af dem buro harnesk; och tvenne hästar, hvaraf den ena tillhörde profeten sjelf, utgjorde hela cavaleriet [3]. Vid berget Ouahed ungefär en svensk mil norr om Medina, fattade han posto i fiendens åsyn. Han stödde sin rygg mot berget, på hvars sluttning han ställde femtio bågskyttar såsom reserv, med den bestämda befallning, att hända hvad som helst, ej lemna denna plats utan vidare befallning. Koreischerne anryckte i god ordning; deras rytteri var lika fördeladt på de tvenne flyglarne. Den högra anfördes af Khaled Ebn Al Walid; den venstra af Akrema, son af den vid Bedr stupade Abu Djahal [4]; och Abusofian sjelf kommenderade midten. Meckas matronor, anförde af Henda, följde efter hären, uppmuntrande på allt sätt krigarnes ståndagtighet [5]. De båda partiernas sammanträffande var förfärligt: det ena stred för att hämnas en liden

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXXI.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.
[4] Se förut, sid. 73.
[5] Abu'l'feda, kapitlet XXXI.

förlust, det andra för att bibehålla ett förvärfvadt rygte; och båda lifvades af ett lika hat till hvarandra. Koreischernas banerförare föll vid första sammanträffningen för Hamzas hand, men främst i fiendens led, blef denne sjelf fälld till marken af ett lansstyng i ryggen [1]. I samma ögonblick stupade Mosab, son till Omar, hvilken förde Islams standar; men profeten upptog det lugnt, och gaf det till Ali, som med ropet *"Allah Akbar"* [2], åter svängde det midt ibland de fiendtliga skarorna. Dessa började gifva vika: Mohammedanerne trängde fram med häftighet; och bågskyttarne på höjden, hvilka trodde tiden för plundring vara inne, rusade blindvis efter. Detta afgjorde dagens öde. De rättrogne hade i denna träffning emot sig den, som framdeles skulle blifva deras störste General: Khaled såg ej förr det ohjelpliga fel, som var begånget, än han satte sitt rytteri i rörelse, hvilket högg in i Mohammedanernes flank och rygg. Ett rop som han lät höra, att han dödat profeten [3], ökade förvirringen, och många af de rättrogne sökte sin frälsning i flykten. Deras profet var dock icke dödad; i spetsen för sina tappraste, med ansigtet drypande af blod från tvenne sår som han erhållit, gjorde han sig väg genom fienden med svärdet i hand: "huru skall ett sådant folk kunna få "framgång, som sölat sin profets ansigte med blod" [4],

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXXI.

[2] *"Gud är störst"*.

[3] Abu'l'feda, kapitlet XXXII.

[4] Ibidem.

ropade han till de sina; och åsynen af hans blod, och hans sinneskföld, gåfvo dem fördubblade krafter. Oaktadt afgudadyrkarnes alla ansträngningar slog sig den lilla truppen igenom; och snart samlades omkring den en så tillräcklig styrka, att Mohammed kunde intaga en ställning nära Ouahed, mot hvilken hans fiender ej vågade ett nytt anfall. Desse drogo ej någon vidare fördel af sin seger, än att på valplatsen utöfva en vanmägtig hämnd på de döde Mohammedanernes kroppar. Meckas qvinnor visade sig ifrigast häruti, och historien har upptecknat, huru Abusofians hustru, uppeldad genom minnet af sin vid Bedr fallne son, gick så långt i raseri, att hon utryckte och förtärde en del af hjertat af profetens stupade farbroder [1]. Emedlertid förband Mohammed sina egna sår. Lärjungarne trängde sig härvid omkring honom med alla tecken till det lifligaste deltagande. Då jernet efter tvenne pilar, som fastnat i hans läppar, borttogs, utföllo tillika tvenne tänder; bloden flöt ymnigt, och profeten sade till lärjungen som aftorkade den: "hans blod som torkar opp min, "skall ej elden vidkomma" [2].

Abusofian, i stället för att genast begagna sig af sin fiendes lidna förlust, och söka tillintetgöra honom, nöjde sig med att låta genom en härold utropa en skrytagtig utmaning åt de rättrogne, att nästa år möta sig vid Bedr [3], hvarefter han förde sin här tillbaka

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXXII.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.

till Mecka, och lemnade Mohammed att begrafva de stympade kropparne på Ouaheds slagfält. Sjuttio martyrer hade der med sitt blod beseglat sin tro [1]. Profeten sjelf, omgifven af de rättrogne, gjorde bön öfver hvar och en af dem särskilt, och sedan han låtit dem begrafvas på det ställe hvarest de stupat, återvände han till Medina [2]. Detta märkvärdiga slag inträffade i Hegirans 3:dje år. Samma år visade ock profeten sina fiender att hans bannstråle ej var att förakta. Kaab, en af Medinas ansedda Israeliter, träffades deraf. Han var en god poet, men såsom bitter fiende till Mohammed och hans religion, gjorde han honom till föremål för sitt bitande skämt. Efter slaget vid Bedr hade han begifvit sig till Mecka, hvarest han icke litet bidrog att uppelda Koreischernes hat; men då han åter vågade sig till Medina, blef han dödad af en bland Mohammeds lärjungar [3].

Om icke segern vid Bedr föregått Mohammeds nyss beskrifna nederlag, hade det troligen blifvit slutet på hans apostlabana, men nu förmådde det icke förmörka det anseende han förvärfvat; och sjelfva segervinnarens lama uppförande efter sin framgång, visar hvilka djupa rötter det redan slagit. Att Gabriel emedlertid ej teg stilla i ett så kritiskt ögonblick kan man väl tänka: det himmelska oraklet utdelade ömsom förebråelser, tröst och hopp. Guds profet hade ingen del i de rättrognes motgång. Han hade an-

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXXII.
[2] Ibidem.
[3] Se Abu'l'fedā, kapitlet XXX; och *Gagniers* not *a*, sid. 64.

modat de sina att mera mangrannt komma ut till strid; han hade utgifvit till dem som deltogo i striden, de bestämdaste förhållnings-ordres: senfärdigheten hos några och olydnaden hos andre hade omintetgjort hans visa anstalter. De voro derföre sjelfve orsaken till sin förlust. Gud ville derigenom straffa dem för deras synder, och pröfva dem: en fastare förtröstan till Honom skulle i framtiden förläna seger; och då en menniskas stund var kommen, träffade döden lika säkert i hvilobädden, som på slagfältet: så talade Gabriel till de rättrogne genom profetens mun; och han blef tillika försäkrad om att de stupade martyrerne ej voro döde, men lefvande i fröjd uti Guds paradis [1].

Under det att Mohammed sålunda på en gång helade sina moraliska och fysiska sår, emottog han tvenne särskilta budskickningar från vissa Araber bosatte i provinserna omkring Medina, hvilka begärde att få sig tillsände några af hans lärjungar för att erhålla undervisning i den nya läran. Båda befunnos vara en snara för att komma hans anhängare om lifvet. Mohammed föll deri, första gången utan misstroende; den andra, emot sin vilja, på Abubekrs enträgna tillstyrkan; och de trolöse hedningarne upphöjde vid båda dessa tillfällen sjuttiofem af hans bästa lärjungar till martyrer [2]. Ungefär vid samma tid påkallade ett annat förräderi, anlagdt mot profetens

[1] Se Korans 3:dje kapitel ifrån och med 133 versen, till och med 167:de.

[2] Abu'l'feda, kapitlet XXXIII & XXXIV.

egen person, hans hämnd. Nadhiriterne, en mägtig Judestam som innehade ett kastell ej långt från Medina, fordrade priset för tvenne mäns blod, genom misstag, dödade inom deras område af en bland Mohammeds anförare [1]. Profeten som blifvit inbjuden till ett gästabud, uti ett af deras landthus, var sinnad att uppgöra saken i vänlighet, då han fick underrättelse om att man der lagt ett försåt för hans lif [2]. Detta förminskade icke hans begär att infinna sig enligt bjudningen, men han kom beledsagad af sina soldater. Nadhiriterne inneslöto sig i sitt kastell; men funno för godt att gifva sig på beting, efter endast sex dygns belägring. Dem tilläts att medtaga så mycket af sin egendom som en kamel kunde bära, hvarefter de uttågade under musik af trummor och blåsinstrumenter [3]. De utdrifne togo sin tillflykt dels till Khaïbar, hufvudsätet för Judarnes magt i Arabien [4], dels till Syrien. I olikhet med hvad Mohammed redan stadgat i fråga om bytets delning, slog han under sig sjelf allt det som togs från Judarne vid detta tillfälle. Han utdelade det derefter ibland Mohadjerun, hvilka i flera år varit skiljde från sina hem och sin egendom; och endast tvenne af Ansars fattige män erhöllo hvar sin lott. Himmelen hade förestafvat åtgärden, och de rättrogne underkastade sig utan knot

[1] Se utdrag ur Abu Zeid Seid uti Gagniers not *a*, sid. 71 i Abu'l'feda.

[2] Ibidem.

[3] Abu'l'feda, kapitlet XXXV.

[4] Khaïbar en uråldrig, och då befästad stad, sex dagsresor nordost från Medina.

Himmelens beslut [1]. Det var uti detta Hegirans 4:de år som profeten förbjöd vin och spel, sedan han varit vittne till flera uppträden, hvilka hotade att på ett allvarsamt sätt störa enigheten ibland hans lärjungar [2].

Mohammed hade nu genom flera lyckliga tåg i trakterna omkring Medina, åter småningom gjort sina krigare vande vid seger, och injagat skräck hos sina fiender, då desse började finna det hög tid, att genom en gemensam ansträngning, om möjligt, sätta en gräns för hans vidare framsteg. Judarne, hvilka i synnerhet lidit af hans tilltag, voro ifrige att emot honom uppreta sinnena, och lyckades att tillvägabringa ett förbund emellan Koreischerne i Mecka, och åtskilliga stammar, så judar som hedniske araber, hvilka befolkade de båda provinserna Najd och Tehama. En ed aflades på att förstöra den skenhelige röfvaren i hans eget näste, och tiotusen man tågade till Medinas belägring. Profeten väl underrättad om de rustningar som gjordes emot honom, vidtog å sin sida nödiga försvarsanstalter. Denna gång blef det ej fråga om att på öppna fältet gå en öfverlägsen fiende till möte, utan man beslöt med en röst att inskränka sig till Medinas försvar. Uti Mohammeds rådslag deltog nu en erfaren man. Salman född i Ispahan, och son af en Persisk Ståthållare, inträffade i Medina efter vidsträkta resor, antog Islam, och blef

[1] Se Korans 59 kapitel, vers. 6, 7, 8 och 9.

[2] Engelns uppenbarelse härom, innehålles i Korans 2:dra kapitels 216 vers och 5:te kapitels 92 vers.

en af profetens förtrogne [1]. Han rådde till att gräfva en graf rundtomkring stadsmurarne, men på ett sådant afstånd derifrån, att de rättrognes här kunde fatta posto på mellanrummet emellan staden och graffven. Detta verkställdes, och förskansningen var knappt färdig, förrän fiendens styrka kom i sigte. Vi förbigå här, med en otrogens förhärdelse, åtskilliga underverk hvilka påstås hafva inträffat under det Mohammed på allt sätt upplifvade sina anhängare att hålla ut med det mödosamma arbetet. Hans egen ståndagtighet sattes vid detta tillfälle på ett hårdt prof. De förbundnes krigiska anblick utbredde förskräckelse inom Medinas murar. Månge af de rättrogne blefvo klenmodige. De, hvilka omständigheterna, mera än öfvertygelsen, hade aflockat Islams trosbekännelse, förenade sig med dem som ännu ej antagit den nya läran, för att beklaga, det deras gästfrihet mot en förkastad flykting, skulle indraga dem i hans enskilta strider, och förorsaka deras stads undergång. De uppstudsiges knot blef högljudt, och man hörde en af dem utropa: "Mohammed lofvade oss både Kosroes "och Cesars skatter, men i dag då faran hänger öf-"ver oss, nödgas han fly, för sin egen säkerhet, "till allmänna latrinen [2]". Profeten var dock långt ifrån att tänka på flykt. I hans blick rådde lugn; och hans krigare läste deri beslutet att segra eller dö. Sedan han satt Abd' Allah Ebn Om Mactum till

[1] Se utdrag ur Ebn Ishac, i *Gagniers* not *a*, sid. 74, i Abu'l'feda.

[2] Abu'l'feda, kapitlet XXXVIII. De syftade med detta uttryck på den graf han lät gräfva.

stadens högste styresman [1], uttågade han med tretusen man, samt intog platsen emellan murarne och grafven, för att kasta sig på fienden, hvarhelst denne skulle söka att göra sig väg. Så stora förberedelser ledde icke till något resultat. *"Dik-kriget"* som det kalledes efter nyssnämnda graf, inskränkte sig hufvudsakligast till pilskjutning, samt spjut- och stenkastning; och de enda svärdshugg som vexlades, voro emellan Ali och några Koreischiske ryttare, hvilka i otålighet sporrat sina hästar öfver grafven. En af desse, en nära slägting till Abutalebs son, föll i envig för hans hand; de öfrige skyndade sig tillbaka, lika hastigt som de kommo. Efter tjugo dagars belägring var de förbundnes tålamod uttömdt; och Gud, säger Abu'l'-feda, utsådde oenighet emellan dem. En sydostlig orkan, som kullkastade deras tält, gaf dem en önskad anledning till uppbrott, och snart försvann deras sista lans bakom Medinas horisont [2].

Då Mohammed införde sina soldater i den befriade staden, hade han redan inom sig afgjort, att deras hvila skulle blifva kort. Judarne, hans oförsonliga fiender, hade uppväckt den storm som nära nog öfverändakastat honom. Ibland desse voro Koraiditerne så mycket brottsligare, som de förut med profeten afslutat förbund [3]. Gabriel bragte således Himmelens befallning att straffa dem; och samma dag

[1] Se noten som hörer till andra versen af Korans 80:de kapitel.

[2] Berättelsen om Medinas belägring är tagen från Abu'l'feda, kap.tlet XXXVIII, och Gagniers noter derunder, jemförde med Korans 33:dje kapitel.

[3] Abu'l'feda, kapitlet XXXVIII.

de rättrogne aflagt sina krigsrustningar, efter de förbundnes aftåg, utropade profetens härold på Medinas gator följande uppmaning: "hvem som hör och lyder, "han göre sin aftonbön mot Koraids söner" [1]. Mohammed sjelf, efter hållen rådplägning med Ali, begaf sig genast på vägen, och slog läger vid första brunn på Judarnes område. Innan natten inbrutit hade den siste af hans soldater stött till honom; och dagen derefter var Koraiditernes fäste inneslutet. Desse försvarade sig tappert i början; men efter tjugofem dygns belägring, lyssnade de till en af sina bundsförvandters fega råd, och beslöto att gifva sig på nåd och onåd; dock med det villkor att deras öde skulle afgöras af någon tredje skiljoman. Profeten föreslog härtill Saad Ebn Moadh, och Judarne gåfvo sitt samtycke [2]. Som hufvudman för Avasiterne, en af de tvenne mägtigaste stammarne uti Medina, hade Saad, innan Islams bekännande, varit i förbund med Koraiditerne [3]; och de trodde sig derföre kunna hoppas lindriga villkor från en gammal bundsförvandt. De blefvo illa bedragne. Avasiternes Chef, numera en ifrig Muslim, var dessutom en af de få som blifvit svårt sårad i "dik-kr get", och han hatade Judarne såsom upphofsmän dertill. Med mycken möda lät han föra sig till Koraiditernes fäste [4], hvarest desse såsom fångar nu afbidade sitt öde. Vid hans åsyn ropade de: "O,

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXXIX.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem.

[4] Ibidem.

"Amrus fader! var mild mot dina gamla vänner och "bundsförvandter" [1]! En djup tystnad följde. Allas blickar voro rigtade på den gamle; han reser sig slutligen med möda, och uttalar dessa förfärliga ord: "Jag dömer att männen skola dräpas, deras ägodelar "delas, och deras qvinnor och barn föras i fångenskap". — "Sannerligen har du dömt Guds dom", ropade profeten, "den är nedkommen från sjunde himmelen" [2]. Den grymma domen blef ännu grymmare verkställd i Medina, hvarest de hjelplösa offren, till ett antal af sju hundra män, blefvo lefvande förde i den graf som var öppnad att emottaga deras kroppar, och der slagtade [3]. Deras egendom utdelades bland segervinnarne; och på profetens egen lott föll den vackraste af Israels döttrar. Den sköna Rihana glömde till slut att i Mohammed se sin nations mördare; hon antog hans religion, och lefde med honom, utan att hedras med namn af hustru, ända till hans död [4].

Till de märkvärdiga händelserna under Hegirans 5:te år, hör äfven Mohammeds giftermål med Zainab, den förskjutna hustrun till hans adopterade son, och fordne slaf, Zeid [5]. Detta giftermål gaf anledning till ett allmänt knot, i anseende till de omständigheter under hvilka det afslutades; i synnerhet derföre att

[1] Abu'l'feda, kapitlet XXXIX.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem.

[4] Ibidem och Gagniers not *b*, sid. 79, samt tradition från Ebn Abbas anförd af Gagnier, sid. 149, i Abu'l'feda.

[5] Islams 3:dje proselyt. Se Gagniers not enligt Djannab i Abu'l'feda, sid. 101.

den förskjutna, enligt en häfdvunnen sed hos Araberne, ansågs för Mohammeds verkliga sonhustru [1]. Zainab var känd som den skönaste qvinnan i Koreischernes stam, och profeten hade, i hennes mans hus, haft tillfälle beundra såväl hennes kroppsliga behag, som hennes goda naturanlag. En dag vid ett af sina vanliga besök hos sin adopterade son, var denne frånvarande, och profeten emottogs af hans hustru, hvars lätta klädnad vid tillfället visade hennes skönhet i full dag. Oförmögen att lägga band på sina känslor vid denna syn, utropade Mohammed: "lofvad vare "Gud, som är Den hvilken förändrar hjertan"! hvarefter han aflägsnade sig. Då Zeid hemkom, och blef underrättad af sin hustru om det som tilldragit sig, beslöt han, efter mogen öfverläggning, att skilja sig vid henne, till förmån för sin fordne herre och välgörare; och han verkställde sitt beslut, oaktadt profeten, som fruktade förtalet, uppriktigt eller för syns skull, sökte afråda honom derifrån [2]. Zainab, sedan hon sålunda blifvit fri, ägtades af Mohammed; och historieskrifvarne hafva anmärkt, att hans bröllop med Zeid's förskjutna hustru, firades med större högtidlighet, än brukligt var vid något af hans andra giftermål [3]. Detta stillade dock icke de rättrognes missnöje: Himmelen måste tala; och i Korans 33:dje

[1] Se 2:dra noten till 4:de versen i Korans 33:dje kapitel.

[2] Se Korans 33:dje kapitels 37:de vers.

[3] Den autentika tradition sådan den är anförd af Djannab i Gagniers not i Abu'l'feda, sid. 151, har tjenat till grund för berättelsen om denna tilldragelse.

kapitel, har profeten nedlagt det bedröfliga vittnesbördet mot sig sjelf, att han icke ryggade vid den gudlösa tanken att drifva gäck med det Högsta Väsendet, hvars tillstädjande han vågar åberopa för tillfredställandet af sina djuriska begär.

Mohammeds anseende var emedlertid nu så stadgadt, att han med Himmelens orakel till stöd, kunde trotsa alla stormar, och hvarje litet motstånd han rönte från sina anhängare, syntes endast tjena att öka deras tillgifvenhet och vördnad för hans person. Ett tydligt bevis härpå inträffade några månader efter nyssnämde giftermål. Profeten hade företagit ett tåg mot Mostalekiterne, en krigisk Arabstam söder om Medina. På en lägerplats uppstod tvist mellan en Mohadjerun och en Ansar, hvilka hvar och en kallade sitt parti till bistånd. Trätan underblåstes af Abd'Allah, med tillnamnet *"den otrogne"* [1], som var öfverhufvudet för Khazradj's stam, den förnämsta i Medina. Abd'Allah hade väl såsom profetens bundsförvandt, samtyckt att öppna honom en fristad i Medina; men han såg ofta med ondt öga att hans gäst upphäft sig till hans herre. Försigtigheten hade nödgat Mohammed att behandla med fördragsamhet den gamle hufvudmannen, hvars ord och gerningar alltid buro stämpel af hans frisinne. Vid ifrågavarande tillfälle underlät han icke att föreställa de trogne Ansars, huru de alla icke hade någonting mer att säga uti deras eget land; och hans förolämpande ut-

[1] Derföre att han var en af de få som uti den staden aldrig kunde förmås att antaga Islam.

tryck mot profeten personligen, slutade med en hotelse att fördrifva honom från Medina. Detta upptogs såsom en stor förargelse: Guds Sändebud var helig för alla; och Abd'Allahs egen son, hans ifrige lärjunge, hastade att erbjuda sig sjelf såsom den hvilken skulle nedlägga sin faders hufvud för profetens fötter. Mohammed förhöll sig härvid såsom det höfdes den, hvilken talade i Guds namn: han emottog det fanatiska anbudet med ovilja, och återsände *"den otrognes"* son, förmanande honom att behandla sin fader med vördnad och tillgifvenhet [1].

Mostalekiterne blefvo nedergjorde. Ett stort byte af kameler och får föllo i segervinnarnes händer; och Mohammed sjelf ökade sina hustrurs antal med dottren till den fiendtliga stammens anförare, hvilken stupat i träffningen [2]. De rättrogne gåfvo härvid ett nytt prof på den kärlek de hyste för sin profet: de firade hans bröllop genom godvilligt frigifvande af alla de fångar som togos i denna strid [4]. Samma krigståg var äfven märkvärdigt för det äventyr som träffade Mohammeds mest älskade hustru Ayescha, hvilken då var honom följagtig. Efterlemnad, af en eller annan orsak, då hären satte sig i rörelse för att återvända till Medina [4], sågs hon nästa morgon inkomma i lägret, åtföljd af Safvan, en ung krigare som äfven

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet XLII.
[2] Hennes namn var Djuejrats.
[3] Abu'l'feda, kapitlet XLII.
[4] Se utdrag från AlBockari i Gagniers not *a*, sid. 32, i Abu'l'feda.

blifvit efter. Hennes fiender voro genast färdige att kasta skugga på hennes rygte; och förtalet blef stort. Huru svårt Ayescha hade att göra sin oskuld klar, och hur angelägen Mohammed var, att hon skulle anses oskyldig, vittna icke mindre än 16 verser i Korans 24:de kapitel [1].

De rättrogne hade i sex års tid varit uteslutne från Meckas tempel, och frånvaron hade endast ökat deras längtan, att från denna helgedom uppsända sina lofoffer till verldarnes Herre. Emedlertid hade deras profet, i följd af flera lyckliga företag, grundlagt sitt välde, och hans krigares oemotståndliga vapen injagade fruktan vidtomkring. Stunden syntes honom derföre nu vara inne, att på Kaabahs heliga jord trycka inseglet på sin religion. En uppenbarelse bragtes honom således, att de rättrogne i säkerhet skulle besöka Meckas helgedom [2]. Nyheten emottogs med fröjd, och då förberedelserna voro fulländade, uttågade från Medina fjorton hundra Mohadjerun och Ansars, anförde af aposteln, och medhafvande en mängd offerdjur, utsirade med blommor och löfverk. Allt visade en fredlig anblick, och ingenting hindrade pelegrimernes tåg tills de kommo i Meckas grannskap, hvarest underrättelser af den natur mötte Mohammed, att han beslöt slå läger i bergen, vid en stad kallad Hodeibija, belägen en del inom, en del utom det heliga området [3]. Det dröjde ej länge förr än Tza-

[1] Se ifrån och med den 10:de till och med den 26:te.

[2] Se Gagniers not *b*, sid. 84 i Abu'l'feda; äfven Korans 48:de kapitel.

[3] Se Gagnier, not *a*, sid. 85.

kifiternes hufvudman här infann sig såsom sändebud från Mecka. Arua införd i Profetens tält, förklarade att Koreischerne påtagit tigerhuden, svurit vid Gud, att han aldrig skulle inkomma i Mecka utan med våld [1]; och, att de, med tillhjelp af sina bundsförvandter, samlat tillräcklig styrka för att gifva kraft åt sina ord. Mohammed försäkrade Meckas ombud om sina fredliga afsigter, och afsände dessutom till Abusofian en af sina förnämsta lärjungar, Othman Ebn Afan [2], för att upprepa samma sak, och utverka för sig tillstånd att obehindradt besöka de heliga rummen. Othman emottogs i början med köld; men snart retades Koreischernes stolthet af den ifver hvarmed han stod på sin herres bästa; han blef bunden, och kastad i fängelse. Då profeten erfor denna skymfliga behandling, uppblossade hans vrede. Han kallade sina krigare omkring sig, och gjorde en liflig målning på Koreischernes orättvisa, på deras oblidkeliga hat mot Islams bekännare, och på den nesa som vederfarits hans eget ombud. De rättrognes gudliga nit fördubblades vid profetens hänförande vältalighet, och de svuro alla en högtidlig ed, att för hans skull utgjuta sin sista blodsdroppe [3]. Emedlertid aflade Meckas sändebud, i de förnämstes församling, en berättelse om sitt möte med Islams apostel. Sjelf ett vittne till den djupa undergifvenhet som visades honom, huru

lärjungarne

[1] Abu'l'feda, kapitlet XLIV.
[2] Densamme som i följden blef den 3:dje Kalifen.
[3] Se Korans 48:de kapitels 18:de vers.

lärjungarne täflade om att upphemta vattnet som tjenat till hans tvagningar, huru, då han spottade, de hastade att upptorka hans spott, huru de gömde som en relik de hår som föllo från hans hufvud [1], slutade Tzakifiternes hufvudman sin anmälan med dessa ord: "Jag har besökt både Kosroes och Cesars hof, men "vid Gud! aldrig såg jag en Konung omgifven af sina "undersåter, bemötas med en sådan vördnad, som den "hvarmed Mohammed bemötes af sina följeslagare" [2].

Denna berättelse bidrog troligen att föra Meckanerne på fogligare tankar. Othman blef frigifven; och Mohammed emottog i sin ordning från sina fiender en dagtingare medförande fredsförslag. Alltid gynnad af omständigheterna, och alltid färdig att draga fördel af dem som inträffade, lyssnade Mohammed med glädje till de anbud, som Meckas utskickade gjorde honom. De beredde honom utväg att komma oskadd ur den brydsamma ställning han iråkat. Förgäfves yttrade den fanatiske Omar sin förvåning öfver att de rättrogne kunde ingå fördrag med Guds fiender: "Jag är Guds tjenare och Hans apostel", sade Mohammed, "Han befaller och jag lyder" [3]. Förgäfves yttrades hans lärjungars fasa, då Koreischernes underhandlare, som ett *sine qua non*, fordrade att fredsfördraget ej skulle innehålla hans titel af *"Guds sändebud"*; profeten fann tiden oläglig att strida om

[1] Abu'l'feda kapitlet XLIV.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem, Kapitlet XLVI.

ord; han gaf efter, och traktaten emellan de rättrogne och Meckas folk undertecknades af *"Mohammed son "af Abd Allah"*, och Sohaïl, son af Amru [1]. Båda partierna förpligtade sig derigenom till ett stillestånd på 10 år, under hvilken tid det skulle vara fritt för hvem som helst att förklara sig för det ena eller andra, utan att derföre ådraga sig någon förföljelse. Mohammed förband sig att utrymma det heliga området genast, och Meckanerne tillstadde honom och de rättrogne, att det följande året verkställa vallfarten till Kaabah, med villkor att de inkommo i staden med svärd i slidan, och ej uppehöllo sig der mer än trenne dygn.

Profeten hade skäl att inom sig vara tillfredsställd med det fördrag han afslutat; men Himmelens löfte var emedlertid icke uppfyldt. De rättrogne hade hoppats att få slagta sina offer vid Meckas helgedom. De mottogo med nedslagenhet och missnöje befallningen att verkställa vallfartens ceremonier i Hodeibija. En dyster tystnad herrskade i deras läger, och för första gången är profetens röst misskänd. Då begifver sig Mohammed framför tälten, der offerdjuren voro uppställde, griper offerknifven, och slagtar med egen hand flera, hvarefter han tvår sig, och verkställer de öfriga stadgade ceremonierna. Vid åsynen af Guds sändebud, som med lugn och värdighet uppfyller religionens kraf, intagas de rättrogne af ånger öfver sin visade motsträfvighet; ett brinnande nit träder i stället, och hvar och en hastar att genom ett

[1] Abu'l'feda, kapitlet XLVI.

noggrannt iakttagande af de heliga bruken, vinna Himmelens tillgift. Mohammed gaf derefter befallning till uppbrott; och återkom till Medina, utan att hans ära det ringaste lidit af denna expeditions tvetydiga framgång [1].

De rättrognes öfverhufvud fann emedlertid nödvändigheten att gifva sysselsättning åt deras krigiska mod, och tillfredställa deras starka åtrå efter timligt, såväl som andeligt godt. Han hade invigt Judarne till förstöring; och hvarje plats der Mose lag herrskade, och af hvilken han kunde göra sig till mästare, ansåg han för god pris. Strax efter hemkomsten från Hodeibija, vidtogos således anstalter till ett nytt krigståg, som hade för afsigt att eröfra alla de fästen hvilka Israels barn besuto i provinserne Najd och Hedjaz. Att följa Mohammed från ställe till ställe, skulle blott blifva ett tröttsamt upprepande af enformiga strider, från hvilka hans krigare, efter större eller mindre ansträngningar, alltid utgingo krönte med seger och lastade med byte; vi skola derföre stadna med honom framför Khaibar [2], den sista återstoden af Judarnes magt i Arabien. Såsom hufvudsätet för deras välde, var dock denna stad deras starkaste plats, och Khaibars män hade dessutom beslutit att uppbjuda alla sina krafter för att försvara sina hustrur, sina barn och sina rikedomar. Den fristad de öppnat åt sina

[1] Se för beskrifningen om tåget till Hodeibija Abu'l'feda, kapitlen XLIV, XLV och XLVI; med Gagniers noter; *Savary* Abrégé de la vie de Mahomet &c.

[2] Se förut sid. 102.

fördrifne trosförvandter, ökade äfven deras styrka; och allt gaf tillkänna att Mohammed här skulle erfara ett förtvifladt motstånd. Tvenne stormningar, hvilka de rättrogne företogo mot Khaibars kastell, aflupo i sjelfva verket fruktlöse: Profetens egen och hans förnämste befälhafvares lysande tapperhet förmådde intet mot Judarnes hjeltemodiga försvar, och båda gångerne sågs Islams baner fladdra i midten af de rättrognes flyende hopar. Förbittrad ropade profeten mot dem: "vid Gud! i morgon skall jag anförtro detta standar "till Guds och Apostelns älskling, som icke vänder ryggen för hans fiender [1]. Ali, den tappraste af de tappre, hade icke deltagit i de sista striderna: en ögonsjukdom hade qvarhållit honom i sitt tält. Med spänd väntan omgifva de rättrogne sin profet, för att se på hvem hans val skulle falla, då han kallar till sig sin måg. Denne nalkas med förbundet öga: Guds sändebud aftager bindeln, väter det sjuka stället med sin saliv, och det onda försvinner [2]. Derefter öfverlemnade han honom Islams standar med sin välsignelse; och några minuter derefter planterades det i den fiendtliga fästningsvallen. En förtviflad strid uppstod här: för Alis svärd föllo fienderne som ax för lien, men de rättrogne sjelfve veko öfverallt för Judarnes anförare, Marhab. Snart befinna sig desse båda oemotståndlige krigare ansigte mot ansigte: en

[1] Beskrifningen om denna belägring är enligt Abu'l'feda och Gagniers noter.

[2] Abu'l'feda, såsom rättrogen, berättar händelsen utan tillägg; en otrogen gissar att det sjuka ögat var en god del på bättringsvägen, innan den helande saliven vidrörde det.

kort men bitter utmaning föregår de förfärliga hugg, som skulle vexlas. Judarnes anförare, tungt väpnad, syntes vilja krossa sin motståndare med sina väldiga slag, men denne som förenade vighet med kroppsstyrka, undvek dem ständigt: ett misslyckadt hugg, hvarmed Marhab ämnade sända profetens måg till evigheten, blottade honom sjelf, och nästa stund föll han, klufven till medjan. Vid åsynen häraf uppstod ett ögonblicks tvekan hos Judarne; de rättrognes iffver blef deremot fördubblad: de förre förmådde ej längre göra motstånd; hufvudstupa rusade de att sluta sig inom fästningens inre murar; men Ali och hans krigare trängde in på samma gång, och Khaibars kastell var eröfradt. Sjelfva staden öppnade derefter godvilligt sina portar; och segervinnaren biföll invånarnes bön, att tillåta dem odla sina fäders jord, mot det villkor att de afstodo åt honom hälften af hela afkastningen. Judarne fortforo således att bebo Khaibar tills under Omars Khalifat, då de fingo befallning att utflytta till Syrien, på det att, efter apostelns sista önskan, hans lära skulle blifva den enda, som bekändes inom den Arabiska halfön.

Islams trosbekännare som deltogo i denna expedition, utgjorde tillsammans sexton hundra man, hvaraf två hundra ryttare. De fingo sin tro belönt med ett rikt byte af fångar, hjordar, lifsmedel, guld, silfver samt ädla stenar; och deras profet, enligt hvad som nu blifvit hans vana, ökade sina ägta hustrurs antal med den skönaste fången ibland qvinnorna. Men under det han, omgifven af sina lärjungar, fröjdade sig öf-

ver den Högstes bistånd, behagade det Himmelen att påminna honom om hans egen förgänglighet. Systern till den Israelitiske befälhafvaren som stupat för Alis hand, ville äfven på sitt vis fira de rättrognes seger; och på ett gästabud i Khaibar, vid hvilket Mohammed och hans förste män voro närvarande, framsattes en förgiftad fårstek. En af sällskapet som svaljde ett stycke deraf dog på stället. Mohammed sjelf spottade ut hvad han tagit i mun, men giftet var så starkt, att ingen försigtighet hindrade det att intränga i hans kropp, hvarest det förblef en långsam och plågsam orsak till hans död [1].

Profeten hade nu i sitt våld flera befästade städer; Judarnes magt var tillintetgjord; af Arabstammarne, som befolkade landsbygden, hade några antagit Islam, andra flydde, eller ödmjukade sig vid åsynen af hans krigare, och med Mecka hade han afslutat ett högtidligt fördrag, som försäkrade hans lära om inträde inom Kaabahs helgedom. Under dessa förhållanden intogs han af begär, att låta kallelsen till den ende Gudens dyrkan höras äfven utom det land der han sjelf sett dagsljuset. Uti en allmän församling gaf han tillkänna, att han ärnade affärda sändebud till främmande furstar; och förmanade sina lärjungar, att ej sätta sig emot hans vilja och vara olydige mot honom liksom Israels barn voro olydige mot Jesus [2]. En entusiastisk försäkran att de ville gå för honom i döden, blef svaret på hans tal. Han

[1] Se Abu'l'feda, och Gagniers noter sid. 92.
[2] Se Gagniers not c i Abu'l'feda, sid. 92, enligt Abn Zeid Seid.

affärdade således åtskilliga af sina lärjungar med bref till Kosroes, konung i Persien; Heraklius, kejsare i Constantinopel; Mokaukas, vice konung i Egypten m. fl. mindre furstar inom halfön, vid Syriens gränser och Persiska viken, hvilka alla bref innehöllo en kallelse till Islam. Utom vid Persiska hofvet blefvo dessa sändebud på de flesta ställen emottagne med aktning, och de svar de återbragte, om än undvikande, voro åtminstone höflige; men den store konungen sönderref med förakt Mohammeds bref, och gaf befallning till sin vice regent i lyckliga Arabien, att ofördröjligen sända till hofvet den dåren, som i provinsen Hedjaz utgaf sig för profet [1]. Afståndet mellan Kosroes hufvudstad och Medina, befanns dock längre nu än det blef några år derefter för Guds apostels efterträdare. Mohammed, underrättad om den behandling hans skrifvelse erfarit, utropade: "må Gud sönderslita hans rike"! och den Persiske Satrapens slafvar trodde sig gå en säker död till möte, då de till Medinas profet darrande frambragte sin Herres budskap [2]. Såsom prof på skrifsättet i ofvannämnde bref, skola vi införa det till Heraklius [3], hvilket lydde sålunda:

"Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges!
"Från Mohammed, son af Abd' Allah, Guds sändebud,

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet om Legaterna.
[2] Ibidem.
[3] Både detta, och de tvenne bref som följa, äro öfversatte från de utdrag ur de Arabiske författarne som finnas införde i Gagniers noter till Mohammeds lefvernes-beskrifning af Abu'l'feda, sid. 94 och 96.

"till Heraklius, Romarnes furste: fred öfver honom "som följer vägledningen! sedan kallar jag dig med "Islams kallelse; bekänn Islam; blif Muslim; Gud skall "gifva dig din belöning tvåfalldig. Om du vägrar, "ådrager du dig hedningarnes synd. O, J Skriftens "folk! förener oss i ordet, att det må blifva lika "emellan oss: icke må vi dyrka någon annan än Gud; "icke må vi gifva Honom någonting till like; ej heller "må några af oss taga andre till Herrar, utom "Gud [1]: men om J vägren, vittner då, att vi äro "rättrogne".

Heraklius emottog *"den utomordentlige"* Ambassadören under ett tåg i Syrien (anno 628); och återsände honom med ett artigt svar, och begåfvad med rika skänker [2].

Redan förut hade profeten låtit afgå till den Christne Konungen i Ethiopien, som gifvit en fristad åt hans trosförvandter [3], ett bref så lydande:

"Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges! "Från Mohammed, Guds sändebud, till Al Nadjaschi [4] "Ashama, Konung i Al Habascha (Ethiopien); frid öf- "ver dig! sedan prisar jag för dig Gud: det finnes "ingen Gud utom Honom, Konungen, den Helige, "den Medlidsamme, den beskyddande, den försva- "rande. Jag vittnar att Jesus, Marias son, är Guds "ande, och Hans ord, hvilket Han lät inkomma i

[1] Se Korans 3dje kapitels 57:de vers och noten 95.

[2] Se Abu'l'feda, kapitlet om legaterna, med Gagniers noter.

[3] Se förut, sid. 75.

[4] Al Nadjaschi var ett allmänt namn på Ethiopiens Konungar, liksom Pharao var en gemensam benämning på Egyptens. Se *d'Herbolot* Bibl. Orient. art. Nagiaschi.

"Maria, en from och obefläckad Jungfru; och hon
"vardt hafvande med Jesus. Och Han skapade ho-
"nom af sin ande, och inblåste (lif) uti honom, lik-
"som Han med sin hand skapade Adam, och inblåste
(lif) i honom. Så kallar jag dig till den ende Gu-
"den, som ej har någon delägare, Hvilken allting i
"evighet är underdånigt: tro derföre på mig, och följ mig,
"och var med dem som komma till mig; ty jag är Guds
"sändebud. Och redan har jag sändt till dig min
"farbroders son Djafar, och med honom några af de
"rättrogne. Och då de komma till dig, mottag dem
"med godhet; och lägg bort högmod och skryt.
"Sannerligen kallar jag dig och dina legioner till Gud
"den allrahögste. Nu har jag uppfyllt mitt ändamål:
"Jag har förmanat; måtte mina förmaningar väl mot-
"tagas! frid öfver honom som följer vägledningen"!

Ashama som redan var stämd till profetens för-
del, och som af hans lärjungar fått en prägtig beskrif-
ning på hans person och lära, afsvor, säga de Mo-
hammedanske författarne, den Christna läran, och öf-
vergick till Islam. Följande var hans svar på of-
vannämnde skrifvelse:

"Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges!
"Till Mohammed Guds sändebud — må Guds välsig-
"nelse vara med honom! — från Al Nadjaschi Ashama
"son af Abhar. Frid öfver dig, o, Guds sändebud,
"och Guds barmhertighet, och Hans välsignelse! det
"finnes ingen Gud utom Honom som har vägledt mig
"till Islam. Sedan har din skrifvelse nått mig o, Guds
"sändebud! beträffande det som deri är omnämndt om

"Jesus, så, vid Himmelens och Jordens Herre! har "aldrig Jesus sjelf tillagt någonting olika med det som "du derom förmäler. Redan hafva vi tagit kunskap "om det du deri (i skrifvelsen) sänder till oss. Vi "hafva gästfritt emottagit din farbroders son och hans "följeslagare. Jag vittnar att du är Guds sanne och "sannfärdige apostel: redan har jag svurit dig tro-"hetsed, och till din farbroders son; och jag har be-"känt Islam uti hans händer, nemligen: Gud, verl-"darnes Herre. Och nu sänder jag till dig, o, Guds "profet! min son Ariha; och jag äger intet utom min "egen själ: derföre om du vill att jag skall komma "till dig, skall jag så göra, o, Guds sändebud! och "visserligen vittnar jag att det du säger är sanning".

Den Christna kyrkans författare omförmäla ej, eller ock bestrida, detta den ethiopiske furstens affall [1]; Islams skriftlärde deremot, äro alla öfverens om att han antog deras trosbekännelse, såsom ofvanföre blifvit uppgifvet [2]. Uti samma tillstånd som frågan kommit till oss, skola vi lemna henne; och således åsidosätta att draga några slutsatser från en händelse, hvars sannfärdighet ej är lika medgifven af de båda intresserade partierna. Men Ashamas nyss anförda bref, *hvilket af de rättrogne sjelfve anses för fullkomligt ägta*, innehåller en punkt som visar i hvad ljus Islams bekännare betraktade den ed de

[1] Se Gagniers noter och hänvisningar till olika författare under texten till Mohammeds Lefvernesbeskrifning af Abu'l'feda, XI:te kapitlet; äfvensom Marracci Prodr. ad Refutat. Alcorani, pars prima.

[2] Se Marracci Prodr. ad. Ref. Alc., p. I, sid. 44.

aflade till Mohammed, och som derföre synes oss väl värd att anmärkas. *Den sjelfständige* Konungen svär, nemligen, som om han varit den ringaste Muslim, *"trohets-ed"*; men det kan ej vara till en verldslig herre och herrskare, det är till *"Islams apostel"*. Sådan var äfven den ed de rättrogne svuro på Al Akaba, vid Hodeibija, och slutligen i Mecka, efter dess intagning; och historiens facta understöda ej deras påstående, som vilja att Mohammed vid dessa tillfällen såsom Konung (jag vet ej öfver hvilket rike) emottog tro- och hyllnings-ed af sina undersåter.

Hegirans sjunde år led nu till slut, och tiden var inne för profeten att verkställa vallfarten till Mecka, hvilken var honom tillstadd genom en af punkterne i Hodeibija fördraget. Beledsagad af ett stort följe, och medförande sjuttio kameler [1] utsirade för offer, begaf han sig på vägen i månaden Dhu'l' Kaadah (den 11:te). Ingenting hindrade hans framtåg vid detta tillfälle. Tvertom, då han nalkades staden, fann han honom utrymd. Koreischerne hade dragit sig undan till de kringliggande höjderne; och Meckas toma gator voro en påminnelse för Abd'Allahs son, att han som en främling trampade sina fäders jord. Som apostel var dock hans triumf icke mindre verklig. Arabiens helgedom stod ändtligen öppen att mottaga i sitt sköte den lära han stiftat; och skaror af lärjungar, färdige att offra sista droppen af sitt blod för den på hvars orakel berodde deras timliga och eviga väl, följde med den djupaste vördnad hans

[1] Abu'l'feda i kapitlet om "den heliga vallfarten".

fjät. Templet kringgicks; den svarta stenen kysstes, bergen Safa och Meruah besöktes: och sedan de rättrogne med en uppbygglig andakt verkställt alla de heliga ceremonierna, slagtades offren, hvarefter Mohammed, trogen det ingångna fördraget, på fjerde dagen uttågade ur Mecka.

Den högtidliga fest till hvars firande Kaabahs afgudar måst upplåta sin egen fridlysta boning, var ett tecken att de lutade till sitt fall. Islams apostel hade ej varit länge i Medina förr än han hade den glädjen att der mottaga trenne af Koreischernes yppersta män, hvilka kommo att för hans fötter nedlägga sin trosbekännelse. Desse voro: Khaled Ebn Al Walid, Syriens blifvande eröfrare, som på Ouaheds slagfelt ryckte segren ur de rättrognes händer, men som från denna stund blef en skräck för deras fiender; Amru Ebn Al Ass, hvilken såsom en af Khalifernes störste fältherrar lade Egypten under deras välde; och slutligen, Othman Ebn Telha, som visade sina landsmän, att afgudatemplets förste tjensteman, ej längre ansåg afgudarnes sak värd att försvara [1].

Under det att Mohammed vördades i Medina som en profet, och affärdade sina kallelse-bref till jordens furstar för att inbjuda dem att antaga sin lära, bragtes honom tidningen, att ett af hans sändebud, som han i detta ärende afskickat till Prinsen i Bostra, blifvit mördadt i staden Muta i Syrien, af en bland Heraklii Ståthållare. Detta var en god anledning att gifva sina krigare sysselsättning, och försöka sin lycka

[1] Se Abu'l'feda, sid. 99 och 100.

på längre håll. Tre tusen man sattes således i ordning, för att hämnas deras trosförvandts död. Mohammed anförtrodde religionens standar till Zeid, sin adopterade son; och sade till soldaterne: "om Zeid stupar, är Djafar, Abutalebs son, eder anförare; och om äfven han skulle falla, då skolen J lyda som eder befälhafvare, Abd'Allah Ebn Ruah" [1]. Anförarens instruktion var, att den rätta trons bekännande skulle försona Mutas brott; men att deremot en vägran skulle blifva tecknet till stadens förstöring med eld och svärd. Efter en plågsam marsch genom Arabiens brännande öcknar, anlände den lilla hären till Muta; men här fann dess general, att, för att kunna uppfylla sina erhållna ordres, han först måste tränga fram igenom en mägtig armé. Omkring ett hundra tusen Greker och Araber, säga de Mohammedanske historieskrifvarne [2], väntade blott på befallning att tillintetgöra de rättrognes hop. Uti dessas läger uppstod tvekan: äfven den ärrige veteranen såg ingen väg igenom omöjligheten. Ett beslut att invänta undsättning var nära att fattas, då Abd' Allah afgjorde rådslaget med dessa ord: "ännu två saker återstå oss, "och de kunna ej fela: *seger eller matyrkronan*". Slaget började. Hvad som fattades de rättrogne i antal, ersattes genom ett blindt förakt för döden. Främst i deras leder stupade Zeid, som en helig martyr. Islams baner upptogs af Djafar: ett fiendligt svärd afhugger handen med hvilken han förde baneret,

[1] Abu'l'feda, kapitlet om Mutas krigståg.
[2] Ibidem.

han griper det med den andra; ett nytt hugg beröfvar honom äfven denna: de blödande stumparne omfatta ännu standaret, och han faller hållande det i sin famn, genomborrad af stygn [1]. Den heliga fanan svajar å nyo midt i striden, förd af Abd' Allahs kraftiga arm, men äfven denne siste suppleant dukar under för fiendernas mängd. Då veko de rättrogne, och träffningen skulle varit förlorad utom Meccas proselyt; men den förfärlige Khaled ryckte standaret ur den fallnes stelnade händer, och med sitt nya krigsrop *"Allah Akbar"*, gjorde han sig väg genom fiendens skaror. De rättrogne, uppmuntrade af hans föredöme, tänkte nu blott på att vinna Paradiset. De förnyade striden med raseri, och vid nattens ingång hade det lyckats Khaled att undandrifva Grekerne, och han stod mästare af valplatsen, med det nionde svärdet brutet i sin hand [2]. Nästa dag förblindade han fienden genom sina skickliga manövrer. Han blef ej mera oroad; och Grekerne sjelfve drogo sig undan, då han gjorde min af att anfalla dem. Muta blef väl ej härjad, men de rättrogne hade icke-destomindre vunnit en förvånande seger; och då Khaled återkom till Medina, i spetsen för de lagerkrönte veteranerne, helsades han af profeten med titeln *"Guds svärd"*, hvilken han sedan behöll, och äfven gjorde namnkunnig hos Islams fiender [3]. Slaget

[1] Gagniers not *c* i Abu'l'feda, sid. 101, enligt Djannab.

[2] Se i Abu'l'feda, kapitlet om Mutas krigståg, sid. 101, Gagniers not *d*.

[3] Ibidem. I Theophane Chonographiæ står omnämd en Emir, vid namn Khaled, som kallas *"Guds svärd"*. Gagnier ibid.

vid Muta inträffade i Hegirans 8:de år, 638 år efter Christi födelse; och var början till de krig mellan Mohammedanerne och de Christne, som i mer än åtta hunda år badade österländerne i menniskoblod [1].

Profeten gaf sjelf tillkänna i en allmän församling såväl den vunna segren, som priset för hvilket den blifvit köpt. Beskrifningen om martyrernes visade hjeltemod, och deras närvarande fröjd i Paradiset, var en offergärd åt de dödas minne och en tröst för de efterlefvande. Detta var dock ej mer än man kunde vänta af den som förde glafven i Himmelens namn; men vida anmärkningsvärdare är det svar Mohammed gaf en person, som öfverraskade honom sjelf, badande i tårar, med den fallne Zeids dotter i sina armar: "hvad ser jag, o, profet"! utropade den förvånade lärjungen — "Du ser", svarade aposteln, "en vän som begråter en vän" [2].

Lyckans sol sken nu i sin fulla glans på de rättrognes profet: Araberne slöto sig flocktals till hans segerrika baner, under hvilket förvärfvades byte och ära; och händelsernas gång förde honom till målet för hans djerfvaste önskningar. Khozaiterne, en viss stam som med honom var i förbund, blef anfallen under den djupaste fred, af sina arf-fiender Bekrs barn, och desse biträddes härvid af Koreischerne såsom bundsförvandter. Detta var en uppenbar kränkning af Hodeibijas fördrag; och Mohammed som såg sig i

[1] De slutade med Constantinopels intagande af Turkiske Kejsaren Mahomet II, år 1453.

[2] Savary, Abrégé de la vie de Mahomet, sid. 101, enligt Djannab.

tillfälle att höja tonen, beslöt att ej släppa ur händerne ett så godt tillfälle att hämnas. Förgäfves företog Abusofian sjelf en resa till Medina (så voro tiderne förändrade) för att urskulda sig, och förklara Meckas afsigt att i följden orubbligen hålla sig vid den ingångna öfverenskommelsen. Införd i profetens åsyn blefvo hans enträgna föreställningar icke ens hedrade med ett svar [1]. Hans försök att förmå Abubekr och Ali att tala till hans fördel aflupo icke bättre [2]; och han nödgades återvända till de sina med oförrättadt ärende.

Under tiden rustade sig Mohammed. Islams veteraner, så väl som nya proselyter och bundsförvandter, uppfordrades att hålla sig marschfärdige; och på det anfallet skulle blifva så oförmodadt som möjligt, förbjödos de rättrogne strängeligen att underhålla någon gemenskap med Mecka [3]. En af dem, vid namn Hateb, drifven af begäret att försäkra sin slägt, som der var qvarlemnad, om en god behandling under alla krigets skiften, blef olydig; och affärdade med en hemlig budbärare underrättelse till Koreischerne om hvad som förehades i Medina. Förräderiet upptäcktes, och Omar satte sig i ordning att afhugga "den otrogne skrymtarens" hufvud, då han hindrades af profeten med desse ord: "håll! Gud förlåter "dem som stridt vid Bedr, och Hateb är en af dem" [4].

Det

[1] Abu'l'feda, sid. 102.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.
[4] Se Abu'l'feda, kapitlet om Meckas intagning, äfven Korans 60:de kapitels 1:a vers.

Det var den 10:de i månaden Ramadan, samma år slaget stod vid Muta, som Mohammed satte sin armé i rörelse för att eröfra Mecka. Den bestod af Mohadjerun, Ansars och talrika flockar af Araber, hvilka under marschen ökades så, att då det sista nattlägret uppslogs i Meckas grannskap, den uppgick till tiotusen man [1]. Här var man ännu i villrådighet om hvad parti man skulle taga. Abusofians berättelse om sin misslyckade beskickning, visade väl att man måste bereda sig på strid, men man trodde den ännu ej så nära, då på en gång tiotusen eldar [2] tillräckligen upplyste Koreischernes rådslag. Med en dyster aning hastade Meckas öfverhufvud, åtföljd af tvenne förtrogne, att på närmare håll göra sig förvissad om faran. Händelsen förer honom Al Abbas till möte, hvilken just var ute att uppsöka någon, att sända till Mecka, för att varna sina fordna vapenbröder och uppmana dem, att genom en frivillig undergifvenhet förekomma deras gemensamma födelsestads undergång. Snart blef Abusofian öfvertygad om sin oförmåga att göra motstånd, och med förtviflan i hjertat antog han det enda råd som profetens farbroder kunde gifva, nemligen, att personligen anhålla om Mohammeds beskydd. Nästa stund hade han behof deraf. Den outtröttlige Omar, lägrets uppsyningsman, vakade för dess säkerhet [3]. Hans skarpa blick genomtränger

[1] Abu'l'feda, kapitlet om Meckas intagning.

[2] Se i Abu'l'feda, sid. 104, Gagniers not *a*.

[3] Ibidem.

nattens skuggor, och upptäcker en misstänkt grupp; i ett ögonblick är den omringad, och Omar upphäfver ett glädjerop att finna Koreischernes hufvudman utan någon betingning i sitt våld. I profetens tält begärde han tlllstånd att afslå Abusofians hufvud; men Mohammed lyssnade till en menskligare röst, och den fångne Chefen bortsändes med hans skyddsord, under Al Abbas' vård [1]. Nästa morgon stod han i profetens åsyn, som helsade honom med den frågan: "är det ej tid erkänna att det icke finnes mer "än en Gud"? — "Jag tviflar ej derpå", svarade Abusofian: — "och att Jag är Guds apostel"? — "Om du säger dig vara min fader eller min moder", återtog den otrogne, "så säger mig mitt samvete in-"genting derom". — "Ve dig! ropade Al Abbas, det gäller ditt hufvud": och Abusofians högmod föll, och han sade: "det finnes icke mer än en Gud, och Mo-"hammed är Hans sändebud" [2]. Såsom en belöning för hans undergifvenhet lät profeten, genom sin härold, förkunna säkerhet för hvem som sökte fristad i Abusofians boning eller i templet, och för alla dem, hvilka tillslöto sina hus [3]. Hären indelades derefter i trenne anfalls-kolonner, af hvilka tvenne skulle göra sig till mästare af de höjder, som beherrskade staden; och den tredje, under Khaleds anförande, skulle anrycka öfver slätten. Ali, i spetsen för en utvald

[1] Abu'l'feda, kapitlet om Meckas intagning, sid. 104, och Gagniers not. *a*.

[2] Abu'l'feda, kapitlet om Meckas intagning.

[3] Ibidem.

trupp, förde Islams baner, vid sidan af profeten. Alla anförarne hade befallning att ej strida, så vida de ej blefvo anfallne [1]. Tecken gafs och hären satte sig i rörelse. Khaled var den ende som erfor ett svagt motstånd. Då profeten nedsteg från höjderna föll hans blick på *"Guds svärd"*, som badade sig i de flyende afgudadyrkarnes blod. Missnöjd utropade han: "har jag då icke förbjudit strid"? Och då man svarade honom att hans krigare blifvit nödgade till sjelfförsvar, sände han befallning att blodsutgjutelsen skulle upphöra [2].

Som en biltog man hade Mohammed åtta år förut måst fly sin fädernestad, och nu intågade han der, herre öfver dess invånares lif och egendom. Han hade hämnden i sin hand; i Koraiditernes grymma behandling hade han visat, huru han kunde hämnas, och Meckas folk hade skäl att darra för sitt öde. Men samma man är icke alltid den samme. "Hvad kunnen J vänta af mig"? frågade segervinnaren de förödmjukade Koreischerne: — "ädelmod", svarade de, "som af en bror och frände": — Må "så vara", återtog Mohammed, "gån, J ären frie". Om det här ej var ett himmelskt sändebud som rörde sin tunga, så var det åtminstone himmelens språk som hördes; och mildheten hos Meckas eröfrare vid detta tillfälle, är i historien en angenäm hvilopunkt för ögat, tröttadt af så många blad fullskrifna med menniskoblod. Ifrån denna allmänna benådning undantogos dock sex

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet om Meckas intagning.
[2] Ibidem.

män, och fyra qvinnor, hvilka voro brottsligare än de öfrige. Men äfven utaf desse undergingo ej mer än tre af de förstnämnde sin dom; och sjelfva Henda, som på Ouaheds slagfält förtärt Hamzas hjerta, fick tillgift. Tvenne af de män, som dräptes, voro sjelfve mördare, och den tredje hade burit händer på och groft misshandlat Mohammeds döttrar, då de voro stadde på sin flykt före Hegiran från Mecka till Medina [1]. Profetens första steg inom stadens murar voro ställda till templet. Innan han der inträdde gjorde han, omgifven af sina krigare, en högtidlig tacksägelsebön för den vunna segern [2]. Derefter befallde han afgudabildernas förstöring, hvilka till ett antal af trehundrasextio, omgåfvo Kaabah. Han sjelf gaf tecknet dertill med den staf han förde i handen, under det han sade: "sannningen är kommen och lögnen "syns ej mer, ej heller skall hon återkomma [3]. Först sedan templet var renadt från denna styggelse inträdde han der; och genomgick derefter med alla tecken till den djupaste andakt, de ceremonier som iakttogos vid den vanliga vallfartshögtiden. Ifrån denna stund var Abrahams helgedom invigd åt den nya religionen; och Meckas folk, män och qvinnor svuro trohetsed åt Islams apostel.

Alla Mohammeds åtgärder, sedan han gjort sig till mästare af den arabiska halföns hufvudstad, gingo

[1] Se i Abu'l'feda, sid. 110, Gagniers not *a*.

[2] Se Korans 48:de kapitlet.

[3] Se Korans 34:de kapitels 49 vers.

som förr ut på att stadga och utbreda sin lära; och Ismaels afkomlingar, omvände till Islam, bibehöllo för öfrigt sin gamla sjelfständighet och politiska författning. Snart blef Koreischernes inflytande mägtigt i de rättrognes öfverläggningar; och Bedrs sista veteran var icke ännu skördad af krigets eller tidens lie, då man såg Abusofians söner, hvilka nu lågo i stoftet för Guds sändebud, på valplatsen strida om herraväldet med hans hjeltemåg; och vrida hämdesvärdet i hans barnbarns hjertan. Under det att Mohammed sålunda sjelf i Meckas tempel gaf ett uppbyggligt bevis på en Muslims nit, voro hans befälhafvare icke mindre ifrige, att med vapnens magt öfvertyga de kringboende Araberne, om sanningen af deras apostels sändning. Khaled visade sig härvid mera obeveklig än de andre, och de öfvervunne Djadhimiterne, som ej ville tro, bestämdes af honom, att på stället dö i sin otro. De rättrognes fasa vid åsyn af de första offrens slagtande, frälsade de öfrige. Då profeten blef underrättad om tilldragelsen, upplyfte han sina händer mot himmelen, och utropade: "O, Gud! jag är oskyldig i Khaleds gerning [1]"; hvarefter han genast affärdade Ali, med en betydlig summa penningar att utdela ibland de mördades slägtingar. Här gaf Mohammed åter prof på menskliga känslor; och Djadhimiternes namn är förvaradt i historien som ett vittnesbörd på hans fältherres grymhet.

[1] Se Abu'l'feda i kapitlet om Khaled Ebn Al Walid's tåg mot Djadhims söner.

Emedlertid uppstod ett moln på profetens himmel, som, då det brast löst, nära nog hade tillintetgjort honom. Tayefs män, hvilka fordom bemött honom med så liten vördnad [1], beslöto att stå fast vid sina gudar. De uppfordrade sina bundsförvandter att taga till vapen för gemensamt försvar, och fyra tusen tappre män svuro, att lefva eller dö i fädrens tro. Underrättad om den rustning som förehades mot honom, uttågade Mohammed från Mecka. Hans här, hvilken nu var förökt med två tusen Meckaner, uppgick till tolftusen man. Den utvisade till hvad höjd af magt Abd'Allahs son hunnit; och en af hans anhängare utropade i känslan häraf: "aldrig kunna "desse krigare öfvervinnas af ett ringare antal" [2]. På valplatsen är det dock sällan blotta antalet som afgör segren. Ett par mil från Mecka, mellan denna stad och Tayef, är dalen Honein belägen [3]: den var i Mohammeds väg, och han förde sin här in i passet utan någon försigtighet. I hvarje bergsskrefva lurade en fiende; passets höjder och ingång voro besatte; och på ett gifvet tecken utbreddes död och förskräckelse ibland de rättrognes led. Anfallet var oförmodadt, och villervallan blef förfärlig: två man stodo ej tillsammans för att göra motstånd [4]. Förgäfves ropade Mohammed till de löpande hoparne: "hvart flyn J, o, Islams bekännare? Här är Guds sändehud, här

[1] Se förut, sid. 78.

[2] Abu'l'feda, kapitlet om krigståget till Honein.

[3] Ibidem.

[4] Ibidem. Se äfven Korans 9:de kapitels 25:te vers.

"är Mohammed" [1]! Hans rop stadnade ingen, utan blefvo blott en vägledning för fiendens pilar och kastspjut. Då beslöt han att dö med ära. Omgifven af några få Mohadjerun och Ansars, ibland hvilka voro den oöfvervinnerlige Ali, Abubekr, Omar och profetens farbroder Al Abbas, lyckades det honom att komma ur förvirringen, och på arméns högra sida [2] intaga en ställning, hvarest Islams baner lef tecknet till en skarp strid. Flere af den lilla hopen som svurit att offra sina lif till profetens försvar, vuno här martyrkronan vid hans fötter; och han sporrade sin mula mot fiendens lansar för att vinna den sjelf, då han blef med våld tillbakahållen af egna stridskamrater. De rättrognes första förskräckelse var emedlertid förbi de kasta en blick bakom sig, och upptäcka det välbekanta standaret midt i en kämpande hop: "Guds "sändebud strider, och J flyn", skallade det genom rymden [3]; och slagne af ånger hastade Islams krigare tillbaka i drabbningen. De kommo i tid för att frälsa sin profet; och gjorde under af tapperhet för att vinna hans tillgift. Fienden uppbjöd alla sina krafter att bibehålla det vunna öfvertaget, men började förlora grund; och Bedr's utrop: "må mörker betäcka "deras ansigten", som profeten lät höra, i det han kastade mot Tajefiterne en hand full sand, uppmuntrade hans soldater till en fördubblad ansträngning

[1] Se i Abu'l'feda, sid. 114; Gagniers not *c.*, enligt Ebn Ishac.

[2] Se Abu'l'feda, kapitlet om krigståget till Honein, sid. 114; och Gagniers not *b.*

[3] Tradition säger, att det var Al Abbas' starka stämma som stadnade de flyende.

som afgjorde dagens öde [1]. En del af bundsförvandterne blefvo huggne i stycken; en del flydde att innesluta sig i Tayefs fästning, lemnande hustrur, barn och egendom i sticket; och en tredje del, som i mera ordning drog sig från valplatsen, blefvo förföljde, tvungne att gifva ny batalj, och fullkomligen förskingrade.

Från Honeins slagfält skyndade Mohammed att innesluta Tayef. I tjugo dygn spillde de rättrogne här sitt blod förgäfves. All deras tapperhet studsade tillbaka mot Tayefiternes oryggliga ståndagtighet, alla deras krigsputs tillintetgjordes genom de otrognes vaksamhet. Profeten nödgades befalla uppbrott [2]; och först då hans krigare utrymt stadens grannskap, öppnade den sina portar. Mohammed förde sin här till Djerana, en köping, belägen mellan Tayef och Mecka, hvarest väntade honom det rika byte som blifvit taget under denna expedition, och hvilket gaf en tröst för den misslyckade belägringen. Sextusen fångar, af alla kön och åldrar; tjugofyra tusen kameler; öfver fyratio tusen får och fyra tusen "*once*" silfver, var frukten af segern vid Honein. Mohammed hade knappt slagit läger vid Djerana, förr än en beskickning infann sig från Huazeniterne, den mägtigaste stammen i Tayefs förbund, hvilken förklarade sig hafva antagit Islam, och derföre begärde tillbaka sina fångne landsmän, och sin egendom. Mohammed svarade, att han

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet om krigståget till Honein, sid. 115 och Gagniers not *a*.

[2] Idem, kapitlet om Tayefs belägring.

icke trodde sig kunna bifalla båda delarne, men försäkrade dem om endera, och gaf dem valet. Efter omkring tio dagars frånvaro återkommo de utskickade med sina landsmäns förklaring, att de valde fångarnes frigifning. Profeten sammankallade då de rättrogne, och höll till dem ett tal, i hvilket han började med att prisa den Högste derföre att de voro Guds folk; sedan föreställde han dem, att deras ångerfulle bröder kommit till honom, och återbegärt sina fångne anförvandter, och att det synts honom godt, att villfara deras begäran: han vände sig nu derföre till sina tappre stridskamrater med hopp att de gillade hans åtgärd, och lofvade åt den som var missnöjd dermed, fullkomlig ersättning från nästa byte som Himmelen skulle tillstädja de rättrogne. En del af församlingen ropade: "O, Guds sändebud! vi gilla "hvad du gjort": de som voro af en annan mening öfvertalades snart af sina anförare, att ej vara motsträfvige; och Honeins fångar blefvo återgifne till sina fränder och vänner [1]. Derefter skred Mohammed till bytets delning, och vid detta tillfälle måste man medgifva, att han följde en god politiks ingifvelse: största delen uppoffrades, för att befästa Koreischernes trohet. Några af deras hufvudmän erhöllo, hvar och en, ända till ett hundra kameler, och då en af dem gaf tillkänna sitt missnöje med dem som fallit på hans lott, yttrade profeten: "Vi måste skära af tun-"gan på den karlen"; hvarefter han lät gifva honom

[1] Se utdrag af Al Bokari i Gagniers not *b.*, sid. 117, i Abu't'feda.

så mycket till, att sjelfva dennes snålhet blef stum [1]. Blott en del af profetens krigare hade skäl att vara missnöjd, men desse voro sjelfva de veteraner hvilka stått honom bi på så många slagfält. Då Mohammed erfor att de tappre Ansars knotade öfver att se sig förbigångne, lät han dem komma framför sig, och föreställde dem i ett vackert tal: "huru de, hvilka voro fast öfvertygade att genom Islam hafva försäkrat sig om evig lycksalighet, ej borde afundas litet timligt godt, hvilket tjenade honom till att omvända menniskorna till den rätta tron: han påminte dem om det förtroende hvarmed han hade öfverlemnat sig i deras händer, då de på Al Akaba svuro att för honom offra lif och blod": och han bortsände dem rörde och undergifne, med en välsignelse öfver Ansars och deras barnabarns barn [2]. Det var vid samma tillfälle som en man ur hopen, vittne till de stora gåfvor Abusofian och de andre Cheferne erhöllo, vågade säga till Mohammed: "det synes mig som du "ej är rättvis". — "Ve dig"! svarade profeten, "om "rättvisan ej är hos mig, hos hvem skulle hon väl "då vara [3]. Ifrån lägret vid Djerana besökte han Mecka, för att ännu en gång på de heliga rummen förrätta sin andakt. Hans vistelse der var dock kort; och det händelserika året var icke tilländalupet, innan han tillbakaförde sina soldater i triumf till Medina. Här hade han snart den tillfredställelsen att

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet om Tayefs belägring.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem.

blifva fader till en son, som fick namnet Ibrahim [1]. Modren var en Koptisk slafvinna, vid namn Maria, som han erhållit till skänks från Mokaukas, den förut omnämnde Egyptiske Ståthållaren [2], på samma gång som denne sände honom ett tvetydigt, men artigt svar, på uppmaningen att bekänna Islam [3]. Den uppståndelse profetens kärlekshandel med den sköna Maria förorsakade ibland hans ägta hustrur, är bevittnad i sjelfva Koran, hvars 66:te kapitel, som kallas *"förbudet"* både tillkom, och fick sitt namn, i anledning deraf. De fem första verserne äro helt och hållet upptagne af denna tilldragelse; och gifva ett temligen godt begrepp om de strider Meckas eröfrare hade att kämpa inom sin egen seralj [4].

Den nya lärans antagande af Koreischerne, innehafvare af och väktare öfver Abrahams helgedom, hade till följd Mohammeds erkännande såsom Guds apostel, inom en stor del af den Arabiska halfön; och Hegirans nionde år bär namn af *"Ambassad året"* för den mängd sändebud, hvilka från alla håll infunno sig i Medina, att nedlägga furstars och folks trosbekännelse för den segerrike profetens fötter [5].

[1] Denne son dog innan han uppnått 2 års ålder, i Hegirans 10:de år. Se Abu'l'feda, kapitlet om Mohammeds barn; och Gagniers not *c.*, sid. 146.

[2] Sidan 119.

[3] Se Abu'l'feda, kapitlet om Legaterne, sid. 95; och Gagniers not *a*.

[4] Se noten till 1:a versen af Korans 66:te Kapitel.

[5] Se Abu'l'feda, kapitlet om Tayefs belägring, sid. 121, Gagniers not *b*., enligt Abu Zeid Seid; samt Korans 110:de kapitel.

Hans röst, som förkunnade Himmelens orakel, bjöd nu lag öfver ett helt land; hans religion hade trädt i stället för Arabiens afgudar: synkretsen vidgade sig för hans blick, och han beslöt att på främmande grund utbreda sin tro och sin profetiska ära. En kallelse utgick derföre till Islams bekännare, att fatta till vapen för de otrognes omvändelse; att offra sina personer, och sin egendom, för himmelens sak: och "hvem som försträckte Gud ett så vackert lån"[1], skulle få det fördubbladt igen i Paradiset. Profetens fordna resor till Syrien, och Mutas expedition, ingåfvo honom kanhända förhoppning, att nämnde lands rikedom skulle kunna, redan i denna verlden, ersätta de rättrogne deras uppoffringar. Huru som helst, så bidrogo hans förnämste anhängare, med stora summor, till det blifvande tåget, hvilket nu öppet förklarades vara rigtadt mot den Grekiske Kejsaren. Det var midt i sommaren, då jordens frukter började mogna; värmen var stark, och de rättrogne visade sig motvillige [2]; men profeten dundrade mot dem: att "helvitets hetta vore starkare"[3], och de lydde [4]. I spetsen för 30,000 man, hvaraf 10,000 man voro

[1] Detta uttryck förekommer på flera ställen i Koran.

[2] Se Abu'l'feda, kapitlet om krigståget till Tzabuk.

[3] Se Korans 9:de kapitels 82 vers.

[4] Endast trenne utaf Ansars hörsammade ej befallningen. De blefvo efter expeditionens återkomst från Tzabuk, straffade med ett slags bannlysning, som varade i 50 dygn, under hvilken tid det var förbjudet för alla att med dem hafva det ringaste umgänge, till och med att tilltala dem. Se Abu'l'feda, kapitlet om krigståget till Tzabuk.

rytteri begaf sig således Mohammed på vägen till Syrien. Följden af en så mägtig rustning blef obetydlig. Efter ett plågsamt tåg igenom brännande sandfält, som satte soldaternes tålamod på det yttersta prof, anlände hären till Tzabuk, en fruktbar punkt midt i öcknen, ungefär halfvägs emellan Medina och Damaskus. Mohammed gjorde här halt; och efter tjugo dygns uppehåll bröt han åter opp, icke för att fortsätta vägen till Heraclii stater, utan för att återföra sina trupper till Medina [1]. Under det att hufvudqvarteret var i Tzabuk, öfverfor Khaled landet med sitt rytteri, ända till Syriens gränser; och mellan Euphrat ocb Röda hafvet, blefvo furstar och städer nödgade att erkänna profetens öfvermagt. De Christne erhöllo bättre villkor än man skulle kunnat förmoda från en så förfärlig missionär; och genom förbindelsen att betala en årlig skatt, förskaffade de sig säkerhet för person och egendom; och en fri utöfning af sin religion [2]. Omständigheterna tvingade förmodligen profeten till denna medgörlighet; ehuru man bör anmärka, att han vid alla tillfällen visade mycket mera bevågenhet för Jesu lärjungar, än för Moses, hvarom sjelfva Koran äfven bär vittnesbörd [3].

Vid sin återkomst till Medina möttes profeten af Tayefs ombud, hvilka kommo för att underhandla om deras stads undergifvenhet. Första villkoret de fram-

[1] Åtskilliga vers i Korans 9:de kapitel med dithörande noter, gifva en ytterligare kännedom om denna expedition.

[2] Abu'l'feda, kapitlet om krigståget till Tzabuk, med Gagniers noter.

[3] Se Korans 5:te Kapitels 85:te vers.

kastade, var att få tillbedja sin förnämsta gudinna *"Allats"* ännu i trenne år. Ett bestämdt afslag följde på denna begäran. De nedsatte sina anspråk, och anhöllo om att få bibehålla henne åtminstone en månad: "icke en dag", blef svaret. De begärde att få blifva befriade från den besvärliga nödvändigheten att iakttaga fem bönestunder om dygnet: "en religion utan bön tjenar till intet", sade profeten [1]. Tayefiterne funno att tiden ej mera var passande för motstånd: de erkände Mohammed som Guds sändebud; och nästa ögonblick voro de på vägen hem, beledsagade af tvenne apostelns män, som fått befallning att hugga i stycken både *"Allats"*, och så många bröder och systrar hon hade inom Tayefs murar.

Ingenting nödgade nu mera Mohammed att spara afgudadyrkarne, och han beslöt att gifva dem det sista slaget. Vid detta årets vallfart, sände han alltså Ali till Mecka, med uppdrag att inför de församlade Pelegrimerne förkunna det nionde kapitlet af Koran, som kallas *"ångren"*, hvilket nyss nedkommit från himmelen, och som uttalar död och förderf öfver de otrogne. Profetens måg tillade derefter, på hans vägnar, att ingen afgudadyrkare vid lifsstraff fick deltaga i ceremonierne vid Mecka, eller ens inträda på det heliga området, efter det årets slut; samt förbjöd lika bestämdt det afgudiska bruket att naken göra runderna omkring templet [2]. Alis åliggande vid detta

[1] Abu'l'feda.

[2] Idem.

tillfälle var endast att uppläsa det himmelska oraklet. Sjelfva högtidligheten ledde Abubekr, som för sådant ändamål sändes från Medina, med en hedersvakt af trehundra man [1]. Då de båda ombuden verkställt hvar och en sitt uppdrag, återvände de till profeten, som redan hade en annan förrättning i beredskap för sin outtröttlige måg Ali blef nemligen affärdad på en omvändelse-expedition till Lyckliga Arabien; och hans vältalighet och tapperhet hafva blifvit besjungne af deras afkomlingar, hvilka derigenom blefvo införde i Islams paradis. En Christen stam, hvars namn var Nadjran, stod dock emot strömmen, och köpte med en årlig skatt tillåtelsen att stå fast vid fädrens tro [2].

Emedlertid njöt Mohammed i stillhet i Medina den ljufva frukten af sin framgång. Historien omtalar, i sjelfva verket, ej någon åtgärd hvarigenom han, som en annan lefvernes-beskrifvare förmäler, skulle hafva varit sysselsatt, "att sammanfoga de "söndrade delarne af den vidsträckta monarki, hvilken "skulle underkufva en del af verlden, och hvarvid "han visade sig lika stor i riksstyrelsen, som i spet- "sen för sina härar" [3]. Såsom det högsta Väsendets sändebud åtnöjde han sig med att vara åtlydd och vördad på jorden; och religions-angelägenheter tyckas

[1] Abu'l'feda.

[2] Se Abu'l'feda, kapitlet om Ali Ebn Abutalebs sändning till Al Yemen.

[3] *Savary*, Abrégé de la vie de Mahomet, sid. 139.

ensamt hafva upptagit hans offentliga verksamhet. I Hegirans tionde år utgick en kungörelse ibland de rättrogne, att Guds sändebud ämnade företaga en högtidlig vallfart till Meckas tempel. Menniskorna strömmade in från alla håll till Medina, och en ofantlig folkmängd beledsagade hans tåg till Abrahams helgedom. Vid sin ankomst på det heliga området ikläd-de han sig pelegrims-drägten [1], och invigde sig till Guds tjenst under den blifvande högtiden; hvarefter han fortsatte vägen till templet. Dit anländ kysste han vördnadsfullt den svarta stenen; sedan gick han sju gånger i rad omkring templet, de första tre, med hastiga steg, de fyra sista, med långsammare; derefter gjorde han bön vid Abrahams fotsteg [2], samt återvände derifrån att kyssa den svarta stenen. Efter detta utgick han från staden till bergshöjden Safa, och uppkommen dit, vände han sig mot Kaabah, samt förkunnade Guds enhet och härlighet, sålunda: "det finnes ingen Gud utom Gud den ende. Han har ingen delägare. Riket är Hans, och Hans är lofvet; och Han är allsmägtig. Det finnes ingen Gud utom Gud den ende, Han har ingen delägare. Han är den ende starke: Han har bistått sin tjenare; och endast Han har kullkastat fiendens härar". Från Safa begaf han sig till den andra bergshöjden Meruah, påskyndande stegen genom dalen som skiljer dem

åt

[1] Se noten 140 under öfversättningens text.

[2] Se Korans 2:dra kapitels 119 vers.

åt; och vid solens nedsänkning mot horisonten, hade han hunnit opp på berget Arafat, der han höll tal till menigheten. Han fortsatte derefter sin väg till Mozdalifa, ett böneställe mellan Arafat och Mina-dalen, och höll här aftonbön efter solnedgången, samt hvilade på marken till dagbräckningen, då han förrättade morgonbön. Sedan begaf han sig till Mascher Al Haram, ett annat heligt berg ej långt från det nyssnämnda bönestället, der han stående förrättade sin andakt till solens uppgång; hvarefter han skyndade genom en däld som kallas Betn Mohaser, till Mina-dalen. Här kastade han, på vissa afstånd, sju stenar mot djefvulen, i likhet med Abraham som så bortdref den onda fienden, då han på samme ställe af denne stördes i sin andakt, eller blef frestad till olydnad, när han gick att offra sin son. Sedan alla dessa ceremonier voro genomgångna, skred han till offret, som äfven ägde rum på sistnämnda ställe: han slagtade med egen hand sextiotre offerdjur, ett för hvarje af sina lefnadsår; och gaf på samma gång friheten åt sextiotre slafvar. Sedan lät han raka sitt hufvud, och kasta omkring håret ibland folket, som täflade om att uppsamla det; och man såg den redan lagerkrönte Khaled, fästa en tofs deraf i sin turban, såsom en talisman för blifvande segrar. Folket gaf noga akt på hvarje profetens åtbörd; och det sätt på hvilket han verkställde alla de heliga bruken vid

detta tillfälle, blef en regel för framtiden [1]. Då offren voro slagtade, nedkommo från himmeln dessa ord: "i dag ve dem som otrogne gått ifrån eder lära! frukter alltså icke dem, utan frukter mig. I dag har "jag åt eder fullbordat eder religion, och har fullkomnat min nåd emot eder; och det har behagat "mig, att gifva eder Islams religion" [2]. Innan Mohammed lemnade Mecka, höll han till den församlade menigheten ännu ett tal, efter hvars slut han bjöd folket farväl; hvaraf detta årets högtid fick namnet: "*afskeds-vallfarten*".

Tiden nalkades nu då den som så länge befallt i himmelens namn, sjelf skulle kallas till räkenskap. I Hegirans 11:te år, ett par månader efter sin hemkomst till Medina från "*afskeds-vallfarten*", insjuknade Mohammed under ett besök hos en af sina hustrur [3]. Då det onda förvärrades, samlade han dem alla, och begärde tillåtelse att under sin sjukdom få vistas hos en af dem: hvar och en var genast färdig att villfara hans begäran; och då hans älskade Ayescha gjort sin förmånsrätt gällande, lät han utan tidspillan flytta sig till hennes hus. "O, Ayescha"! utropade han, "alltsedan jag förtärde födan i Khaibar, har jag "aldrig upphört att känna plåga, men vid detta till-

[1] Se i Abu'l'feda, sid. 130 & 131; Gagniers noter med utdrag ur Djaber och Al Damiri.

[2] Se Abu'l'feda, sid. 131, och Korans 5:te kapitlets 4:de och 5:te vers.

[3] Hans hustrurs hus omgåfvo hans egen boning; hvar och en af dem hade sitt särskilta, och han besökte dem turvis. Se Abu'l'feda.

"fälle söndersliter giftet mina hjertådror"[1]. Sjukdomen tycktes blott öka hans hat mot de otrogne. Ibland desse voro nu Grekerne de närmaste, och Mutas martyrer voro hittills ohämnade. Den stupade Zeids son Osama, blott tjugo år gammal, erhöll befallning att med en stark afdelning rytteri bryta in i Palestina, och härja landet, mellan Muta och Balka[2]. Midt under sin häftigaste smärta lät Mohammed den unge anföraren komma inför sig, och befallte honom, att, utan något skonsmål, låta alla Guds (d. v. s. Islams) förnekare springa öfver klingan; liksom hade han velat låta sina fiender betala de qval som rasade i hans egen kropp. Inför sina trosbekännare visade han sig i en mildare skepnad. Så länge krafterna medgåfvo, förrättade han sjelf alla dagar i moskén bönen för folket; och han bar redan döden inom sig då han, stödd på Ali, och Al Abbas son, Alfedl, besteg sin vanliga tribun, och höll der följande tal: "O, J män "af Islam! om det är någon, hvars rygg jag gisslat, "se här min rygg att han må gissla mig igen: om "det är någon, hvars rygte jag svärtat, må han svärta "mitt igen: om det är någon från hvilken jag orätt-"vist tagit penningar, må han taga sin skada igen, "allt hvad jag äger står öppet till hans tjenst: och "må ingen frukta min fiendskap, ty ondt ligger ej i min "natur"[3]. Han nedsteg efter detta tal för att förrätta

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet om Khaibars eröfring.

[2] Denna expedition blef uppskjuten genom hans död, till Abubekrs Khalifat.

[3] Abu'l'feda, kapitlet om apostelns sjukdom.

middagsbönen; och då, efter dess slut, han var i begrepp att återvända till tribunen för att hålla predikan, framkom en man ur hopen och återfordrade tre silfverpenningar. Mohammed lät betala honom på stället med ränta, i det han yttrade: "det är lättare att "fördraga skam i detta lifvet än i det tillkommande"[1]. Efter predikans slut gjorde han bön för deras själar, hvilka stupade vid Ouahed; hvarefter han tillade dessa ord: "Gud har gifvit en af sina tjenare valet "mellan detta lifvet och det som är hos Honom, "och han har valt det som är hos Honom"[2]. Profetens tal slutade med en förmaning till Ansars, att utdrifva alla afgudadyrkare från den Arabiska halfön; att låta alla proselyter åtnjuta samma fri- och rättigheter som de sjelfve ägde; och att vara beständige i bönen[3]. De tre sista dagarne, som föregingo hans upplösning, förmådde han ej mera begifva sig i Moskén, utan uppdrog åt Abubekr att der fylla hans plats. Febern tilltog, och ett ögonblick då han var i uppenbar yrsel, ropade han på skrifmaterialier, för att författa en bok som skulle hindra de rättrogne att, efter hans död, någonsin fara vilse. Detta gaf anledning till en tvist ibland de omkringstående: några ville att hans begäran skulle villfaras, andra påstodo att han yrade: bullret återförde honom till sansning, och han utviste dem alla, sägande: "att det

[1] Abu'l'feda, kapitlet om apostelns sjukdom.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem, sid. 135 och Gagniers not *a.*, enligt Al Bokari &c.

"icke höfdes ordvexla i åsyn af en profet" [1]. Beskrifningen på Mohammeds sista stunder är i synnerhet stödd på Ayeschas berättelse [2]; och, om den är tillförlitlig, skulle den visa, att han gick döden till möte med lugn, och underhöll sin profetiska roll till sista ögonblicket. Det är emedlertid lika troligt, att hans samtal med englarne, och hans sista ord, hvilket allt för efterverlden blifvit åberopadt som ett bevis på hans själs styrka, och på den förvånande skicklighet med hvilken han utförde sista akten af den menskliga maskeraden, i sjelfva verket ej var annat än en yrsel, under hvilken hans inbillning sysselsatte sig med orediga bilder af de ämnen som uppfyllde hans själ, under dess sunda tillstånd. Han föreställes sjelf hafva tröstat de gråtande vänner, hvilka omgåfvo hans dödsbädd: med noggrannhet hafva gifvit föreskrifter om sin begrafning; bland hvilka kan anmärkas, att hans graf skulle öppnas på samma ställe der han uppgaf andan, och att innan tillträde gafs åt de rättrogne att bedja för honom vid hans likkista, man måtte lemna honom en stund ensam, för att gifva tid åt englaskarorna att, anförde af erkeenglarne, först göra honom denna tjenst. Han säges derefter hafva gifvit sin välsignelse till de närvarande, till sina frånvarande trosförvandter, och till alla som skulle bekänna Islam, till uppståndelsens dag. Vidare berättas han de sista dagarne hafva haft täta

[1] Abu'l'feda.

[2] Se i Abu'l'feda, kapitlet om apostelns död; och Gagniers noter derunder från Al Bokari, &c.

besök af Gabriel, som förtroligt underrättade sig om hans helsotillstånd; och hvilken, då han såg dödsengeln i dörren till sjukrummet, gaf tillkänna hans ankomst, sägande, att han begärde tillstädjelse att komma in, och att Mohammed var den förste, och skulle blifva den siste af de dödlige för hvilken han haft en sådan nedlåtenhet. "Låt honom komma", svarade profeten, och den fruktansvärde budbäraren trädde in. Han kom dock i en ödmjuk gestalt, förklarande att han hade den Eviges befallning, att lyda profeten, antingen han finge dess tillsägelse att taga själen, eller blefve ålagd att lemna henne. "Ske din vilja" sade Mohammed; och Gabriel tillade: "O, Guds sändebud"! Herren längtar efter din närvaro, och jag flyger nu från jorden, för att aldrig mer dit återvända. Gabriel försvann; dödsengeln uppfyllde sitt uppdrag; och Guds sändebud gick att intaga sitt rum ibland himmelens förnämsta invånare. De sista ord han säges hafva framhviskat, var den 58 versen i Korans 19:de kapitel, så lydande: "Desse äro de, mot hvilka Gud "varit nådig ibland profeterne af Adams afkomlingar, "och af deras hvilka vi buro (i arken) med Noach, "och af Abrahams och Israels afkomlingar, och af "deras hvilka vi vägledt och utvalt; då den Barm-"hertiges tecken upplästes för dem nedföllo de i till-"bedjan gråtande". När dödskampen var förbi, flyttade Ayescha den aflidnes hufvud från sina knän, på hans örngott; och huset genljöd af hennes egna och profetens andra hustrurs klagorop.

Nyheten om den bedröfliga tilldragelsen utbredde häpnad och sorg, ibland Medinas medborgare. De kunde ej blifva öfvertygade om att deras beskyddare, att Guds sändebud ej mera fanns ibland dem. Hans boning omgafs af menniskohopar som ropade: "Himmelens älskling kan ej vara död: vår bemedlare hos Gud måste lefva; han är blott i hänryckning. Omar, hänförd af sina känslor, instämde i det allmänna ropet: han bedyrade att Mohammed, lik Mose under de 40 dagarne, blott var bortgången för en tid, att inhemta den Högstes befallningar; och dragande sitt svärd, svor han att hugga händer och fötter af den, som vågade påstå att profeten var död [1]. Abubekr anlände i tid för att stilla upploppet [2]. "Om J dyrken Mo-"hammed", sade han till den församlade folkhopen, "så är han i sanning död; men om J dyrken Gud, "veten att Gud lefver och dör aldrig. Och Gud sade "till Mohammed: sannerligen skall du dö, och de skola dö [3]. Likaledes sade Han: Mohammed är ju "blott en apostel, redan hafva apostlar gått undan "före honom; alltså, om han skulle dö, eller blifva "dräpt, skullen J väl derföre vända om på edra hä-"lar. Men ho som vänder om på sina hälar, icke "skall han skada Gud det ringaste; dock skall Gud "belöna de tacksamme" [4]. Dessa ord stillade gäsnin-

[1] Se i Abu'l'feda, kapitlet om apostelns död, sid. 138; och Gagniers not *b*.

[2] Ibidem, sid. 139, not. *a*.

[3] Se Korans 39:de kapitels 31:sta vers.

[4] Se Korans 3:dje kapitels 138:de vers.

gen; folkhoparne skingrade sig; men tårfulla blickar och högljudda snyftningar, hvilka öfver allt mötte öga och öra, gåfvo tillkänna att inom Medinas samhälle Mohammeds bortgång sörjdes som en stor och allmän förlust [1].

Så helt och hållit personligt var emedlertid profetens välde, att hans död nära nog hade upplöst sjelfva det religions-system, på hvars uppresande han användt alla sina krafter; och dermed hade äfven Saracenernes politiska rike blifvit qväfdt före sin födsel. Nästan hela Arabien, utom Medina, Mecka och Tayef, öfvergaf Islam vid nyheten om hans frånfälle [2]; och äfven Meckas invånare visade en stark böjelse att taga tillbaka sina afgudar. Den person, som Mohammed tillsatt, att i sitt ställe befalla i staden, flydde från sin post [3], och man kunde vänta allt af folkets upprörda sinnesstämning. En af profetens gamla stridskamrater afgjorde frågan, och återförde lugnet. Från Kaabahs ingång höll han tal till de villrådige Koreischerne, och besvor dem i Guds namn, "att de ej skulle vara de förste att öfvergifva sin lära, hvilka varit de siste att inträda i dess sköte" [4]. Denna uppmaning och kanske än mer, det fält som syntes öppna sig för deras ärelystnad, qvarhöll dem vid tron,

och

[1] Se Gagniers not *a* i Abu'l'feda, sid. 138 &c. Not. *a* ibidem sid. 139.

[2] Abu'l'feda, kapitlet om apostelns död.

[3] Ibidem.

[4] Ibidem.

och Mecka svor att förblifva trogen Guds apostels efterträdare. I Medina rådde ej större enighet; men hufvudtvisten der angick hvem som skulle i profetens ställe föra befälet öfver Islams bekännare. De mest nitiske ibland desse öfverenskommo slutligen, att ömsesidigt uppoffra all afundsjuka, för att genom ett skyndsamt val rädda den gemensamma saken från undergång. Uti denna sammankomst af ifrige religions svärmare, sträckte sig förmodligen Koreischernes inflytande ej längre, än att lägga ett veto emot den aflidnes vapenbroder, måg och arfvinge; och föredömet af Omar, som först svor trohetsed åt den åldrige Abubekr, efterföljdes af de öfrige. Ali, innesluten inom sitt eget hus, värdigades hvarken gilla eller sätta sig emot, det skedda valet: och *"Guds svärd"* som reden räddat de rättrogne på Mutas slagfält, skyndade från rådplägningen, att ännu en gång öfvertyga affällingarne derom, att det icke finnes mer än en Gud, och att Mohammed, död eller lefvande, vore Guds sändebud.

Apostelns lik låg emedlertid ofvan jord; och en ny och häftig tvist uppstod, om stället der det borde begrafvas. Mohadjerun ville att det skulle föras till Mecka; Medinas män att det skulle stanna qvar i deras stad; oeh ett tredje parti påstod, att det skulle föras till Jerusalem, för att nedsänkas i profeternes heliga jord [1]. Abubekr lyckades, efter någon möda,

[1] Se Abu'l'feda, kapitlet om apostelns begrafning, med Gagniers noter.

att ställa till rätta äfven denna tvist. Han åberopade Mohammeds eget yttrande, "att en profet borde begrafvas på samma ställe der han afsomnat"; och detta gjorde slut på tvisten. Ett tält uppsattes i Ayeschas boning, och liket flyttades derunder. Ali, Al Abbas, dennes båda söner, Alfedl och Kotzem, Zeids son, Osama, och den aflidnes tjenare Schokran, skredo derefter till kroppens tvagning. Då denna förrättning var slutad, fuktades han med kamfert; och de ställen hvilka vidröra marken vid tillbedjandet under bönen, gnedos med välluktande kryddor; derefter verkställdes den heliga tvagningen på ansigte, armar, händer och fötter; och slutligen påkläddes honom tvenne hvita rockar, och ett slags kappa af randigt tyg [1]. Så utstyrdt blef liket lagdt i kistan; och inträde gafs åt allmänheten. Höge och låge voro ifrige att göra den sista tjensten åt sin profet, och bedja vid hans stoft. Under den sorgliga ceremonien rådde den största ordning, och då den var slut, nedsattes Mohammeds jordiska qvarlefvor i det rum som var beredt att mottaga dem, öppnadt under stället der den bädd låg, på hvilken han uppgaf andan [2]. Ali, Alfedl och Kotzem nedstego efter liket och gjorde en ytterligare bön för den bortgångnes själ; hvarefter han lemnades i samma graf, som ännu i dag är ett tyst vittne till den rättrogne pelegrimens andäktiga suckar.

[1] Se i Abu'l'fedā, kapitlet om apostelns begrafning; och Gagniers noter derunder.

[2] Ibidem.

Sålunda återgafs Mohammed till jordens sköte, efter en lefnad af omkring 63 år. Läsaren har haft tillfälle att, genom den föregående, på godkända grunder stödda, beskrifningen om hans förnämsta lefnads öden, gissa till hans karakter: och närmare än gissningsvis lära vi ej kunna komma i kännedom deraf. En historisk person kan ej af efterverlden bedömmas, utan efter de handlingar historien upptecknat; och äfven dessa äro ej tillräckligt upplysande, då de orsaker, hvilka föranledt dem, och de omständigheter som haft inflytande på deras utveckling, äro insvepte i mörker. Hvarje dödlig är utomdess en sammansättning af godt och ondt, hvars proportion betydligt beror af olika tider och förhållanden; det synes derföre som man skulle kunna, utan orättvisa, förminska något dimensionerna på alla vidunder af dygd och last, hvilka nedkommit till oss genom seklernes natt. Der vissa uppgifna facta äro bestyrkte af de samtidiges förenade vittnesbörd, och ej svära mot sakernes skenbara naturliga tillstånd, kunna de antagas för tillförlitliga. I fråga om Mohammed är det ej skäl t. ex. att tvifla på, att han ägtade femton hustrur, hvaraf nio såsom enkor fällde tårar öfver hans stoft; och dock var det samme man, som i sin ålders styrka, under fem och tjugo års tid, höll sig trogen till en enda[1]. Likaledes kunna vi tro att den Mohammedanska lärans stiftare, hvilken, sedan han fått magten i händerne,

[1] Såsom profet ansåg sig Mohammed ej bunden till den lag, hvarigenom han inskränkte antalet af en rättrogens hustrur till fyra.

visade sig så obeveklig, stundom så grym, mot sin läras fiender, uti umgänget med sina egna trosförvandter gaf fri yttring åt en naturlig mildhet och ett fromt sinnelag. Han säges alltid visat ett gladt ansigte och ett jemnt lynne. Hans sällskap var angenämt, ehuru han ej slösade med ord. Sina likar bemötte han med en värdig och intagande artighet; och den ringe mannen lemnade honom aldrig utan att prisa hans nedlåtande godhet. "Han älskade de fattige". (Abu'l'fedas uttryck), och utom hvad som aflades för ett sparsamt underhåll af hans hushåll, blef i hans hus ej en silfverpenning qvar, af alla de skatter som gingo genom hans händer. Stundom kunde han äfven skämta: en berättelse förmäler huru en gång en gammal qvinna kom till honom och sade: "O, "Guds sändebud! bed Gud att jag må inkomma i "Paradiset. — Min bästa mor", svarade Mohammed, "gamla gummor inkomma aldrig i paradiset". Men då den ifrågavarande vände sig bort, och började gråta, skyndade profeten att trösta henne dermed, att alla qvinnor i paradiset skola blifva unga mör [1]. Då det hände honom något behagligt var hans vanliga yttrande: "lofvad vare Gud, verldarnes Herre"! och då någon motgång mötte honom, sade han alltid: "lofvad vare Gud för allting"! han besökte sina vänner tidt och ofta, och mottog dem äfven i sitt eget hus. Hans gästfrihet var välment men tarflig. Hans egen huskost bestod af kornbröd, dadlar och vatten;

hvartill

[1] Se Korans 56te kapitels 34:de vers.

hvartill honung och mjölk utgjorde deserten. Qvinnor och vällukter, voro hans förnämsta njutningar; och han brukade säga, "att de gladde hans ögon då han gjorde sin andakt". Så ofta han var närvarande i Medina, förrättade han bönen för folket, och höll predikan i moskén, och den trädstubbe mot hvilken han lutade sig vid dessa tillfällen, blef först de sista åren utbytt mot ett slags tribun af ohyflade bräder. I sitt eget hus sågs profeten mjölka sina hjordar, och, sittande på marken, sjelf laga sina skor och kläder. Sådan är taflan af hans enskilta lif, sedd i en rigtig dag, och undandragen det onaturliga ljus religionsnitet kastat derpå, som vill göra honom till mer än menniska [1].

Hans kroppsliga gestalt beskrifves sålunda af Ali sjelf [2]: han var af medelmåttig storlek och starkt byggd; hade ett stort hufvud, slätt hår, svarta ögon, tjockt skägg, rödlätt hy och rundt ansigte; samt halsen hvit och jemn, som poleradt silfver. Af Mohammeds många hustrur var det endast Khadidja som gaf honom några barn; och med henne hade han fyra söner och fyra döttrar: med sin frilla, den Koptiska Maria, hade han sonen Ibrahim. Alla sönerne dogo som barn; döttrarne växte opp och blefvo gifte med hans förnämsta trosförvandter; men endast hans älskade

[1] Se Mohammeds lefvernesbeskrifning af Abu'l'feda, med Gagniers noter, och utdrag från diverse Arabiske författare.

[2] Se Abu'l'feda.

[3] Ibidem.

Fatima öfverlefde honom sjelf, och detta blott några månader [1].

Om dessa blad ej visa den Arabiske lagstiftaren så stor som någre förmenat, eller så brottslig som andre trott sig kunna förvänta, är det icke författarens fel: han har ej varit ledd hvarken af förkärlek, eller hat. Vid betraktandet af en så mägtig revolution som den hvartill Mohammed var ett verktyg, höjer sig tanken med en häpen undergifvenhet till alltings Upphof; och menniskan sjelf synes alltför obetydlig att förtjena hvarken loford eller förbannelser.

[1] Se i Abu'l'feda, Gagniers not *a*, sid. **134** & 135.

KORAN.

I. KAPITLET.

Bokens början [1]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges [2]).

1. Lofvad vare Gud, verldarnes Herre,
2. Den Milde, den Barmhertige,

[1]) Det arabiska ordet فاتحة (Fatsihah) betyder *början, öppning*. Mängden af de Mohammedanske skriftlärde anse dock icke detta kapitel för att vara det första, som blef uppenbaradt deras profet. Början af det XCVI kapitlet är af de flesta uppgifvet, såsom det *först* uppenbarade. Meningarne äro delade i fråga om stället hvarest det ofvanstående förkunnades, antingen Mecka eller Medina, ty i någondera af dessa tvenne städer ägde alla uppenbarelserna rum. Samma skiljagtighet är att anmärka i fråga om flera andra kapitel, och äfven om verserna inom samma kapitel. Många lärda strider hafva blifvit vexlade emellan kommentatorerne uti detta ämne, men som det tyckes vara likgilltigt för den svenske läsaren, om ett kapitel, eller en vers, sett dagen uti Mecka eller Medina, har man trott sig kunna uraktlåta helt och hållet, här och i det följande, att i texten utsätta stället, der den så kallade uppenbarelsen inträffat. Af lika liten vigt synes det vara, att bestämma antalet af de verser, som innehållas uti hvarje kapitel, hvilka de lärde äfven indelat mycket olika, hvarföre detta äfven blifvit åsidosatt. För versens indelning har man i denna öfversättning följt Corani Textus Arabicus, utgifven af Professor *Gustavus Fleugel,* tryckt i Leipzig år 1834, såsom varande stödd på tillförlitliga arabiska manuscripter. Det torde dock böra anmärkas, att namnet på stället der kapitlet troddes vara uppenbaradt, i manuscripten vanligen är infördt strax efter titeln. Kapitlet Al Fatsihah, utgör en af Mohammedanernes förnämsta böner, ungefär såsom *"Fader vår"* inom den christna församlingen.

[2]) Denna formel finnes framför alla kapitlen, med undantag af

3. Domedagens konung!
4. Dig dyrka vi och Dig anropa vi om hjelp;
5. Styr oss den rätta vägen,
6. Deras väg, mot hvilka Du varit nådig,
7. Som icke hafva ådragit sig vrede, och som ej fara vilse [3].

II. KAPITLET.

Kon *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M. [4]. Denna bok är icke tvetydig; deruti är vägledning för de gudfruktige,

det IX; Mohammedanerne upprepa den, och isynnerhet de första orden *"uti Guds namn"*, vid alla tillfällen innan de företaga något, af hvad slag som helst; t. ex. innan de börja en måltid, innan de dricka ett glas vatten, innan de öppna en bok, för att läsa, innan de slagta ett djur, o. s. v. *Savary* säger, att den är för dem, hvad korstecknet är för Katholikerne.

[3]) Härmed förstås Mohammedanerne, hvilka, genom Islams bekännande, följa den sanna religionen, kallad *den rätta vägen* till frälsning, då deremot Judarne och de Christne, genom att förneka Mohammeds apostla-kall, hafva ådragit sig Guds vrede och evig fördömelse. I följd af kommentatorernes olika tolkning, hafva de tvenne sista verserne äfven blifvit tydde sålunda: *Deras väg, mot hvilka Du varit nådig; icke deras, mot hvilka Du är vredgad, ej heller deras som gå vilse.*

*) Ett visst offer af en ko, hvilket Mose förmodas hafva anbefallt Israeliterna, har gifvit detta namn åt kapitlet. Se härefter vers. 63.

[4]) Åtskilliga af Korans kapitel börja på samma sätt som detta med en eller flera afsöndrade bokstäfver, hvilkas betydelse

2. Hvilka tro på det osynliga [5]), och iakttaga bönen, och dela med sig af det, hvarmed vi försörjt dem:

3. Och hvilka tro på det som blifvit nedsändt till dig, och det som blifvit nedsändt före dig [6]), och hvilka äro fullt öfvertygade om det tillkommande lifvet;

4. De äro vägledde af sin Herra; och de äro de lycklige.

5. Sannerligen, de som icke trott, för dem *är det* lika, antingen du förmanar dem, eller du icke förmanar dem; de skola icke tro.

6. Gud har förseglat deras hjertan och deras hörsel; och ett täckelse är öfver deras syn; och de skola få ett stort straff.

7. Några af menniskorna säga: vi tro på Gud och på den yttersta dagen; men icke äro de troende.

8. De handla bedrägligt emot Gud och dem som trott; men de bedraga blott sig sjelfva, och det märka *det* icke.

gifvit anledning till många fåfänga gissningar. Mohammedanerne anse dem såsom "*under*", och Korans utmärkande tecken. De tillförlitligaste kommentatorer hålla före, att Gud icke uppenbarat deras betydelse för någon annan än Islams profet, och att de för resten af de dödlige varit, och förblifva, en outgrundlig hemlighet. Se *Sales* Prel. Disc. till Koran, *Marracci*, m. fl.

[5]) Såsom uppståndelsen, den yttersta domen, paradiset, &c.

[6]) Mohammedanerne tro, att Gud gaf skrifna uppenbarelser icke allenast till Mose, Jesus och Mohammed, utan äfven till flera andra profeter, ehuru de icke tro att någon af dem, som föregingo Koran nu finnas qvar, utom Mose böcker, Davids psalmer och Evangelium; och äfven dessa påstå de vara förändrade och förfalskade af Judarne och de Christne, redan före Mohammeds tid, så att de ej medgifva våra nuvarande afskrifters tillförlitlighet. *Sale.*

9. Uti deras hjertan är sjukdom, och Gud har ökat hos dem sjukdomen; och de skola få ett plågsamt straff, för hvad de lögo.

10. Och då det säges till dem: icke mågen J åstadkomma förderf på jorden; svara de: vi äro, i sanning, de som handla rätt.

11. Äro icke de, i sanning, sådane, som ställa till ondt? Men de märka *det* icke.

12. Och då det säges till dem: tror liksom menniskorna [7]) trott; svara de: skola vi tro, liksom dårarne trott? Äro icke de sjelfve, i sanning, dårarne? Men de veta *det* icke.

13. Och då de möta dem som trott, säga de: vi tro; men då de smyga sig undan till sina djeflar [8]), säga de: vi äro visserligen med eder, vi drifva endast gäck *med dem.*

14. Gud skall drifva gäck med dem, och skall låta dem fortgå, uti sin ogudaktighet, att vandra förvirrade.

15. Desse äro de som köpt villfarelsen med vägledningen [9]); men icke blef deras handel lönande, och icke blefvo de vägledde.

16. De äro like den som vill upptända en eld, och då den upplyst hvad som är omkring

[7]) På detta ställe menas Mohammeds första lärjungar och följeslagare.

[8]) Mohammeds benämning på Judarnes rabbiner och de Christnes prester, i synnerhet likväl de förstnämnde.

[9]) Det vill säga, de hafva tillbytt sig villfarelsen emot vägledningen. Med det sista ordet, som förekommer på många ställen uti Koran, förstår Profeten den lära, som innehålles uti nämnde bok, och hvilken, enligt hans påstående, har blifvit honom uppenbarad från höjden, på det att han dermed skulle leda menniskorna till saligheten.

honom [10]) . . . . . Gud borttager deras ljus och lemnar dem i mörker; de skola ej se:

17. Döfve, dumbe, blinde, icke skola de omvända sig.

18. Eller, liksom *då* regndigra moln störta ned från himmelen, uti hvilka äro mörker och dunder och blixt [11]); de sätta sina fingrar uti sina öron för åskslagens skull, af rädsla för döden: men Gud omgifver de otrogne.

19. Blixten utplånar nära nog deras syn: så ofta han upplyser dem, gå de fram dervid; men då han lemnar dem i mörker, stå de stilla. Om Gud behagade, visst skulle Han borttaga deras hörsel och deras syn; ty Gud är allsmägtig. O, menniskor! dyrker eder Herra som skapat eder, och

[10]) Uti originalet är här en *ellips*, hvars fyllnad, liksom på alla dylika ställen, sjelfva meningen måste gifva vid handen. Denna är här, att likna de otrogne vid en man, som önskar upptända en eld, för att få ljus, men som, då elden gifver ljus, sjelf tillsluter sina ögon. Det är denna sista slutföljd, som förstås under, ty originalet visar, att orden som följa i texten, neml.: ''*Gud borttager deras ljus*,'' ej direkt tillhöra det föregående, utan börja en ny mening, och denna är ställd till dem af Profetens landsmän hvilka ej ville tro på hans lära. Sådan är kommentatorernes förklaring öfver stället. Pronominet ''*deras*,'' ehuru det föregående i texten är stäldt uti singularis, bevisar annars ingenting, ty det tillhör Profetens skrifsätt på många ställen i Koran, att ombyta nummer och person, utan afseende på grammatikaliska reglor. För öfrigt kan man här anmärka, att hans liknelser äro oftast antingen ofullständiga, eller mörka, eller båda delarne på en gång.

[11]) D. v. s de otrogne likna dem som öfverraskas af ett oväder. För att förstå skönheten af denna liknelse, säger *Sale*, måste det anmärkas, att Islams skriftlärde säga, att detta oväder är en typ af sjelfva Koran: mörkret neml. är mysterierna deri, dundret hotelserna, och blixten löftena.

dem som voro före eder, på det att J mågen frukta Honom;

20. Som satt åt eder jorden till bädd och himmelen till tak; och låtit nedkomma vatten ifrån skyn, och dermedelst frambragt frukterna till eder näring: icke mågen J alltså sätta opp likar till Gud, då J hafven kunskap.

21. Om J ären uti tvifvel rörande det som vi nedsändt till vår tjenare *), bringer då fram ett kapitel likt detsamma; och kaller edra vittnen, utom Gud, om J ären sannfärdige.

22. Men om J icke gören, och ej heller skolen J göra *det,* frukter då en eld, hvars bränsle *är* menniskor och stenar, hvilken blifvit tillredd åt de otrogne.

23. Och bebåda dem som tro och göra goda verk, att de skola få trädgårdar, genom hvilka floder löpa. Så ofta de bespisas af frukter derifrån till näring, skola de säga: detta är det hvarmed vi blifvit närde förut; och det skall gifvas dem det som sinsemellan är lika [12]). Och deruti skola de få renade hustrur, och der skola de evinnerliga vistas.

24. Gud blyges sannerligen icke att framställa hvilken liknelse som helst, *såsom* en mygga och något än ringare [13]). Och beträffande dem som

*) Koran neml. till Mohammed.

[12]) Meningen är, att der skola blifva frukter af olika smak, men till utseende så lika hvarandra, att de, vid första påseendet, ej skola kunna åtskiljas. Djalalo'ddin påstår att likheten har afseende på paradisets frukter sinsemellan; men Al Zamakhshari, att det sistnämnda ställets frukter skola likna dem, hvaraf de salige hafva närt sig i denna verlden. *Marracci.*

[13]) Bokstafligen, *"något öfver denna"* uti obetydlighet, nemligen. Denna vers blef uppenbarad i anledning deraf, att de

tro, så veta de att det är sanningen från deras Herra; men de som icke tro, de säga: hvad menar då Gud med detta till liknelse? Derigenom vilseför Han många, och derigenom vägleder Han många. Han vilseför dock derigenom blott de brottslige,

25. Hvilka upplösa Guds förbund efter dess afslutande, sönderslita det som Gud befallt att man förenar, och åstadkomma förderf på jorden: desse äro de hvilka skola blifva lidande.

26. Huru skolen J icke tro på Gud, och J voren döde, och Han gaf eder lif och skall sedan låta eder dö? Sedan skall Han återgifva eder lif, och derefter skolen J blifva återförde till Honom.

27. Han är den som skapat åt eder allt hvad som finnes på jorden; sedan var Han mägtig himmelen och gjorde deraf sju himlar; och Han är allvetande.

28. Och då [14]) din Herre sade till englarne: sannerligen går jag att tillsätta ett ombud [15]) på jor-

otrogne Meckanerne gjorde narr af, att Koran omnämnt det Gud nedlät sig att tala om så obetydliga saker som insekter o. d. Se *Marracci*.

[14]) Den här brukade ordställningen förekommer ganska ofta uti Koran, och vill man derföre nu, en gång för alla, anmärka dess egenhet. I början af meningen nemligen, är en *ellips*, och kommentatorerne förklara att orden *"kom ihåg,"* eller *"kommer ihåg,"* — allt efter innehållets beskaffenhet — förstås under. Emedlertid, som man ej kan komma ihåg annat än sådant, som verkligen har inträffat, eller funnits, borde meningen uti texten ofvanföre, för att vara fullständig, lyda sålunda: *Och kom ihåg hvad som hände, då din Herre sade* etc.; ty Profeten, som påstod sig hafva blifvit underrättad om tilldragelserna uti himmelen från tidernas början, var dock icke sjelf närvarande vid det tillfälle, hvarom här är fråga.

[15]) Originalets ord خليفة (Khalifah) betyder egentligen

den. De sade: skall Du sätta dit en som der skall åstadkomma förderf och utgjuta blod, under det vi fira ditt lof och helga Dig? Han svarade: jag känner, i sanning, hvad J icke kännen.

29. Och Han lärde Adam namnen på alla ting, sedan framställde Han dem för englarne och sade: uppgifver mig namnen på dessa, om J ären sannfärdige.

30. De svarade: prisad vare Du! vi hafva ingen kunskap utom hvad Du lärt oss; Du, i sanning, är den Vetande, den Vise.

31. Sade *Gud:* o, Adam! nämn för dem deras namn. Och då han nämnt för dem deras namn, sade *Gud:* har jag icke sagt eder, att jag känner himlarnes och jordens dolda ting, och att jag känner hvad J uppenbaren och hvad J döljen [16]).

Efterträdare, och derifrån komma dess andra betydelser, såsom: *vikarie*, *prins*, *monark*. Det blef äfven titeln på de Mohammedanske furstarne, som efterträdde Profeten. Gud utvalde Adam, uti sitt ställe, att förkunna sina lagar på jorden. Han tillskapade honom af jordens yta. Deraf tog han en hand full, innehållande de olika färger, hvaraf hon består, och blandade det ihop med olika vatten. Sedan Han af detta bildat formen af en menniska, inblåste Han deruti sin ande, och materien blef en lefvande varelse. Detta är Djalalo'ddins beskrifning på Adams skapelse. Se *Marracci.*

[16]) Denna berättelse har Mohammed lånat från Judarnes traditioner, som säga, att englarne, hvilka talade om menniskan med förakt, då Gud rådgjorde med dem om hennes skapelse, fingo till svar af Gud, att menniskan var visare än de sjelfve; och för att öfvertyga dem derom, bragte Han fram för dem alla slags djur och frågade dem om deras namn. Då de ej förmådde uppgifva dem, gjorde han samma fråga till menniskan, som uppräknade det ena efter det andra, och hvilken, då hon blef frågad om sitt eget namn och om Guds namn, svarade rigtigt, och gaf Gud namnet Jehovah. Adams tillbedjande af englarne är äfven omnämndt uti Talmud. *Sale.*

32. Och då *) vi sade till englarne: tillbedjer Adam, och de tillbådo; utom Iblis **), som vägrade, och högmodades, och blef utaf de otrogne.

33. Och vi sade: o Adam! bo du och din maka uti lustgården, och äter derutaf i öfverflöd, hvarhelst J behagen; men nalkens icke detta träd, att J ej mågen blifva af de orättfärdige.

34. Men satan kom dem att falla derifrån, och utdref dem från det *tillstånd,* hvari de voro. Och vi sade: störter ned [17]). Den ene af eder *är* fiende till den andra; men J skolen få bostad på jorden, och njutning *deraf* för en tid.

35. Och Adam lärde af sin Herra *bönens* ord, och Han vände sig till honom; i sanning är Han den Beveklige, den Barmhertige.

36. Vi sade: störter ned derifrån tillsammans; men om det kommer till eder vägledning från mig, då, de som följa min vägledning, ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

37. Men de som icke tro, och som göra våra tecken [18]) till lögn, desse varda eldens invånare, hvari de evinnerliga skola förblifva.

*) Se not. 14.

**) Detta är namnet på Satan.

[17]) Profeten förlägger paradiset uti sjunde himmelen. Då våra första föräldrar blefvo utkastade derifrån, föll Adam på ön Ceylon och Eva vid en hamn nära Mecka, som kallas Joddah. De möttes sedan på berget Arafat nära Mecka, efter en skiljsmessa af 200 år.

Se *Marracci;* och *d'Herbelot* Bibl. Orient. artik.: Adam, m. fl.

[18]) Detta är ett af de uttryck som ofta förekomma uti Koran. Dermed menas stundom sjelfva versen uti Koran, stundom betyder det en guddomlig uppenbarelse, hvilken

38. O, Israels barn [19]), kommer ihåg mina välgerningar, med hvilka jag benådat eder, och uppfyller förbundet med mig, skall jag uppfylla förbundet med eder; och mig, mig skolen J vörda. Och tror på det jag nedsändt, till bekräftelse på det som är hos eder, och ej mågen J vara de förste som icke tro derpå: och ej mågen J utbyta mina tecken emot ett ringa pris; och mig, mig skolen J frukta.

39. Och ej mågen J öfverkläda sanningen med lögnen, och dölja sanningen, då J kännen *henne*.

40. Och iakttager bönen och gifver de stadgade almosorna [20]); och böjer eder *) med dem som sig buga.

41. Skolen J anbefalla menniskorna rättfärdigheten och förglömma edra egna själar, och J läsen Skriften? Skolen J då ej förstå?

42. Anroper om hjelp med tålamod och bön. Dock, i sanning, är det en svår sak, utom för de ödmjuke,

43. Hvilka tro, att de skola möta sin Herra, och att de skola återvända till Honom.

som helst, och slutligen betyder det äfven någon gång, Guds underverk, allt efter meningens beskaffenhet.

[19]) Judarne äro här inbjudne, att emottaga Koran såsom en bekräftelse på Mose böcker, i synnerhet i fråga om Guds enhet och Mohammeds sändning. Och de äro uppmanade, att icke undandölja de ställen uti deras lag, hvilka bevittna dessa sanningar, eller vanställa dem, igenom att allmängöra falska afskrifter af det gamla testamentet, för hvilka afskrifvarne blefvo klent betalte. *Sale* från Djalalo'ddin.

[20]) Originalets ord زكوة (Zakah) betyder här och på dylika ställen uti Koran, de utgifter som enligt den Mohammedanska lagens föreskrift skola utgå från hvarje mans egendom till religionens försvar och till pios usus.

*) Uti bönen.

44. O, Israels barn! kommer ihåg mina välgerningar med hvilka jag benådat eder, och att jag upphöjt eder öfver allt folk.

45. Frukter en dag, då själ icke skall gälda det ringaste för själ, och ingen bemedling skall emottagas för dem, ej heller återlösning för dem antagas, och de ej blifva hjelpte.

46. Och *kommer ihåg* *) då vi frälsade eder från Pharaos folk, som bragte öfver eder förtryckets elände, som dräpte edra söner, och läto blifva vid lif edra döttrar: uti detta var en stor pröfning från eder Herra.

47. Och då vi delade för eder hafvet, och vi frälsade eder, och vi dränkte Pharaos folk, och J sågen det.

48. Och då vi ingingo förbund med Mose fyratio nätter, och J sedan togen till kalfven, efter honom **), och J blefven orättfärdige.

49. Sedan gåfvo vi eder tillgift efter detta, på det att J måtten blifva tacksamme.

50. Och då vi gåfvo Mose Skriften och den heliga boken [21]), på det att J måtten blifva vägledde.

51. Och då Mose sade till sitt folk: o, mitt folk! i sanning hafven J förfarit orätt mot edra själar med det att J tagit kalfven *till Gud;* omvänder eder alltså till eder Skapare, och dräper eder sjelfva [22]); detta är bättre för eder inför eder

*) Se not. 14.

**) D. v. s. sedan Mose hade aflägsnat sig, dyrkade de kalfven.

[21]) Originalets ord فرقان (Forkan) är ett namn på Koran, på Mose lag och på hvilken helig bok som helst, såsom skiljande rätt från orätt.

[22]) De oskyldige, nemligen, skulle dräpa de brottslige. Se 2:dra Mose Bok.

Skapare; Och Han vände sig till eder; ty Han är den Beveklige, den Barmhertige.

52. Och då J saden: o, Mose! vi skola icke sätta tro till dig, tills vi se Gud ögonskenligen; och åskviggen träffade eder, och J sågen.

53. Sedan återuppväckte vi eder, efter eder död, på det att J måtten blifva tacksamme [23]).

54. Och vi läto molnen gifva skugga öfver eder, och läto nedkomma på eder manna och vaktlar. Åter, *sade vi*, af de goda ting, hvarmed vi försörjt eder. Och de oförrättade icke oss; men de förforo orätt mot sina egna själar.

55. Och då vi sade: träder in uti denna staden *), och förtärer *af förrådet* derifrån huru J behagen, i öfverflöd; och träder in uti porten tillbedjande, och säger: förlåtelse [24])! vi skola förlåta eder edra synder; och vi skola gifva tillökning åt de välgörande.

56. Men de, hvilka handlade orättfärdigt, bytte om uttrycket tvertemot det som var sagdt dem, och vi nedsände på dem, hvilka handlade orättfärdigt, straff från himmelen, derföre att de förbröto sig.

57. Och då Mose begärde dryck åt sitt folk, och vi sade: slå i klippan med din staf; och tolf källor frusade ut derifrån: då kände alla menni-

[23]) De personer som här äro i fråga, säges hafva varit 70 män, hvilka Mose hade utvalt, och hvilka hörde Guds röst tala till honom. Men då de icke voro nöjde dermed, utan yrkade på att se Gud, ihjelslogos de alla af blixten. På Moses förbön blefvo de dock återkallade till lif. *Sale.*

*) Jericho eller Jerusalem.

[24] Ordet حطة (Hittah), som här är öfversatt med *"förlåtelse,"* betyder *"lättnad af en börda," "eftergift af taxor," "tillgift för synder."* Det betyder äfven upprepandet af den Mohammedanska trosbekännelsen: *Det finnes ingen Gud utom Gud.*

skor sina vattnings-ställen. Åter och dricker af det goda Gud beskär, och åstadkommer ej förderf på jorden, igenom att begå elakheter.

58. Och då J saden: o, Mose! aldrig skola vi uthärda med en och samma föda, åkalla, derföre, för oss din Herra, att Han må frambringa åt oss af det som jorden alstrar, af hennes plantor, och hennes gurkor, och hennes hvitlök, och hennes ärter, och hennes lök. Han svarade: önsken J utbyta det som är bättre, för det som är sämre? Går ned till Egypten, och, i sanning, skolen J få hvad J begären. Och uselheten och fattigdomen hopades på dem, och de ådrogo sig Guds vrede. Detta emedan de icke trodde på Guds tecken, och dräpte profeterne orättvist: detta derföre att de voro upproriske och förbröto sig.

59. Sannerligen de som tro, och de som äro Judar, och de Christne, och Sabeerne [25]), hvilka som tro på Gud och på den yttersta dagen, och göra det rätt är, de skola få sin belöning hos sin Herra; och ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

[25]) Från dessa ord, hvilka äro upprepade i det 5:te kapitlet, hafva åtskillige författare orätt slutat, att Mohammedanerne tro det vara deras profets lära, att hvar och en kan blifva frälsad uti sin egen religion, blott han deruti är uppriglig, och förer ett rättskaffens lefverne. Det är sant likväl, att några af deras theologer äro derom öfverens, att detta äfven var ordens mening; men att det medgifvande som sålunda gafs, snart återkallades, och att denna punkt uti Koran är upphäfven genom flera andra ställen, hvilka uttryckligen förklara, att ingen, som ej är af den Mohammedanska läran, kan blifva frälsad, och isynnerhet genom dessa ord uti 3:dje kapitlet: *Ho som älskar att bekänna annan religion än Islam, det skall icke gälla för honom; och uti det tillkommande lifvet skall han blifva af de förtappade.* *Sale.*

60. Och då vi ingingo med eder förbund och vi upplyfte öfver eder berget [26]), *sägande:* tager hvad vi gifvit eder med fast beslut att efterlefva det [27]), och kommer ihåg hvad som är deruti, på det att J mågen frukta.

61. Sedan vänden J tillbaka efter detta. Och om det icke varit för Guds nåd emot eder, och Hans barmhertighet, visst skullen J blifvit utaf de förlorade. Utan tvifvel kännen J dem ibland eder som kränkte sabbaten, och till hvilka vi sade: blifver J apor för att vara föraktade [28]).

62. Och vi hafva satt dem till ett afskräckande exempel för deras samtidige, och för dem som kommo efter dem, och en varning för de gudfruktige.

[26]) Den Mohammedanska traditionen säger att Israeliterne vägrade att emottaga lagen af Mose, hvarföre Gud ryckte upp berget Sinai med rötterna, och skakade det öfver deras hufvuden, för att genom förskräckelse nödga dem till medgörlighet. *Sale.*

[27]) Originalets ord قوة (Kuouvah) betyder på detta och dylika ställen uti Koran, *ett orygglig beslut att efterlefva en lag.* Se *Riccardson's* Arab. Lex. 1829 års uppl. s. 1152.

[28]) Dikten, som gifvit anledning till detta ställe, lyder som följer: Uti Davids tid voro några Israeliter bosatte uti Ailah, eller Elath, vid Röda hafvet. Natten före sabbaten brukade fisken komma hoptals nära stranden och förblifva der hela dagen om sabbaten, till att fresta dem, men natten derpå återvände han uti hafvet. Slutligen var det några utaf stadens invånare som åsidosatte Guds befallning. De fångade fisken, tillagade honom och åto deraf. För att insläppa honom, gräfde de äfven kanaler från hafvet, försedde med damluckor, hvilka de tillslöto om sabbaten, för att hindra fiskens återgång i hafvet. Deras landsmän använde både böner och hotelser för att göra slut på denna ogudaktighet, men utan framgång, ty förbrytarne blefvo mer och mer hårdnackade, hvarpå David förbannade dem, och Gud förvandlade dem till apor. *Sale.*

63. Och då Mose sade till sitt folk: sannerligen befaller eder Gud att J skolen offra en ko [29]);

[29]) Detta ord har gifvit kapitlet sitt namn. Orsaken till det i texten omnämnda offret är sålunda uppgifven: En viss man lemnade i arf åt sin son, ännu barn, en qviga, som gick fritt omkring i öcknen, tills han blef myndig. Hans moder sade då åt honom, att kon vore hans egendom, och bad honom fasttaga henne, och sälja henne för tre guldstycken. Då nu den unga mannen kom på saluplatsen med sin ko, nalkades honom en engel i mans skepnad, som bjöd honom sex guldstycken derföre; men han ville ej emottaga penningarne innan han hade begärt sin moders samtycke. Efter att hafva erhållit detta, återvände han till torget, och mötte engelen, som nu bjöd honom dubbelt så mycket för kon, med villkor att han icke skulle omtala det för sin moder, men ynglingen vägrade, och gick att underrätta henne om det ökade anbudet. Qvinnan, som märkte att det var en engel, bad sin son gå tillbaka och fråga honom hvad som skulle göras med kon. Engeln svarade, att Israels barn, innan kort, skulle köpa samma ko för hvad pris som helst. Någon tid derefter hände, att en Israelit, vid namn Hammiel, blef ihjelslagen af en ibland sina slägtingar, som, för att undgå upptäckt, bortförde kroppen långt ifrån stället der gerningen föröfvats. Den aflidnes vänner anklagade inför Mose några personer hvilka voro oskyldige till mordet; men då desse nekade, och inga bevis funnos emot dem, gaf Gud befallning att en ko, med vissa märken skulle slagtas; och som det icke fanns någon med de bestämda märkena, utom den faderlöses ko, blefvo Israeliterne nödgade att köpa denna för så mycket guld som hennes hud kunde rymma, eller enligt andra, för hela hennes vigt i guld, eller ännu enligt andra, för tio gånger så mycket. Denna ko blef offrad, och då, i följd af den gudomliga föreskriften, man slog till den döda kroppen med en del af offret, återkom han till lifs, stod upp och namngaf sin mördare, hvarefter han åter nedföll död. Hela dikten synes vara tagen dels från den röda kon, hvilken uti Judiska lagen var befalld att brännas, och hvars aska skulle förvaras, för att rena dem som vidrört en död kropp; — och dels från kon hvars offrande var befaldt till försoning för ett mord, till hvilket

de svarade: drifver du gäck med oss? Han sade: jag tager min tillflykt till Gud, att jag ej må blifva utaf de dåragtige. De sade: bed din Herra för oss, att Han utvisar oss hurudan hon skall vara. Han svarade: sannerligen säger Han: hon *vare* en ko icke gammal och icke ung, af en medelålder emellan detta. Verkställer då det som är eder befaldt.

64. De sade: bed din Herra för oss, att Han utvisar oss hurudan hennes färg *bör vara*. Han svarade: sannerligen säger Han: hon *vare* en gul ko, mycket gul, hvars färg fägnar åskådarne.

65. De sade: bed din Herra för oss, att Han utvisar oss *ytterligare* hurudan hon skall vara, ty korna i vårt tycke likna hvarandra, och om Gud behagar skola vi blifva rätt ledde.

66. Han svarade: sannerligen säger Han, hon *vare* en ko, icke tvingad att plöja jorden, ej heller att vattna åkren; sund, ingen fläck på henne. De sade: nu har du framfört sanningen. Och de offrade henne, men voro nära att icke göra det.

67. Och då J dräpten en man, och kifvade med hvarandra om honom: men Gud lade i dagen hvad J dolden.

68. Och vi sade: slår till honom [30]) med ett stycke af henne. Sålunda sätter Gud lif i de döde, och visar eder sina tecken, på det J mågen förstå.

69. Sedan hafva edra hjertan blifvit förhärdade efter detta *under*, och de äro liksom stenarne,

eller

man ej kände upphofsmannen. Se 5:te Mose Bok XXI kap. 1—9 v. *Sale.*

[30]) Slår till, nemligen den döda kroppen, med en del af kon. Denna borde vara, enl. Djalalo'ddin, antingen tungan, eller ett stycke af svansen. Se *Marracci.*

eller än hårdare. Ty ibland stenarne *finnas*, sannerligen, några från hvilkas trömmar frusa ut; och ibland dem sådana som remna, och vatten kommer ut derifrån; och ibland dem de som störta ned af bäfvan för Gud: men Gud är icke likgilltig för det J gören.

70. Åstunden J då att de må sätta tro till eder, ehuru redan en del af dem hörde Guds ord, och sedan förvände det, efter att de hade förstått det, och de viste *sin synd*?

71. Och då de möta dem som trott, säga de: vi tro. Men då de komma till hvarandra i hemlighet, säga de: skolen J förtälja dem hvad Gud har uppdagat eder, att de må tvista med eder derom inför eder Herra [31])? Skolen J då icke förstå?

72. Eller veta de icke att Gud känner hvad de dölja och hvad de lägga för en dag?

73. Och ibland dem äro olärde som icke känna Skriften, utan endast dikter; och de göra sig blott en inbillning. Men ve dem som afskrifva boken med sina händer *), och sedan säga: detta *är* från Gud; att de må utbyta det emot ett ringa pris! Ve dem för det som deras händer skrifvit! Och ve dem för hvad de vinna!

74. Och de säga: icke skall elden vidröra oss, utom *några* räknade dagar. Svara: hafven J tagit löfte *derpå* hos Gud, då skall Gud icke bryta sitt löfte? Eller sägen J om Gud hvad J icke veten?

[31]) På detta ställe förmenas Judarne uppmana hvarandra att icke omtala för Mohammedanerne hvad deras heliga skrifter innehålla om Mohammed, på det de icke må gifva skäl emot sig inför den Högste på den yttersta dagen. Se *Marracci*.

*) Det vill säga: som vid afskrifter förfalska texten, och utesluta hvad profeten påstår der stod om hans egen sändning.

75. Jo, i sanning, de som göra det ondt är [32]), och hvilkas synder snärja dem, de varda eldens invånare, deruti de evigt skola förblifva.

76. Men de som tro och göra goda verk, de varda paradisets invånare, der de skola vistas evinnerligen.

77. Och *kommer ihåg* *) då vi ingingo förbund med Israels barn *sägande:* J skolen ingen dyrka utom Gud; och *J skolen* göra godt mot föräldrar och anförvandter, och de faderlöse, och de fattige: och taler godt till menniskorna; och iakttager bönen, och gifver de stadgade almosorna. Sedan vänden J ryggen till, utom få ibland eder, och flydden undan.

78. Och då vi ingingo med eder förbund, *sägande:* J skolen icke utgjuta edert eget blod, ej heller skolen J utdrifva hvarandra från edra boningar; och J sedan bekräftaden *förbundet,* och bevittnaden *det.*

79. Dock ären J just de som dräpa hvarandra och utdrifva några ibland eder från deras boningar, i det J bistån hvarandra emot dem uti orättvisa och fiendskap: men om de komma till eder såsom fångar, återlösen J dem, ehuru det är förbudet för eder att utdrifva dem **). Skolen J

[32]) På detta ställe mena i allmänhet kommentatorerne dermed *Polytheism,* eller mångguderi, en synd som, i fall den ej återköpes med ånger i detta lifvet, Mohammedanerne tro aldrig skall förlåtas, utan straffas med evig fördömelse; ehuru alla andra synder slutligen skola blifva tillgifne. Detta är, sålunda, i deras tanke, den oförlåtliga ogudaktighet som i Nya Testamentet kallas, *synd mot den Helige Ande. Sale.*

*) Se not. 14.

**) Enligt kommentatorerne lärer detta hafva afseende på vissa Judestammar i Arabien, hvilka begingo våldsamheter emot

då tro på en del af Skriften, och förneka en del? Men icke *skall* dens lön ibland eder som detta gör *blifva* annan än nesa uti det verldsliga lifvet; och uppståndelsens dag skola de sändas till den svåraste pinan; och Gud är icke likgilltig för hvad J gören.

80. Desse äro de som köpt det verldsliga lifvet med det tillkommande, derföre skall straffet icke lindras för dem, ej heller skola de blifva hjelpte.

81. Sannerligen hafva vi redan gifvit Mose Skriften, och befallt apostlar följa efter honom. Och vi hafva gifvit Jesus, Marias son, uppenbara bevis *), och stärkt honom genom den helige anden [33]. Skolen J då, så ofta en apostel kommer till eder med det som edra själar icke älska, uppblåsas af högmod? Och en del anklagen J för lögn; och en del dräpen J.

82. Och de **) säga: våra hjertan äro oomskurna. Nej, men Gud har förbannat dem för deras trolöshet, ty de tro blott föga.

83. Och då en bok kommit till dem från Gud, hvilken bekräftar det som är hos dem, ehuru de begärde hjelp förut emot dem som icke trodde [34]),

hvarandra, tvert emot deras lags bud, men hvilka deremot efterkommo ett annat bud i samma lag, som befallde fångarnes återlösning.

*) Nemligen förmågan att göra underverk.

33) Här menas icke den Helige Ande, såsom de Christne förstå denna benämning, utan engeln Gabriel som, enligt kommentatorernes påstående, helgade Jesum, och ständigt var när honom. Se *Sale*.

**) Judarne sade så på spe, för att tillkännagifva att de icke kunde förstå Profeten.

34) Judarne, under afbidan att Mohammed skulle komma (detta allt enligt hans lärjungars utsago), brukade göra

så hafva de icke trott derpå, då det som de veta *vara från Gud* kommit till dem; men Guds förbannelse *är* på de otrogne.

84. Bedröfligt är det *pris,* för hvilket de sålt sina själar, att de icke skulle tro på det som Gud nedsändt, af harm deröfver att Gud nedsänder utaf sin nåd till hvem Han behagar af sina tjenare: de hafva ådragit sig vrede på vrede; och de otrogne skola lida ett nesligt straff.

85. Och då det säges till dem: tror på det som Gud nedsändt, svara de: vi tro på det som blifvit nedsändt till oss; och de förneka det som *blifvit sändt* derefter: detta är likväl sanningen, bekräftande hvad som är hos dem. Säg: hvarföre dräpten J då Guds profeter förut, om J ären rätttrogne?

86. Men, i sanning, redan har Mose kommit till eder med påtagliga bevis, och sedan hafven J tagit kalfven *till gud* derefter; och J ären orättfärdige.

87. Och då *) vi ingingo med eder förbund, och vi upplyfte öfver eder berget **), *sägande:* tager hvad vi gifvit eder med fast beslut att efterlefva det, och hörer. De sade: vi hafva hört och vi hafva varit olydige. Och de nödgades dricka kalfven ***) uti sina hjertan för sin otros skull. Säg: bedröfligt är det hvartill eder tro befaller eder, om J ären troende.

88. Säg: om den tillkommande boningen hos Gud är för eder i synnerhet, med uteslutande af de

denna bön: *o Gud! hjelp oss emot de otrogne genom den Profet som skall sändas i de sista tiderna. Sale.*

*) Se not. 14.

**) Se not. 26.

***) Jemför 2:dra Mosebok, XXXII kapitlet, 20 vers.

öfriga menniskorna, önsker eder då döden, om I ären sannfärdige.

89. Men icke någonsin skola de önska den för det som deras händer hafva förutsändt [35]); och Gud känner de orättfärdige.

90. Och du skall finna att dessa menniskor äro de, hvilka begärligast äro fästade vid lifvet, mer än de som bedrifva afguderi [36]): mången ibland dem skulle glädjas, om hans lefnad förlängdes till tusen år. Men icke skall det aflägsna honom från straffet, att lifstiden förlänges; och Gud ser hvad de göra.

91. Säg: ho som är fiende till Gabriel — ty han nedförde den *) på ditt hjerta, med Guds tillstädjelse, till bekräftelse på det som var före den, och till vägledning och gladt bådskap åt de rättrogne: —

92. Ho som är fiende till Gud, och Hans englar, och Hans apostlar, och Gabriel, och Michael, i sanning, är Gud fiende till de otrogne.

[35]) Med detta uttryck, som förekommer på flera ställen uti Koran, menas i synnerhet de synder en menniska begått, och hvilka äro upptecknade uti himmelen redan innan syndaren sjelf skall inställas till doms. Ofvanföre i texten förstås dermed de förfalskningar Judarne påstodos hafva tillåtit sig göra med den heliga Skrift.

[36]) Infinitivus, eller bättre enligt *Silvestre de Sacy*, le nom d'action, till verbet أشرك (aschraka), hvilket här är öfversatt: *de som bedrifva afguderi;* betyder: *"att göra "någon till delägare*, eller *deltagare uti en sak";* hvarifrån kommer dess andra betydelse: *"att gifva likar till "Gud";* d. v. s. *att bedrifva afguderi.* Det är uti denna mening Mohammedanerne förstå nämde verb så ofta det förekommer uti Koran, och inbegripa de deruti äfven Treenighetens bekännande. För öfrigt är ifrågavarande verb 4:de formen af roten شرك (Scharika) som betyder: *"han har varit delagtig"* eller *"delägare."*

*) Koran, nemligen.

93. Och i sanning hafva vi nu nedsändt till dig uppenbara tecken; och ingen förnekar dessa utom de gudlöse.

94. Så ofta de ingå ett förbund, skall då en del af dem förkasta det? Ja, i sanning, största delen af dem skola icke tro.

95. Och då en apostel från Gud kommit till dem, hvilken bekräftar det som är hos dem, hafva en del af dem, som fått Skriften [37]), kastat Guds bok bakom ryggen *), liksom de icke känt *henne.*

96. Och de hafva följt det som djeflarne föreläst om Salomos rike [38]); Salomo var dock icke otrogen: men djeflarne voro otrogne, hvilka

[37]) Med uttrycket *"de som fått Skriften,"* menas öfverallt uti Koran, *Judarne* och *de Christne,* stundom båda sekterna tillsammans, någon gång den ena eller den andra särskilt. En tredje sekt, *Sabeerne,* såsom innehafvare, enligt den Mohammedanska tron, af Davids psalmer, inbegripes äfven af några under samma benämning. Profeten kallar äfven dessa sekter på många ställen, *"Skriftens slägt"* eller *"folk."*

*) Efter orden: bakom *sina ryggar.*

[38]) Djeflarne hvilka, med Guds tillstädjelse, hade frestat Salomo utan framgång, betjenade sig af ett puts för att svärta hans rygte. De skrefvo, nemligen, åtskilliga svartkonstböcker, och gömde dem under hans thron. Efter hans död anmodade de folkets hufvudmän att gräfva under thronen, för att erhålla kunskap om de medel hvarigenom Salomo erhållit sin oinskränkta magt öfver menniskor, andar och vindar. Detta verkställdes, och man fann då de ofvannämnda böckerna, hvilka innehöllo gudlösa vidskepelser. Det bättre folket vägrade att lära de onda konster som deri meddelades, men allmänheten emottog dem begärligt; och den skymfliga dikten om Salomo vitsordades af Judarnes prester ända till dess Gud, så säga Mohammedanerne, upprättade nämnde konungs rygte genom deras profet, som förklarade att Salomo icke var afgudadyrkare. Se *Marracci.*

lärde menniskorna svartkonsten, och det som blef nedsändt till de tvenne englarne i Babylon, Harut och Marut [39]). Men desse undervisa ej någon, förr än de säga: vi äro blott en frestelse, alltså må du ej blifva otrogen. Och ifrån desse båda lära de *) hvad som åstadkommer skillnad emellan mannen och hans hustru; men icke skada de någon dermed, om icke med Guds tillstädjelse: och de lära hvad som skadar dem och icke gagnar dem; och de veta redan, att, sannerligen, ho som köper den *konsten*, skall ej hafva någon andel i det tillkommande lifvet. Och bedröfligt är det *pris* mot hvilket de utbytt sina själar; om de viste *det*.

[39]) Några hålla före att desse voro tvenne hexmästare, eller englar, sände af Gud för att lära menniskorna svartkonst, och fresta dem. Andre deremot berätta en längre dikt. De säga att englarne, hvilka uttryckte sin förvåning öfver det förderf hvari Adams barn voro fallna, efter det att profeter blifvit sände till dem med guddomliga föreskrifter, fingo befallning af Gud, att ibland sig sjelfve utvälja tvenne, för att blifva sände som domare på jorden. Harut och Marut blefvo valde. De utöfvade sitt embete med rättvisa för en tid, ända tills Zohara, eller planeten Venus, nedsteg, och trädde framför dem, i skepnad af en skön qvinna, som förde klagan emot sin man (andre påstå, att hon var en verklig qvinna). Hon blef knappt synlig för dem, innan de intogos af kärlek till henne, och sökte förmå henne att tillfredsställa deras begär; men hon flög tillbaka till himmelen, efterföljd af de tvenne englarne, hvilka dock ej der fingo tillträde. Emedlertid gafs dem tillåtelse, på en gudfruktig mans förbön, att välja, antingen de ville blifva straffade i detta lifvet, eller i det tillkommande. De valde det första, och i följd deraf lida de nu sitt straff i Babylon, der de förblifva upphängde vid fötterna intill domedagen. Det förmodas äfven att, om någon önskar lära svartkonst, kan han gå till dem, och höra deras röst, utan att se dem. Se *Marracci*.

* Menniskorna, nemligen.

97. Men om de trott, och fruktat Gud, *skulle*, i sanning, belöningen från Gud *blifvit* bättre; om de viste *det*.

98. O, J som tron, icke mågen J säga: Raayna, utan sägen: Andhorna [40]), och hören. De otrogne skola få ett plågsamt straff.

99. Icke önska de utaf Skriftens folk som icke tro, ej heller afgudadyrkarne, att något godt må blifva nedsändt till eder, från eder Herra. Men Gud utmärker särskilt, med sin barmhertighet, hvem Han behagar: och Gud besitter stor frikostighet.

100. Vi skola i stället för den vers vi göra ogilltig, eller låta *dig* glömma, bringa en bättre eller en *annan* lik denne *). Vet du icke att Gud är till allting mägtig?

101. Vet du icke att himlarnes och jordens rike tillhör Gud, och att J icke hafven, utom Gud, hvarken beskyddare eller hjelpare?

102. Månne J viljen begära af eder apostel detsamma som fordom begärdes af Mose **)? Men eho som utbyter tron mot otron, han afviker från den raka vägen.

[40]) Dessa tvenne arabiska ord hafva samma betydelse, nemligen: *se på oss, betrakta oss*, och det är ett slags helsning. Profeten bar stor afsky för den första, och förbjöd sina lärjungar att helsa sig dermed, derföre att Judarne betjenade sig deraf då de råkade honom, emedan samma ord, vid uttalet, liknade ett annat på deras språk som betyder: *vara elak*, eller *göra ondt*. Se *Marracci;* och *Sale*.

*) Det hände att ställen uti Koran, hvilka för någon tid tjenat de rättrogne till efterrättelse, blefvo antingen alldeles uteslutne, eller, gjorde utan verkan, genom någon ny uppenbarelse; och är ofvanstående vers ett svar till dem som klandrade vanskligheten af det som profeten påstod vara Guds ord.

**) Nemligen, att se Gud uppenbarligen.

103. Många af Skriftens folk skulle glädjas, om de åter gjorde eder otrogne efter eder tro; utaf afund från deras själar, sedan sanningen blifvit tydligt utvist för dem. Men ömker och undflyr *dem,* till dess Gud skall fälla sitt domslut; ty Gud är allsmägtig.

104. Och förrätter bönen, och gifver de stadgade almosorna, och hvad godt som helst J förutsänden åt edra själar, skolen J igenfinna det hos Gud; ty Gud ser hvad J gören.

105. Och de säga: ingen skall inkomma uti paradiset, utom den som är Jude eller Christen. Detta är deras önskan. Säg: kommer fram med edert bevis, om J ären sannfärdige.

106. Jo, i sanning, hvilka som underkasta sig Guds välbehag *), och som göra det godt är, de skola få sin belöning hos sin Herra, och ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

107. Judarne säga: de Christne stöda sig på ingenting **); och de Christne säga: Judarne stöda sig på ingenting: dock läsa de Skriften. Likaledes säga de som icke veta af något likt deras ord ***). Men Gud skall dömma emellan dem på uppståndelsens dag, uti det hvarom de ej öfverensstämde.

108. Ho är orättfärdigare än den som stänger vägen till Guds tempel, att icke Hans namn må blifva firadt uti dem, och som arbetar på deras förstörelse? Icke tillkommer det desse att dit inträda, om icke bäfvande. De skola få nesa uti

*) Detta är ordens verkliga mening; bokstafligen lyder det: *hvem som underkastar sitt ansigte till Gud.*

**) Efter orden, *de Christne äro icke på någonting,* hvarmed menas, att deras religion är falsk.

***) De arabiske afgudadyrkarne hvilka icke hade kunskap om skrifterna.

denna verlden, och i det tillkommande lifvet skola de lida ett svårt straff.

109. Östan och vestan tillhöra Gud; alltså hvarthelst J vänden eder, der är Guds ansigte: i sanning är Gud vidtomfattande, vetande.

110. Och de säga: Gud har aflat barn [41]). Prisad vare Han! Nej, men hvad som finnes uti himlarne och jorden tillhör Honom: alla äro Honom underdånige:

111. Himlarnes och jordens Skapare. Då Han besluter ett ting, säger Han blott till det: "Varde!" och det är.

112. Och de hvilka icke hafva kunskap *) säga: skall Gud icke tala till oss, eller skall icke ett under komma till oss? Så hafva de sagt, hvilka voro före dem, deras tal *är* lika; deras hjertan likna hvarandra: vi hafva redan visat tydliga tecken för menniskor som fast tro.

113. Visserligen hafva vi sändt dig med sanningen, en bebådare af glädje och en hotande förmanare: men icke skall du blifva förhörd beträffande helvitets vänner.

114. Och Judarne skola icke blifva nöjde med dig, ej heller de Christne, förr än du följer deras lära. Säg: Guds vägledning, den är, i sanning, den rätta vägledningen. Och om du följer deras önskningar, efter hvad som till dig kommit af kunskapen, skall du ej få någon beskyddare emot Gud, ej heller hjelpare.

[41]) Här menas icke allenast de Christne och Judarne — desse sednare voro, nemligen, anklagade för att hafva ansett Ozair, eller Ezra, för Guds son — utan äfven de afgudiske Araberne, hvilka höllo englarne för att vara Guds döttrar. *Sale.*

*) De afgudiske Araberne.

115. De till hvilka vi gifvit boken *) *och* hvilka läsa henne med en rätt läsning, de tro på henne. Men de som icke tro på henne, de skola blifva lidande.

116. O, Israels barn, kommer ihåg mina välgerningar med hvilka jag benådat eder, och att jag upphöjt eder öfver allt folk.

117. Och frukter en dag, då själ icke skall gälda det ringaste för själ, och lösen icke emottagas för dem, och bemedling ej gagna dem, och de ej heller skola blifva hjelpte.

118. Och *kom ihåg* **) då Abrahams Herre pröfvade honom med ord, och han uppfyllde dem. Han ***) sade: sannerligen skall jag förordna dig till en hufvudman för menniskorna. Svarade *Abraham:* och utaf min afkomma. Sade *Herren:* mitt förbund sträcker sig ej till de orättfärdige.

119. Och då vi förordnade huset [42]) till en mötesplats för menniskorna och till en säkerhet †), och *sade:* görer utaf Abrahams ställe ††) ett bönerum. Och vi gjorde förbund med Abraham och Ismael att de skulle rena mitt hus för dem som gå omkring *det*, och dem som af andakt stän-

*) Koran.

**) Se not. 14.

***) Gud.

42) Dermed menas *Kaabah*, eller Meckas tempel, hvilket, såsom heligare än alla andra byggnader, är tillräckligen utmärkt med blotta benämningen *"Huset."*

†) Det vill säga: att eho som befann sig inom denna helgedom, skulle vara säker mot allt våld.

†† Inom Meckas tempel är en sten, hvarest visas märket efter Abrahams fotsteg, der det påstås att han stod då han byggde templet. Detta ställe är nu en af helgedomarne inom helgedomen, der bön förrättas.

digt sig *der* uppehålla, och dem som falla ned i tillbedjan [43]).

120. Och då Abraham sade: o, Herre! gör detta till ett säkert område, och gif åt dess invånare näring af frukterna, åt den bland dem som tror på Gud och den yttersta dagen. Svarade *Herren:* äfven åt den som icke tror, men jag skall låta honom njuta obetydligt, sedan skall jag drifva honom till eldens pina, och bedröfligt är samlingsstället.

121. Och då Abraham uppreste grundvalarne till huset jemte Ismael, *sägande:* o, Herre! emottag *det* nådigt af oss, ty Du är den Hörande, den Vetande.

122. O, Herre! gör oss äfven undergifne [44]) Dig, och utaf våra afkomlingar, ett folk undergifvet Dig. Och visa oss ställen för våra religions

[43]) Sista delen af denna vers tydes äfven sålunda: att templet skulle renas ifrån afgudabilderna, hvilka stodo omkring det, ifrån dem hvilka stodo inom dess murar, och ifrån alla dessa afgudabilders tillbedjare. Denna tydning är egenmägtigare än den som blifvit följd i texten ofvanföre; och då härtill lägges, att en af de förnämsta religions-ceremonier pelegrimerne hafva att iakttaga vid den stora högtiden i Mecka, består deruti att ett visst antal gånger gå omkring templet, synes det vara troligast, att här menas templets beredelse och helgelse för alla de rättrogne, hvilka sedermera der skulle fira den Högstes lof. Jemför denna vers med 27 vers. XXII kapitlet.

[44]) Originalets ord مسلمون (Muslimum), som i sin böjda, här brukade, casus lyder "*Muslimin,*" är plural af مسلم (Muslim) participium, eller rättare, enligt Silvestre de Sacy, *adjectif verbal* (*nom d'agent*) af verbet أسلم (Islama). Ifrågavarande ord som betyder, *en med kropp och själ fullkomligt undergifven Gud,* har blifvit en allmän benämning på alla Mohammedaner. På Svenska har samma ord blifvit förvändt till "*Musselman.*"

bruks utöfning. Och vänd Dig till oss; ty du är den Beveklige, den Barmhertige.

123. O, Herre! sänd äfven ibland dem, en apostel utaf dem sjelfve *), att uppläsa för dem Dina tecken, och lära dem skriften och visheten, och rena dem; ty Du är den Mägtige, den Vise.

124. Ho skall väl fly Abrahams lära, utom den hvilkens själ är dårad? Sannerligen utvalde vi honom redan uti denna verlden, och uti det tillkommande lifvet *skall* han visst *komma* ibland de rättfärdige.

125. Då **) hans Herre sade till honom: underkasta dig. Han svarade: jag har underkastat mig verldarnes Herre.

126. Och Abraham gaf denna *lära* i arf åt sina söner; äfvenså Jakob, *sägande:* o, mina söner! sannerligen har Gud utvalt åt eder denna lära, alltså dör ej, utan att J ären Honom undergifne.

127. Månne J voren vittnen då Jakob nalkades sitt slut [45]), då han sade till sina söner: hvad skolen J dyrka efter mig? De svarade: vi skola dyrka din Gud, och dina fäders Gud, Abrahams och Ismaels och Isaaks, en enda Gud, och Honom äro vi undergifne.

128. Detta folk har nu gått undan. De hafva fått hvad de förtjenat; och J skolen få hvad J förtjenen; och J skolen icke blifva frågade beträffande hvad de gjorde.

129. Och de säga: blifver Judar eller Christne, att J mågen blifva vägledde. Svara: nej, men *föl-*

*) D. v. s. utaf deras egen nation.

**) Se not. 14.

[45]) Efter orden: *då döden var närvarande hos Jakob.* Frågan är ställd till Judarne.

jer Abrahams lära, *han var* renlärig; han var icke bland afgudadyrkarne.

130. Säger: vi tro på Gud, och det som blifvit nedsändt till oss, och det som blifvit nedsändt till Abraham och Ismael och Isaak och Jakob och Israels stammar; och det som blef gifvet till Mose, och till Jesum, och det som blef gifvet till profeterna, från deras Herra: vi göra icke åtskillnad emellan någon af dem, och Honom äro vi undergifne.

131. Om de tro detsamma som J tron, då, i sanning, äro de vägledde; men om de vända sig bort, äro de visst i söndring *). Men Gud skall göra dig tillräcklig mot dem; och Han är den Hörande, den Vetande.

132. Guds religion [46]) *hafva vi fått;* och hvem är bättre än Gud *att gifva* [47]) religion? Och vi äro Hans tjenare.

*) Från Mohammedanerne, såsom bekännare af den sanna religion.

[46]) Den kommentatoren (Djalalo'ddin) som *Marracci* följt på detta ställe, tyder det, *Guds dop*, det Arabiska ordet صبغة (Sibghah) betyder, nemligen, äfven *dop;* och förklarar att dermed menas den religion som Gud först stadgade för menniskorna. Då, emedlertid, ordet i och för sig sjelft betyder *religion*, torde metaforen vara öfverflödig.

[47]) Läsaren erinras, att alla meningar och ord, hvilka uti texten af den Svenska öfversättningen äro tryckta med kursif styl, icke finnas uttryckte uti det Arabiska manuskriptet. På några af dessa ställen äro de tillsatta orden tydligen förstådde inunder, ehuru original språkets egenhet tillåter deras utelemnande; andra deremot hafva blifvit tolkade af de Mohammedanske skriftlärde, på det sätt de blifvit gifna i denna öfversättning. Utgifvaren begagnar detta tillfälle, en gång för alla, att värja sig emot all tillvitelse att hafva sökt göra meningarna i sin öfversättning bättre eller sämre än originalets egna. Stilen på många ställen i Koran är så mörk och ofullständig, att ingen mening kan deraf blifva, om ej genom

133. Säg: skolen J tvista med oss om Gud, som är vår Herre och eder Herre? Vi hafva våra gerningar och J hafven edra gerningar *); och vi äro hans uppriktige tillbedjare.

134. Eller, skolen J säga: sannerligen voro Abraham och Ismael och Isaak och Jakob och Israels stammar, Judar, eller Christne? Säg: ären J kunnigare än Gud? Men ho är orättfärdigare än den som döljer ett vittnesbörd **), som han har från Gud? Dock är Gud icke likgilltig för hvad J gören.

135. Detta folk har nu gått undan. De hafva fått hvad de förtjenat; och J skolen få hvad J förtjenen; och J skolen ej blifva frågade om hvad de gjorde.

136. De dåragtige ibland menniskorna skola säga: hvad har vändt dem från deras Kiblah [48])

tillägg. Detta har varit de Mohammedanske kommentatorernes omsorg. Sådan de förklarat Koran, sådan är den förstådd och undervisad inom den Mohammedanska verlden, och ingen öfversättare kan vara berättigad att skilja sig från en tydning, som blifvit godkänd af alla de millioner menniskor, hvilka, sedan tolf hundra år, erkänna denna bok för sin lag.

*) Hvar och en af oss har blott att svara för sina egna gerningar.

**) Nemligen, om Mohammeds apostla-uppdrag.

[48]) Kiblah قبلة är benämningen på det ställe hvaråt de Österländska folken vända sina ansigten då de göra bön. För Mohammedanerne är detta, Meckas tempel. I början, då profeten tänkte göra sig Judarne bevågne, hade han befallt sina lärjungar att vända sig mot Jerusalems tempel; men då han icke vann sitt ändamål, och märkte att Araberne med svårighet kunde förmås att efterlefva befallningen, upphäfde han sitt stadgande. Ofvanstående vers blef kungjord för att tysta munnen på dem som tadlade hans obeständighet.

mot hvilket de hafva varit *ställde?* Säg: östan och vestan tillhöra Gud. Han vägleder hvem Han behagar på en rätt väg.

137. Sålunda hafva vi satt eder till ett utvaldt [49]) folk; att J mågen blifva vittnen emot *de öfriga* menniskorna, och att aposteln må blifva ett vittne emot eder.

138. Och icke förordnade vi det Kiblah mot hvilket du har varit *ställd*, utan på det vi måtte känna den som följer aposteln, från den som vänder om på sina hälar *). Och i sanning var det ju svårt, utom för dem hvilka Gud vägledt. Men icke är Gud *sinnad*, att låta eder tro gå förlorad **); ty Gud är mot menniskorna nådig, barmhertig.

139. Vi hafva sett dig vända omkring ditt ansigte mot himmelen, men i sanning skola vi vända dig mot ett Kiblah som skall behaga dig. Vänd då ditt ansigte mot det fridlysta templet ***): och hvarhelst J ären, så vänder edra ansigten deremot.

De

40) Här talas till Araberna. Ordet وسط (Ouasat) som är öfversatt med *"utvaldt,"* har flera betydelser, såsom: *midten, medelpunkten;* äfven *rätt, rättvis, utvald, makalös.* Meningen synes således vara den, att Araberne voro förordnade af Gud, såsom ett utvaldt folk, att vara en medelpunkt omkring hvilken alla andra folk borde samla sig. Araberne älska att i tal och skrift göra urval af ord som innefatta flera meningar; och deras språks natur gifver dem ett rikt medel att tillfredsställa denna böjelse. Koran framvisar öfverallt exempel på detta folkets och språkets lynne.

*) De, nemligen, som afvika från profeten, efter att hafva bekänt hans lära.

**) Det vill säga: edra andaktsöfningar den tiden då J under bönen voren vände mot Jerusalems tempel, skola räknas eder till godo, liksom haden J varit vände mot templet i Mecka.

***) Meckas tempel.

De hvilka fått Skriften, veta säkert att det är sanningen från deras Herra; men Gud är icke likgiltig för det de göra.

140. Och sannerligen, om du visar dem som fått Skriften alla möjliga tecken, skola de icke följa *stadgandet om* ditt Kiblah; och icke skall du följa *stadgandet om* deras Kiblah; och icke skall den ena delen af dem följa *föreskriften om* den andras Kiblah. Sannerligen, om du följer deras önskningar, efter den kunskap som till dig kommit, visst *blifver* du då utaf de orättfärdige.

141. De till hvilka vi gifvit Skriften, känna honom *), liksom de känna sina egna söner; men en del af dem dölja sanningen, och de veta *det.*

142. Sanningen *är* från din Herra; alltså skall du ej vara utaf dem som tvifla.

143. Hvar och en **) har en sida, mot hvilken han vänder sig *under bönen*; men söker att öfverträffa hvarandra uti goda gerningar. Hvarhelst J ären, skall Gud framhafva eder tillsamman ***); ty Gud är allsmägtig.

144. Och hvarhelst ifrån du utgår, så vänd ditt ansigte mot det fridlysta templet; visserligen är det sanningen från din Herra: och icke är Gud likgilltig för det J gören.

145. Och hvarhelst ifrån du utgår, så vänd ditt ansigte mot det fridlysta templet; och hvarhelst J ären, så vänder edra ansigten emot detsamma, att menniskorna ej må få skäl emot eder, om icke de ibland dem hvilka handla orättfärdigt; men icke skolen J frukta dem, utan frukter mig,

*) Mohammed.
**) Nemligen, hvar och en religions-sekt. Se not. 48.
***) Nemligen, vid uppståndelsen.

att jag må fullkomna min nåd emot eder, och att J mågen blifva vägledde.

146. Emedan vi hafva sändt ibland eder en apostel utaf eder sjelfve, att uppläsa för eder våra tecken, och rena eder, och lära eder Skriften och visdomen, och lära eder hvad J icke visster,

147. Så kommer ihåg mig, *och* jag skall ihågkomma eder, och varer mot mig tacksamme, och förneker ej mig.

148. O, J som tron! anroper om hjelp med tålamod och bön; ty Gud är med de tålige.

149. Och ej mågen J säga om dem som stupa för Guds sak [50]): *de äro* döde; tvertom, *de äro* lefvande [51]); men J förstån *det* icke.

150. Och visserligen skola vi pröfva eder något med förskräckelse och hunger, och förminskning af ägodelar och menniskor och frukter; men bebåda glädje till de tålige,

151. Hvilka, då ett olycksfall drabbar dem, säga: vi tillhöra Gud, och till Honom skola vi återvända [52]).

152. Öfver desse *skall varda* välsignelse från deras Herra, och barmhertighet; och desse äro de vägledde.

[50]) Efter orden: *de som blifva dödade uti Guds väg.* Detta är ett af de uttryck, hvilka ofta förekomma uti Koran. Det har alltid afseende på Mohammedanernes krig med de otrogne, i och för sin läras utbredande. Så ofta det upprepas, äro orden *"uti Guds väg"* öfversatte, som här ofvan: *för Guds sak.*

[51]) Martyrernas själar — ty de anse dem för martyrer, som stupa i strid mot de otrogne — bo uti gröna foglars kroppar, hvilka hafva frihet att flyga omkring hvarhelst de vilja uti paradiset, och föda sig af dess frukter. Så säger Djalalo'ddin. Se *Marracci.*

[52]) Detta uttryck är ett slags bön, som af Mohammedanerne upprepas då de befinna sig uti någon fara, eller själslidande.

153. Sannerligen *äro* Safa och Maruvah [53]) utaf Guds heliga minnesmärken; alltså, ho som vallfärdas till templet, eller besöker *Mecka*, för honom skall det icke vara en synd, att kringgå dem båda. Men ho som frivilligt gör godt, i sanning är Gud erkänsam, vetande.

154. I sanning, de som dölja hvad vi nedsändt af de påtagliga bevisen och vägledningen, efter att vi gjort det tydligt för menniskorna uti skriften *); Gud skall förbanna desse, och de som förbanna **), skola förbanna dem;

155. Utom dem som ångra sig, och bättra sig, och tillkännagifva *sanningen*, till desse skall jag vända mig, ty jag är den beveklige, den barmhertige.

156. Sannerligen de, hvilka icke tro, och som dö uti sin otro, på desse *skall varda* Guds förbannelse, och englarnes och hela menniskoslägtets,

157. Hvarunder de evigt skola förblifva. För dem skall ej straffet lindras, och icke skola de få anstånd.

53) Safa och Maruvah äro tvenne berg nära Mecka, hvilka höllos uti vidskeplig vördnad redan af de gamle Araberna; en omständighet, som torde gjort det nödvändigt för profeten att helga dem uti sin nya religion. En af de förnämsta ceremonier pelegrimerne hafva att iakttaga vid den stora högtiden uti Mecka, består nemligen deruti, att passera sju gånger emellan Safa och Maruvah, dels med långsamma steg, dels löpande; ömsom seende bakom sig, ömsom tvärstannande, likt en person som söker efter något förloradt; allt till åminnelse af Hagar, hvilken betedde sig på samma sätt uti öcknen då hon sökte vatten åt sin son. Se *Sale*, Prel. Disc. Sect. IV.

*) Här är fråga om Skriftens folk, om hvilka Mohammed påstod att de undandolde de bevis på hans sändning, som funnos uti den heliga Skrift.

**) Det vill säga: alla de som kunna yttra en förbannelse, englar så väl som menniskor.

158. Eder Gud är en enda Gud: det finnes ingen Gud utom Honom, den milde, den barmhertige.

159. Sannerligen, himlarnes och jordens skapelse, och omvexlingen af natt och dag, och skeppet som löper på hafvet, med det som gagnar menniskorna, och hvad Gud nedsänder från himmelen af vatten, hvarigenom Han sätter lif i jorden efter hennes dvala, och sprider omkring derpå alla möjliga djur, och vindarnes förändring, och molnen som nödgas göra tjenst emellan himmel och jord, *äro* visserligen tecken för menniskor med förstånd.

160. Dock antaga en del menniskor, utom Gud, afgudar, hvilka de älska liksom de borde älska Gud *); likväl är kärleken till Gud starkare hos dem som tro. Men om du såge dem som handlat orättfärdigt, då de skola varseblifva straffet, att all magt tillhör Gud, och att Gud är sträng i att straffa!

161. Då de, hvilka varit följde, skola frikalla sig från dem som följt efter [54]), och de skola se straffet, och bandet emellan dem skall afhuggas!

162. Och de, hvilka följt efter, skola säga: om för oss *funnes* en återgång *till lifvet*, skulle vi göra oss frie från dem, liksom de gjort sig frie från oss! Sålunda skall Gud visa dem deras gerningar *såsom orsak* till sorgesuckan för dem; och icke skola de utkomma ur elden.

*) Efter orden: *hvilka de älska liksom Guds kärlek.*

[54]) Förförarne skola öfvergifva dem, hvilka de förfört att antaga sina falska läror. De förstnämnde äro de hvilka varit följde; de förförde äro de, hvilka följde efter.

163. O, menniskor! äten af det tillåtna goda, som är på jorden, och ej mågen J följa uti satans fotspår; ty han är en uppenbar fiende till eder.

164. Han skall anbefalla eder blott det som är ondt och brottsligt, och att säga om Gud hvad J icke veten.

165. Och då det säges till dem: följer det som Gud har nedsändt, svara de: ingalunda, men vi följa det *) som vi funno våra fäder bekänna. Äfven om deras fäder ingenting viste, och ej voro vägledde?

166. Men de, hvilka icke tro, äro like en som ropar till den som icke hör annat än rop och ljud[55]): döfve, dumbe, blinde, icke skola de förstå.

167. O, J som tron, äter af de goda ting hvarmed vi försörjt eder, och varer tacksamme emot Gud, om det är Honom J tjenen.

168. Han har förbjudit eder *förtära* endast det som är sjelfdödt samt blod och svinets kött, äfvensom det öfver hvilket annat namn än Guds blifvit åkalladt **): men ho som af nöden tvingas, *och* ej *gör det* af uppstudsighet, eller *lust till* öfverträdelse, för honom skall det ej vara någon synd ***); ty Gud är nådig, barmhertig.

169. I sanning, de hvilka dölja hvad Gud nedsändt utaf Skriften, och som utbyta det emot ett ringa pris, de skola icke svälja uti sina bukar annat än elden, och på uppståndelsens dag skall Gud ej

*) Den lära, nemligen.

55) Såsom djur, hvilka höra utan att urskilja hvad de höra.

**) Det vill säga: något djur öfver hvilket man vid dess slagtande åkallat någon annan gudomlighet än Gud sjelf. En Mohammedan tillåter sig aldrig att slagta ett djur, utan att först säga: *"uti Guds namn."* Se not. 2.

***) Att äta af hvad som här står förbudet.

tala till dem, och icke skall Han rena dem; men de skola få ett plågsamt straff.

170. Desse äro de som köpt villan med vägledningen *), och straffet med förlåtelsen; men huru förfärligt de skola lida i elden!

171. Detta **), derföre att Gud nedsändt boken med sanningen; och de, som tvista rörande denna bok, gå visserligen långt i motsägelse.

172. Rättfärdigheten är icke, att J vänden edra ansigten emot öster och vester ***); men rättfärdigheten *är* den som tror på Gud ****), och den yttersta dagen, och englarne, och skrifterne, och profeterne, och att gifva en penning för Hans †) skull till anförvandter, och de fader- och moderlöse, och de fattige, och den vägfarande ††), och dem som tigga, och för *lösen af* fångar, och att iakttaga bönen, och gifva de föreskrifna almosorna †††); och de som uppfylla sina förbund, då de ingå förbund; och de som äro tålige uti motgången och olyckan, och krigets tid: desse äro de sannfärdige; och desse äro de gudfruktige.

173. O, J som tron! vedergällningsrätten är föreskrifven eder i anseende till de dräpte: den frie för den frie, och slafven för slafven, och qvinnan för qvinnan; men den, till hvilken något blifver

*) Se not. 9.

**) Detta straff, nemligen, skall drabba dem derföre att Gud nedsändt, m. m.

***) Uti bönen.

****) Det vill säga: rättfärdigheten består deruti, att tro på Gud.

†) Guds.

††) Efter orden: *vägens son.* Samma uttryck är öfverallt öfversatt, såsom ofvanföre i texten.

†††) Hvarunder förstås allt det, som utgifves till religionens underhåll och befrämjande.

eftergifvet af hans broder [56]), må varda förföljd *för skadeersättning* enligt hvad som är rätt, och blifva ålagd böter med billighet.

174. Detta är en lättnad från eder Herra och en barmhertighet; och den som derefter öfverträder *), han skall lida ett plågsamt straff.

175. Och uti vedergällningsrätten är lif för eder, o, J som hafven förstånd, på det att J mågen frukta.

176. Testamente är föreskrifvet eder, då någon af eder nalkas sitt slut — om han lemnar egendom — till föräldrar och anförvandter, enligt billighet; en pligt som åligger de gudfruktige.

177. Och ho som förändrar det **), sedan han hört det, så *faller* synden deraf endast på dem som förändra det; ty Gud är hörande, vetande.

178. Men ho som fruktar misstag eller orättvisa af den som gör testamentet, och han bilägger *saken* emellan dem ***), för honom skall det ej vara synd; ty Gud är nådig, barmhertig.

179. O, J som tron! fastan är föreskrifven eder, liksom hon var föreskrifven dem som voro före eder, på det att J mågen frukta Gud: *hon är eder föreskrifven under*

[56]) Det vill säga, enligt kommentatorernes tydning, att om den dräptes broder, eller närmaste slägtinge, eftergifver sin rättighet att kräfva mördarens lif, har han rätt att fordra af denne en viss summa penningar i försoningsoffer. Det torde icke vara ur vägen att här anmärka, att Mohammedanernes *Sonna*, som svarar mot Judarnes *Talmud*, och på hvilken deras lagskipare stödja sig i många lagfrågor, skiljer sig något från vedergällningsrätten sådan som den står ofvanföre i texten, så att, om en man mördar en qvinna, har han äfven förverkat sitt lif.

*) Nemligen, som tager lifvet af mördaren, sedan denne erlagt de äskade böterne.

) Testamentet. *) Emellan arfvingarne.

180. Räknade dagar: men ho utaf eder, som är sjuk, eller på resa, då *faste han ett lika* antal andra dagar. Och dem som äro henne mägtige, *och icke hålla henne,* åligger såsom återlösning, att föda en fattig *). Dock ho som frivilligt gör godt, det är bättre för honom. Och att J fasten är bättre för eder, om J visten *det!*

181. Ramadan månad *skolen J fasta,* den uti hvilken Koran blef nedsänd till en vägledning åt menniskorna, med tydliga bevis om den rätta läran och skillnaden *emellan rätt och orätt.* Derföre, ho utaf eder som är närvarande denna månad**), må han fasta derunder [57]). Men ho som är sjuk, eller på resa, då *faste han ett lika* antal andra dagar. Gud vill *göra det till* en lättnad för eder, och vill icke *göra det till* en svårighet för eder; och att J mågen uppfylla antalet *af dagarne,* och för-

*) Det vill säga: för hvarje dag fastan uraktlåtes, skall en fattig lifnäras med god och tillräcklig föda.

**) Det vill säga: i hemlandet, och ej på ett ställe hvarest fastan icke kan verkställas.

[57]) Under Mohammedanernes fasta, ifrån solens uppgång till hennes nedgång, förtära de icke det ringaste, hvarken mat eller dryck; de äro förbudne både att röka och snusa, och de rigtigt andäktige anse för en synd att svälja sin egen spott. Deremot, så snart solen är nere, är det tillåtet för dem, att äta och dricka allt hvad de behaga, utaf det som deras religion icke har förbudit för alla tider, såsom svinkött, vin, m. m. Under Ramadans nätter är det således ett slags högtid uti alla enskilta boningar; kaffehusen äro öppna hela natten, och allt antager ett lifligare utseende än vanligt. På vissa orter gå nattvakter omkring trenne gånger om natten, hvilka, medelst blåsning i en lur, eller bultande på husens portar, påminna dem som öfverlemnat sig åt sömnens behag, att det är nödigt sätta magen i stånd att uthärda den kommande dagens återhållsamhet. Denna fasta, som alltid mest tynger på de arbetande klasserna, är särdeles besvärlig då hon inträffar under den heta årstiden.

herrliga Gud, för det Han vägledt eder, och i förhoppning att J mågen blifva tacksamme.

182. När mina tjenare fråga dig om mig, då, i sanning, är jag nära. Jag skall bönhöra den bedjandes bön, då han anropar mig. Men må de hörsamma mig och tro på mig, på det att de må blifva rätt ledde.

183. Tillåtet är för eder att natten under fastan hafva samlag med edra hustrur. De äro en klädnad för eder, och J ären en klädnad för dem. Gud vet att J bedrogen eder sjelfve [58]), derföre har Han vändt sig till eder, och förlåtit eder. Alltså, omfamner dem nu; och varer begärlige efter det som Gud föreskrifvit eder. Och äter och dricker till dess, vid dagbräckningen, en hvit tråd tydligt urskiljes af eder ifrån en svart tråd; fullborder sedan fastan intill natten; och ej mågen J hafva beröring med dem *), utan varer trägne uti templen. Desse äro Guds stadgar; alltså mågen J ej träda dem för nära. Sålunda utvisar Gud för menniskorna sina tecken, att de må frukta Honom.

184. Och icke mågen J förtära edra ägodelar inbördes i fåfänglighet, och gifva dem i mutor till domarena, att J mågen uppsluka en del af menniskornas egendom med orättvisa, och J veten *det*.

185. De skola fråga dig rörande nymånaderna. Svara: de äro bestämda tider för menniskorna **), och *bestämma* vallfarten till Mecka. Rättfärdigheten består icke deruti, att J gån in uti husen från

[58]) Djalalo'ddin säger, att denna vers afskaffade ett bruk som i början iakttogs af Mohammeds lärjungar, nemligen, att afhålla sig från sina hustrur om nätterna under fastan. Se *Marracci*.

*) Nemligen, med hustrurna om dagen.

**) Det vill säga: månens skiften bestämma tiden för menniskorna.

deras baksidor [59]); men rättfärdigheten *är* den som fruktar Gud *): utan går in i husen genom deras dörrar. Och frukter Gud, på det att J mågen blifva lycklige.

186. Och strider för Guds sak mot dem som strida mot eder, men varer ej orättvise; ty Gud älskar ej dem som äro orättvise.

187. Och dräper dem hvarhelst J träffen dem, och utdrifver dem derifrån de utdrifvit eder; ty frestelsen **) är värre än dråpet. Strider dock icke med dem invid det fridlysta templet, till dess de der anfalla eder; men om de anfalla eder *der*, dräper dem då. Sådan *skall blifva* de otrognes lön.

188. Men om de upphöra, då sannerligen är Gud nådig, barmhertig.

189. Och strider mot dem tills det icke blifver någon frestelse, utan religionen blifver Guds; men om de upphöra, då *varde* icke fiendskap, utom mot de orättfärdige.

190. En fridlyst månad för en fridlyst månad, och *i fråga om* helgedomarne [60]) *gäller äfven*

[59]) Detta har afseende på en löjlig vidskepelse hos Araberna, hvilka, då de återkommo från valfarten till Mecka, hade för sed att ej ingå genom den vanliga porten på sina hus, den de, efter sin rening i Mecka, ansågo för ohelig, utan att låta öppna en annan port på motsatta sidan af huset, för att i stället betjena sig deraf. Se *Marracci.*

*) Det vill säga: rättfärdigheten består deruti, att frukta Gud.

**) Till otro.

[60]) På detta ställe förstås dermed Meckas tempel och område. Afsigten är, att gifva Mohammedanerne rättighet, i visst fall, att åsidosätta lagen som fridlyser de helgade månaderne, så att om de anfallas under dem, de hafva rättighet att försvara sig, äfvensom att gifva lika för lika inom de annars fridlysta gränserna.

Fyra månader af året äro fridlyste hos Araberna: den 1:sta Moharram, den 7:de Radjeb, den 11:te Dhu 'l'Kaadah,

vedergällningsrätten. Och ho som förgriper sig mot eder, förgriper eder mot honom på samma sätt som han förgriper sig mot eder; och frukter Gud, och veter att Gud är med dem som frukta Honom.

191. Och utgifver *af edert goda* till befrämjande af Guds sak, och ej mågen J kasta eder med egna händer i förderfvet, och görer godt; ty Gud älskar de välgörande.

192. Och fullborder vallfarten till Mecka, och det heliga besöket hos Gud; men om J blifven hindrade, då *skolen J gifva* i offer det som blifver lätt; och ej mågen J raka edra hufvuden intill dess offret kan hafva nått sin offerplats. Men ho ibland eder som är sjuk, eller plågad af något ondt uti sitt hufvud, då *varde hans* återlösning *) antingen fasta, eller almosor, eller offer. Och då J ären säkre **), ho som åtnjuter förmån af det heliga besöket till

och den 12:te Dhu 'l'Heddjah. Under dem är det förbudet för folken att föra krig, och för enskilte personer att begå våldsamheter emot hvarandra. Trenne af dessa månader synas vara helgade i och för den stora vallfartens skull, nemligen, den 12:te, då sjelfva högtiden äger rum uti Mecka, samt den 11:te och den 1:sta, under hvilka pelegrimerne färdas till och ifrån nämnde stad, för att göra deras väg säker. Den 7:de var den, uti hvilken fastan hölls hos profetens landsmän, förr än han sjelf uppträdde såsom reformator. Alla dessa fyra månader voro likaledes fridlyste hos de afgudiske Araberna, och Mohammed gjorde ej mer än att helga uti sin nya religion ett godt bruk, hvilket han fann före sin tid. Det torde dock böra anmärkas, att *sjelfva fastan* blef af honom förflyttad till månaden Ramadan (den 9:de), under hvilken de gamle Araberne isynnerhet tillfredsställde sin lust för dryckenskap. Se *Sale*, Prel. Disc. Sect. VII.

*) Ifrån att raka hufvudet.

**) Då ingenting hindrar eder ifrån att framkomma till den heliga staden.

Mecka under vallfarten, då *gifve han* uti offer det som blifver lätt *). Men ho som icke finner *något att gifva, hålle* då fasta tre dagar under vallfarten, och sju då J ären återkomne *hem; det är* tio hela *dagar.* Detta är för den, hvilkens slägt icke är närvarande vid det fridlysta templet. Och frukter Gud, och veter att Gud är sträng i straffet.

193. Vallfarten *skall verkställas* de kända månaderna. Alltså, ho som beslutar att vallfärdas uti dem, *han må* icke *tillåta sig* samlag med qvinna, ej heller förbrytelse, ej heller kif under vallfarten: och det goda J gören, Gud känner det. Och bereder edert reseförråd; men, i sanning, det bästa förrådet är gudsfruktan. Och frukter mig, o, J som hafven förstånd.

194. Det är icke en synd för eder att J sträfven efter vinst **) från eder Herra. Och då J skynden ifrån Arafat [61]), firer Guds minne bredvid det heliga minnesmärket [62]); och ihågkommer Honom, eftersom Han vägledt eder, ty J voren ju förut visserligen ibland dem som fara vilse.

195. Och skynder sedan derifrån menniskorna skynda; och bönfaller hos Gud om förlåtelse; ty Gud är nådig, barmhertig.

*) Här är fråga om en offergåfva, som alla till Mecka anlände pelegrimer böra erlägga, sedan de genomgått den stora högtidens ceremonier.

**) Igenom handel och byte under valfarten.

61) Ett berg nära Mecka, hvarest, under den stora högtiden, en af pelegrimernes andaktsöfningar förrättas. Det tillhör ceremonien, att vid öfvergången från sagde ställe, till det som nämnes strax efter i texten, pelegrimerne rusa fram med häftighet, utan att iakttaga någon ordning.

62) Ett annat böneställe, emellan berget Arafat och Mina-dalen.

196. Och då J fullbordat edra heliga bruk, ihågkommer Gud, liksom J kommen ihåg edra egna fäder, eller med en starkare hugkomst. Och mången ibland menniskorna säger: o, Herre! gif oss *vår andel* uti denna verlden; men icke skall denne hafva någon andel i det tillkommande lifvet.

197. Och mången ibland dem säger: o, Herre! gif oss godt i denna verlden, och godt i det tillkommande lifvet, och bevara oss från eldens pina.

198. De [63]) skola få en lott af det som de förtjenat; och Gud är snar med räkningen.

199. Och firer minnet af Gud under de räknade dagarne; men ho som påskyndar *afresan från Mina-dalen* [64]) inom tvenne dagar, det skall ej vara en synd för honom; och ho som dröjer efter, för honom skall det icke *heller* vara en synd, för den som fruktar Gud: frukter då Gud, och veter att hos Honom skolen J blifva samlade.

200. Och ibland menniskorna finnes den [65]), hvilkens tal om det verldsliga lifvet behagar dig,

[63]) Nemligen de hvilka säga hvad som står i föregående vers; och på den yttersta dagen skall Gud snart afgöra deras öde, äfvensåväl som de ogudaktiges.

[64]) Se not. 47. Uti Mina-dalen, belägen strax söder om Mecka, äga flera ceremonier rum vid vallfarts-högtiden, af hvilka den sista består deruti, att, sedan offren blifvit slagtade, pelegrimerne raka sina hufvuden, och skära sina naglar. Det afskurna håret och naglarne nedgräfvas uti nämnde dal, hvarefter vallfarten anses fullbordad, och återresan anträdes.

[65]) Denna person var en viss Al Akhnas, en vältalig skrymtare, som svor på att han satte tro till Mohammed, och påstod sig vara en utaf hans vänner, och att han föraktade denna verlden. Men Gud uppenbarar här för profeten hans skrymtan och elakhet. Se *Marracci*.

och som tager Gud till vittne på det som är uti hans hjerta; men han är i tvisten *mot dig* bittrast.

201. Och då han vänder ryggen till, skyndar han ut i landet att der tillställa förderf, och förstöra det som är sådt och det som är afladt; men Gud älskar icke förderfvet.

202. Och då det säges till honom: frukta Gud, betages han af högmod *och begär* till synd, men helvitet är tillräckligt för honom; och i sanning är bädden bedröflig.

203. Och ibland menniskorna finnes den, som gifver upp sitt eget lif, af begär att vara Gudi behaglig [66]): också är Gud nådig emot tjenarena.

204. O, J som tron! träder in uti den frälsande läran [67]) hel och hållen *); och ej mågen J följa uti satans fotspår; ty han är en uppenbar fiende till eder.

205. Och om J stapplen, sedan de tydliga bevisen kommit till eder, så veten att Gud är mägtig, vis.

206. Månne de *otrogne* vänta annat, än att Gud skall komma till dem i en skugga af moln,

[66]) Den här åsyftade person hette Soheib. Plågad och förföljd utaf de otrogne i Mecka, flydde han till Medina, och lemnade i sticket hela sin egendom. Se *Marracci.*

[67]) Originalets ord السّلم (Essilm) är ett namn på den Mohammedanska religionen; det betyder, *"frid," "frälsning," "lydnad," "att underkasta sig."* Den andra, för europeiska öron, mera bekanta benämningen på samma religion اسلام (Islam), som betyder, *"att fullkomligen underkasta sig Guds välbehag,"* är infinitivus, eller bättre, enligt *Silvestre de Sacy,* nom d'action, till 4:de formen af roten سلم (Salama). Participium, d. v. s. le nom d'agent till samma verb, står omnämdt uti not. 44.

*) Det vill säga: bekänner den till alla dess delar.

och *likaledes* englarne? Men saken är bestämd; och till Gud skall allting återställas.

207. Fråga Israels barn, huru många uppenbara tecken vi hafva visat dem? Men ho som bortbyter Guds nåd, sedan hon kommit till honom, då sannerligen, *blifver* Gud sträng i straffet.

208. Det verldsliga lifvet har blifvit utsiradt [68]) för dem som icke tro, och de göra narr utaf dem som tro; men de som frukta Gud *skola komma* öfver dem på uppståndelsens dag. Och Gud försörjer hvem Han behagar, utan räkning.

209. Menniskorna voro bekännare af en lära, och Gud sände profeter, bebådare af glädje, och hotande förmanare, och nedsände jemte dem skriften med sanningen, att hon skulle dömma emellan menniskorna uti det hvaruti de ej öfverensstämde; och ingen tvistade om henne, utom de som fingo henne [69]); af hat till hvarandra, sedan de tydliga bevisen kommit till dem *). Men Gud har vägledt dem som tro, genom Sin vilja, till den sanning om hvilken de tvistade. Och Gud vägleder hvem Han behagar på en rätt väg.

210. Räkner J då på att J mågen inkomma uti paradiset, ehuru det ännu icke vederfarits eder, liksom *det vederfors* dem, hvilka gått undan före eder? Olyckan och motgången drabbade dem

[68]) Ett uttryck som ofta upprepas uti Koran, hvarmed menas, att detta lifvet har blifvit försedt med förförelser af alla slag, hvilka bringa dem på förderf, som, utan tanke på ett bättre lif, blindvis öfverlemna sig åt deras behag.

[69]) Nemligen Skriften. Här är fråga om Judarne och de Christne, hvilka, sedan de emottagit de heliga skrifterna, började tvista om den Gud, hvars enhet och allmagt det var uppenbarelsens ändamål att bekräfta.

*) På den sanna läran.

och de gjordes svigtande, ända derhän att aposteln *) och de som med honom trodde, sade: när kommer Guds hjelp? Är icke Guds hjelp nära?

211. De skola fråga dig, hvad de skola dela med sig. Svara: hvad J utgifven såsom gåfva, det *må gifvas* till föräldrar och anförvandter, och de fader- och moderlöse, och de fattige, och den vägfarande: och det goda J gören, sannerligen känner Gud detsamma.

212. Striden **) är föreskrifven eder, och den är eder motbjudande.

213. Dock kan det hända, att J afskyn en sak som är gagnelig för eder; och det kan hända, att J älsken en sak som är skadlig för eder: och Gud vet, men J veten icke.

214. De skola fråga dig rörande strid uti den fridlysta månaden; svara: strid under den är syndig; men att afhålla *menniskor* från Guds väg, och otro mot Honom och det fridlysta templet ***), och att utdrifva derifrån dem som der vistas, är värre inför Gud. Och frestelsen †) är värre än dråpet. Och de skola icke upphöra att strida mot eder, intill dess de vända eder ifrån eder lära, om de äro mägtige. Men de ibland eder som vända om från sin lära, och dö uti sin otro, deras gerningar varda fåfänge uti denna verlden och det tillkommande lifvet, och de varda eldens invånare, deruti de evigt skola förblifva.

215. Men de som tro, och de som flytta från sina hem, och kämpa för Guds sak, de skola hop-

pas

*) Det vill säga: det ifrågavarande folkets apostel.

**) Mot de otrogne.

***) Det vill säga, att förneka det fridlysta templets helgd.

†) Till otro.

pas på Guds barmhertighet; ty Gud är nådig, barmhertig.

216. De skola fråga dig beträffande vin och spel; svara: i dem båda är stor synd, och *äfven* gagneliga ting för menniskorna [79]); men deras syndighet är större än deras gagn. Och de skola fråga dig hvad de skola dela med sig;

217. Svara: det öfverflödiga. Så utvisar Gud tecknen för eder, på det J mågen begrunda

218. Denna verlden och det tillkommande lifvet. Och de skola fråga dig beträffande de faderlöse; svara: att göra rätt åt dem är bäst.

219. Och om J förblanden eder med dem *), så *äro de* edra bröder; och Gud känner den elake från den rättsinnige. Och om Gud behagade, visserligen kunde Han störta eder i förderf **); ty Gud är mägtig, vis.

220. J mågen icke ägta qvinnor hvilka bedrifva afguderi intill dess de tro; en rättrogen tjensteqvinna är visserligen bättre än en hednisk qvinna, äfven om hon skulle behaga eder *mer:* ej heller

[79]) Från dessa ord drage några den slutsats, att endast omåttligt drickande, och för mycket spelande, är förbjudet. Och ett måttligt bruk af vin tro de äfven vara tillåtet, genom dessa ord uti 16:de kapitlet, "*och utaf palmernas frukt och vindrufvorna bereden J en rusgifvande dryck, och en god näring.*" Men den mest antagna meningen är, att förtärandet både af vin och andra spirituosa, till hvad qvantitet som helst, och alla slags hazardspel, äro utan förbehåll förbudne. *Sale.*

*) Det vill säga: om J förvalten eder egendom tillsammans med deras.

**) Derigenom att Han tillintetgjorde vinsten af allt det som J bedrägligt åtkommit af edra myndlingars egendom.

mågen J gifta *edra qvinnor med* afgudadyrkare intill dess de tro; säkert är en rättrogen tjenare bättre än en afgudadyrkare, äfven om han skulle behaga eder *mer*.

221. Desse kalla till elden; men Gud inbjuder till paradiset, och förlåtelse, genom sin vilja. Och Han gör tydliga sina tecken för menniskorna, på det att de må erinra sig.

222. De skola fråga dig beträffande månadsreningen; svara: det är en plåga. Afhåller eder derföre från qvinnorna under reningen; och nalkens dem icke intill dess de äro rena. Men när de äro rena, går då till dem på det sätt Gud befallt eder: sannerligen älskar Gud de ångerfulle, äfvensom Han älskar dem som rena sig.

223. Edra hustrur äro eder åker, bruker alltså eder åker huru J behagen, men sänder förut *något godt* för edra själar [71]): och frukter Gud, och veter att J skolen möta Honom; och bebåda *du* glädje till de rättrogne.

224. Och J mågen ej göra Gud till mål [72]) för edra eder, att handla rätt och vara gudfruktige och stifta fred emellan menniskorna; ty Gud är hörande, vetande.

225. Gud skall icke straffa eder för ett obetänksamt ord i edra eder; men Han skall straffa

[71]) Dermed menas någon almosa, eller kort bön, före ägtenskapspligtens uppfyllande. Det sednare åsidosättes aldrig af en andäktig Mohammedan.

[72]) Det Arabiska ordet عرضة (Ordah), här tolkat, *"mål"* betyder egentligen *"hinder,"* och skall versen vara en förmaning, att ej fåfängt svärja vid Gud. Några förmena att här fördömmes ett bruk hos de afgudiske Meckanerne, som ofta togo Gud till vittne på, att *ej handla rätt* &c.; enligt denna tydning skulle texten lyda: J mågen ej göra Gud till mål för edra eder, att ej handla rätt &c. Se *Marracci* enl. *Djalalo'ddin* och *Jahia*.

eder för det som edra hjertan godkänt; och Gud är benägen att öfverse, mild.

226. De som svärja att afhålla sig ifrån sina hustrur, gifves en väntningstid af fyra månader [73]); och om de gå tillbaka *till dem,* sannerligen är Gud nådig, barmhertig.

227. Men om de bestämdt besluta skiljsmessan, då, i sanning, är Gud hörande, vetande.

228. Och de förskjutna skola vänta för sig sjelfva, trenne reningar; och det är icke tillåtet för dem att dölja det som Gud skapat i deras moderlif, om de tro på Gud och den yttersta dagen; men det är rättare för deras män att återtaga dem dessförinnan, om de önska förlikning: och det tillkommer dem detsamma som åligger dem *), enligt hvad som är tillbörligt; men männen tillkommer ett steg öfver dem; och Gud är mägtig, vis.

229. Skiljsmessan *är tillåten* tvenne gånger. Men *sedan ägen J* att behålla *edra hustrur* med godhet, eller att frigöra *dem* med välgerningar. Och det är icke tillåtet för eder, att taga någonting af det J gifvit dem, undantagande att båda **) frukta, att ej kunna iakttaga Guds stadgar. Men om J frukten att de ej kunna iakttaga Guds stadgar, då är det ej synd för någondera i det hvar-

[73]) Den Mohammedanska lagen gifver fyra månaders betänketid till den som går ed på att ej mera hafva beröring med sin hustru. Om han låter denna tid gå förbi utan att återtaga sin ed, är hustrun lagligen skiljd och berättigad att ingå en ny förbindelse.

*) Hustrurna nemligen, hvilka hafva att fordra af sina män samma vänliga bemötande, som det åligger dem att visa sina män tillbaka.

**) Det vill säga: mannen och hustrun.

med hon löser sig fri [74]). Dessa äro Guds stadgar, derföre mågen J ej öfverträda dem; ty de som öfverträda Guds stadgar, desse äro de orättfärdige.

230. Men om *mannen* förskjuter henne *tredje gången,* då är hon icke tillåten för honom efteråt, intill dess hon ägtar en annan man. Dock om han *) förskjuter henne, är det icke synd för dem att de återvända till hvarandra [75]), om de tro att de kunna iakttaga Guds stadgar. Och dessa äro Guds stadgar, hvilka Han gör tydliga för menniskor som förstå.

231. Och när J förskjuten hustrurna, och de uppnått sin utfästa tid **), behåller dem då med godhet, eller frigörer dem med välgerningar; och ej mågen J qvarhålla dem med våld, att J mågen begå öfverträdelse ***); ty ho som detta gör, san-

[74]) Uti denna vers förbjudas Mohammedanerne att, vid sina hustrurs förskjutande, taga tillbaka något af hemgiften, undantagande i vissa fall, såsom t. ex. oförenlighet uti sinnelag, om hustrun sjelf erbjuder något af sin hemgift för att erhålla skiljsmessa.*

*) Det vill säga: den andra mannen.

[75]) Religionen straffar den Mohammedan som trenne gånger svurit på att förskjuta sin hustru, dymedelst att den icke tillåter honom att återtaga henne, förr än hon delat en annan mans bädd. Den skyldige som befinner sig i en så obehaglig belägenhet, söker att omkringgå lagen. Han utväljer en vän på hvilkens stadighet han kan lita, innesluter honom, i vittnens närvaro, med sin hustru, och afvaktar darrande den osäkra utgången. Profvet är farligt. Om den hjelpsamme mannen i det han går ut, förskjuter henne som varit ansedd för hans hustru, så har den förste rättighet att återtaga henne; men om han glömmer vänskapen i kärlekens armar, och förklarar att han erkänner henne för sin hustru, bortförer han henne med sig, och ägtenskapet är gilltigt. *Savary.*

**) Nemligen de tre månaderna.

***) Det vill säga: tvinga dem att köpa sig fria, hvartill J ej hafven rätt.

nerligen gör han orätt mot sin egen själ. Och ej mågen J hafva Guds tecken till gyckelverk: och kommer ihåg Guds nåd mot eder, och det som Han nedsändt till eder af boken och visheten, att förmana eder derigenom; och frukter Gud; och veter att Gud är allvetande.

232. Och när J förskjuten hustrurna, och de uppnått sin utfästa tid, icke mågen J då förhindra dem att taga till ägta sina män *), om de öfverenskomma sinsemellan, enligt hvad som höfves. Detta är gifvet i varning till den ibland eder som tror på Gud och den yttersta dagen: detta är rättast för eder, och renast; och Gud vet, men J veten icke.

233. Mödrarne **) skola gifva di åt sina barn tvenne hela år; för den *fader* som vill att digifningen skall fullbordas; och fadren åligger *omsorgen om* deras ***) föda, och deras klädnad, enligt hvad som är billigt: ingen skall nödgas utöfver sin förmåga. En moder skall ej lida tvång för sitt barns skull, ej heller en fader för sitt barns skull. Och arfvingen †) åligger detsamma. Men om de vilja afvänja *barnet förut*, enligt ömsesidig öfverenskommelse, och rådplägning med hvarandra, då är det icke synd för dem. Och om J viljen tillkalla en amma åt edra barn, så är det för eder icke synd, då J gån in på hvad J skolen gifva *henne i lön*, enligt det som är billigt. Och frukter Gud; och veter att Gud ser hvad J gören.

*) Det vill säga: att ingå nya ägtenskap.

**) De frånskiljda mödrarne.

***) Nemligen mödrarnes.

†) Den som ärft fadrens rättigheter och skyldigheter, det vill säga, förmyndaren, skall uppfylla fadrens pligt emot den digifvande modren.

234. Och *beträffande* dem ibland eder som aflida, och efterlemna hustrur, dessa skola vänta för sig sjelfva fyra månader och tio *dagar* *); och när de uppnått sin utfästa tid, då är det icke synd för eder i hvad de göra med sig sjelfva, enligt det som höfves **); och Gud är underrättad om det J gören.

235. Och icke är det för eder synd i hvad J uppenbaren i fråga om giftermåls ansökning hos *de* qvinnorna, eller J döljen *det* uti edra sinnen: Gud vet att J skolen hafva dem i minne, men icke mågen J stämma möte med dem i hemlighet; undantagande att J talen ett passande språk.

236. Och icke mågen J besluta att tillknyta ägtenskapsknuten, intill dess att den föreskrifna tiden blifver uppnådd. Och veter att Gud känner hvad som är i edra själar, derföre tager eder till vara för Honom; och veter att Gud är nådig, mild.

237. Det är icke synd för eder om J förskjuten de hustrur hvilka J icke vidrört, eller åt hvilka J ej anslagit hemgift. Men förser dem — den rike enligt sin förmåga, och den torftige enligt sin förmåga — med det nödvändiga, enligt hvad som är billigt: *detta är* en pligt för dem som väl göra.

238. Men om J förskjuten dem innan J vidrört dem, och J redan anslagit åt dem hemgift, då *skola de hafva* hälften af det J anslagit, så framt de icke eftergifva *något*, eller den uti hvars hand ägtenskapsknuten är ***), eftergifver *mer än*

*) Innan de få emottaga nya friare.

**) Det vill säga: de äro då öfverlemnade åt sitt eget godtfinnande.

***) Det vill säga: mannen.

hälften; men att J eftergifven *) *allt, är* närmare till gudsfruktan. Och ej mågen J förgäta frikostighet emellan eder; i sanning ser Gud hvad J gören.

239. Varer noggranne med bönerna, och den medlersta [76]) bönen; och viser eder andäktige inför Gud.

240. Men om J frukten *någon fara,* så *görer bönen* till fot eller till häst; och när J ären säkre, priser då Gud, emedan Han lärt eder hvad J icke visten.

241. Och de ibland eder hvilka aflida, och lemna hustrur, *skola gifva i* testamente åt sina hustrur, underhåll för ett år, utan att utvisa *dem ifrån sina hus;* men om de gå ut *frivilligt,* då är det icke synd för eder i det som de göra med sig sjelfve, enligt hvad som höfves; och Gud är mägtig, vis.

242. Och de förskjutna skola hafva försörjning enligt hvad som är billigt; en pligt som åligger de gudfruktige.

243. Sålunda utvisar Gud för eder sina tecken, på det att J mågen förstå.

*) Männen, nemligen, hela den hemgift de hafva gifvit sina hustrur vid giftermålet.

[76]) Dermed menas den medlersta af de fem om dygnet som lagen stadgar, eller den som förrättas omkring kl. ½4 e. m. Så är ordet وسطى (Usta) förklaradt uti *Riccardsons* Lexikon (sid. 1643, 1839 års upplaga). De Mohammedanske skriftlärde äro dock långt ifrån ense om, hvilken af de fem bönerna som här menas. Det synes som vore det blott de sekteriske Alis efterföljare hvilka taga ordet uti sin bokstafliga mening, och anse att det betyder den nyssnämde bönen kl. ½4 e. m.

Utaf de orthodoxe Mohammedanerne förklara några att dermed menas den 1:sta, eller morgonbönen, och andre att det skall betyda den sista, eller aftonbönen. Den förstnämde af dessa båda tydningar är allmänt antagen uti Marocko.

244. Har du icke tänkt på dem som utgingo ur sina boningar — och de voro tusentals — af fruktan för döden, till hvilka Gud sade: dör! och som Han sedan gaf lif igen [77]). I sanning har Gud nåd för menniskorna; men största delen af menniskorna äro icke tacksamme.

245. Och strider för Guds sak, och veter att Gud är hörande, vetande.

246. Ho är den som försträcker Gud ett vackert lån [78]), att Han må fördubbla det åt honom mångdubbelt? Ty Gud tillsluter och utvidgar *sin hand efter behag* *); och till Honom skolen J blifva återförde.

247. Har du icke tänkt på Israels barns församling efter Mose, då de sade till sin profet *Samuel:* res opp åt oss en konung, att vi må strida för Guds sak? Han svarade: kan det väl hända om striden blifver eder föreskrifven, att J icke skolen strida? De sade: och hvarföre skulle vi icke strida för Guds sak, då vi redan blifvit utdrifne från våra boningar och våra söner? Men då striden vardt dem föreskrifven, vände de ryggen till, utom få ibland dem; dock Gud känner de orättfärdige.

[77]) Ismael Ben Ali och Djalalo'ddin berätta, att, då en stor del af den Judiska staden Davardans invånare tagit till flykten för att undkomma pesten, som härjade uti deras stad, Gud lät dem alla dö uti en viss dal, men uppväckte dem åter från de döda, på profeten Ezekiels bön, hvilken färdades förbi stället, der sedan omkring 8 dagar de döda kropparne lågo. De lefde i många år, men alltid med dödens märken på sig, hvilka de äfven gåfvo i arf till sina afkomlingar. Se *Marracci*; jemför profeten Ezekiels 37:de kapitel.

[78]) Med detta uttryck förstås de gåfvor som utgifvas till befrämjande af religionens sak.

*) Det vill säga: utdelar sina välgerningar som Honom godt synes.

248. Och deras profet sade till dem: sannerligen har Gud nu upprest åt eder Taluts *) till konung. De sade: huru kan han få regera öfver oss, då vi äro värdigare riket än han, och det icke blifvit honom gifvet stort af rikedomar? Han svarade: sannerligen har Gud utvalt honom öfver eder, och gifvit honom stor förträfflighet i kunskap och kropp. Och Gud gifver sitt rike till hvem Han behagar; och Gud är vidtomfattande, vetande.

249. Och deras profet sade till dem: sannerligen *skall* tecknet på hans rike *blifva*, att förbundets ark [79]) skall komma till eder, hvaruti är trygghet från eder Herra, och qvarlefvor utaf det som Moses slägt och Aarons slägt efterlemnat, hvilken englarne skola bära: sannerligen är i detta ett tecken för eder, om J tron.

250. Och då Taluts hade indelt sin här, sade han: i sanning skall Gud pröfva eder medelst en flod, ty ho som dricker derifrån, han är icke af de mina, — men ho som icke smakar derutaf, sannerligen är han af de mina — undantagande den som dricker en klunk ur sin hand. Men de drucko derifrån, utom få ibland dem. Och då de gått öfver den, han och de som med honom trodde, sade de: vi hafva icke styrka i dag emot Djaluts *) och

*) Mohammedanernes namn på Saul.

79) De Mohammedanske skriftlärde säga, att denna ark blef nedsänd af Gud till Adam, och kom till Mose igenom en följd af patriarker: att den innehöll alla profeternas afbilder, och åtskilliga qvarlefvor, såsom Moses skor och staf, Aarons Tiar, ett kärl med manna, och stycken af taflorna på hvilka lagen var skrifven: att den ansågs af Israeliterna såsom en talisman för seger: och att englarne buro honom emellan himmel och jord, och nedsatte honom vid Sauls fötter, som då blef vald till konung. *Marracci* enl. Djalalo'ddin.

*) Mohammedanernes namn på Goliath.

hans här. Svarade de som trodde att de skulle möta Gud *): huru många föga talrika härar hafva icke öfvervunnit en stor här, med Guds tillåtelse! och Gud är med de ståndaktige.

251. Och då de ryckte fram emot Djaluts och hans krigshär, sade de: o, Herre! sänd **) ned till oss tålamod, och gör stadiga våra steg, och bistå oss emot det otrogna folket.

252. Och de drefvo dem på flykten, med Guds tillstädjelse. Och David dräpte Djaluts; och Gud gaf honom ***) riket, och visdomen, och lärde honom af det som Han behagade. Och om icke Gud hindrat menniskorna, de ena genom de andra, visserligen skulle jorden blifvit förderfvad: men Gud har nåd för sina kreatur.

253. Dessa äro Guds tecken, som vi uppläsa för dig med sanning; och visserligen är du *ett* utaf sändebuden.

254. Desse apostlar, vi hafva låtit några ibland dem öfverträffa andra. Till några af dem har Gud talat; och Han har upphöjt andra ibland dem uti grader. Och vi hafva gifvit Jesus, Marias son, uppenbara tecken, och stärkt honom med den helige anden. Och om Gud behagat, icke skulle de som voro efter dem stridt sinsemellan, sedan de uppenbara bevisen kommit till dem. Men de hafva ej varit enige, och några af dem tro, och andre af dem tro icke. Och om Gud behagat, skulle de icke stridt sinsemellan; men Gud gör hvad Han vill.

*) Den yttersta dagen.
**) Efter orden: *gjut öfver oss.*
***) Nemligen David.

255. O, I som tron! deler med eder af det goda vi gifvit eder, innan en dag kommer på hvilken icke *skall blifva* hvarken köpenskap, eller vänskap, eller bemedling. De otrogne äro de orättfärdige.

256. Gud! det finnes ingen Gud utom Honom; den lefvande, den sjelfbeståndande: ingen slummer öfverraskar Honom, ej heller sömn; Honom tillhör hvad som finnes i himlarne, och hvad som finnes på jorden. Ho är den som kan medla hos Honom, utom med Hans tillstädjelse? Han känner hvad som *var* före dem, och hvad som *blifver* efter dem; men icke skola de förstå något utaf Hans kunskap, utom hvad Han behagar. Hans thron omfattar i vidd himlarne och jorden; och icke tynger Honom deras vård: Han är den Höge, den Store.

257. Icke *skall det vara* tvång uti religionen[80]). I sanning är den rätta vägen tydligt utmärkt från villostigen. Alltså, ho som förnekar Taghuts *) och tror på Gud, han håller i det fastaste handtag, hvaruti ej är någon remna; och Gud är hörande, vetande.

258. Gud är beskyddare åt dem som tro, hvilka Han skall utföra från mörkret till ljuset.

259. Och de som icke tro, deras beskyddare är Taghuts, som skall utföra dem från ljuset till mörkret: de *varda* eldens invånare, deruti de evigt skola förblifva.

260. Har du icke tänkt på den som tvistade med Abraham om hans Herra, derföre att Gud

[80]) Denna punkt hade isynnerhet afseende på några af profetens första proselyter, hvilka ville tvinga sina söner, uppfödda uti afgudadyrkan eller judaismen, att antaga den Mohammedanska läran. *Sale.*

*) Ett allmänt namn på alla afgudar; äfven på djefvulen.

hade gifvit honom riket[81]), då Abraham sade: min Herre är den som gifver lif och död? Han svarade: jag gifver lif och jag gifver död. Abraham sade: sannerligen låter Gud solen komma från öster, bringa henne du då från vester; och den som icke trodde blef förvirrad, ty Gud vägleder icke de orättfärdiga menniskorna.

261. Eller liksom den hvilken färdades förbi en stad i grund förstörd *)? Han sade: huru skall Gud sätta lif i denna *stad* efter dess dvala? Och Gud lät honom dö för ett hundra år, hvarefter Han åter uppväckte honom. Sade *Gud:* huru länge har du dröjt *här?* Han svarade: jag har dröjt en dag, eller en del af en dag. Sade *Gud:* nej, men du har dröjt ett hundra år; och se på din mat och din dryck, de hafva icke blifvit förskämde; och se på din åsna! Och *detta hafva vi åstadkommit* för att göra dig till ett tecken åt menniskorna. Och se på benen huru vi resa upp dem, och sedan kläda på dem kött; och då det blifvit utvisadt för honom, sade han: jag vet att Gud är allsmägtig [82]).

81) Detta var Nimrod, som, enligt hvad kommentatorerne påstå, för att bevisa med ett ögonskenligt bevis, sin magt öfver lif och död, lät bringa framför sig på en gång tvenne män, af hvilka han dräpte den ena, men lät den andra blifva oskadd. *Sale.*

*) Meningen är: har du icke tänkt på huru äfven den tvekade på Guds allmagt, som färdades förbi en stad etc.

82) Ofvanstående händelse inträffade, enligt Korans tolkare, med Ozaïr, eller Ezra, som efter stadens förstöring af Chaldéerna, for förbi Jerusalems ruiner, ridande på en åsna, och medförande en korg fylld med fikon, och en flaska vin. Vid åsyn af förstörelsen uppstod i hans sinne tvifvel på huruvida Gud var mägtig att uppresa från det döda de fordna invånarne; hvarpå Gud lät honom dö, men återuppväckte ho-

262. Och då *) Abraham sade: o, Herre! visa mig huru du skall gifva lif åt de döde [83]). *Gud* sade: tror du då icke? Han svarade: jo, i sanning; men för att lugna mitt hjerta. Sade *Gud:* tag då fyra af fåglarne till dig och sönderstycka dem; lägg sedan på hvarje berg ett stycke af dem; kalla så på dem, de skola komma till dig med hast [84]): och vet att Gud är mägtig, vis.

nom efter ett hundra års förlopp. Gud visade honom då oskadde från tidens åverkan fikonen och vinet, samt derefter åsnan, af hvilken blott benranglet var qvar. På Guds befallning blefvo benen betäckte med kött, och åsnan lefvande började genast bräka. *Marracci.*

*) Se not. 14. På detta ställe kunde den underförstådda meningen äfven lyda så: *har du icke tänkt på hvad som inträffade* då Abraham sade etc.

[83]) Orsaken hvarföre Abraham gjorde denna begäran säges hafva varit ett tvifvel som satan, i menniskoform, ingaf honom, om huru det var möjligt att de åtskiljda delarne af en menniskas döda kropp som låg på hafsstranden och blifvit förtärd dels af vilddjur, dels af roffåglar, och dels af fisk, skulle kunna blifva bragte tillsammans vid uppståndelsen. *Sale.*

[84]) Djalalo'ddin förklarar Korans dikt sålunda: Abraham tog en påfågel, en örn, en korp och en tupp, och slagtade dem, hvarefter han sönderstyckade dem och hopblandade deras fjädrar och kött till en massa, hvaraf han gjorde fyra delar och lade en del på fyra olika berg, men behöll hufvudena hos sig sjelf; sedan kallade han dem till sig från de åtskilliga ställen på hvilka han hade lagt de fyra delarne, och den ena delen af hvarje fågel flög till den andra, så att de återtogo sin naturliga skapnad, utom hufvudet, hvilket de kommo till Abraham att återfå. *Marracci.*

D'Herbelot säger, att denna historie om Abrahams bön att blifva öfvertygad om Guds magt att uppväcka de döde, och det derpå följande beviset med fåglarne, är taget från fåglarnes offer som står omtaladt uti Mose första bok, ehuru det blifvit ansenligen tillökt af de Mohammedanske kommentatorerne. Se Bibl. Orient. Art. Abraham.

263. De som utgifva sina ägodelar till befrämjande af Guds sak, äro like ett korn hvilket alstrar af sig sju ax; uti hvarje ax är etthundra korn: ty Gud fördubblar *det goda* för hvem Han behagar; och Gud är vidtomfattande, vetande.

264. De som utgifva sina ägodelar för Guds sak, och sedan icke låta följa på hvad de utgifvit förebrående uttryck, eller oförrätt, de skola få sin belöning hos sin Herra, och ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

265. Ett välvilligt språk och benägenhet att öfverse, är bättre än almosor på hvilka följer oförrätt; och Gud är rik, mild.

266. O, J som tron! icke mågen J göra fåfänga edra almosor genom sårande uttryck och oförrätt, liksom den hvilken utgifver hvad han har att synas för menniskorna, och som icke tror på Gud och den yttersta dagen; ty han liknar en flat klippa betäckt med stoft, men hvilken en regnskur sköljer öfver, och lemnar kal: de skola ingenting förmå genom det som de förvärfva; ty Gud vägleder ej de otrogna menniskorna.

267. Men de som utgifva sina ägodelar, af begär att vinna Guds välbehag, och såsom en varagtighet för sina själar, likna en trädgård på en kulle, på hvilken en regnskur öser ned, och frambringar dess frukter fördubblade; och om icke regn faller på honom, så *faller* dagg: och Gud ser hvad J gören.

268. Önskar någon af eder att äga en trädgård af palmer och drufvor, som floder genomlöpa, uti hvilken han har af alla slags frukter, då ålderdomen trycker honom, och han har en svag afkomma, och en orkan med dunder och blixt träf-

far den *), så att den brinner opp? Sålunda utvisar Gud för eder sina tecken, på det att J mågen betänka.

269. O, J som tron! deler med eder af de goda tingen hvilka J förvärfvat, och af det som vi frambragt åt eder ur jorden; men icke mågen J utsöka det dåliga deraf att gifva ut *i almosor*,

270. Hvilket J *sjelfve* icke emottagen utan att göra afdrag deruti **): och veter att Gud är rik, prisvärd.

271. Satan hotar eder med fattigdom, och anbefaller eder girighet; men Gud lofvar eder sin förlåtelse, och öfverflöd; och Gud är vidtomfattande, vetande.

272. Han gifver visdomen till hvem Han behagar, och den som får visdomen, i sanning får han mycket godt; men ingen lägger det på minnet, utom de som hafva förstånd.

273. Hvad J utgifven i almosor, eller binden eder till med löfte, sannerligen känner Gud detsamma: och de orättfärdige skola icke få någon hjelpare. Om J gifven offentlighet åt edra almosor, så äro de en god sak; men om J gifven dem i hemlighet till de nödställde, så är det bättre för eder, och skall aftvå från eder *något* af edra synder; och Gud är underrättad om hvad J gören.

274. Det åligger icke dig att vägleda dem; men Gud vägleder hvem Han behagar. Och hvad

*) Nemligen trädgården. Denna något mörka mening skall också vara en liknelse på fåfängligheten af att utgifva almosor för syns skull, och åtföljda af sårande uttryck emot den som dem emottager; ty de skola för gifvaren ej vara af mera gagn härefter, än den uti texten omnämda trädgården skulle vara för dess ägare.

**) Det vill säga, sådant som i handel och vandel ej emottages utan rabatt.

J utgifven uti almosor, det är för edra egna själar *): och J skolen icke gifva utan af begär efter Guds ansigte **). Och hvad J utgifven i almosor, skall blifva eder fullt ersatt, och J skolen ej lida orätt. *Och gifver* till de behöfvande hvilka, tillbakahållne i och för befrämjandet af Guds sak, icke kunna färdas omkring i landet ***), hvilka den okunnige anser för rike, för *deras* blygsamhets skull; du skall igenkänna dem på deras märke, de begära ej af menniskorna med efterhängsenhet: och hvad J utgifven i almosor, i sanning känner Gud detsamma.

275. De som utgifva sina ägodelar *i almosor* om natten och dagen, hemligen och uppenbarligen, de skola få sin belöning hos sin Herra, och ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

276. De som sluka ocker skola icke uppstå †), utan liksom den står opp som satan gjort besatt, igenom *sin* vidröring ††). Detta derföre att de säga: visserligen är handel detsamma som ocker; men Gud har tillåtit handeln, och förbjudit ockret. Dock, ho till hvilken kommer förmaning från hans Herra, och som afhåller sig *derifrån*, han skall hafva *tillgift för* det som skett; och hans sak tillhör Gud. Men de som återvända *till ocker*, desse varda eldens invånare, uti hvilken de evigt skola förblifva.

277. Gud skall afhända ockret välsignelse, och skall mångdubbla almosorna: och Gud älskar icke

någon

*) Nemligen för edra själars bästa.

**) De välgörande skola vänta sin belöning hos Gud.

***) För att se sig sjelfva till godo.

†) Ifrån de döda.

††) Det vill säga, med en vansinnigs ryckningar och åtbörder.

någon *som är* otacksam, gudlös. Men de som tro, och göra goda verk, och iakttaga bönen, och gifva de föreskrifna almosorna, skola få sin belöning hos sin Herra, och ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

278. O, J som tron! frukter Gud och eftergifver hvad som återstår af ockret [85]), om J ären rättrogne.

279. Men om J icke gören, varer då försäkrade om krig från Gud och Hans apostel; dock, om J ångren eder, skolen J hafva hufvudstolen af edra penningar; görer ej orätt, och J skolen ej lida orätt.

280. Och om det är någon *gäldenär* som har svårighet *att betala, gifver honom* då anstånd tills *han får* lätthet; men att J efterskänken *skulden* som almosa, är bättre för eder, om J visten *det!*

281. Och frukter en dag på hvilken J skolen blifva återförde till Gud: derefter skall hvarenda själ få fullt godtgjordt hvad hon förtjenat, och de skola ej lida orätt.

282. O, J som tron! då J förbinden eder till hvarandra för en skuld intill en bestämd tid, uppskrifver den; och må en skrifvare skrifva emellan eder med rättrådighet: och icke må skrifvaren vägra att skrifva; liksom Gud har lärt honom, så må han skrifva. Och må den som häftar för skulden förestafva, och må han frukta Gud sin Herra och ej förminska någonting deraf. Men om den som skulden åligger är enfaldig, eller sjuk, eller icke förmår sjelf förestafva, må då hans fullmägtige fö-

[85]) Hvad som var förfallet af det höga intresset som brukades innan ockret blef förbjudet. *Marracci.*

restafva, med rättrådighet. Och kaller att vittna tvenne vittnen af edra män; men om tvenne män icke finnas, då en man och tvenne qvinnor, af dem som behaga eder till vittnen, att om en af dessa båda skulle irra sig, den andra af dem då må draga sig till minnes. Och vittnena må ej vägra *) när som helst de blifva kallade. Och J mågen ej försmå att uppskrifva den **), liten eller stor, intill dess utfästa tid: detta är rättvisare inför Gud, och rättare i och för vittnesmålet, och tjenligare att J ej mågen tvifla: med mindre det är en köpenskap som J afsluten emellan eder genast på stället, ty då är det icke synd för eder, att J ej uppskrifven det; men tager vittnen då J säljen till hvarandra. Och icke må hvarken skrifvare eller vittnen tillfogas förfång; ty om J gören *det*, i sanning är det en förbrytelse J begån. Och frukter Gud; och Gud skall undervisa eder, ty Gud är allvetande.

283. Och om J ären på resa, och icke finnen en skrifvare, då *må* panter *blifva* emottagne. Och om den ene af eder betror den andre *något*, må då den som blifvit betrodd återställa sitt anförtrodda gods; och må han frukta Gud sin Herra. Och icke mågen J dölja vittnesmålet; ty ho som döljer det, i sanning, är hans hjerta elakt, och Gud vet hvad J gören.

284. Gud tillhör hvad som är i himlarne och hvad som är på jorden. Och antingen J uppenbaren hvad som är i edra själar, eller J döljen det, skall Gud fordra räkning af eder derföre, och skall

*) Att vittna.

**) Skulden.

förlåta ho Han behagar, och straffa ho Han behagar; ty Gud är allsmägtig.

285. Aposteln tror på det som blifvit nedsändt till honom från hans Herra, äfvenså de rättrogne: hvar och en tror på Gud och Hans englar och Hans sändebud: vi göra icke skillnad emellan något af Hans sändebud. Och de säga: vi höra och vi lyda; Din tillgift, o, Herre! hos Dig är det bestämda målet.

286. Gud skall icke tvinga en själ utöfver hennes förmåga: hon skall tillgodonjuta hvad hon förtjenat, och skall svara för hvad hon verkställt. O, Herre! straffa oss icke om vi glömma oss, eller vi synda; o, Herre! lägg icke heller på oss en börda lika med hvad Du lade på dem som voro före oss *); o, Herre! låt oss icke bära det hvartill vi ej hafva styrka: men blif nådig emot oss; och förlåt oss; och skänk oss förbarmande; Du är vår beskyddare, bistå oss derföre mot det otrogna folket.

III. KAPITLET.

Amrans slägt [86]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

*) Detta har afseende på åtskilliga iakttagelser som ålågo Judarne, och från hvilka Mohammed befriade sina lärjungar.

[86]) Detta kapitel, uti hvilket åtskilligt förekommer om Jungfru Maria och hennes anhörige, har fått sitt namn efter hennes fader, som de Mohammedanske skriftlärde kalla Amran, och ej Joachim, och till hvilken de gifva en son med namnet Aaron. Amran är äfven namnet på fadren till Mose och Aaron, och deras syster Maria, hvilket gifvit flera lärda Christna författare anledning att påstå, att Mohammed

1. A. L. M. *) Gud! det finnes ingen Gud utom Honom; den Lefvande, den Evige:

2. Han har nedsändt till dig boken med sanningen, som bekräftar hvad som var före henne; och Han har nedsändt Lagen och Evangelium förut, till vägledning för menniskorna, och Han har nedsändt Forkan **).

3. De som icke tro på Guds tecken, skola sannerligen få ett strängt straff, ty Gud är mägtig, med hämden i sitt våld.

4. För Gud är i sanning ingenting doldt på jorden, ej heller i himmelen. Han är den som danar eder i moderlifven huru Han behagar; det finnes ingen Gud utom Honom; den Mägtige, den Vise.

5. Han är den som nedsändt till dig boken, hvaruti äro verser hvilkas mening är klar, de äro bokens grundval, och andra, figurliga. Och beträffande dem i hvilkas hjertan är tvifvel, de följa det som är figurligt deri, af begär till split och af begär till dess uttydning: dock känner ingen dess uttydning, utom Gud. Men de som äro grundlige i lärdom säga: vi tro derpå, allt är ifrån vår Herra.

begick det misstag, att göra Moses och Aarons syster till samma person med den heliga Jungfrun. Man vill här blott göra samma anmärkning, som *Sale* redan gjort förut, och som det tyckes med temligen godt skäl, nemligen, att om än Jungfru Maria uti 19:de kapitlet af Koran kallas "*Aarons syster*," hon ingenstädes kallas syster till Mose; och att icke ett, men många ställen uti Koran tydligen visa, att profeten satte Jesus flera mansåldrar efter Mose, och att det således ej var hans mening att göra dennes syster till den förres moder. Se *Sale's* noter till 3:dje och 19:de kapitlen.

*) Angående dessa mystiska bokstäfvers betydelse, se not. 4.

**) Betydelsen af detta ord är gifven uti not. 21.

Likväl skall ingen erinra sig, utom de som hafva förstånd.

6. O, Herre! låt ej våra hjertan afvika *från det rätta,* sedan Du vägledt oss, utan skänk oss förbarmande från Dig; ty Du är den som gifver.

7. O, Herre! Du skall visserligen hopsamla menniskorna på en dag hvarom icke är tvifvel; ty Gud skall icke bryta löftet.

8. De som icke tro, sannerligen skola hvarken deras rikedomar eller deras barn gagna dem det ringaste emot Gud: de varda eldens bränsle,

9. Liksom fallet är med Pharaos slägt. Och de hvilka voro före dem hafva gjort våra tecken till lögn, men Gud grep dem i deras synder; och Gud är sträng i straffet.

10. Säg till dem som icke tro: J skolen blifva öfvervunne och hopsamlade till helvite; och bedröflig är bädden.

11. Redan hafven J haft ett under i tvenne härar hvilka träffade tillsammans: en här stred för Guds sak, och den andra, otrogen, såg dem i en synvilla lika många med sig sjelf [*]); ty Gud stärker med sin hjelp hvem Han behagar: sannerligen är i detta ett varnande exempel för dem som hafva begrepp [87]).

*) Den trogna hären som var underlägsen till antalet, syntes i den andras ögon såsom lika manstark med henne sjelf.

87) Denna vers har afseende på träffningen vid Bedr, der profeten tillkämpade sig sin första seger emot Meckanerne. Den inträffade uti Hegirans 2:dra år, och vanns förnämligast genom Mohammeds rådighet och sinneskcöld, emot en tredubbel styrka. Profeten som uppeldade sina stridsmäns religions-nit på allt möjligt sätt, försäkrade dem, ibland annat, att osynliga engläskaror stridde vid deras sida; att Gud kom dem sjelfve att synas mångdubblade uti fiendernas ögon; och ett ögonblick då han tyckte sig märka någon tvekan

12. Menniskorna hafva fått ett förledande begär till det som retar lustarne, såsom, qvinnor och barn, och hopade talenter af guld och silfver, och utmärkta hästar och hjordar och åkrar: detta är det verldsliga lifvets förråd; men Gud, hos Honom är det skönaste samlingsstället.

13. Säg: skall jag förkunna eder bättre än detta? De gudfruktige skola få hos deras Herra, trädgårdar genom hvilka floder löpa, att deruti evinnerliga vistas, och renade hustrur, och Guds välbehag; och Gud ser tjenarena;

14. Hvilka säga: o, Herre! vi tro i sanning, förlåt oss alltså våra synder, och bevara oss från eldens pina:

15. Hvilka äro tålige och sannfärdige och andäktige och gifmilde och hvilka bedja om tillgift bittida.

16. Gud har vittnat att det icke finnes någon Gud utom Honom, likaledes englarne och de hvilka äga kunskap, hvilka utföra rättvisans sak: det finnes ingen Gud utom Honom, den Mägtige, den Vise.

17. Sannerligen är *den rätta* religionen inför Gud Islam *) och icke blefvo de som fått Skriften oenige, om icke sedan kunskapen kommit till dem, af hat till hvarandra **). Men förnekar någon Guds tecken, i sanning, är Gud snar med räkningen.

18. Och om de tvista med dig, säg då: jag har underkastat mig Guds välbehag och ho som följer mig.

hos de sina, tog han upp en handfull sand och kastade emot fienden, i det han utropade: *"må mörker breda sig öfver deras ögon! mod, kamrater, segern är vår!"*

*) Se 67:de noten.

**) Här är fråga om Judarne och de Christne; se not. 69.

19. Och säg till dem som fått Skriften och till de okunnige *): bekännen J Islam? Och om de bekänna Islam, då äro de vägledde. Men om de bortvända sig, så åligger dig blott predikandet: och Gud ser tjenarena.

20. Sannerligen dem som icke tro på Guds tecken, och dräpa profeterne orättvist, och dräpa de menniskor hvilka anbefalla rättvisan, förkunna dem ett plågsamt straff.

21. Desse äro de hvilkas verk äro fåfänga i denna verlden och det tillkommande lifvet, och de skola icke få någon hjelpare.

22. Har du icke bemärkt dem som fått en del af Skriften, hvilka blefvo kallade till Guds bok, att hon skulle dömma emellan dem, och af hvilka några sedan vände ryggen till och drogo sig undan[88])?

23. Detta derföre att de säga: elden skall icke vidröra oss, om icke *några* räknade dagar, och att det som de uppdikta har bedragit dem i deras lära.

24. Men huru *skall det gå* då vi skola hopsamla dem på en dag hvarom icke är tvifvel, och hvarje själ skall få fullt godtgjordt hvad hon förtjenat och de ej skola lida orätt!

25. Säg: o, Gud! rikets Herre, Du gifver riket till hvem Du behagar, och du afhänder riket från hvem Du behagar, och Du upphöjer hvem Du behagar, och Du förnedrar hvem Du behagar,

*) De hedniske Araberne.

[88]) Detta ställe blef uppenbaradt i anledning af tvenne Judar hvilka begått hordom och hvilka, på deras vädjande till Mohammeds domstol, blefvo dömde att stenas. Då de vägrade att underkasta sig domen, såsom icke varande enlig med deras lag, framhades denna och befanns innehålla föreskriften, att de som begingo hordom skulle stenas; hvarpå de båda brottslige blefvo stenade, till stor förargelse för alla de Judiska stammarne. *Marracci* från Djalalo'ddin.

i Din hand är det goda; sannerligen är Du allsmägtig.

26. Du låter natten efterträda dagen och låter dagen efterträda natten, och du frambringar det lefvande från det döda och låter det döda utgå från det lefvande, och Du försörjer hvem Du behagar utan räkning.

27. Icke må de rättrogne taga de otrogne till beskyddare framför de rättrogne: ty ho som detta gör, han skall icke hafva någon gemenskap med Gud: så framt icke J frukten från dem någon fara *); men Gud bjuder eder frukta Sig sjelf; och hos Gud är det bestämda målet. Säg: antingen J döljen hvad som är inom edra bröst, eller J uppenbaren det, känner Gud detsamma; ty Han känner hvad som är i himlarne och på jorden; och Gud är allsmägtig.

28. En dag skall hvarenda själ finna närvarande det goda hon har gjort; och det onda hon har gjort, hon skulle glädjas om emellan detsamma och henne sjelf vore ett långt mellanrum; Gud bjuder eder frukta Sig sjelf; dock är Gud mild mot tjenarena.

29. Säg: om J älsken Gud, följer då mig, Gud skall älska eder, och skall förlåta eder edra synder; ty Gud är nådig, barmhertig. Säg: lyder Gud och aposteln; men om J frånvänden eder, i sanning, Gud älskar icke de otrogne.

30. Sannerligen har Gud utvalt Adam och Noach och Abrahams slägt och Amrans slägt, framför alla menniskor, *de äro* afkomlingar de ene från de andre; och Gud är hörande, vetande.

*) Ordet som är öfversatt med ”*fara*,” betyder *fruktan*.

31. Då *) Amrans hustru sade: o, Herre! i sanning har jag utlofvat åt Dig hvad som är uti mitt sköte, att helgas till Dig, emottag det alltså nådigt från mig; ty Du är den Hörande, den Vetande. Men då hon hade framfödt det, sade hon: Herre! i sanning har jag framfödt det af qvinnokön — och Gud viste väl hvad hon hade framfödt — och mankönet är icke som qvinnokönet[89]; och jag har kallat henne Maria: och jag anförtror henne och hennes afkomma till Ditt beskydd emot den stenade djefvulen [90]).

32. Och hennes Herre emottog henne nådigt, och lät henne bära en skön frukt. Och Zacharias

*) Se not. 14.

89) Då den heliga jungfruns moder på sin ålderdom bad Gud att få afkomma, lofvade hon att helga sitt blifvande barn till Hans tjenst, i hopp att det skulle blifva en son; emedlertid framfödde hon en dotter, och som hon trodde att denna icke var så passande att göra tjenst i templet, som hade det blifvit en son, yttrade hon hvad som står i texten. Så är stället förklaradt af Djalalo'ddin. Se *Marracci.*

90) Ordet ألرجيم (Erradjm) som, enligt sin egentliga betydelse, är öfversatt med "*den stenade*," är äfven ett biord på Satan och betyder *den fördömde, den afskyvärde.* Den naturligaste öfversättningen af ordet vore visserligen att antaga det uti denna bemärkelse; emedlertid, som uttrycket äger sammanhang med en religions-ceremoni, hvilken till denna dag iakttages utaf Mohammedanerne, torde det vara rättast att, som i allmänhet skett, gifva åt stället den tydning det har i texten ofvanföre. Denna ceremoni inträffar i Mecka vid den stora högtiden, och består deri att pelegrimerne, efter flera andra andaktsöfningars genomgående, begifva sig till Mina-dalen (se not 64), der de kasta sju stenar, vid åtskilliga märken, emot Satan, till åminnelse af Abraham som sålunda, medelst stenkastning, bortdref djefvulen, då denne frestade honom till olydnad, när han, på Guds befallning, var i begrepp att offra sin son. Se äfven not. 264 härefter.

uppfostrade henne: så ofta Zacharias inträdde till henne i helgedomen *), fann han hos henne födoämnen. Han sade: o, Maria! huru har du fått detta? Hon svarade: det är från Gud; sannerligen försörjer Gud hvem Han behagar, utan räkning.

33. Der åkallade Zacharias sin Herra. Han sade: o, Herre! gif mig från Dig en god afkomma, ty Du hör bönen. Och englarne ropade till honom, under det han stod bedjande i helgedomen:

34. Gud bebådar dig Johannes, som skall bekräfta ordet [91]) från Gud, en mästare, kysk, profet, utaf de rättfärdige.

35. Han svarade: Herre! huru skall jag få en son, då jag redan uppnått ålderdomen, och min hustru är ofruktsam? Sade *engeln:* sålunda *skall ske;* Gud gör hvad Han behagar.

36. Svarade *Zacharias:* o, Herre! gif mig ett tecken. Sade *engeln:* ditt tecken *skall blifva* att du icke skall tala till menniskorna på tre dagar, utan genom åtbörder: och kom ihåg din Herra ofta, och prisa *Honom* afton och morgon.

37. Och *Kom ihåg* **) då englarne sade: o, Maria! sannerligen har Gud utvalt dig och renat dig och utvalt dig framför all verldens qvinnor:

38. O, Maria! var andäktigt undergifven din Herra, och tillbed och buga dig med dem som sig buga ***).

*) Ty oaktadt af qvinnokön, blef barnet, såsom helgadt till Gud, emottaget i templet af presterna.

[91]) Det vill säga Jesus, hvilken kallas så, säger Al Beidawi, derföre att han aflades genom Guds ord, eller på Hans befallning, utan någon fader. *Sale.*

**) Se not. 14.

***) Uti bönen.

39. Detta är en underrättelse om det som är förborgadt, hvilken vi uppenbara för dig*); ty du var icke med dem, då de kastade *lott med* sina rör, om hvem ibland dem som skulle uppfostra Maria [92]): och du var icke med dem då de tvistade med hvarandra,

40. Då englarne sade: o, Maria! i sanning bebådar dig Gud ett ord från sig. Dess namn *skall blifva* Messias Jesus, Marias son, ärofull i denna verlden och det tillkommande lifvet, och *Han skall blifva en* ibland dem som komma nära *den Högste:*

41. Och Han skall tala till menniskorna i vaggan och vid mannaåldern, och *skall blifva en* utaf de rättfärdige.

42. Svarade hon: Herre! huru skall jag få en son, då ingen man har vidrört mig? Sade *engeln:* sålunda *skall ske,* Gud skapar hvad Han behagar; då Han beslutar ett ting, säger Han blott till det: "varde!" och det är.

43. Och Han skall lära honom Skriften och visdomen och Lagen och Evangelium och *skall göra honom till* ett sändebud åt Israels barn; *och han skall säga:* i sanning är jag kommen till eder med tecken ifrån eder Herra: sannerligen skall jag tillskapa åt eder utaf lera liksom en fågels form, och blåsa uti honom, och det skall blifva en fågel med Guds tillåtelse: och jag skall bota den blindfödde och den spetälske, och jag skall sätta lif i de döde med Guds tillåtelse: och jag skall förtälja eder hvad

*) För profeten Mohammed.

[92]) Korans kommentatorer säga, att presterne icke kunde komma öfverens om, hvilken ibland dem som borde uppfostra Maria, hvarföre de kastade lott derom, då lotten föll på Zacharias. Se *Sale.*

J förtären och hvad J läggen upp såsom förråd i edra hus: sannerligen är tecken *) för eder uti detta, om J ären rättrogne.

44. Och *jag är kommen* bekräftande det som var före mig af Lagen, och att tillåta eder en del af det som blifvit eder förbudet **): och jag är kommen till eder med tecken ifrån eder Herra; frukter alltså Gud och lyder mig. Sannerligen är Gud min Herre, och eder Herre, tjener Honom då; detta är den rätta vägen.

45. Men då Jesus märkte otron hos dem, sade han: hvilka *vilja blifva* mina medhjelpare *att visa vägen* till Gud. Lärjungarne ***) svarade: vi skola blifva Guds hjelpare: vi tro på Gud, och var Du vittne att vi äro Honom undergifne.

46. O, Herre! vi tro på det Du nedsändt, och vi följa sändebudet, uppskrif oss alltså med vittnena.

47. Och de †) stämplade *emot Jesum*, men Gud motverkade *dem* [93]); och bättre planer än Gud gör ingen.

48. Då ††) Gud sade: o, Jesus! sannerligen skall jag låta dig dö, och skall upptaga dig till mig, och befria dig från dem som icke tro: och jag skall sätta dem som följa dig, öfver dem som

*) Mohammedanerne säga att Christus verkställde de i denna vers uppräknade underverk med Guds tillåtelse, och ej utaf egen förmåga.

**) Åtskilligt som i Mose lag är förbudet Judarne att äta.

***) Christi lärjungar.

†) Judarne nemligen, sökte att afdagataga Jesus.

93) Det är en antagen tro hos Mohammedanerne, att Jesus ej blef korsfäst, utan upptagen lefvande till himmelen, och att Judarne i stället för honom korsfäste en annan person, som Gud gjorde så lik Jesus, att Judarne deraf blefvo bedragne. Se *Marracci*.

††) Se not. 14.

icke tro, intill uppståndelsens dag [94]); sedan skolen J återvända till mig, och jag skall dömma emellan eder i det hvaruti J voren stridige.

49. Och beträffande dem som icke tro, jag skall straffa dem med ett strängt straff i denna verlden och det tillkommande lifvet; och de skola icke få någon hjelpare.

50. Men de som tro och göra goda verk, Han *) skall tillfullo godtgöra dem deras belöning; och Gud älskar icke de orättfärdige.

51. Detta uppläsa vi för dig utaf tecknen och den visa erinringen **).

52. Sannerligen är Jesus inför Gud lik Adam: Han skapade honom af stoft, sedan sade Han till honom: "varde!" och han vardt.

53. Sanningen *är detta* från din Herra; var derföre ej ibland dem som tvifla.

54. Och ho som tvistar med dig derom, efter den kunskap som till dig kommit, säg: kommer, kallom våra söner och edra söner, och våra qvinnor och edra qvinnor, och oss sjelfva och eder sjelfva, låtom oss sedan göra besvärjelse och lägga Guds förbannelse på lögnarne.

55. Visserligen är detta den sanna historien: och det finnes ingen Gud utom Gud; och Gud Han är i sanning den Mägtige, den Vise.

[94]) Det vill säga, de som tro på Jesus — hvaribland Mohammedanerne räkna sig sjelfve — skola för evärdeliga tider blifva Judarne öfverlägsne både i argumenter och i vapen. Och, i sanning, säger Al Beidawi, ända till denna dag hafva Judarne aldrig haft öfverhanden, hvarken mot de Christne eller mot Mohammeds disciplar; ej heller hafva de haft något eget rike, eller någon egen styrelse. *Sale.*

*) Gud.

**) Originalets ord betyder *minne, påminnelse, erinring;* äfven *en bok innehållande religions-föreskrifter.*

56. Men om de vända sig bort, så känner Gud visserligen de elake.

57. Säg: o, J Skriftens folk, kommer till ett lika ord emellan oss, att vi icke må tjena annat än Gud och ej gifva Honom någonting till like, och att icke några af oss må taga andre till herrar [95]), utom Gud; men om de bortvända sig, säger då: vittner J att vi äro rättrogne.

58. O, J Skriftens folk! hvarföre tvisten J om Abraham? Icke blefvo Lagen och Evangelium nedsände förr än efter honom: skolen J då ej förstå?

59. Se, J ären de som tvista om det hvaruti J hafven kunskap, huru kunnen J då tvista om det hvarom J icke hafven kunskap *)? Men Gud vet och J veten icke.

60. Icke var Abraham Jude, ej heller Christen, men han var renlärig, rättrogen; och han var icke utaf afgudadyrkarne.

61. Sannerligen, ibland menniskorna äro de närmast Abraham som följa honom, och desse äro Profeten och de som *med honom* tro: och Gud är de rättrognes beskyddare.

62. En del af Skriftens folk skulle glädjas om de förledde eder; men de förvilla blott sig sjelfva, och de märka *det* icke.

[95]) Ibland andra beskyllningar för afguderi, som Mohammed gjorde Judarne och de Christne, var äfven den, att de voro alltför underdånige sina prester och munkar, hvilka på eget bevåg bestämde hvad som var lagligt eller olagligt, utan att hålla sig till Guds lag. *Sale.*

*) Det vill säga: J som icke öfverensstämmen om meningen af det som innehålles uti edra religions-böcker, hvilka J hafven i handom och hvilka J således kännen, huru kunnen J väl bjuda till att tvista om Abraham, som var långt före eder tid, och hvilken J derföre ej känden.

63. O, J Skriftens folk! hvarföre skolen J icke tro på Guds tecken, då J ären vittnen *till dem?*

64. O, J Skriftens folk! hvarföre skolen J kläda sanningen uti lögnens drägt och dölja sanningen, då J kännen *henne?*

65. Och några utaf Skriftens folk säga: tror på det som blifvit nedsändt till dem som tro, vid dagens gryning, och förneker *det* vid dess slut, kanhända skola de [96]) återvända *från sin tro:*

66. Och tror ingen annan än den som följer eder lära. Säg: sannerligen är den rätta vägledningen Guds vägledning *), på det att en annan skulle få lika med det J hafven fått; eller skola de tvista med eder inför eder Herra? Säg: sannerligen är nåden i Guds hand; Han gifver henne till hvem Han behagar: och Gud är vidtomfattande, vetande.

67. Han utmärker särskilt med sin barmhertighet hvem Han vill, och Gud besitter en stor nåd.

68. Den finnes ibland Skriftens folk, som, om du betror honom en talent, återställer han honom till dig; och ibland dem finnes den, som om du betror honom en penning, återställer han den icke till dig, utan att du ständigt står öfver honom.

69. Detta **) derföre att de säga: det åligger

[96]) Det vill säga: Mohammedanerne skola kanske förledas att vackla i sin tro, om de se att Judarne äro så der ostadige. Det är de sednare, nemligen, som förmenas gifva hvarandra det råd som står i texten.

*) Se not. 9. Meningen med det som följer är, att Gud gjorde en lika beskaffad uppenbarelse till Mohammed som den hvilken Han gjorde till Mose och Jesus, så att Judarne och de Christne ej kunde anse sig uteslutande i besittning af Guds nåd.

**) Detta deras handlingssätt kommer derifrån att de påstå sig ej hafva någon pligt att iakttaga emot de okunnige.

oss ingen pligt emot de okunnige[97]); men de yttra en lögn om Gud och de veta *det!*

70. Jo, visserligen; ho som uppfyller sitt löfte och fruktar Gud, i sanning, älskar Gud dem som frukta Honom.

71. Sannerligen de som utbyta Guds förbund och sina eder emot ett ringa pris, de skola ej få andel i det tillkommande lifvet och icke skall Gud tala till dem, ej heller skall Han på uppståndelsens dag blicka ned på dem, ej heller skall Han rena dem; och de skola få ett plågsamt straff.

72. Och i sanning finnas ibland dem några hvilkas tungor vränga Skriften, att J mågen tro det *de läsa vara* från Skriften, men icke är det från Skriften. Och de säga: det är ifrån Gud; men icke kommer det från Gud: och de yttra en lögn om Gud, och de veta *det!*

73. Det tillkommer icke en man som Gud gifvit Skriften och visheten och en profetisk anda, att

[97]) Kommentatorerne förstå härmed de Arabiske afgudadyrkarne, hvilka så kallades, för det de ej hade någon kunskap om Skrifterna. Ehuru denna vers, äfvensom den förutgående, kunna tagas i allmän bemärkelse, hafva de tillkommit i anledning af särskilta tilldragelser emellan profetens samtidige. Ett lika förhållande äger rnm med en mängd uppenbarelser uti koran. Allt ifrån den stund Mohammed upphof sig till Apostel och sedan så länge han lefde, hade han alltid en uppenbarelse till hands, så snart någon händelse inträffade, som kunde gagna eller skada hans intressen; i hvilket sista fall, den tjenade såsom motgift, att afvärja alla skadliga följder. Dessa särskilta tilldragelser hafva kommentatorerne ej uraktlåtit att utförligen berätta. Uti *Marracci* och *Sales* noter äro de gemenligen intagne. Sådane som nödvändigt erfordras till textens upplysning, eller som öfversättaren af något annat skäl trott vara af intresse för den Svenske läsaren, äro intagne uti denna öfversättnings noter.

att han sedan skall säga åt menniskorna: varer tjenare åt mig, utom Gud *); men *må han säga:* varer mästare i det J lären af Skriften och i det J undervisen.

74. Och icke anbefaller Han **) eder att J skolen taga englarne och profeterne till herrar: skulle Han anbefalla eder otron sedan J blifvit rättrogne?

75. Och *kom ihåg* då Gud ingick förbund med profeterne [98]), *sägande: detta är* i sanning hvad jag gifver eder utaf *uppenbarad* skrift och visdom; sedan skall komma till eder en apostel, bekräftande det som J hafven *af skrifterna;* J skolen sannerligen tro på honom och bistå honom. Han sade *ytterligare:* bekräften J och antagen J mitt förbund på detta? De svarade: vi bekräfta *det.* Han sade: vittner då, och jag är med eder *ett* utaf vittnena.

76. Och hvilka som vända tillbaka efter detta, de äro förbrytare.

77. Begära de då en annan religion än Guds? men ho som finnes i himlarne och på jorden, är Honom undergifven frivilligt eller nödtvunget; och till Honom skola de blifva återförde.

78. Säg: vi tro på Gud och på det som blifvit nedsändt till oss, och på det som blifvit nedsändt till Abraham och Ismael och Isaak och Jakob och Israels stammar och på det som blef gifvet

*) Detta ställe syftar på Jesus.

**) Gud.

[98]) Då Gud gaf lagen till Mose på berget Sinai, voro alla profeters själar närvarande, äfven deras som ännu voro ofödde, och ingingo med Gud uti det här nämde förbundet. Denna dikt har Mohammed tagit från Talmudisterna. *Sale.*

till Mose och Jesum och profeterne, från deras Herra, vi göra icke skillnad emellan någon af dem, och Honom äro vi undergifne.

79. Och ho som älskar att bekänna annan religion än Islam, det skall icke gälla för honom; och i det tillkommande lifvet skall han blifva af de förtappade.

80. Huru skulle Gud vägleda folk som blifvit otrogne sedan de trott och vittnat att aposteln var sann, och uppenbara bevis kommit till dem? Gud skall ej vägleda de orättfärdiga menniskorna.

81. Desse skola hafva till lön, att på dem *skall varda* Guds förbannelse och englarnes och hela menniskoslägtets,

82. Hvarunder de evinnerliga skola förblifva; pinan skall ej lindras för dem, och de skola ej blifva betraktade,

83. Utom dem som omvända sig efter detta och bättra sig, ty Gud är nådig, barmhertig.

84. De hvilka blifva otrogne efter att hafva trott och sedan tillväxa i otro, i sanning skall deras ånger ej emottagas: desse äro de vilsefarande.

85. De hvilka äro otrogne och som dö i sin otro, sannerligen skall ej jorden full af guld emottagas från någon af dem, ehuru han skulle *vilja* återlösa sig dermed: desse skola få ett plågsamt straff; och de skola ej få någon hjelpare.

86. Aldrig skolen J ernå rättfärdigheten intill dess J delen med eder af det J hållen kärt; och hvad ting som helst J utgifven, i sanning, känner Gud detsamma.

87. All föda var tillåten Israels barn, utom hvad Israel förbjöd för sig sjelf [99]), innan lagen

[99]) Detta ställe blef uppenbaradt i anledning deraf, att Judarne förebrådde Mohammed och hans följeslagare, att de närde

blef nedsänd. Säg: bringer fram lagen och läser den, om J ären sannfärdige.

88. Alltså, ho som uppdiktar lögn om Gud, efter detta, desse äro de orättfärdige.

89. Säg: Gud är sannfärdig; följer då Abrahams lära, *han var* renlärig, och han var icke utaf afgudadyrkarne.

90. Sannerligen var det första hus *) som blef grundlagdt åt menniskorna, det uti Mecka, till välsignelse och vägledning åt menniskoslägtet;

91. Deri äro uppenbara tecken [100]): Abrahams fotsteg; och ho som deruti inträder är säker. Och vallfart till detta hus åligger menniskorna *såsom en pligt* mot Gud, den, *nemligen,* som är i stånd till färden dit.

92. Dock, ho som icke tror, *vete att* sannerligen Gud är rik verldarne förutan.

93. Säg: o, J Skriftens folk! hvarföre tron J icke på Guds tecken, då Gud är vittne till hvad J gören?

sig af kamelkött och kamelmjölk, som de sade var Abraham förbudet, hvars religion Mohammed påstod sig följa. Till svar härpå berättade han dem, att Gud, förr än Han gaf lagen till Mose, icke hade gjort något stadgande angående förtärandet af olika födoämnen, ehuru Jakob frivilligt afhöll sig ifrån kamelernes kött och mjölk; hvilket, enligt några kommentatorers utsago, var i följd af ett löfte han gjort då han var plågad af gikt, att, om han blefve botad, skulle han icke mer äta af det kött som mest behagade honom, och att detta var kamelkött. *Sale.*

*) Det vill säga tempel.

100) Såsom: märket efter Abrahams fotsteg, på stället hvarest han stod under tempelbyggnaden; säkerheten templet erbjuder åt den som dit inträder, från allt våld och all skada; att allt godt inom dess område fördubblas, och att inga foglar någonsin sätta sig på dess tak. *Marracci* från Djalalo'ddin.

94. Säg: o, J Skriftens folk! hvarföre afhållen J från Guds väg honom som tror? J söken göra den krokig och J ären vittnen *att den är rät;* men Gud är icke likgilltig för det J gören.

95. O, J som tron! om J åtlyden en del af dem som fått Skriften, skola de åter göra eder otrogne efter eder tro.

96. Huru kunnen J blifva otrogne då Guds tecken uppläsas för eder och ibland eder är Hans apostel? Och ho som håller sig fast vid Gud, sannerligen är han förd till en rätt väg.

97. O, J som tron! frukter Gud som Han bör fruktas; och dör ej utan att J ären rättrogne.

98. Och håller eder fast vid Guds förbund [101]) allesamman; och ej mågen J blifva söndrade: och ihågkommer Guds nåd emot eder, då J voren fiender och Han bragte tillväga förening emellan edra hjertan, så att J genom Hans nåd blifvit bröder.

99. Och J voren på brädden af en brinnande afgrund och Han frälsade eder derifrån: sålunda utvisar Gud för eder sina tecken, på det att J mågen blifva vägledde;

100. Och att det må blifva af eder ett folk, hvilket kallar till hvad godt är, och anbefaller det som är rätt och förbjuder det som är orätt; och de skola blifva de lycklige.

101. Och ej mågen J vara like dem som blifvit söndrade och tvista *) sedan de uppenbara bevisen kommit till dem; ty desse skola få ett stort straff,

[101]) Den mest gångbara betydelsen på originalets ord حبل (Habl) är *rep, band, kedja,* hvarifrån dess andra betydelser, *förbund, öfverenskommelse, säkerhet:* på detta ställe menas dermed *den mohammedanska religionen.*

*) Judarne och de Christne.

102. En dag *några* ansigten varda skinande och *andra* ansigten varda svarta [102]). Och beträffande dem hvilkas ansigten varda svarta, *det skall sägas till dem:* hafven J blifvit otrogne efter eder tro, smaker då straffet för det att J voren otrogne?

103. Men de hvilkas ansigten varda skinande, de *skola inneslutas* i Guds barmhertighet; evinnerligen skola de deruti förblifva.

104. Dessa äro Guds tecken, hvilka vi uppläsa för dig med sanning; och icke vill Gud göra orätt emot sina kreatur.

105. Och Gud tillhör hvad helst som är i himlarne och hvad helst som är på jorden: och till Gud skola tingen blifva återförda.

106. J ären *) det bästa folk som blifvit frambragt ibland menniskorna, J anbefallen det som är rätt och förbjuden det som är orätt, och J tron på Gud. Och om Skriftens folk trodde, visserligen vore det bättre för dem: ibland dem äro de som tro; men största delen af dem äro gudlöse.

107. Aldrig skola de **) göra eder ondt, endast förargelse: och om de strida emot eder, skola de vända eder ryggen; och sedan skola de icke blifva hjelpte.

108. Föraktet har drabbat dem hvarhelst de blifvit träffade, utom i Guds förbund och menniskornas förbund ***), och de hafva ådragit sig

102) En af Mohammedanernes föreställningar om den yttersta dagen, är, att de rättfärdige då skola framträda med skinande ansigten, och de fördömde med ansigtena svarta, vanställda och betäckta med stoft.

*) Araberne.

**) Här är fråga om Judarne.

***) Dermed menas att för dem ej finnes någon säkerhet utom i förbundet med de rättrogne.

Guds vrede; och fattigdomen har drabbat dem, emedan de icke trodde på Guds tecken och dräpte profeterne orättvist: detta derföre att de voro uppstudsige och förbröto sig.

109. De äro *dock* icke *alla* lika: ibland Skriftens folk finnas *äfven* rättskaffens menniskor, som öfvertänka Guds tecken under nattens timmar, och de tillbedja.

110. De tro på Gud och den yttersta dagen och anbefalla det som är rätt och förbjuda det som är orätt och söka att öfverträffa hvarandra i goda gerningar: och desse äro af de rättfärdige.

111. Hvad godt J gören, J skolen ingalunda blifva förnekade detsamma *): och Gud känner de gudfruktige.

112. De som äro otrogne, sannerligen skola hvarken deras rikedomar eller deras barn, gagna dem det ringaste emot Gud: de varda eldens invånare, hvari de evinnerliga skola dväljas.

113. Hvad de dela med sig i detta verldsliga lif, liknar en vind i hvilken är en isande kyla, som sveper öfver deras gröda hvilka gjort orätt mot sina själar, och förstör henne: och icke gör Gud dem orätt; men de göra orätt emot sig sjelfva.

114. O, J som tron! icke mågen J taga till förtrolig vän *någon* utom eder sjelfva **); de *otrogne* skola ej underlåta att förderfva eder; de önska att J mågen förgås: redan har hatet framlyst genom deras munnar, men hvad deras bröst dölja är värre; vi hafva visserligen visat eder tecken *derpå*, om J förstoden.

*) Nemligen belöningen för detsamma.

**) Meningen är, att de rättrogne ej skola ingå i förtrolighet med folk af annan trosbekännelse.

115. Se, J ären de som älsken dem, men de älska icke eder, och J tron på Skriften i dess helhet. Och då de möta eder säga de: vi tro; men då de träffas hemligen, bita de sig i fingerändarne af ilska mot eder. Säg: dör i eder ilska; ty Gud känner hvad som bor i brösten.

116. Om godt vederfares eder, gör det dem sorgsne; men om ondt träffar eder, glädjas de deråt. Dock, om J ären tålige och frukten Gud, skall deras list icke skada eder det ringaste; ty Gud känner väl hvad de göra.

117. Och *kom ihåg* då du utgick om morgonen från ditt husfolk att bereda ett slagfält åt de rättrogne[103]): och Gud *var* hörande, vetande:

118. Då tvenne trupper ibland eder hade i sinnet att blifva klenmodige, och Gud *blef* bådas beskyddare: på Gud må de rättrogne förtrösta.

119. Och i sanning har Gud redan bistått eder vid Bedr, då J voren ringare *till antal:* frukter alltså Gud, på det J mågen vara tacksamme.

120. Då du sade till de rättrogne: är det icke nog för eder att eder Herre förstärker eder med tretusen nedsända englar **)?

103) Detta och det följande har afseende på slaget vid Ouahed, som Mohammed förlorade emot Meckanerne, derigenom att en afdelning bågskyttar, hvilka han hade ställt som reserv på ett berg i sin rygg, med uttrycklig befallning att ej på något villkor deltaga i striden, eller öfvergifva sin post, utan särskilta ordres, lemnade denna för att plundra, så snart de märkte att deras stridskamrater började vinna grund. Fienden begagnade sig af misstaget, och dagens öde afgjordes emot profeten, som, sjelf sårad, var nära att sätta till lifvet. Se Mohammeds lefv. beskrifn.

**) Se not. 87.

121. Ja, i sanning, om J ären tålige och gudfruktige, och de i samma ögonblick öfverfalla eder *), skall eder Herre förstärka eder med femtusen utmärkta englar.

122. Och icke förordnade Gud detta utan såsom ett gladt bådskap till eder, och på det att edra hjertan derigenom måtte blifva trygga; ty segren kommer endast från Gud, den Mägtige, den Vise: att Han måtte nedhugga en del af dem som icke tro, eller drifva dem tillbaka, att de måtte blifva öfverändakastade, utan hopp.

123. Det är alldeles icke din sak, antingen Han är nådig emot dem, eller Han straffar dem, de äro dock, i sanning, orättfärdige.

124. Gud tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden: Han tillgifver hvem Han behagar och Han straffar hvem Han behagar; och Gud är nådig, barmhertig.

125. O, J som tron! icke mågen J sluka ockret, fördubblande det dubbla; utan frukter Gud, på det att J mågen hafva framgång.

126. Och frukter elden som är beredd åt de otrogne; och lyder Gud och aposteln, på det att J mågen få förbarmande.

127. Och täflen om att erhålla förlåtelse af eder Herra, och paradiset, som har himlarnes och jordens vidd, hvilket är beredt åt de gudfruktige,

128. Hvilka gifva almosor i medgång och motgång, och de som tygla sin vrede och de som förlåta menniskorna; ty Gud älskar de välgörande[104]):

*) Det vill säga: om de öfverfölle eder under det J ären i en sådan sinnesstämning.

[104]) *d'Herbelot* anför följande exempel på ädelmod hos Ali's son Hasan. En gång då han satt till bords, råkade en slaf att af ovarsamhet spilla öfver honom en kokhet rätt. Af fruk-

129. Och de som, då de begått ett brott, eller gjort orätt emot sina själar, ihågkomma Gud och bönfalla om förlåtelse för sina synder — och ho förlåter synderna, utom Gud? — och hvilka icke framhärda med vetskap i det *onda* de hafva gjort.

130. De skola få till belöning förlåtelse af sin Herra och lustgårdar genom hvilka floder löpa, att deri evinnerliga vistas: och härlig är arbetarnes belöning.

131. Redan hafva lagar funnits före eder; går då omkring på jorden och ser hurudant slutet blifvit på dem som anklaga *Guds sändebud* för lögn.

132. Denna *Koran* är en förklaring åt menniskorna, och en vägledning och förmaning åt de gudfruktige.

133. Och icke mågen J vekna, ej heller sörja, ty J skolen blifva öfverlägsne, om J ären rättrogne.

134. Om ett sår fräter eder, så har redan ett dylikt sår *) frätt *det otrogna* folket: dessa dagar, vi låta dem omvexla mellan menniskorna; på det att Gud må känna dem som tro, och må taga ibland eder martyrer **) — och Gud älskar icke de orättfärdige —

tan för sin herres vrede, föll slafven på knä och upprepade dessa ord: ”*Paradiset tillhör dem som tygla sin vrede.*” ”*Jag är icke vred,*” svarade Hasan; slafven fortfor: ”*och* ”*dem som förlåta menniskorna.*” Hasan svarade: ”*Jag* ”*förlåter dig.*” Men slafven slutade versen: ”*ty Gud äl-*”*skar de välgörande.*” ”*Efter det så är.*” återtog Hasan, ”*skänker jag dig friheten och fyrahundra guldstycken.*” Se Bibl. Orient. artik. Hasan.

*) Med ”*sår*” på första stället menas det uti 103:dje noten omnämnda slaget vid Ouahed; på det sednare menas dermed träffningen vid Bedr.

**) Se 51:sta noten.

135. Och att Gud må pröfva dem som tro, och må förstöra de otrogne.

136. Räknen J då på att J mågen inkomma i paradiset då Gud ännu icke vet hvilka ibland eder som kämpat, så att Han må *derigenom* känna de ståndagtige?

137. Och sannerligen önskaden J eder döden innan J mötten den, men då J fingen den i sigte, då betänkten J eder.

138. Mohammed är ju blott en apostel, redan hafva apostlar gått undan före honom; alltså, om han skulle dö eller blifva dräpt, skullen J väl derföre vända om på edra hälar *)? Men ho som vänder om på sina hälar, icke skall han skada Gud det ringaste; dock skall Gud belöna de tacksamme.

139. Icke kan någon menniska dö, utan med Guds tillstädjelse; *vid* en viss föreskrifven tid. Och ho som önskar sig denna verldens lön; vi skola gifva honom deraf; och ho som önskar sig det tillkommande lifvets lön, vi skola gifva honom deraf: och vi skola belöna de tacksamme.

140. Och huru många profeter med hvilka många tusentals *menniskor* blifvit dräpte! men icke blefvo de modfällde för det som hände dem för Guds sak, och icke blefvo de försvagade, ej heller de förödmjukade sig: och Gud älskar dem som äro ståndagtige.

141. Och icke var deras tal annat än att de sade: o, Herre! förlåt oss våra synder och våra förseelser i våra förehafvanden, och gör stadiga våra steg, och bistå oss emot det otrogna folket: och Gud gaf dem belöning i denna verlden och en skön belöning i det tillkommande lifvet; ty Gud älskar dem som väl göra.

*) Det vill säga: öfvergifva den sanna läran.

142. O, J som tro! om J åtlyden dem som icke tro, skola de omvända eder på edra hälar *), så att J omvänden eder med förlust.

143. Men nej, Gud är eder beskyddare, och Han är den bäste hjelparen.

144. Vi skola kasta förskräckelse i deras hjertan hvilka icke tro, derföre att de göra till Guds like sådant hvarom Han icke nedsändt något öfvertygande bevis; och deras boning *skall blifva* elden; och bedröfligt blifver de orättfärdiges hemvist.

145. Och sannerligen har Gud redan hållit sitt löfte till eder, då J nedergjorden dem [105]) med Hans tillstädjelse; intill dess J vorden klenmodige och tvistaden om befallningen, och blefven olydige, sedan Han **) visat eder hvad J eftertraktaden ***:

146. Några ibland eder hade begär till denna verlden, och andra ibland eder hade begär till det tillkommande lifvet: sedan vände Han eder om från dem †), att Han måtte pröfva eder — men nu, i sanning, har Han förlåtit eder, ty Gud har nåd för de rättrogne —

147. Då J rusaden uppför höjden ††) och ingen vände hufvudet tillbaka, och aposteln, ibland de sista af eder, kallade eder, och *Gud* lönade eder med ångest på ångest, på det att J ej mågen sörja *framdeles* hvarken öfver det som undslipper eder *af byte*, eller öfver hvad som träffar eder *af motgång;* och Gud känner hvad J gören.

*) Det vill säga: kommer eder att försvärja eder religion.

105) I början af träffningen vid Ouahed, då Mohammedanerne hade framgång, tills, som profeten strax härpå säger, en del af dem ej åtlydde den befallning de fått att ej öfvergifva sin post, utan lemnade den för att löpa efter byte. Se not. 103.

) Gud. *) Nemligen bytet.

†) Det vill säga: Gud lät de rättrogne fly för de otrogne.

††) Under flykten.

148. Sedan nedsände Han till eder efter bedröfvelsen en trygg sömn, som öfverraskade en del ibland eder, under det en del, hvilka gjorde sig sjelfva oroliga, inbillade sig om Gud, utan skäl, dåragtiga inbillningar; de sade: månne vi få någonting af den saken *)? Säg: sannerligen beror saken helt och hållet af Gud. De dolde i sina själar hvad de icke uppenbarade för dig. De sade**): om någonting af saken inträffat för oss, skulle vi icke blifvit dräpte här. Säg: om J än varit i edra hus, säkert skulle de hvilkas dråp var bestämdt, gått ut till sina hvilorum ***); och *så skedde* på det att Gud måtte pröfva hvad som var i edra bröst, och göra ett försök med det som var i edra hjertan; ty Gud känner hvad som bor i brösten.

149. I sanning, de ibland eder hvilka den dagen de tvenne härarne möttes, vände ryggen till, endast satan kom dem att snafva, för något *ondt* som de begått; men nu har Gud förlåtit dem, ty Gud är benägen att öfverse, mild.

150. O, J som tron! varer icke like dem som icke tro och hvilka sagt om sina bröder då de färdats omkring i landet, eller gått i fält †): om de förblifvit hos oss, skulle de icke dött, ej heller blifvit dräpte; på det att Gud måtte göra detta *tal* en *orsak till* sorgesuckan i deras hjertan: och Gud gifver lif och död; och Gud ser hvad J gören.

151. Om J stupen eller J dön för Guds sak, visserligen är Guds förlåtelse och barmhertighet bättre än det J samlen.

*) Meningen är: skall något af profetens löften till oss verkställas?

**) Inom sig sjelfve.

***) Dermed menas stället der de stupade.

†) Och de hafva tillsatt lifvet på dessa tåg.

152. Och, i sanning, antingen J dön, eller blifven dräpte, säkert skolen J blifva församlade hos Gud.

153. Och igenom Guds barmhertighet har du *) varit mild emot dem; men om du varit sträng, hårdhjertad, säkert skulle de hafva skiljt sig ifrån dig. Förlåt dem alltså, och bed om tillgift för dem och rådgör med dem i *dina* förehafvanden. Och när du fattar ditt beslut, förtrösta då på Gud; ty Gud älskar dem som *på Honom* förtrösta.

154. Om Gud bistår eder, finnes ingen som öfvervinner eder; men om Han öfvergifver eder, ho är den som hjelper eder efter Honom? På Gud må då de rättrogne förtrösta.

155. Icke är det en profet tillständigt att bedraga, ty ho som bedrager, skall framkomma på uppståndelsens dag med det han bedragit; sedan skall hvarje själ få fullt godtgjordt hvad hon förtjenat, och de **) skola ej lida orätt.

156. Månne den som följer Guds välbehag *skall anses* liksom den hvilken ådrager sig Guds vrede och hvars boning *blifver* helvite? Bedröflig är bestämmelsen!

157. Hos Gud äro grader ***) för dem *beredde;* och Gud ser hvad de göra.

158. Nu, i sanning, har Gud varit nådig emot de rättrogne, då Han sändt ibland dem en apostel af dem sjelfve, att uppläsa för dem sina tecken, och rena dem och lära dem boken och visdomen, ty de voro ju visserligen förut i uppenbar villfarelse.

*) Mohammed.

**) Menniskorna.

***) Meningen är, att menniskorna hafva att vänta hos Gud olika grader i belöning och straff.

159. Månne då ett ofall *) träffade eder — redan har fallit på eder lott dylikt med detta **) — J borden säga: hvad är orsaken till detta? Säg: det kommer från eder sjelfva; ty Gud är allsmägtig.

160. Hvad som hände eder dagen då de tvenne härarne möttes, var dock med Guds tillstädjelse, att Han måtte känna de rättrogne och känna dem som skrymtade. Och det sades till dem: kommer, strider för Guds sak, eller drifver tillbaka *de otrogne*. De svarade: om vi kunde strida, visst skulle vi följa eder ***). De voro närmare den dagen till otron än de voro till tron.

161. De yttrade med sina munnar det som icke var i deras hjertan; men Gud viste nogsamt hvad de dolde.

162. De som sade om sina bröder, under det de *sjelfva* sutto qvar †): om de åtlydt oss, skulle de icke blifvit dräpte. Säg: stöter då tillbaka döden från eder sjelfva, om J ären sannfärdige.

163. Men icke skall du anse för döde dem som stupat för Guds sak; tvertom, *de äro* lefvande; hos deras Herra äro de underhållne ††),

164. Glädjande sig öfver hvad Gud gifvit dem af sin frikostighet, och fröjdande sig öfver sådane som kommande efter dem, icke upphunnit dem †††), att ingen fruktan *skall komma* öfver desse, och att de ej heller skola sörja.

*) Mohammedanernes förlust af slaget vid Ouahed.

**) Detta betyder, enligt kommentatorernes tydning, Mohammedanernes seger vid Bedr, som fullkomligt uppvägde förlusten vid Ouahed.

***) Detta var de skenhelige Mohammedanernes svar, då profeten uppmanade dem att följa sig på Ouaheds slagfält.

†) Uti sina hus och ej ville deltaga i striden.

††) Se not. 51.

†††) De blifvande martyrerna.

165. De fröjda sig öfver Guds nåd och frikostighet, och att Gud ej skall låta gå förlorad de rättrognes belöning,

166. Hvilka hörsammade Gud och aposteln sedan de fått såret *): de ibland dem som göra godt och frukta Herran skola erhålla en stor belöning:

167. De till hvilka menniskorna sade: sannerligen har folket *i Mecka* dragit ihop emot eder, frukter dem alltså; men det ökade deras tro, och de sade: Gud är tillräcklig för oss, och härlig är beskyddaren.

168. Och de återvände med Guds nåd och öfverflöd, intet ondt vidkom dem **) och de följde Guds välbehag; och Gud besitter stor frikostighet.

169. Den djefvulen ***) ingifver eder blott fruktan för sina vänner, men J skolen ej frukta dem, utan frukter mig, om J ären rättrogne.

170. Icke må du sörja öfver dem som hasta till otron; ty de skola icke skada Gud det ringaste: Gud vill icke gifva dem andel i det tillkommande lifvet; men de skola få ett stort straff.

171. Sannerligen, de som tillbytt sig otron mot tron, icke skola de skada Gud det ringaste; men de skola få ett plågsamt straff.

172. Icke skola de som äro otrogne tänka derföre att vi hafva långt tålamod med dem, att det är godt för deras själar; vi hafva tålamod med dem, blott för att de må tillväxa i synd; och de skola få ett nesligt straff.

*) Motgången vid Ouahed.

**) Här är fråga om de rättrognes segerrika återkomst från slaget vid Bedr.

***) Dermed åsyftar Mohammed en vid namn Noaim, som sökte ingifva hans anhängare fruktan för Meckanernes rustningar; andra tro, att Meckanernes anförare Abusofian, är den här menade personen. Se *Sale*.

173. Icke är Gud *sinnad* att lemna de rätttrogne i det *tillstånd*, hvaruti J ären, utan på det att Han må urskilja de elake ifrån de fromme.

174. Och icke är Gud *sinnad* att gifva eder kunskap om det som är förborgadt: men Gud utväljer ibland sina apostlar hvem Han behagar; tror alltså på Gud och Hans apostlar; och om J tron, och frukten-Gud, då skolen J få en stor belöning.

175. Och icke skola de som äro girige om hvad Gud gifvit dem af Sin frikostighet tänka att det är bättre för dem; tvärtom, det är värre för dem:

176. Det om hvilket de varit girige skall på uppståndelsens dag hängas såsom en kedja omkring deras halsar. Himlarnes och jordens arf tillhör Gud, och Gud vet nogsamt hvad J gören.

177. Visserligen har Gud hört deras tal som sade: i sanning är Gud behöfvande [106]), och vi äro rike. Vi skola uppskrifva hvad de sagt, och deras orättvisa dråp af profeterne, och vi skola säga: smaker den flammande eldens pina.

178. Detta *) för det som deras händer hafva förutsändt, och derföre att Gud ej är orättvis emot tjenarena:

179. Hvilka säga: i sanning har Gud föreskrifvit oss, att vi ej skola sätta tro till en apostel intill dess han bringar oss ett offer som elden förtär.

180. Säg: redan hafva apostlar kommit till eder före mig med uppenbara tecken, och med det som

J

106) Det säges att då Mohammed skref till Judarne af Kainokas stam, för att inbjuda dem till Islams antagande, och, ibland annat uppmanade dem med Korans ord, att *"försträcka Gud ett vackert lån,"* en ibland dem då han hörde dessa ord, sade: sannerligen måste Gud vara fattig efter de begära lån åt Honom. *Sale* enl. al Beidawi.

*) Detta skall hända dem, för det onda de gjort.

J nämnde, hvarföre hafven J då dräpt dem, om J ären sannfärdige?

181. Men om de göra dig till lögnare, så hafva redan apostlar före dig blifvit gjorde till lögnare, hvilka kommo med uppenbara bevis, och Skrifterna och den upplysande boken.

182. Hvarje själ skall smaka döden; men, i sanning, skolen J på uppståndelsens dag få fullt ut eder belöning. Och ho som blifver aflägsnad från elden och införd i paradiset, visserligen blifver han lycklig: och icke är det verldsliga lifvet annat än en bedräglig njutning.

183. J skolen sannerligen blifva pröfvade i edra ägodelar och edra personer, och säkert skolen J röna från dem som fått Skriften före eder, och från dem som bedrifva afguderi, mycket förfång; men om J ären tålige och frukten Herran, i sanning, är det i följd af Hans fastställda beslut om allting [107]).

184. Och *kom ihåg* då Gud ingick förbund med dem som fått Skriften, *sägande:* sannerligen skolen J uppenbara henne [*]) för menniskorna och J skolen ej dölja henne; och de kastade henne bakom sina ryggar, och utbytte henne mot ett ringa pris: men bedröfligt är det *pris* mot hvilket de utbytt *henne.*

[107]) Original-orden عزم الامور (Aazmu'l'umur) äro öfversatte uti *Riccardssons* Lexikon sålunda: *"the divine purpose concerning human affairs."* Se sid. 1006, ordet عزم. Denna tolkning, ungefär densamma som i texten ofvanföre, är enlig med Mohammedanernes tydning af de ifrågavarande orden.

*) Den heliga Skrift, uti hvilken, enligt Mohammeds alltid upprepade påstående, hans gudomliga sändning var förutsagd.

185. Icke skall du *) tänka att de som fröjda sig åt hvad de gjort och som önska att blifva prisade för hvad de icke gjort, icke skall du tänka, att de skola undslippa straffet; ty de skola få ett plågsamt straff.

186. Och himlarnes och jordens rike tillhör Gud, och Gud är allsmägtig.

187. Sannerligen, i himlarnes och jordens skapelse och nattens och dagens omvexling äro säkert tecken för dem som hafva förstånd,

188. Hvilka ihågkomma Gud stående och sittande och *liggande* på sina sidor, och begrunda himlarnes och jordens skapelse, *sägande:* o, Herre! Du har icke skapat detta fåfängt, prisad vare Du! bevara oss från eldens pina:

189. O, Herre! ty den Du inkastar i elden, honom gör Du usel, och de orättfärdige skola ej få någon hjelpare.

190. O, Herre! vi hafva i sanning hört en härold kalla till tron, sägande: tror på eder Herra; och vi hafva trott.

191. O, Herre! förlåt oss derföre våra felsteg, och aftvå från oss våra synder, och låt oss sluta med de rättfärdige.

192. O, Herre! gif oss äfven hvad Du lofvat oss, genom Dina apostlar och gör oss ej usle på uppståndelsens dag, ty Du skall ej bryta löftet.

193. Och deras Herre svarar dem: sannerligen skall jag ej låta gå förloradt dens arbete ibland eder som arbetar, vare sig man eller qvinna; den ene af eder är ifrån den andra.

194. Och de som hafva utflyttat och blifvit utdrifne från sina hem och lidit för min sak och

*) Talet är ställdt till profeten.

stridt och stupat, sannerligen skall jag aftvå från dem deras synder, och säkert skall jag införa dem i lustgårdar, genom hvilka löpa floder:

195. En belöning från Gud, och hos Gud är den sköna belöningen.

196. De otrognes lyckliga handelsföretag[108]) i landet skola ej bedraga dig: *det är* en obetydlig vinning; sedan skall helvitet blifva deras boning; och bedröflig är bädden.

197. Men de som frukta sin Herra skola få lustgårdar genom hvilka floder löpa, att der evinnerliga vistas, såsom en gåfva från Gud: och hvad som är hos Gud, är bättre för de rättfärdige.

198. Ibland Skriftens folk finnes visserligen de som tro på Gud och på det som blifvit nedsändt till eder och det som blifvit nedsändt till dem, ödmjukande sig inför Gud; de byta ej bort Guds tecken mot ett ringa pris:

199. De skola få sin belöning hos sin Herra; ty Gud är snar med räkningen.

200. O, J som tron! varer tålige och täfler i fördragsamhet, och handler ståndagtigt och frukter Gud, på det att J mågen blifva lycklige.

[108]) Det säges, att några af Mohammeds anhängare, varseblifvande afgudadyrkarnes blomstrande tillstånd, uttryckte sin bedröfvelse deröfver att dessa Guds fiender skulle lefva i sådant välstånd och öfverflöd, medan de sjelfve omkommo af hunger och mödor; hvilket var orsaken till denna vers' uppenbarande. *Sale* enl. Al Beidawi.

IV. KAPITLET.

Qvinnorna [109]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, menniskor! frukter eder Herra som har skapat eder af en enda man *) och som af honom skapat hans maka, och som genom dem båda spridt omkring män och qvinnor i mängd: och frukter Gud, genom hvilken J bedjen hvarandra **), och blodsbanden ***); ty Gud är öfver eder vakande.

2. Och gifver de faderlöse deras ägodelar, och icke mågen J sätta det som är dåligt i stället för det som är godt; ej heller förtära deras ägodelar med edra ägodelar; ty det är en stor synd.

3. Om J frukten att ej handla rättvist mot de faderlösa, ägter då så många J behagen af qvinnorna, tvenne, trenne, eller fyra [110]). Men om J

109) Detta kapitel kallas så derföre att deruti afhandlas saker som röra de rättrognes qvinnor.

*) Adam.

**) Det vill säga: uti Hvilkens namn J bedjen hvarandra, såsom t. ex. då J sägen: "*för Guds skull.*" Originalets ord kunna äfven tolkas på detta sätt: *om hvilken J frågen hvarandra*, d. v. s. om hvars egenskaper J hafven olika meningar.

***) Det vill säga: frukter äfven att oskära blodsbandet.

110) Några kommentatorer säga, att då denna vers blef uppenbarad, en stor del af Araberne, i fruktan för ansvarigheten förknippad med omsorgen af faderlösa barn, vägrade att åtaga sig ett dylikt förmyndareskap, medan de ökade antalet af sina hustrur, ända till åtta och tio, och behandlade dem illa; profeten säger dem derföre, att då de fruktade sig ej kunna hafva en rätt omsorg om de faderlöse, borde de äfven frukta sin oförmögenhet att underhålla så många hustrur; och följagtligen inskränker han här det tillåtna antalet till högst fyra. Andre säga, att profeten här råder sina lärjungar som voro förmyndare för faderlösa flickor,

frukten att ej kunna handla billigt *mot flera, tager* då en enda, eller de slafvinnor J ägen [†††]). Detta är lättare att J ej mågen begå öfverträdelse. Och gifver qvinnorna deras hemgift frivilligt; men om de af sig sjelfva efterskänka åt eder någonting deraf, njuter det då till nöje och nytta *).

4. J mågen ej gifva de svagsinte de ägodelar som Gud tillsatt eder att vårda *åt dem;* men föder dem deraf, och kläder dem, och taler till dem ett fogligt språk.

5. Och pröfver de faderlöse **) intill dess de uppnå *åldern för* ägtenskapet, och om J märken hos dem stadgadt handlingssätt, öfverlemner då till dem deras egendom, och förtärer den icke i slöseri och med hast,

6. Ty de blifva store. Och ho som är rik ***), han afhålle sig *från myndlingens egendom;* men ho som är fattig, han må förtära *deraf,* enligt hvad som är billigt.

7. Och när J öfverlemnen till dem deras egendom, tillkaller då vittnen inför dem: och Gud är tillräcklig att uppskatta *edra verk.*

att hellre ägta andra qvinnor, för att undvika frestelsen att tvinga eller förnärma sina myndlingar, för att åtkomma deras egendom. Ännu andra förklaringar finnas på samma stycke. Se *Marracci* och *Sale.*

[†††]) Efter orden: "då en enda, eller *det edra högra händer äga;*" de med kursiv stil tryckta orden, är ett uttryck som ofta förekommer, och menas dermed en herres slafvar eller slafvinnor. Öfverallt i denna öfversättning har detta uttryck blifvit taget i samma bemärkelse som här i texten.

*) Orden i originalet, från det sista comma, lyda bokstafligen: *förtärer det då med en lätt matsmältning.*

**) Det vill säga: underviser och förhörer dem i Religionens läror och i skötandet af deras angelägenheter.

***) Utaf förmyndarne. Det är nemligen endast den förmyndare som är fattig, hvilka här tillstädjes att med billighet göra sig betalt för sin möda.

8. Männen skola hafva en del af det föräldrar och slägtingar efterlemna, och qvinnorna skola hafva en del af det föräldrar och slägtingar efterlemna, antingen det är litet eller mycket; en föreskrifven del.

9. Och då anförvandterne och de faderlöse och de fattige äro närvarande vid skiftet af arfvet, skänker dem då *något* deraf; och taler till dem ett vänligt språk.

10. Och må de rädas hvilka, om de lemnade efter sig svaga afkomlingar, skulle vara bekymrade för dem *): må de då frukta Gud; och må de tala ett helsosamt språk **):

11. Ty de som orättfärdigt sluka de faderlöses egendom, de sluka blott eld i sina inelfvor; och de skola stekas i flammande lågor.

12. Gud föreskrifver eder rörande edra barn *sålunda:* en mans lott skall vara lika med tvenne qvinnors; men om det är *blott* qvinnor ***) *och* öfver tvenne, då skola de hafva två tredjedelar af hvad *den aflidne* efterlemnar; och om det är *blott* en, då skall hon hafva hälften †). Och hans föräldrar skola hafva, hvar och en af dem båda, en sjettedel af det han efterlemnar, om han har barn. Men om han icke har barn, och hans föräldrar äro hans arfvingar, då skall hans moder hafva tredje-

*) Det vill säga: de som sjelfve kunna lemna efter sig värnlösa barn, må de ej göra orätt åt de faderlöse.

**) Hvarmed menas, tröstande ord i sorgehuset.

***) Som skola ärfva.

†) Den andra hälften tillfaller fursten, dock med afdrag af hvad som är stadgadt för föräldrarne, om desse finnas vid lif; hvarom icke, tager han hälften oafkortad. Uti sterbhus hvarest finnas flera än tvenne döttrar och inga föräldrar att dela med, tillfaller fursten tredjedelen af arfvet. Då den aflidne efterlemnar en son, har fursten deremot, lagligen, ingen rätt till något af qvarlåtenskapen.

delen: och om han har bröder, skall hans moder hafva sjettedelen; sedan *man afdragit* de gåfvor han må hafva testamenterat eller skulder. Edra föräldrar och edra barn, J veten ej hvilka af dem äro närmare *berättigade till* edert goda: *detta är* en föreskrift från Gud; ty Gud är vetande, vis.

13. Och eder tillkommer hälften af det som edra hustrur efterlemna, om de icke hafva barn; men om de hafva barn, då skolen J hafva fjerdedelen af det de efterlemna, sedan *man afdragit* de gåfvor de må hafva testamenterat, eller skulder.

14. Och dem tillkommer fjerdedelen af det J efterlemnen, om J icke hafven barn; men om J hafven barn, då tillkommer dem åttonde delen af det J efterlemnen, sedan *man afdragit* de gåfvor J mågen hafva testamenterat eller skulder.

15. Och om det är en man eller en qvinna som ärfves af en aflägsen anförvandt, och denne har en broder eller en syster, då skall hvardera af dem båda hafva en sjettedel; men om det är flera än desse, då skola de blifva delägare i en tredjedel; sedan *man afdragit* de gåfvor hvilka må hafva blifvit testamenterade eller skulder,

16. Utan kränkning *af någons rätt: detta är* en föreskrift af Gud; och Gud är vetande, mild.

17. Dessa äro Guds stadgar: och ho som åtlyder Gud och Hans apostel, honom skola vi införa i lustgårdar, genom hvilka floder löpa, att der evinnerliga vistas; och detta *skall blifva* den stora saligheten.

18. Men ho som är olydig mot Gud och Hans apostel och som öfverträder Hans stadgar, denne skola vi inkasta i elden, att evigt deruti förblifva; och han skall lida ett nesligt straff.

19. Hvilken af edra qvinnor som begår otukt, tillkaller fyra vittnen ibland eder emot dem; och om de vittna, qvarhåller dem då i husen [112]), tills döden gör ända på dem, eller Gud gör för dem väg.

20. Och de båda ibland eder som begå den, straffer dem båda [113]); men om de ångra sig och bättra sig, vänder då bort ifrån dem, ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

21. Gud vänder sig förlåtande endast till dem som af okunnighet göra ondt, och sedan ångra sig snart: mot dem skall Gud blifva nådig; och Gud är vetande, vis.

22. Men ingen nåd skall visas någon af dem som göra onda gerningar tills då de nalkas sitt slut, de säga: i sanning ångrar jag mig nu; icke heller dem som dö i sin otro: vi hafva beredt åt dem plågsamma qval.

23. O, J som tron! det är icke tillåtet eder att ärfva qvinnorna med tvång *); ej heller för-

[112]) I början af den nya lärans införande, var straffet för dem, att lefvande inmuras; men efteråt blef denna grymma dom lindrad, och de kunde undgå den, igenom att utstå straffet som är stadgadt i Sonnah, enligt hvilken lag de ogifta skulle gisslas med etthundra slag, samt förvisas landet för ett år, och de gifta skulle stenas. Se *Marracci*, *Sale*.

[113]) Kommentatorerne äro icke öfverens om antingen det talas i texten om hordom eller sodomiteri. Al Zamakhshari och från honom Al Beidawi, tror det förra vara menadt; men Djalalo'ddin är af den tanke, att brottet som menas på detta ställe måste vara begånget emellan tvenne män, och ej emellan en man och en qvinna; icke endast derföre att pronominerne äro i masculinum genus, utan äfven derföre att båda de brottslige äro underkastade samma lindriga straff, åtnjuta samma tillgift, och isynnerhet derföre att ett olika och mycket strängare straff är stadgadt för qvinnorna i den föregående versen. Se *Sale* och *Marracci*.

*) Före profetens tid brukades det ofta hos Araberne, att då

hindra dem att gifta sig *), på det J mågen borttaga en del af det J hafven gifvit dem *i hemgift*, om icke de begå uppenbart brott; utan lefver ihop med dem med foglighet. Och om J afskyn dem, kan det hända att J afskyn ett ting, i hvilket Gud har nedlagt mycket godt.

24. Och om J önsken sätta i stället för en hustru en *annan* hustru **), och J hafven gifvit någon af dem en talent, mågen J ej taga derifrån det ringaste; skolen J taga det genom falskt förtal och uppenbar orättvisa?

25. Och huru kunnen J taga det då J redan varit med hvarandra i nära beröring, och de ingått med eder i ett fast förbund?

26. Och icke mågen J ägta de qvinnor med hvilka edra fäder varit gifte, utom hvad som redan skett; ty det är ett brott, en styggelse och en elak väg.

27. Förbudna för eder äro edra mödrar, och edra döttrar, och edra systrar, och edra fastrar, och edra mostrar, och edra bröders döttrar, och edra systrars döttrar, och edra mödrar som gifvit eder di, och edra disystrar; och edra hustrurs mödrar, och edra styfdöttrar hvilka äro under edert förmynderskap, *födda* af edra hustrur, med hvilka J varit i beröring; men om J ej haft beröring med dem, då är det icke för eder synd ***): och

en af dem dog, någon slägting till den aflidne satte sig i besittning af enkan och tvang henne antingen att gifta sig med honom sjelf, eller med den person som han ville, och hvarvid ofta enkans hemgift med våld fråntogs henne.

*) Efter eget behag, då de voro fria, i följd af förskjutning, eller deras mäns frånfälle.

**) Förskjuta en, för att taga en annan.

***) Att ägta sådana styfdöttrar.

hustrurna till edra söner som *hafva utgått* från edra länder; och att förena eder med tvenne systrar *är äfven förbudet*, utom hvad som redan skett; ty Gud är nådig, barmhertig.

28. Och gifta qvinnor *äro eder äfven förbudna*, utom de fångna som J besitten [114]): *detta är* Guds föreskrift för eder. Men hvad som är utom detta, är eder tillåtet, på det att J mågen uppsöka med edra ägodelar *hustrur*, så att J lefven kyskt, icke otuktigt. Och för den njutning J hafven af dem, gifven dem deras lön *), enligt lagens bud: men det är icke för eder synd i det hvarom J ömsesidigt öfverenskommen, sedan lagens bud *blifvit uppfyldt;* ty Gud är vetande, vis.

29. Och den ibland eder som icke kan komma ut med att ägta ärbara rättrogna qvinnor, då *tage han hustru* ibland de rättrogna tjensteflickor J ägen **); och Gud känner bäst eder tro: J ären den ene af eder från den andre. Men ägter dem med deras husbönders tillstädjelse, och gifver dem deras lön, enligt hvad som är billigt, de kyska, icke de otuktiga, ej heller dem som hafva älskare.

30. Och när de äro gifta, om de begå ägtenskapsbrott, då skola de lida hälften af det straff

[114]) Enligt denna punkt är det icke lagligt att ägta en fri qvinna, som redan är gift, antingen hon bekänner Islam eller ej, tills hon blifver tillbörligen skiljd från sin man; men det är lagligt att ägta slafvinnor, eller dem hvilka blifvit tagna i krig, ehuru deras män ännu äro vid lif. *Sale.*

*) Det vill säga: deras hemgift.

**) Efter orden: ”*hvad edra högra händer äga af edra tjensteflickor de rättrogna.*” Innehållet af denna och följande vers, tyckes gifva tillkänna, att med ”*tjensteflickor*” menas på detta ställe ”*slafvinnor.*”

som är ålagdt de gifta qvinnorna [115]). Detta *är stadgadt* för den ibland eder som fruktar otukt: men att J hafven tålamod *) är bättre för eder; och Gud är nådig, barmhertig.

31. Gud önskar att upplysa eder och vägleda eder på deras sätt som voro före eder, och vända sig nådigt till eder; och Gud är vetande, vis.

32. Och Gud önskar att vara nådig emot eder; men de som följa lustarne, önska att J mågen afvika en stor afvikning **). Gud önskar att för eder göra lätt *sin lag;* ty menniskan skapades svag.

33. O, J som tron! J mågen ej förtära edra ägodelar inbördes i fåfänglighet ***); så framt ej det är handel, enligt ömsesidig öfverenskommelse eder emellan, och dräper ej edra själar †); ty Gud är mot eder barmhertig.

34. Och ho som detta gör af elakhet och orättfärdighet, honom skola vi låta brinna i elden; och detta är lätt för Gud.

35. Om J undflyn svåra synder, hvilka blifvit eder förbudne, skola vi aftvå från eder edra fel och införa eder *i paradiset* en ärofull ingång.

36. Och trakter ej efter det hvaruti Gud låtit några af eder öfverträffa andra ††). Männen skola få en lott af det de förtjenat, och qvinnorna

115) Orsaken härtill är att de icke anses hafva haft så god uppfostran. En slafvinna skall derföre, i sådant fall, hafva femtio slag och förvisas landet för ett halft år; men skall ej stenas, emedan det straffet ej kan gifvas till hälften. *Sale.*

*) Tills J kunnen ingå en mera passande förening.

**) Från det rätta.

***) Såsom med ocker, olagliga utpressningar, spel, o. s. v.

†) Igenom att begå dödliga synder. Orden öfversättas äfven så: *döder eder icke sjelfve;* och angå då sjelfmord.

††) Sådana verldsliga förmåner, som den ena menniskan åtnjuter framför den andra.

en lott af det de förtjenat: och bedjer Gud om Hans nåd, ty Gud är allvetande.

37. Och åt hvar och en hafva vi förordnat arftagare till det han efterlemnar; *nemligen* föräldrar och anförvandter: men de med hvilka edra högra händer knutit förbund, gifver dem deras andel [116]); ty Gud är till allting vittne.

38. Männen skola hafva större anseende än qvinnorna *), för det hvaruti Gud gifver företräde åt de ene framför de andra **), och för det som de kosta ut af sina ägodelar ***). De ärbara qvinnorna äro lydiga mot Gud, aktsamma under *männens* frånvaro [117]), för det att Gud bevarar dem. Men de hvilkas elakhet J frukten, varner dem, och skiljer dem från bädden och ager dem †). Dock, om de hörsamma eder, mågen J ej söka sak mot dem; i sanning är Gud hög, stor.

116) En föreskrift, enlig med ett gammalt bruk hos Araberne, att då personer hade ingått med hvarandra i nära vänskap eller förbund, den öfverlefvande vännen skulle hafva sjettedelen af den aflidnes egendom. Men denna föreskrift blef, enligt Djalalo'ddin och Al Zamakhshari, afskaffad efteråt, åtminstone i anseende till de otrogne. Punkten kan äfven hafva afseende på en enskilt öfverenskommelse, i kraft hvaraf den öfverlefvande må ärfva en viss del af dens egendom som dör först. Se *Marracci*.

*) Efter orden: *Männen, de som stå mycket öfver qvinnorna.*

**) Såsom förstånd, kroppsstyrka, mod, skicklighet att användas i statens tjenst &c., allt förmåner som i allmänhet mankönet har framför qvinnokönet.

***) Männen nemligen, gifva qvinnorna hemgift och underhåll.

117) Både om sina mäns egendom och om sin egen heder. Se *Sale* från Al Beidawi. Originalets ord kunde äfven tydas så: *aktsamma om det som är förborgadt*, eller *undangömdt*, neml. qvinnans undangömda behag.

†) Uttrycket är ej tvetydigt, det lyder bokstafligen: *"slå dem."*

39. Och om J frukten oenighet emellan dem båda *), sänder då en skiljoman af hans slägt och en skiljoman af hennes slägt, *och* om de önska förlikning, skall Gud tillvägabringa enighet emellan dem; ty Gud är vetande, vis.

40. Och tjener Gud; och ej mågen J gifva Honom någonting till like; och till föräldrar *skolen J* göra godt, och till anförvandter, och de faderlöse, och de fattige, och grannen som är slägt **), och grannen som är främmande, och den förtrogne följeslagaren, och den vägfarande, och de trälar J besitten; ty Gud älskar icke den som är högfärdig, skrytsam; *ej heller*

41. Dem som äro girige och som anbefalla menniskorna girighet, och undangömma hvad Gud gifvit dem af sin frikostighet — vi hafva tillredt åt de otrogne ett nesligt straff —

42. Och hvilka dela med sig af sina ägodelar för syns skull, och ej tro på Gud och den yttersta dagen, och ho som har satan till vän, hvilken bedröflig vän!

43. Hvad kunde väl hända dem om de trodde på Gud och den yttersta dagen, och delade med sig af det hvarmed Gud försörjt dem? Men Gud känner dem!

44. Sannerligen, Gud skall icke göra *menniskorna* orätt för ett solgrands vigt; och om det är en god gerning skall Han fördubbla henne ***) och skall gifva en stor belöning från Sig sjelf.

45. Men huru *skall det gå* då vi skola bringa från hvarje folk ett vittne, och skola bringa dig

*) Emellan mannen och hustrun.

**) Igenom religionens band, eller såsom varande af samma stam eller nation.

***) Om menniskan gör en god gerning, skall Gud fördubbla förtjensten deraf.

såsom ett vittne emot desse *)? Den dagen skola de som varit otrogne och olydige emot aposteln önska, att jorden vore jemnad öfver dem, och de skola icke dölja någonting för Gud.

46. O, J som tron! kommer icke till bönen under det J ären druckne [118]), tills J veten hvad J sägen, ej heller befläckade af sädesflöd, om icke stadde på någon färd, tills J tvagen eder. Och om J ären sjuke, eller på resa, eller någon af eder kommer ifrån afträdet, eller J hafven vidrört qvinnor, och J ej finnen vatten, tager då fint godt stoft och gnider *dermed* edra ansigten och edra händer; ty Gud är nådig, benägen att öfverse.

47. Har du icke bemärkt dem som fått en del af Skriften, som tillbyta sig förvillelsen och önska att J mågen afvika från vägen? Men Gud bäst känner edra fiender; och Gud är tillräcklig till beskyddare, och Gud är tillräcklig till hjelpare.

48. Några af dem som äro Judar, förvexla orden från deras ställen, och säga: vi hafva hört och vi hafva icke lydt, och hör du, utan att blifva gjord hörande [119]), och se på oss; förtydande med sina tungor och smädande religionen.

*) Nemligen aposteln Mohammed, emot Araberne.

118) Det berättas, att innan det blef förbudet att dricka vin, någon gjorde ett gästabud, till hvilket han inbjöd åtskilliga af profetens anhängare, och att då de hade ätit och druckit öfverflödigt och tiden för aftonbönen inträffade, en af sällskapet, som var öfverlastad af starka drycker, stod upp för att göra bön, och begick ett groft misstag, i det han uppläste ett stycke af Koran, hvarpå denna vers uppenbarades. Se *Sale*.

119) Nemligen, utan att förstå hvad som säges. Uti denna och nästa vers förekomma de tvenne orden راعنا (Raayna) och انظرنا (Andhorna), som hafva samma betydelse, d. v. s. *Se på oss*, eller *betrakta oss*, hvilka redan förekommo i 2:dra

49. Men om de sade: vi hafva hört och vi hafva lydt, och hör du, och betrakta oss, visserligen vore det bättre för dem och rättare. Men Gud har förbannat dem för deras trolöshets skull, och de skola ej tro, utom få.

50. O, J som hafven fått Skriften! tror på det som blifvit nedsändt till bekräftelse på det som J ägen *af Skriften,* innan vi utplåna ansigtena och vända dem bakfram *), eller vi förbanna dem, liksom vi förbannade dem som kränkte sabbaten **); och Guds befallning blef verkställd.

51. Gud skall sannerligen icke förlåta att det gifves Honom likar; men Han skall förlåta allt utom detta, till hvem Han behagar; och eho som gifver likar till Gud, i sanning har han uppfunnit en gräslig synd.

52. Har du icke bemärkt dem som rättfärdiga sig sjelfva? Men Gud rättfärdigar hvem Han behagar; och de skola ej lida orätt för ett hårstrå [120]).

53. Se huru de uppdikta lögn om Gud, och deruti är tillräckligt uppenbar synd!

54. Har du icke bemärkt dem som fått en del af Skriften, hvilka tro på Djebts ***) och Taghuts ***)

kapitlet och som äro förklarade uti not. 40. Det skulle synas som profeten här ytterligare förebrår Judarne det bruk som de företrädesvis gjorde af det ena uttrycket; äfvensom att de förfalskade den heliga Skrift.

*) Som skall blifva fallet med de förtappade på den yttersta dagen. Orden äro äfven öfversatte så: *innan vi utplåna ansigtena och göra dem lika deras baksidor,* d. v. s. alldeles flata, utan näsa, ögon eller mun.

**) Se not. 28.

[120]) Originalets ord فتيل (Fatsil) är namnet på en tunn hinna i remnan på en dadelkärna.

***) Namn på afgudar. Här beskyller Mohammed Judarne att äfven vara afgudadyrkare.

och säga om dem som icke tro *): desse äro ledde på en bättre väg **) än de som tro.

55. Desse äro de som Gud förbannat; och eho som Gud förbannar, åt honom skall du aldrig finna hjelpare.

56. Kunna de få andel i riket, då de icke gifva andra menniskor det ringaste?

57. Månne de afundas de menniskorna hvad Gud gifvit dem af sin frikostighet [121])? Men redan gåfvo vi Abrahams slägt Skriften och visdomen, och vi gåfvo den ett stort rike.

58. Och några ibland dem tro på honom ***) och andre ibland dem vända bort från honom; men helvitets lågande eld är tillräcklig.

59. Sannerligen, de som icke tro på våra tecken, dem skola vi låta brinna i elden; så ofta deras skinn blifva genomstekte, skola vi sätta på dem i stället andra skinn, att de må smaka pinan; ty Gud är mägtig, vis.

60. Men dem som tro och göra goda verk, skola vi införa i lustgårdar, genom hvilka löpa floder [122]), att der evinnerliga vistas: der skola de få renade hustrur; och vi skola införa dem i eviga skuggor.

61. Gud anbefaller eder sannerligen att J skolen återställa anförtrodt gods till dess ägare, och

att,

*) På profeten.

**) Efter orden: *desse äro bättre ledde på väg.*

121) De andeliga gåfvorna, att profetera och att emottaga gudomliga uppenbarelser; och de verldsliga, af seger och framgång, med hvilka profeten och hans anhängare voro välsignade. *Sale.*

***) På Mohammed.

122) Detta uttryck som förekommer så ofta, lyder bokstafligen: lustgårdar, *under hvilka*, eller *nedanför hvilka floderna löpa.*

att, då J dömmen emellan menniskorna, J skolen dömma med rättrådighet: i sanning är det hvartill Gud förmanar eder, förträffligt; ty Gud är hörande, seende.

62. O, J som tron! lyder Gud och lyder aposteln och dem som föra befälet ibland eder; och om J tvisten om någonting, hemställer det till Gud och aposteln, om J tron på Gud och den yttersta dagen; detta är bättre och tjenligare till upplysning.

63. Har du icke bemärkt dem som påstå att de tro på det som blifvit nedsändt till dig och på det som blifvit nedsändt före dig, hvilka önska att dömmas inför Taghuts[123]), ehuru de redan blifvit befallde att icke tro på honom? Men satan önskar att förleda dem långt i villfarelse:

[123]) Dermed menas, inför de otrognes domstol. Följande tilldragelse gaf anledning till detta styckes uppenbarelse. Uti en tvist emellan en viss Jude och en elak Mohammedan, vädjade den sednare till en af de förnämste Judarnes dom, och den förre till Mohammeds. Slutligen öfverenskommo dock båda att hemskjuta saken till Mohammed ensam, och han afdömde den till Judens förmån. Mohammedanen vägrade att underkasta sig domen, samt yrkade på att få saken ånyo upptagen och granskad af Omar, sedermera khalif. Då de kommo inför honom, gaf Juden tillkänna att Mohammed redan hade fällt dom dem emellan, men att hans motpart ej ville underkasta sig utslaget. På Mohammedanens erkännande att detta var förhållandet, fick han tillsägelse att afbida ett ögonblick, hvarefter Omar drog sitt svärd, och afhögg den hårdnackades hufvud, i det han utropade: *sådan är dens lön som vägrar att underkasta sig Guds och apostelns dom* Härifrån erhöll Omar tillnamnet *Al Faruk*, hvilket syftar på både hans gerning *att skilja* hufvudet från kroppen på ifrågavarande person, och på *att han skiljde* sanningen från lögnen, i det han antog den Mohammedanska läran. Se *Sale* och *d'Herbelot* Bibl. Or. art. Omar.

64. Och då det säges till dem: kommer till det som Gud har nedsändt, och till aposteln; ser du skrymtarne vända sig bort ifrån dig med leda.

65. Men huru *är förhållandet* då ett ofall träffar dem för det som deras händer hafva förutsändt? Då komma de till dig svärjande vid Gud, *sägande:* vi önskade ju blott att göra godt och stifta fred [124]).

66. Gud känner hvad som är i dessas hjertan, vik derföre från dem, men förmana dem och tala till dem ett språk som rör deras själar.

67. Och icke hafva vi sändt någon apostel om icke på det han måtte blifva åtlydd, med Guds tillstädjelse: men om de, då de gjort orätt mot sina själar [125]), komma till dig och bönfalla om förlåtelse af Gud, och aposteln beder om förlåtelse för dem, visst skola de finna Gud beveklig, barmhertig.

68. Men icke, vid din Herra, icke skola de tro, tills de göra dig till domare i det hvarom de tvista emellan sig, och sedan icke finna tvifvel i sina själar i fråga om det som du dömt, utan underkasta sig *det* med undergifvenhet.

69. Och om vi hade gifvit dem en föreskrift, sägande: dräper eder sjelfva; eller, går ut från edra hem; skulle de icke gjort det, utom få ibland dem. Men om de hade gjort det hvartill de voro förmanade, visst skulle det varit bättre för dem, och *tjenat* att stadigare befästa *deras tro.*

124) Detta var den ursäkt som gafs af vännerna till den af Omar dräpte Mohammedanen, då de kommo att begära upprättelse för hans blod. *Sale.*

125) Begått syndiga gerningar hvarigenom de förorsaka sina själars fördömelse och sålunda göra dem ondt eller orätt. Detta är alltid betydelsen på samma, ofta upprepade, uttryck.

70. Och då skulle vi visserligen gifvit dem en stor belöning från oss, och i sanning skulle vi hafva fört dem på en rätt väg.

71. Och de som lyda Gud och aposteln, de *skola komma* ihop med dem mot hvilka Gud har varit nådig, af profeterne, och de sannfärdige, och martyrerne, och de rättfärdige; och skönt är att vara en medlem af desse.

72. Denna nåd är från Gud; och Gud är tillräckligt kunnig.

73. O, J som tron! tager edra försigtighetsmått, och går ut *i fält* troppvis, eller går ut allesamman.

74. Och ibland eder finnes sannerligen den som dröjer efter; och om ett ofall träffar eder, säger han: nu har Gud varit nådig mot mig, att jag icke var med dem närvarande.

75. Men om något godt från Gud tillfaller eder, i sanning säger han: — liksom det icke vore vänskap emellan eder och honom *) — gifve Gud att jag hade varit med dem, jag skulle vunnit en stor vinst!

76. Må de då strida för Guds sak hvilka gifva i utbyte det verldsliga lifvet för det tillkommande: och ho som strider för Guds sak, antingen han stupar eller han segrar, honom skola vi gifva en stor belöning.

77. Och hvad fattas eder att J icke striden för Guds sak, och för de svage af männen, qvinnorna och barnen, hvilka säga: o, Herre! utför oss ifrån denna stad [126]), hvars invånare äro orättfärdige, och

*) Liksom icke välvilja eder emellan borde vara driffjädren till edra handlingar.

[126]) Nemligen Mecka. Här är fråga om de rättrogne, som efter profetens flykt till Medina, antingen qvarhöllos med våld af

gif oss från Dig en beskyddare, och gif oss från Dig en hjelpare.

78. De som tro strida för Guds sak; och de som icke tro, strida för Taghuts sak; kämper då emot satans vänner, ty satans list är vanmägtig.

79. Har du icke gifvit akt på dem till hvilka det sades: afhåller edra händer *från strid,* och förrätter bönen, och gifver de föreskrifna almosorna [127])? Men då striden vardt dem anbefalld, se, en del af dem fruktade menniskorna liksom de borde fruktat Gud *), eller med en starkare fruktan; och de sade: o, Herre! hvarföre anbefaller Du oss striden, hvarföre gifver Du oss icke anstånd intill en tid nära förhanden **). Säg: verldens njutning är obetydlig, men det tillkommande lifvet är bättre för den som fruktar Gud; och J skolen ej lida orätt för ett hårstrå.

80. Hvarhelst J ären skall döden hinna eder, voren J än uti höga torn. Om något godt händer dem, säga de: detta kommer från Gud; och om något ondt träffar dem, säga de: detta kommer från dig ***). Säg: allt kommer från Gud; men hvad fattas dessa menniskor, hvilka knappast förstå hvad som säges?

81. Hvad godt som händer dig, o, *menniska!* kommer från Gud; och hvad ondt som träffar dig, kommer från dig sjelf: vi hafva sändt dig †) till

Meckas afgudadyrkare, eller af andra oemotståndliga skäl ej kunde följa efter honom till Medina.

[127]) Desse voro några af Mohammeds anhängare, hvilka villigt iakttogo deras religions-pligter, så länge de icke anbefalldes någonting som kunde sätta deras lif i fara. *Sale.*

*) Efter orden: *fruktade menniskorna liksom Guds fruktan.*

**) Dermed menas, intill den naturliga döden.

***) Från profeten.

†) Mohammed.

menniskorna såsom en apostel; och Gud är ett tillräckligt vittne.

82. Ho som lyder aposteln, han lyder sannerligen Gud; men de som vända sig bort, öfver dem hafva vi icke sändt dig till vaktare.

83. Och de säga: lydnad; likväl då de gå bort ifrån dig, öfverlägga några af dem om helt annat än det du säger: men Gud upptecknar hvad de hafva i sinnet. Vik derföre ifrån dem, och förtrösta på Gud, ty Gud är tillräcklig till beskyddare.

84. Begrunda de då icke Koran? Om den vore från någon annan än Gud, visserligen skulle de finna deri motsägelser i mängd.

85. Och då de få veta en sak, antingen *den gifver* säkerhet eller skräck, utsprida de den; men om de hemställde den till aposteln och till dem som föra befälet ibland dem, visserligen skulle de af dem som sökte upplysning derom, inhemta den. Och om icke Guds nåd vore med eder, och Hans barmhertighet, säkert skullen J följa satan, utom få *).

86. Kämpa då för Guds sak, du skall ej lida något tvång, utom för din egen själ **); och uppmuntra de rättrogne: det kan hända att Gud må återhålla deras krigslust som icke tro; ty Gud är väldigare i styrka och strängare i att göra exempel.

87. Ho som medlar en god bemedling skall hafva en andel deraf; och ho som medlar en ond

*) Denna vers innehåller en uppmaning åt de rättrogne att ej utsprida osäkra nyheter, utan att, då de önskade erhålla någon säker underrättelse, vända sig till sina hufvudmän, såsom bäst i tillfälle att veta sanningen.

**) Det vill säga: för din egen själs bästa. Orden äro äfven tolkade så: *du skall ej lida något tvång utom för dig sjelf;* hvarmed då skulle menas, att blott profeten borde underkasta sig allt hvad Gud ålade honom, men att han ingalunda var ansvarig för andras gerningar.

bemedling *), skall hafva en andel deraf; och Gud är öfver allting vaktare.

88. Och då J blifven helsade med en helsning, helser då med en bättre än denna [128]), eller återgifver henne; ty Gud håller räkning på allting.

89. Gud! det finnes ingen Gud, utom Honom: visserligen skall Han ihopsamla eder på uppståndelsens dag, om hvilken ej är tvifvel; ty hvems ord är väl sannfärdigare än Guds?

90. Hvad rör eder skrymtarne [129]) *hvilka dela eder i* tvenne partier, och hvilka Gud har öfverändakastat för hvad de gjort? Viljen J vägleda den som Gud låter gå vilse? Men ho som Gud låter gå vilse, åt honom skall du aldrig finna väg.

91. De skulle glädjas om J blefven otrogne, liksom de äro otrogne, så att J mågen blifva like; men J skolen ej taga vänner ibland dem intill dess de utflytta för Guds sak **); och om de *sedan* vända ryggen till, griper dem då och dräper dem hvarhelst J träffen dem; och tager ej ibland dem hvarken vän eller hjelpare,

92. Om icke sådane som sluta sig till folk med hvilka J ären i förbund, eller komma till

*) Det vill säga: som ställer till det som är ondt och syndigt.

128) Denna föreskrift är troligen orsaken till Morernes bruk, att börja alla samtal med en mängd lyckönskningar och upprepade frågor om hvarandras helsa och om de respective anhöriges helsa och tillstånd. Tvenne artiga personer kunna sålunda stå flera minuter och göra variationer på det gamla thema: *"huru står det till,"* innan de skrida till något väsendtligare ämne.

129) Här menas, enligt Djalalo'ddin, vissa rymmare hvilka en del Mohammedaner, efter slaget vid Ouahed, ville straffa till lifvet, under det en annan del satte sig deremot. Se *Marracci.*

**) Det vill säga: intill dess de begifva sig från sina hem, till ett ställe der de kunna antaga och fritt utöfva Islams religion.

eder, hvilkas samveten förbjuda dem både att strida mot eder och att strida mot deras eget folk. Om Gud hade behagat, visserligen skulle Han gifvit dem öfverhanden öfver eder, och säkert skulle de stridt emot eder. Men om de aflägsna sig från eder och icke strida emot eder, och de visa eder undergifvenhet, då gör icke Gud väg för eder emot dem *).

93. J skolen finna andra hvilka önska att hafva eder tro, och att hafva sitt eget folks tro; så ofta de blifvit återförde till uppstudsighet, hafva de blifvit öfverändakastade deri: men om de icke aflägsna sig från eder, och ej visa eder undergifvenhet och ej tillbakahålla sina händer **), griper dem då och dräper dem, hvarhelst J träffen dem: öfver desse hafva vi gifvit eder en uppenbar magt ***).

94. Det är icke tillbörligt för en rättrogen, att uppsåtligen dräpa en rättrogen; och ho som dräper en rättrogen af våda, då *varde plikten att* frigöra en rättrogen fånge, och *att erlägga* full mansbot †) till hans slägt, om icke hon efterskänker *den:* och om han är af ett folk fiendtligt till eder, och han är rättrogen, då *varde boten att* frigöra en rättrogen fånge; men om han är af ett folk

*) Dermed menas, att Gud då icke gifver de rättrogne något skäl, eller någon rättighet, att anfalla de otrogne.

**) Från att skada eder.

***) De tre sista verserne hafva afseende på Arabstammar, hvilka antingen ännu ej antagit Islam, eller som icke voro uppriktige i sin omvändelse till densamma. Särskilta tilldragelser emellan profeten och vissa dylika stammar, äro äfven uppgifne af kommentatorerne såsom orsaker till dessa uppenbarelser.

†) I Mohammeds farfars tid var mansboten 10 kameler, att betalas till den dräptes slägt. Uti Sonnah blef den förhöjd till 100.

med hvilket J hafven förbund, då *varde plikten att erlägga* full mansbot till hans slägt, och frigöra en rättrogen fånge. Och ho som ej finner *medel till detta* *), då *hålle han* fasta tvenne månader i rad, *detta är* en syndabot från Gud; och Gud är vetande, vis.

95. Men ho som dräper en rättrogen uppsåtligen, hans lön skall varda helvite, att der evinnerliga dväljas, och Gud skall vredgas på honom och förbanna honom, och bereda åt honom ett gräsligt straff.

96. O, J som tron! då J tågen omkring för Guds sak, urskiljer väl; och ej mågen J säga till den som möter eder med undergifvenhet: du är icke en rättrogen; att J mågen trakta efter det verldsliga lifvets byte [140]), emedan hos Gud är byte i mängd. Sådane hafven J varit förut, men Gud har varit nådig emot eder; urskiljer derföre väl, ty Gud vet hvad J gören.

97. Icke skola sådane af de rättrogne som sitta hemma, utan att hafva ondt, hållas like med dem som använda sina ägodelar och sina personer att strida för Guds sak: Gud skall upphöja dem som använda sina ägodelar och sina personer att strida, en grad öfver dem som sitta hemma. Gud har lofvat dem alla paradiset; men dem som strida skall Gud benåda framför dem som sitta hemma, med en stor belöning,

*) Hvarken fånge att lösa, eller penningar till böter.

130) Kommentatorerne omtala mer än ett exempel på personer hvilka blefvo ihjelslagne och plundrade af Mohammeds krigare, under förevändning att de ej voro rättrogne, ehuru de förklarade sig sjelfve för sådane, i det de upprepade den vanliga trosbekännelsen och mötte dem med helsningen: "frid öfver eder." Se *Sale.*

98. I grader från Sig *), och tillgift, och barmhertighet; ty Gud är nådig, barmhertig.

99. I sanning, till dem som englarne ombragt, hvilka voro orättvise emot sina själar, hafva de sagt: hvilken lära bekänden J **)? De hafva svarat: vi voro svage i landet ***). *Englarne* hafva sagt: var icke Guds jord vid, att J kunden utflytta derpå †)? Men deras boning skall varda helvite, och bedröflig är bestämmelsen,

100. Undantagne de svage af män, qvinnor och barn, hvilka ej kunde finna medel och som icke blefvo styrde på vägen: dessa kan det hända att Gud skall förlåta, emedan Gud är mild, benägen att öfverse.

101. Och hvem som flyttar från hus och hem för Guds sak, skall finna på jorden många som göra detsamma, och öfverflöd. Och hvem som utgår från sitt hus, sökande tillflykt hos Gud och Hans apostel, och sedan döden hinner honom, då skall hans belöning blifva Guds omsorg ††); ty Gud är nådig, barmhertig.

102. Då J tågen omkring på jorden, är det icke synd för eder att J förminsken *något* af bönen, om J frukten att de som icke tro skola lägga

*) Gud skall upphöja dem som strida för Hans religion, i olika grader af salighet.

**) Efter orden: *hvaruti hafven J varit?* d. v. s. uti hvilken lära hafven J lefvat? Frågan är om vissa utaf Meckas invånare, hvilka antagit Islam, men hvilka icke allenast qvarblefvo i nämde stad efter profetens flykt derifrån, utan äfven stredo emot honom i slaget vid Bedr, der de stupade.

***) Vi kunde ej motstå deras öfvermagt ibland hvilka vi lefde.

†) Till exempel till Medina, hvarest ingen förtryckte eder religion.

††) Efter orden: *då faller hans belöning på Gud.*

försåt för eder; ty de otrogne äro edra uppenbare fiender.

103. Och då du *) är ibland dem, och du förrättar bönen åt dem, må då en del af dem stå upp *till bön* med dig, och må de taga sina vapen. Och då de gjort gudstjenst, må de draga sig bakom eder; och må en annan del framkomma, som icke gjort bön, och göra bön med dig, och må de taga sina försigtighetsmått och sina vapen. De som icke tro, skulle önska att J voren försumlige om edra vapen och edra saker, att de kunde öfverändakasta eder med ett anfall. Det är likväl icke synd för eder, om J ären besvärade af regn, eller J ären sjuke, att J läggen från eder edra vapen; men tager edra försigtighetsmått. I sanning har Gud beredt åt de otrogne ett nesligt straff.

104. Och då J hafven slutat bönen, ihågkommer Gud stående, och sittande, och *liggande* på edra sidor **). Men när J ären säkre, förrätter då bönen *till fullo;* ty bönen är föreskrifven de rättrogne att förrättas inom en viss tid.

105. J mågen ej tröttna att uppsöka *det otrogna* folket: om J liden, i sanning, lida de liksom J liden, men J hoppens från Gud, hvad de icke hoppas; och Gud är vetande, vis.

106. Vi hafva nedsändt till dig boken med sanningen, på det att du må dömma emellan menniskorna, enligt det som Gud visat dig; och icke må du vara en fullmägtig för bedragarne [131]): och

*) Nemligen profeten, ibland de rättrogne.

**) Det vill säga: vid alla tillfällen.

131) Denna och följande verser uppenbarades vid ett tillfälle då profeten var i begrepp, på vissa af sina följeslagares anmodan, att fälla en orättvis dom emot en Jude, anklagad för en stöld, som en Mohammedan hade begått, och detta för att försvara den sednares rygte. Se *Marracci.*

bed Gud om förlåtelse; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

107. Och icke må du strida för dem som bedraga sina egna själar; ty Gud älskar icke någon som är bedräglig, orättvis.

108. De dölja sig för menniskorna, men de skola ej dölja sig för Gud, ty Han är med dem då de hålla nattliga tal, som icke behaga Honom; och Gud är väl bekant med hvad de göra.

109. Se! J ären de som strida för dem i det verldsliga lifvet, men, hvem skall strida för dem med Gud på uppståndelsens dag, eller hvem skall blifva åt dem beskyddare?

110. Likväl, ho som gör ondt eller handlar orätt mot sin själ och sedan anropar Gud om förlåtelse, skall finna Gud benägen att öfverse, barmhertig.

111. Och ho som begår orättfärdighet, sannerligen begår han henne mot sin egen själ, och Gud är vetande, vis.

112. Och ho som begår synd eller orättvisa, och sedan kastar henne på en oskyldig, han har belastat sig med baktal och uppenbar orättfärdighet.

113. Och om icke Guds nåd varit med dig och Hans barmhertighet, visst skulle en del ibland dem sträfvat efter att förvilla dig; men de förvilla ju blott sig sjelfva, och dig skada de ej det ringaste. Gud har nedsändt till dig boken och visdomen, och lärt dig hvad du icke viste; och Guds nåd har varit stor mot dig.

114. Det är icke godt i mycket af det de säga hvarandra i hemlighet, undantagen den *) som anbefaller almosor, eller det som är rätt, eller enighet emellan menniskorna; och hvem som gör detta

*) D. v. s. undantagande dens tal som anbefaller almosor etc.

af begär att vara Gudi behaglig, honom skola vi gifva en stor belöning.

115. Men ho som sätter sig upp emot aposteln, sedan den rätta leden blifvit honom utvisad, och följer en annan väg än de rättrognes, vi skola låta honom erhålla hvad han eftertraktar, och vi skola låta honom brinna i helvite; bedröflig är bestämmelsen.

116. Sannerligen, Gud skall icke förlåta att man gifver Honom likar; men Han skall förlåta hvad som helst utom detta, åt hvem Han behagar: och ho som gifver likar till Gud, i sanning afviker han långt i villfarelse.

117. De åkalla icke, utom Honom, annat än qvinnliga ting, och de åkalla ju blott den onde satan,

118. Må Gud förbanna honom! Han *) har sagt: i sanning skall jag taga af dina tjenare en föreskrifven del, och jag skall förleda dem, och jag skall ingifva dem lustar, och jag skall befalla dem, och de skola afskära öronen [131]) på boskapen, och jag skall befalla dem, och de skola förändra Guds kreatur **); men ho som tager satan till beskyddare, utom Gud, visserligen skall han lida en uppenbar förlust.

119. Han gör dem löften och ingifver dem begär; men icke gör satan dem annat än bedrägliga löften.

*) Satan.

[131]) Profeten syftar här på ett vidskepligt bruk gängse hos de gamle Araberne, hvilka medelst öronens afklippande på vissa kameler och får, helgade dem åt sina afgudar, hvarefter de voro undantagne från allt bruk och fingo gå fritt omkring på fältet hvar de behagade.

**) Antingen igenom att stympa dem, eller att göra ett bruk deraf hvartill Skaparen ej hade ämnat dem. Se *Sale*.

120. Desses boning skall varda helvite; och de skola ej finna ställe att fly till derifrån.

121. Men de som tro och göra goda verk, dem skola vi införa i lustgårdar genom hvilka floder löpa, deri de skola evinnerliga vistas: *detta är* Guds verkliga löfte; och hvem är väl sannfärdigare än Gud i sitt ord?

122. Det är icke enligt edra önskningar, ej heller enligt deras önskningar som fått Skriften. Ho som gör ondt skall lönas derföre, och skall icke finna åt sig, utom Gud, hvarken beskyddare eller hjelpare.

123. Men de som göra af de goda gerningarne, antingen man eller qvinna, och äro rättrogne, de skola inkomma i paradiset och skola ej lida det ringaste orätt.

124. Hvilkens religion är väl bättre än hans, som underkastar sig Guds välbehag, och är välgörande och följer Abrahams lära *som var* renlärig? Och Gud tog Abraham till vän.

125. Och Gud tillhör hvad som finnes i himlarne och hvad som finnes på jorden; och Gud omfattar allting.

126. De skola rådfråga dig rörande qvinnorna; säg: Gud upplyser eder rörande dem, och det som är föreläst eder i boken om de faderlösa qvinnorna, hvilka J icke gifven det som är stadgadt för dem, och hvilka J önsken [132]) att ägta, och de svage af

[132]) Verbet رغب (Raghiba) som i texten är öfversatt: *"J önsken,"* har äfven en rakt motsatt betydelse; enligt den sednare blir meningen: *som J icke önsken ägta.* Man har föredragit den betydelse som blifvit gifvet åt ordet i texten, derföre att, i fråga om myndlingars orättvisa behandling, det synes naturligare att befara en orättfärdig bevekelsegrund hos förmyndaren i hans begär att gifta sig med sin mynd-

barnen, att J skolen iakttaga rättvisa emot de faderlöse: och hvad godt J gören, i sanning känner Gud detsamma.

127. Om en hustru fruktar från sin man misshandling eller hat, då är det icke synd för dem, att de bilägga *saken* emellan sig fredligt *); och förlikning är bättre *än skiljsmessa.* Girigheten har fått sitt säte i själarne; men om J gören godt och frukten Gud, sannerligen känner Gud hvad J gören.

128. Aldrig skolen J hafva förmåga att väga lika jemnt emellan qvinnorna **), äfven om J ifrigt önskaden; men icke mågen J luta med hela böjelsen *åt ett håll,* och lemna dem ***) liksom en den der hvarken har man eller friare †); utan om J kommen öfverens och frukten Gud, i sanning är Gud nådig, barmhertig.

129. Men om de göra skiljsmessa ††), skall Gud rikta dem båda utaf sitt öfverflöd †††); ty Gud är vidtomfattande, vis.

130. Och Gud tillhör hvad som finnes i himlarne och hvad som finnes på jorden. I sanning

ling, än i hans obenägenhet dertill. De som föredraga den andra tydningen, förmoda meningen vara: *som J icke önsken gifta bort,* för att emedlertid till eget bruk använda myndlingens egendom.

*) Det vill säga, att hustrun afstår något af sin hemgift eller egendom, om mannens motvilja derigenom kan mildras.

**) En man som har flera hustrur kan ej vara lika emot dem alla.

***) De andra hustrurna.

†) D. v. s. en hustru mot hvilken dess man ej uppfyller sin ägtenskapspligt, och hvars giftermål hindrar henne ifrån att antaga en annan mans anbud.

††) En man och hans hustru.

†††) Antingen välsigna dem med en fördelagtigare förening, eller göra deras ogifta tillstånd lyckosamt och lugnt.

hafva vi redan förmanat dem som fått Skriften före eder, och äfven eder, sägande: frukter Gud; och om J icke tron, så tillhör dock Gud hvad som finnes i himlarne och på jorden; och Gud är rik, prisvärd.

131. Och Gud tillhör hvad som finnes i himlarne och hvad som finnes på jorden; och Gud är tillräcklig till beskyddare.

132. Om Han behagar låter Han eder försvinna, o, menniskor! och frambringar andra; ty Gud är dertill mägtig.

133. Ho som önskar denna verldens lön, hos Gud är både detta och det tillkommande lifvets lön; och Gud är hörande, seende.

134. O, J som tron! varer orubblige i rättvisa då J ären vittnen inför Gud, äfven om det gäller eder sjelfve, eller föräldrar och anförvandter; vare sig en rik eller en fattig, ty Gud är närmare till dem *än J* *), hvarföre J ej mägen följa lustarne, så att J afviken från det rätta: och antingen J vrängen, eller J uppenbaren *sanningen*, visserligen känner Gud hvad J gören.

135. O, J som tron! tror på Gud och Hans apostel, och på Boken som Han låtit nedkomma till sin apostel, och Skriften som Han nedsändt förut: ty hvem som icke tror på Gud och Hans englar och Hans Skrifter och Hans apostlar och den yttersta dagen, i sanning afviker han långt i villfarelse.

136. Sannerligen, de som hafva trott och sedan blifvit otrogne, och derefter hafva trott och åter förnekat, och sedan tilltagit i otro, Gud är icke *sinnad* att förlåta dem, ej heller att visa dem väg.

*) Och känner sålunda om J gören dem orätt.

137. Förkunna skrymtarne att de skola få ett plågsamt straff,

138. De som taga de otrogne till beskyddare framför de rättrogne. Söka de magten hos dem? men, i sanning, all magt är hos Gud.

139. Och redan har Han gjort uppenbarelse åt eder i boken, sägande: då J hören Guds tecken skall det icke sättas tro till dem, utan det skall göras narr af dem; icke mågen J alltså sitta ned med dem *) tills de ingå i andra tal; ty då blifven J like dem. Sannerligen skall Gud församla skrymtarne och de otrogne allesamman i helvite,

140. De som gifva akt **) på eder, och om Gud skänker eder seger, säga: voro icke vi med eder? Och hvilka, om en fördel tillskyndas de otrogne, säga: hade vi icke öfverhanden öfver eder och afhöllo vi icke de rättrogne från eder ***)? Men på uppståndelsens dag skall Gud dömma emellan eder; och Gud skall ej göra väg för de otrogne emot de rättrogne.

141. Skrymtarne söka visserligen att bedraga Gud, men Han skall föra dem i mörkret. Och då de stå upp till bönen, stå de vårdslöst, att de må blifva sedde af menniskorna, och de komma ju ihåg Gud blott föga,

142. Vacklande emellan detta †) *och hörande* hvarken till den ena eller till de andra; men ho

som

*) Med skrymtarne och de otrogne.

**) För att se hvad vändning sakerna taga.

***) Meningen är, att skrymtarne säga till de otrogne: vi tillsammans med de rättrogne, voro eder öfverlägsne, men derigenom att vi ej förenade oss med dem emot eder, hindrade vi dem att förstöra eder.

†) Vacklande emellan tro och otro, och hållande hvarken med de rättrogne, eller med de otrogne.

som Gud låter gå vilse, åt honom skall du ej finna väg.

143. O, J som tron! icke mågen J taga de otrogne till vänner framför de rättrogne: önsken J att gifva Gud ett uppenbart bevis emot eder?

144. I sanning *skola* skrymtarne *komma* i helviteseldens nedersta botten *), och icke skall du finna åt dem hjelpare:

145. Undantagne dem som ångra sig och bättra sig, och som *sedan* hålla sig fast vid Gud, och upprigtigt bekänna sin religion till Gud, de tillhöra de rättrogne; och Gud skall härefter gifva de rättrogne en stor belöning.

146. Hvad skulle väl komma Gud att straffa eder, om J ären tacksamme, och J tron? Gud är belönande *och* vis.

147. Gud älskar ej att onda tal högt yttras, om icke af den som lider orätt; och Gud är hörande, vetande.

148. Om J uppenbaren hvad som är godt, eller J döljen det, eller J tillgifven hvad som är ondt, Gud är i sanning mild, mägtig.

149. Sannerligen, de som icke tro på Gud och Hans apostlar, och som vilja göra skillnad emellan Gud och Hans apostlar och säga: vi tro på några, och vi förneka andre; och som vilja taga en väg emellan detta,

150. Desse äro de verklige otrogne; och vi hafva beredt åt de otrogne ett nesligt straff.

151. Men de som tro på Gud och Hans apostlar och ej göra skillnad emellan någon af dem,

*) Djupare d. v. s. än alla andra syndare; en anmärkningsvärd dom.

till dem skola vi gifva deras belöning; och Gud är nådig, barmhertig.

152. Skriftens folk fordrar af dig, att du låter nedkomma till dem en bok ifrån himmelen; men redan hafva de begärt af Mose mer än detta, ty de sade: visa oss Gud ögonskenligt; och åskviggen slog ned dem, för deras orättfärdighets skull. Derefter togo de kalfven *till Gud,* sedan de tydliga bevisen kommit till dem, och vi förläto dem detta; men vi gåfvo Mose uppenbar magt.

153. Och vi upplyfte öfver dem berget *Sinai* vid deras förbund *); och vi sade till dem: inträder genom porten **) tillbedjande; och vi sade till dem: öfverträder icke sabbaten: och vi emottogo från dem en fast förbindelse.

154. Men för deras kränkning af sitt förbund och deras otro på Guds tecken, och deras orättvisa dråp af profeterne, och deras tal: våra hjertan äro oomskurne ***); (men Gud har tryckt insegel på dem för deras otro, derföre skola de icke tro, utom få)

155. För deras otro och deras yttrande om Maria en stor lögn,

156. Och för deras tal: vi hafva dräpt Messias Jesum, Marias son, Guds sändebud. De hafva icke dräpt honom, ej heller korsfäst honom, men en likhet †) för dem: och i sanning äro de som tvista om honom, i tvifvel derom; de hafva icke om honom någon kunskap; *de göra* ej annat än följa

*) Se not. 26.

**) Till Jericho eller Jerusalem.

***) Följden af denna början är, enligt kommentatorerne, att förstå inunder, och skall vara: *har Gud förbannat dem;* eller något dylikt.

†) Se not. 93.

inbillningen. Och icke hafva de dräpt honom i verklighet; men Gud har upptagit honom till sig; och Gud är mägtig, vis.

157. Och det finnes ej ibland Skriftens folk *någon*, utan att han visserligen skall tro på honom *) före sin **) död, och på uppståndelsens dag skall han blifva vittne emot dem.

158. För deras orättfärdighets skull som äro Judar, hafva vi förbjudit dem goda ting hvilka varit dem tillåtne ***), och för det de afvända många från Guds väg,

159. Och för deras bedrifvande af ocker, hvilket var dem förbjudet, och deras uppslukande af menniskors egendom i fåfänglighet: vi hafva beredt åt de otrogne af dem ett plågsamt straff.

160. Men de ibland dem som äro grundlige i lärdom, och de rättrogne, hvilka tro på det som till dig nedsändt blifvit, och det som blifvit nedsändt före dig, och hvilka iakttaga bönen, och gifva de stadgade almosorna, och tro på Gud och den yttersta dagen, desse skola vi gifva en stor belöning.

161. Sannerligen hafva vi gifvit dig uppenbarelse, liksom vi gifvit uppenbarelse till Noach och till profeterne efter honom; och vi hafva gifvit uppenbarelse till Abraham och Ismael och Isaak och Jakob, och Israels stammar och Jesum och Job och Jonas och Aaron och Salomo; och vi hafva gifvit David psalmerna.

162. Och *vi hafva sändt* apostlar hvilka vi redan omnämnt för dig förut, och apostlar hvilka vi

*) Det vill säga, att både Judarne och de Christne skola tro på Jesum.

**) Några anse detta pronomen hafva afseende på Jesus, i hvilket fall det bör heta: ”*före hans död.*”

***) Profeten syftar här på vissa födoämnen som Judarnes lag förbjuder, men hvilka han sjelf tillät sin läras bekännare.

icke omnämnt för dig; och Gud har talat till Mose med egen röst;

163. Apostlar bebådare af glädje, och hotande förmanare, att icke menniskorna skulle hafva någon ursäkt inför Gud, sedan apostlarne *blifvit sände till dem;* och Gud är mägtig, vis.

164. Men Gud bevittnar det som Han låtit nedkomma till dig; Han har låtit det nedkomma med sin kunskap; och englarne äro vittnen: Gud är dock ett tillräckligt vittne.

165. Sannerligen, de som icke tro, och afhålla *andra* från Guds väg, de hafva afvikit långt i villfarelse.

166. I sanning, de som icke tro och som handla orättfärdigt, Gud är icke *sinnad* att förlåta dem, ej heller att visa dem väg,

167. Om icke väg till helvite, deri de skola evinnerliga dväljas; och detta är för Gud lätt.

168. O, menniskor! nu har aposteln kommit till eder med sanningen från eder Herra, tror alltså, det är bättre för eder; men om J icke tron, tillhör dock Gud hvad helst som är i himlarne och på jorden; och Gud är vetande, vis.

169. O, J Skriftens folk! J mågen ej öfverskrida gränserna i eder religion, och J mågen ej säga om Gud annat än sanningen: Messias Jesus, Marias son, är blott Guds sändebud, och Hans ord, hvilket Han ingaf Maria, och en ande från Honom: tror alltså på Gud och Hans apostlar; och J mågen ej säga: *Gud är* tre; afhåller eder *derifrån,* det är bättre för eder. Gud är endast en Gud: vare det långt från Honom att Han skulle hafva en son! Honom tillhör hvad som är i himlarne och på jorden; och Gud är tillräcklig till beskyddare.

170. Messias försmår ej att vara Guds tjenare, ej heller englarne, hvilka få komma nära *Hans thron:*

171. Och ho som försmår Hans tjenst och högmodas, skall Han dock ihopsamla dem alla hos sig.

172. Och beträffande dem som tro och göra goda verk, Han skall gifva dem fullt ut deras belöning, och skall lägga till mer åt dem af sin nåd; men de som äro spottske och högmodas, dem skall Han straffa med ett plågsamt straff,

173. Och de skola icke finna åt sig, mot Gud, hvarken beskyddare eller hjelpare.

174. O, menniskor! nu har kommit till eder ett uppenbart bevis från eder Herra, och vi hafva nedsändt till eder ett klart ljus. Och beträffande dem som tro på Gud, och hålla sig fast vid Honom, dem skall Han innesluta i sin barmhertighet och nåd, och skall föra dem till sig en rätt väg.

175. De skola rådfråga dig. Säg: Gud bestämmer för eder i anseende till aflägsna slägtingar, *att,* om en man dör som icke har barn, och han har en syster, då skall hon hafva hälften af hvad han efterlemnar *); och han skall ärfva henne, om hon icke har barn: men om de äro tvenne *systrar,* då skola de båda *tillsammans* hafva två tredjedelar af hvad han efterlemnar. Och om det är syskon af båda könen, skall mankönets lott vara lika med tvenne af qvinnokönets: Gud upplyser eder att J icke mågen fara vilse; och Gud är allvetande.

*) Den andra hälften går till fursten. Här är fråga om ogifta personer som ej hafva några närmare slägtingar än de i texten omnämde.

V. KAPITLET.

Bordet *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, J som tron! uppfyller edra förbindelser. Boskapskreaturen **) äro tillåtne för eder, utom hvad som är eder föreläst såsom icke tillåtet af villbrådet då J ären stadde på den heliga vallfarten; ty Gud bestämmer hvad Han behagar.

2. O, J som tron! icke mågen J missbruka Guds heliga bruk ***), ej heller den fridlysta månaden, ej heller offren, ej heller deras prydnader †), ej heller den som vallfärdas till det fridlysta huset, sökande sin Herras nåd [133]) och välbehag.

3. Men när J fullbordat vallfarten, då mågen J jaga. Och icke skall menniskors ondska att afhålla eder från det fridlysta templet, drifva eder

*) I slutet af kapitlet förekommer en dikt om ett bord nedsändt från himmelen till Jesus, hvilket gifvit detta kapitel sitt namn.

**) Hvartill räknas vild boskap, gazeller och sådana djur, hvilka under vanliga förhållanden äro tillåtne till näringsmedel, men ej under vallfarten, då det är förbjudet att jaga och förtära villbråd.

***) Här är isynnerhet fråga om dem som förrättas vid vallfarten till Meckas tempel.

†) Omkring halsarne på de djur som fördes till Mecka att offras, hängdes löfqvistar och blommor, både såsom prydnad, och för att visa att de voro helgade till Gud, och sålunda borde få fritt framkomma till sin bestämmelse. Se *Marracci.*

133) Originalets ord betyder äfven ”*öfverflöd*,” och kan hafva afseende på Mohammedanernes handels-spekulationer under vallfarten till Mecka, hvilken stad vid nämnde högtid tillika är en ofantlig marknadsplats, der pelegrimerne utbyta de varor som de medföra, hvar och en från sitt håll.

att begå öfverträdelser [134]). Bistår hvarandra i rättvisa och gudaktighet; men bistår icke hvarandra i synd och orättvisa; och frukter Gud, ty Gud är sträng i straffet.

4. Förbjudet för eder är det som är sjelfdödt samt blod och svinets kött, och det som blifvit offradt i någon annans namn än Guds, och det som blifvit strypt, och det som blifvit ihjelslaget, och det som dött af ett fall, och det som blifvit ihjelstångadt, och det hvaraf vilddjur har ätit — utom det J slagten *) — och det som blifvit offradt åt afgudar, och att begära andel i det som bortlottas medelst pilar [135]); detta *allt* är synd. I dag ve

[134]) Utom den allmänna föreskriften att icke af något hämndbegär kränka de fridlysta månaderna, har detta ställe äfven afseende på ett af profetens märkvärdiga tåg till en stad kallad Hodeibija, belägen just på gränsen af Meckas fridlysta område, till en del inom och till en del utom detsamma. Detta tåg inträffade uti Hegirans 6:te år, och företogs med afsigt att på ett fredligt vis verkställa vallfarten till Meckas tempel, i följd af ett uråldrigt bruk hos Araberne, och som Mohammeds proselyter brunno af begär att iakttaga, sedan de i sex års tid varit uteslutne från Mecka, men hvilket afgudadyrkarne äfven nu hindrade dem ifrån att verkställa. Se den hist. Inledn.

*) Som J hinnen skära halsen af innan det ännu är dödt, för att låta bloden utrinna; hvarom icke är djuret — som synes af texten — ansedt för orent, och förbjudet till födoämne.

[135]) De gamle Araberne voro mycket begifne på ett lottospel som tillgick sålunda: en kamel slagtades och sönderdelades i flera stycken af olika storlek; derefter kastades lott om dessa stycken med elfva pilar, utan udd och fjädrar, af hvilka sju voro märkta, den 1:sta med ett streck, den 2:dra med två, o. s. v. till och med den 7:de, de öfriga fyra voro omärkte. De af spelarne på hvilkens lott föllo de omärkta pilarne, fingo betala kamelen; de andra erhöllo deraf, utaf delarne, lika många som svarade emot strecken på deras respective pilar; och vinsten utdelades derefter alltid till

dem som otrogne gått ifrån eder lära! frukter alltså icke dem, utan frukter mig.

5. I dag har jag åt eder fullbordat eder religion, och har fullkomnat min nåd emot eder, och det har behagat mig att gifva eder Islams religion. Men ho som är tvingad af hunger *), utan att *uppsåtligen* afvika till synd; då sannerligen är Gud benägen att öfverse, barmhertig.

6. De skola fråga dig hvad som är dem tillåtet? Svara: de goda tingen äro eder tillåtne, och det J lären rofdjuren inöfvade som hundar *att fasttaga* **), hvilka J lären af det som Gud lärt eder: äter alltså af det de fasttaga åt eder, och ihågkommer Guds namn dervid; och frukter Gud; ty Gud är snar med räkningen.

de fattige. Emedlertid, då segervinnarne ofta brukade drifva gäck med dem som förlorade, uppstodo trätor hvilka stundom förorsakade blodsutgjutelse, och så allvarsamma följder, att profeten slutligen alldeles förbjöd detta spel. Det var äfven brukligt att medelst lottkastning med pilar bestämma andelar i taget byte, och i hvilken annan egendom som helst. Se *Riccardsons* Arab. Lex. 1829 års upplaga, sid. 949 och 1542 under orden ضارب och میسر

En annan vidskepelse med dylika pilar underhölls af de öfverste presterne vid Meckas tempel. De hade invigt dem genom vissa inristade märken eller tecken, och förkunnade sina orakler enligt de rörelser nämde pilar gjorde då de blåste på dem. Ur *Marracci*, enligt Djalalo'ddin.

*) Att äta af det som är förbjudet.

**) Det villbråd som tages af sådana djur är ett tillåtet födoämne. Morerne i Marocko finna ett stort nöje i att jaga kaniner medelst vesslan, en hufvudfiende till dessa djur. Hon insläppes i öppningen till kaninens håla, och denne, om han ej hinner ut på motsatta hållet, blifver genast expedierad af det lilla rofdjuret, som, om det får tid på sig, suger ut till sista blodsdroppen hos sitt offer och derefter faller i en fullkomlig léthargie, som varar flera timmar.

7. I dag hafva de goda tingen blifvit eder tillåtne, och deras födoämnen som fått Skriften *) äro tillåtne eder, och edra födoämnen äro tillåtne dem: och de ärbara qvinnorna, hvilka äro rättrogna, och de ärbara qvinnorna ibland dem som före eder fått Skriften, *äro eder tillåtna* **), då J gifven dem deras hemgift; att lefva gifte med, icke utsväfvande, ej heller att hålla såsom frillor. Och ho som förnekar tron, fåfängt är hans verk, och i det tillkommande lifvet skall han blifva af de förtappade.

8. O, J som tron! då J stån upp till bönen, tvager edra ansigten, och edra händer ända till armbågarne; och gnider edra hufvuden, och edra fötter ända till fotknölarne;

9. Och om J ären befläckade igenom sädesflöd, rener eder: och om J ären sjuke, eller på resa, eller någon af eder kommer från afträdet, eller J hafven vidrört qvinnor, och J ej finnen vatten, tager då fint godt stoft, och gnider dermed edra ansigten och edra händer. Gud vill icke pålägga eder någon svårighet; men Han önskar att rena eder, och att fullkomna sin nåd emot eder, på det att J mågen vara tacksamme.

10. Och ihågkommer Guds nåd emot eder, och Hans förbund som Han ingått med eder, då J saden: vi hafva hört, och vi lyda ***); och frukter Gud; ty Gud känner hvad som bor i bröstet.

*) Nemligen Judarnes.

**) Denna tillåtelse gafs den tiden då profeten ännu hoppades att kunna omvända Judarne till sin nya lära.

***) En formel som brukas af underhafvande när de hylla en furste. Proselyterne från Medina begagnade sig deraf då de på berget al Akaaba svuro att för profeten offra lif och blod. Se: den hist. Inledn.

11. O, J som tron! varer orubblige i rättvisa, då J ären vittnen inför Gud; och ej skall menniskors hat drifva eder derhän att J icke handlen rätt: handler rätt, det är närmare till gudsfruktan; och frukter Gud; ty Gud känner hvad J gören.

12. Gud har lofvat dem som tro och göra goda verk, att de skola få förlåtelse och en stor belöning.

13. Men de som icke tro, och göra våra tecken till lögn, de varda helvitets invånare.

14. O, J som tron! ihågkommer Guds nåd emot eder, då menniskor hade i sinnet att utsträcka sina händer mot eder, och Han höll tillbaka deras händer från eder; och frukter Gud; och på Gud må de rättrogne förtrösta.

15. Och fordom ingick Gud förbund med Israels barn, och vi reste upp ibland dem tolf hufvudmän. Och Gud sade: sannerligen är jag med eder: om J iakttagen bönen, och gifven de föreskrifna almosorna, och tron på mina apostlar, och bistån dem, och försträcken Gud ett vackert lån, visserligen skall jag aftvå från eder edra synder, och införa eder i lustgårdar genom hvilka löpa floder; men ho ibland eder som blir otrogen efter detta, i sanning, afviker han från den raka vägen;

16. Men för deras kränkning af sitt förbund, hafva vi förbannat dem, och hafva gjort deras hjertan hårda: de vrida orden från deras ställen, och hafva glömt en del af det hvarom de blifvit påminte *): och du skall ej upphöra att varseblifva bedrägerier utaf dem, undantagne få ibland dem;

*) Hvarmed profeten alltid förstår, att Judarne borttogo från Skriften de profetior om honom sjelf, som han förmenade der skulle finnas.

men öfverse med dem, och förlåt; ty Gud älskar dem som väl göra.

17. Med dem som säga: "vi äro Christne," ingingo vi äfven förbund; men de hafva förgätit en del af det hvarom de blifvit erinrade, derföre hafva vi uppväckt emellan dem fiendskap och hat, till uppståndelsens dag; och Gud skall förkunna dem härefter hvad de gjorde.

18. O, J Skriftens folk! nu har vårt sändebud kommit till eder, att uppenbara för eder mycket af det J dolden af Skriften, och att öfverse med mycket *): nu har kommit till eder från Gud ljus och en klar bok, hvarigenom Gud skall leda dem som följa Hans välbehag fridens väg; och skall utföra dem från mörkret till ljuset, med sin vilja; och skall styra dem på en rätt väg.

19. Visserligen äro de otrogne som säga: Gud är i sanning Messias, Marias son. Svara: hvem då förmår det ringaste mot Gud, om Han ville tillintetgöra Messias, Marias son, och hans moder, och alla dem som finnas på jorden?

20. Guds är riket öfver himlarne och jorden och hvad som är deremellan; Han skapar hvad Han behagar; och Gud är allsmägtig.

21. Judarne och de Christne säga: vi äro Guds barn och Hans älsklingar. Svara: hvarföre då straffar Han eder i edra synder? Nej, men J ären menniskor af dem Han skapat: Han förlåter hvem Han vill, och Han straffar hvem Han vill. Guds är riket öfver himlarne och jorden och hvad som är deremellan; och hos Honom är det bestämda målet.

*) D. v. s. att lägga i dagen det väsendtligaste af hvad Judarne och de Christne förmodades dölja af Skrifterna, men att ej upptaga det mindre väsendtliga.

22. O, J Skriftens folk! nu har vårt sändebud kommit till eder, att upplysa eder, efter ett uppskof emellan apostlarne*), att J icke mågen säga: det har ej kommit till oss hvarken någon glädjebebådare, eller hotande förmanare; ty nu har kommit till eder en bebådare af glädje och en hotande förmanare; och Gud är allsmägtig.

23. Och *mins* när Mose sade till sitt folk: o, mitt folk! ihågkommer Guds nåd emot eder, då Han förordnade profeter ibland eder, och tillsatte konungar åt eder, och gaf eder det som Han icke gifvit någon i verlden.

24. O, mitt folk! träder in i det välsignade landet som Gud bestämt åt eder; och vänder ej ryggen till, att J ej mågen vända om med förlust.

25. De svarade: o, Mose! i sanning är der ett folk af jättar; icke skola vi dit inträda, intill dess de utgå derifrån; men om de utgå derifrån, då skola vi inträda.

26. Tvenne män af dem som fruktade *Herran*, mot hvilka Gud varit nådig, sade: går in på dem i porten; och när J trädt inom den, då skolen J blifva segervinnare; och på Gud mågen J förtrösta, om J ären rättroende.

27. De svarade: o, Mose! aldrig någonsin skola vi dit inträda, så länge de der förblifva, men gack du och din Herre och strider J, ty vi qvarblifva här.

28. Han sade: o, Herre! sannerligen har jag ej magt, utom öfver mig sjelf, och min broder;

*) Här menas med *"uppskof emellan apostlarne,"* tiderymden som förflyter emellan tvenne himmelska sändebuds uppträdande ibland menniskorna, såsom ifrån Mose till Jesus, och ifrån den sistnämnde till Mohammed.

gör derföre skillnad emellan oss och det ogudaktiga folket.

29. Svarade *Herren:* sannerligen skall det *landet* vara förbjudet för dem, i fyratio år, som de skola irra förvirrade på jorden; och ej må du sörja öfver de ogudaktiga menniskorna.

30. Och uppläs för dem med sanning historien om Adams tvenne söner, då de offrade ett offer, och den enes af dem emottogs, men den andres ej blef emottaget. Han *) sade: jag skall i sanning dräpa dig. Svarade *Abel:* Gud emottager *offer* blott af de gudfruktige;

31. Sannerligen, om du utsträcker din hand mot mig, för att dräpa mig, är icke jag den som utsträcker min hand mot dig, för att dräpa dig; ty jag fruktar Gud, verldarnes Herre:

32. Jag önskar i sanning att du må ådraga dig min synd, och din synd, och att du må blifva *en* af eldens invånare; ty det är de orättfärdiges lön.

33. Men hans själ tillät honom sin broders dråp, och han dräpte honom, och vardt utaf de förtappade.

34. Och Gud sände en korp, som krafsade i jorden, för att visa honom huru han skulle dölja sin broders lik; han sade: o, ve mig, jag är oförmögen att likna denna korp och dölja min broders döda kropp! och han blef af de ångerfulle.

35. Af denna orsak hafva vi föreskrifvit åt Israels barn, att ho som dräper en menniska, utan *att* en menniska *har dräpt en annan,* eller begått brott på jorden, det är liksom skulle han hafva dräpt hela menniskoslägtet; och ho som frälsar någons lif, det är liksom skulle han hafva gifvit hela menniskoslägtet lif.

*) Kain.

36. Förr hafva våra apostlar kommit till dem med uppenbara bevis, hvarpå i sanning en mängd ibland dem derefter *blifvit* befrämjare af dåragtighet på jorden.

37. Deras lön som föra krig mot Gud och Hans apostel, och sträfva att åstadkomma förderf på jorden, *skall* blott *blifva,* att de skola dräpas, eller korsfästas, eller få afhuggne deras händer och deras fötter på motsatta sidor [136]), eller blifva förviste landet: detta skall blifva deras vanära i denna verlden, och i det tillkommande lifvet skola de lida ett stort straff;

38. Utom dem som ångra sig innan J läggen hand på dem, ty veter att Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

39. O, J som tron! frukter Gud och söker att komma i nära förening med Honom, och kämper för Hans sak, på det att J mågen blifva lycklige.

40. Sannerligen, de som icke tro, om de än hade allt hvad som finnes på jorden och lika mycket dertill, för att återlösa sig dermed från pina på uppståndelsens dag, skall det icke emottagas af dem; men de skola få ett plågsamt straff.

41. De skola önska att komma ur elden, men icke skola de utkomma derifrån; utan de skola lida en oafbruten pina.

136) Det vill säga, högra handen och venstra foten, och tvertom. De straff som här äro utfäste, äro icke alltid pålagde. Bastonaden har på många ställen efterträdt det grymma bruket att afhugga händer och fötter, som dock ännu äger rum på andra. För öfrigt bero brottmålslagarne och deras tillämpning, i de Mohammedanska länderna, ofta på den befallandes godtycke; och vid sidan af ett och annat sällsynt exempel på mildhet, ser man der grymheter utöfvas, hvilka man ej skulle tro kunna tillåtas af ett menniskohjerta.

42. På tjufvar af båda könen afhugger deras händer till lön för hvad de begått, en exemplarisk bestraffning från Gud; och Gud är mägtig, vis.

43. Men ho som ångrar sig efter sin orättfärdighet, i sanning skall Gud blifva mot honom nådig; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

44. Vet du icke att riket öfver himlarne och jorden tillhör Gud? Han straffar hvem Han vill, och Han förlåter hvem Han vill; och Gud är allsmägtig.

45. O, apostel! icke må du sörja öfver dem som hasta till otron, hvilka säga med sina munnar: vi tro; men hvilkas hjertan icke tro: eller öfver dem som äro Judar, hvilka lyssna till lögnen, hvilka lyssna till andra menniskor, de skola icke komma till Dig. De vränga orden från sina ställen, sägande: om detta föres till eder, antager det då, men om det icke föres till eder, tager eder till vara *). Och den hvars förförelse Gud önskar, icke skall du förmå det ringaste för honom mot Gud. Desse äro de hvilkas hjertan Gud icke vill rena; de skola få skam i denna verlden, och i det tillkommande lifvet skola de lida ett svårt straff;

46. De som lyssna till lögnen, som uppsluka det olofliga **): men om de komma till dig ***), döm då emellan dem, eller drag dig undan ifrån dem. Och om du drager dig undan ifrån dem, skola de icke skada dig det ringaste. Men om du

*) Det vill säga: om det som Mohammed lärer eder öfverensstämmer med Skriften såsom vi förstå henne, antagen det då såsom Guds ord, hvarom icke så förkasten det.

**) Antingen förbudna födoämnen, eller förbuden ränta och mutor.

***) Om Judarne vädja till din domstol.

dömmer, döm då med rättvisa emellan dem; ty Gud älskar de rättrådige.

47. Och huru skulle de väl underkasta sig din dom, då de hafva Lagen i hvilken är Guds dom, och likväl vända tillbaka derefter *)? Men desse äro icke af de rättroende.

48. I sanning hafva vi nedsändt Lagen i hvilken är vägledning och ljus, enligt hvilken profeterne, som bekände Islam, dömde dem som voro Judar; och *likaledes dömde* de öfverste presterne och de skriftlärde, enligt det som de fått i förvar af Guds bok, och de voro vittnen på henne: alltså mågen J icke frukta menniskorna, utan frukter mig. Och ej mågen J bortbyta mina tecken för ett ringa pris: och ho som icke dömmer enligt hvad Gud nedsändt, desse äro de otrogne.

49. Vi hafva föreskrifvit dem deri **), att lif *skall gälda* för lif, och öga för öga, och näsa för näsa, och öra för öra, och tand för tand, och sår *enligt* vedergällningsrätt: men ho som gör almosor ***) deraf, det skall tillräknas honom såsom ett försoningsoffer: och ho som icke dömmer enligt hvad Gud nedsändt, desse äro de orättfärdige.

50. Och vi läto följa i deras †) fotspår Jesus, Marias son, bekräftande det som var före honom af Lagen; och vi gåfvo honom Evangelium, i hvilket är vägledning och ljus, bekräftande det som fanns

*) De som icke rätta sig efter sin egen lags föreskrifter, då de gå emot deras begär, huru kan man vänta att de skola underkasta sig profetens domslut.

**) Uti Mose lag.

***) Antingen efterskänker sin rätt att hämnas, eller de böter som må blifva honom tilldömde.

†) De ofvannämnde profeternes.

fanns före detsamma af Lagen, och en vägledning och förmaning åt de gudfruktige:

51. Och att Evangelii bekännare må dömma enligt hvad Gud nedsändt deri: och ho som icke dömmer enligt hvad Gud nedsändt, desse äro de ogudaktige.

52. Och till dig hafva vi nedsändt Boken *) med sanningen, bekräftande det som fanns före henne af Skrifterna, och ett slutligt vittnesbörd derpå: döm alltså emellan dem enligt hvad Gud nedsändt, och ej må du följa deras begär framför det som till dig kommit af sanningen: till hvarje *läras bekännare* ibland eder hafva vi gifvit en lag och en bred väg.

53. Om Gud behagat, visserligen skulle han gjort eder bekännare af en enda lära; men *Han har låtit eder åtskiljas*, att Han må pröfva eder genom det Han gifvit eder: täfler alltså att öfverträffa hvarandra i goda verk; till Gud skolen J alla återvända, och Han skall förklara eder det hvaruti J voren stridige.

54. Döm då emellan dem enligt hvad Gud nedsändt; och ej må du följa deras begär: utan tag dig till vara för dem, att de icke må förleda dig från något af det som Gud nedsändt till dig. Och om de vända ryggen till, vet att Gud endast vill träffa dem i någon af deras synder: och sannerligen äro en mängd af menniskorna ogudaktiga.

55. Månne de önska okunnighetens dom **)? Men hvem är bättre än Gud att fälla dom, åt menniskor som hafva fast tro?

*) Koran.

**) Dermed menas den lagskipning som iakttogs ibland afgudadyrkarne, innan de blefvo upplyste genom den nya religionen.

56. O, J som tron! tager icke Judarne och de Christne till vänner; de äro hvarandras vänner: och ho ibland eder som ingår vänskap med dem, han tillhör dem. Gud skall, i sanning, icke vägleda de orättfärdiga menniskorna.

57. Du skall se dem i hvilkas hjertan är sjukdom, hasta ibland dem, sägande: vi frukta att motgång kunde träffa oss *). Men det kan hända att Gud gifver seger, eller en befallning från sig **), och att de må blifva ångerfulle öfver det som de dölja i sina själar.

58. Och de som tro skola säga: äro desse de som svurit vid Gud sin kraftiga ed, att de säkert äro med eder? Fåfänge äro deras verk, och de skola blifva af dem som lida förlust.

59. O, J som tron! för hvilken ibland eder som vänder om ifrån sin religion, skall Gud bringa *i stället andra* menniskor, som Han skall älska, och hvilka skola älska Honom, ödmjuke emot de rätttrogne, mot de otrogne manhaftige, hvilka skola kämpa för Guds sak, och icke frukta hädarens förebråelse. Detta är Guds nåd som Han gifver till hvem Han behagar; och Gud är vidtomfattande, vetande.

60. Edert stöd är blott Gud och Hans apostel och de som tro, hvilka iakttaga bönen och gifva de stadgade almosorna, och de som buga sig ***):

61. Och de som välja till vänner Gud och

*) Detta har afseende på sådant folk som, ehuru de hade antagit Islam, ville hålla sig väl med profetens fiender, för att vara säkre äfven i det fall att hans sak ginge under.

**) Till de otrognes utrotande.

***) I bönen.

Hans apostel och dem som tro, i sanning, *äro de* Guds stridsmän, de skola blifva segervinnare.

62. O, J som tron! J mågen ej taga till vänner sådane ibland dem som före eder fått Skriften och de otrogne, hvilka hafva eder religion till spe och gyckel; utan frukter Gud, om J ären rättrogne.

63. Och då J kallen till bönen, hafva de henne till skämt och gyckel; detta emedan de äro menniskor utan förstånd.

64. Säg: o, J Skriftens folk! antingen haten J oss blott derföre att vi tro på Gud och på det som till oss blifvit nedsändt, och det som blifvit nedsändt förut, eller derföre att största delen af eder äro gudlöse?

65. Säg: månne jag skall förtälja eder värre än detta *), *nemligen* lönen hos Gud för dem som Gud förbannat, på hvilka Han blifvit vredgad, och af hvilka Han gjort apor och svin, och Taghuts tjenare? Desse *skola komma i* det värsta rummet, ty de hafva afvikit längst från den raka vägen.

66. Då de kommo till eder sade de: vi tro; men de inträdde med otro, och dermed gingo de ut: Gud känner dock hvad de dolde.

67. Och du skall se en mängd af dem hasta till synden och ondskan, och att uppsluka det olofliga **): elakt, i sanning, är det de gjorde.

68. Om icke de öfverste presterne och de skriftlärde förbjöde dem deras syndiga tal, och deras slukande af hvad som är olofligt, bedröfligt vore, i sanning, det de skulle göra.

*) Värre än att tro på Korans lära.

**) Se vers. 46 och noten derunder.

69. Och Judarne säga: Guds hand är bunden *). Må deras händer blifva bundne, och må de blifva förbannade för hvad de sagt! Tvertom! Hans händer äro båda utsträckte, Han utdelar *sin nåd* huru Han behagar. Men visst skall det som till dig nedsändt blifvit från din Herra, öka hos många af dem ogudaktigheten och otron; och vi hafva sått ibland dem fiendskap och hat tills uppståndelsens dag. Så ofta de upptända krigets låga, skall Gud utsläcka henne; och de skola sträfva att åstadkomma förderf på jorden; men Gud älskar ej dem som åstadkomma ondt.

70. Men om Skriftens folk trodde, och fruktade Herran, visserligen skulle vi aftvå från dem deras synder, och införa dem i vällustiga trädgårdar. Och om de rigtigt efterlefde Lagen och Evangelium, och det som till dem nedsändt blifvit från deras Herra, skulle de säkert njuta af *det som är* ofvan dem, och af *det som är* under deras fötter **): ibland dem äro menniskor som hålla medelvägen; men en mängd af dem, ondt är hvad de göra.

71. O, apostel! förkunna hvad som till dig nedsändt blifvit från din Herra ***); ty om du icke gör det, låter du ej framkomma Hans budskap; och Gud skall försvara dig emot menniskorna; ty Gud vägleder icke folk som äro otrogne.

72. Säg: o, J Skriftens folk! J ären icke *grundade* på någonting intill dess J rigtigt efterlefven Lagen och Evangelium, och det som blifvit nedsändt till eder ifrån eder Herra. Men visserligen skall det som till dig nedsändt blifvit från din

*) D. v. s. Gud håller tillbaka sina välgerningar.

**) Af himmelens och jordens skatter.

***) Nemligen allt, af det som har blifvit dig uppenbaradt.

Herra, öka hos många ibland dem ogudaktigheten och otron; dock icke må du sörja öfver menniskor som äro otrogne.

73. Sannerligen, de som tro, och de som äro Judar, och Sabéerne, och de Christne, hvilka som tro på Gud och den yttersta dagen, och göra det rätt är, ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja *).

74. Vi hafva fordom ingått förbund med Israels barn, och vi hafva sändt till dem apostlar. Så ofta en apostel kom till dem med det som icke behagade deras själar, anklagade de några för lögn, och dräpte andra.

75. Och de tänkte att det icke skulle blifva straff, och de blefvo blinde och döfve: dock vardt Gud sedan nådig emot dem, men de blefvo åter blinde och döfve; en mängd ibland dem: men Gud såg hvad de gjorde.

76. Visserligen äro de otrogne hvilka säga: Gud är i sanning Messias, Marias Son; ty Messias sade: o, Israels barn! tjener Gud, min Herre och eder Herre. Sannerligen, ho som gifver likar till Gud, honom skall Gud förbjuda paradiset, och hans boning skall varda elden; och de orättfärdige skola ej få någon hjelpare.

77. Visserligen äro de otrogne som säga: Gud *Han är* i sanning den tredje af tre; ty det finnes ingen Gud utom en Gud: och om de icke upphöra med hvad de säga, säkert skall ett plågsamt straff drabba dem ibland dem, hvilka icke tro.

78. Skola de då icke omvända sig till Gud och anropa Honom om förlåtelse? Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

*) Se not. 25.

79. Icke var Messias, Marias son, annat än en apostel, redan hafva funnits apostlar före honom; och hans moder var en sannfärdig qvinna: de förtärde båda föda. Se huru vi utvisa åt dem tecknen *), och märk sedan huru de äro beslagne med lögn!

80. Säg: skolen J dyrka, utom Gud, det som hvarken kan göra eder skada eller gagn? Men Gud Han är den Hörande, den Vetande.

81. Säg: o, J Skriftens folk! öfverskrider ej måttan i eder religion tvertemot sanningen; och följer icke menniskors önskningar som redan hafva afvikit förut, hvilka vilsefört många och gått vilse från den raka vägen.

82. Förbannade blefvo de af Israels barn som icke trodde, genom Davids tunga, och Jesus, Marias son; detta derföre att de voro olydige och förbröto sig: de afhöllo icke hvarandra från det orättfärdiga som de begingo; bedröfligt var i sanning det som de gjorde **).

83. Du skall se många af dem ingå vänskap med dem som icke tro ***). Elakt är i sanning hvad deras själar förutsändt åt dem, emedan Gud är vredgad på dem, och att de evärdeliga skola dväljas i pinan.

84. Och om de trodde på Gud och profeten, och på det som blifvit nedsändt till honom, skulle de icke taga dem till vänner; men en mängd af dem äro gudlöse.

*) Bevisen på Guds enhet.

**) Denna vers skall isynnerhet hafva afseende på historien om Judarnes kränkning af sabbaten, omnämd uti not. 28, och hvarom äfven är fråga i 65:te versen af detta kapitel.

***) Det vill säga, med individer af de afgudiske Arabstammarne.

85. Du skall säkert finna ibland menniskorna Judarne och dem som bedrifva afguderi häftigast i fiendskap mot dem som tro; och du skall säkert finna dem närmast i vänskap till dem som tro, hvilka säga: "vi äro Christne;" detta emedan andelige och munkar äro ibland dem, och att de icke äro uppblåste af högmod.

86. Och då de åhöra det som blifvit nedsändt till aposteln, skall du se deras ögon fyllas af tårar [137]), derföre att de igenkänna det vara sanningen, de skola säga: o, Herre! vi tro, uppskrif oss derföre jemte vittnena.

87. Och hvarföre skulle vi icke tro på Gud och på det som till oss kommit af sanningen, och längta efter att vår Herre må införa oss ihop med de rättfärdiga menniskorna *)?

88. Och för hvad de hafva sagt skall Gud belöna dem med lustgårdar genom hvilka löpa floder, att deri evinnerliga vistas; och detta är deras belöning som väl göra. Men de som icke tro och göra våra tecken till lögn, de varda helvitets invånare.

89. O, J som tron! icke mågen J förbjuda goda ting hvilka Gud tillåtit eder [138]), men icke

137) Här är fråga om en konung i Ethiopien, som, med flera af sina undersåtare, öfvergaf den Christna religionen och omfattade profetens lära. Se *Sale.*

Nb. Uti den historiska afhandlingen som föregår Korans Svenska öfversättning, hafva vi anmärkt, att den Christna kyrkans scribenter antingen förbigå denna omvändelse med fullkomlig tystnad, eller ock bestrida den.

*) Uti paradiset.

138) Dessa ord blefvo uppenbarade då vissa af Mohammeds lärjungar öfverenskommo att underkasta sig ett oupphörligt fastande och vakande, och att afhålla sig ifrån qvinnor, köttätande, sofvande i säng, och andra lifvets lofliga njutningar,

heller öfverträda *stadgad lag;* ty Gud älskar ej dem som öfverträda.

90. Åter af det tillåtna goda hvarmed Gud försörjt eder; och frukter Gud, Honom på hvilken J tron.

91. Gud skall icke straffa eder för ett obetänksamt ord i edra eder; men Han skall straffa eder för hvad J edligen binden eder till *om det brytes.* Då *varde* syndaboten derföre, att gifva föda till tio fattige, af det måttliga hvarmed J nären edra egna hushåll, eller att kläda dem, eller att lösa en fånge; men ho som icke finner *medel* *), då *hålle han* en fasta i tre dagar: detta är en syndabot för edra eder, när J försvärjen eder; håller alltså edra eder. Sålunda utvisar Gud för eder sina tecken, på det att J mågen blifva tacksamme.

92. O, J som tron! vin och vågspel och afbilder och lottkastning med pilar **) *äro* endast en styggelse af satans verk, undviker dem derföre, på det att J mågen blifva lycklige.

93. Satan önskar att blott utså ibland eder fiendskap och hat igenom vin och spel, och att afvända eder från Guds hugkomst och från bönen: månne J då skolen upphöra *dermed?* Lyder Gud och lyder aposteln, och tager eder till vara; men om J vänden tillbaka, veter då att vår apostel åligger det offentliga predikandet.

94. Det är icke synd för dem som tro och göra goda verk, i det hvaraf de *redan* njutit, så

i likhet med vissa sjelfförsakande Christne; men profeten ogillade detta, och förklarade, att han icke ville hafva några munkar i sin religion. Se *Sale* och *Marracci.*

*) Till hvarken det ena eller det andra af dessa olika sätt att bota för synden.

**) Se not. 135

fort de frukta Gud, och tro, och göra goda verk, och sedan frukta Gud och tro, och åter frukta Gud och göra godt; ty Gud älskar de välgörande.

95. O, J som tron! visserligen skall Gud pröfva eder något genom villbrådet som J kunnen taga med edra händer och edra lansar [139]), att Gud må veta ho som fruktar Honom i tysthet; men ho som öfverträder efter detta, han skall lida ett plågsamt straff.

96. O, J som tron! J mågen icke döda villbråd under det J bären pilgrims-drägten [140]); och ho ibland eder som dödar det uppsåtligen, hans lön *varde, att gifva* af hjordarne [141]) lika med det som han har dödat; enligt hvad tvenne rättvisa män ibland eder skola dömma, såsom ett offer hvilket framkommer till Kaabah *); eller *varde hans* syndabot att gifva föda åt fattige, eller att försona

[139]) Denna pröfning ägde rum vid tåget till Hodeibija, under hvilket, enligt sägen, en sådan mängd af fåglar och andra djur omgåfvo de rättrogne, att de hindrade deras march, och kunde tagas med händerna, hvilket dock var en synd, emedan Mohammed och hans följeslagare voro stadde på vallfarten till Kaabah, och redan antagit egenskap af pelegrimer. Se *Sale.*

[140]) Pelegrims-drägten, som påtages vid vissa samlingsställen, innan framkomsten till Mecka, består af tvenne långa yllestycken, det ena buret på bara kroppen om medjan, det andra kastadt öfver skuldrorna, ett slags sandaler på fötterna, och bart hufvud. Se *Sales* Prel. Disc. Ali Bey's resa.

[141]) Originalets ord نعم (Naām) betyder egentligen Kameler och Får, men på detta ställe menas dermed all boskap, och äfven fjäderfä, hvaraf menniskorna lifnära sig.

*) D. v. s. den brottslige skall, i stället för det djur han olagligen fällt, gifva ett af sina kreatur, att offras vid Kaabah, och detta djur skall vara af ungefär lika värde med det olagligen dödade, enligt tvenne värderingsmäns samvetsgranna uppskattning.

det med en fasta, att han må smaka det onda af sin gerning: Gud förlåter hvad som skett, men ho som återfaller, på honom skall Gud hämnas; ty Gud är mägtig, med hämnden i sitt våld.

97. Hafvets villbråd är eder tillåtet, och att äta deraf; till gagn för eder och för den vägfarande; men jordens villbråd är eder förbjudet, så länge J förblifven helgade pelegrimer: och frukter Gud hos hvilken J skolen blifva samlade.

98. Gud har instiftat Kaabah, det fridlysta huset, en ståndpunkt för menniskorna, och den fridlysta månaden, och offret, och prydnaderna *); detta på det att J mågen veta, att Gud känner hvad som är i himlarne och på jorden, och att Gud är allvetande. Veter att Gud är sträng i straffet, men att Gud *också* är benägen att öfverse, barmhertig.

99. Aposteln åligger ju blott predikandet; och Gud känner hvad J läggen för en dag, och hvad J döljen.

100. Säg: icke skall det onda och det goda anses för lika, om än det ondas öfverflöd **) skulle behaga dig; men frukter Gud, o, J som hafven förstånd! på det att J mågen blifva lycklige.

101. O, J som tron! forsker icke efter saker *hvilka*, om de blefve uppdagade för eder, kunde bedröfva eder; men om J frågen derom då Koran [142])

*) Se 2:dra versen, med not, i detta samma kapitel.

**) Rikedom och framgång genom onda medel, eller hos de elake.

[142]) Ordet قرآن (Koran) som är namnet på profetens så kallade uppenbarelser, betyder äfven *"läsning," "en läslig bok;"* dermed förstås för öfrigt icke allenast nämnde uppenbarelser tagne i deras helhet, utan äfven hvarje särskilt stycke eller kapitel deraf, hvilket allt kom i dagen tid efter an-

uppenbaras, skola de blifva uppdagade för eder[143]), Gud förlåter eder för dem; ty Gud är nådig, mild: redan hafva menniskor före eder forskat efter sådane, och sedan hafva de derigenom blifvit otrogne.

102. Gud har ingenting stadgat rörande Bahirah, eller Saaibah, eller Ouasilah, eller Ham *); men de som icke tro, uppdikta lögn om Gud, och största delen af dem hafva icke förstånd.

103. Och då det säges till dem: kommer till det som Gud nedsändt och till aposteln, svara de: det som vi funno våra fäder bekänna, gör tillfyllest för oss: äfven om deras fäder ingenting viste, och ej voro vägledde?

104. O, J som tron! på eder *ligger omsorgen om* edra själar; icke skall den som far vilse skada eder, då J ären vägledde: till Gud skolen J alla återvända, och Han skall förkunna eder hvad J gjorden.

105. O, J som tron! *må det tagas* vittne ibland eder då någon nalkas sitt slut, vid testamentets tid**), tvenne rättrådige män af eder sjelfve, eller tvenne andre som icke tillhöra eder***), om J färdens omkring på jorden, och dödens olycksfall träffar eder. J skolen hålla båda i förvar *tills* efter bönen[144]), och de skola svärja vid Gud, om J tviflen,

nan, enligt hvad som blifvit anfördt i den historiska Inledningen till denna öfversättning.

143) Araberne, som brukade oupphörligen besvära sin profet med frågor, hvilka han troligen ej alltid var beredd på att besvara, äro här anbefallde att hafva tålamod, tills något stycke af Koran allmängjordes ibland dem.

*) Namnen på de djur som äro omnämnde not. 131.

**) Då den döende är i begrepp att göra sitt testamente.

***) D. v. s. som äro af en annan stam.

144) I händelse det var något tvifvel, skulle vittnena afhållas från allt sällskap, af fruktan att de kunde blifva mutade,

sägande: vi skola icke sälja det *vittnesmålet* för något pris, äfven om en anförvandt vore i fråga; ej heller skola vi dölja Guds vittnesmål, ty då vore vi visserligen af de orättfärdige.

106. Men om det synes att man har att fordra räkning af båda för orättrådighet, stånde då upp tvenne andra, i deras ställe, af dem som fordra rättvisa emot dem, de tvenne närmaste *), och de skola svärja, vid Gud, *sägande:* visserligen är vårt vittnesmål sannare än de bådas vittnesmål, och vi hafva icke varit orättrådige; ty då vore vi visserligen af de orättfärdige.

107. Detta är lämpligare, att de må gifva vittnesmålet verkligt som det skall vara, eljest må de frukta att ed åter kan göras efter deras ed: och frukter Gud; och hörer; ty Gud skall icke vägleda elaka menniskor.

108. En dag skall Gud församla apostlarne, och skall säga: hvad svar fingen J **)? De skola säga: vi hafva ingen kunskap, Du, i sanning, Du känner de förborgade tingen.

109. Då Gud sade ***): o, Jesu! Marias son, kom ihåg min nåd emot dig och emot din moder,

tills de afgåfvo sitt vittnesmål, hvilket vanligen skedde efter aftonbönens slut, en tid då folket allmänt kom tillsammans. Se *Sale.*

*) Uti blodsband till den aflidne.

**) Då J kalladen folken till den saliggörande läran.

***) Se not. 14. Ordställningen är här densamma som står förklarad uti nämnde not. På detta ställe måste det vara Gud som förmodas påminna apostlarne om det som tilldrog sig med Jesus. Det är emedlertid rätt att nämna, att några hänföra Guds ord i texten till hvad som kommer att ske uti det tillkommande lifvet, då den 109:de versen börjar ny mening sålunda: *Då Gud skall säga: o, Jesu! Marias son, kom ihåg. m. m.*

då jag stärkte dig med den helige anden, att du skulle tala till menniskorna i vaggan och vid mannaåldern:

110. Och då jag lärde dig Skriften och visdomen, och Lagen och Evangelium: och då du formade af lera liksom en fågels bild, med min tillstädjelse, och andades i honom, och han vardt en fågel, med min tillstädjelse: och du helade den blindfödde och den spetälske, med min tillstädjelse: och då du frambragte de döde *), med min tillstädjelse: och då jag höll tillbaka från dig Israels barn, när du kom till dem med de uppenbara bevisen, och de ibland dem som icke trodde sade: detta är icke annat än uppenbart hexeri.

111. Och då jag i en uppenbarelse sade åt lärjungarne **): tror på mig och på mitt sändebud; de svarade: vi tro, och vittna Du, att vi äro Dig undergifne.

112. Då lärjungarne sade: o, Jesu! Marias son, är din Herre mägtig att nedsända till oss ett bord från himmelen? Han svarade: frukter Gud, om J ären rättrogne.

113. De sade: vi önske att äta derifrån, och att våra hjertan må blifva lugna, och att vi må veta att du har talat sanning till oss, och att vi må blifva af vittnena derpå.

114. Jesus, Marias son, sade: o, Gud! vår Herre, nedsänd till oss ett bord [145]) från himmelen, att det må blifva för oss en högtidsfest, för de för-

*) D. v. s. lät dem framkomma lefvande ur grafven.

**) Christi lärjungar.

145) Om denna dikt som gifver de Mohammedanske kommentatorerne anledning till många uttydningar, säger *Sale*, att det synes som skulle den hafva sitt ursprung från en ofullkomlig kännedom om nattvardens instiftande.

ste af oss såväl som de siste af oss, och ett tecken från Dig; och försörj oss; ty Du är den bäste försörjaren.

115. Gud sade: sannerligen skall jag nedsända det till eder, men ho ibland eder som blir otrogen derefter, i sanning skall jag straffa honom med ett straff, sådant hvarmed jag icke skall straffa någon i verlden.

116. Och då Gud sade: o, Jesu! Marias son, har du sagt åt menniskorna: tager mig och min moder till tvenne gudar, utom Gud? Han svarade: prisad vare Du! icke tillkommer det mig att säga det som icke är mig tillständigt; om jag hade sagt det, viste Du det redan: Du känner hvad som är i min själ, men jag känner icke hvad som är i Dig; Du, i sanning, Du känner de förborgade tingen.

117. Jag har icke sagt till dem annat än hvad Du befallt mig; jag har sagt: tjener Gud, min Herre och eder Herre: och jag har varit ett vittne emot dem så länge jag vistades ibland dem; men då Du upptog mig till Dig, blef Du väktare öfver dem; och Du är till allting vittne.

118. Om Du straffar dem, i sanning, de äro Dina tjenare; och om Du förlåter dem, sannerligen är Du den Mägtige, den Vise.

119. Gud skall säga: detta är en dag de sannfärdiges sannfärdighet skall gagna dem: de skola få lustgårdar genom hvilka löpa floder, hvari de skola evinnerliga vistas: Gud har funnit i dem ett godt behag, och de glädja sig i Honom; detta är stor salighet.

120. Guds är riket öfver himlarne och jorden, och hvad som är uti dem; och Gud är allsmägtig.

VI. KAPITLET.

Hjordarne *)

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Lofvad vare Gud! som skapat himlarne och jorden, och förordnat mörkret och ljuset; och likväl, de som icke tro, de göra *afgudar* jemngode med sin Herra!

2. Han är den som skapat eder af jord, sedan har Han utstakat ett mål; och det bestämda målet är hos Honom; likväl tviflen J!

3. Han är Gud i himlarne och på jorden; Han känner hvad J döljen och hvad J uppenbaren, och Han vet hvad J förtjenen.

4. Och det kommer icke till dem **) något tecken af deras Herras tecken, utan att de draga sig undan derifrån.

5. Och de hafva förnekat sanningen då hon kommit till dem, men det skall komma till dem ett budskap om det hvarmed de drefvo gäck ***).

6. Betänka de icke huru många slägter vi hafva förstört före dem, hvilka vi hade gjort så mägtige på jorden, att vi icke gjort eder †) så mägtige? Och vi sände skyarne öfver dem hällande ned regn; och vi läto floderna rinna inunder dem; likväl förstörde vi dem i deras synder, och läto uppkomma efter dem andra slägter.

*) Originalets ord är detsamma hvars betydelse står förklarad uti not. 141. Detta kapitel kallas så, derföre att deruti omnämnas några vidskepliga bruk som Meckanerne vidtogo med sin boskap.

**) Till de otrogne.

***) De skola erfara sanningen af det som de förneka och göra narr af.

†) O, J Meckas män!

7. Om vi än hade nedsändt till dig en bok i blad och de hade vidrört henne med sina händer, visserligen skulle de som icke tro hafva sagt: detta är icke annat än uppenbart hexeri.

8. Och de säga: hvarföre har icke en engel blifvit nedsänd till honom? Men om vi hade nedsändt en engel, visserligen skulle saken varit afgjord *) och de skulle icke fått anstånd.

9. Om vi låtit honom komma en engel **), skulle vi visserligen låtit honom komma *i skepnad af* en man, och vi skulle klädt på honom liksom de äro klädde.

10. Men redan, i sanning, har det drifvits gäck med apostlar före dig, och det som de gjorde narr af ***), träffade sådane ibland dem som drefvo gäck.

11. Säg: går omkring på jorden och ser hvad deras slut blifvit som anklagade *profeterna* för lögn.

12. Säg: hvem tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden? Svara: till Gud. Han har föreskrifvit sig sjelf barmhertighet: Han skall visserligen ihopsamla eder på uppståndelsens dag, hvarom icke är tvifvel. De som låta sina själar gå förlorade, de skola dock icke tro.

13. Och Honom tillhör hvad helst som omslutes af natten och dagen; och Han är den Hörande, den Vetande.

14. Säg: skall jag taga en annan beskyddare än Gud, himlarnes och jordens Skapare, Han som närer och icke är närd? Säg: i sanning har jag blifvit befalld att vara den förste †) af dem som

bekänna

*) De skulle icke hafva trott äfven då, och skulle hafva blifvit straffade genast, utan att få någon besinningstid.

**) Om vårt sändebud hade varit en engel.

***) Nemligen straffet för deras ondska.

†) Af min nation, nemligen.

bekänna islam; och *det sades mig:* du skall icke blifva *en* bland afgudadyrkarne.

15. Säg: sannerligen fruktar jag om jag är olydig mot min Herra, en svår dags straff.

16. Ho från hvilken det varder afvändt den dagen, i sanning blifver *Gud* barmhertig emot honom; och det är uppenbar frälsning.

17. Om Gud vidrör dig med ondt, det är ingen som borttager det utom Han; och om Han vidrör dig med godt, är Han allsmägtig.

18. Han är herrskare öfver sina tjenare; och Han är den Vise, den Kunnige.

19. Säg: hvad är störst till vittne? Säg: Gud, som är vittne emellan mig och eder *). Och denna Koran har blifvit uppenbarad för mig, på det jag skulle förmana eder derigenom och honom som får del deraf. Skolen J verkligen vittna, att jemte Gud äro andra gudar? Säg: icke skall jag vittna. Säg: Han är blott en Gud; och sannerligen är jag frikänd för hvad J gören till Hans like.

20. De till hvilka vi gifvit Skriften känna honom **) lika väl som de känna sina egna söner: de som låta sina själar gå förlorade, de skola dock icke tro.

21. Men ho är orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud, eller förklarar för bedrägeri Hans tecken? I sanning skola de orättfärdige ej få framgång.

*) Emellan Mohammed och de otrogne, på sanningen af hans apostla-uppdrag.

**) Mohammed.

22. En dag skola vi ihopsamla dem alla, sedan skola vi säga till dem som gifvit Gud likar: hvar äro edra afgudar *) som J inbilladen eder?

23. Och deras undskyllan skall icke blifva annan, än att de skola säga: vid Gud! vår Herra, vi hafva icke varit afgudadyrkare.

24. Se huru de skola ljuga på sig sjelfva, och det som de uppdiktade **) skall försvinna från dem.

25. Några af dem lyssna till dig *då du uppläser Koran;* men vi hafva lagt slöjor på deras hjertan att de icke må förstå den, och i deras öron en tyngd; och om de än såge alla möjliga tecken, skulle de icke tro på dem. *De äro halsstarrige* ända derhän, att de komma till dig för att tvista med dig; de som icke tro, säga: detta ***) är ju blott förfädrens dikter.

26. De afhålla *andra* från honom †) och draga sig *sjelfva* undan från honom; men de förstöra ju blott sina egna själar, och de märka *det* icke.

27. Men om du såge då de skola sättas öfver elden, och de skola säga: gifve Gud att vi blefve återsände ††); vi skulle icke anklaga vår Herras tecken för lögn, och vi skulle blifva af de rätttrogne!

28. Nej, men det som de dolde förut har blifvit uppdagadt för dem; och om de blefve tillbakasände, skulle de visserligen återvända till det från hvilket de voro förbjudne; ty i sanning äro de lögnare.

*) Efter orden: *edra likar;* de likar nemligen, som J gåfven Gud.
**) Deras falska gudar.
***) Koran.
†) Profeten.
††) Uti verlden.

29. De säga: detta *hot* *) är icke annat än vårt verldsliga lif, och icke skola vi blifva uppväckte från de döda.

30. Men om du såge då de skola inställas inför sin Herra! Han skall säga: är icke detta sanning? De skola svara: ja, vid vår Herra! Han skall säga: smaker då straffet för det att J icke trodden.

31. Sannerligen gå de förlorade som förneka Guds möte tills, då domens timme plötsligen kommer på dem, de skola säga: o, ve oss för det vi uppfört oss försumligt beträffande denna! Och de skola bära sina bördor på sina ryggar [146]): är icke det ondt som de skola bära?

32. Icke är det verldsliga lifvet annat än lek och gyckel; och den tillkommande bostaden är visserligen bättre för dem som frukta Gud: skolen J då ej förstå?

33. Redan veta vi, i sanning, att det som de säga bedröfvar dig; dock är det icke dig de göra till lögnare; men de orättfärdige förneka Guds tecken.

*) Det vill säga: hvad som yttras om ett tillkommande lif är blott en dikt, ty det finnes ej något lif efter detta.

146) Då den otrogne utkommer ur grafven skola hans gerningar ställas framför honom i en så ryslig skepnad, att han aldrig har sett något dylikt: med vanställdt ansigte, en odräglig lukt och ett elakt målföre. Den otrogne skall säga: ho är du? Gud bevare mig från dig; aldrig såg jag någon vederstyggligare än du. Skepnaden skall svara: hvarföre undrar du öfver min stygghet? Sannerligen är jag dina elaka gerningar; du red på mig i verlden, men i dag skall jag rida på dig, och du skall bära mig. Derpå skall skepnaden sätta sig på den otrognes rygg, och hvem som möter denne, skall förskräcka honom med denna helsning: o, du, Guds fiende! du är den på hvilka dessa ord syfta: *"de skola bära sina bördor."* Ur *Marracci*, enl. Jahia.

34. Och sannerligen hafva redan apostlar före dig blifvit gjorde till lögnare; men de uthärdade tåligt att de anklagades för lögn och förföljdes, tills vår hjelp kom till dem; ty det är ingen som förändrar Guds ord; och du har redan fått underrättelse om sändebuden.

35. Om deras motvilja vore dig *aldrig så* svår, skulle du väl vara i stånd att uppsöka en håla *att intränga* inuti jorden, eller en stege *att uppstiga* i himmelen, att du så måtte visa dem ett tecken? Men om Gud behagade, visserligen skulle Han samla dem på den rätta leden; icke skall du alltså vara bland de okunnige.

36. Han skall endast bönhöra dem som höra: och de döde skall Gud uppväcka; sedan skola de blifva återförde till Honom.

37. Och de säga: hvarföre har icke ett tecken blifvit nedsändt till honom från hans Herra? Svara: sannerligen är Gud mägtig att nedsända ett tecken; men största delen af dem förstår icke.

38. Och det finnes icke djur på jorden, ej heller fågel som flyger med sina tvenne vingar, utan att *de äro* kreatur *) like eder: vi hafva icke förgätit någonting i boken [147]): sedan skola de blifva församlade hos sin Herra.

39. De som göra våra tecken till lögn, äro döfve och dumbe uti mörker: hvem Han behagar

*) Efter orden: ”*folk like eder;*” meningen är att alla varelser äro sålunda lika, att de födas, lefva och dö, enligt Guds ordning.

[147]) Det vill säga, hvad Mohammedanerne kalla ”*den förvarade taflan*,” en bok som förvaras under Guds thron, der allting som skall ske i denna verlden, godt eller ondt, såsom härledande sig helt och hållet från Guds vilja, är sedan all evighet oåterkalleligen bestämdt och upptecknadt. Se *Sales* Prel. Disc.

låter Gud fara vilse; och hvem Han behagar, honom skall Han ställa på en rätt väg.

40. Säg: huru då! om Guds straff kommer på eder, eller domens timme öfverraskar eder, månne J skolen åkalla någon annan än Gud, om J ären sannfärdige?

41. Nej, men Honom skolen J åkalla, och Han skall förlossa *eder* från det för hvilket J åkalladen Honom, om Han vill, och J skolen förgäta hvad J gören till Guds like.

42. Och redan hafva vi sändt *apostlar* till folk före dig, och hafva hemsökt dem med elände och motgång, på det de skulle ödmjuka sig.

43. Hvarföre då ödmjukade de sig icke när vårt onda kom till dem? Men deras hjertan blefvo förhärdade, och satan smyckade åt dem hvad de gjorde.

44. Och då de hade glömt det om hvilket de voro erinrade, öppnade vi för dem alltings portar*); tills, då de förlustade sig i det som de hade fått, vi plötsligen grepo dem, och se, de blefvo förtviflade.

45. Och utrotade blefvo till den siste af folket som hade handlat orättfärdigt; ära vare Gud, verldarnes Herre!

46. Säg: huru då! om Gud borttager eder hörsel och eder syn, och förseglar edra hjertan, hvilken gud, utom Gud, skall gifva eder dem igen? Se huru vi omvexla tecknen**), och likväl draga de sig undan.

47. Säg: huru då! om Guds straff kommer på eder plötsligen, eller ögonskenligen***), månne

*) D. v. s. vi gåfvo dem öfverflöd på allting.
**) På Guds enhet.
***) D. v. s. antingen utan någon förberedande varning, eller efter så ofta upprepade hotelser om dess inträffande, att de Otrogne kunde förutse dess annalkande.

någon skall förgås utom de orättfärdiga menniskorna?

48. Vi sända icke sändebuden utan såsom bebådare af glädje och hotande förmanare; alltså, de som tro och bättra sig, ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja.

49. Men de som göra våra tecken till lögn, dem skall straffet drabba, för det de uppföra sig gudlöst.

50. Säg: icke säger jag till eder: Guds skatter äro hos mig; icke heller: jag känner det som är förborgadt; icke heller säger jag till eder: i sanning är jag en engel; jag följer ju blott det som blifvit uppenbaradt till mig. Säg: månne den blinde och den seende skola hållas för like? Skolen J då ej betänka?

51. Förmana dermedelst *) dem som frukta att de skola samlas hos sin Herra, att det icke finnes för dem hvarken beskyddare eller bemedlare, utom Honom, på det att de må taga sig till vara.

52. Och icke må du drifva bort dem som åkalla sin Herra bittida och sent, längtande efter Hans ansigte; det tillkommer dig icke att dömma om dem någonting, ej heller tillkommer det dem att dömma om dig någonting, att du ej må blifva, med det du drifver bort dem, *en* af de orättfärdige [148]).

53. Och sålunda hafva vi pröfvat några af dem genom andre, att de skulle säga: är det desse

*) Med Koran.

[148]) Dessa ord uppenbarades då Koreischerne (de förnämste Meckanerne) bådo profeten att icke tillåta de fattige och det ringare folket, fritt besöka sig, i det de försäkrade honom, att om desse uteslötos ifrån hans sällskap, skulle de sjelfve komma och samtala med honom. Se *Sale*.

ibland oss mot hvilka Gud varit nådig? Är icke Gud bäst bekannt med de tacksamme?

54. Och när de som tro på våra tecken komma till dig, säg då: frid öfver eder! Eder Herre har föreskrifvit sig sjelf barmhertighet, så att hvem ibland eder som gör ondt af okunnighet och sedan ångrar sig derefter och bättrar sig, då är Han benägen att öfverse, barmhertig.

55. Och sålunda utmärka vi tecknen tydligt, på det att syndarnes väg må vara ögonskenlig.

56. Säg: sannerligen har jag blifvit förbjuden att dyrka de *afgudar* J åkallen, utom Gud. Säg: icke skall jag följa edra begär; visserligen skulle jag då fara vilse, och icke vara af dem som äro vägledde.

57. Säg: sannerligen är jag *stödd* på ett klart bevis från min Herra, ehuru J påstån att det är lögn. Jag besitter icke det som J önsken påskynda [149]): domsrätten tillhör ju blott Gud; Han skall förkunna sanningen; och Han är den bäste skiljomannen.

58. Säg: om jag besutte det hvilket J önsken påskynda, säkert skulle saken varit afgjord emellan mig och eder [150]); men Gud känner bäst de orättfärdige.

59. Hos Honom äro nycklarne till det förborgade, ingen känner det utom Han; men Han känner hvad helst som är i jorden och i hafvet; det faller icke ett löf utan att Han vet det, och icke

[149]) Dessa ord äro ett svar på de otrognes djerfva trotts, hvilka bådo Mohammed, så vida han var en sann profet, att nedkalla från himmelen ett stenregn, eller något annat oförmodadt och underbart straff, för att förstöra dem. *Sale.*

[150]) Ty jag skulle redan hafva förstört eder af nit för Guds ära, om det hade varit i min magt. *Sale* enligt Al Beidawi.

finnes ett korn i jordens mörker, hvarken friskt eller torrt, utan *att det är upptecknadt* i den klara boken *).

60. Han är den som gör slut på eder under natten, och som vet hvad J sträfven att förtjena om dagen, och som uppväcker eder till den, att en bestämd tid må blifva fullbordad: sedan skolen J återvända till Honom, och Han skall förtälja eder hvad J gjorden.

61. Och Han är herrskare öfver sina tjenare, och sänder vaktare öfver dem [151]); tills, då någon af eder nalkas sitt yttersta, våra sändebud **) göra slut på honom, och de skola icke försumma sig.

62. Sedan skola de blifva återförde till Gud, deras Herre, Sanningen sjelf: är icke domsrätten Hans? Af dem som uppgöra räkning är Han snarast.

63. Säg: hvem frälsar eder ifrån jordens och hafvets mörker ***) *då* J åkallen Honom ödmjukt och tyst, *sägande:* sannerligen, om Du frälsar oss från detta, skola vi blifva bland de tacksamme?

64. Säg: Gud frälsar eder derifrån, och ifrån all ängslan, och sedan gifven J Honom likar!

65. Säg: Han är mägtig att sända på eder ett straff ifrån *höjden* ofvan eder, eller ifrån *djupet* under edra fötter, eller att inveckla eder i split och låta några af eder smaka andras elände †):

*) Nemligen den förvarade taflan. Se not. 147.

151) Mohammedanerne äro undervisade att hvarje menniska städse har bredvid sig tvenne englar, som vaka öfver henne, samt gifva akt på och uppteckna alla hennes gerningar.

**) Dermed menas dödsengeln Azrael och hans handtlangare.

***) Med mörker menas de faror menniskorna äro utsatte för till lands och sjös.

†) Det vill säga: låta dem som blifva förledde till split i religionen, utstå samma vedervärdigheter som träffat deras vederlikar uti de andra religionerna.

se, huru vi omvexla tecknen, på det att J mågen förstå.

66. Men ditt folk har gjort det *) till lögn, ehuru det är sanning: säg: jag är icke ombudsman för eder; hvarje profetia har sin säkra tid **); och J skolen erfara *det.*

67. Då du ser dem som fördjupa sig i fåfänga tvister [152]) om våra tecken, drag dig undan ifrån dem, tills de ingå i andra samtal; men om satan kommer dig att glömma, icke må du, efter hågkomsten, sitta ned med de orättfärdiga menniskorna ***).

68. Det tillkommer icke dem som frukta Herran att dömma om desse någonting; men *att ihågkomma* varningen, på det de må taga sig till vara.

69. Lemna dem som hafva sin religion till lek och gyckel, och hvilka det verldsliga lifvet bedragit; och erinra derigenom †), att en själ som ådrager sig fördömelse genom sitt arbete, för henne finnes icke, utom Gud, hvarken beskyddare eller medlare; och om hon skulle erbjuda hvilken lösen som helst, skall den icke emottagas af henne: de hvilka ådraga sig fördömelse genom sitt arbete,

*) Korans uppenbarelser.

**) Inom hvilken den skall uppfyllas.

152) Det Arabiska ordet خوض (Khaud) *nom d'action* (infinitivus) till خاض, som i sin böjda tempus i texten är öfversatt: "*fördjupa sig i fåfänga tvister;*" betyder egentligen, *gå in,* eller *dyka ned i vatten:* äfven, *att kasta sig i fara,* eller *att obetänksamt ingå i något företag.* Uti Koran betyder det: *förnöta tiden i fåfänga ordtvister.* Se *Marracci* pag. 749, not. XLII.

***) Det vill säga: om du skulle glömma föreskriften att ej ingå i tvist med de otrogne om religionen, så upphör dermed, och lemna dem, då du drager dig till minnes Guds bud.

†) Igenom Koran.

skola få dryck af kokande vatten, och ett plågsamt straff, för det de voro otrogne.

70. Säg: skola vi åkalla, utom Gud, det som hvarken gagnar oss eller skadar oss, och blifva omvände på våra hälar sedan Gud vägledt oss, liksom den, hvilken djeflarne bedårat, som går tvehågsen på jorden? Han har vänner hvilka kalla honom till den rätta leden, *sägande:* kom till oss. Säg: Guds vägledning, det är sannerligen den rätta vägledningen, och vi hafva blifvit befallde att underkasta oss verldarnes Herre;

71. Och det sades *oss:* iakttager bönen och frukter Honom; ty Han är den hos hvilken J skolen samlas.

72. Och Han är den som skapat himlarne och jorden med sanning; och när Han säger: "varde!" det är.

73. Hans ord är sanning; och Hans är riket en dag det skall stötas i basunen: Han känner det frånvarande och det närvarande; och Han är den Vise, den Kunnige.

74. Och *kom ihåg* då Abraham sade till sin fader Azar [153]): skall du taga beläten till gudar? I sanning ser jag dig och dina landsmän i uppenbar villfarelse.

75. Och sålunda visade vi Abraham himlarnes och jordens rike, på det han måtte blifva af dem som hafva en fast tro.

76. Och då natten mörknade öfver honom, såg han en stjerna, han sade: detta är min Herre; men då hon försvann, sade han: jag älskar ej dem som försvinna.

[153]) *Azar* är Mohammedanernes namn på Abrahams fader. Jahia och Djalalo'ddin säga dock, att detta blott var ett tillnamn, och att hans verkliga namn var *Tsare* eller *Tsareh*, hvilket närmar sig till det namn han bär i skriften. Se *Marracci.*

77. Och då han såg månen gå upp, sade han: detta är min Herre; men då han gick ned, sade han: i sanning, om icke min Herre vägleder mig, blifver jag visserligen *en* af de menniskor hvilka gå vilse.

78. Och då han såg solen gå upp, sade han: detta är min Herre, hon är störst; men då hon gick ned, sade han: o, mina landsmän! sannerligen är jag fri från det J gören till Guds like.

79. Sannerligen vänder jag mitt ansigte mot Den som skapat himlarne och jorden, *jag är* renlärig, och icke *en* bland afgudadyrkarne.

80. Och hans landsmän tvistade med honom. Han sade: skolen J tvista med mig om Gud, ehuru Han har vägledt mig? Men icke fruktar jag det ringaste det som J gören till Hans like, om icke min Herre behagar; min Herres kunskap omfattar allting: skolen J då ej erinra eder?

81. Huru skulle väl jag frukta det som J satt upp till Guds like? Men J rädens icke att hafva gjort till Guds like det hvarom Han icke nedsändt till eder något öfvertygande bevis *): hvilken då af de båda delarne är värdigast att sätta tro till, om J veten?

82. De som tro och icke kläda sin tro i orättfärdighet, de skola få säkerhet, och de äro vägledde.

83. Och detta är vår tydliga bevisning **) hvilken vi gåfvo Abraham mot hans landsmän: vi upplyfta i graderna hvem vi behaga; ty din Herre är vis, vetande.

*) Det vill säga: afgudar som J sjelfve hafven tillskapat.

**) Nemligen argumenterna hvaraf Abraham betjenade sig emot sina otrogna landsmän, ingåfvos honom af Gud.

84. Och vi gåfvo honom Isaak och Jakob; båda vägledde vi: och Noach hade vi vägledt förut: och af hans afkomma, David och Salomo och Job och Joseph och Mose och Aaron: och sålunda belöna vi dem som väl göra:

85. Och Zacharias och Johannes och Jesus och Elias: alla utaf de rättfärdige:

86. Och Ismael och Elisha[154]) och Jonas och Lot: allesamman upphöjde vi öfver *resten af* menniskoslägtet:

87. Och deras fäder och deras afkomlingar och deras bröder *); vi utvalde dem, och styrde dem på en rätt väg.

88. Detta är Guds vägledning, genom hvilken Han vägleder hvem Han behagar af sina tjenare: men om de **) hade bedrifvit afguderi, skulle visserligen deras arbete blifvit förgäfves för dem.

89. Till dem gåfvo vi Skriften och visdomen och den profetiska gåfvan: och om desse ***) icke tro på denna *uppenbarelse,* skola vi, i sanning, anförtro den till ett folk, som ej skall förneka den:

90. Det var de som Gud vägledde, följer alltså deras vägledning,. Säg: icke begär jag af eder någon vedergällning för detta †); det är ju blott en påminnelse åt alla menniskor.

91. De värdera ej Gud enligt Hans sanna värde, då de säga: Gud har icke nedsändt någonting

[154]) Denne profet var efterträdare till Elias, och, som kommentatorerne vill hafva det, son till Oktub, ehuru Skriften gör honom till son af Schaphat. *Sale.*

*) Voro äfven sådane som Gud upphöjde.

**) De nyss uppräknade personerne.

***) Meckanerne.

†) För Korans föreläsande.

till en menniska *). Säg: hvem har nedsändt Skriften som Mose bragte, till ljus och vägledning åt menniskorna? (J sätten henne på blad att göra henne känd, men J döljen mycket; och J hafven blifvit lärde **) hvad J icke visten, hvarken J eller edra fäder). Svara: Gud; och lemna dem sedan att förlusta sig i sina fåfänga tvister.

92. Och detta är en bok som vi nedsändt välsignad, en bekräftelse på det som fanns före henne, och att du må predika för hufvudstaden ***) och för dem som äro deromkring; och de som tro på det tillkommande lifvet, de skola tro på henne, och de skola blifva måne om sina böner.

93. Hvem är väl orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud, eller som säger: jag har fått uppenbarelse, då ingenting blifvit uppenbaradt för honom, och den som säger: jag skall låta nedkomma lika med det som Gud nedsändt †)? Men om du såge då de orättfärdige äro i dödens ångest, och englarne ††) utsträcka sina händer *emot dem, sägande:* gifver upp edra själar; i dag skolen J lönas med ett nesligt straff, för det som J yttraden om Gud mot sanningen, och för det J uppförden eder högdraget i fråga om Hans tecken.

94. Nu, i sanning, hafven J kommit till oss ensame †††), liksom vi skapat eder första gån-

*) Profeten vill här visa att Gud, i sin godhet, har lika väl kunnat nedsända Koran till honom: som Han nedsände Lagen till Mose.

**) Uti Koran.

***) Mecka.

†) Detta syftar på sådana personer som förmenade sig kunna åstadkomma en lika god bok som Koran; ett försök som dock uteblef.

††) Azrael och hans medhjelpare.

†††) Det vill säga, utan hvarken rikedom, slägt eller vänner, men nakne och hjelplöse som de föddes i verlden.

gen, och J hafven lemnat bakom edra ryggar det hvaraf vi hade satt eder i besittning; och icke se vi med eder edra medlare, hvilka J ansågen bland eder för att vara delägare med Gud: nu, i sanning, har *bandet* blifvit afskuret emellan eder, och försvunnit från eder det som J inbilladen eder.

95. Sannerligen är Gud den som låter kornet och dadelkärnan gro upp; Han bringar fram det lefvande från det döda, och är den som låter det döda utgå från det lefvande: detta är Gud; hvarföre då ären J bortvände?

96. Den som låter morgonen gry, och den som förordnar natten till hvila, och solen och månen till beräkning *af tiden:* detta är den Mägtiges, den Vises fastställda ordning.

97. Och Han är den som satt åt eder stjernorna, att J mågen blifva vägledde derigenom under landets och sjöns mörker: visserligen hafva vi tydligt utmärkt tecknen för menniskor som förstå.

98. Och Han är den som frambragt eder från en enda man, och *J hvilen på* ett säkert boningsställe och ett förvaringsställe [155]): i sanning hafva vi tydligt utmärkt tecknen för menniskor som hafva kunskap.

99. Och Han är den som nedsänder vatten från himmelen, genom hvilket vi låta uppkomma alltings brodd, och derifrån frambringa vi det gröna, hvarifrån vi frambringa kornet i klunga, och palmerna, från hvilkas grenar *hänga* klasar af dadlar tätt bredvid hvarandra, och trädgårdar med vindrufvor och oliver och granat-äplen, emellan sig lika och olika; ser på deras frukter då de bära

[155]) Nemligen ett säkert boningsställe i edra fäders njurar, och ett förvaringsställe uti edra mödrars sköten. *Sale*, enligt Al Beidawi.

frukt och den mognar: sannerligen är tecken i detta för menniskor som tro.

100. De hafva dock gjort andarne [156]) till Guds vederlikar, ehuru Han har skapat dem; och hafva i okunnighet falskt gifvit Honom söner och döttrar *): lofvad vare Han, och högt upphöjd öfver det som de prisa!

101. Himlarnes och jordens skapare; huru skulle väl Han hafva barn, som icke haft någon maka? Han har skapat allting; och Han är allvetande.

102. Detta är Gud, eder Herre: det finnes ingen Gud, utom Honom, alltings Skapare; tjener Honom alltså; ty Han är öfver allting vårdare.

103. Ögat skönjer icke Honom; men Han ser ögat; och Han är den Outgrundlige, den Kunnige.

104. Nu hafva tydliga bevis kommit till eder från eder Herra; ho derföre som ser, det är för sin egen själ **), och ho som är blind, det är mot densamma; och icke är jag en vaktare öfver eder.

105. Och sålunda omvexla vi tecknen att de må säga: du har läst öfver [157]); och att vi må göra dem tydliga för menniskor som förstå.

[156]) Ordet جن (Djnn) betyder egentligen, *ett slägte af osynliga varelser* begåfvade med förnuft, antingen englar, onda andar, eller det mellanslägte som kallas genier. Några af kommentatorerne mena derföre på detta ställe de englar som de hedniske Araberne dyrkade; och andre, de onda andarne, antingen derföre att de blefvo desses tjenare, igenom att på deras inrådan tillbedja afgudar, eller också derföre att de, enligt Magernes system, ansågo satan som ett slags skapare, görande honom till upphofvet och grunden af allt ondt, och Gud upphofvet endast till godt. *Sale*, enl. Al Beidawi.

*) Se not. 41.

**) För sin egen själs bästa.

[157]) Profetens fiender påstodo nemligen, att han inhemtade från

106. Följ det som blifvit dig uppenbaradt från din Herra; det finnes ingen Gud utom Honom; och drag dig undan från afgudadyrkarne.

107. Om Gud hade behagat, skulle de icke bedrifvit afguderi; men vi hafva icke satt dig till vaktare öfver dem; ej heller är du för dem en fullmägtig.

108. Skymfer dock icke dem *) som de åkalla, utom Gud, att de ej ondskefullt må skymfa Gud af okunnighet. Sålunda hafva vi smyckat för hvartenda folk dess verk: sedan skola de återvända till sin Herra, och Han skall förtälja dem det som de gjorde.

109. De **) hafva svurit vid Gud med sin kraftiga ed, att om ett tecken kom till dem, de säkert skulle tro derpå. Säg: tecknen finnas blott hos Gud; men Han låter eder intet varseblifva; emedan om de komme, skulle de icke tro.

110. Och vi skola vända bort deras hjertan och deras ögon *från ljuset*, eftersom de icke hafva trott derpå ***) första gången, och vi skola lemna dem i deras uppstudsighet att vandra förvirrade.

111. Om vi än låtit nedkomma till dem englarne, och de döde hade talat till dem, och vi hade ihopsamlat i sigte framför dem allting, skulle de icke varit *sinnade* att tro, om icke Gud hade behagat; men största delen af dem äro okunnige.

112.

Judarne och de Christne hvad deras respective religionsläror innehöllo, och att han, efter att väl hafva läst öfver deras undervisningar, utgaf dem ibland sina anhängare, såsom gudomliga uppenbarelser.

*) Det vill säga: de otrognes afgudar.

**) Meckanerne.

***) På Koran.

112. Och sålunda hafva vi satt såsom fiender till hvarenda profet, mennisko- och ande-djeflar, hvilka inblåsa hvarandra fagra tal att bedraga; dock om din Herre behagat, skulle de icke gjort det; men lemna dem, och det som de uppdikta.

113. Och må deras hjertan vara böjde derföre som icke tro på det tillkommande lifvet, och må de finna behag deri, och må de vinna hvad de vinna!

114. Skall jag söka en annan domare än Gud, Han som till eder nedsändt boken att klart åtskilja *rätt från orätt?* De till hvilka vi gifvit Skriften, veta att hon är nedsänd från din Herra med sanning; alltså skall du ej vara ibland dem som tvifla.

115. Fullkomnade äro din Herras ord i sanning och rätt: ingen kan förändra Hans ord: och Han är den Hörande, den Vetande.

116. Om du åtlyder största delen af dem som äro på jorden, skola de förleda dig från Guds väg: de följa ju blott en inbillning, och de yttra icke annat än lögn.

117. I sanning, känner din Herre bäst hvem som afviker från Hans väg; och Han känner dem som låta vägleda sig.

118. Åter af det öfver hvilket Guds namn blifvit åkalladt *); om J tron på Hans tecken:

119. Och hvarföre skullen J icke äta af det öfver hvilket Guds namn blifvit åkalladt **), då

*) Det vill säga: som är slagtadt under uttalandet af den vanliga formeln: *"i Guds namn."* Se not. 2.

**) Detta har afseende på Meckanernes bruk att vidskepligen helga vissa djur till sina afgudar, och sedan ej tillåta att man fick begagna sig af dem till födoämne.

Han redan tydligt urskiljt för eder hvad som Han förbjudit eder, utom hvad nöden tvingar eder till? Men, i sanning, många inleda *andra* i villfarelse, genom sina lustar, af okunnighet: visserligen känner din Herre dem som äro öfverträdare.

120. Undviker syndens både yttre och inre*); ty de som begå synd, skola lönas enligt med hvad de förtjena.

121. Men icke mågen J förtära af det öfver hvilket Guds namn ej blifvit åkalladt, ty det är en missgerning. Djeflarne skola, i sanning, ingifva sina vänner att tvista med eder **); men om J åtlyden dem, ären J visserligen afgudadyrkare.

122. Månne den som varit död och som vi gjort lefvande, och hvilken vi gåfvo ett ljus att gå dervid ibland menniskorna, *skall vara* liksom den hvars likhet är i mörkret, hvarifrån han ej skall utkomma [158])? Sålunda har blifvit smyckadt för de otrogne hvad de gjorde ***).

123. Och sålunda hafva vi satt i hvarenda stad dess syndare till mägtige män, att de der må handla bedrägligt; men de bedraga blott sig sjelfva, och de märka *det* icke.

*) Det vill säga: undviken att synda, både öppet och hemligen.

**) Om denna föreskrift.

[158]) De på detta ställe hufvudsakligen åsyftade personerne (se *Sale*) voro Hamza, profetens farbroder, och Abu Jahl; andre, i stället för Hamza, säga Omar. — Hamza, en af Koreischernes mest ansedde män, och en af de förste som antog den nya religionen, stupade vid Ouahed. Abu Jahl, äfven en af Meckas förnämste, var deremot profetens bittraste fiende, och blef dödad stridande mot honom vid Bedr. Se Mahom. Lefv. Beskr.

***) Det vill säga: de otrogne, under sin lefnad på jorden, förleddes att begå synd, genom syndens behagliga yta.

124. Och då ett tecken *) kommer till dem, säga de: vi skola ej tro, tills det bringas oss lika med hvad som bragtes Guds apostlar [159]): Gud känner bäst hvar Han skall nedlägga sitt uppdrag. Förakt inför Gud skall drabba dem som handla brottsligt, och ett svårt straff för det de bedrogo.

125. Hvem som Gud önskar att vägleda, Han skall öppna dess bröst för Islam; och hvem som Han önskar att föra vilse, dess bröst skall Han göra trångt, ihopklämdt, liksom sträfvade han upp mot himmelen: sålunda lägger Gud plåga på dem som icke tro.

126. Och detta är din Herras rätta väg. Nu hafva vi tydligt utmärkt tecknen för menniskor som erinra sig.

127. De skola få fridens boning hos sin Herra; och Han skall blifva deras beskyddare, för det de arbetade.

128. En dag skall Han ihopsamla dem alla, *sägande:* o, andeslägte! sannerligen hafven J haft mycket att göra med menniskorna **). Och deras vänner bland menniskorna skola säga: o, Herre! vi hafva gagnat hvarandra [160]), och vi hafva uppnått vårt mål, som du för oss utfäst. Han skall säga: elden skall blifva edert hemvist, att deri evin-

*) Något stycke af Koran uppenbaradt för profeten.

[159]) Dessa ord yttrades af Koreischerne, som menade att ibland dem funnos personer värdigare än Mohammed, af den heder att vara Guds sändebud. *Sale.*

**) I att fresta och förföra dem till synd.

[160]) Den förmån som menniskorna hade af de onda andarne var, att desse uppväckte och tillfredsställde deras lustar och begär; och den som de sednare hade i stället derföre, var att de förre voro dem tillgifne, och visade dem lydnad. *Sale.*

nerliga dväljas, utom hvad Gud behagar[161]); ty din Herre är vis, vetande.

129. Och sålunda skola vi sätta några af de orättfärdige öfver andra, enligt hvad de arbetade.

130. O, mennisko- och andeslägten! hafva icke sändebud af eder sjelfve[162]) kommit till eder, att förkunna för eder mina tecken, och varna eder för mötet just denna dag? De skola svara: vi vittna mot oss sjelfva. Det verldsliga lifvet bedrager dem, och de skola vittna mot sig sjelfva, att de voro otrogne.

131. Detta derföre*) att din Herre icke har förstört städer med orättvisa, då deras invånare voro obetänkte.

132. Alla skola få grader *i belöningen* af hvad de arbetat; och din Herre är icke likgilltig för det som de göra.

133. Din Herre, den Rike, har barmhertighet; om Han behagar, låter Han eder försvinna, och

[161]) Några mena med detta undantag, den tid som Gud tillåter de fördömde att utkomma ur elden, hvarje gång de uttagas för att läskas med kokande vatten: andra sätta i stället för indefinita pronominet *"hvad,"* det demonstrativa *"dem,;"* då meningen blifver: *med undantag af dem Gud behagar.* Se *Marracci.*

[162]) Det är den Mohammedanska tron, att apostlar blefvo sände af Gud för både andars (geniers) och menniskors omvändelse, hvilka i allmänhet voro af menniskoslägtet — såsom Mohammed isynnerhet, hvilken påstod sig hafva uppdrag att predika för båda slägtena — enligt detta ställe synes det som profeter måste hafva funnits äfven af andeslägtet, ehuru deras uppdrag är en hemlighet för oss. *Sale.*

*) De skola vittna, derföre att Gud icke straffar någon stad innan Han sändt till densamma varnare, och att således ingen kan ursäkta sig med sin okunnighet, om huru han borde förhålla sig.

låter sådane som Han vill efterträda eder, liksom Han frambragt eder från andra folks afkomma.

134. Det hvarmed J ären hotade, är sannerligen kommande; och J skolen ej undslippa.

135. Säg *): o, mina landsmän! handler J enligt eder beskaffenhet, sannerligen skall jag arbeta, och J skolen erfara,

136. Hvem som skall få till slut paradiset; de orättfärdige skola i sanning ej blifva lycklige.

137. De afsätta åt Gud en del af det som Han frambragt af skördar och hjordar, och säga: detta är Guds — enligt deras inbillning — och detta är våra afgudars [163]. Och det som är för deras afgudar, kommer icke till Gud; men det som är för Gud, det kommer till deras afgudar: de göra ett dåligt domslut!

138. Och likaledes hafva deras afgudar smyckat för många af afgudadyrkarne deras barns förgörande [164]), att de må bringa dem i förderf, och

*) Till Meckanerne.

163) Då de Arabiske afgudadyrkarne planterade fruktträd, eller sådde ett fält, delade de det i tvenne delar, hvaraf den ena afsattes för Guds räkning och den andra för deras afgudars. Om något af frukten händelsevis föll från den delen som var afsatt för Guds räkning, på den andra som tillhörde afgudarne, återställde de den ej; men om den föll från afgudarnes del på Guds del, då återställde de den. De sade att deras afgudar hade behof af det som var Guds, men att Gud icke hade behof af någonting. På samma sätt, om ett offer ämnadt åt Gud, befanns bättre än ett som var ämnadt åt en afgud, gjorde de utbyte emellan de djur eller de ting som voro ämnade till offer, men icke annars. Det besynnerliga i denna fördelning torde förklaras derigenom, att det som var afsatt för Guds räkning, gemenligen användes till fattiges och främlingars underhåll, och att afgudarnes del gick till presterna. Se *Sales* Prel. Disc.

164) Betydelsen i denna mening af ordet *"smycka,"* som på

att de må göra deras religion för dem mörk och oredig; men om Gud behagat, skulle de icke gjort det: lemna dem dock, och det som de uppdikta.

139. Och de säga: detta är boskap och skörd som är förbuden, ingen skall nära sig deraf utom de som vi behaga — enligt deras infall — och *det är* boskap hvars ryggar äro heliggjorde *), och boskap öfver hvilken de ej åkalla Guds namn **), uppdiktande lögn om Honom: Han skall löna dem för hvad de uppdikta.

140. Och de säga: det som är i denna boskapens bukar [165]) är rent för våra män och förbjudet för våra hustrur; men om det blifver dödfödt, då äro de delägare ***) deri: *Gud* skall löna dem för deras yttrande; ty Han är vis, vetande.

141. Sannerligen hafva de gått förlorade som i okunnighet, vanvettigt förgjort sina barn, och som förbjudit hvad Gud gifvit dem till näring, pådik-

samma sätt så ofta förekommer i Koran, vill man ännu en gång förklara: afgudarne hafva smyckat för sina tillbedjare en syndig gerning; d. v. s. de hafva föreställt henne under så vackra och förledande färger, att deras tillbedjare derigenom blifvit förförde till syndens begående. (Se not. 68).

Hvad beträffar *"barnens förgörande,"* som här är ifråga, så har det afseende på ett omenskligt bruk gängse hos vissa stammar af profetens landsmän. Då nemligen ett flickebarn föddes, lät fadren antingen begrafva det lefvande, af fruktan, som han påstod, att ej kunna försörja barnet framdeles; eller också offrade han det åt sina gudar, på deras inrådan som hade uppsigt öfver templen. Se *Sale*.

*) Det vill säga: de äro förbudne att rida på, eller att lasta med bördor. Se not. 131.

**) Då de slagtade den.

165) Det vill säga: fostret på de djur som helgades till deras afgudar, hvilket framföddes lefvande, var tillåten föda för mankönet, men ej för qvinnokönet. Se *Sale*.

***) Då är det tillåten föda för både man och qvinnokön.

tande Gud en lögn: sannerligen hafva de gått vilse och ej varit vägledde.

142. Han är den som frambragt trädgårdar, danade af konst och i deras naturliga skick [166]), och palmerna och säden hvarpå smaken är olika, och oliverna, och granatäpplena, emellan sig lika och olika: äter af deras frukter då de bära frukt, och gifver den skyldiga afgiften deraf, dagen de skördas *); men varer icke slösagtige; ty Han älskar ej dem som äro slösare.

143. Och af hjordarne *hafven J fått* lastdragare och slagtkreatur. Äter af hvad Gud gifvit eder till näring; och ej mågen J följa i satans fotspår; ty han är en uppenbar fiende till eder.

144. Åtta par *djur har Gud förbjudit sägen J:* af fåren tvenne, och af getterna tvenne [167]). Säg: har Han förbjudit de tvenne hannarne, eller de tvenne honorna, eller det som de tvenne honornas lifmoder innehåller? Förtäljen mig det med kännedom, om J ären sannfärdige.

145. Och af kamelerna tvenne, och af oxarne tvenne. Säg: har Han förbjudit de tvenne hannarne, eller de tvenne honorna, eller det som de tvenne honornas lifmoder innehåller? Månne J

166) Uttrycket معروشات وغير معروشات är öfversatt i *Riccardson's* Lexicon sålunda: "(*Gardens*) *made by art and by nature.*" Samma uttryck är öfversatt i *Silvestre de Sacy's* Grammatika på detta sätt: "(*des jardins*) *en forme de berceaux*, *et* (*d'autres qui ne sont*) *point en forme de berceaux.*" Se pag. 79, vol. II, Seconde Edition. I masculinum singularis betyder ordet معروش "*en vinhäck.*" Se *Riccardson* & *Freytag.*

*) Det vill säga en viss del af skörden till de fattige.

167) Så påstodo afgudadyrkarne, och profeten förebrår dem här deras löjliga vidskepelse. Med 8 par menas för öfrigt på detta ställe åtta makar, nemligen en hanne och en hona af hvarje särskilt slag.

voren vittnen då Gud föreskref eder detta? Men ho är orättfärdigare än han som pådiktar Gud en lögn, att han må förleda menniskorna, utan kunskap? I sanning skall Gud ej vägleda det orättfärdiga folket.

146. Säg: jag finner icke i det som blifvit mig uppenbaradt förbjudet för den som njuter föda, hvad han äter, utom att det är sjelfdödt, eller utgjuten blod *), eller svinkött, ty det är orent; eller sådant oheligt som blifvit slagtadt i någon annans namn än Guds: men hvem som nöden tvingar, som icke visar uppstudsighet, eller *begär till* öfverträdelse, då, i sanning, är din Herre benägen att öfverse, barmhertig.

147. Och för dem som äro Judar hafva vi förbjudit allt som är försedt med en *oklufven* hof; och af oxarne och fåren hafva vi förbjudit för dem det som är fett på dem båda, utom hvad som ligger på deras ryggar, eller inelfvor, eller det som är hopblandadt med ben **): med detta hafva vi lönat dem för deras orättfärdighets skull; och vi äro visserligen sannfärdige.

148. Och om de göra dig till lögnare, säg då: eder Herre har en gränslös barmhertighet; men Hans straff skall ej afvändas från de elaka menniskorna.

149. De som bedrifva afguderi säga: om Gud behagat, icke skulle vi bedrifvit afguderi, ej heller våra fäder, och *att* vi icke hafva förbjudit *dem* någonting. Sålunda hafva de som voro före dem anklagat *sina profeter* för lögn, intill dess de

*) Lungan och lefvern på djuren, hvilka Araberne äfven anse för blod, äro dem tillåtne att förtära, och Morerne göra deraf ett stort bruk.

**) T. ex. ox- och fårsvansar.

njöto vårt straff. Säg: hafven J någon kunskap, att J mågen framkomma dermed till oss? J följen icke annat än en inbillning; och J yttren ju blott lögn!

150. Säg: Gud tillkommer den afgörande bevisningen; men om Han behagat, visserligen skulle Han vägledt eder alla.

151. Säg: framhafven edra vittnen som kunna vittna att Gud förbjudit detta *); och om de vittna, icke må du vittna med dem: ej heller må du följa deras begär som påstå att våra tecken äro lögn, och som icke tro på det tillkommande lifvet, och göra *afgudar* jemngode med deras Herra.

152. Säg: kommer, jag skall uppläsa för eder hvad som eder Herre har gjort heligt för eder: att J icke skolen gifva Honom någonting till like; och *att* göra godt till föräldrar; och *att* J icke förgören edra barn, af fruktan för brist; vi skola försörja både eder och dem; och *att* J icke kommen vid skamliga ting, hvarken det yttre af dem, eller det inre; och *att* J icke dräpen menniskan som Gud förbjudit *att dräpa* utom med rätta: detta har Han föreskrifvit eder, på det att J mågen förstå.

153. Och icke mågen J röra vid den faderlöses egendom, utom för att förbättra *den*, tills han uppnår sin stadgade ålder; och fyller måttet och vågskålarne med rättrådighet: vi skola ej nödga en själ utöfver hennes förmåga: och då J talen **), varer rättvise, om det än är fråga om en anförvandt; och uppfyller Guds förbund: detta

*) Det ofvanstående som de hedniske Araberne vidskepligen förbjödo. Se 144 och 145 versen.

**) Här synes vara fråga om sådant tal som hålles inför domstol, och på domaresätet.

har Han föreskrifvit eder, på det att J mågen blifva erinrade.

154. Och emedan detta är min rätta väg, alltså, följer honom; och följer icke *andra* vägar, att *Gud* ej må skilja eder ifrån sin väg: detta har Han föreskrifvit eder, på det att J mågen frukta Honom.

155. Och vi hafva gifvit Mose Skriften fullkomlig för honom som väl gör, och en tydlig förklaring på allting, och en vägledning och barmhertighet, på det de *) måtte tro på sin Herras möte.

156. Och detta **) är en bok som vi nedsändt välsignad, följer henne alltså och frukter Herran, på det J mågen få förbarmande:

157. Att J ej mågen säga: Skrifterna hafva blifvit nedsände blott till tvenne folk [168]) före oss, och vi voro ju, i sanning, försumlige uti att läsa dem:

158. Eller, att J ej mågen säga: om en bok hade blifvit nedsänd till oss, skulle vi visserligen blifvit bättre vägledde än de; ty nu har ett klart bevis från eder Herra kommit till eder, och en vägledning och barmhertighet! men ho är orättfärdigare än den som gör Guds tecken till lögn, och drager sig undan ifrån dem? Vi skola löna dem som draga sig undan från våra tecken, med en svår pina, derföre att de drogo sig undan.

*) Judarne.

**) Koran.

168) Nemligen Judarne och de Christne. Meningen med detta är, att den ursäkt som Araberne skulle kunnat begagna då de på den yttersta dagen skola träda inför den Högste, att de ingenting begrepo af deras språk, till hvilka de heliga Skrifterna voro gifna, och sålunda ej kunnat blifva upplyste genom dem, ej mera gäller, sedan en uppenbarelse kommit direkte tlll dem sjelfve, på deras eget språk.

159. Hvad vänta de om icke att englarne skola komma till dem, eller *att* din Herre *sjelf* skall komma, eller *att* något af din Herras tecken skall komma? En dag något af din Herras tecken kommer, skall icke hennes tro gagna en själ som icke trott förut, eller gjort godt i sin tro. Säg: vänter J; i sanning äro vi väntande.

160. Sannerligen, de som anställt split i sin religion och blifvit kätterske, du har ingenting att göra med dem; deras sak tillhör blott Gud; och sedan skall Han förkunna dem hvad de gjorde.

161. Hvem som kommer med en god gerning skall få tiofalldigt så godt igen; och hvem som kommer med en ond gerning, skall icke lönas utan likt henne, och de skola ej lida orätt.

162. Säg: sannerligen har min Herre vägledt mig till en rätt väg, *genom* en sann religion, Abrahams lära, *som var* renlärig; och han var icke bland afgudadyrkarne.

163. Säg: sannerligen äro mina böner och mina offer och mitt lif och min död *helgade* till Gud, verldarnes Herre, hvilken ej har någon like: och till detta har jag blifvit befalld; och jag är den förste af de rättrogne.

164. Säg: skall jag söka en annan Herra än Gud, som är alltings Herre? Och ej skall någon själ arbeta utom för sig sjelf; och den som är lastad skall ej bära en annans börda: härefter skolen J återvända till eder Herra, och Han skall förklara eder det hvarom J voren stridige.

165. Han är den som satt eder till efterträdare på jorden *), och som upphöjt några bland eder i grader öfver andra, att Han må pröfva eder

*) Efter bortgångna slägter.

genom det som Han gifvit eder: i sanning är din Herre snar med straffet: men visserligen är Han också nådig, barmhertig.

VII. KAPITLET.

Al Araf *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M. S. **). En bok har blifvit nedsänd till dig — och icke må det vara betänklighet uti ditt bröst beträffande henne — att du må förmana derigenom, och *såsom* en erinran till de rättrogne.

2. Följer det som till eder blifvit nedsändt från eder Herra; och ej mågen J följa beskyddare, utom Honom: huru föga J erinren eder!

3. Och huru många städer vi förstört, hvilka vårt straff kom på om natten ***), eller *då* de hvilade vid middagstiden †).

4. Icke vardt deras bön, då vårt straff kom på dem, annat än att de sade: visserligen hafva vi varit orättfärdige.

5. Men sannerligen skola vi förhöra dem till hvilka sändt blifvit ††), liksom vi skola förhöra sändebuden.

*) Detta ord betyder ibland annat, gränsen emellan himmel och helvite; i den meningen förekommer det uti 44:de versen.

**) Se not. 4.

***) Såsom Sodom och Gomorrah till hvilka Lot sändes. *Sale.*

†) Som det hände Madians invånare, för hvilka Schoaib predikade. *Sale.* Uti de heta klimaten är det brukligt att hvila midt på dagen, under den starkaste värmen.

††) Det vill säga de folk till hvilka hafva kommit profeter med himmelska uppdrag.

6. Och vi skola i sanning förtälja dem *deras gerningar* med kännedom; ty vi äro icke frånvarande.

7. Vigten den dagen skall blifva rigtig: och de hvilkas vågskålar varda tunga *), de skola blifva de lycklige.

8. Men de hvilkas vågskålar varda lätta, äro de som förtappat sina själar, derigenom att de försmädade våra tecken.

9. Och sannerligen hafva vi gjort eder mägtige på jorden, och alstrat åt eder födoämnen derpå: huru föga J ären tacksamme!

10. I sanning hafva vi skapat eder, och sedan gåfvo vi eder form, derefter sade vi till englarne: tillbedjer Adam; och de tillbådo; utom Iblis, hvilken icke var bland dem som tillbådo.

11. Sade *Herren:* hvad hindrade dig att du ej tillbad, då jag befallde dig? Han svarade: jag är bättre än han, Du har skapat mig af eld, och Du har skapat honom af jord.

12. Sade *Herren:* störta då ned derifrån **), det tillkommer dig ej att uppföra dig spottskt deri, utan gack ut, ty du skall blifva bland dem som äro föraktade.

13. Han svarade: gif mig anstånd tills en dag de *döda* skola uppväckas.

14. Sade *Herren:* i sanning skall du blifva *en* af dem som få anstånd.

15. Han svarade: emedan Du svikit mig, skall jag lägga försåt för dem ***) på Din rätta väg;

*) Utaf deras goda gerningar.

**) Från paradiset, beläget, enligt hvad som redan blifvit anfördt, i himmelen; d. v. s. efter den Mohammedanska tron. Se not. 17.

***) För menniskorna.

16. Och sedan skall jag komma på dem framifrån och bakifrån, och från deras högra sidor och från deras venstra sidor; och största delen af dem skall Du ej finna tacksamme.

17. Sade *Herren:* gack ut derifrån, *du är* vanärad, bortdrifven: hvem utaf dem som följer dig, i sanning skall Jag fylla helvitet med eder alla.

18. Men, o, Adam! bo du och din maka i paradiset, och äter *af dess frukter* hvarhelst J behagen; dock mågen J ej nalkas detta träd, på det J ej mågen blifva af de orättfärdige.

19. Och satan hviskade till dem båda, att han skulle uppdaga för dem det som var dem förborgadt beträffande deras blygd; och han sade: eder Herre har förbjudit eder detta träd, blott på det J ej mågen blifva tvenne englar, eller att J ej mågen blifva af de evige.

20. Och han svor för dem, *sägande:* sannerligen är jag *en* af edra trogne rådgifvare.

21. Och han bragte dem på fall genom bedrägeri. Och då de hade smakat af trädet, blef deras blygd synlig för dem, och de började att skyla sig med paradisets löf. Och deras Herre kallade på dem, *sägande:* har jag icke förbjudit eder detta träd, och har jag icke sagt eder, att satan är i sanning en uppenbar fiende till eder?

22. De svarade: o, Herre! vi hafva handlat orätt mot våra själar; och om Du icke förlåter oss och blifver barmhertig mot oss, skola vi visserligen blifva af dem som förgås.

23. Sade *Herren:* störter ned; den ene af eder är en fiende till den andra; men J skolen få bostad på jorden, och njutning *deraf* för en tid.

24. Han sade *äfven:* der skolen J lefva, och der skolen J dö, och derifrån skolen J blifva uttagne *).

25. O, Adams barn! vi hafva nedsändt åt eder klädnad att skyla eder blygd **), och en skön klädnad; men gudsfruktans klädnad, hon är bättre: detta är af Guds tecken, kanhända att de skola ihågkommas.

26. O, Adams barn! icke må satan förföra eder, liksom han utdref edra *första* föräldrar ur paradiset, genom att borttaga från dem deras klädnad, på det han skulle visa dem deras blygd; ty han ser eder, han och hans följe, hvarest J icke sen dem: sannerligen hafva vi satt djeflarne till herrar öfver dem som icke tro.

27. Och då de begå en skamlig gerning säga de: vi funno våra fäder utöfva henne [169]), och Gud har befallt oss henne. Säg: Gud befaller sannerligen ej skamliga gerningar: skolen J säga om Gud hvad J icke veten?

28. Säg: min Herre har befallt rättvisa. Och ställer edra ansigten *till bön* vid alla rum der Han tillbedes; och åkaller Honom, igenom att upprigtigt bekänna Hans religion. Såsom Han skapat eder, *så* skolen J återvända ***). En del vägleder Han; och en del äro dömde till villfarelse; ty de hafva tagit djeflarne till beskyddare, utom Gud, och tänka att de äro vägledde.

*) Vid uppståndelsen.

**) D. v. s. vi hafva satt eder i stånd att sjelfve kläda eder medelst de ting vi hafva skapat för sådant ändamål.

169) Det synes som detta har afseende på ett bruk hos de hedniske Araberne, att vid högtiden i Mecka göra runderna omkring templet alldeles nakna.

***) Nemligen vid uppståndelsen, nakna och hjelplöse, såsom de först kommo till i verlden.

29. O, Adams barn! tager edra högtidskläder vid hvarje ställe der Gud dyrkas, och äter och dricker; men varer ej omåttlige, ty Han älskar ej dem som äro omåttlige.

30. Säg: hvem skall förbjuda Guds högtidskläder som Han frambragt åt sina tjenare, och de goda tingen af födan? Säg: dessa äro för dem som uti det verldsliga lifvet tro förnämligast på uppståndelsens dag: sålunda utmärka vi tecknen tydligt för menniskor som förstå.

31. Säg: min Herre har förbjudit endast skamliga gerningar, hvad som synes af dem och hvad som är förborgadt, och orättvisa, och våld utan rätt, och att J gören till Guds like sådant hvarom Han icke nedsändt något öfvertygande bevis, och att J sägen om Gud hvad J icke veten.

32. För hvarje folk är en bestämd tid, och då deras bestämda tid inträffar, skola de ej fördröja *den* en timme; ej heller skola de komma i förväg.

33. O, Adams barn! om apostlar af eder sjelfve komma till eder, att förkunna eder mina under, då de som frukta Gud och bättra sig, ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller de skola sörja.

34. Men de som göra våra tecken till lögn, och som spottskt draga sig från dem, de varda eldens invånare, deri de skola evinnerliga dväljas.

35. Hvem är väl orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud, eller som påstår Hans tecken vara lögn? Desse skola få sin andel enligt boken [170]); tills, då våra sändebud komma till dem

170) D. v. s. de skola njuta i denna verlden allt det goda som är bestämdt för dem i ödets bok (den förvarade taflan), intill dess att dödsenglarne afskära deras lifstråd.

dem att göra slut på dem, sägande: hvad äro de som J åkalladen, utom Gud? De skola svara: de hafva försvunnit från oss: och de skola vittna emot sig sjelfva, att de varit otrogne. *Och Herren*

36. Skall säga: träder in i elden, ibland de folk af andar och menniskor, hvilka gått undan före eder. Så ofta ett folk inkommer, skall det förbanna sin syster *); tills, då de alla upphinna hvarandra deruti, de siste af dem skola säga om de förste af dem: O, Herre! desse hafva förledt oss, gif dem derföre dubbelt straff af elden. *Herren* skall svara: alla skola få dubbelt; men J veten icke!

37. Och de förste af dem skola säga till de siste af dem: J hafven då icke någon förmån framför oss, smaker alltså straffet för det som J arbetaden.

38. Sannerligen, de som påstå våra tecken vara lögn, och som spotskt draga sig från dem, för dem skola icke himmelens portar öppnas, ej heller skola de inkomma i paradiset, intill dess en kamel går igenom ett synålsöga: och så skola vi löna de brottslige.

39. De skola få bädd utaf afgrunden; och öfver dem helvitets eld: och så skola vi löna de orättfärdige.

40. Men de som tro och göra goda verk — vi skola ej nödga en själ utöfver hennes förmåga — de skola blifva paradisets invånare, att der evinnerliga vistas.

41. Och vi skola borttaga hvad ondska som är i deras bröst; floder skola rinna nedanför dem,

*) Nemligen det folk, som med sitt exempel dragit andra i förderfvet.

och de skola säga: lofvad vare Gud som vägledt oss till detta! icke voro vi *mägtige* att vägleda oss, om icke Gud hade vägledt oss: visserligen kommo vår Herras apostlar med sanning. Och det skall ropas till dem och sägas: detta är paradiset, hvilket J hafven fått i arf för det J arbetaden.

42. Och paradisets invånare skola ropa till eldens invånare, sägande: nu hafva vi funnit det sant som vår Herre lofvade oss; hafven J också funnit det sant som eder Herre lofvade eder? De skola svara: det är så. Och en härold skall utropa ibland dem, sägande: Guds förbannelse är på de orättfärdige,

43. Hvilka afhöllo *andre* ifrån Guds väg och sökte göra honom krokig, och hvilka förnekade det tillkommande lifvet.

44. Och emellan dem *) *skall blifva* en förlåt; och på Al Araf [171]) män, som skola igenkänna alla på deras märken; och de skola ropa till paradisets invånare, sägande: frid öfver eder! de skola *dock* icke dit inkomma ehuru ifrigt de önska.

*) De salige och de fördömde.

[171]) Se noten under kapitlets titel. Ordet *"Al Araf"* härleder sig ifrån verbet عرف (Arafa) som betyder: *"han har känt," "han har igenkänt."* En viss mur, som profeten påstod skilja paradiset från helvitet, blef så kallad, derföre att de menniskor som komma att der få plats, skola igenkänna de salige från de fördömde, de förre på deras skinande ansigten, och de sednare på deras svarta. De som äro bestämde att få plats på *al araf*, äro, enligt några mening, sådane hvilkas goda gerningar icke öfvergå deras onda, utan jemnt uppvägas af dessa; och enligt andra, sådane rättrogne, som *emot sina föräldrars vilja* hafva stridt och stupat för Islam; och hvilka ej inkomma i paradiset för sin olydnads skull, men icke heller blifva sände till eldens pina, emedan de hafva dött såsom martyrer. Se *Marracci.*

45. Då deras ögon vändas mot eldens invånare skola de säga: o, Herre! sätt oss ej ihop med de orättfärdiga menniskorna.

46. Och de som innehafva Al Araf skola ropa till *vissa* män *), som de skola igenkänna på deras märken, sägande: hvartill har edert samlande gagnat eder, och att J voren uppblåste af högmod?

47. Är det desse **) hvilka J svuro att Gud ej skulle emottaga med barmhertighet? Träder J in uti paradiset, ingen fruktan *skall komma* öfver eder, ej heller skolen J sörja.

48. Och eldens invånare skola ropa till paradisets invånare, sägande: häller öfver oss något vatten, eller utaf det goda Gud gifvit eder! De skola svara: sannerligen har Gud förbjudit båda delarne för de otrogne,

49. Hvilka haft sin religion till gyckel och lek, och hvilka det verldsliga lifvet bedragit; men i dag skola vi glömma dem, liksom de glömt mötet just denna dag, och derföre att de förnekade våra tecken.

50. Nu hafva vi sannerligen bragt dem en bok som vi gjort tydlig med visdom, och till en vägledning, och barmhertighet för folk som tro.

51. Månne de blott vänta på hennes förklarande ***)? En dag †) förklaringen på henne skall inträffa, skola de som glömt henne förut säga: visserligen kommo vår Herras apostlar med sanning;

*) De otrognes hufvudmän och anförare. *Sale.*

**) De ringare och fattigare af de rättrogne, som voro föraktade af de andre under deras lefnad, och som ansågos ovärdige af Guds nåd.

***) Dermed menas: uppfyllandet af de hotelser som deri innehålles.

†) Den yttersta dagen.

hafva vi då icke några medlare, att de må medla för oss, eller skola vi blifva återsände *i verlden*, att vi må handla olika emot hvad vi handlade? Sannerligen skola de *då* lida förlust för sina själar, och det som de uppdiktade skall försvinna från dem.

52. Eder Herre är i sanning Gud som skapade himlarne och jorden på sex dagar, sedan satte Han sig på thronen: Han låter natten betäcka dagen, som hon följer skyndsamt, och *Han skapade* solen och månen och stjernorna, undergifne Hans befallning: är icke skapelsen och herraväldet Hans? Välsignad vare Gud, verldarnes Herre!

53. Åkaller eder Herra i ödmjukhet och tysthet; ty Han älskar ej dem som öfverträda [172]):

54. Och ej mågen J åstadkomma förderf på jorden efter hennes förbättring *); och åkaller Honom med fruktan och håg; ty Guds barmhertighet är nära dem som väl göra.

55. Och Han är den som sänder vindarne vidt utsläppte före Hans barmhertighet [173]); tills, då de resa upp ett tungt moln, vi drifva det till en död **) trakt, och vi låta vattnet nedkomma derpå, hvarigenom vi frambringa alla slags frukter: sålunda skola vi frambringa de döde; kanhända skolen J erinra eder.

56. Och den goda trakten skall frambringa sina frukter med sin Herras tillstädjelse; men den

172) Som uppföra sig öfvermodigt då de bedja, eller som bedja med en högljudd stämma, eller en mängd af ord och onödiga upprepningar. *Sale.*

*) Dermed menas: sedan Gud har sändt sina profeter, som för menniskorna utvisat vägen till frälsning.

173) Vindarne sammanföra molnen från hvilka faller regnet, som kallas, barmhertighet; ty i de trakter der profeten såg dagen, är regn alltid en stor välsignelse.

**) Förtorkad.

som är dålig skall icke frambringa annat än missväxt: sålunda omvexla vi tecknen för menniskor som äro tacksamma.

57. Fordom hafva vi sändt Noach till hans folk, och han sade: o, mina landsmän! dyrker Gud; J hafven icke någon gud, utom Honom; sannerligen fruktar jag för eder en svår dags straff.

58. De förnämste ibland hans folk svarade: visserligen se vi dig i uppenbar villfarelse.

59. Han sade: o, mina landsmän! det är icke villfarelse hos mig, men jag är ett sändebud från verldarnes Herre.

60. Jag förer till eder min Herras budskap, och väl råder jag eder; ty jag vet om Gud, hvad J icke veten.

61. Undren J öfver att en erinran från eder Herra kommit till eder genom en man af eder sjelfve, att Han må förmana eder, och att J mågen frukta, och få förbarmande?

62. Men de gjorde honom till lögnare, och vi frälsade honom, och dem som voro med honom uti arken; och vi dränkte dem som påstodo våra tecken vara lögn: i sanning voro de blinda menniskor.

63. Och till Aad [174]) *hafva vi sändt* deras broder Hud. Han sade: o, mina landsmän! dyrker Gud, J hafven icke någon gud, utom Honom; skolen J då icke frukta Honom?

64. De förnämste bland hans folk som icke trodde, svarade: visserligen se vi dig i vansinnighet, och i sanning anse vi dig för *en* af lögnarne.

[174]) Detta är namnet på en mägtig stam ibland de gamle Araberne. Under tidernas lopp förföllo de till afguderi, hvarföre Gud sände profeten Hud till att omvända dem. Denne hålles före att vara samma person med Eber, en af Judarnes profeter. Se *Sale's* Prelim. Disc.

65. Sade han: o, mina landsmän! det är icke vansinnighet hos mig, men jag är ett sändebud från verldarnes Herre.

66. Jag förer till eder min Heíras budskap, och jag är en trogen rådgifvare åt eder.

67. Undren J öfver att genom en man af eder sjelfve kommit till eder en erinran från eder Herra, att Han må förmana eder? Och kommer ibåg att Han satt eder till efterträdare efter Noachs folk, och lagt till åt eder, längd i skapnaden [175]): och kommer ihåg Guds välgerningar, att J mågen blifva lycklige.

68. De svarade: har du kommit till oss på det att vi må dyrka Gud ensam, och lemna det som våra fäder dyrkade? Bringa då på oss det hvarmed du hotar oss, om du är af de sannfärdige.

69. Han sade: sannerligen skola straff och vrede från eder Herra falla på eder. Skolen J tvista med mig om namn som J hafven namngifvit *), J och edra fäder, hvarom Gud icke nedsändt något öfvertygande bevis? Men vänter J, sannerligen är jag med eder bland de väntande.

70. Och vi frälsade honom och dem som voro med honom, genom vår barmhertighet, och vi utrotade till den siste dem som gjorde våra tecken till lögn, och som icke voro rättrogne.

71. Och till Tzamud [176]) *hafva vi sändt* deras broder Saleh. Han sade: o, mina landsmän! dyr-

[175]) Bland andra dikter om den gamla Arabstammen Aad, var äfven den om deras ofantliga längd. Den största var nemligen 100 alnar hög, och ingen fanns mindre än 60 alnar. Se *Sale's* Prel. Disc.

*) Om afgudar som J sjelfva hafven uppfunnit och namngifvit.

[176]) Tzamud utgjorde en annan af forntidens Arabers mägtiga stammar, utdöd långt före profetens tid. Gud sände till

ker Gud, J hafven icke någon gud, utom Honom. Nu har kommit till eder ett klart bevis från eder Herra: detta är Guds kamelinna, *hon är* ett tecken åt eder; lemner henne alltså att hon må föda sig på Guds jord, och tillfoger henne ej något ondt, att ej ett plågsamt straff må öfverraska eder.

72. Och kommer ihåg att Han satt eder till efterträdare efter Aad, och beredt eder en bostad på jorden, att J skullen uppföra slott på dess slätter, och uthugga bergen till hus [177]): kommer då ihåg Guds välgerningar; och tillställer ej förderf på jorden, igenom att begå elakheter.

73. De förnämste af hans folk som voro uppblåste af högmod, sade till dem som voro föraktade — till dem ibland dem som trodde — veten J att Saleh är sänd ifrån sin Herra? De svarade: visserligen tro vi på det hvarmed han blifvit sänd.

74. De som voro uppblåste af högmod sade: i sanning tro vi icke på det hvarpå J tron.

75. Och de sårade kamelhonan, och öfverträdde oförskämdt sin Herras befallning; och de sade: o,

denna stam en profet vid namn Saleh, för att återföra dem ifrån afgudadyrkan. De voro dock så hårdnackade i sin otro, att de fordrade af profeten, såsom ett bevis på sanningen af hans uppdrag, att han skulle låta framkomma ur bergshällen en drägtig kamelhona. Profeten anropade himmelen, och det underbara djuret kom fram. Emedlertid åtlydde ej folket den befallning de fingo, att ej tillfoga kamelhonan något ondt, utan sedan de hade misshandlat henne, blef hon af dem slagtad. Se *Sale's* Prel. Disc.

Både Aad och Tzamud träffades af Guds hämnd för deras olydnad; och deras bedröfliga ändalykt är omnämnd på flera ställen i Koran.

[177]) Tzamuds stam bodde först uti Aad's land, men, då deras antal tilltog, flyttade de till Hedjr för bergens skull, uti hvilka de uthöggo sig boningar, synliga i denna dag. *Sale.*

Saleh! låt komma på oss det hvarmed du hotar oss, om du är *ett* af sändebuden.

76. Och en jordbäfning öfverraskade dem, och de befunnos om morgonen uti sina boningar liflöse.

77. Och han *) vände om från dem och sade: o, mina landsmän! i sanning har jag nu fört till eder min Herras budskap, och väl har jag rådt eder; men J älsken ej dem som väl råda.

78. Och Lot *hafva vi sändt*, då han sade till sitt folk: skolen J begå en styggelse hvaruti ej någon i verlden föregått eder?

79. Skolen J verkligen komma nära männen otuktigt, åsidosättande qvinnorna? Men J ären folk som gå öfver all måtta.

80. Och hans landsmäns svar vardt ej annat än att de sade: drifver ut dem **) från eder stad; ty de äro menniskor som hålla sig rena.

81. Men vi frälsade honom och hans slägt, utom hans hustru, som vardt ibland dem som blefvo qvar.

82. Och vi läto regna på dem ett regn ..... Se, hurudant slutet blef på de brottslige!

83. Och till Madian [178]) *hafva vi sändt* deras broder Schoaib. Han sade: o, mina landsmän! dyrker Gud, J hafven icke någon gud, utom Honom. Nu har kommit till eder ett klart bevis från

*) Saleh. Kommentatorerne äro ej öfverens om huruvida profeten yttrade hvad som står i texten, före eller efter katastrofen; i det sednare fallet yttrar han det på spe för sig sjelf.

**) Lot och hans lärjungar.

[178]) Madian eller Midian, var en af Hedjaz's städer, och boningsställe för en stam af samma namn, hvilka voro afkomlingar af Madian, Abrahams son med Keturah, och sedan ihopsmälte med Ismaeliterne, som det synes; ty Mose kallar de samma köpmännen som sålde Joseph till Potiphar, på ett ställe Ismaeliter och på ett annat Midianiter. *Sale.*

eder Herra; uppfyller alltså måttet och vågskålarne: och ej mågen J förminska för menniskorna deras ting[179]); ej heller mågen J åstadkomma förderf på jorden, efter hennes förbättring: detta är bättre för eder, om J ären rättrogne.

84. Och ej mågen J besätta alla vägar för att hota och afhålla från Guds väg den som tror på Honom, och för att söka göra honom krokig; och kommer ihåg då J voren få, och Han *) förökade eder; och ser hvad slut de fått som gjort förderf.

85. Om en del af eder tror på det hvarmed jag blifvit sänd, och en del icke tror, hafver tålamod tills Gud skall dömma emellan oss; ty Han är den bäste domaren.

86 De förnämste af hans folk som voro uppblåste af högmod svarade: sannerligen skola vi utdrifva dig, o, Schoaib! och dem som trott med dig, ur vår stad, eller ock skall du återvända till vår lära. Sade han: äfven om vi äro motvillige?

87. I sanning skulle vi uppdikta lögn om Gud, om vi återvände till eder lära, sedan Gud frälsat oss derifrån; det är icke för oss att återvända till henne, med mindre Gud, vår Herre, behagar. Vår Herres kunskap omfattar allting: på Gud vi förtrösta: o, Herre! döm emellan oss och våra landsmän med sanning; ty Du är den bäste af domare.

88. Och de förnämste af hans folk som icke trodde, sade: om J följen Schoaib, sannerligen skolen J blifva lidande.

[179]) Ett af de stora brott hvartill Madianiterne gjorde sig skyldige, var det att bruka falska vigter och falskt mått. Ett annat synes hafva varit (att dömma efter nästa vers) att göra vägarna osäkra.

*) Gud.

89. Men en jordbäfning öfverraskade dem, och de befunnos om morgonen uti sina boningar liflöse.

90. De som gjorde Schoaib till lögnare, *blefvo* liksom de aldrig hade funnits uti dem: de som gjorde Schoaib till lögnare, blefvo sjelfve de lidande.

91. Och han vände om ifrån dem *), och sade: o, mina landsmän! sannerligen har jag nu fört till eder min Herras budskap, och väl har jag rådt eder; men hvarföre skall jag sörja öfver menniskor som äro otrogne?

92. Vi hafva icke sändt någon profet till en stad, med mindre vi hafva hemsökt dess invånare med elände och motgång, på det de måtte ödmjuka sig:

93. Derefter ombytte vi i stället för det onda, det goda, tills de njöto öfverflöd, och sade: motgång och medgång hafva redan träffat våra fäder; derföre borttogo vi dem plötsligen, under det de icke märkte *faran*.

94. Dock, om *de* städernas invånare hade trott och fruktat Gud, visserligen skulle vi öppnat öfver dem både himmelens och jordens välsignelse; men de anklagade *profeterne* för lögn, och vi straffade dem för det som de gjorde.

95. Voro då *de* städernas invånare säkre, att icke vårt straff skulle komma på dem om natten, under det de sofvo?

96. Eller voro *de* städernas invånare säkre, att icke vårt straff skulle komma öfver dem på ljusa dagen, under det de förlustade sig?

97. Voro de då säkre för Guds plan [180])? Men icke skall någon trygga sig mot Guds plan, utom de förtappade menniskorna.

*) Se noten under 77:de versen.

[180]) Detta är ett figurligt uttryck, hvarmed menas Guds sätt att

98. Har det då icke blifvit ådagalagdt för dem som ärft jorden efter hennes *förra* invånare, att om vi behagade, kunde vi hemsöka dem för deras synder? Men vi skola försegla deras hjertan, och de skola icke höra.

99. Vi skola gifva dig några underrättelser om dessa städer. Fordom kommo deras apostlar till dem med uppenbara bevis, men de voro icke *hugade* att tro på hvad de förnekat förut: sålunda förseglar Gud de otrognes hjertan.

100. Och vi funno icke hos mängden af dem någon lydnad; men vi funno ju i sanning största delen af dem gudlöse.

101. Sedan hafva vi sändt efter dem *) Mose, med våra tecken, till Pharao och hans förnämste, och de förforo orättvist med dem **): men se hvad slutet blef på dem som gjorde ondt!

102. Och Mose sade: o, Pharao! sannerligen är jag ett sändebud från verldarnes Herre,

103. Värdig att ej tala om Gud annat än sanning: jag har nu kommit till eder med ett uppenbart bevis från eder Herra; sänd alltså med mig Israels barn. Svarade *Pharao:* om du skulle vara kommen med ett tecken, visa fram det om du är af de sannfärdige.

104. Och han nedkastade sin staf, och se! den vardt en ögonskenlig orm:

förfara med högmodiga, otacksamma menniskor, igenom att låta dem under medgångens dagar, utan afbrott, fylla måttet af sina synder, tills Han plötsligen låter straffet falla på dem, i ett ögonblick de minst vänta det. Se *Sale*, enligt Al Beidawi.

*) Efter de ofvannämnde apostlarne.

**) Det vill säga: de ville ej tro på dem.

105. Och han drog sin hand fram ur barmen, och se! hon vardt hvit *) för åskådarne.

106. De förnämste af Pharaos folk sade: i sanning är denne en kunnig trollkarl,

107. Som önskar att utdrifva eder från edert land: hvad föreskrifven J **) då?

108. De svarade: fördröj honom och hans broder, och sänd i städerna dem som ihopsamla,

109. Och bringa till dig hvarje kunnig trollkarl.

110. Och trollkarlarne kommo till Pharao, sägande: skola vi verkligen få belöning, om vi blifva segervinnare?

111. Han svarade: visserligen, och J skolen i sanning blifva bland dem som komma nära *min thron.*

112. De sade: o, Mose! antingen skall du kasta *din staf först*, eller skola vi blifva de som kasta *först?*

113. Han svarade: kaster J. Och då de hade kastat, förblindade de ögonen på menniskorna och förskräckte dem; och de bragte till väga ett stort hexeri.

114. Och vi sade i en uppenbarelse till Mose: kasta din staf. Och se! den uppslukade hvad de förvandlade.

115. Då blef sanningen bekräftad, och fåfängt hvad de gjorde.

116. Och de blefvo öfvervunne der, och omvände, förödmjukade.

117. Och trollkarlarne nedkastade sig tillbedjande.

118. De sade: vi tro på verldarnes Herre,

*) Mose hade nemligen, enligt hvad häfden förmäler, en svartagtig hud.

**) Det synes som Pharao sjelf gjorde denna fråga till sin omgifning.

119. Moses och Aarons Herre.

120. Pharao sade: tron J på Honom innan jag tillåtit eder? detta är, i sanning, en stämpling, som J hafven anlagt i staden, att J mågen utdrifva derifrån dess befolkning [181]), men J skolen lära:

121. Sannerligen skall jag låta afhugga edra händer och edra fötter på motsatta sidor *), och sedan skall jag låta korsfästa eder alla.

122. De svarade: vi skola, i sanning, återvända till vår Herra:

123. Ty icke hämnas du på oss om icke derföre att vi trott på vår Herras tecken, då de kommo till oss: o, Herre! gjut öfver oss tålamod, och låt oss sluta såsom rättrogne!

124. De förnämste af Pharaos folk sade: skall du lemna Mose och hans landsmän, att de må åstadkomma förderf i landet, och öfvergifva dig och dina gudar? Han svarade: vi skola låta dräpa deras söner, och låta blifva vid lif deras döttrar, och sannerligen skola vi få öfverhanden öfver dem.

125. Mose sade till sina landsmän: anroper Gud om hjelp, och varer tålige, ty jorden tillhör Gud, som gifver henne i arf till hvem af sina tjenare Han behagar; och *den goda* utgången är för de gudfruktige.

126. De svarade: vi hafva varit förtryckte innan du kom till oss, och sedan du kom till oss. Han sade: kanhända att eder Herre må förstöra eder fiende och låta eder efterträda *honom* i landet, att Han må se huru J handlen.

[181]) Detta är en öfverenskommelse emellan eder och Mose, att J mågen utdrifva Kopterna, de infödde Egyptierne, och insätta Israeliterne i deras ställe. *Sale.*

*) Det vill säga: högra handen och venstra foten, eller tvertom.

127. Sannerligen hafva vi redan straffat Pharaos folk med jordens torka och förminskning af frukterna, på det de skulle erinra sig.

128. Och när godt hände dem, sade de: detta är för vår skull; men om ondt träffade dem, ansågo de Mose och dem som voro med honom, såsom orsak till olycka: berodde icke deras öde godt eller ondt [182]) blott på Gud? Men största delen af dem viste *det* icke.

129. Och de sade: hvad tecken som helst du bringar oss, på det att du må förblinda oss dermed, tro vi dig icke.

130. Derföre sände vi på dem öfversvämningen [183]), och gräshopporna, och lössen, och grodorna, och bloden, såsom tecken efter hand företedde; men de högmodades och blefvo elaka menniskor.

131. Och då plågan föll på dem sade de: o, Mose! anropa för oss din Herra, i kraft af det förbund Han ingått med dig; sannerligen, om du tager bort från oss plågan, skola vi sätta tro till dig, och sända med dig Israels barn. Men då vi hade lossat plågan från dem, intill en gifven tid *) som de uppnådde, se! de bröto sin förbindelse.

182) Det Arabiska ordet طائر (Tair), som här är öfversatt med: *"öde, godt eller ondt,"* betyder enligt *Freytags* Lexikon: *Res, ex qua quis augurium sive bonum sive malum captat.* Det betyder äfven: *"en fågel,"* och härleder sig från roten طار (Tara), *han har flugit.* Hos Grekerne och Romarne ägde samma vidskepelse rum, att af fåglarnes flygt förespå godt eller ondt.

183) Denna öfversvämning, om hvilken den heliga Skrift ej talar, förorsakades, säga de, af ett ovanligt regn som föll i åtta dagar, och af Nilens uppstigande öfver sina bräddar. Se *Sale.*

*) Inom hvilken de borde förbättra sig.

132. Alltså hämnades vi på dem, och dränkte dem i hafvet, emedan de gjorde våra tecken till lögn, och voro, beträffande dem, försumlige.

133. Och vi läto menniskorna som voro föraktade, ärfva landets östra delar, och dess vestra*), hvilka vi välsignat. Och fullkomnadt blef din Herras ord, det bästa öfver Israels barn, derföre att de voro tålige: och vi förstörde det som Pharao och hans folk tillverkade, och det som de uppreste [184]).

134. Och vi förde Israels folk genom hafvet, och de kommo till ett folk som träget tillbad sina afgudar. De sade: o, Mose! gör åt oss en gud, lik deras gudar. Han svarade: J ären, i sanning, okunniga menniskor:

135. Ty dömdt till förstöring är det som desse bekänna, och fåfängt hvad de arbeta.

136. Han sade: skall jag söka eder en annan gud än Gud, Han som upphöjt eder öfver menniskorna alla?

137. Och *kommer ihåg* då vi frälsade eder från Pharaos slägt som bragte öfver eder förtryckets elände, som dräpte edra söner och lät blifva vid lif edra döttrar: i detta var en stor pröfning från eder Herra.

138. Och vi utfäste för Mose trettio nätter [185]) och vi gjorde dem fulltalige med tio, och hans

*) Härmed menas Syrien, hvilket land, af de österländska geograferne räknas såsom en del af Palestina. *Sale.*

[184]) Isynnerhet ett högt torn som Pharao låtit uppföra, för att anfalla Moses Gud. *Sale.*

[185]) Detta har afseende på Lagens öfverlemnande till Mose. Djalalo'ddin säger, att Gud lofvade tala till nämnde profet, efter tiden som står utfäst i texten, med villkor att han under denna tid genom en fasta beredde sig att renad träda

Herres utlofvade tid blef fullkomnad på fyratio nätter. Och Mose sade till sin broder Aaron: träd i mitt ställe hos mitt folk, och handla rätt, och följ ej de elakes väg.

139. Och då Mose var kommen vid vår utfästa tid och hans Herre hade talat till honom, sade han: o, Herre! visa mig *Ditt ansigte,* att jag må se Dig. Svarade *Herren:* du skall icke se mig, men betrakta berget, och om det står fast på sitt ställe, då skall du se mig. Men när hans Herre i sin härlighet syntes på berget, gjorde Han det till stoft, och Mose föll ned utan sans.

140. Och då han återfått sina sinnen, sade han: prisad vare Du! jag är omvänd ångerfull till Dig, och jag är den förste af de rättrogne.

141. Sade *Herren:* o, Mose! sannerligen har jag utvalt dig framför *de öfriga* menniskorna, *och har hedrat dig* med mina budskap och med mitt ord, tag alltså emot hvad jag gifvit dig, och blif *en* af de tacksamme.

142. Och vi skrefvo åt honom på taflorna en erinran om allting och en tydlig förklaring på allting; och *vi sade:* tag emot dem, med fast beslut att efterlefva dem, och anbefall ditt folk att det emottager *dem,* enligt deras förträfflighet. Jag skall visa eder de ogudaktiges boning.

143. Jag skall afvända från mina tecken dem som högmodas på jorden utan rätt, och om de se alla *möjliga* tecken, skola de icke tro på dem, och om de se den rätta vägen, skola de icke taga den

till

inför sin Herra. — Araberne räkna sin tid med nätter, liksom vi med dagar; så att, t. ex. i stället för åtta dagar, säga de åtta nätter. Se *Marracci.*

till väg, men om de se villostigen, den skola de taga till *sin* väg.

144. Detta emedan de gjort våra tecken till lögn, och beträffande dem varit försumlige *).

145. Men de som förneka sanningen af våra tecken och det tillkommande lifvets möte, fåfänga äro deras verk: skulle de väl lönas för annat än hvad de arbetade?

146. Och Moses folk tillskapade, efter honom **), af sina smycken, en kalfs kropp som råmade: märkte de icke att han ej talade till dem, ej heller ledde dem på väg?

147. De tillskapade honom och blefvo orättfärdige.

148. Men då de hade syndat och de kände sig rörde af ånger 186) och sågo att de hade gått vilse, sade de: i sanning, om icke vår Herre förbarmar sig öfver oss och förlåter oss, skola vi säkert blifva ibland de lidande.

149. Och då Mose återkom till sitt folk i vredesmod, svåra bedröfvad, sade han: ondt är det som J låtit följa efter mig, sedan min bortgång: hafven J påskyndat eder Herras beslut ***)? Och han nedkastade taflorna, och fattade sin broder vid hufvudet och drog honom till sig. Sade

*) Dermed menas, att de ej brydt sig om de påminnelser Gud sändt dem, både genom sina profeter och sina hotande tecken.

**) Det vill säga: sedan han bortgått att emottaga lagen.

186) Det Arabiska uttrycket سقط في يديه (Sukita fi yedihi) är gifvet i *Freytags* Lexikon sålunda: Peccavit et pænitentia ductus et attonitus fuit.

***) Det vill säga: hafven J genom eder ogudaktighet förkortat den anståndstid som var eder förunnad till att göra bättring.

Aaron: min moders son, folket ansåg mig, i sanning, för magtlös, och var på vägen att dräpa mig; icke må du då låta fienderna glädja sig öfver mig, ej heller sätta mig jemte de orättfärdiga menniskorna.

150. Sade *Mose:* o, Herre! tillgif mig, och min broder, och inneslut oss i Din barmhertighet; ty af de barmhertige är Du mest barmhertig.

151. Sannerligen, de som tillskapade kalfven, deras Herres vrede skall nå dem, och vanära i det verldsliga lifvet: sålunda skola vi löna dem som uppdikta lögn.

152. Men de som gjort ondt och sedan ångrat sig, och trott, sannerligen, derefter skall din Herre blifva nådig, barmhertig.

153. Och då vreden stillat sig hos Mose, upptog han taflorna, och uti det som var skrifvet på dem var en vägledning och barmhertighet för dem som fruktade sin Herra.

154. Och Mose utvalde ibland sitt folk sjuttio män vid vår utfästa tid: och då jordbäfningen borttagit dem, sade han: o, Herre! om Du behagat, skulle Du förstört dem förut, jemte mig: skall Du förstöra oss, för det som dårarne ibland oss hafva gjort? Det är ju blott Din pröfning medelst hvilken Du vilseför hvem Du behagar, och vägleder hvem Du behagar: Du är vår beskyddare, gif oss alltså tillgift, och förbarma Dig öfver oss, ty Du är den bäste af dem som förlåta.

155. Och skrif åt oss godt i denna verlden, och i det tillkommande lifvet; ty vi hafva återvändt till Dig. Svarade *Herren:* med mitt straff träffar jag hvem jag vill; och min barmhertighet omfattar allting: och jag skall skrifva henne för dem som äro gudfruktige och gifva de stadgade almosorna och tro på våra tecken,

156. Hvilka skola följa aposteln, den olärde profeten [157]), som de skola finna skrifven hos sig i Lagen och Evangelium [158]), som skall anbefalla dem det som är rätt och förbjuda dem det som är orätt, och som skall göra tillåtet för dem de goda tingen, och förbjuda dem de dåliga, och som skall lyfta af dem deras börda, och oken hvilka voro på dem *): alltså, de som tro på honom, och ära honom, och bistå honom, och följa ljuset som blifvit nedsändt med honom, de äro de lycklige.

157. Säg: o, menniskor! i sanning är jag Guds sändebud till eder alla,

158. Hans hvilken tillhör himlarnes och jordens rike; det finnes ingen gud utom Honom; Han gifver lif och död: tror alltså på Gud och Hans sändebud, den olärde profeten, som tror på Gud och Hans ord; och följer honom, på det J mågen blifva vägledde.

[157]) Mohammed kallar sig sjelf så, och det är en af de hederstitlar hans anhängare gifva honom. Igenom att påstå sig hvarken kunna läsa eller skrifva, gick han långt i bevisningen för sina anhängare, om Korans guddomliga ursprung.

[158]) Uti Korans 61:a kapitel står det uttryckligen att Jesus förutsade en apostels ankomst till verlden, som skulle bära namnet Ahmed. Detta var ett af profetens namn, och af samma betydelse med Mohammed: båda betyda *"högst berömlig," "prisvärd."* För öfrigt påstår profeten att hans sändning var förkunnad förut på flera ställen uti Judarnes och de Christnes heliga Skrifter; och de Mohammedanske skriftlärde läsa alltid ordet *Parakletos* (hugsvalaren), hvilket förekommer uti aposteln Johannis evangelium, för *Periklytos*, som betyder *"vidtberömd,"* samt påstå att deras profet, och ingen annan, dermed menas. Se *Sale* och *d'Herbelot* Bibl. Orient. art. Mohammed Aboul Kassen Ben Abd Allah.

*) Detta har afseende på vissa saker förbudne i Moses lag, hvilka Mohammed gjorde tillåtne uti sin religion.

159. Ibland Moses folk finnas menniskor hvilka vägleda *andra* med sanningen och derigenom handla rätt.

160. Och vi delade dem i tolf stammar, till *tolf* folk: och vi sade i en uppenbarelse till Mose, då hans landsmän begärde dryck af honom: slå i klippan med din staf; och tolf källor sprungo ut derifrån, hvarpå alla menniskor kände sina dryckesställen: och vi läto molnen gifva skugga öfver dem, och vi nedsände på dem manna och vaktlar, *sägande:* äter af de goda ting vi gifvit eder till näring: och de oförrättade ej oss; men de förforo orätt mot sina egna själar.

161. Och *kom ihåg* då det sades till dem: bebor denna stad *) och äter af *förrådet i* honom, hvarhelst J behagen, och säger: förlåtelse **)! och inträder i porten tillbedjande: vi skola förlåta eder edra synder; vi skola lägga till mer åt de välgörande.

162. Men de ibland dem som voro orättfärdige förändrade uttrycket till ett som icke blifvit dem sagdt; och vi sände på dem straff från himmelen, emedan de handlade orättfärdigt.

163. Fråga dem om staden hvilken var belägen vid hafvet, då de kränkte sabbaten, när deras fisk kom till dem deras sabbatsdag, simmande med hufvudet i vattenbrynet, men en dag de ej firade sabbat, kom han icke till dem ***): sålunda pröfvade vi dem derföre att de syndade.

164. Och *kom ihåg* då några ibland dem sade *till andre:* hvarföre skolen J förmana menniskor

*) Jericho eller Jerusalem.

**) Se not. 24.

***) Se not. 28.

hvilka Gud gar att förstöra, eller straffa med ett strängt straff? De svarade: *det är* en ursäkt *för oss* hos eder Herra *) och kanhända skola de taga sig till vara.

165. Men då de glömde det hvarom de voro erinrade, frälsade vi dem som förbjödo det onda, och hemsökte dem som handlade orättfärdigt, med ett elakt straff, emedan de voro gudlöse.

166. Och då de spottskt öfverträdde det från hvilket de voro förbjudne, sade vi till dem: blifver J apor, för att vara föraktade! Och *kom ihåg* då din Herre förklarade, att Han visserligen skulle sända på dem **) intill uppståndelsens dag, den som skulle bringa öfver dem förtryckets elände; ty din Herre är snar i straffet; men Han är äfven benägen att öfverse, barmhertig.

167. Och vi fördelade dem på jorden i folk. Ibland dem äro *några* rättskaffens män; och *andre* ibland dem äro tvertom: och vi pröfvade dem med godt och ondt, på det de måtte vända om *till oss*.

168. Och efter dem har efterträdt en följd *af deras afkomlingar*, hvilka ärft Skriften, hvilka emottaga af detta timliga goda det sämsta [159]), och säga: det skall förlåtas oss; dock, om ett timligt godt dylikt dermed erbjudes dem, taga de emot det: har icke Skriftens förbund blifvit antaget af dem, att de icke skulle tala om Gud annat än sanning? De läsa likväl öfver hvad som är deri. Men den till-

*) Vi förmana dem på det att vi må ursäkta oss hos Gud, med att vi hafva gjort vår skyldighet.

**) På Judarne.

159) Dermed menas mutor, för att gifva vrånga domsslut och för att förfalska Moses lag, och ockers bedrifvande. *Sale* enligt Al Beidawi.

kommande boningen är bättre för de gudfruktige: skolen J då ej förstå?

169. Och för dem som hålla sig vid Skriften, och förrätta bönen, ty vi skola ej låta gå förlorad de rättfärdiges belöning.

170. Och *kom ihåg* då vi skakade berget *Sinai* öfver dem, liksom hade det varit en skugga, och de tänkte att det skulle falla på dem*); *och vi sade:* emottager hvad vi gifvit eder, med ett fast beslut att efterlefva det, och kommer ihåg hvad som är deri, på det att J mågen frukta Herran.

171. Och *kom ihåg* då din Herre uttog från länderna på Adams söner deras afkomlingar [190]), och lät dem vittna mot sig sjelfva, *och sade:* är icke jag eder Herre? De svarade: jo, visserligen! vi vittna. *Detta skedde* på det att J ej på uppståndelsens dag mågen säga: vi hafva sannerligen varit försumlige i fråga om detta:

172. Eller, att J ej mågen säga: sannerligen hafva våra fäder bedrifvit afguderi förut, och vi äro afkomlingar efter dem; skall Du då förstöra oss för det som de lögnagtige hafva gjort?

173. Sålunda göra vi tecknen tydliga, på det de må återvända *från otron.*

*) Se not. 26.

190) *Marracci* anför efter Jahia följande utläggning af detta stycke. Gud lät Adam nedkomma i Indien; gned med handen dess rygg, och framtog derutur hvarenda själ som skulle skapas tills uppståndelsens dag. Derefter sade Han till dem: är icke jag eder Herre? De svarade: jo, visserligen, vi skola vittna det. Gud sade sedan till englarne: varer J vittnen; de svarade: vi äro vittnen; derpå lät Gud dem återingå uti Adams länder. Detta skedde — som synes af texten — för att betaga menniskorna all ursäkt för sitt afguderi, sedan nu hela slägtet, en gång för alla, erkänt en enda Gud.

174. Uppläs för dem hans historie till hvilken vi bragte våra tecken och som gick från dem, hvarföre djefvulen följde honom, så att han vardt *en* bland de förförde [191]).

175. Om vi behagat, skulle vi visserligen upphöjt honom derigenom *), men han lutade till jorden, och följde sin lusta: derföre vardt han lik hunden, om du tillfogar honom ondt, hänger han ut tungan, och om du lemnar honom *orörd,* hänger han ut tungan: detta är menniskors likhet som göra våra tecken till lögn. Förtälj alltså denna historie, på det de må begrunda.

176. Olycklig är menniskors likhet som göra våra tecken till lögn, och som förfara orätt mot sina själar.

177. Hvem Gud vägleder, han är säkert vägledd; och de som Han låter fara vilse, de skola blifva de lidande.

178. Ty sannerligen hafva vi skapat för helvite många af andarne och menniskorna: de hafva hjertan med hvilka de icke förstå; och de hafva ögon med hvilka de icke se; och de hafva öron med hvilka de icke höra: de äro liksom fänaden; än mer, de irra längre: desse äro de försumlige.

179. Gud har de skönaste namn, åkaller Honom alltså med dem; och lemner dem som ogudaktigt missbruka Hans namn [192]): de skola lönas för hvad de gjorde.

[191]) Enligt *Marraccis* utdrag ur Djalalo'ddin, var detta en lärd man ibland Israels barn, vid namn Balaam, son af Beor. Han blef mutad att nedkalla förbannelse öfver Mose; men hans förbannelse återföll på honom sjelf, ty tungan blef uthängande ur munnen ända ned på bröstet.

*) Igenom kunskapen af våra tecken skulle han blifvit upphöjd till vishet.

[192]) En tradition från profeten gifver Gud nittionio namn, hvilka

180. Och bland dem vi skapat äro menniskor som vägleda *andra* med sanningen, och derigenom handla rätt.

181. Men vi skola föra dem som göra våra tecken till lögn småningom till straffet, från det håll de icke ana [193]).

182. Och jag skall hafva långt tålamod med dem; ty min snara är stark.

183. Hafva de då icke betänkt, att i deras följeslagare *) ej är någon ond ande? Han är ju blott en offentlig predikare.

184. Eller hafva de icke begrundat himlarnes och jordens rike och de ting som Gud skapat, och att det kan hända, att deras slut redan nalkas? På hvilket nytt ord skola de då tro efter detta **)?

185. Hvem Gud låter fara vilse, skall ej få någon vägledare; och Han skall lemna dem i deras uppstudsighet, att vandra förvirrade.

186. De skola fråga dig om uppståndelsens timme, till hvad tid hon är bestämd? Svara: kunskapen om henne är endast hos min Herra; ingen

finnas uppräknade hos *Marracci*. — Vid ett tillfälle då Mohammed uti en församling utropade: o, Gud! o, Förbarmare! sade hans åhörare: "huru, han förbjuder oss att dyrka tvenne gudar, och han sjelf åkallar jemte Gud en annan gud. Med de som missbrukade Guds namn menas här, för öfrigt, de hedniske Araberne, hvilka hade tagit namnen på några af sina beläten från Guds verkliga namn, t ex. Allats ifrån Allah (Gud) och Al Uza ifrån Al aziz (den Mägtige). Se *Marraccis* utdrag ur Jahia och Djalalo'ddin.

193) Gud skall insöfva dem med framgång i detta lifvet, och tillåta dem fortgå i sina synder, tills de äro mogne för straffet.

*) Nemligen Mohammed, som de påstodo vara besatt af den onde, då han började att hota sina landsmän med Guds hämnd, om de fortforo uti deras afgudadyrkan.

**) Det vill säga: efter Korans uppenbarelser.

skall gifva tillkänna hennes tid, utom Han: hon skall blifva vigtig uti himlarne och på jorden: hon skall ej komma på eder om icke plötsligen.

187. De skola fråga dig, som vore du kunnig om henne. Svara: kunskapen om henne är endast hos Gud; men största delen af menniskorna äro okunnige.

188. Säg: jag förmår ej åstadkomma hvarken gagn eller skada för mig sjelf, utom hvad Gud behagar: om jag hade kunskap om det som är förborgadt, skulle jag visserligen eftersträfva mycket af det goda; och icke skulle det onda vidkomma mig: jag är ju blott en hotande förmanare, och en bebådare af glädje åt menniskor som tro.

189. Han *) är den som skapat eder från en enda man, och som af honom gjorde hans maka, att han skulle bo ihop med henne: och då han haft beröring med henne, bar hon en lätt börda, och hon gick dermed. Men då den blef tyngre, åkallade båda Gud, sin Herre, *sägande:* sannerligen, om Du gifver oss ett rättskapadt *foster,* skola vi blifva ibland de tacksamme [194]).

*) Gud.

[194]) Några kommentatorer anföra, såsom förklaring på denna och nästa vers, följande historie: Eva bar en lätt börda, med hvilken hon kunde obehindradt röra sig, stå eller sitta, då satan kom till henne i menniskohamn, och frågade, hvad det var som hon bar i sitt sköte. Eva svarade att hon icke viste hvad det var. Satan sade att det torde vara något af de djur, hvilka hon såg omkring sig; och då Eva åter förklarade att hon icke viste hvad det var, gick satan bort. Emedlertid, när hon derefter började blifva mera besvärad af sin börda, kom satan igen, och frågade, huru hon befann sig. Jag fruktar, svarade hon, att den rädsla du ingaf mig är sann, ty jag kan ej resa mig, sedan jag satt mig. Satan sade då: om Gud, på min bön, gifver åt ditt foster lika

190. Men då Han gifvit dem ett rättskapadt *foster*, tillegnade de Honom likar, för det som Han gifvit dem: må Gud varda högt upphöjd öfver dem de göra till hans likar!

191. Skola de gifva Honom till likar sådane som ingenting skapa, men som äro skapade? De förmå hvarken gifva dem hjelp, ej heller hjelpa sig sjelfva:

192. Och om J kallen dem till den rätta vägledningen, skola de ej följa eder: det är lika för eder antingen J kallen dem, eller J ären tyste.

193. De J åkallen, utom Gud, äro sannerligen tjenare, like eder: åkaller dem då, och må de gifva eder svar, om J ären sannfärdige!

194. Hafva de fötter att gå med? Eller hafva de händer att taga med? Eller hafva de ögon att se med? Eller hafva de öron att höra med? Säg: åkaller edra afgudar, och lägger sedan försåt för mig, och dröjer ej:

195. Ty min beskyddare är Gud, som nedsändt Boken; och Han beskyddar de rättfärdige.

196. Men de J åkallen, utom Honom, förmå ingenting till eder hjelp, ej heller hjelpa de sig sjelfva.

197. Och om J kallen dem till den rätta vägledningen, höra de ej: och du ser dem betrakta dig, men de se ej.

skapnad med din egen och Adams, vill du gifva det mitt namn. Eva lofvade så göra, och satan aflägsnade sig. Då hon dereftor blef förlossad, återkom satan och fordrade, att hon skulle uppkalla sin son efter honom. Eva sade: hvad är ditt namn? Han svarade: Abdal Hareth; men hon hade ej väl gifvit detta namn till sin förstfödde, förr än han uppgaf andan. Se *Marracci*.

198. Visa mildhet: föreskrif det som är rätt; och undfly de okunnige.

199. Och om en elak ingifvelse bibringas dig af satan, tag din tillflykt till Gud; ty Han är hörande, vetande.

200. Då en frestelse från satan uppstiger hos dem som frukta Gud, sannerligen ihågkomma de sig, och se! de skönja *faran.*

201. Och deras *) bröder, *djeflarne,* skola föröka deras villfarelse; och sedan skola de ej stå från *dem.*

202. Och då du ej bringar dem någon vers**), säga de: hvarföre har du icke gjort urval af den? Svara: jag följer blott hvad som uppenbaras för mig från min Herra; detta är tydliga bevis från eder Herra, och vägledning och barmhertighet åt menniskor som tro.

203. Och då Koran uppläses, lyssner dertill och varer tyste, på det I mågen få förbarmande.

204. Och bed din Herra inom dig sjelf, med ödmjukhet och fruktan, utan högljudda ord, morgon och afton, och var ej ibland dem som äro försumlige.

205. Sannerligen, de som äro hos din Herra***) undandraga sig ej högmodigt Hans tjenst, utan de prisa Honom, och de tillbedja Honom.

*) Dermed skall menas djeflarnes bröder, det vill säga: de otrogne.

**) Af Koran. Här är fråga om afgudadyrkarne, hvilka drefvo gäck med profetens uppenbarelser, och påstodo, då det dröjde någon tid med en dylik, att han var sysselsatt med att välja ut ibland sina sammansättningar, hvad han skulle uppenbara.

***) Dermed menas englarne.

VIII. KAPITLET.

Krigsbytet *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. De skola fråga dig beträffande krigsbytet. Svara: krigsbytet tillhör Gud och aposteln; frukter alltså Gud och bilägger saken fredligt emellan eder: och lyder Gud och Hans sändebud, om J ären rättrogne.

2. Endast de äro rättrogne, hvilkas hjertan frukta då Gud nämnes och hvilkas tro ökes då Hans tecken uppläsas för dem, och som på sin Herra förtrösta:

3. Hvilka iakttaga bönen och dela med sig af det hvarmed vi försörjt dem:

4. De äro verklige rättrogne. De skola få grader **) hos sin Herra, och tillgift och en präg-tig försörjning.

5. Liksom [195]) din Herre lät dig utgå från ditt hus enligt med rättvisan, ehuru en del af de rätt-trogne visserligen voro motsträfvige [196]),

*) Detta kapitel uppenbarades i anledning af Mohammedanernes tvist rörande bytets delning efter slaget vid Bedr.

**) Det vill säga: högre grader i belöningen.

195) Kommentatorerne äro ej ense om sättet att göra meningen fullständig efter denna början. *Marracci* säger att det skulle synas som partikeln كما i stället för sin betydelse *''liksom,''* borde öfversättas med *''då.''* *Sale* anför Al Beidawis förmodan, att meningen är, att bytets delning tillhörde profeten, oaktadt hans stridskamrater voro motvillige dertill, liksom de hade varit emot sjelfva expeditionen. Det säkra är att, som orden lyda, deruti ej finnes någon mening.

196) Detta och det följande, har afseende på den ofta nämnda träffningen vid Bedr. Anledningen till densamma var Mo-

6. De tvistade med dig om sanningen, sedan hon blifvit tydlig gjord, liksom skulle de blifvit drifne till döden och de hade sett *honom framför sig.*

7. Och *kom ihåg* då Gud lofvade eder den ena af de tvenne delarne, att den skulle tillfalla eder, och J önskaden att den som var obeväpnad skulle tillfalla eder; men Gud ville bekräfta sanningen af sitt ord, och utrota till den siste af de otrogne;

8. Att Han måtte bekräfta sanningen och utplåna lögnen, oaktadt de elake voro motsträfvige:

9. Då J anropaden eder Herra om hjelp och Han bönhörde eder, sägande: jag skall bistå eder med ett tusen englar *), den ena kommande efter den andra.

hammeds begär att göra sig till mästare af en rik karavan, tillhörig Meckanerne, som var på återvägen från Syrien. Befälhafvaren för den eskort som åtföljde nämnde karavan, fick kunskap om den fara som hotade honom, och sände ett ilbud till Mecka med begäran om förstärkning. Niohundra femtio män, hvaribland befann sig stadens förnämste medborgare, skyndade då till undsättning. Vid underrättelsen härom, höll profeten rådslag med de sina, för att besluta antingen man skulle följa den första planen och anfalla karavanen, hvilken Gabriel hade lofvat öfverlemna i profetens händer; eller man i det stället genast borde rycka an mot undsättningen. Flera, fruktande fiendens öfverlägsna antal, och uppeldade af plundringsbegär, ville ej höra talas om någon förändring af den första planen, ehuru Mohammed litligt föreställde dem nödvändigheten af att lemna ur sigte den längre aflägsna karavanen, och att möta Meckanernes hufvudstyrka som var just inpå dem. Det var knappt att en ny Gabriels uppenbarelse, som lofvade seger åt profeten, och dennes alla bemödanden, kunde öfvervinna deras motsträfvighet. Slutligen lyckades dock detta, på det att, som det står uti Koran, himmelens ord skulle bekräftas. Se den hist. Inledn. äfvensom *Sales* not till denna vers.

*) Se not. 87.

10. Och icke förordnade Gud detta annat än till ett gladt bådskap och för att edra hjertan derigenom måtte blifva trygga [197]): det finnes ingen hjelp utom från Gud; ty Gud är mägtig, vis:

11. Då Han lät sömnen öfverraska eder, såsom en säkerhet från Honom, och Han lät nedkomma på eder vatten från himmelen, att Han måtte rena eder derigenom, och taga bort från eder satans styggelse, och på det Han måtte gifva styrka och tålamod åt edra hjertan, och göra derigenom stadiga *edra* steg:

12. Då din Herre sade i en uppenbarelse till englarne: Jag är med eder, förstärker alltså dem som tro. Jag skall kasta förskräckelse i deras hjertan som icke tro: och afhugger nackarne, och hugger af dem alla fingerändarne [198]).

[197]) Se 3:dje kapitlet 122 versen. Det synes som profeten genom dessa ord velat förbehålla sig emot alla invändningar af sådana personer som skola vara hugade att tvista om verkligheten af de himmelska hjelptrupperna: det var ju, nemligen, endast ett glädjande bådskap om Guds bistånd, hvarigenom de rättrognes hjertan blefvo tryggade. Man kan anmärka att, i fråga om åtskilliga andra öfvernaturliga saker som stå omnämnda uti Koran, spår kunna upptäckas till en dylik reservation; så, t. ex. der den nattliga färden och det rygtbara helvitets-trädet *"zackum,"* nämnes, står: att *att Gud satt dem i Koran, endast såsom ett trätofrö, för de orättfärdige.* Se 17:de och 37:de kapitlen och not. 288.

[198]) *Sale* säger att detta (nemligen hufvudets och fingrarnes afhuggande) är det straff som uttryckligen är utfäst för fienderna till den Mohammedanska religionen, ehuru de rätttrogne icke verkställde det på de fångar som togos vid Bedr, för hvilken uraktlåtenhet de äro förebrådde i detta kapitel. Han synes härmed syfta på 69:de versen så lydande: "Om "icke en skrift från Gud föregått, säkert skulle ett stort "straff hemsökt eder för det byte J togen:" hvilket byte han förklarar, var den lösen de emottogo för Bedr's fångar,

13. Detta emedan de satt sig emot Gud och Hans sändebud; och ho som sätter sig emot Gud och Hans sändebud, *vete att* sannerligen är Gud sträng i straffet.

14. Detta *skolen J få till straff*, smaker det då; och derföre att de otrogne skola lida eldens pina.

15. O, J som tron! då J möten dem som icke tro, antågande till strid, icke mågen J då vända dem ryggen.

16. Ty ho som vänder dem sin rygg den dagen, om icke han vänder sig om för att strida, eller han sluter sig till en *stridande* trupp *), sannerligen ådrager han sig Guds vrede, och hans boning blifver helvite; och bedröfligt är samlingsstället.

som det varit behagligare inför Gud, om de låtit springa öfver klingan. Huru som helst, är emedlertid säkert, att det *aldrig* varit ett *allmänt* bruk hos Mohammedanerne, att låta sina krigsfångar springa öfver klingan. Uti sednare tider har man under korstågen flerfaldiga exempel på Christna fångar för hvilka Mohammedanerne emottogo lösen; och under profetens egen lifstid, blott några år efter slaget vid Bedr, om hvilket här är fråga, då hans general Khaled ebn Al Walid utsändes, efter Meckas intagning, för att omvända åtskilliga Arabstammar, och lät med kall blod nedhugga flere af de öfvervunne Djadhimiterne, hindrades han af sina vapenbröder från att på samma sätt uppoffra de öfrige fångarne; och Mohammed sjelf, icke allenast emottog med största missnöje underrättelsen om hvad som var skedt, utan sände genast Ali med en penningesumma, för att utdela den, såsom ett försoningsoffer, till de dräptes slägtingar. Deremot skulle det bruk som ännu i dag iakttages af Mohammedanerne, att *på slagfältet* afskära hufvudet på de sårade och på dem som stupat, kunna leda sitt ursprung från denna vers. Se *Sales* not "*a*" pag. 203 och "*c*" pag. 211 vol. I. Se äfven Mohammeds Lefv. Beskr. af Abu'l'feda, kap. LIII.

*) Utaf de rättrognes.

17. Och J dräpten dem ej, men Gud dräpte dem; ej heller kastade du, då du kastade, men Gud kastade [199]); på det Han skulle pröfva de rättrogne med ett godt prof från sig sjelf; ty Gud är hörande, seende.

18. Detta *skedde;* och derföre att Gud är den som försvagar de otrognes list.

19. Om J önsken ett utslag, hafven J nu fått utslaget [200]); och om J afstån ifrån *eder fiendskap,* är det bättre för eder. Men om J återvänden *till anfall,* skola vi återvända *till försvar;* och eder här, ehuru talrik, skall ej vara eder till ringaste gagn, ty Gud är med de rättrogne.

20. O, J som tron! lyder Gud och Hans apostel; och ej mågen J vända tillbaka från honom, då J hören.

21. Och ej mågen J blifva liksom de som säga: vi höra, då de icke höra:

22. Sannerligen, de sämsta kreaturen inför Gud äro de döfve, de dumbe, de som icke förstå:

23. Om Gud vetat något godt i dem, visserligen skulle Han gifvit dem hörsel; och om Han gifvit dem hörsel, skulle de visserligen vändt ryggen till och dragit sig undan *).

24. O,

[199]) Detta syftar på Mohammeds påfund med sandens kastande mot fienden uti drabbningen vid Bedr (se not. 87). Profeten tillskrifver här sin seger, icke de sinas tapperhet, eller sin egen skicklighet, utan Guds omedelbara hjelp.

[200]) Dessa ord äro ställda till Meckas folk, som Mohammed gör narr af, derföre att Koreischerne, då de tågade ut ifrån Mecka, togo fast i Kaabahs förhängen, sägande: o Gud! gif segern till den öfverlägsna hären, det parti som är rättast vägledt och som är det mest aktningsvärda. *Sale,* enligt Al Beidawi.

*) Nemligen ifrån Korans förmaningar.

24. O, J som tron! svarer Gud och Hans sändebud, då det kallar eder till hvad som gifver eder lif; och veter att Gud går emellan en man och dess hjerta, och att hos Honom skolen J samlas:

25. Och tager eder till vara för uppror, det faller icke *) uteslutande på dem ibland eder som handla orättfärdigt; och veter att Gud är sträng i straffet.

26. Och kommer ihåg då J voren få, föraktade i landet [201]), fruktande att menniskorna skulle gripa eder, och *Gud* beredde eder en fristad och stärkte eder med sin hjelp, och gaf eder de goda tingen till näring, på det J måtten blifva tacksamme.

27. O, J som tron! icke mågen J bedraga Gud och aposteln och svika uti edra förbindelser då J veten *det*.

28. Och veter att edra rikedomar och edra barn äro en frestelte **), och att hos Gud är en stor belöning.

29. O, J som tron! om J frukten Gud, skall Han gifva eder seger, och skall aftvå från eder edra synder, och förlåta eder; ty Guds nåd är outtömlig.

30. Och *kom ihåg* då de otrogne stämplade mot dig att de måtte kasta dig i bojor, eller dräpa

*) Följden deraf, nemligen, faller icke etc.

201) Denna vers är ställd till dem af profetens anhängare, hvilka flydde till Medina, undan den förföljelse de utstodo i Mecka för deras religions skull. De fingo namn af Mohadjerun, d. v. s. "*flyktingar*." Medinas medborgare hvilka antogo Islam och öppnade en tillflykt i sin stad så väl åt de nyssnämnde trosförvandterne, som åt profeten sjelf, fingo namn af Ansars, d. v. s. "*hjelpare*."

**) De draga eder ifrån ett noga uppfyllande af religionens kraf.

dig, eller utdrifva dig; och de anlade en plan *mot dig,* men Gud motverkade *dem;* och bättre planer än Gud gör ingen.

31. Då våra tecken uppläsas för dem säga de: nu hafva vi hört; om vi ville, skulle vi visserligen hålla lika tal med detta *); icke är detta annat än förfädrens dikter.

32. Och *kom ihåg* då de sade: o, Gud! om detta är sanning från Dig, låt då regna öfver oss stenar från himmelen, eller bringa på oss ett plågsamt straff.

33. Men Gud är icke *hågad* att straffa dem, då du är ibland dem; och Gud straffar dem icke, då de bedja om förlåtelse.

34. Icke är det för deras skull att Gud ej straffar dem då de afhålla *de rättrogne* från det fridlysta templet, ty icke äro de vårdare derom; de gudfruktige blott äro ju dess vårdare; men största delen af dem äro okunnige.

35. Och deras bön vid *det heliga* huset är icke annat än att hvissla och att klappa händren [202]). Smaker alltså straffet, för det J icke trodden.

36. Sannerligen, de som icke tro, de kosta ut sina ägodelar för att afhålla *de gudfruktige* från Guds väg: de skola kosta ut dem, men sedan skall det blifva suckan för dem, och derefter skola de blifva öfvervunne.

*) Vi skulle läsa upp lika vackra tal som Korans dikter.

202) Det är sagdt att de hedniske Araberne brukade gå omkring Kaabah nakne, både män och qvinnor, under det att de hvisslade emellan fingrarne och klappade händerna. Eller, som andre påstå, att de gjorde detta buller för att störa Mohammed då han gjorde bön, sägande: att de också förrättade bön. *Sale,* enl. Al Beidawi.

37. Och de som varit otrogne skola församlas till helvite,

38. Att Gud må skilja de elake ifrån de fromme, och lägga de elake den ena på den andra, och samla ihop dem alla i en hög och kasta dem i helvite: desse skola blifva lidande.

39. Säg till dem som icke tro, *att* om de upphöra *med sin ogudaktighet*, skall förlåtas dem hvad som redan skett; men om de återfalla, *må de betänka att* förfädrens bestraffning har förut inträffat.

40. Och strid med dem tills det icke blifver någon split, utan att religionen hel och hållen blifver Guds; men om de upphöra, sannerligen ser Gud hvad de göra.

41. Och om de vända tillbaka, veter då att Gud är eder beskyddare; förträfflig är beskyddaren, och förträfflig hjelparen.

42. Veter, hvad helst för byte J gören, att femte delen deraf tillkommer Gud och aposteln och *hans* anförvandter, och de faderlöse och de fattige, och den vägfarande, om J tron på Gud och på det som vi nedsändt till vår tjenare på skillnadens dag *), de tvenne härarnes mötesdag: och Gud är allsmägtig:

43. Då J voren på den närmaste brädden af ån, och de voro på den fjermare åbrädden och karavanen var längst nedom eder **): och om J haden gjort en ömsesidig öfverenskommelse, skullen J visserligen blifvit oenige i fråga om öfverens-

*) Så kallas den dagen då träffningen vid Bedr stod, derföre att den gjorde skillnad emellan de rättrogne och de otrogne.

**) Se not. 196.

kommelsen [203]): men *allt skedde* på det Gud måtte fullborda en sak som var afgjord *),

44. Att den som omkommer må omkomma efter ett klart bevis **), och den som lefver må lefva efter ett klart bevis: och sannerligen är Gud hörande, vetande:

45. Då Gud lät dem synas för dig i din sömn fåtalige ***); och om Han låtit dem synas många, skullen J visserligen blifvit modfällde och J skullen tvistat om saken; men Gud frälsade *eder derifrån;* ty Han vet hvad som bor i brösten:

46. Och då Han lät dem synas när J möttens, fåtalige i edra ögon, och Han förminskade edert antal i deras ögon [204]), på det Gud måtte fullborda en sak som var afgjord: och till Gud skola tingen återföras.

47. O, J som tron! då J möten en *fiendtlig* trupp, varer orygglige, och ihågkommer Gud ofta, på det J mågen hafva framgång.

48. Och lyder Gud och Hans sändebud; och varer ej oenige, att J ej mågen blifva modfällde

[203]) Det vill säga: då J varseblefven fiendens öfverlägsna antal, skulle många af eder, oaktadt hvad som förut var öfverenskommet, undandragit sig striden, om J rådt eder sjelfve.

*) Enligt det från all evighet fastställda beslutet.

**) Dermed menas Guds underbara bistånd till de rättrogne i träffningen vid Bedr.

***) Profeten hade, nemligen, en uppenbarelse, som han meddelade de sina, om att fienderne voro föga talrika.

[204]) Detta synes vara en motsägelse mot hvad som står i 11:te versen af 3:dje kap:t, neml. att de rättrognes antal syntes större än det var i de otrognes ögon. Kommentatorerne ställa allt till rätta dermed att de påstå att just förr än drabbningen började, profetens stridsmän syntes färre än de verkligen voro, för att locka fienden till strid, men att denna var icke väl började, förr än de syntes talrikare, för att förskräcka sina motståndare. Se *Sale.*

och eder styrka ej må försvinna; utan varer ståndagtige; ty Gud är med de ståndagtige.

49. Och varer ej like dem hvilka utgingo från sina boningar skrytande och att synas för menniskorna, och som afveko från Guds väg; dock vet Gud väl hvad de göra.

50. Och *kom ihåg* då satan smyckade för dem deras verk och sade: ingen menniska skall öfvervinna eder i dag, ty jag skall blifva när eder. Men då de båda härarne kommo i sigte af hvarandra, drog han sig undan, och sade: i sanning gör jag mig fri från eder, ty jag ser hvad J ej sen, sannerligen rädes jag för Gud; ty Gud är sträng i straffet.

51. Då skrymtarne och de i hvilkas hjertan är sjukdom sade: deras religion har bedragit desse; men ho som förtröstar på Gud, sannerligen är Gud mägtig, vis.

52. Om du såge då de som äro otrogne aflida! Englarne slå deras ansigten och deras ryggar[205]) och *säga:* smaker den brännande pinan:

53. Detta *) för det som edra händer förutsändt, och derföre att Gud ej är orättvis emot tjenarena.

54. Liksom var fallet med Pharaos folk, och de som voro före dem, trodde de ej på Guds tecken, derföre grep Gud dem i deras synder; ty Gud är stark *och* sträng i straffet.

[205]) I allmänhet anses denna vers handla om englarne som vid Bedr dräpte de otrogne; och som, enligt kommentatorernes påstående, stredo med jernklubbor, från hvilka utsprungo eldgnistor vid hvarje slag. Några hålla dock före att orden kunna hafva afseende på examen i grafvarne, hvilken Mohammedanerne tro att hvarje menniska måste undergå efter döden. Se *Sale.*

*) Detta skall hända dem för det etc.

55. Detta derföre att Gud aldrig förändrat den nåd med hvilken Han benådat ett folk, tills de förändrat det som var i deras själar och derföre att Gud är hörande, vetande:

56. Liksom var fallet med Pharaos folk, och de som voro före dem, gjorde de sin Herras tecken till lögn, derföre förstörde vi dem i deras synder: och vi dränkte Pharaos folk, och alla voro de orättfärdige.

57. Sannerligen äro de sämsta kreatur inför Gud de som icke tro — och de skola ej tro! —

58. De med hvilka du ingått förbund och som sedan bryta sitt förbund vid alla tillfällen, och som ej frukta Gud.

59. Och om du öfvervinner dem i krig, förskingra då genom dem, hvilka som helst som komma efter dem *), på det de må taga sig till vara.

60. Och om du fruktar förräderi från ett folk, behandla dem då tillbaka på samma sätt; ty Gud älskar ej de trolöse.

61. Du skall ej tänka att de som äro otrogne hafva hunnit undan *Guds straff*, ty de skola ej undslippa.

62. Ordner mot dem hvad styrka J kunnen, äfven af hästfolk: J skolen derigenom förfära Guds fiende och eder fiende och andra utom dem, som J icke kännen; Gud känner dem: och hvad ting som helst J utgifven för Guds sak, skall Han fullt godtgöra eder, och J skolen ej lida orätt.

63. Men om de äro böjde för fred, var då böjd derföre *äfven du*, och förtrösta på Gud; ty Han är den Hörande, den Vetande.

*) Det vill säga: gör ett sådant exempel med dem du öfvervinner, att dina andra fiender förlora hågen att anfalla dig.

64. Och om de vilja bedraga dig, sannerligen är Gud tillräcklig för dig: Han är den som stärkt dig med sin hjelp och med de rättrogne, och tillvägabragt förening emellan deras hjertan: om du gifvit ut allt hvad som finnes på jorden, skulle du ej åstadkommit förening emellan deras hjertan; men Gud har tillvägabragt förening emellan dem; ty Gud är mägtig, vis.

65. O, profet! Gud är tillräcklig för dig och dem som följa dig ibland de rättrogne.

66. O, profet! uppmuntra de rättrogne till strid: om det är ibland eder tjugo ståndagtige, skola de öfvervinna två hundra; och om det är ibland eder hundra, skola de öfvervinna ett tusen af dem som icke tro, emedan desse äro menniskor som ej förstå.

67. Nu har Gud gifvit eder lisa, ty Han viste att uti eder var svaghet. Och om det är ibland eder hundra ståndagtige, skola de öfvervinna två hundra; och om det är ibland eder tusen, skola de öfvervinna två tusen med Guds tillstädjelse; ty Gud är med de ståndagtige.

68. Det tillhör icke en profet att göra fångar, intilldess han gjort ett stort blodbad på jorden: J eftersträfven denna verldens byte; men Gud vill *gifva eder hvad som är godt i* det tillkommande lifvet; och Gud är mägtig, vis.

69. Om icke en skrift från Gud föregått *), visserligen skulle ett stort straff hemsökt eder, för det *byte* J togen **).

*) Det vill säga: om icke Gud förut bestämt hvad som skulle ske; ett beslut som, likt allt annat, var uppskrifvet i den förvarade taflan.

**) I träffningen vid Bedr; se not 198.

70. Men njuter det tillåtna goda af det byte J hafven gjort; och frukter Gud; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

71. O, profet! säg till fångarna som äro i edra händer: om Gud förnimmer något godt i edra hjertan *), skall Han gifva eder bättre än det som blifvit taget från eder, och skall förlåta eder; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

72. Men om de vilja bedraga dig, och redan hafva de bedragit Gud förut, då har Han gifvit *dig* magt öfver dem; och Gud är vetande, vis.

73. Sannerligen, de som trott och utflyttat från sina hem och användt sina ägodelar och sina personer i striden för Guds sak, och de som öppnat en fristad *åt profeten,* och bistått *honom,* de äro hvarandra närmast [206]). Men de som trott och ej utflyttat från sina hem, det tillkommer eder ej att bistå dem i någonting, tills de utflytta **). Dock, om de begära hjelp af eder för religionens skull, åligger eder *att gifva* hjelpen, utom mot ett folk med hvilket J ären i förbund; och Gud ser hvad J gören.

*) Dermed menas, om de visa någon böjelse att gå öfver till Islam.

206) Nemligen i slägtskap, och följagtligen skola de ärfva hvarandra företrädesvis för dem som genom blodsbandet äro förenade med den bortgångne. Det säges äfven att detta iakttogs för någon tid, så att Mohadjerun och Ansars ansågos för arfvingar till hvarandra, till men för den aflidnes egna slägtingar, intill dess ifrågavarande punkt i Koran gjordes ogilltig, genom de ord, hvilka förekomma här nedanföre i sista versen, så lydande: *de som genom blodsbandet äro förenade, äro närmast till hvarandra.* Se äfven härefter i det 33:dje kapitlet, 6:te versen.

**) Detta handlar om sådane som väl hade bekänt Islam, men hvilka qvarblefvo i Mecka efter profetens flykt till Medina.

74. Och de som icke trott äro hvarandra närmast: med mindre J iakttagen detta, blifver det split i landet och stort förderf.

75. Men de som trott och utflyttat från sina hem och kämpat för Guds sak, och de som öppnat en fristad *åt profeten* och bistått *honom*, de äro de sanne rättrogne *); de skola få tillgift och en härlig försörjning.

76. Och de som sedan trott och utflyttat och kämpat jemte eder, de tillhöra eder. Men de som genom blodsbandet äro förenade, äro närmast till hvarandra, enligt Guds bok; ty Gud är allvetande.

IX. KAPITLET.

Ångern [207]).

1. Frihet *gifven* af Gud och Hans sändebud till dem ibland afgudadyrkarne med hvilka J hafven ingått förbund:

*) Här menas Mohadjerun och Ansars. Se not. 201.

[207]) Kommentatorerne äro ej ense om namnet på detta kapitel. De som *Marracci* följt, kalla det "*ångern*," ett ord som förekommer strax i början; och derföre att Mohammeds fiender deri lemnas fyra månaders tid att ångra sig; hoc est: att afstå från sina fiendtligheter emot honom, erkänna honom som profet och ingå med honom förbund. Efter denna tid förklarar han sig frikallad att hålla någon öfverenskommelse med de otrogne, och förkunnar dem ett oförsonligt krig. Andra kalla detta kapitel efter dess första ord, "*frihet*," hvilken frihet var de fyra månaders säkerhet som deri tillstaddes de otrogne. Det har ännu flera andra namn. "*Fri- och rättighets-förklaring*" (Declaration of Immu-

2. Farer omkring uti landet *i säkerhet* fyra månader; men veter att J ej skolen undkomma Gud, och att Gud skall förnedra de otrogne.

3. Och kungörelse från Gud och Hans sändebud, till menniskorna den största vallfartsdagen, att Gud är fri från afgudadyrkarne, äfvensom Hans sändebud [208]): alltså, om J ångren eder, är det bättre för eder; men om J frånvänden eder, veter att J ej skolen undkomma Gud: och förkunna dem som icke tro, ett plågsamt straff,

4. Utom dem ibland afgudadyrkarne med hvilka J hafven ingått förbund och som sedan icke brustit eder i någonting, ej heller bistått någon emot eder: fullgörer alltså mot dem deras förbund intill deras tidrymd *tilländalupit;* ty Gud älskar de gudfruktige.

nity) är namnet som *Sale* gifvit deråt. Jag har antagit samma namn det bär hos de Afrikanske Mohammedanerne, så mycket hellre som hela kapitlet, hvilket blott andas hat och hämnd mot profetens fiender, långt ifrån att gifva dem några fri- eller rättigheter, snarare gör dem fågelfrie både i detta lifvet och i det tillkommande.

Kommentatorerne komma deremot öfverens om att detta var det sista kapitel som blef uppenbaradt för deras profet. Det är det enda som ej har den vanliga öfverskriften: *"Uti Guds namn etc."* Om orsaken härtill är man ej så öfverens. Några säga, att Mohammed — som dog kort efter dess förkunnande — ej gaf någon befallning om den vanliga öfverskriften, och som det stod i sammanhang med hvad som innehölls uti det föregående kapitlet, ansåg man det blott som en fortsättning deraf. Se *Marracci.*

208) Denna kungörelse gjordes af Ali, profetens måg, på hans vägnar, uti Hegirans 10:de år, inför en stor menighet af både rättrogne Mohammedaner och afgudadyrkare, hvilken var församlad vid den stora offerfesten uti Mecka. Sedan han uppläst det 9:de kapitlet, förbjöd han, vid lifvets förlust, någon afgudadyrkare, att efter det årets slut, ens nalkas templet. Se den hist. Inledn.

5. Och då de fridlysta månaderna äro slut, dräper då afgudadyrkarne hvarhelst J träffen dem, och griper dem och belägrer dem och lägger eder för dem i alla bakhåll; men om de ångra sig och iakttaga bönen och gifva de stadgade almosorna, lemner då fri deras väg; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

6. Och om någon ibland afgudadyrkarne begär beskydd af dig, gif honom då beskydd, på det han må höra Guds ord, och låt honom sedan uppnå sin säkerhetsplats; detta emedan de äro menniskor som ej förstå.

7. Huru skulle afgudadyrkarne kunna hafva förbund med Gud och med Hans sändebud, undantagne de med hvilka J knöto förbund vid det fridsysta templet? Men så länge de handla rätt emot eder, handler J rätt emot dem; emedan Gud älskar de gudfruktige:

8. Huru *), ty om de få öfverhanden öfver eder, skola de ej hafva afseende, i fråga om eder, på hvarken slägtskap eller förbindelse? De skola intaga eder med sina munnar, men deras hjertan skola förneka *eder,* och största delen af dem äro gudlöse.

9. De utbyta Guds tecken mot ett ringa pris, och afhålla *andra* från Hans väg: sannerligen är det ondt som de göra.

10. De göra intet afseende, i fråga om eder, på hvarken slägtskap eller förbindelse; desse äro de som öfverträda.

11. Dock, om de ångra sig och iakttaga bönen och gifva de stadgade almosorna, då *äro de*

*) Frågan som börjar nästföregående vers, förstås inunder, nemligen: huru skulle afgudadyrkarne kunna hafva förbund med de rättrogne?

edra bröder i religionen: vi förklara tecknen tydligt för menniskor som förstå.

12. Men om de bryta sina eder efter sitt ingångna förbund, och tala föraktligt om eder lära, angriper då otrons hufvudmän — ty de hålla inga eder — på det de må upphöra *med sitt dåd.*

13. Skolen J ej strida mot menniskor som brutit sina eder och vinnlagt sig om att utdrifva aposteln, och som sjelfve gingo mot eder första gången? Skolen J väl frukta dem? Men det är rättare att J frukten Gud, om J ären rättrogne.

14. Angriper dem, Gud skall straffa dem genom edra händer, och förnedra dem och bistå eder mot dem, och skall hela rättrogna menniskors bröst,

15. Och borttaga ondskan ur deras hjertan; ty Gud vänder sig nådigt till hvem Han behagar, och Gud är vetande, vis.

16. Tänkten J att J skullen blifva öfvergifne då Gud ännu icke kände dem ibland eder som manhaftigt stredo för sin tro och ej antogo förtrolig vän, utom Gud och Hans sändebud och de rättrogne? Men Gud känner väl hvad J gören.

17. Det höfves ej afgudadyrkarne att bo vid Guds tempel, varande vittnen mot sina egna själar om otro: fåfänga äro deras verk, och i elden skola de evinnerliga dväljas.

18. Endast den skall vistas vid Guds tempel, som tror på Gud och den yttersta dagen, och iakttager bönen och gifver de stadgade almosorna och fruktar ingen utom Gud; det kan hända att desse varda bland de vägledde.

19. Skolen J hålla iskänkandet af dryck åt pelegrimerne och en bostad vid det fridlysta templet, liksom den hvilken tror på Gud och den

yttersta dagen, och väldigt kämpar för Guds sak[209])? Icke skola de hållas lika inför Gud; och Gud vägleder ej de orättfärdiga menniskorna.

20. De som trott och utflyttat från sina hem och användt sina ägodelar och sina personer i striden för Guds sak, *skola få* de högsta graderna *uti belöningen* hos Gud; och de skola blifva de salige.

21. Deras Herre skall glädja dem med sin barmhertighet och sitt välbehag och lustgårdar i hvilka de skola njuta en varagtig sällhet,

22. Hvari de skola evinnerliga vistas; ty hos Gud är en stor belöning.

23. O, J som tron! icke mågen J taga edra fäder och edra bröder till vänner, om de älska otron högre än tron; och de ibland eder som med dem ingå vänskap, äro de orättfärdige *).

24. Säg: om edra fäder och edra söner och edra bröder och edra hustrur och edra anförvandter och ägodelar, hvilka J förvärfvat, och handelsvaror, hvilka J frukten att ej kunna afyttra, och boningar, hvilka behaga eder, äro kärare för eder än Gud och Hans sändebud, och strid för Hans sak, vänter då tills Gud gifver sin befallning **); ty Gud vägleder ej de ogudaktiga menniskorna.

25. Redan har Gud bistått eder på många slagfält, och uti Honeins [210]) träffning, då eder mängd

[209]) Meningen är: skolen J anse dens befattning som iskänker dryck åt pelegrimerne ur Zemzens brunn och som har sin bostad vid templet, lika förtjenstfull som dens verk hvilken tror på Gud etc. Häfden förmäler att profetens farbroder Al Abbas, efter att hafva blifvit tillfångatagen vid Bedr, der han, såsom varande ännu otrogen, stred emot sin brorson, gjorde ett dylikt åberopande, då han bittert förebråddes, isynnerhet af Ali, för sitt förhållande. Se *Sale.*

*) De nemligen, som ingå vänskap med otrogna anförvandter.

**) Om eder undergång.

[210]) Denna träffning hölls uti Hegirans 8:de år, detsamma under

gjorde eder förnöjde, ehuru den ej gagnade eder det ringaste, ty jorden blef trång för eder, oaktadt hon är rymlig, och J vänden om, flyende.

26. Derpå nedsände Gud sitt lugn [211]) öfver sin apostel och öfver de rättrogne, och nedsände härar *), hvilka J ej sågen och straffade dem som voro otrogne: och detta blef de otrognes lön.

27. Och Gud skall nådigt vända sig härefter, till hvem Han behagar; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

28. O, J som tron! afgudadyrkarne äro blott en orenlighet, må de alltså ej nalkas det fridlysta templet efter just detta år; och om J frukten nöd **), skall Gud göra eder rike af sitt öfverflöd, om Han behagar; ty Gud är vetande, vis.

29. Strider mot dem som ej tro på Gud, eller den yttersta dagen och ej förbjuda hvad Gud och Hans sändebud förbjudit, och ej bekänna deras sanna lära hvilka fått Skriften, tills de gifva skatt från *sin* hand, och de blifva underdånige [212]).

hvilket profeten intog Mecka, och kort derefter. Han hade under sitt befäl 12,000 man och hans motståndare utgjorde blott 4000. Huru nära Honein var att blifva profetens och, i och med detsamma, Islamismens graf, synes i den historiska Inledningen.

211) Det Arabiska ordet سكينة (Sakinah), som, enligt sin betydelse, i texten är öfversatt med "lugn," förmodar *Sale* väl kunna hafva samma mening som det Hebreiska nära liknande ordet, hvarmed Judarne förstodo: *Guds majestät som blef synligt på arken, för att skänka bistånd och nåd till menniskorna.*

*) Af englaskaror.

**) Derigenom att all handel och förbindelse med afgudadyrkarne skulle upphöra.

212) Denna vers är ställd till alla som bekänna en annan religion än Islam och isynnerhet till Judarne och de Christne. Deraf synes att Mohammedanerne äro ålagde, att ej ofreda

30. Judarne säga: Ozair är Guds son [213]); och de Christne säga: Messias är Guds son. Detta är deras språk med deras munnar; de likna i tal dem som voro otrogne förut: må Gud förbanna dem! huru de äro beslagne med lögn!

31. De taga sina öfverste prester och sina munkar och Messias, Marias son till herrar *), utom Gud; likväl hafva de blifvit befallde att dyrka blott en Gud: det finnes ingen gud utom Honom; prisad vare Han långt öfver hvad de göra till Hans like!

32. De vilja utsläcka Guds ljus med sina munnar, men Gud vill ej annat än fullkomna sitt ljus, ehuru de otrogne sträfva emot.

33. Han är den som sändt sin apostel med vägledningen och den sanna läran, på det Han skulle upphöja henne öfver alla andra läror, om än afgudadyrkarne äro motvillige.

34. O, J som tron! sannerligen förtära många af de öfverste presterne och munkarne menniskornas ägodelar i fåfänga, och förhindra *dem* från Guds väg. Men dem som lägga upp guld och silfver och ej gifva ut det för Guds sak, förkunna dem ett plågsamt straff.

35. En dag skall det glödgas i helvitets eld, och deras ännen och deras sidor och deras ryggar skola dermed brännmärkas, *och det skall sägas:*

andra trosbekännare, så snart desse underkasta sig att betala skatt. På denna grund äro Judarne tillåtne att fritt utöfva sin religion uti alla Mohammedanska länder.

213) Ozair eller Ezra. *Sale* yttrar sig om detta ställe sålunda: i sjelfva verket synes ej som Judarne sjelfve skulle gifvit någon anledning till denna profetens beskyllning. De Mohammedanske skriftlärde påstå dock att denna vers upplästes för de med Mohammed samtidige Judarne, och att de ej motsade den, hvartill de annars alltid voro färdige.

*) Se not. 95.

detta är hvad J samlat ihop åt edra själar, smaker alltså hvad J hafven ihopsamlat

36. Sannerligen är månadernas antal hos Gud tolf månader [214]), *uppskrifne* uti Guds bok *), dagen Han skapade himlarne och jorden; deraf äro fyra fridlyste **): detta är den rätta läran. Alltså mågen J ej under dem förfara orätt mot edra själar. Men strider mot afgudadyrkarne i *dem* alla, liksom de i alla strida emot eder; och veter att Gud är med de gudfruktige.

37. Uppskjutandet af en fridlyst månad till en annan [215]) är blott en tillökning i otron, hvarigenom de som icke tro förvilla *hvarandra:* ett år tillåta de det, och ett *annat* år förbjuda de det, för att göra ett lika antal ***) med hvad Gud fridlyst, och tillåta det som Gud förbjudit. Det onda af deras verk har blifvit smyckadt åt dem; ty Gud vägleder ej de otrogna menniskorna.

38. O, J som tron! hvad fattas eder, att då det säges till eder: går ut *till strid* för Guds sak,

J vägen

[214]) Uti denna vers är det bestämdt förklaradt för olagligt att inflicka en månad i hvartannat, eller hvart tredje år, hvilket Araberne hade lärt af Judarne, för att bringa deras mån-år till sol-år. Ty derigenom fästade de vid vissa årstider, vallfarten till Mecka och Ramadans fasta, hvilka böra vara kringgående hela året om. *Sale.*

*) Den förvarade taflan.

**) Se not. 60.

[215]) Det Arabiska ordet ٱلنسيء (Ennasiyu), är öfversatt uti *Freytags* Lexicon sålunda: *Mensis, qui a Paganis Arabum rejiciebatur in sequentes: uti Moharram in Safar.* De hedniske Araberne, då det föreföll dem olägligt att hålla i helgd en fridlyst månad, brukade förflytta den till en annan, hvarigenom de kunde mera obehindradt verkställa sina ströftåg.

***) Fridlysta månader.

J vägen mot jorden [216])? Behagar eder det verldsliga lifvet mer än det tillkommande? Men icke är det verldsliga lifvets njutning emot det tillkommande lifvets, annat än obetydlig.

39. Om J icke gån ut *till strid för Guds sak*, skall Han straffa eder med ett plågsamt straff, och sätta i edert ställe ett annat folk, och J skolen ej skada Honom det ringaste; ty Gud är allsmägtig.

40. Om J icke bistån honom *), har dock Gud redan bistått honom, då de som äro otrogne utdrefvo honom, den andra af tvenne **), när de båda voro i grottan, då han sade till sin följeslagare: ej må du vara bedröfvad, ty Gud är med oss. Och Gud nedsände sitt lugn ***) öfver honom, och stärkte honom med sina härar †), hvilka J ej sågen. Och Han gjorde de otrognes ord det sämsta; och Guds ord vardt det högsta; ty Gud är mägtig, vis.

216) Det vill säga: J visen eder obenägne att tåga i fält. Här är fråga om tåget mot Grekerne, som Mohammed företog i spetsen för 30,000 man, i Hegirans nionde år, och hvilket slutade med att han, efter att hafva uppnått Tzabuk, en fruktbar plats ungefär midt uti öcknen, der han lät sin här hvila ut, återvände till Medina, utan att hafva sett Grekerne. Mohammedanerne visade sig mycket motvillige att följa sin profet på detta tåg, som företogs under den heta årstiden, och flera verser i detta kapitel blefvo uppenbarade för att förebrå dem deras motsträfvighet. Se den hist. Inl.

*) Mohammed.

**) Detta handlar om Mohammeds flykt från Mecka, på hvilken han var beledsagad af Abubekr. Se för denna tilldragelse, den histor. Inledn.

***) Originalets ord är detsamma som står omnämndt uti not. 211.

†) Af englaskaror.

41. Går ut *till strid* lätta och tunga [217]) och använder edra ägodelar och edra personer i kampen för Guds sak; detta är godt för eder, om J visten.

42. Om det varit ett byte nära till hands och en lätt färd, visserligen skulle de följt dig, men orten var aflägsen för dem; de skola dock svärja vid Gud, *sägande:* om vi kunnat, sannerligen skulle vi gått ut med eder. De förstöra sina själar; ty Gud vet att de visserligen äro lögnare.

43. Gud förlåte dig! hvarföre tillät du dem *att blifva hemma* [218]), tills de som tala sanning blefvo tydligt synlige för dig och du kände lögnarne?

44. De som tro på Gud och den yttersta dagen, skola ej bedja dig om befrielse ifrån att använda i strid *för Guds sak* sina ägodelar och sina personer; och Gud känner de gudfruktige.

45. Blott de skola begära frikallelse af dig som icke tro på Gud och den yttersta dagen, hvilkas hjertan tveka, och som vackla i sitt tvifvel.

46. Om de velat gå ut *i fält med dig,* visserligen skulle de beredt det nödvändiga dertill; men Gud var emot deras utgående och gjorde dem tröge; och det sades *till dem:* sitter J stilla med dem som stilla sitta *).

47. Om de gått ut med eder, skulle de ej för eder ökat annat än bördan, och skulle visserligen

[217]) Antingen expedition är angenäm eller ej; eller, antingen J ären tillräckligt försedde med vapen och lifsförnödenheter eller ej; eller, antingen J ären till häst eller fot, etc. *Sale.*

[218]) Flere af Mohammeds krigare hade, under åtskilliga förevändningar, utverkat sig hans tillåtelse, att slippa deltaga i expeditionen till Tzabuk; och Profeten förebrås här, att hafva gifvit dem en dylik tillåtelse. Se *Sale.*

*) Med qvinnorna och barnen.

manat till lopp djuren på hvilka J reden [219]), sökande förmå eder till myteri, och ibland eder *skulle varit* de som väl lyssnat till dem: men Gud känner de orättfärdige.

48. Redan hafva de sökt tillställa myteri förut, och hafva vändt upp och ned på sakerna för dig, tills sanningen kom och Guds bud blef uppenbaradt, ehuru de voro motsträfvige.

49. Och ibland dem är den som säger: frikalla mig [220]), och ej må du fresta mig; hafva de icke *redan* fallit i frestelsen? Men sannerligen skall helvitet omfatta de otrogne.

50. Om något godt händer dig, bedröfvar det dem; men om ett ofall drabbar dig, säga de: vi togo i akt vår sak förut, och de vända ryggen till och glädja sig.

51. Säg: ingenting skall hända oss, utom hvad Gud föreskrifvit oss: Han är vår beskyddare; och på Gud må de rättrogne förtrösta.

52. Säg: månne J vänten för oss om icke ett af de tvenne goda *tingen*, *segern eller martyrkronan?* Men vi vänta för eder, att Gud skall hemsöka eder med straff från Honom sjelf eller genom

219) För att skilja eder ifrån edra stridskamrater, eller för att mana eder att fly för fienden, eller något dylikt. Med diur här menas kameler och hästar, som utgjorde de rättrognes kavaleri i tåget till Tzabuk.

220) Från att gå i fält emot min vilja, emedan mödor och faror kunna fresta mig att blifva uppstudsig, och att fly. Det berättas att en viss Mohammedan sade, att han var väl känd af de andra Ansars, för att vara mycket begifven på qvinnor, och att han derföre ej vågade följa dem, af fruktan att komma i lag med de grekiska flickorna, hvarföre han önskade att blifva qvarlemnad hemma, mot det att han bistod de andra med sin pung. *Sale* enl. Al Beidawi.

våra händer: vänter alltså; sannerligen äro vi jemte eder väntande.

53. Säg: utgifver *hvad helst J mågen utgifva* frivilligt, eller ogerna, det skall ej emottagas af eder *); ty J ären gudlösa menniskor.

54. Och ingenting står dem i vägen att ju deras gåfvor skulle emottagas af dem, utom att de icke tro på Gud och på Hans sändebud, och ej förrätta bönen, utan med tröghet, och ej gifva, utan med motvilja.

55. Alltså må icke deras rikedomar och deras barn **) göra dig förvånad: Gud vill blott straffa dem derigenom i det verldsliga lifvet, och att deras själar må fly bort medan de äro otrogne.

56. Och de svärja vid Gud, att de visserligen tillhöra eder; dock tillhöra de eder icke, men de äro menniskor som frukta *eder* ***).

57. Om de finna en tillflyktsort, eller grottor, eller ett hål att krypa in uti, visserligen vända de om dit och skynda sig undan.

58. Och ibland dem är den som baktalar dig för almosornas skull †); om de få något deraf, äro de nöjde, men om de icke få med af dem, då blifva de förtörnade:

59. Dock om de varit nöjde med hvad Gud och Hans sändebud gåfvo dem, och hade sagt: Gud är tillräcklig för oss, Gud skall gifva oss af sitt öfverflöd, äfvensom Hans sändebud; vi äro hos Gud bönfallande; *skulle sådant varit bättre.*

*) Det vill säga: hvad helst de ogudaktige utgifva för religionens skull, skall ej af Gud anses med välbehag.

**) Mängden af söner ansågs hos Araberne för en stor välsignelse.

***) Som frukta eder hämnd, om J varseblifven deras skrymteri.

†) Nemligen för deras utdelning.

60. Almosorna [221]) äro blott för de nödställde och de fattige [222]), och för dem som uppbära dem *), och dem som förena sina hjertan [223]), och för *lösen af* fångarne och de skuldsatte, och för befrämjandet af Gud sak, och för den vägfarande, *detta är* en föreskrift från Gud; och Gud är vetande, vis.

61. Och ibland dem äro de som förolämpa profeten och som säga: han är ett öra **). Svara: ett öra för edert bästa; han tror på Gud och sätter tro till de rättrogne,

62. Och *han är* en barmhertighet för dem ibland eder som tron: men de som förolämpa Guds sändebud, skola lida ett plågsamt straff.

63. De svärja inför eder vid Gud på det de må behaga eder, men det är rättare att de behaga Gud och Hans sändebud, om de äro rättrogne.

64. Veta de icke, att den som sätter sig upp emot Gud och Hans sändebud, skall få helvitets eld

221) Af hvad som följer i texten vill synas, att med almosor på detta ställe förstås, så väl den afgift som var fastställd att utgå från hvars och ens egendom till pios usus, som den del af krigsbytet hvilken för samma ändamål var aftagen.

222) Likasom de tvenne svenska orden *"nödställd"* och *"fattig"* äro af enahanda betydelse, så äro de tvenne, i originalet brukade orden فقير (fakir) och مسكين (meskin). Emedlertid har det förstnämnda ordet äfven en annan betydelse, utom dem nyssnämnda, eller, den af en person som ehuru ägande förmögenhet, öfvergifver den för att helga sig till Guds tjenst, och som sedan emottager almosor, liksom en fattig.

*) Almosorna.

223) Med de sistnämnde förstås de förnämste Koreischerne, hvilka öfvergått ifrån profetens fiender, till hans anhängare och antagit Islam. En stor del af bytet vid Honein blef fördeladt emellan dem, för att fästa dem vid den nya religionen. Se den hist. Inledn.

**) Han hör allt hvad vi säga, och sätter tro till alla de historier man frambär till honom. *Sale.*

att deri evinnerliga dväljas? Detta skall blifva stor förnedring.

65. Skrymtarne frukta att ett kapitel *) må blifva nedsändt om dem, att uppdaga för dem hvad som är uti deras hjertan. Säg: gäckens J; sannerligen är Gud den som skall lägga i dagen hvad J frukten.

66. Och om du frågar dem, skola de visserligen svara: vi företogo oss blott en tom ordtvist, och vi skämtade. Säg: är det med Gud och Hans tecken och Hans sändebud som J skämtaden?

67. J mågen ej ursäkta eder; i sanning hafven J blifvit otrogne efter eder tro: om vi förlåta en del ibland eder, skola vi straffa en del, emedan de äro brottslige.

68. Skrymtarne och skrymterskorna *komma* de ena af dem ifrån de andra; de anbefalla det som är orätt och förbjuda det som är rätt, och tillsluta sina händer **): de hafva glömt Gud, derföre har Gud glömt dem; ty skrymtarne äro de gudlöse.

69. Gud har lofvat skrymtarne och skrymterskorna och de otrogne helvitets eld, att evinnerliga deri förblifva; det är tillräckligt för dem: och Gud har förbannat dem; och de skola utstå en oupphörlig pina:

70. Liksom de hvilka voro före eder, som voro mägtigare än J, med mera rikedomar och barn: och de njöto sin lott, och J njuten eder lott, liksom de som voro före eder njöto sin lott, och J ingån uti toma ordtvister, lika dem i hvilka de ingingo: sådana verk äro fåfänga i denna verlden och det tillkommande lifvet; och de varda de lidande.

*) Af Koran.

**) Det vill säga: de vilja ej gifva almosor.

71. Har icke underrättelse om sådane som voro före dem kommit till dem, Noachs landsmän och Aad och Tzamud och Abrahams landsmän och Madians befolkning, och de kullkastade städerna *)? Deras apostlar kommo till dem med ögonskenliga bevis; och icke var Gud *sinnad* att göra dem orätt; men de förforo orätt mot sina egna själar.

72. Och de rättrogne männen och de rättrogna qvinnorna äro hvarandras vänner: de anbefalla det som är rätt och förbjuda det som är orätt och iakttaga bönen och gifva de stadgade almosorna och lyda Gud och Hans sändebud: mot dem skall Gud blifva barmhertig; ty Gud är mägtig, vis.

73. Gud har lofvat de rättrogna männen och de rättrogna qvinnorna, trädgårdar genom hvilka löpa floder, att deri evinnerliga vistas, och sköna hviloställen i en evinnerlig bonings lustgårdar; men Guds välbehag *skall blifva* det förnämsta *i belöningen:* detta skall blifva den stora saligheten.

74. O, profet! bekämpa de otrogne och skrymtarne, och var sträng mot dem; ty deras boning skall blifva helvite; och bedröfligt är samlingsstället.

75. De svärja vid Gud, att de ingenting sagt **); dock hafva de i sanning yttrat otrons ord, och blifvit otrogne sedan de bekänt Islam, och he hafva haft i sinnet hvad de ej kunnat fullfölja ***): och de voro ej ondskefulle, om icke derföre att Gud och Hans sändebud gjort dem rike af sitt öfverflöd. Om de ångra sig, är det väl för dem; men om de frånvända sig, skall Gud straffa dem med ett

*) Med de kullkastade städerna menas Sodom, Gomorrah etc.

**) Det vill säga: att de ej talat illa om profeten.

***) Detta syftar på några missnöjdes stämplingar emot profetens person.

plågsamt straff i denna verlden och det tillkommande lifvet; och på jorden skola de ej få hvarken beskyddare eller hjelpare.

76. Och ibland dem äro de som ingått förbund med Gud, *sägande:* om Han gifver oss af sitt öfverflöd, skola vi i sanning dela ut almosor, och visserligen skola vi blifva bland de rättfärdige.

77. Men då Han gifvit dem af sitt öfverflöd, hafva de blifvit girige derom, och vändt tillbaka, dragande sig undan *).

78. Alltså har Han låtit skrymteri fortgå i deras hjertan intill en dag de skola möta Honom, emedan de brustit mot Gud i hvad de lofvat Honom, och derföre att de lögo.

79. Veta de icke att Gud känner deras hemligheter och deras lönnliga samtal, och att Gud har noga kännedom om de förborgade tingen.?

80. De som smäda sådane af de rättrogne hvilka villigt gifva almosor, och sådane hvilka ingenting finna utom sitt arbete **) och med dem drifva gäck, dem skall Gud gäcka; och de skola lida ett plågsamt straff.

81. Bed om förlåtelse för dem, eller bed icke om förlåtelse för dem: om du beder om förlåtelse för dem sjuttio gångor, skall Gud icke förlåta dem. Detta emedan de icke tro på Gud och Hans sändebud; och Gud vägleder ej de ogudaktiga menniskorna.

82. De efterlemnade ***) gladde sig åt deras qvarblifvande efter Guds sändebud, och voro obe-

*) Sina löftens uppfyllande.

**) Som ingenting hafva att gifva, utom förtjensten af sitt arbete.

***) Denna och följande verser handla om sådane af de rättrogne som ej följde profeten uti tåget till Tzabuk. Se not. 216 och 218 jemte den histor. Inledn.

nägne att använda sina ägodelar och sina personer i striden för Guds sak, och de sade *): J mågen ej gå ut i värmen. Säg: helvitets eld skall blifva än hetare; om de begrepo!

83. Må de alltså skratta litet, att de må gråta mycket, till lön för hvad de gjorde.

84. Och om Gud återför dig till en del ibland dem **), och de bedja om tillstädjelse af dig att gå *med* ut *i fält,* säg då: aldrig någonsin skolen J gå ut med mig, och aldrig skolen J strida mot en fiende jemte mig; ty J funno behag i att sitta stilla första gången: sitter alltså stilla med dem som blifva efter.

85. Du må ej någonsin bedja öfver någon af dem som dör, ej heller stå öfver hans graf; ty de tro ej på Gud och Hans sändebud, och dö medan de äro ogudaktige.

86. Och ej må deras rikedomar och deras barn göra dig förvånad: Gud vill blott straffa dem derigenom i det verldsliga lifvet, och att deras själar må fly bort, medan de äro otrogne.

87. Då ett kapitel nedsändes, bjudande: tror på Gud och kämper jemte Hans sändebud, begära de rike ibland dem frikallelse af dig, och säga: lemna oss att blifva med dem som sitta qvar.

88. De finna behag i att vara med de qvarblifvande; och deras hjertan äro förseglade, så att de ej förstå.

89. Men aposteln och de som med honom trott, använda i kampen mot de otrogne sina ägo-

*) Till de andre som beredde sig att gå ut på fälttåget.

**) Ibland de efterlemnade, nemligen; d. v. s. sådane af dem som ej blefvo hemma af något annat skäl, än sin obenägenhet att deltaga i fälttåget.

delar och sina personer: de skola få de goda tingen; och de varda de lycklige.

90. Gud har beredt åt dem lustgårdar, genom hvilka löpa floder, att deri evinnerliga vistas: det skall blifva den stora saligheten.

91. De bland öcknens araber som undskylla sig *), kommo, på det de skulle få befrielse; och de som förnekade Gud och Hans sändebud, sutto qvar: ett plågsamt straff skall hemsöka dem ibland dem som äro otrogne.

92. Det är ej synd för de svage, ej heller för de sjuke, ej heller för dem som ingenting finna hvarmed bidraga *till fälttåget, att de blifva hemma,* då de förhålla sig troget emot Gud och Hans sändebud: det är ingen sak emot dem som väl göra; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig:

93. Ej heller emot dem till hvilka du sade, då de kommo till dig, på det du måtte utrusta dem: jag finner ingenting hvarmed utrusta eder; hvilka vände tillbaka, ögonen fulla af tårar, af sorg att de ingenting funno att bidraga med **).

94. Sak är blott mot dem som begära befrielse af dig och som äro rike: de finna behag i att vara med de qvarblifvande; och Gud har förseglat deras hjertan, så att de ej förstå.

95. De skola urskulda sig hos eder, då J återkommen till dem. Säg: J mågen ej urskulda eder, vi skola ej sätta tro till eder; redan har Gud un-

*) Detta har afseende på vissa stammar hvilka kommo till profeten för att bedja om befrielse från att deltaga i fälttåget, uppgifvande hvarjehanda skäl för sin önskan att blifva hemma.

**) Detta stycke har afseende på en särskilt tilldragelse under rustningen till tåget mot Grekerne, hvilken kommentatorerne berätta på olika sätt, af hvilka intet har synts mig värdt anföra.

derrättat oss om edra förhållanden. Gud skall gifva akt på edra gerningar, äfvensom Hans sändebud: sedan skolen J blifva återförde till Den som känner det frånvarande och det närvarande, och Han skall förkunna eder hvad J gjorden.

96. De skola svära för eder vid Gud, då J återvänden till dem, på det J mågen draga eder ifrån dem *): viker då ifrån dem; ty de äro en styggelse; och deras boning blifver helvite; en lön för hvad de arbetade.

97. De skola svärja för eder, att J mågen blifva nöjde med dem; men om J blifven nöjde med dem, sannerligen skall Gud ej finna behag i de ogudaktiga menniskorna.

98. Öcknens araber äro halstarrigast i otro och hyckleri, och mest passande att icke känna buden i det som Gud nedsändt till sin apostel **); och Gud är vetande, vis.

99. Ibland öcknens araber är den som anser för en skatt, hvad han utgifver *för religionens skull*, och afbidar skiftena ***) för eder: för dem skall skiftet blifva elakt; ty Gud är hörande, vetande.

100. Men ibland öcknens araber är äfven den som tror på Gud och den yttersta dagen, och anser hvad han utgifver *för religionens skull* för gudliga verk hvilka närma honom till Gud och apostelns förböner: är det icke, i sanning, ett gudligt

*) Det vill säga: de skola bedyra för eder att de äro uppriktige rättrogne, på det att J mågen lemna dem, och ej straffa dem för det de ej följde med på tåget.

**) Det vill säga: de äro minst i tillfälle att känna religionens stadgar, efter de föra ett vildt lefnadssätt för sig sjelfve, utan umgänge med sina mera hyfsade landsmän.

***) Neml. motgång som må träffa eder, för att uppsäga vänskapen med eder.

verk hvilket skall föra dem nära? Gud skall innesluta dem i sin barmhertighet; ty Gud är nådig, barmhertig.

101. Och företrädarne, de förste ibland Mohadjerun och Ansars *), och de som följt dem i att väl göra, Gud har funnit uti dem ett godt behag, och de glädja sig i Honom: och Han har beredt åt dem lustgårdar, genom hvilka floder löpa, att deri evinnerliga vistas; detta skall blifva den stora saligheten.

102. Ibland dem som omgifva eder af öcknens araber äro skrymtare; och *flere* ibland Medinas befolkning framhärda i skrymteri, hvilka du ej känner; vi känna dem: vi skola straffa dem tvåfaldigt **) och sedan skola de återsändas till en gräslig pina.

103. Och andre ***) hafva erkänt sina synder; de hafva sammanblandat en god gerning med en annan elak; det kan hända att Gud skall vända sig till dem; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

104. Emottag almosor af deras ägodelar, att du må två dem och rena dem derigenom, och bed för dem; ty dina förböner *skola gifva* lugn åt dem; och Gud är hörande, vetande.

105. Veta de icke att Gud emottager ångern från sina tjenare, och emottager almosorna, och att Gud är den Nådige, den Barmhertige.

*) Se not. 201.

**) Några mena härmed, straff i lifvet först, och sedan pinan i grafven innan uppståndelsen. Se den histor. Inledn.

***) Några af dem som ej åtföljde den ofta nämnda expedition till Tzabuk, men hvilka, då de förnummo hotelserna som uppenbarades emot de efterblifne, visade sig särdeles ångerfulle.

106. Säg: arbeter J, men Gud skall se edert verk, äfvensom Hans sändebud och de rättrogne: och J skolen blifva återförde till Den som känner det förborgade och det uppenbara, och Han skall förkunna eder hvad J gjorden.

107. Och andre *) äro afbidande Guds beslut, antingen Han skall straffa dem, eller Han skall vända sig till dem; och Gud är vetande, vis.

108. De som upprest ett tempel till förfång och otro och tvedrägt emellan de rättrogne, och ett tillhåll för honom som förr stridt mot Gud och Hans sändebud, *ve dem!* de svärja, i sanning, *sägande:* vi önskade ej annat än *att göra* en god gerning; men Gud vittnar att de visserligen ljuga [224]).

109. Icke någonsin må du stå upp *till bön* deri: *men det finnes* i sanning ett tempel grundadt på gudsfruktan från första dagen **); det är rättare

*) Detta har afseende på trenne män, hvilka stå omnämnde uti 119 versen af detta kapitel och not. 225.

[224]) På tillställning af en Christen munk vid namn Abu Amer, som var en af profetens argaste fiender, och som stridt emot honom i flera träffningar, hade vissa Araber byggt ett tempel såsom motstycke till den moské hvilken profeten grundlade uti *Koba*, der han, under sin flykt från Mecka, uppehöll sig några dagar, (innan han höll sitt högtidliga intåg uti Medina (se den hist. Inledn.). På återvägen från Tzabuk passerade Mohammed i grannskapet af detta tempel, hvars innehafvare, angelägne att draga till sig mängden som strömmade till Moskén uti Koba, bådo profeten inviga templet, derigenom att han sjelf förrättade bön deri. Han var på vägen att villfara deras begäran, då han fick kunskap om deras afsigt, och huru de ämnade göra Abu Amer till templets öfverste prest. Detta förbytte Mohammeds välvilja till förtrytelse, och i stället för ett vänligt besök, ditsände han en trupp soldater, hvilka nedrefvo byggnaden i grund. Se *Marracci* och Mohammeds Lefv. Beskr. af *Savary*.

**) Här menas den uti ofvanstående not omnämnda moskén uti Koba, som äfven fick namnet *"gudsfruktan."* Se den histor. Inledn.

att du deri står upp *till bön.* Deri äro män hvilka älska att rena sig; och Gud älskar dem som rena sig.

110. Antingen är då den bättre som grundar sin byggnad på fruktan för Gud och på Hans välbehag, eller den som grundar sin byggnad på en landudde, undergräfd af vattnet, så att den störtar ned med honom i helvitets eld? Gud vägleder ej de orättfärdiga menniskorna.

111. Deras byggnad som de uppfört skall ej upphöra *att åstadkomma* tvifvel i deras hjertan, med mindre deras hjertan blifva upplöste; och Gud är vetande, vis.

112. Sannerligen har Gud köpt af de rättrogne deras personer och deras ägodelar, mot det att paradiset skall tillfalla dem: de strida för Guds sak; antingen de dräpa, eller blifva dräpte, är löftet derpå en rättighet gifven i Lagen och Evangelium och Koran; och hvem uppfyller bättre sitt löfte än Gud? Glädjens alltså åt eder handel som J afslutat; ty den skall varda stor salighet.

113. De botfärdige, de som tjena *Gud,* de som lofva *Honom,* de som andäktigt fasta, de som buga sig i bönen, de som anbefalla det rätta, och de som förbjuda det orätta, och de som hålla Guds bud *skola äfven ärfva paradiset:* bebåda alltså glädje åt de rättrogne.

114. Det höfves ej profeten och dem som trott, att bedja för afgudadyrkarne, om än de äro anförvandter, sedan det är upplyst för dem, att de varda helvitets invånare *).

115. Och Abraham bönföll ej för sin fader, om icke i följd af ett löfte, som han gifvit honom: och då det blifvit tydligt för honom, att han var

*) Det vill säga: att de ej skola omvända sig, utan dö otrogne.

en Guds fiende, gjorde han sig fri från honom. I sanning var Abraham from, medlidsam.

116. Gud är ej *sinnad* att låta menniskor gå vilse, sedan Han vägledt dem, tills det blifver tydligt för dem hvad de skola frukta: Gud är i sanning allvetande.

117. Sannerligen tillhör Gud himlarnes och jordens rike: Han gifver lif och död; och J hafven ej, utom Gud, hvarken beskyddare eller hjelpare.

118. Visserligen har nu Gud nådigt vändt sig till profeten och de Mohadjerun och Ansars som följde honom i nödens stund, sedan någres hjertan ibland dem voro nära nog att affalla: derefter har Han vändt sig nådigt till dem; ty Han är emot dem mild, barmhertig:

119. Och till de trenne som blefvo efterlemnade *); intill dess jorden blef trång för dem, oaktadt hon är vid, och deras själar blefvo ängslige, och de betänkte att undan Gud ej finnes någon tillflykt, utom hos Honom sjelf: sedan har Han vändt sig nådigt till dem, på det de måtte ångra sig; ty Gud är den Nådige, den Barmhertige [225]).

120. O, J som tron! frukter Gud och varer med de sannfärdige.

121. Det höfves ej Medinas män och dem af öcknens araber som omgifva dem, att qvarblifva ef-

*) Har Gud vändt sig.

225) Uti denna vers är fråga om tre Mohammedaner, hvilka ej hade hörsammat profetens befallning att gå ut på expedition till Tzabuk. Till straff för sin olydnad, förklarades de förlustige sina medborgerliga rättigheter; och allt umgänge med dem förbjöds. Detta påstod under 50 dygn, hvarefter, på deras ånger, profeten ansåg dem nog straffade och upptog dem till nåd igen, som synes af texten. Se Abu'l' feda LVII kapitlet, m. fl.

ter Guds sändebud, ej heller att älska sig sjelfva framför honom: detta *), emedan hvarken törst, eller möda, eller hunger, skola plåga dem för Guds sak, ej heller skola de gå ett fjät att förarga de otrogne, eller lida genom fienden någon skada, om icke derföre uppskrifves åt dem en god gerning; ty Gud skall ej låta gå förlorad deras belöning som väl göra:

122. Och de skola ej utgifva en utgift, liten eller stor, eller gå öfver en ström, utan att det upptecknas åt dem; på det Gud må belöna dem med bättre än hvad de gjorde.

123. De rättrogne kunna ej gå ut *i fält* alla tillsammans; men om icke några af hvarje del ibland dem utgår, *så är det* på det de må undervisa sig i religionen, och förmana sina trosförvandter, då de återvända till dem, på det de må blifva erinrade.

124. O, J som tron! strider mot dem af de otrogne som äro eder nära, och må de finna stränghet hos eder; och veter att Gud är med de gudfruktige.

125. Och då ett kapitel nedsändes, är det ibland dem den som säger: hos hvilken af eder har detta ökat tron? Beträffande dem som trott, hos dem har det ökat tron, och de skola glädjas:

126. Men de i hvilkas hjertan är sjukdom, hos dem har det lagt styggelse **) till deras styggelse, och de skola dö medan de äro otrogne.

127. Se

*) Detta är icke rätt, emedan etc.

**) På detta ställe menas dermed otro.

127. Se de då ej att de äro pröfvade hvarje år, en eller tvenne gånger *)? Dock omvända de sig icke, ej heller draga de sig till minnes!

128. Och då ett kapitel nedsändes, betrakta de hvarandra, *sägande:* månne någon ser eder? Sedan gå de bort: Gud har bortvändt deras hjertan, emedan de äro menniskor som ej förstå.

129. Sannerligen har nu kommit till eder en ärofull apostel af eder sjelfva **), på hvilken *ligger tungt* hvad J synden: han är mån om eder, emot de rättrogne medlidsam, barmhertig.

130. Och om de vända tillbaka, säg då: Gud är tillräcklig för mig; det finnes ingen gud, utom Honom: på Honom jag förtröstar; och Han är den härliga thronens Herre.

X. KAPITLET.

Jonas ***). Frid öfver honom!

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. R. †). Dessa äro den lärorika bokens tecken.

2. År det ett under för menniskorna deri att vi sagt i uppenbarelse till en man ibland dem:

*) Här är fråga om de Arabiske afgudadyrkarne, mot hvilka himmelens vrede yttrade sig, än genom missväxt, än genom sjuklighet ibland dem, än genom förluster i krig, o. s. v.

**) Det vill säga: af eder egen nation.

***) Ordet förekommer uti 98 versen.

†) Se not. 4.

hota menniskorna; men gläd dem som trott dermed, att förtjensten af deras sannfärdighet gäller högt hos deras Herra? De otrogne säga: detta *) är, i sanning, ögonskenligt hexeri.

3. Sannerligen är eder Herre Gud, som skapat himlarne och jorden på sex dagar och sedan satt sig på thronen. Han styr tingen: det finnes ingen medlare om icke med Hans tillstädjelse; detta är Gud, eder Herre: tjener Honom alltså; skolen J då ej erinra eder?

4. Till Honom skolen J alla återvända: Guds löfte är ofelbart. Sannerligen frambringar Han kreaturet och sedan återför Han det *till sig*, att Han må belöna med rättvisa dem som tro och göra goda verk; men de som icke tro, skola få dryck af sjudande vatten, och ett plågsamt straff, emedan de voro otrogne.

5. Han är den som satt solen till ljus **) och månen till sken, och förordnat honom uppehållsställen ***), att J mågen veta årens tal och beräkningen *af tiden:* Gud har icke skapat detta utan med sanning; Han gör tecknen tydliga för menniskor som förstå.

6. Sannerligen, uti omvexlingen af natt och dag, och i hvad Gud skapat uti himlarne och jorden, äro visst tecken för menniskor som frukta Honom.

7. Sannerligen, de som icke hoppas på vårt möte, och finna behag i det verldsliga lifvet och trygga sig dervid, och de som för våra tecken äro likgilltige,

*) Korans uppenbarelse.

**) Om dagen, och månen att upplysa natten.

***) Dermed menas de constellationer genom hvilka månen passerar under tjuguåtta dygn.

8. Dessas boning skall varda elden, enligt hvad de förtjenade.

9. Men de som tro och göra goda verk, deras Herre skall vägleda dem för deras tros skull: floder skola rinna nedanför dem uti vällustiga trädgårdar:

10. Deras bön deri *skall blifva:* prisad vare Du, o, Gud! och deras helsning deri: frid!

11. Och slutet på deras bön skall blifva: lofvad vare Gud, verldarnes Herre!

12. Om Gud skulle påskynda för menniskorna det onda såsom de önska påskyndandet af det goda, vore visserligen deras tid ute för dem; men vi lemna dem som icke vänta sig vårt möte, i deras uppstudsighet att vandra förvirrade.

13. Då olyckan drabbar menniskan, åkallar hon oss *liggande* på sidan, eller sittande, eller stående *); men då vi borttagit från henne hennes plåga, far hon fram, liksom hon aldrig skulle åkallat oss, emot det onda som tryckte henne: sålunda har blifvit smyckadt för de öfverdådige hvad de göra.

14. Men sannerligen hafva vi redan förstört slägter före eder, då de handlat orättfärdigt, och deras apostlar kommit till dem med uppenbara bevis; och de voro icke *hugade* till att tro: sålunda löna vi de elaka menniskorna.

15. Sedan hafva vi satt eder till efterträdare på jorden efter dem, att vi måtte se huru J skullen handla.

16. Då våra klara tecken uppläsas för dem, säga de som icke vänta sig vårt möte: bringa en annan Koran än denna, eller förändra den. Svara: det tillhör icke mig att förändra den af mig sjelf;

*) Det vill säga: uti hvilken ställning hon må befinna sig.

jag följer ej annat än det som uppenbaras till mig: sannerligen fruktar jag, om jag är olydig mot min Herra, en svår dags straff.

17. Säg: om Gud behagat, skulle jag ej upp-läst den *) för eder, ej heller skulle jag undervisat eder derigenom. Redan har jag vistats ibland eder en ålder **) före den: skolen J då ej förstå?

18. Men hvem är orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud, eller som gör Hans tecken till lögn? Sannerligen skola de elake ej hafva framgång.

19. Och de dyrka, utom Gud, sådant som hvarken skadar dem, eller gagnar dem, och de säga: desse äro våra medlare hos Gud. Säg: skolen J förtälja Gud hvad Han icke vet i himlarne eller på jorden? Prisad vare Han och högt upphöjd öfver hvad de göra till Hans like!

20. Menniskorna voro ju bekännare blott af en lära, då de blefvo oenige: och om icke ett ord från din Herra föregått ***), visserligen skulle det hvaruti de äro stridige, vara afgjordt emellan dem.

21. Och de säga: hvarföre har icke ett tecken från hans Herra blifvit nedsändt till honom? Svara: det som är förborgadt tillhör blott Gud; men vänter J: sannerligen är jag med eder ibland dem som vänta.

22. Och då vi låta menniskorna njuta barmhertighet, sedan motgång hemsökt dem, se, de förehafva en stämpling emot våra tecken! Säg: den

*) Koran.

**) Nemligen uti 40 år, som var Mohammeds ålder då han upphof sig till profet.

***) Det vill säga: om icke Guds fastställda beslut om allting hade funnits från tidernas början.

snaraste plan gör Gud; sannerligen skola våra sändebud *) uppskrifva hvad de stämpla.

23. Han är den som låter eder färdas till lands och sjös; tills, då J ären i skeppen och de löpa med dem **) för en god vind och de glädjas deråt, en våldsam blåst anfaller dem och vågorna stöta till dem från alla håll och de tänka sig begrafne uti dem; de åkalla Gud, bekännande Honom uppriktigt sin religion, *sägande:* i sanning, om Du frälsar oss ifrån detta, skola vi visserligen blifva bland de tacksamme.

24. Men då Han frälsat dem, se, de begå våld på jorden, utan rätt: o, menniskor! eder öfverträdelse är blott mot edra egna själar, för det verldsliga lifvets njutning: sedan skolen J återvända till oss, och vi skola förkunna eder hvad J gjorden.

25. Det verldsliga lifvet liknar blott vatten, hvilket vi nedsända från himmelen och hvarmed blanda sig jordens plantor, hvaraf menniskor och kreatur nära sig; tills, då jorden påtager sin skrud och smyckar sig, och hennes invånare tro att de hafva magt öfver henne, vårt bud kommer på henne om natten eller om dagen, och vi göra henne mejad, liksom hon icke varit rik gårdagen: sålunda göra vi tecknen tydliga för menniskor som begrunda.

26. Gud inbjuder till fridens boning, och vägleder hvem Han vill på en rätt väg.

27. De som väl göra skola få den sköna gåfvan och tillökning *i belöningen* [226]): hvarken stoft

*) Skydds- eller bevaknings-englarne. Se not. 151. Frågan är om Meckanerne som hemsöktes med missväxt, och som, så snart de blefvo befriade derifrån, började på nytt att förfölja profeten och hans lära.

**) Skeppen, nemligen, löpa med menniskorna som äro glade.

[226]) Al Ghazali, en af Korans kommentatorer, förklarar, att med

eller förnedring skola förmörka deras ansigten *), de varda paradisets invånare; deri skola de evinnerliga vistas.

28. Men de som begå syndiga gerningar, en syndig gernings lön *skall blifva* lik henne **), skam skall öfverhölja dem — de skola ej hafva någon försvarare mot Gud — liksom vore deras ansigten öfvertäckte af nattens djupaste mörker; de varda eldens invånare, hvari de evinnerliga skola dväljas.

29. En dag skola vi hopsamla dem alla, och sedan skola vi säga till dem som bedrifvit afguderi: *bort* till edert ställe, J och edra afgudar: och vi skola göra skillnad emellan dem. Och deras afgudar skola säga: J dyrkaden icke oss;

30. Och Gud är tillräcklig till vittne emellan oss och eder, om icke vi voro likgilltige för eder dyrkan.

31. Der skall hvarenda själ pröfva hvad hon förutsändt; och de skola återbringas till Gud, deras Herre, Sanningen sjelf; och hvad de uppdiktade skall försvinna från dem.

32. Säg: hvem gifver eder näring från himmelen och jorden? Eller hvem har magt öfver hörsel och syn? Och hvem frambringar det lefvande från det döda, och låter det döda utgå från det lefvande? Och hvem styr tingen? De skola

denna tillökning menas tillstädjelsen att skåda Guds ansigte. Se *Sales* Prel. Disc.: äfven den hist. Inledn. till denna öfvers.

*) Se not. 102.

**) Elak liksom hon; eller ock, enligt någres förklaring, lika och ej större, straff än som synden kan förtjena. De rättfärdiges belöning deremot, skall mycket öfverstiga deras förtjenst.

visserligen svara: Gud. Säg: skolen J då ej frukta Honom?

33. Detta är Gud, eder sanna Herre: men hvad är väl efter sanningen om icke lögnen? Huru blifven J då bortvände *från sanningen?*

34. Sålunda är din Herres ord rättvist utsagdt öfver dem som handla ogudaktigt, att de ej skola tro.

35. Säg: månne bland edra afgudar det är någon som frambringar kreaturet och sedan återför det *till sig?* Säg: Gud frambringar kreaturet och sedan återför Han det *till sig:* huru blifven J då beslagne med lögn?

36. Säg: månne bland edra afgudar det är någon som vägleder till sanningen? Säg: Gud vägleder till sanningen. Antingen är då den värdigare att blifva följd, som vägleder till sanningen, eller den som icke vägleder med mindre han blifver vägledd? Hvad fattas eder då; huru J dömmen!

37. Men största delen af dem följa icke annat än en inbillning: inbillningen skall dock ej rikta sig det ringaste på sanningens bekostnad; ty Gud känner hvad de göra.

38. Icke är denna Koran *sådan* att den sammansättes Gudi förutan; men en bekräftelse på hvad som var före den, och en förklaring på Skriften, det är ej tvifvel derom, från verldarnes Herre.

39. Månne de skola säga: han *) har satt ihop den? Säg: frambringer då ett kapitel likt den; och kaller *till hjelp* hvem J förmån, utom Gud, om J ären sannfärdige.

40. Nej, men de hafva gjort till lögn det hvars vishet de ej fattat, och hvars förklaring ännu ej kommit till dem: sålunda hafva de ropat på

*) Mohammed.

bedrägeri som voro före dem; men se hvad slut de orättfärdige fingo.

41. Och några ibland dem tro derpå *), och andre ibland dem tro icke derpå; men din Herre känner dem som åstadkomma förderf.

42. Och om de göra dig till lögnare, säg då: mitt verk är för mig, och edert verk är för eder; J ären frikände för det som jag gör, och jag är frikänd för det som J gören.

43. Och några af dem lyssna till dig; men skall du väl komma de döfve att höra, om än de ej förstå?

44. Och några af dem blicka på dig; men skall du väl visa väg åt de blinde, ehuru de ej se?

45. Sannerligen gör Gud ej det ringaste orätt åt menniskorna; men menniskorna göra orätt emot sig sjelfva.

46. En dag skall Han hopsamla dem, liksom hade de ej dröjt **) mer än en timme af en dag; och de skola igenkänna hvarandra: då skola de förgås, som förnekat Guds möte och som ej varit vägledde.

47. Och antingen vi låta dig se en del af det hvarmed vi hota dem, eller vi upptaga dig till oss *förut*, skola de återvända till oss: och Gud är vittne till hvad de göra.

48. Till hvarje folk *har* en apostel *blifvit sänd;* och då deras apostel kom, dömdes emellan dem med rättvisa, och de ledo ej orätt.

49. Och de säga: när skall denna hotelse verkställas, om J ären sannfärdige?

*) På Koran.

**) På jorden, eller i grafven.

50. Svara: jag har ej magt till skada eller gagn för mig sjelf, utom hvad Gud behagar: för hvarje folk är en bestämd tid; då deras bestämda tid inträffar, skola de ej dröja en timme; ej heller skola de komma i förväg.

51. Säg: huru då? om Hans*) straff kommer på eder om natten, eller om dagen, hvad del deraf skola väl de elake önska påskynda?

52. Eller när det faller *på eder*, tron J väl då derpå? Nu, men förr önskaden J påskynda det!

53. Då skall det sägas till dem som handlat orättfärdigt: smaker evighetens straff: månne J skolen lönas om icke för hvad J arbetaden.

54. De skola begära få veta af dig om detta är sanning. Säg: Ja, vid min Herra! visserligen är det sanning, och J skolen ej undkomma.

55. Om än hvarje själ som handlat orättfärdigt hade hvad som finnes på jorden, skulle hon visst *söka* återlösa sig dermed **). Och de skola dölja [227]) ångern, då de fått sigte på straffet, och det blifvit dömdt emellan dem med rättvisa; och de skola ej lida orätt.

56. Tillhör icke Gud hvad helst som finnes i himlarne och på jorden? Är icke Guds löfte sant? Men största delen af dem veta icke!

57. Han gifver lif och död, och till Honom skolen J återföras.

*) Guds.

**) Den yttersta dagen.

[227]) Att ej visa sin skam; eller, derföre att deras bestörtning skall göra dem mållöse. Emedlertid har verbet, som är öfversatt med "dölja," äfven en motsatt betydelse, och det är äfven några som, enligt denna sednare, öfversätta stället sålunda: *de skola öppet bekänna sin ånger.* Se *Marracci* och *Sale.*

58. O, menniskor! nu har kommit till eder en varning från eder Herra och ett botemedel för det som är i edra bröst, och en vägledning och barmhertighet åt de rättrogne.

59. Säg: igenom Guds nåd och igenom Hans barmhertighet; alltså, uti detta må de då glädjas: det är bättre än hvad de samla.

60. Säg: huru då? Af de födoämnen Gud till eder nedsändt, hafven J gjort förbudne och tillåtne? Säg: har Gud tillstadt eder *detta*, eller pådikten J Gud lögn?

61. Men hvad tänka de som pådikta Gud lögn, om uppståndelsens dag? Sannerligen har Gud nåd för menniskorna; men största delen af dem hembära ej tack.

62. Du skall ej vara uti något tillstånd, eller läsa något ur Koran, ej heller skolen J göra någon gerning, med mindre vi äro vittnen öfver eder, då J ären dermed sysselsatte: och ej vigten ens af ett solgrand är undandold din Herra hvarken på jorden eller i himmelen, ej heller finnes något hvarken mindre än detta, eller större, utan att *det är upptecknadt* i en klar bok *).

63. År det ej, i sanning, Guds vänner, öfver hvilka ingen fruktan *skall komma*, och som ej skola sörja?

64. De som tro och frukta Gud,

65. Skola få gladt bådskap i det verldsliga lifvet och det tillkommande: det är ingen förändring i Guds ord; detta skall blifva den stora saligheten.

66. Ej må deras **) tal bedröfva dig; ty all magt tillhör Gud: Han är den Hörande, den Vetande.

*) Den förvarade taflan.

**) De otrognes.

67. Tillhör icke, i sanning, Gud hvem som finnes i himlarne och på jorden? Hvad följa då de som åkalla, förutan Gud, afgudar? Icke följa de annat än en inbillning; och de yttra ju blott lögn!

68. Han är den som förordnat åt eder natten, att J mågen hvila derunder, och dagen klar: visserligen är tecken i detta för menniskor som äro uppmärksamma.

69. De säga: Gud har aflat barn: prisad vare Han! Han är den Rike; Honom tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden: hafven J något öfvertygande bevis derpå? Eller sägen J om Gud hvad J icke veten?

70. Säg: sannerligen, de som uppdikta lögn om Gud, skola ej blifva lycklige.

71. Njutning *må de hafva* i denna verlden; men sedan skola de återvända till oss, och då skola vi låta dem smaka ett förfärligt straff, emedan de voro otrogne.

72. Uppläs för dem Noachs historie, då han sade till sina landsmän: o, mina landsmän! om min ställning *ibland eder,* och min erinran om Guds tecken är eder gräsligt att fördraga, förtröstar jag på Gud: förener alltså edra afgudar i eder plan; sedan må edert förehafvande ej blifva eder svårt; och kommer derefter till mig och vänter ej på mig.

73. Om J frånvänden eder *), begär jag ej af eder någon lön; min belöning hvilar blott på Gud; och jag har blifvit befalld att vara bland dem som äro Honom undergifne.

74. Men de gjorde honom till lögnare, derföre frälsade vi honom och dem som voro med honom

*) Från mina förmaningar.

i arken, och vi satte dem till efterträdare *); och vi dränkte dem som gjorde våra tecken till lögn: se alltså, hvad slut de fingo som voro varnade.

75. Derefter hafva vi sändt apostlar, efter honom, till deras folk [228]), och de kommo till dem med påtagliga bevis, men de voro icke *benägne* att tro på det som de förnekat förut: sålunda försegla vi deras hjertan som öfverträda.

76. Sedan hafva vi sändt efter dem, Mose och Aaron, med våra tecken, till Pharao och hans förnämste; men de högmodades och voro elaka menniskor.

77. Och då sanningen från oss kommit till dem, sade de: detta är visserligen uppenbar trolldom.

78. Mose sade: skolen J så tala om sanningen då hon kommit till eder? År detta trolldom? Men trollkarlar skola ej hafva framgång.

79. De sade: har du kommit till oss på det du må afleda oss från hvad **) vi funno våra fäder bekänna, och att magten i landet må tillfalla eder båda? Men vi sätta icke tro till eder.

80. Och Pharao sade: bringa till mig hvarje kunnig trollkarl. Och då trollkarlarne voro komne, sade Mose till dem: kaster J hvad J gån att kasta ***).

81. Men då de kastat, sade Mose: det hexeri J hafven bragt till väga, sannerligen skall Gud göra det om intet; ty Gud ställer ej till rätta de ogudaktiges gerningar.

*) De som voro i arken blefvo efterträdare på jorden efter dem som dränktes.

228) Såsom Hud, Saleh, Abraham, Lot och Schoaib, till Aad, Tzamud, Babel, Sodom och Madian.

**) Nemligen den lära.

***) Deras stafvar och rep.

82. Och Gud skall bekräfta sanningen i sitt ord, om än de elake sträfva emot.

83. Men icke mer än en led af hans folk [229]) satte tro till Mose, af fruktan för Pharao och hans förnämste, att de skulle förtrycka dem; ty Pharao var hög på jorden; och sannerligen var han ibland de öfverdådige.

84. Och Mose sade: o, mina landsmän! om J tron på Gud, förtröster då på Honom, om J ären Honom undergifne.

85. De svarade: på Gud vi förtröste; o, Herre! ej må Du låta oss blifva förtryckte af orättvist folk;

86. Utan frälsa oss, genom Din barmhertighet, från de otrogna menniskorna.

87. Och vi sade i uppenbarelse åt Mose och hans broder: sätter edra landsmän i besittning af boningar i Egypten, och görer edra boningar till ett bönerum [230]), och iakttager bönen: och bebåda glädje till de rättrogne.

88. Och Mose sade: o, Herre! i sanning har Du gifvit Pharao och hans förnämste, prydnader och rikedomar i det verldsliga lifvet, o, Herre! på det de må afvika från Din väg: o, Herre! tillintetgör deras rikedomar, och förhärda deras hjertan,

[229]) När han först började predika, trodde på honom blott några få af de yngre Israeliterne; de andre lånade ej örat till honom, af fruktan för konungen. Men några tro att pronominet *"hans"* syftar på Pharao, och att desse voro visse Egyptier, som tillika med hans hustru Asia, trodde på Mose. *Sale* enl. Al Beidavi.

[230]) Det Arabiska ordet som i texten är öfversatt *"bönerum,"* är *"Kiblah,"* hvars betydelse står förklarad uti not. 48. Djalalo'ddin och Al Zamakhschari mena, att på detta ställe dermed förstås, ett bönerum, som Israeliterne fingo uppenbarelse att inrätta i sina hus, sedan Pharao förbjudit dem att dyrka Gud. Se *Marracci.*

att de ej må tro tills de varseblifva det plågsamma straffet.

89. Sade *Herren:* eder bön *) är hörd; handlar alltså rätt, och följer ej deras väg, som ingenting veta.

90. Och vi förde Israels barn genom hafvet, och Pharao och hans krigsfolk förföljde dem häftigt och ondskefullt; tills, då han var på vägen att drunkna, han sade: jag tror att det icke finnes någon gud, utom Honom på hvilken Israels barn tro, och jag är ibland de undergifne [231]).

91. Nu, men förr har du varit uppstudsig, och ibland de ogudaktige.

92. Men i dag skola vi lyfta opp dig med din kropp *ur hafvets djup*, att du må blifva ett tecken åt dem som komma efter dig [232]): men sannerligen äro en mängd ibland menniskorna likgilltige för våra tecken.

93. Och vi beredde åt Israels barn en fast bostad **), och gåfvo dem näring af de goda tingen ***); och de blefvo ej stridige †) förr än kunskapen kom till dem: sannerligen skall din Herre dömma emellan dem uppståndelsens dag, i det hvaruti de voro stridige.

*) Nemligen Moses och Aarons.

231) Det är sagdt att Pharao ofta upprepade dessa ord i sin nöd, på det han måtte blifva hörd. Men hans ånger kom för sent, ty Gabriel stoppade snart till munnen på honom med gyttja, under det han förebrådde honom sin otro, i de ordalag som följa i nästa vers. Se *Sale.*

222) Då några af Israels barn tviflade på att Pharao verkligen var drunknad, lät Gabriel hans döda kropp flyta till stranden, att de måtte se honom. *Marracci.*

**) Uti Kanaan

***) Manna och vaktlar.

†) I fråga om religionen.

94. Om du är i tvifvel beträffande det som vi nedsändt till dig, fråga då dem som läst Skriften före dig. Visserligen har nu sanningen kommit till dig från din Herra; alltså skall du ej vara bland dem som tvifla:

95. Ej heller skall du vara ibland dem som göra Guds tecken till lögn, att du ej må varda *en* af dem som blifva lidande.

96. Sannerligen, de öfver hvilka din Herres ord är rättvist utsagdt, de skola ej tro,

97. Om än alla under skulle komma för dem, intill dess de varseblifva det plågsamma straffet.

98. Och om icke *så vore,* skulle någon stad hafva trott, och haft gagn af sin tro, utom Jonas' landsmän *); då de hade trott, förlossade vi dem från ett nesligt straff i det verldsliga lifvet, och vi läto dem njuta *det* för en tid.

99. Om din Herre behagat, skulle visserligen de som äro på jorden allesamman hafva trott: skall du då tvinga menniskorna att blifva rättrogne?

100. Ingen själ kan tro, om icke med Guds tillstädjelse; men Han skall betunga med sin vrede dem som ej vilja förstå.

101. Säg: betrakter hvad som är i himlarne och på jorden; men hvarken tecken eller förmanare lända till gagn, för menniskor som ej tro.

102. Månne de afbida om icke lika dagar med deras som funnits före dem **)? Säg: vänter då; sannerligen är jag jemte eder ibland dem som vänta.

103. Sedan skola vi frälsa våra sändebud och dem som trott; just så: det är vårt åliggande att frälsa de rättrogne.

*) Här menas Ninivch's befolkning.

**) Det vill säga: samma olyckliga slut som de fordna otrogna folken.

104. Säg: o, menniskor *)! om J ären i tvifvel beträffande min lära, så dyrkar icke jag de *afgudar* som J dyrken, utom Gud; men jag dyrkar Gud, som skall göra slut på eder: och jag har blifvit befalld att vara ibland de rättrogne,

105. Och det bjöds: ställ ditt ansigte mot religionen, *var* renlärig; och ej skall du vara ibland afgudadyrkarne.

106. Och ej må du åkalla, utom Gud, sådant som hvarken gagnar dig eller skadar dig; ty om du gör, sannerligen är du då ibland de orättfärdige.

107. Om Gud hemsöker dig med ondt, finnes ingen som förlossar derifrån, om icke Han; och om Han vill göra dig godt, finnes ingen som håller tillbaka Hans nåd: Han når dermed hvem Han behagar af sina tjenare; och Han är den Nådige, den Barmhertige.

108. Säg: o, menniskor! nu har sanningen kommit till eder från eder Herra; alltså, ho som blifver vägledd, endast för sin egen själ **) blifver han vägledd; och ho som far vilse, han irrar blott emot densamma; och jag är ej öfver eder en vaktare.

109. Följ du hvad som är dig uppenbaradt, och var tålig, intill dess Gud skall dömma; ty Han är den bäste domaren.

*) Detta är isynnerhet ställdt till Meckanerne.
**) För sin egen själs bästa.

XI. KAP.

XI. KAPITLET.

Hud *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. R. **). En bok hvars verser blifvit väl iordningställde och sedan tydliggjorde, *har blifvit nedsänd* från Honom som äger vishet, kunskap,

2. Att J ej mågen tjena någon utom Gud: sannerligen är jag en hotande förmanare och en bebådare af glädje, från Honom till eder,

3. Sägande: anroper eder Herra om tillgift, och omvänder eder sedan till Honom, Han skall låta eder njuta en god försörjning intill en bestämd tid, och gifva hvar och en som äger förtjenst dess rikliga lön: men om J bortvänden eder, sannerligen fruktar jag för eder en gräslig dags straff.

4. Till Gud skolen J återvända; och Han är allsmägtig.

5. De veckla ju, i sanning, dubbelt om sina bröst, på det de må dölja sig undan Honom?

6. Månne icke då de insvepa sig i sina kläder, Han vet hvad de dölja, och hvad de lägga för en dag?

7. Sannerligen vet Han hvad som bor i brösten [233]).

*) Ordet förekommer i 52 versen. Denne profet sändes till den gamla Arabstammen Aad. Se not. 174.

**) Se not. 4.

[233]) Dessa verser tillkommo i anledning af afgudadyrkarnes ord som sade till hvarandra: *"då vi insvepa oss i våra kläder, "och hölja öfver våra bröst, huru skulle väl Mohammed "få kunskap om hvad vi hafva i sinnet mot honom."* Se *Sale.*

8. Det finnes ej ett kräk på jorden utan att å Gud ligger omsorgen om dess uppehälle, och att Han känner dess boningsställe och dess förvaringsställe *): allt är uti en klar bok **).

9. Och Han är den som skapat himlarne och jorden på sex dagar — och Hans thron var öfver vattnet — på det Han måtte pröfva eder, hvilken af eder vore bäst i gerningar.

10. Om du säger: sannerligen skolen J återuppväckas efter döden, säkert skola de som icke tro säga: detta är ej annat än påtaglig trolldom.

11. Och om vi hålla tillbaka straffet från dem intill en bestämd tid, skola de visserligen säga: hvad håller det tillbaka? Månne ej det skall komma på dem en dag då det icke blifver afvändt från dem; då hvad de begabbade skall omgifva dem?

12. Om vi låta menniskan njuta af vår barmhertighet, och sedan borttaga den från henne, sannerligen blifver hon förtviflad, otacksam.

13. Och om vi låta henne njuta nåd, sedan motgång träffat henne, säkert skall hon säga: det onda har försvunnit från mig; ty hon blifver glad, skrytsam:

14. Utom de som tåligt fördraga och göra goda verk, de skola få tillgift och en stor belöning.

15. Skulle du kanhända lemna en del af hvad som är dig uppenbaradt, och ditt bröst blifva beklämdt, derföre att de må säga: hvarföre har icke en skatt blifvit nedsänd till honom, eller en engel kommit jemte honom? Du är blott en predikare; och Gud är öfver allting styresman.

*) Dess boningsställe efter döden, och förvaringsställe uti moderlifvet. *Marracci.*

**) Uppskrifvet i den förvarade taflan.

16. Eller skola de säga: han har satt ihop den *)? Svara: frambringer då tio kapitel lika den, ihopsatte *af eder,* och kaller *till hjelp* hvem J förmån, utom Gud, om J ären sannfärdige.

17. Men om de **) ej svara eder, veter då, att den blifvit nedsänd med Guds kunskap, och att det ej finnes någon gud, utom Honom: ären J då Honom undergifne?

18. Åt dem som älska det verldsliga lifvet och dess ståt, skola vi fullt godtgöra deras verk deruti, och de skola ej deri lida förlust.

19. Desse äro de för hvilka det ej skall blifva i det tillkommande lifvet annat än eld; hvad de arbetat skall der blifva af intet värde; och fåfängt hvad de gjorde.

20. Månne den ***) *ej skall blifva trodd,* som stöder sig på ett tydligt bevis från sin Herra, och som ett vittne ****) från Honom åtföljer, och som Moses bok föregått till ledning och barmhertighet? De förre †) tro derpå ††); och ho som icke tror derpå, bland dem som äro i förbund †††), har löfte på elden. Alltså må du ej vara i tvifvel derom; ty det är sanningen från din Herra: men största delen af menniskorna skola ej tro.

21. Men hvem är väl orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud? De skola inställas inför sin Herra, och vittnena skola säga: desse äro de som lögo på sin Herra. Ligger icke Guds förbannelse på de orättfärdige,

*) Koran.

**) De som J kallen till hjelp.

***) Mohammed.

****) Engeln Gabriel sänd af Gud.

†) De som äro Gud undergifne.

††) På Korans uppenbarelser.

†††) De Arabiske afgudadyrkarne.

22. Hvilka afhålla *menniskor* från Guds väg, och söka göra den krokig, och icke tro på det tillkommande lifvet? De hafva ej undsluppit på jorden, ej heller hafva de någon beskyddare, utom Gud: straffet skall fördubblas för dem; de mägtade ej höra, ej heller de sågo.

23. Desse äro de som förlorat sina själar, och hvad de uppdiktade har försvunnit från dem:

24. Det är ej tvifvel att i det tillkommande lifvet de varda mest lidande.

25. Men de som tro och göra goda verk och ödmjuka sig inför sin Herra, de varda paradisets invånare, der de skola evinnerliga vistas.

26. De tvenne delarne *) äro att jemnföra med den blinde och den döfve, mot den seende och den hörande: äro väl desse lika? Skolen J då ej blifva erinrade?

27. Fordom hafva vi sändt Noach till hans landsmän; *och han sade:* i sanning är jag en offentlig predikare åt eder,

28. Att J ej mågen dyrka någon, utom Gud; sannerligen fruktar jag för eder en pinsam dags straff.

29. Men de förnämste ibland hans landsmän hvilka icke trodde, sade: vi anse dig ej för annat än en menniska lik oss, och vi se blott dem som äro uslast ibland oss följa dig, i första infallet; ej heller se vi hos eder någon förträfflighet framför oss, tvertom anse vi eder för lögnare.

30. Han svarade: o, mina landsmän! huru då? om jag stöder mig på ett tydligt bevis från min Herra, och Han gifvit mig af sin barmhertighet, som är bortskymd från eder, skola väl vi tvinga henne på eder, då J afskyn henne?

*) De rättrogne och de otrogne.

31. O, mina landsmän! jag begär ej af eder penningar för detta *mitt predikande:* min belöning hvilar blott på Gud. Och ej drifver jag bort dem som trott, ty de skola möta sin Herra; men jag anser eder vara okunniga menniskor.

32. O, mina landsmän! ho skall bistå mig emot Gud, om jag drifver bort dem? Skolen J då ej blifva erinrade?

33. Och jag säger ej till eder: Guds skatter äro hos mig; ej heller: jag känner det som är förborgadt; ej heller jag säger: sannerligen är jag en engel: ej heller säger jag om dem som, i edra ögon, äro föraktlige: Gud skall ej gifva dem något godt — Gud känner bäst hvad som är i deras själar — ty då vore jag visserligen ibland de orättfärdige.

34. De sade: o, Noach! du har nu tvistat med oss, och har mångfaldigat tvisterna med oss, bringa då på oss det hvarmed du hotar oss, om du är ibland de sannfärdige.

35. Han svarade: endast Gud skall bringa det på eder, om Han vill, och J skolen ej undslippa.

36. Och mina råd skola ej gagna eder, ehuru jag önskar att troget råda eder, om Gud vill låta eder fara vilse: Han är eder Herre; och till Honom skolen J blifva återbragte.

37. Månne de skola säga: han har sammansatt den *)? Svara: om jag sammansatt den, varde då på mig min synd, och jag är frikänd för hvad J synden.

38. Och det sades i en uppenbarelse till Noach: sannerligen skall ingen ibland dina landsmän tro, utom den som redan trott: alltså må du ej sörja öfver hvad de göra.

* Mohammed, nemligen, Koran.

39. Och förfärdiga ett skepp under våra ögon och *enligt* vår uppenbarelse; och ej må du lägga dig ut hos mig för dem som handlat orättfärdigt, ty de skola dränkas.

40. Och han byggde arken, och så ofta en flock af hans landsmän gick förbi honom, drefvo de gäck med honom. Han sade: om J drifven gäck med oss, sannerligen skola vi drifva gäck med eder, liksom J drifven gäck; och J skolen erfara,

41. Hvem ett straff skall hemsöka som skall förnedra honom, och på hvem skall stanna en oupphörlig plåga. *Och arken fortsattes*

42. Intill dess, då vårt bud kom, och ugnen[234]) kokade öfver, vi sade: lasta uti den af allt *lefvande* tvenne makar, och din slägt — utom den öfver hvilken beslutet föregått[235]) — och ho som tror: men jemte honom trodde ej mer än få[236]).

43. Och han *) sade: går om bord deri, uti Guds namn, *uti hvilket* den flyter fram och den

234) Denna ugns öfverpösande, eller öfverflödande, var det tecken hvarpå Noach skulle märka syndaflodens annalkande Kommentatorerne äro ej ense om stället der den var till finnandes; några säga Indien, andre Mesopotamien. En del menar att det var samma ugn hvaraf Eva betjenade sig för att baka bröd uti, hafvande olika form med vanliga ugnar och öppningen i toppen; och att den nedkom från patriark till patriark, ända till Noach. Det är anledning tro, att Mohammed tog hela denna historie från de Persiske Magerne. Se *Sale* och *d'Herbelot* Bibl. Orient.

235) Noachs son Canaan; några inbegripa uti undantaget äfven Noachs hustru. Se *Marracci.*

236) Sålunda anse Mohammedanerne att icke allenast Noachs slägt blef frälsad, utan äfven de proselyter han hade gjort, om hvilkas antal meningarne äro delade; några påstå att det var ända till sjuttiotvå, utom Noachs egen slägt. Se *Marracci* och *d'Herbelot* Bibl. Orient.

*) Noach.

stannar; ty min Herre är sannerligen nådig, barmhertig.

44. Och den flöt fram med dem igenom vågor lika berg; och Noach ropade till sin son, och han var ensam: o, min käre son! gå om bord med oss, och ej må du förblifva med de otrogne.

45. Han svarade: jag skall taga min tillflykt till ett berg, som skall skydda mig emot vattnet. Sade *Noach:* i dag finnes ej skydd emot Guds beslut, utom för den öfver hvilken Han förbarmar sig. Och en våg störtade emellan dem båda, och han vardt ibland de dränkte.

46. Och det sades: o, jord! sug in ditt vatten, och du, o, himmel! håll upp: och vattnet förminskades, och domen var verkställd, och *arken* satte sig på berget al Djudi [237]). Och det sades: fjerran bort med de orättfärdiga menniskorna!

47. Och Noach åkallade sin Herra och sade: o, Herre! i sanning är min son utaf min slägt, och visserligen är ditt löfte sant; och Du är den visaste af domare.

48. Svarade *Herren:* o, Noach! sannerligen är han ej af din slägt; ty han handlar orättfärdigt: alltså må du ej bedja mig om det hvarom du ej har kunskap: jag varnar dig, i sanning, att du ej må varda ibland de okunnige.

49. Sade *Noach:* o, Herre! i sanning tager jag min tillflykt till Dig, att jag ej må bedja Dig om det hvarom jag ej har kunskap: och om Du icke

[237]) Detta är ett af de berg som i söder skilja Armenien från Mesopotamien och den del af Assyrien, som bebos af Kurderne, från hvilka dessa berg fingo namn af Kurdu, eller Gardu; af Grekerne förvändt till Gordyæi och andra namn. Se *Sale.*

förlåter mig och förbarmar Dig öfver mig, blifver jag ibland de lidande.

50. Det sades: o, Noach! stig ned *), med vår frid och välsignelse på dig och på en del af dem som äro med dig; beträffande en del, vi skola låta dem njuta *först*, och sedan skall ett plågsamt straff från oss hemsöka dem.

51. Detta är *en* af historierna om det som är förborgadt, hvilken vi uppenbara för dig: du kände henne ej, hvarken du eller dina landsmän före detta; var alltså tålig; ty *den goda* utgången tillhör de gudfruktige.

52. Och till Aad **) *blef sänd* deras broder Hud. Han sade: o, mina landsmän! dyrker Gud, J hafven icke någon annan gud än Han; J uppdikten ju blott lögn.

53. O, mina landsmän! jag begär ej af eder lön för detta *mitt predikande;* min belöning hvilar blott på Honom som skapat mig: skolen J då ej förstå?

54. O, mina landsmän! anroper eder Herra om tillgift, och omvänder eder till Honom, som skall låta himmelen nedhälla på eder ett ymnigt regn,

55. Och skall lägga till åt eder kraft till eder kraft ***); och vänder ej tillbaka att göra ondt:

56. De svarade: o, Hud! du har ej bragt oss något bevis, och vi äro icke de som öfvergifva våra gudar på ditt ord, ej heller sätta vi tro till dig:

*) Från arken.

**) Se not. 174.

***) Kommentatorerne säga, att Aads stam led af flera års torka, hvarunder äfven deras qvinnor voro ofruktsamma, och att med uttrycket ”*kraft till kraft,*” menas att, qvinnorna måtte på nytt framföda barn. Se *Sale.*

57. Vi säga blott att någon af våra gudar smittat dig med ondt. Han sade, sannerligen tager jag Gud till vittne, och varer J vittnen, att jag är fri för hvad J tilläggen Gud,

58. Utom Honom sjelf. Sätter alltså försåt för mig allesamman, och dröjer ej med mig;

59. Ty jag förtröstar på Gud, min Herre, och eder Herre: det finnes ej ett djur utan att Han håller det vid dess lugg [238]). Sannerligen *styr* min Herre på en rätt väg.

60. Om J frånvänden eder, har jag nu förkunnat eder det bådskap hvarmed jag blifvit sänd till eder; och min Herre skall sätta i stället för eder ett annat folk, och J skolen ej skada Honom det ringaste; ty min Herre är öfver allting väktare.

61. Och då vårt bud kom *), frälsade vi Hud och dem som jemte honom trodde, genom vår barmhertighet, och vi frälsade dem från ett förfärligt straff.

62. Och detta var Aads stam som förnekade sin Herras tecken, och var olydig mot Hans sändebud, och följde hvarje halsstarrig förtryckares bud.

63. Och den följdes i denna verlden af förbannelse, och *skall så följas* på uppståndelsens dag. Månne icke, i sanning, Aad förnekade sin Herra? Månne icke *det sades:* fjerran bort med Aad, Huds landsmän?

64. Och till Tzamud **) *blef sänd* deras broder Saleh. Han sade: o, mina landsmän! dyrker Gud, J hafven icke någon annan gud än Honom.

238) Det vill säga: han utöfvar deröfver en obegränsad magt; ty ett kreatur som så hålles, anses vara bragt till den fullkomligaste undergifvenhet. *Sale.*

*) Om deras förstöring.

**) Se not. 176.

Han har frambragt eder från jorden, och gifvit eder bostad derpå, anroper Honom alltså om tillgift, och omvänder eder till Honom; ty min Herre är nära *och* bönhörande.

65. De svarade: o, Saleh! du har varit förhoppningsfull ibland oss före detta, skall du *nu* förbjuda oss att dyrka hvad våra fäder dyrkade? Men vi äro sannerligen i misstänksamt tvifvel om det hvartill du kallar oss.

66. Sade han: o, mina landsmän! huru då? om jag stöder mig på ett tydligt bevis från min Herra och Han gifvit mig barmhertighet från sig, hvem skall då bistå mig mot Gud, om jag är olydig mot Honom? J skolen ej öka för mig, om icke förderf.

67. O, mina landsmän! detta är Guds kamelinna *) J hafven till tecken: lemner henne alltså att föda sig på Guds jord: och ej mågen J tillfoga henne ondt, att ej ett för handen varande straff må hemsöka eder.

68. Men de dräpte henne; och han sade: njuter i edra boningar tre dagar, *sedan skolen J förgås:* detta är en ofelbar förutsägelse.

69. Och då vårt bud kom **), frälsade vi Saleh, och dem som jemte honom trodde, genom vår barmhertighet, från den dagens nesa; ty din Herre är den Starke, den Mägtige.

70. Och straffet öfverraskade dem som handlat orättfärdigt, och de befunnos om morgonen uti sina hus liflöse,

71. Liksom de aldrig hade begagnat dem. Månne icke, i sanning, Tzamud förnekade sin Herra? Månne icke *det sades:* fjerran bort med Tzamud!

*) Se not. 176.

**) Om deras förstöring.

72. Och fordom kommo våra sändebud till Abraham [239]), med gladt bådskap, sägande: frid! Han svarade: frid! och han dröjde ej att framhafva en stekt kalf.

73. Men då han såg att deras händer icke vidrörde den, vidkändes han dem ej *), och intogs af fruktan för dem. De sade: du må ej frukta; ty vi äro sände till Lots landsmän.

74. Och hans hustru stod *bredvid*, och hon skrattade: och vi bebådade henne Isaak; och efter Isaak, Jakob.

75. Hon sade: ve mig! skall jag framföda barn, och jag är ålderstigen, och denne är min man *som är vorden* gammal? I sanning är detta en underlig sak.

76. De svarade: undrar du öfver Guds förordnande? Guds barmhertighet och Hans välsignelse äro öfver eder af husets slägt: i sanning är Han prisvärd, ärorik.

77. Och då förskräckelsen gått öfver hos Abraham och det glada bådskapet blifvit honom meddeladt, tvistade han med oss om Lots landsmän **); ty Abraham var visserligen from, medlidsam, gudfruktig.

78. O, Abraham! afstå från detta; ty redan har din Herres befallning kommit ***); och ett oundvikligt straff skall säkert öfverraska dem.

79. Och då våra sändebud anländt till Lot, vardt han bekymrad för dem, och fann sig oför-

[239]) Englarne som sändes till Abraham med löftet om Isaak, och för att förstöra Sodom och Gomorrah.

*) För att vara utaf sin nation.

**) Det vill säga: han lade sig ut för dem.

***) Om deras förstöring.

mögen att bistå dem [240]), och han sade: detta är en tung dag.

80. Och hans landsmän kommo löpande till honom, och de hade begått de syndiga gerningarne förut. Han sade: ó, mina landsmän! dessa äro mina döttrar, de äro renare för eder; frukter då Gud och förnedrer mig ej i mina gäster: är det icke ibland eder en förståndig man?

81. De svarade: du vet visserligen redan att vi icke hafva något anspråk på dina döttrar, och du vet väl hvad vi vilja.

82. Han sade: om jag hade styrka emot eder, eller jag kunde taga min tillflykt till något kraftigt stöd, *skullen J ej få eder vilja fram.*

83. Sade *englarne:* o, Lot! sannerligen äro vi din Herres sändebud, de skola ej komma när dig [241]). Men gack ut med din slägt under nattens mörker, och ingen ibland eder må vända sig tillbaka, utom din hustru; ty det skall hända henne, hvad som händer dem: sannerligen *skall denna* förutsägelse för dem *fullbordas* om morgonen; är icke morgonen nära?

84. Och då vårt bud kom, vände vi upp och ned på dem *), och vi läto regna på dem stenar af dem som äro brände i afgrunden [242]), den ena

[240]) Det Arabiska uttrycket ضاق به ذرعا (armen blef honom knapp), är uti *Freytags* Lexicon öfversatt sålunda: *non potuit illud perficere.*

[241]) Al Beidawi säger, att Lot stängde till dörren och underhandlade med de uppstudsige Sodomiterne, som höllo sig utanför; men att då de slutligen sökte komma in öfver muren, och Gabriel varseblef den nöd hvari Lot befann sig, slog han dem i ansigtet med sin ena vinge och förblindade dem, så att de lupo bort ropande på hjelp. *Sale.*

*) På Sodom och Gomorrah.

[242]) Originalets ord سجيل (Siddjyl) betyder tegelstenar, hvilka

efter den andra, märkte hos din Herra. Och icke är denna *staden* [243]) långt borta från de orättfärdige.

85. Och till Madian *) *blef sänd* deras broder Schoaib. Han sade: o, mina landsmän! dyrker Gud, J hafven icke någon annan gud än Han. Och ej mågen J förminska måttet och vigterna. Jag ser eder, sannerligen, i goda omständigheter, men fruktar dock för eder en omfattande **) dags straff.

86. O, mina landsmän! uppfyller måttet och vågskålarne med rättrådighet; och ej mågen J förminska för menniskorna deras ting, ej heller mågen J åstadkomma förderf på jorden igenom att begå elakheter.

87. Lydnad mot Gud i afvaktan på lön efter detta, är bättre för eder, om J ären rättrogne:

88. Dock är jag icke öfver eder en vaktare.

89. De svarade: o, Schoaib! ditt bedjande anbefaller det dig ***), att vi skola öfvergifva hvad våra fäder dyrkade, eller att vi ej må göra med våra ägodelar hvad vi behaga? Du, utan tvifvel, är den vise, den rätte vägledaren!

enligt Österländningarnes tro, äro brände i afgrundens eld, och på hvilka de menniskors namn och syndaregister som skola träffas af dem, äro upptecknade. Se *Riccardssons* och *Freytags* Lex. och *Gagniers* företal till Abu'l'fedas Historie öfver Mohammed.

[243]) Mecka: dermed menas antingen att den staden ej var belägen långt ifrån Sodom och Gomorrah, och således kunde spegla sig i deras öde; eller också, att Meckas befolkning ej var långt ifrån lika förtjent af himmelens hämd som de nyssnämnde städerna.

*) Se not. 178.

**) Det vill säga: en dag då ingen skall undslippa redogörelsen för sina gerningar.

***) Det vill säga: då du i bönen utgjuter dig för din Herra, får du befallning att hålla till oss de tal du gör?

90. Sade han: o, mina landsmän! huru då? om jag stöder mig på ett tydligt bevis från min Herra, och Han försörjt mig med en god försörjning från sig, och jag ej vill tillstädja eder hvad jag förbjuder eder, icke önskar jag annat än att förbättra *eder*, enligt min förmåga: min framgång beror blott på Gud; på Honom jag förtröstar och till Honom är jag omvänd.

91. O, mina landsmän! måtte ej eder strid mot mig göra eder förtjente af att det händer eder lika med hvad som hände Noachs landsmän, eller Huds landsmän, eller Salehs landsmän: och Lots landsmän äro ej långt borta ifrån eder *).

92. Anroper alltså eder Herra om förlåtelse och omvänder eder till Honom; ty min Herre är barmhertig, kärleksfull.

93. De svarade: o, Schoaib! vi förstå ej mycket af hvad du säger, och vi finna dig, i sanning, svag ibland oss, men om det icke vore för dina anförvandters skull, visserligen skulle vi stena dig, ty du är oss ej mägtig.

94. Sade han: o, mina landsmän! hafva mina anförvandter mera välde öfver eder än Gud, och skjuten J Honom bakom eder med likgilltighet? Sannerligen känner min Herre väl hvad J gören.

95. O, mina landsmän! arbeter J enligt eder beskaffenhet, sannerligen skall jag arbeta; sedan skolen J erfara,

96. Hvem ett straff skall drabba som skall förnedra honom, och hvem som är lögnare: vänter alltså, i sanning är jag jemte eder väntande.

97. Och då vårt bud kom, frälsade vi Schoaib och dem som jemte honom trodde, genom vår

*) För betydelsen af detta uttryck se not. 243.

barmhertighet: men straffet hemsökte dem som handlade orättfärdigt; och de befunnos om morgonen i sina hus liflöse,

98. Liksom de aldrig hade begagnat dem. Månne icke *det sades:* fjerran bort med Madian; liksom *det blef sagdt:* fjerran bort med Tzamud?

99. Och sannerligen sände vi Mose med våra tecken och uppenbar magt, till Pharao och hans förnämste, men de följde Pharaos bud; och Pharaos bud var ej en god ledning.

100. Han skall företräda sitt folk uppståndelsens dag, och skall leda dem till elden: bedröfligt är stället hvarest färden slutar!

101. Och de voro följde i detta *lifvet* af förbannelse, och *skola så följas* på uppståndelsens dag: bedröflig är den gifna gåfvan!

102. Detta är hvad vi förtälja för dig af städernas historier: ibland dem äro *några* stående och *andra* i grund förstörde.

103. Och vi gjorde dem ej orätt, men de förforo orätt mot sig sjelfva. Och deras gudar, hvilka de åkallade, utom Gud, gagnade dem ej det ringaste, då din Herras bud *) kom: och de ökade ej för dem annat än förderf.

104. Och sådant är din Herras straff, då Han straffar städer som äro orättfärdige; ty Hans straff är plågsamt, strängt.

105. Uti detta är sannerligen tecken för hvem som fruktar den yttersta dagens straff: detta är en dag på hvilken menniskorna skola ihopsamlas; detta är en dag det skall vittnas:

*) Om deras förstöring.

106. Och vi uppskjuta det blott intill en bestämd tid.

107. En dag det inträffar, skall icke en själ tala, förutan Hans *) tillstädjelse; och ibland dem *varda några* olycklige, och *andre* lycklige.

108. Och beträffande dem som varda olycklige, de *skola kastas* i elden, der de skola upphäfva klagorop och suckar **),

109. Att förblifva deri så länge himlarne och jorden vara [244]), utom hvad din Herre behagar; ty din Herre gör hvad Han vill.

110. Men de som varda lycklige, de *skola införas* i paradiset, att der städse vistas, så länge himlarne och jorden vara, utom hvad din Herre behagar; en gåfva som aldrig skall upphöra.

111. Alltså må du ej vara i tvifvel beträffande det som desse dyrka: de dyrka ej annorlunda än liksom deras fäder dyrkade förut; och vi skola visserligen fullt godtgöra dem deras andel, utan förminskning.

112. Och fordom gåfvo vi Mose Skriften, och det uppstod tvist om henne: och om icke ett ord från din Herra föregått, visserligen skulle det varit

*) Guds.

**) Sådana ljud som åsnan gifver ifrån sig då hon bräker: detta är betydelsen af de i originalet brukade orden.

244) Detta får ej tagas efter bokstafven, säger *Sale*, hvarken i den mening att de fördömdes straff skulle någonsin upphöra, eller uti den, att himlarne och jorden skulle hafva bestånd i evighet: uttrycket är blott nyttjadt såsom en bild på en lång varagtighet. Några förmena dock, att de tillkommande himlarne och jorden, hvari de närvarande skola förvandlas, äro här åsyftade.

rit afgjordt emellan dem *). Och, i sanning, äro de i misstänksamt tvifvel derom **).

113. Sannerligen, till dem alla skall din Herre fullt godtgöra deras verk; ty Han känner hvad de arbeta.

114. Uppför dig alltså rättskaffens som du blifvit befalld, och hvem som omvänder sig jemte dig, och ej mågen J öfverträda; ty Han ser hvad J gören.

115. Och ej mågen J stöda eder på dem som handla orättfärdigt, att ej elden må vidröra eder: J hafven ej några beskyddare, utom Gud; och J skolen ej blifva hjelpte.

116. Förrätter bönen vid dagens ändar ***), och i början af natten; ty de goda gerningarne skola drifva bort de syndiga: detta är en erinran till dem som erinra sig.

117. Och varer tålige; ty Gud skall sannerligen ej låta deras belöning gå förlorad som väl göra.

118. Och det var ju icke ibland slägterna före eder mer än få af dem vi frälsade, som hade vishet, hvilka förbjödo förderfvet på jorden. Men de som handlade orättfärdigt, följde de njutningar hvari de voro insöfde, och blefvo förbrytare.

119. Och din Herre är ej *sinnad* att förstöra städer med orättvisa, då deras invånare äro rättskaffens folk.

*) Det hvarom de tvistade skulle varit afgjordt, genom deras egen förstöring, om icke Gud hade förut bestämt annorlunda.

**) Detta kan hafva afseende på Judarnes tvister om Skriften, hvilka nyss förut omnämnas; eller ock, enligt en annan tydning, på Arabernes tvifvelsmål om Koran.

***) Morgon och afton.

120. Om din Herre behagat, visserligen skulle Han gjort menniskorna bekännare af en enda lära; men de skola ej upphöra att vara stridige, utom de mot hvilka din Herre varder barmhertig: och till detta har Han skapat dem; ty din Herres ord skall fullkomnas, *då Han sade:* sannerligen skall jag fylla helvitet med andar och menniskor tillsamman.

121. Och allt hvad vi förtälja för dig af apostlarnes historier, är att vi derigenom må stärka ditt hjerta: och uti detta har sanningen kommit till dig, och en förmaning och en påminnelse åt de rättrogne.

122. Säg till dem som icke tro: arbeter J enligt eder beskaffenhet, säkert skola vi arbeta; och vänter *) J, ty vi äro väntande.

123. Hvad som är förborgadt i himlarne och jorden tillhör Gud; och till Honom skall tinget helt och hållet blifva återbragt: dyrka Honom alltså och förtrösta på Honom; ty din Herre är ej likgilltig för hvad J gören.

XII. KAPITLET.

Joseph **). Frid öfver honom!

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. R. ***). Dessa äro den klara bokens tecken.

*) På följden.

**) Patriarkens historie som förekommer i detta kapitel, har gifvit det dess namn.

***) Se not. 4.

2. Sannerligen hafva vi nedsändt henne en arabisk Koran *), på det J mågen förstå.

3. Vi förtälja för dig den förträffligaste historie, derigenom att vi uppenbara åt dig denna Koran **), ty före den var du ju, i sanning, ibland de okunnige.

4. Då Joseph sade till sin fader: o, min fader! sannerligen såg jag ellofva stjernor, och solen och månen: jag såg dem tillbedja mig.

5. Sade *Jakob:* o, min käre son! du må ej omtala din syn för dina bröder, att de ej må anlägga någon stämpling emot dig; ty satan är en uppenbar fiende till menniskan.

6. Och sålunda skall din Herre utvälja dig, och lära dig tydningen af inträffande tilldragelser ***): och skall fullkomna sin nåd emot dig, och emot Jakobs slägt, liksom Han fullkomnat henne förut emot dina fäder Abraham och Isaak; ty din Herre är kunnig, vis.

7. Sannerligen hafva de vettgirige tecken uti Joseph och hans bröder:

8. Då de sade †): Joseph och hans broder ††) äro visserligen kärare för vår fader än vi, ehuru vi äro många; ty vår fader är i uppenbar villfarelse.

9. Dräper Joseph, eller utdrifver honom på jorden, att eder faders ansigte må klarna opp mot eder, och att J mågen blifva derefter rättskaffens folk.

*) Se not. 142.

**) På detta ställe menas sjelfva detta kapitel; se nyss åberopade not.

***) Det vill säga, tydningen af drömmar.

†) Till hvarandra.

††) Benjamin.

10. En som talade *) ibland dem sade: J mågen ej dräpa Joseph, utan kaster honom i botten på en brunn, att något resesällskap må taga upp honom, om J *så* gören.

11. De sade: o, fader! hvad fattas dig, att du ej anförtror oss Joseph, då vi äro hans uppriktige vänner?

12. Sänd honom med oss i morgon, att han må fritt löpa omkring och leka, vi skola, i sanning, blifva hans vårdare.

13. Svarade *Jakob:* sannerligen bekymrar det mig, att J gån bort med honom, ty jag fruktar att ulfven må uppäta honom och att J ären om honom vårdslöse.

14. De sade: om ulfven uppäter honom, manstarke som vi äro, då skola vi visserligen *först* blifva de lidande.

15. Och då de voro bortgångne med honom, öfverenskommo de om att sätta honom i botten på en brunn. Och vi uppenbarade oss åt honom **), *sägande:* sannerligen skall du förtälja dem denna deras gerning, och de skola ej förstå.

16. Och om aftonen kommo de med tårar till sin fader,

17. Sägande: o, fader! vi gingo bort att löpa kapp med hvarandra, och vi lemnade Joseph vid våra saker, och ulfven uppslukade honom; men du sätter ej tro till oss, och dock äro vi sannfärdige.

18. Och de framtogo hans skjorta *bestänkt* med falsk blod. *Jakob* sade: nej, i sanning, edra själar hafva ingifvit eder en *brottslig* sak: men tålamod

*) Några förmena att denne var Juda, och andre, att det var Ruben. Se *Sale*.

**) Då han blifvit nedsatt i brunnen.

är bäst passande; och Gud är den hvars hjelp är att anropa mot det som J förtäljen.

19. Och ett resesällskap kom; och de sände en af de sina att hemta vatten, och i det han nedsänkte sitt kärl, sade han: o, gladt bådskap! detta är en pilt. Och de dolde honom såsom en handelsvara: men Gud viste hvad de gjorde.

20. Och de föryttrade honom för ett ringa pris i reda penningar, och voro ibland dem som skattade honom föga.

21. Och den mannen ifrån Egypten som köpte honom, sade till sin hustru: emottag honom gästfritt, det kan hända att han må blifva af gagn för oss, eller att vi må upptaga honom såsom son. Och sålunda bosatte vi Joseph i landet, på det att vi skulle lära honom tydningen af inträffande tilldragelser; ty Gud vinner sitt ändamål: men största delen menniskor förstå ej.

22. Och då han uppnått sin stadgade ålder, gåfvo vi honom visdom och kunskap: och sålunda belöna vi dem som väl göra.

23. Och hon uti hvars hus han var, fattade lust till hans person, och hon stängde till dörrarne, och sade: kom du hit. Han svarade: bevare mig Gud! ty min herre har gjort min bostad angenäm: sannerligen skola de orättfärdige ej få framgång.

24. Men hon hade begär till honom, och han skulle fått begär till henne, om han icke hade märkt sin Herras otvifvelagtiga tecken *). Så *skedde* på det vi skulle afvända från honom hvad som är ondt och orättfärdigt; ty han var ibland våra uppригtige tjenare.

*) Enligt några var detta ett underbart ljud, enligt andre, en syn, antingen af Gabriel, Potiphar, eller Josephs fader, Jakob. Se *Sale*.

25. Och de lupo i kapp till dörren, och hon sönderref hans skjorta på ryggen, och de mötte hennes herre vid porten. Hon sade: den som vill göra ondt åt din slägt *förtjenar* ej till lön, om icke att fängslas, eller ett plågsamt straff.

26. Sade *Joseph:* hon hade lust till min person. Och ett vittne af hennes slägt *) vittnade: om hans skjorta är sönderrifven framför, då talar hon sant, och han är ibland lögnarne;

27. Men om hans skjorta är sönderrifven på ryggen, då ljuger hon, och han är ibland de sannfärdige.

28. Och då *husbonden* såg hans skjorta vara sönderrifven på ryggen, sade han: sannerligen är detta ibland edra tillställningar, *o, qvinnor!* ty eder list är stor.

29. Joseph, slå ifrån dig detta; och bed du, *o, qvinna!* om förlåtelse för din synd, ty du var ibland dem som synda.

30. Och qvinnor uti staden sade: ädlingens hustru bar lust till sin tjenares person, han har upptändt hos henne en häftig kärlek: sannerligen finna vi henne i uppenbar villfarelse.

31. Men då hon förnam deras försåtliga afsigt, sände hon till dem *bjudning till en fest*, och tillredde åt dem dynor att hvila på; och hon gaf till hvar och en af dem en knif, och sade *till Joseph:* kom fram till dem. Och då de sågo honom prisade de honom högeligen, medan de skuro sina händer **) och sade: bevare oss Gud! icke är detta en menniska; denne är icke mindre än en härlig engel.

*) Ett barn i vaggan som var hennes syskonebarn; så förklara kommentatorerne. Se *Sale*.

**) Betagna af förtjusning öfver Josephs skönhet.

32. Hon *) sade: likväl är det denne för hvilken J lastaden mig. Visserligen har jag haft lust till hans person, men han har varit återhållsam. Dock om han icke gör hvad jag befaller honom, skall han i sanning blifva kastad i fängelse, och skall varda ibland de föraktade.

33. Sade *Joseph:* o, Herre! fängelset är mig kärare än det hvartill de inbjuda mig, men om icke Du afvänder från mig deras anslag, får jag lust till dem, och blifver ibland dårarne.

34. Och hans Herre bönhörde honom, och afvände från honom deras anslag; ty Han är den Hörande, den Vetande.

35. Sedan funno de **) för godt, efter att de sett tecknen *på hans oskuld,* att kasta honom i fängelse för en tid.

36. Och tvenne unge män inkommo jemte honom i fängelset. Den ene af dem sade: sannerligen syntes mig att jag pressade vin. Och den andre sade: i sanning syntes mig att jag bar bröd på mitt hufvud, hvaraf fåglarne åto. Förklara oss tydningen härpå, ty vi anse dig vara ibland dem som väl göra.

37. Han svarade; den spis hvaraf J nären eder skall ej komma till eder, utan att jag förklarat eder tydningen derpå, innan hon kommer till eder. Detta är *en kunskap* af hvad min Herre lärt mig; ty jag har öfvergifvit menniskors lära, som icke tro på Gud, och hvilka förneka det tillkommande lifvet.

38. Och jag följer mina fäders tro, Abrahams och Isaaks och Jakobs: det är oss ej tillständigt att göra någonting till Guds like. Detta *ljus kommer*

*) Potiphars hustru.

**) Potiphar och hans rådgifvare

ifrån Guds nåd mot oss, och mot menniskorna; men största delen menniskor äro ej tacksamma.

39. O, mina följeslagare i fängelset! antingen äro söndrade herrar bättre, eller Gud, den Ende, den Mägtige?

40. J dyrken ej, utom Gud, annat än namn som J påhittat, J och edra fäder, hvarom Gud ej nedsändt något öfvertygande bevis: domsrätten tillhör ingen annan än Gud; Han har befallt att J ej mågen dyrka någon utom Honom. Detta är den rätta läran: men största delen menniskor äro okunnige.

41. O, mina följeslagare i fängelset! beträffande den ene af eder, han skall skänka i vin åt sin herre; och beträffande den andre, han skall blifva korsfäst, och fåglarne skola äta af hans hufvud: saken hvarom J begären upplysning är afgjord.

42. Och han sade till den af dem båda som han förmodade skulle blifva frigifven: kom ihåg mig hos din herre*). Men satan kom honom att glömma att erinra sin herre *om Joseph;* och han förblef i fängelset några år.

43. Konungen sade: sannerligen såg jag sju feta kor, hvilka sju magra uppslukade, och sju gröna ax, och andra *sju* förtorkade: o, ädlingar, förklarer mig min syn, om J kunnen uttyda en syn.

44. De svarade: *det är* oredіga drömmar, hvilka ej kunna förklaras; och vi förstå ej att uttyda drömmar.

45. Men den af de tvenne som blifvit frigifven, sade: — ty han kom ihåg *Joseph* efter någon

*) Det vill säga: då du kommer tillbaka till din herre.

tid — jag skall förklara eder tydningen derpå; men sänd mig *att inhemta underrättelse* *).

46. Joseph, o, du sannfärdige! upplys oss om sju feta kor, hvilka sju magra uppsluka, och om sju gröna ax, och andra *sju* förtorkade, att jag må återvända till menniskorna *som sändt mig*, på det de må förstå.

47. Han svarade: J skolen så i sju år som vanligt; men det som J skörden, lemner det i sina ax, utom litet af hvad J äten.

48. Sedan skola komma derefter sju svåra *år*, hvilka skola förtära hvad J läggen upp i förväg för dem, utom litet af hvad J förvaren.

49. Sedan skall komma derefter ett år, hvarunder menniskorna skola få uppfriskande regn, och skola pressa drufvor.

50. Och konungen sade **): bringa honom till mig. Och då den utskickade kom till honom ***), sade han: återvänd till din herre och fråga honom, hvad de qvinnorna hade i sinnet som skuro sina händer? Sannerligen känner min Herre deras anslag.

51. Sade *konungen till qvinnorna*: hvad gjorden J då J fingen lust till Josephs person? De svarade: bevare oss Gud! vi veta icke något ondt med honom. Ådlingens hustru sade: nu är sanningen uppenbarad; jag hade fattat lust till hans person; och visserligen är han ibland de sannfärdige.

52. Detta *vittnesbörd, sade Joseph, är gifvet*, på det han †) må veta att jag ej bedrog honom

*) Nemligen hos Joseph i fängelset; och ditkommen, tilltalade han honom på sätt som följer i nästa vers.

**) Då den utskickade kom tillbaka med Josephs tydning af drömmen.

***) Nemligen till Joseph med konungens befallning att bringa honom till hofs.

†) Potiphar.

uti *hans* frånvaro; och att Gud ej leder bedragarnes anslag.

53. Dock icke frikallar jag mig sjelf; ty köttet har en stark böjelse för det onda, utom dens mot hvilken min Herre varder barmhertig; ty min Herre är nådig, barmhertig.

54. Och konungen sade: bringa honom till mig; jag skall fästa honom vid min person. Och då han samtalat med honom, sade han: i dag är du fast bosatt hos oss, *och* betrodd.

55. Sade *Joseph:* sätt mig öfver landets skattkammare; ty jag är en skicklig förvaltare.

56. Och sålunda bosatte vi Joseph i landet, att han kunde välja sitt hemvist deri hvarhelst han behagade. Vi nå med vår barmhertighet hvem vi vilja, och vi låta ej deras belöning gå förlorad som väl göra.

57. Men visserligen är det tillkommande lifvets belöning bättre för dem som tro och frukta Gud.

58. Och Josephs bröder kommo, och de inträdde inför honom; och han igenkände dem, men de kände icke honom.

59. Och då han försett dem med deras förnödenheter, sade han: bringa till mig eder broder, *son* af eder fader: sen J icke att jag fyller måttet och att jag är den gästfriaste värd?

60. Men om J ej bringen honom till mig, skall det ej blifva mått för eder hos mig *), ej heller skolen J nalkas mig.

61. De svarade: vi skola begära honom af hans fader, och sannerligen skola vi göra *det.*

62. Och *Joseph* sade till sina tjenare: lägger deras penningar uti deras säckar, att de må igenfinna

*) Det vill säga: J skolen ej få uppmäta säd hos mig.

dem när de återkomma till sin slägt, på det de må återvända *hit*.

63. Och då de voro återkomne till sin fader, sade de: o, fader! måttet har blifvit oss förnekadt *), sänd alltså med oss vår broder att vi må få mäta, sannerligen skola vi blifva hans vårdare.

64. Svarade *fadren:* månne jag skulle anförtro honom till eder om icke just så som jag anförtrodde eder fordom hans broder? Men Gud är den bäste vårdaren; och ibland de barmhertige är Han mest barmhertig.

65. Och då de öppnade sina saker, funno de sina penningar vara dem återstälde: o, fader! sade de; hvad *mer* kunna vi begära? Detta är vårt penningeförråd, det har blifvit oss återställdt; *sänd oss tillbaka* och vi skola förskaffa säd åt vår slägt, och hafva vård om vår broder, och vi skola få måttet ökadt med *hvad* en kamel *kan bära*, detta är ett litet mått **).

66. Han svarade: jag sänder honom ej med eder tills J gifven mig förbindelse vid Gud, att J visserligen skolen bringa honom tillbaka till mig, med mindre J ären omgifne *af omöjligheter*. Och då de gifvit honom deras förbindelse, sade han: Gud är vaktare öfver hvad J sägen.

67. Och han sade: o, mina söner! J mågen ej ingå igenom en enda port, utan går in igenom olika portar; dock gagnar det eder ej det ringaste emot Gud ***): domsrätten tillhör ingen annan än Gud;

*) Om du ej tillåter vår broder Benjamin att följa med oss tillbaka.

**) Det förslår ej för vårt behof: eller, det är ej mycket för den Egyptiske konungen.

***) Emot Guds beslut: om Han beslutat att eder skall hända något ofall, hafven J ej något gagn af eder försigtighet.

på Honom förtröstar jag; och på Honom må de förtrösta, som äro förtröstande.

68. Och då de gingo in hvarest deras fader befallt dem, gagnade det dem ej det ringaste emot Gud; *det var* blott en önskan i Jakobs själ, som blef efterkommen: dock var han visserligen begåfvad med kunskap af den vi lärt honom; men största delen menniskor äro okunnige.

69. Och då de voro inkomne inför Joseph, emottog han sin broder *) gästfritt hos sig. Han sade: sannerligen är jag din broder, alltså må du ej vara bedröfvad för hvad de gjorde *mot mig*.

70. Och då han försett dem med deras förnödenheter, lade han en bägare i sin broders säck. Sedan ropade *efter dem* en utropare; o, J resenärer! sannerligen ären J tjufvar.

71. De sade, i det de vände om emot dem: hvad är det J söken?

72. De svarade: vi söka efter konungens bägare: och ho som bringar fram den, skall få en kamels börda *korn;* och jag är derföre löftesman.

73. De sade: vid Gud! visserligen veten J att vi ej kommit för att ställa till ondt i landet, och att vi icke äro tjufvar.

74. De *utskickade* svarade: emedlertid hvad *skall blifva* hans lön *som har stulit,* om J ären lögnare?

75. De sade: hans lön uti hvars säck *bägaren* finnes, han sjelf [245]) *skall blifva* lön derför: sålunda löna vi de orättfärdige.

*) Benjamin.

245) Det vill säga: han skall blifva träl. Detta straff, säger Djalalo'ddin, brukade Judarne ålägga för stöld. Hos Egyptierne dömdes en tjuf till kroppsstraff, och att ersätta

76. Och han **) började med deras säckar, förr än *han undersökte* sin broders säck, och sedan framtog han den **) ur sin broders säck. Sålunda ingåfvo vi Joseph en list. Han kunde ej qvarhålla sin broder enligt konungens lag, om icke Gud behagat. Vi upplyfta i graderna hvem vi vilja: och öfver alla begåfvade med kunskap, är *blott* En kunnig.

77. De sade: om han är skyldig till tjufnad, har redan hans broder begått stöld förut [246]). Men Joseph gömde detta i sin själ, och uppenbarade icke något för dem. Han sade *för sig sjelf:* J ären i sämre belägenhet; och Gud känner bäst hvad J yttren.

78. De sade: ädle Herre! sannerligen har han en fader vid hög ålder, tag en af oss i hans ställe, ty vi se dig vara ibland de välgörande.

79. Han svarade: bevare Gud! att vi skulle qvarhålla *någon* utom den hos hvilken vi funnit vår tillhörighet, då, isanning, skulle vi vara orättvise.

80. Och när de förtviflade om honom ***), drogo de sig undan till hemlig rådplägning. Den äldste ibland dem sade: veten J icke att eder fader tagit förbindelse af eder vid Gud; och att J förut åsidosatten eder pligt ifråga om Joseph? Men jag

dubbla värdet af det stulna, men gjordes ej till träl! Se *Marracci.*

*) Joseph.

**) Bägaren.

246) Några kommentatorer säga, att Joseph en gång stal en get eller en höna, för att gifva en fattig; andre, att han stal ett beläte af guld från sin morfader Laban; med flera andra historier. Se *Sale,* och *Marracci.*

***) Om att få honom med sig.

lemnar ej landet tills min fader gifver mig tillåtelse, eller Gud afgör för mig; ty Han är den bäste domaren.

81. Återvänder J till eder fader, och säger: o, fader! sannerligen har din son begått stöld; och vi vittna ej annat än hvad vi veta, och vi voro ej väktare öfver det som är förborgadt *).

82. Och fråga efter i staden der vi varit, och hos det resesällskap hvarmed vi anländt; och visserligen äro vi sannfärdige.

83. Sade *Jakob* **): nej, men edra själar hafva ingifvit eder en *brottslig* sak; dock tålamod är bäst passande: det kanhända att Gud må gifva mig dem åter alla; ty Han är den Vetande, den Vise.

84. Och han vände sig bort ifrån dem, och sade: o, hvad jag sörjer öfver Joseph! Och hans ögon hvitnade af sorg, och han var djupt bedröfvad.

85. De ***) sade: vid Gud! upphör du ej att påminna dig Joseph tills du är på väg att gifva upp andan, eller du varder ibland de förstörde †).

86. Han svarade: jag klagar min sorg och min bedröfvelse, blott för Gud; och jag känner genom Gud hvad J icke kännen.

87. O, mina söner! går och söker underrättelse om Joseph och hans broder, och ej mågen J förtvifla om Guds barmhertighet; ty ingen förtviflar om Guds barmhertighet, utom de otrogna menniskorna.

*) Det vill säga: vi kunde ej förutse att din son skulle begå stöld.

**) Då sönerne vid hemkomsten berättade sitt missöde.

***) Jakobs söner.

†) Det vill säga: Att du blifver död.

88. Och då de inträdt inför honom*), sade de: ädle herre! eländet har drabbat oss och vår slägt, och vi medföra ett ringa penningeförråd; men uppfyll åt oss måttet, och gif oss almosor; ty Gud lönar dem som gifva almosor.

89. Sade *Joseph:* månne J veten hvad J gjorden åt Joseph och hans broder, då J voren okunnige?

90. De svarade: är du, i sanning, Joseph? Han sade: Jag är Joseph, och detta är min broder: nu har Gud varit nådig emot oss. Ty hvem som fruktar Gud, och är tålig, sannerligen skall Gud ej låta deras belöning gå förlorad som väl göra.

91. De sade: vid Gud! nu, i sanning, har Gud upphöjt dig öfver oss, och vi voro ju visserligen syndare.

92. Han svarade: det skall ej göras eder förebråelser; Gud förlåter eder i dag; ty af de barmhertige, är Han mest barmhertig.

93. Går bort med denna min skjorta, och kaster henne öfver min faders ansigte, det skall göra honom seende[247]); och kommer *sedan* till mig med hela eder slägt.

*) Josephs bröder, nemligen, då de återkommit till Egypten.

[247]) Ty hans myckna gråtande hade gjort honom nästan blind. Beträffande Josehsps skjorta, påstå kommentatorerne, att hon var tillverkad i Paradiset; och var af en så helsosam beskaffenhet, att hon botade hvad ondt som helst, hos den person som vidrörde henne. Först hade hon tjenat Abraham, öfver hvilken, då han var dömd att brännas, och var utsatt för lågorna, hon kastades af engeln Gabriel. Derefter gjorde Gabriel en dylik tjenst med samma plagg, åt Joseph, då denne af sina bröder var nedsatt i brunnen; och vill det synas som nämnde patriark sedermera behöll henne hos sig. Hon hade en så stark lukt af paradiset, att denna kändes på åtta eller flera dagsresors afstånd. Se *Sale* och *Marracci.*

94. Och då resesällskapet urskiljdes, sade deras fader *): i sanning märker jag lukten af Joseph, om än J påstån att jag yrar.

95. De svarade: vid Gud! sannerligen är du i din gamla villfarelse.

96. Men då den glädje bebådande budbäraren var anländ *med Josephs skjorta*, kastade han henne öfver hans **) ansigte, och det gjorde honom åter seende.

97. Han utropade: har jag icke sagt eder, att jag, i sanning, vet genom Gud, hvad J icke veten.

98. De sade: o, fader! bönfall för oss om våra synders förlåtelse, ty vi hafva varit syndare.

99. Han svarade: jag skall bedja min Herra för eder, ty Han är den Nådige, den Barmhertige.

100. Och då de inträdde inför Joseph ***), emottog han sina föräldrar väl hos sig, och sade: kommer in i Egypten, om Gud vill, med säkerhet.

101. Och han upphöjde sina föräldrar på en thron; och de nedföllo för honom tillbedjande. Och han sade: o, min fader! detta är uttydningen af min syn fordom; nu har min Herre gjort henne sann. Och visst har Han varit nådig emot mig, då Han uttog mig ur fängelset, och bragte eder *hit* från öcknen, sedan djefvulen sått oenighet emellan mig och mina bröder; ty min Herre är

nådig

*) Jakob, nemligen, till dem som omgåfvo honom, då de resande nalkades.

**) Jakobs.

***) Jakob, hans hustru Leah, och Jakobs söner, sedan de anländt till Egypten.

nådig mot hvem Han behagar: i sanning är Han den Kunnige, den Vise.

102. O, Herre! Du har gifvit mig *del* af väldet, och lärt mig tydningen af inträffande tilldragelser: himlarnes och jordens Skapare! Du är min beskyddare i denna verlden och i det tillkommande lifvet; låt mig sluta som en rättrogen, och förena mig med de rättfärdige.

103. Detta är *en* af historierne om det som är förborgadt, hvilken vi uppenbara för dig *): ty du var icke hos dem **) då de öfverenskommo om sitt förehafvande, och de stämplade *mot Joseph.* Men största delen menniskor, ehuru ifrigt du än önskar, skola ej tro.

104. Och ej må du begära belöning af dem för detta ***): det är icke annat än en påminnelse åt menniskorna allom.

105. Och huru många tecken som helst uti himlarne och på jorden †), skola de gå förbi dem, och draga sig undan dem.

106. Och största delen af dem tro icke på Gud, utan att äfven gifva Honom likar.

107. Äro de då säkre att ej tyngden af Guds straff må falla på dem, eller att ej domens timme plötsligen må öfverraska dem, medan de ej ana *det?*

108. Säg: detta är min väg; jag kallar till Gud, genom en klar bevisning, jag och ho som följer mig: och prisad vare Gud! jag är icke ibland afgudadyrkarne.

*) Mohammed.

**) Hos Josephs bröder.

***) Det vill säga: för Korans predikande.

†) På Guds enhet.

109. Och vi hafva ej sändt före dig annat än män af städernas befolkning [248]), för hvilka vi uppenbarat oss. Hafva de *) då ej gått omkring på jorden, och sett hvad slutet blifvit på sådane som voro före dem? Det tillkommande lifvets boning är bättre för dem som frukta Gud: skola de då ej förstå? *De som voro före dem fingo anstånd.*

110. Tills, då apostlarne förtviflade, och trodde att de blifvit gjorde till lögnare, vår hjelp kom till dem, och vi frälsade hvem vi behagade: men vårt straff blef ej afvändt från de elaka menniskorna.

111. Sannerligen är uti deras historier ett varnande exempel för dem som äro begåfvade med förstånd. Icke är den **) en saga som blifvit uppdiktad; men en bekräftelse på hvad som fanns före den, och en tydlig förklaring på allting, och en vägledning och barmhertighet åt menniskor som tro.

XIII. KAPITLET.

Åskan ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M. R. †). Dessa äro bokens tecken: och det som till dig blifvit nedsändt från din Herra

[248]) Apostlarne valdes snarare ibland städernas invånare, än ibland sådane som bebodde öcknen, derföre, att de förre voro mera upplyste och medlidsammare, än de sednare. *Sale*, enl. Al Beidawi.

*) Här är fråga om Meckanerne.

**) Koran.

***) Ordet förekommer uti 13:de versen.

†) Se not. 4.

är sanning; men största delen menniskor skola ej tro.

2. Gud är den som upprest himlarne utan stöd, hvilka J sen; sedan har Han satt sig på thronen; och Han har nödgat solen och månen att göra tjenst: båda löpa till ett bestämdt mål. Han styr tingen. Han gör tecknen tydliga, på det J mågen vara fullt öfvertygade om eder Herras möte *).

3. Han är den som utbredt jorden, och satt deri fasta berg [249]), och floder: och utaf alla frukter har Han der alstrat tvenne slag. Han låter natten betäcka dagen: i detta är visserligen tecken för menniskor som betänka.

4. Och på jorden äro olika stycken bredvid hvarandra, och trädgårdar med vindrufvor och säd och palmer, sådane som komma tvenne från samma rot och andra enkla, vattnade af ett enda vatten; likväl göra vi några af dem **) förträffligare än andra uti smaken: i detta är visserligen tecken för menniskor som förstå.

5. Om du undrar ***), förundransvärdt är, i sanning, deras tal: huru! då vi äro blifne stoft, månne, verkligen, vi *skola uppväckas till* ett nytt kreatur?

6. Desse äro de som icke tro på sin Herra: de *skola bära* kedjor [250]) om sina nackar; och

*) Den yttersta dagen.

249) Originalets ord رواسى (Rauasi) är pluralis till verbala feminina adjectivet راسية (Rasiyah), som betyder, något *hvilket står fast, orubbeligt,* isynnerhet *berg.* Det är af Korans kommentatorer tydt uti den mening det är taget i texten ofvanför.

**) af nyssnämnde trädgårdars frukter.

***) Deröfver att de otrogne ej vilja antaga din lära om uppståndelsen.

250) De här nämnda kedjorna likna ett halsjern, men lätt nog

de varda eldens invånare, att deri evinnerliga dväljas.

7. De skola bedja dig påskynda det onda *) snarare än det goda, och dock hafva redan *andra folks* varnande straff ägt rum före dem: sannerligen har din Herre nåd för menniskorna, oaktadt deras orättfärdighet; men visserligen är ock din Herre sträng i straffet.

8. De som icke tro, säga: hvarföre har det icke blifvit nedsändt till honom ett tecken från hans Herra? Du är blott en predikare; och till hvarje folk *har kommit* en vägledare.

9. Gud vet hvad hvarje qvinna bär, och hvad quederne fattas, eller öfverskrida, i den tillbörliga förlossningstiden; ty allting är hos Honom afmätt.

10. Han känner det förborgade och det uppenbara; den Store, den Högste.

11. Lika *för Honom är* den som döljer sitt tal, och den som offentligtgör detsamma, och den som vill skyla sig om natten, och den som går öppet omkring om dagen.

12. Hvar och en har framför sig, och efter sig, dagens och nattens englar **), hvilka vaka öfver honom, på Guds befallning. Sannerligen skall Gud ej förändra hvad menniskor fått *af Hans nåd,* tills de förändra hvad *godt* som är i deras själar;

för den brottslige att gå omkring med. Utom hålet för nacken, är ett annat för den ena handen, som derigenom är fästad vid nacken. På detta sätt tro Mohammedanerne att de förtappade skola framträda på den yttersta dagen; några förstå emedlertid detta ställe figurligt, såsom, att de otrogne äro bundne uti villfarelsens och halstarrighetens kedjor. *Sale.*

*) Dermed menas här: de skola trotsa dig att låta nedkomma öfver dem himmelens hämnd.

**) Se not. 151.

men då Gud vill menniskor ondt, skall ingen afvända det: och de hafva ej, utom Honom, någon beskyddare.

13. Han är den som låter eder se blixten till skräck och hopp *), och som reser de digra molnen:

14. Och åskan förkunnar Hans lof, och englarne, af fruktan för Honom. Och Han sänder åskviggen, och träffar dermed hvem Han vill, medan de tvista om Gud, ty Han är väldig i magten.

15. Honom tillkommer den verkliga åkallan; och de *afgudar* hvilka de åkalla utom Honom, skola ej bönhöra dem i något, om icke liksom den *är bönhörd* hvilken utsträcker sin hand mot vattnet, att det må komma till hans mun, men det kommer icke till honom **): de otrognes åkallan är blott fåfäng.

16. Och hvem som finnes i himlarne och på jorden tillbeder Gud godvilligt eller tvunget, och deras skuggor *likaledes* om morgonen och aftonen [251]).

17. Säg: hvem är himlarnes och jordens Herre? Svara: Gud. Säg: är det derföre J hafven tagit, utom Honom, beskyddare, som ej hafva magt till gagn eller skada för sig sjelfve? Säg: månne den blinde och den seende skola hållas lika? Eller skola mörkret och ljuset anses för detsamma? Eller hafva de gifvit Gud likar, hvilka skapat *nå-*

*) Till hopp om regn, hvaraf de trakter der Profeten predikade alltid hade ett stort behof.

**) Det vill säga: liksom den är bönhörd, hvilken genom rörelsen med sin hand mot djupet af en brunn, skulle vänta sig, att vattnet kom upp till honom af sig sjelf.

[251]) *Deras skuggor*, d. v. s. tingens skuggor. Detta syftar på skuggornas till- och af-tagande, allt efter Solens olika höjd öfver horisonten; så att då de äro längst, hvilket inträffar om morgon och afton, de synas utsträckte på marken i bedjande ställning.

got liksom Hans skapelse, så att deras skapelse liknar Hans? Svara: Gud är alltings Skapare, och Han är den Ende, den Mägtige.

18. Han låter vatten nedkomma från himmelen, och floder rinna enligt deras bestämda storlek, och strömmarne bära ett fradgande skum: och från det *) som J smälten i elden för att erhålla prydnader, eller husgeråd, *kommer* ett skum likt detta. Sålunda framställer Gud sanningen och lögnen. Ty beträffande skummet, det försvinner uppkastadt på bräddarne; men hvad som är nyttigt för menniskorna, det qvarstadnar på jorden. Sålunda framställer Gud liknelserna åt dem som bäst hörsammat sin Herra. Och de som icke hörsammat Honom, om de hade allt hvad som finnes på jorden, och lika mycket dertill, skulle de visserligen gifva det för sin lösen: desse skola hafva *att uppgöra* en svår räkning; och helvite till sin boning: bedröflig är bädden!

19. Skall då den som vet, att det hvilket blifvit till dig nedsändt från din Herra är sanning, vara liksom den hvilken är blind? Endast de skola erinra sig som hafva förstånd,

20. Hvilka uppfylla Guds förbund, och ej bryta förbindelser,

21. Hvilka förena hvad Gud befallt att man förenar [252]), och frukta sin Herra, och rädas för en svår räkning,

22. Och hvilka tåligt lida af begär efter sin Herras ansigte, och iakttaga bönen, och af det hvar-

*) De metaller.

252) Dermed menas, enligt Korans kommentatorer, att tro på alla Profeterne utan undantag, och att dermed förena ett oupphörligt uppfyllande af sina pligter mot Gud och menniskor. Se *Marracci* och *Sale*.

med vi försörjt dem dela med sig hemligen eller uppenbarligen, och drifva bort med goda gerningar de syndiga: desse skola få paradiset till belöning;

23. En evinnerlig bonings lustgårdar, hvari de skola inkomma, och hvem som handlar rättskaffens af deras fäder och deras makar och deras afkomlingar: och englarne skola inträda till dem genom hvarenda port, *sägande:*

24. Frid öfver eder, derföre att J varit tålige; härlig är paradisets lön!

25. Men de som bryta Guds förbund efter dess afslutande, och söndra hvad Gud befallt att man förenar, och åstadkomma förderf på jorden, desse skola få förbannelse, och deras boning varder bedröflig.

26. Gud gifver riklig eller knapp försörjning, åt hvem Han behagar. De glädja sig åt det verldsliga lifvet; men icke är det verldsliga lifvet emot det tillkommande annat än en vanskelig njutning.

27. Och de som icke tro, säga: hvarföre har det icke blifvit nedsändt till honom ett tecken från hans Herra? Svara: sannerligen låter Gud hvem Han vill gå vilse, och vägleder till sig den som är ångerfull.

28. De som tro, och hvilkas hjertan äro trygge vid Guds ihågkomst — skola icke *menniskors* hjertan blifva trygge vid Guds ihågkomst? — De som tro, och göra goda verk, skola få ett lyckligt lif, och ett skönt samlingsställe *härefter.*

29. Sålunda hafva vi sändt dig till ett folk, före hvilket redan funnits *andra* folk, att du må uppläsa för dem hvad vi uppenbarat för dig, emedan de icke tro på den Barmhertige. Säg: Han är min Herre; det finnes ingen gud, utom Honom: på Honom förtröstar jag; och till Honom skall jag återvända.

30. Om än en Koran *blefve nedsänd* genom hvilken bergen sattes i gång, eller genom hvilken jorden blefve klufven i stycken, eller genom hvilken de döde gjordes talande *), *skulle de icke tro:* men saken är i allo Guds. Veta då icke de som tro, att om Gud behagade skulle Han visserligen vägleda alla menniskor.

31. Elände skall ej upphöra att drabba dem som icke tro, för hvad de begått, eller att qvarblifva nära deras boningar [253]), tills Guds löfte skall inträffa **); ty Gud skall ej bryta löftet.

32. Redan, i sanning, har det drifvits gäck med apostlar före dig, och Jag hade en lång fördragsamhet med dem som icke trodde, hvarefter jag straffade dem; och hurudant blef mitt straff!

33. Hvem är väl den som står öfver hvarenda själ med *lön för* hvad hon förtjenar? Dock tillägga de Gud likar. Säg: namngifver dem; månne J skolen förtälja honom, hvad Han icke känner på jorden? Eller *skolen J tillskapa dem* genom ytligt tal [254]). Nej, men för dem som icke tro har blif-

*) Det var dylika underverk Meckanerne trotsade Profeten att åstadkomma.

[253]) De kommentatorer Marracci följt, hålla före, att de sista orden: *"eller att qvarblifva nära deras boningar"*, böra öfversättas sålunda: *eller du att lägra dig nära deras boningar;* såsom varande ställde till Profeten, med afseende på Meckanerne, dem han ständigt oroade med sina ströfpartier; och i grannskapet af hvilkas hufvudstad han slog läger under tåget till Hodeybia. Den arabiska ordställningen kan tåla den ena tydningen likaväl som den andra.

**) Det vill säga: Tills döden, eller domen, öfverraskar dem; eller tills Meckas intagning.

[254]) Dermed menas, utan att kunna gifva något skäl hvarföre, eller något bevis på, att de förtjena göras delagtige i den dyrkan menniskorna äro skyldige att egna det Högsta Väsendet. *Sale* enligt Al Beidawi.

vit smyckad deras list *), och de hafva blifvit afvände från vägen: och ehvem Gud låter gå vilse, för honom finnes ej någon vägledare.

34. De skola lida straff i det verldsliga lifvet; men visserligen varder det tillkommande lifvets straff värre; och de skola ej få emot Gud någon försvarare.

35. Paradisets likhet som blifvit utlofvadt till de gudfruktige: floder rinna derigenom; dess födoämnen och dess skugga äro evige: detta varder deras belöning som frukta Gud; men de otrognes lön skall blifva elden.

36. De till hvilka vi gifvit Skriften **), glädja sig åt hvad som blifvit till dig nedsändt; men några ibland de förbundne ***) förneka en del deraf. Säg: jag har blifvit befalld blott att dyrka Gud, och att ej gifva Honom någon like: till Honom kallar jag; och till Honom skall jag återvända.

37. Sålunda hafva vi nedsändt den †) till ett rättesnöre på arabiskt tungomål: och sannerligen om du följer deras begär, efter den kunskap som till dig kommit finnes icke för dig emot Gud hvarken beskyddare, eller försvarare.

38. Och sannerligen hafva vi redan sändt apostlar före dig, och vi gåfvo dem hustrur och afkomlingar [255]). Och ingen apostel kunde komma

*) Det vill säga: de hafva funnit behag uti sitt bedrägliga uppförande.

**) Här är fråga om sådane Judar och Christne hvilka öfvergingo till den Mohammedanska Läran.

***) Andra Judar och Christne hvilka ingått förbund emot Profeten.

†) Koran.

[255]) Detta uppenbarades till svar åt dem som förebrådde Mohammed hans många hustrur.

med tecken utan med Guds tillstädjelse. För hvarje bestämd tidrymd är en skrift *uppenbarad* *).

39. Gud upphäfver och stadfäster hvad Han behagar; och hos Honom är Skriftens urbild **).

40. Och antingen vi låta dig se en del af det hvarmed vi hota dem, eller vi upptaga dig till oss *förut*, tillkommer dig endast predikandet, och oss pröfningen.

41. Månne icke de hafva sett att vi komma in i landet inskränkande dess gränser ***)? Gud dömmer, ingen skall fördröja Hans dom: och Han är snar med räkningen.

42. Och redan hafva de stämplat som voro före dem †), men Gud har magt öfver alla stämplingar. Han vet hvad hvarje själ förtjenar: och de otrogne skola erfara, ehvem får paradiset till lön.

43. De som icke tro säga: du är ej sänd *af Gudi*. Svara: Gud är tillräcklig till vittne emellan mig och eder, och den som har kunskap om Skriften.

*) Innehållande gudomliga föreskrifter.

**) Originalet, nemligen, till alla heliga Skrifter är uppskrifvet, ifrån all evighet, uti den förvarade taflan, om hvilken se not. 147.

***) Detta är ställdt till de otrogne hvilkas land intogos af Mohammedanerne.

†) Före Meckanerne, hvilka stämplade mot Mohammed, hafva de äldre otrogna folken stämplat mot de himmelska sändebuden som kommo till dem.

XIV. KAPITLET.

Abraham *). Frid öfver honom!

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. R. **). Vi hafva till dig nedsändt en bok, att du må utföra menniskorna från mörkret till ljuset, med deras Herras tillstädjelse, på den Mägtiges, den Prisvärdes väg.

2. Gud är den hvilken tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden: ve de otrogne! i anseende till ett svårt straff.

3. De som älska det verldsliga lifvet högre än det tillkommande, och afhålla *andra* från Guds väg, och söka göra den krokig, de äro i en stor villfarelse.

4. Vi hafva ej sändt någon apostel utan med sitt folks tungomål, på det han måtte upplysa dem: men Gud låter hvem Han vill fara vilse, och vägleder hvem Han vill; och Han är den Mägtige, den Vise.

5. Sannerligen hafva vi redan sändt Mose med våra tecken, sägande: utför ditt folk från mörkret till ljuset, och påminn dem om Guds dagar [256]): visserligen är tecken i detta, för hvar och en som är tålig, *och* tacksam.

6. Och *mins* då Mose sade till sina landsmän: kommer ihåg Guds nåd emot eder, när Han fräl-

*) Namnet förekommer uti 38 versen.

**) Se not 4.

256) Några förstå med *"Guds dagar"*, Guds verk i allmänhet; andre mena dermed, Guds underbara hjelp till åtskilliga folk uti deras krig: araberne bruka nemligen ordet *"dag"* på samma sätt som Fransmännen deras *"journée"*, för att bemärka någon viss drabbning.

sade eder från Pharaos folk, som bragte öfver eder förtryckets elände, som dräpte edra söner, och lät blifva vid lif edra döttrar: uti detta var en stor pröfning från eder Herra.

7. Och då eder Herre förkunnade *detta* *): sannerligen, om J ären tacksamme, skall jag föröka åt eder *min nåd;* men om J ären otacksamme, visserligen varder mitt straff strängt.

8. Och Mose sade: om J blifven otacksamme, J och alla de som finnas på jorden, sannerligen är dock Gud rik, prisvärd **).

9. Har ej underrättelse kommit till eder om dem som voro före eder, Noachs landsmän och Aad och Tzamud,

10. Och de som voro efter dem? Ingen känner deras antal, utom Gud. Deras apostlar kommo till dem med obestridliga bevis, men de omvände sina händer mot sina munnar ***), och sade: vi förneka, i sanning, det hvarmed J blifvit sände †), och vi äro i misstänksamt tvifvel om det ††) hvartill J kallen oss.

11. Deras apostlar svarade: är det tvifvel om Gud, himlarnes och jordens Skapare, som kallar eder att Han må förlåta eder *något* af edra synder [257]), och gifva eder anstånd intill en bestämd tid?

*) Detta Guds ord förkunnades Judarne genom Mose.

**) Eder förutan.

***) Såsom ett tecken på förakt och förtrytelse.

†) Hvarmed J påstån eder vara sände.

††) Om den lära till hvilken J kallen oss.

[257]) Det vill säga: den som trodde på det himmelska sändebudet fick förlåtelse för sina föregående synder mot Gud, men ej för dem han kunde begått mot sina medmenniskor, hvilka synder måste försonas genom en verksam ånger, och godtgörelse till den förfördelade. *Sale* enl. Al Beidawi.

12. De sade: J ären ej annat än män like oss, som önsken att afvända oss från hvad våra fäder dyrkade, bringer oss då ett påtagligt bevis *):

13. Deras apostlar svarade dem: vi äro ej annat än män like eder, men Gud omfattar nådigt hvem Han vill af sina tjenare; och vi kunna ej bringa eder ett bevis,

14. Utom med Guds tillstädjelse; och på Gud må de rättrogne förtrösta.

15. Och hvarföre skulle vi icke förtrösta på Gud, som redan utvisat oss vår väg? Vi skola visserligen tåligt fördraga det onda J tillfogen oss: på Gud må alltså de förtrösta som äro förtröstande.

16. Och de som icke trodde sade till sina apostlar: sannerligen skola vi utdrifva eder från vårt land, eller ock skolen J återvända till vår lära. Men deras Herre uppenbarade sig för dem, *sägande:* vi skola, i sanning, tillintetgöra de orättfärdige;

17. Och vi skola låta eder bebo jorden efter dem: detta *är en belöning* åt honom som fruktar min domstol och fruktar mitt hot.

18. Och de bönföllo om hjelp; och hvar och en högmodig, förhärdad, blef bedragen i sitt hopp:

19. Framför denne är helvite, och han skall få till dryck vatten af drypande var,

20. Som han skall insupa, och hvilket varder långt ifrån lätt at svälja; och döden skall komma omkring honom från alla håll, men han skall ej dö, och framför honom är *i beredskap* ett förfärligt straff.

21. Deras likhet som icke tro på sin Herra: deras verk är liksom en aska hvilken vinden blå-

*) På sanningen af edert uppdrag.

ser omkring på en stormig dag, de skola ingenting erhålla genom hvad de arbeta: detta är den *från sanningen* långt aflägsna villfarelsen.

22. Har du ej märkt att Gud skapat himlarne och jorden med sanning? Om Han behagar låter Han eder försvinna, och frambringar ett nytt kreatur:

23. Och detta är ej svårt för Gud.

24. Och de skola alla framkomma inför Gud; och de svage skola säga till dem som uppfört sig högmodigt *): i sanning voro vi edra efterföljare, månne J då skolen afvärja från oss något af Guds straff?

25. De skola svara: om Gud vägledt oss, visserligen skulle vi vägledt eder. Lika är för oss antingen vi äro otålige, eller vi tåligt lida, vi hafva icke någon undanflykt.

26. Och satan skall säga, då utslaget blifvit fäldt: visserligen har Gud lofvat eder ett osvikligt löfte, och jag har gifvit eder löften, men har bedragit eder; dock hade jag ej någon magt öfver eder,

27. Om icke att kalla eder, men J svaraden mig; alltså mågen J ej förebrå mig, utan förebrår eder sjelfva: jag kan ej hjelpa eder, och J kunnen ej hjelpa mig: i sanning trodde jag ej på det hvarvid J liknaden mig förut **). Visserligen skola de orättfärdige lida ett plågsamt straff.

28. Men de som trott och gjort goda verk, skola införas uti lustgårdar, hvarigenom floder löpa,

*) Det vill säga: de som hafva följt en origtig lära, skola säga till sina hufvudmän och ledare, hvad som står i texten.

**) Han trodde ej på Gud, vid hvilken afgudadyrkarne liknade honom, eller han viste att han ej förtjenade dyrkas såsom Gud.

att der evinnerliga vistas med sin Herras tillåtelse: deras helsning deri *skall blifva* frid!

29. Har du ej erfarit huru Gud framställer till liknelse ett godt ord *varande* liksom ett godt träd, hvars rot är fast och hvars grenar *skjuta upp* i himmelen,

30. Som frambringar sin frukt alla tider med sin Herras tillstädjelse? Gud framställer liknelserna åt menniskorna, på det de må blifva erinrade.

31. Och ett elakt ord liknar ett dåligt träd som är uppryckt ofvan jord, hvilket ej har någon stadga [258]).

32. Gud skall styrka dem som tro med det varagtiga ordet i det verldsliga lifvet och i det tillkommande: men Gud skall låta de orättfärdige fara vilse; ty Gud gör hvad Han behagar.

33. Har du ej tänkt på dem som utbytt Guds nåd mot otro *), hvilka komma sina trosförvandter att nedstiga i förstörelsens boning,

34. Helvitet, der de skola brännas? Bedröflig är boningen!

35. Och de tillägga Gud vederlikar, på det de må förleda *andra* från Hans väg. Säg: njuter *nu*, men sannerligen *varder* eder affärd till elden.

36. Säg till mina tjenare som trott, att de iakttaga bönen och dela med sig hemligen eller uppenbarligen, af det hvarmed vi försörjt dem, innan en dag inträffar på hvilken hvarken skall blifva köpenskap, ej heller visas vänskap.

[258]) Det synes som skulle *ett godt ord* betyda, sjelfva Koran, eller, bekännandet af Guds enhet; och *ett elakt ord,* motsatsen, eller afguderi. Kommentatorerne äro emedlertid ej ense om egentliga betydelsen af dessa uttryck. Se *Marracci.*

*) Det vill säga: som återbetala Hans välgerningar med otro.

37. Gud är den som skapat himlarne och jorden, och som låter vatten nedkomma från himmelen, hvarigenom Han frambringar frukterna till eder näring: och till eder tjenst har Han nödgat skeppen, att de må löpa i hafvet på Hans bud; och floderna har Han tvingat att vara till eder tjenst; och solen och månen har Han nödgat tjena eder dag och natt; och till eder tjenst har Han satt natten och dagen: Han gifver eder af allt hvad J begären af Honom; och om J viljen uppräkna Guds välgerningar, skullen J ej kunna tälja dem. Sannerligen är menniskan orättvis, otacksam.

38. Och *kom ihåg* då Abraham sade: o, Herre! gör detta landet *) säkert, och afhåll mig och mina barn ifrån att dyrka afgudar;

39. O, Herre! ty de hafva vilsefört många bland menniskorna: och ehvem följer mig, han är *en* af de mina, men ho som icke hörsammar mig, sannerligen är Du dock nådig, barmhertig.

40. O, Herre, jag har låtit *några* af mina afkomlingar [259]) bosätta sig i en ofruktbar dal [260]), bredvid Ditt hus, det fridlysta; o, Herre! att de må iakttaga bönen: gör alltså hjertan **) ibland menni-

*) Meckas område.

259) Ismael och hans afkomlingar. Mohammedanerne säga, att nyssnämnde patriarks moder Hagar tillhörde Sarah, som skänkte henne till Abraham; och att då Hagar derefter födde honom denne son, uppväcktes Sarahs svartsjuka till den grad, att hon öfvertalade sin man att drifva bort henne; hvarpå Abraham sände Hagar med sonen Ismael till Meckas område, der Gud lät Zemzems källa uppspringa till deras lisa. Se *Sale.*

260) Trakten omkring Mecka är ej tjenlig till odling, och erbjuder ej för ögat annat än ödemarker och kala klippor. Inom sjelfva stadens gebit skola dock finnas fruktträdgårdar.

**) Kommentatorerne mena att med denna ordställning förstås

menniskorna välvilligt böjda för dem, och underhåll dem af frukterna, på det de må blifva tacksamme.

41. O, Herre! Du känner, sannerligen, hvad vi dölja och hvad vi uppenbara; ty ingenting är förborgadt för Gud, på jorden eller i himmelen. Lofvad vare Gud, som gifvit mig på ålderdomen Ismael och Isaak! sannerligen är min Herre den som hör åkallan.

42. O, Herre! gör mig ståndagtig i bönen, och *en del* af mina afkomlingar *); o, Herre! och emottag nådigt min åkallan. O, Herre! gif mig tillgift och mina föräldrar [261]) och de rättrogne, en dag räkningen skall stånda.

43. Du skall ej tänka att Gud är likgilltig för hvad de orättfärdige göra. Han gifver dem blott anstånd intill en dag, på hvilken ögonen varda orörliga,

44. I det de rusa fram, upplyftande sina hufvuden bedjande mot himmelen; deras blickar skola ej bortvändas från det föremål de betrakta **), och deras hjertan skola blifva toma ***). Hota då menniskorna med en dag straffet skall öfverraska dem;

ett undantag, och att, om det hade stått: *menniskornas hjertan*, skulle allt folk, Judar och Christne inbegripne, hafva gjort vallfarten till Meckas tempel. Se *Sale*.

*) Det hade nemligen blifvit uppenbaradt för Abraham, att en del af hans afkomlingar skulle förfalla i afguderi.

261) Denna bön gjorde Abraham innan han viste att hans föräldrar voro Guds fiender. *Marracci* enligt Djalal'oddin. Se äfven 115 vers. IX kapitlet.

**) Efter orden: *deras blickar skola ej återvända till dem.*

***) Detta är en beskrifning på den förskräckelse de orättfärdige skola erfara då domsbasunen skall ljuda, den yttersta dagen.

45. Och de som handlat orättfärdigt skola säga: o, Herre! gif oss anstånd för en kort tid,

46. Vi skola hörsamma Din kallelse, och följa apostlarne. *Dem skall svaras:* månne icke J hafven svurit förut, att det ej skulle blifva för eder något ombyte [262])?

47. Och J hafven bebott deras boningar *), som handlade orätt mot sina själar, och det blef upplyst för eder huru vi förforo med dem, och vi framställde för eder exemplen. De **) hafva redan anlagt sin plan, men Gud har magt öfver deras plan, vore än deras konst *så stor,* att bergen derigenom kunde rubbas.

48. Alltså skall du ej tänka att Gud bryter sitt löfte till sina apostlar; ty Gud är mägtig, med hämnden i sitt våld.

49. En dag skall jorden förvandlas till en annan jord, och himlarne *till andra himlar:* och *menniskorna* skola framträda inför Gud, den Ende, den Mägtige.

50. Och du skall se de brottslige den dagen hopbundne i kedjor;

51. Deras skjortor *skola blifva* af beck, och elden skall öfvertäcka deras ansigten; på det Gud må löna hvarje själ med hvad hon förtjenat; ty Gud är snar med räkningen.

262) Kommentatorerne förklara meningen vara denna: J hafven svurit att J ej skullen dö, utan förblifva evige på jorden; eller ock: J hafven svurit, att J efter döden ej skullen blifva uppväckte för att stå till doms. Se *Marracci.*

*) J hafven vistats i samma trakter som Aad och Tzamud.

**) Här är fråga om dem af profetens fiender som stämplade emot honom.

52. Detta är ett budskap åt menniskorna, att de må blifva varnade derigenom, och att de må veta, att det finnes blott en Gud, och att de som hafva förstånd må erinra sig.

XV. KAPITLET.

Al Hedjr *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. R. **). Dessa äro bokens, en klar Korans, tecken.

2. En gång skola de som icke tro önska att de varit muslimin ***).

3. Lemna dem att spisa och njuta, och må hoppet intaga dem; de skola sedan erfara *sin dårskap.*

4. Vi hafva icke förstört någon stad, utan att beträffande den varit ett bestämdt beslut.

5. Icke något folk skall komma före, ej heller dröja efter sin utfästa tid.

6. Och de säga †): o, du! till hvilken boken med lärosatserne blifvit nedsänd, visserligen är du besatt af en ond ande;

7. Skulle du icke komma till oss med englarne, om du vore bland de sannfärdige?

*) Djalalo'ddin säger att Al Hedjr är en dal emellan Medina och Syrien, der stammen Tzamud var bosatt. Namnet förekommer uti 80 versen. Se *Marracci.*

**) Se not. 4.

***) Se not. 44.

†) Meckanerne till Mohammed.

8. Vi nedsända ej englarne, utan med skäl; och då skola de ej få anstånd *).

9. Sannerligen hafva vi nedsändt boken med lärosatserne, och vi äro hennes vårdare.

10. Och vi hafva redan sändt *apostlar* före dig, bland förfädrens olika trosbekännare.

11. Och det kom ej till dem någon apostel, utan att de drefvo gäck med honom.

12. Sålunda skola vi införa det **) i de brottsliges hjertan:

13. De skola ej tro på honom, ehuru redan förfädrens straff föregått.

14. Och om vi öppnat för dem en port uti himmelen, och de företagit sig att uppstiga deri,

15. Skulle de visserligen sagt: våra ögon äro blott förvirrade, eller snarare, vi äro förblindade menniskor.

16. Sannerligen hafva vi satt de tolf tecknen***) på himmelen, och smyckat honom för åskådarena;

17. Och vi vakta honom mot hvarje med stenar fördrifven djefvul [263]).

18. Utom någon som stjäl sig att lyssna, men hvilken en ögonskenlig flamma förföljer [264]).

*) Då englarne komma för att straffa de ogudaktige, skola desse ej få anstånd.

**) Nemligen, samma trolöshet i Meckanernes hjertan emot Mohammed.

***) Djurkretsens tecken.

263) Uti not. 90 är förklarad anledningen till detta uttryck; och vill man här blott göra det tillägg, att Mohammedanerne äfven förmena, att satan blef fördrifven med stenar från de himmelska regionerna.

264) Mohammedanerne hålla före, att djeflarne söka uppkomma i constellationerna, för att utspionera de himmelska invånarnes handlingar, att lyssna till deras samtal, och att fresta dem. De påstå likaledes, att dessa onda andar hade fritt

19. Och jorden hafva vi utbredt, och kastat på henne fasta berg, och vi hafva låtit gro i henne af allting, väl afmätt;

20. Och vi hafva der alstrat lifsmedel åt eder, och åt den om hvilken J ej dragen försorg.

21. Och ingenting finnes, utan att dess skattkammare är hos oss: och vi utgifva det blott enligt ett visst mått.

22. Och vi sända vindarne som drifva de digra molnen, och vi nedsända från himmelen vatten, och deraf gifva vi eder dryck, och det är ej J som hafven det i förråd.

23. Och sannerligen gifva vi lif och död, och vi äro arfvingarne *till allt.*

24. Vi känna dem ibland eder som gå förut, och vi känna äfven dem som komma efter.

25. Och sannerligen skall din Herre ihopsamla dem; ty Han är vis, vetande.

26. Vi hafva skapat menniskan af sandblandad lera, af tilldanad svart gyttja.

27. Och satan hafva vi skapat förut af den hetaste [265]) eld.

28. Och *kom ihåg* då din Herre sade till englarne: sannerligen går jag att skapa en menniska af sandblandad lera, af tilldanad svart gyttja;

tillträde till hvilken af de sju himlarne som helst, ända intill Jesu födelse, då de blefvo uteslutne från trenne; och att vid Mohammeds födelse de öfriga fyra blefvo dem förnekade. I sammanhang med denna tro, anse Mohammedanerne de så kallade stjernfallen för flammor, kastade af de englar som hålla vakt uti constellationerna, emot nyssnämnde djeflar, då de komma för nära. *Sale* enl. Al Beidawi.

[265]) Originalets ord سموم (Samum) är egentligen namnet på en het och förstörande vind, särdeles farlig att råka ut för i öcknen.

29. Och när Jag fullbordat henne, och inblåst i henne af min ande, faller då ned att tillbedja henne.

30. Och englarne tillbådo allesamman,

31. Utom Iblis *), som vägrade att blifva med de tillbedjande.

32. Sade *Herren:* o, Iblis! hvad fattas dig att du ej är med dem som tillbedja?

33. Han svarade: det höfves ej mig att tillbedja en menniska, som Du skapat af sandblandad lera, af tilldanad svart gyttja.

34. Sade *Herren:* gack då ut derifrån **), ty du skall varda bortdrifven;

35. Och på dig varde förbannelsen intill domens dag.

36. Han svarade: o, Herre! gif mig anstånd tills en dag de *döda* skola uppväckas.

37. Sade *Herren:* i sanning är du bland dem som få anstånd,

38. Intill en dag, den bestämda tiden.

39. Sade *djefvulen:* o, Herre! derföre att du svikit mig, skall jag göra dem behagligt *det onda* på jorden, och skall förföra dem alla,

40. Utom Dina tjenare, de uppigtige ibland dem.

41. Sade *Herren:* detta är inför mig en rätt väg:

42. Ty öfver mina tjenare har du ingen magt, utom öfver honom bland de förförde som följer dig.

43. Och sannerligen är helvite utlofvadt till dem alla;

44. Det har sju portar: till hvarje port *varder* en del af dem fördelad.

*) Det vill säga: satan.
**) Ifrån Paradiset.

45. Men de gudfruktige *skola vistas* ibland lustgårdar och källor; *och dem skall sägas:*

46. Inträder dit med frid, säkre.

47. Och vi skola borttaga den ondska som är i deras bröst; *såsom* bröder *skola de hvila* midt emot hvarandra *) på prägtiga sängar.

48. Der skall ingen trötthet besvära dem; ej heller varda de derifrån utdrifne.

49. Förkunna mina tjenare att jag, sannerligen, är den Nådige, den Barmhertige;

50. Men att mitt straff är det plågsamma straffet.

51. Och förtälj dem *historien* om Abrahams gäster,

52. Då till honom de inträdde, och sade: frid! Han svarade: vi bära sannerligen fruktan för eder.

53. De sade: du må ej rädas, ty vi bebåda dig en vis son.

54. Han svarade: bringen J mig gladt bådskap, oaktadt ålderdomen trycker mig? Hvad bebåden J mig då?

55. De sade: vi hafva bebådat dig sanningen, alltså må du ej vara ibland dem som misströsta.

56. Han svarade: ho misströstar väl om sin Herras barmhertighet, utom de som fara vilse?

57. Han sade *åter:* hvad är då edert ärende, o, J sändebud?

58. De svarade: sannerligen äro vi sände till ett brottsligt folk;

59. Med undantag af Lots slägt, ty dem skola vi visserligen frälsa alla,

*) Det vill säga, enligt Kommentatorernes förklaring, att de aldrig skola vända ryggen till hvarandra, hvilket är ett tecken till förakt.

60. Utom hans hustru; vi hafva förut bestämt, att hon, i sanning, varder ibland dem som stanna qvar.

61. Och då sändebuden kommit till Lots slägt,

62. Sade han: verkligen ären J okända menniskor.

63. De svarade: nej, men vi äro komne till dig, med det hvarpå de tviflade *);

64. Och vi hafva bragt dig sanningen, och vi äro sannfärdige.

65. Gack alltså ut med din slägt under nattens mörker, och följ du bakefter dem, och ingen ibland eder må vända sig tillbaka, och går dit J ären befallde.

66. Och vi gåfvo honom denna befallning, derföre att ända till den siste af desse om morgonen skulle blifva utrotad.

67. Och stadens invånare kommo i stor fröjd *till Lot* **).

68. Han sade: desse äro sannerligen mina gässter, alltså mågen J ej komma mig på skam:

69. Utan frukter Gud och förnedrer mig ej.

70. De svarade: hafva vi icke förbjudit dig i fråga om hvem som helst, *gästfrihetens utöfning?*

71. Han sade: dessa äro mina döttrar, om J gån att verkställa *edert uppsåt* ***).

72. Så sant du lefver! de fortgå sannerligen i sin yrsel †).

*) Det vill säga: vi äro komne att bringa på de ogudaktige Sodomiterne det straff, som de trott aldrig skulle komma i fråga.

**) Då de fingo underrättelse om englarnes ankomst, hvilka kommo i skepnaden af vackra ynglingar.

***) Om J gån att verkställa edert uppsåt, håller eder då till mina döttrar.

†) Enligt någres mening anses dessa ord uttalas af englarne till Lot; enligt andres, af Gud till Mohammed. *Sale.*

73. Men straffet öfverraskade dem vid solens uppgång:

74. Och vi vände upp och ned på den *staden*, och läto nedregna på dem stenar af dem som äro brände i afgrunden *).

75. Verkligen är tecken uti detta för dem som låta varna sig.

76. Och den *staden* fanns, i sanning, på en rak väg [266]).

77. Visserligen är tecken uti detta för de rättrogne.

78. Och Al Aykah's [267]) invånare voro ju orättfärdige:

79. Derföre hämnades vi på dem. Och begge voro visst på en offentlig väg **).

80. Och Al Hedjr's invånare gjorde äfven *de himmelska* sändebuden till lögnare:

81. Vi frambragte för dem våra tecken, men de drogo sig undan dem.

82. Och de uthöggo ur bergen hus för att vara säkre.

83. Men straffet öfverraskade dem om morgonen.

84. Och hvad de arbetade var dem till intet gagn.

*) Se not. 242.

266) *Sodom* hvarom här är fråga, säger *Marracci*, låg på vägen till Syrien. Meningen är då, att Profeten beder sina otrogne landsmän spegla sig uti Sodoms öde, hvilken stad, ehuru mägtig den var, och känd af alla menniskor, såsom belägen vid en stor farväg, likväl träffades af himmelens hämnd.

267) *Al Aykah* var belägen vid röda hafvet, nära Madian; och Schoaib predikade för dess invånare äfvensom för Madianiterne. Se *Marracci*.

**) *Al Aykah* lika som *Sodom*, var belägen på vägen till Syrien. *Marracci*; se äfven not. 266.

85. Vi hafva ej skapat himlarne och jorden, och hvad deremellan finnes, utan med sanning: och domens timme är säkert kommande. Förlåt alltså med en lämplig förlåtelse *):

86. Ty din Herre är den vise Skaparen **).

87. Sannerligen hafva vi bragt dig sju af de första verserne [268]), och den härlige Koran.

88. Du skall ej kasta dina ögon begärligt på hvad vi låta några ibland dem ***) njuta; ej heller må du sörja öfver dem: men var nedlåtande †) mot de rättrogne;

89. Och säg: sannerligen är jag en offentlig predikare.

90. Liksom vi nedsändt *straff* på dem som äro söndrade sinsemellan [269]),

91. Hvilka gjort Koran till hexeri;

92. Så, vid din Herra! skola vi visserligen fordra räkning af dem alla,

93. Beträffande det de gjorde.

*) Befallningen är ställd till Profeten, och rör Araberne.

**) Och vet bäst om de förtjena straff, eller ej.

268) Med originalets ord مثاني (Matzany) förstås allmännast, Korans första kapitel, kalladt *"Bokens början"*. Mohammedanernes skriftlärde hafva dock gifvit äfven åt andra afdelningar af samma bok, detta namn; och de äro inom sig sjelfve af olika meningar, hvilken afdelning af Koran som egentligen dermed skall förstås.

***) De otrogne Meckanerne.

†) Efter orden: *sänk din arm*, en arabisk metafor, som betyder: *att gifva efter, ödmjuka sig.*

269) Meningarne äro delade, om hvilka personer som böra förstås med detta uttryck. Troligast åsyftas, antingen Judarne och de Christne, hvilka, enligt Mohammedanerne, antaga en del af Skrifterna, och förkasta en del, liksom de gilla vissa stycken af Koran och ogilla andra; eller ock, de otrogne Meckanerne som kallade Koran för hexeri, gamla historier, ett skaldestycke frambragt af inbillningen, m. m. Se *Sale.*

94. Förkunna alltså hvad du är befalld; och drag dig undan från afgudadyrkarne.

95. Sannerligen äro vi tillräcklige åt dig, emot begabbarena,

96. Hvilka sätta ihop med Gud en annan gud: men de skola lära *sin dårskap.*

97. Vi veta redan, i sanning, att ditt bröst är beklämdt öfver hvad de säga.

98. Men prisa din Herras lof, och var ibland dem som tillbedja:

99. Och tjena din Herra intill dess det ofelbara *budet* träffar dig *).

XVI. KAPITLET.

Biet **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Guds domslut skall inträffa, alltså mågen J ej önska det påskyndadt. Prisad vare Han, och högt upphöjd öfver hvad de göra till Hans like!

2. Han låter englarne nedkomma med uppenbarelse på sin befallning, till hvilka Han behagar af sina tjenare, sägande: prediker att det ej finnes någon gud, utom mig, och frukter mig.

3. Han har skapat himlarne och jorden med sanning: må Han högt upphöjas öfver hvad de göra till Hans like.

4. Han har skapat menniskan af menniskosäd [270],

*) Det vill säga: Intill dödsstunden.

**) Uti 70 versen är denna Insekt nämnd.

[270]) Det arabiska här brukade ordet نطفة (Nutfah) betyder: *genitale sperma.*

och, se! hon är en uppenbar gensägare *mot Hans allmagt.*

5. Och boskapskreaturen har Han skapat: ifrån dem hafven J en varm klädnad, och *andra* fördelar, och af dem nären J eder.

6. Och J hafven heder af dem, då J drifven dem hem om aftonen, och när J utfören dem på bete om morgonen [271]).

7. Och de bära edra bördor till trakter, hvilka J sjelfve ej skullen uppnå utan med svårighet; ty eder Herre är, i sanning, mild, barmhertig.

8. Och hästarne och mulorna och åsnorna *har Han skapat*, att J mågen rida på dem, och till pragt; och Han skapar hvad J icke veten.

9. Och Gud tillkommer *att visa* den rätta vägen, och den finnes som är långt derifrån; dock om Han behagat, visserligen skulle Han vägledt alla.

10. Han är den som nedsänder vatten från himmelen, hvaraf J hafven dryck, och hvarigenom *vattnas* plantorna, ibland hvilka J fören *edra kreatur* att beta.

11. Derigenom låter Han uppkomma åt eder säden och oliverna och palmerna och vindrufvorna och allt slags frukt: sannerligen är tecken i detta för menniskor som betänka.

12. Och Han har satt till eder tjenst natten och dagen; och solen och månen och stjernorna, äro nödgade till tjenst på Hans befallning: sannerligen är tecken uti detta för menniskor som förstå:

[271]) Utaf alla folk på jorden äro Araberne de som bäst bibehållit forntidens seder och bruk. Herdelifvet är ännu hos dem i heder. Furstarne försmå ej att sjelfve ledsaga sina hjordar. Deras döttrar gå ännu att hemta vatten vid källan. *Savary.* Öfvers. af Koran.

13. Och hvad *ting* som helst Han på jorden skapat åt eder, hvars färger äro olika: sannerligen är tecken uti detta för menniskor som erinra sig.

14. Och Han är den som underlagt *eder* hafvet, att J mågen äta färskt kött *) derifrån, och uttaga derifrån prydnader **), hvilka J bären på eder: och du ser skeppen plöja deri, att J mågen söka erhålla af Hans öfverflöd ***), och på det J mågen blifva tacksamme.

15. Och Han har lagt på jorden fasta berg, att hon ej må röra sig under eder, och floder och vägar, att J mågen vägleda eder,

16. Och landmärken: och medelst stjernorna äro de vägledde.

17. Månne då den som skapar *skall anses* lik den som icke skapar? Skolen J då ej erinra eder?

18. Och om J viljen uppräkna Guds välgerningar, kunnen J ej tälja dem; ty Gud är sannerligen nådig, barmhertig.

19. Gud känner hvad J döljen och hvad J läggen för en dag.

20. Och de *afgudar* J åkallen, utom Gud, skapa ingenting, utan de äro skapade:

21. Döde *äro de*, icke lefvande; ej heller de ana,

22. När de skola uppväckas från de döda.

*) Det vill säga: Fisk, som är färsk och välsmakande, ehuru den kommer från salt vatten.

**) Perlor och koraller.

***) Genom handel förskaffa eder allt det Gud skapat på jorden, till eder nytta och njutning.

23. Eder Gud är en enda Gud: men de som icke tro på det tillkommande lifvet, deras hjertan förneka *sanningen,* och de äro spottske.

24. Det är ej tvifvel på att Gud känner hvad de dölja och hvad de lägga för en dag.

25. Sannerligen, Han älskar ej dem som äro spottske.

26. Och då det säges till dem: hvad är det som eder Herre nedsändt *)? Svara de: förfädrens dikter; *och detta*

27. På det de må bära sina fulla bördor, uppståndelsens dag, och *en del* af deras bördor, hvilka de vilseföra, utan kunskap; är icke det ondt som de skola bära?

28. Redan hafva de som voro före dem stämplat *ondt,* men Gud förstörde deras byggnad i grund, och taket ramlade på dem ofvanifrån, och straffet öfverraskade dem, derifrån de ej förmodade **).

29. Och sedan skall Han komma dem på skam uppståndelsens dag, och skall säga: hvar äro mina likar, de om hvilka i tvistaden? De som fått kunskapen skola säga: i dag varder nesa och elände på de otrogne,

30. Hvilka englarne göra slut på medan de förfara orätt mot sina själar. De skola erbjuda sin undergifvenhet ***) *sägande:* vi gjorde icke något ondt. Jo! i sanning, *skall det svaras,* ty Gud känner hvad J gjorden:

*) Till Profeten.

**) Några anse detta ställe för figurligt; andre mena, att det syftar på Babels torn, som Nimrod uppförde. Se *Sale.*

***) Det vill säga: de skola ödmjukt erkänna sina synder, och bedja om förlåtelse för dem.

31. Träder alltså in genom helvitets portar, att der evinnerliga dväljas: sannerligen är de högmodiges boning bedröflig *).

32. Och det skall sägas till dem som frukta Gud: hvad är det som eder Herre nedsändt? De skola svara: godt. De som godt göra skola få godt i denna verlden; men det tillkommande lifvets boning *skall blifva* bättre: och härligt är de gudfruktiges hemvist:

33. En evinnerlig bonings lustgårdar, uti hvilka de skola inkomma, hvarigenom floder löpa, der de skola få allt hvad de önska: sålunda skall Gud belöna de gudfruktige,

34. Hvilka englarne göra slut på medan de äro fromme, De skola säga *till dem:* frid öfver eder! inträder i paradiset för det som J arbetaden.

35. Månne de *otrogne* afbida om icke att englarne skola komma till dem, eller att Guds domslut skall inträffa? Sålunda hafva de gjort som voro före dem: och Gud var ej orättvis mot dem; men de förforo orätt mot sina själar:

36. De syndiga gerningarne de begingo återföllo på dem; och hvad de begabbade omgaf dem.

37. De som bedrifva afguderi säga: om Gud behagat, skulle vi ej dyrkat någonting, utom Honom, hvarken vi eller våra fäder, ej heller skulle vi, Honom förutan, förbjudit någonting **): så hafva de gjort som voro före dem. Men månne apostlarne åligger *någon ting* annat än det offentliga predikandet.

*) De högmodiges boning uti det andra lifvet.

**) Detta har afseende på Arabernes vidskepliga bruk med vissa af sina boskapskreatur, hvarom åtskilligt är anfördt i 6:te kap.

38. Sannerligen hafva vi sändt ibland hvarje folk en apostel, sägande: dyrker Gud och undflyr afgudar. Och Gud vägledde några ibland dem; och andre ibland dem voro bestämde att fara vilse. Går alltså omkring på jorden, och ser hvad slutet blifvit på dem som anklagade *Guds sändebud* för lögn!

39. Om du är än aldrig så angelägen om deras vägledning, sannerligen skall Gud ej vägleda den som Han låter fara vilse *); och de skola ej få någon hjelpare.

40. Och de svärja vid Gud sin kraftiga ed, att Gud ej skall uppväcka den som dör: jo! i sanning, löftet derpå är sant: men största delen menniskor äro okunnige:

41. På det Han må tydligt visa dem det hvarom de tvista **), och att de som icke tro må erfara att de äro lögnare.

42. Vårt yttrande till ett ting, då vi vilja det, är blott att vi säga till det: varde! och det är.

43. De som utflyttat från sina hem för Guds skull, sedan de lidit orätt ***), sannerligen skola vi bereda åt dem en god bostad i denna verlden; men det tillkommande lifvets belöning skall blifva större, om de viste *det! Äfvensom för*

44. Dem hvilka tåligt fördraga, och på sin Herra förtrösta.

45. Och

*) Det vill säga: Som Han har förut bestämt att gå vilse.

**) Gud skall uppväcka de döde på det Han må öfvertyga dem om sanningen, hvarom de tvista här i lifvet.

***) Några hålla före att här menas Profeten och hans anhängare i allmänhet, hvilka öfvergåfvo Mecka med honom; andre, att frågan är om vissa rättrogne hvilka, qvarblifne efter Profetens flykt, utstodo smälek och förföljelse af sina landsmän. Se *Sale*.

45. Och vi hafva ej sändt före dig annat än män, åt hvilka vi uppenbarat oss; och fråger Skrifternas folk, om J icke veten. *Och vi sände dem*

46. Med tydliga bevis och skrifter. Och till dig hafva vi sändt denna Skrift, på det du må göra tydligt för menniskorna, hvad som blifvit nedsändt till dem; och att de må betänka.

47. De som stämplat ondt, äro de då säkre, att Gud ej må sänka jorden under dem? Eller att straffet ej må öfverraska dem, derifrån de icke förmoda?

48. Eller att Han *) ej må gripa dem under deras färder från ett ställe till ett annat? — ty de skola ej undslippa —

49. Eller att Han ej må straffa dem genom att förminska *af deras goda* hvad som redan är förminskadt? Men eder Herre är, sannerligen, mild, barmhertig.

50. Hafva de väl icke gifvit akt på de ting Gud skapat, hvilkas skuggor vända sig till höger och venster, tillbedjande Gud **), och *sedan* blifva små?

51. Och hvad helst som rör sig i himlarne och på jorden tillbeder Gud, äfvensom englarne; och de högmodas icke:

52. De frukta sin Herra ofvan dem, och de verkställa hvad de blifva befallde.

53. Gud har sagt: J mågen ej hafva tvenne gudar; det finnes blott en Gud: och mig, mig skolen J frukta.

54. Honom tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden; och Honom tillkommer

*) Gud.
**) Se not. 251.

dyrkan i all evighet: skolen J då frukta någon annan än Gud?

55. Hvad godt J åtnjuten, det är från Gud; och då olyckan drabbar eder, är det för Honom J klagen.

56. Dock, när Han borttager det onda från eder, se, en del ibland eder gifva likar till sin Herra!

57. Att de må vara otacksamme för det som vi gifvit dem: njuter då; men sedan skolen J erfara *eder dårskap.*

58. Och de afsätta för sådane *afgudar* som de icke känna *) en del af det hvarmed vi försörjt dem: vid Gud! J skolen visserligen förhöras beträffande hvad J uppdiktaden.

59. Och de tillägga Gud döttrar **); prisad vare Han! men åt sig sjelfva önska de det icke.

60. Då det bringas någon af dem tidning om ett flickebarn, blifver hans ansigte mörkt och han är nedslagen;

61. Han gömmer sig undan menniskorna för den elaka tidningen han fått: skall han behålla det ***) med nesa, eller begrafva det i stoftet: dömma de icke illa?

62. Den dåliga liknelsen tillkommer dem som icke tro på det tillkommande lifvet; och Gud tillkommer den högsta liknelsen †); ty Han är den Mägtige, den Vise.

*) Det vill säga: som de falskt tro äro mägtige att hjelpa dem. Se 137 vers. 6:te kap:t och not. 163.

**) Se not. 41.

***) Nemligen det nyfödda barnet. Se not. 164.

†) Detta har afseende på de hedniske Arabernes vidskepelse, att kalla englarne för Guds döttrar, och sålunda likna Gud vid något af qvinnokönet, medan de sjelfve ej ville vidkännas detta kön värdigt sitt eget.

63. Om Gud skulle straffa menniskorna för deras orättfärdighet, skulle Han ej lemna ett kräk på henne *); men Han gifver dem anstånd, intill en bestämd tid; och då deras tid inträffar, skola de ej blifva tillbaka en timme, ej heller komma förut.

64. Och de tillägga Gud hvad de rata; och deras tungor yttra lögnen, att dem tillkommer det bästa slutet: det är ej tvifvel på att elden är *beredd* åt dem, och att de *deri* varda nedstörtade.

65. Vid Gud! redan hafva vi sändt *apostlar* till folken före dig; men satan smyckade för dem deras **) verk, och han är deras beskyddare denna dag; och de skola lida ett plågsamt straff.

66. Och vi hafva ej nedsändt till dig Boken om icke på det att du må upplysa dem om det hvari de ej öfverensstämma, och såsom en vägledning och barmhertighet åt menniskor som tro.

67. Gud nedsänder från himmelen vatten och vederqvicker dermed jorden efter hennes dvala: visserligen är häri ett tecken för menniskor som gifva akt.

68. Och sannerligen hafven J uti boskapskreaturen ett lärorikt under: vi gifva eder dryck af det som är i deras bukar, emellan orenlighet [272]) och blod, ren mjölk, lätt att svälja för dem som dricka:

69. Och uti palmernas frukt och vindrufvorna, hvaraf J bereden en rusgifvande dryck och en god näring: sannerligen är ett tecken uti detta för menniskor som förstå.

*) Det vill säga: på jorden.

**) Det vill säga: de elakes verk. Se not 164.

[272]) Originalets ord فرث (Fartz) betyder: *Fimus in ventriculo animalis.*

70. Och din Herre sade i en uppenbarelse till Biet: tillred hus *åt dig* uti bergen och i träden och i de boningar som de *) bygga;

71. Åt sedan af alla frukter, och gå öfver din Herras beqvämliga vägar. En saft af omvexlande färg **) hvari är ett läkemedel för menniskorna, utkommer från deras bukar: visserligen är ett tecken uti detta för menniskor som betänka.

72. Gud har skapat eder, sedan skall Han låta eder dö; och ibland eder är den som varder bragt till den utlefvade åldern, så att han ingenting skall veta, efter *att hafva haft* kunskap; ty Gud är vetande, mägtig.

73. Och Gud har låtit några ibland eder öfverträffa andra i timligt godt: men de som fått företrädet, gifva ej ifrån sig sitt goda till sina slafvar, så att de dela det lika [273]). Skola de då förneka Guds välgerningar?

74. Och Gud har gifvit eder makar utaf eder sjelfva ***), och gifvit eder genom edra makar barn och afkomlingar; och Han har närt eder utaf de goda tingen: skola de då tro på lögnen och vara otacksamme för Guds välgerningar?

75. De dyrka, utom Gud, sådane †) som ej kunna gifva dem någonting till uppehälle, från himlarne eller jorden, och som äro vanmägtige.

*) Det vill säga: uti de bikupor som menniskorna bygga.

**) Honingens färg är olika, stundom ljusare, stundom mörkare.

273) Dessa ord äro en förebråelse till de afgudiske Meckanerne, som väl kunde tillstädja skapade varelser en del uti gudomlighetens ära, men hvilka ej tilläto sina slafvar att få del af det goda Gud gifvit dem. *Sale* enl. Al Beidawi.

***) Utaf eder egen nation; eller ock, kan dermed åsyftas Evas skapelse från Adam.

†) Afgudar.

76. Alltså mågen J ej förlikna något vid Gud; ty Gud vet, men J veten icke.

77. Gud framställer till liknelse en inköpt slaf, som ej har magt öfver någonting, och honom som vi gifvit en god försörjning från oss, och som delar med sig deraf hemligen och offentligen *); månne de skola hållas lika? Lofvad vare Gud! men de fleste af dem äro okunnige.

78. Och Gud framställer till liknelse tvenne män, af hvilka den ene, en dumbe, ej har magt öfver någonting, utan är en börda för sin herre; hvart han må sända honom, bringar han ej med sig något godt: månne denne skall hållas lika med honom som anbefaller hvad rätt är, och som är på en rätt väg?

79. Hvad som är förborgadt i himlarne och jorden tillhör Gud **). Och domstimmens förhandling *varder* blott såsom ett ögonkast, eller än kortare; ty Gud är allsmägtig.

80. Och Gud har frambragt eder från edra mödrars sköten: J vissten ingenting; och Han gaf eder hörsel och syn och hjertan, på det J måtten blifva tacksamme.

81. Hafva de ej gifvit akt på fåglarne som blifvit befallde att flyga omkring uti himmelens rymd? Ingen håller dem uppe, utom Gud: i detta är sannerligen tecken för menniskor som tro.

82. Och Gud har gifvit eder edra hus att bo uti; och gifvit eder utaf boskapskreaturens hudar hus ***) hvilka J finnen lätta eder uppbrotts dag

*) Afgudarne äro här liknade vid slafven, och Gud sjelf vid den välgörande rike mannen. Se *Marracci* och *Sale.*

**) Det vill säga: Gud känner det.

***) Nemligen tält.

och eder hvilodag *): och af deras ull och deras ludna skinn och deras hår, bohag och husgerådssaker, för en tid.

83. Och Gud har gifvit eder skugga från det Han skapat **), och inrättat åt eder säkerhetsställen ***) i bergen, och gifvit eder klädnad, att bevara eder mot hettan [274]) och klädnad att bevara eder uti edra krig †): sålunda fullkomnar Han sin nåd emot eder, på det J mågen vara Honom undergifne.

84. Dock om de frånvända sig, åligger dig blott det offentliga predikandet.

85. De erkänna Guds nåd och sedan förneka de henne; och största delen af dem äro otrogne.

86. En dag skola vi resa upp från hvarje folk ett vittne, och då skall ej lyssnas till dem som varit otrogne, ej heller de varda upptagne till nåd.

87. Och när de som handlat orättfärdigt varseblifva straffet, då skall det ej lindras för dem, ej heller skola de få anstånd.

88. Och när de som bedrifvit afguderi varseblifva sina afgudar, skola de säga: o, Herre! desse äro våra afgudar, hvilka vi åkallade, utom Dig.

*) Lätta att slå ned vid afflyttningen från ett ställe, och lätta att slå upp igen vid framkomsten till ett annat.

**) Såsom från träd, berg m. m.

***) Hålor och grottor.

274) Solen under den heta zonen är ofta så brännande, att man väl behöfver taga sina försigtighetsmått deremot, och alltså synes ej någonting orimligt i uttrycket. En af Korans kommentatorer, Djalalo'ddin, påstår dock, att med *hetta* menas, på detta ställe, *köld*. Se *Marracci*. En annan, Al Beidawi, menar, att ordet *hetta* står här för att uttrycka både *hetta* och *köld*, emedan af de tvenne olägenheterna, den förstnämnda är svårast att fördraga i Arabien. Se *Sale*.

†) Det vill säga: pansarskjortor, hjelmar o. d.

Men de skola gifva dem tillbaka i svar: sannerligen ären J lögnare.

89. De skola erbjuda Gud den dagen sin undergifvenhet; och hvad de uppdiktade skall försvinna från dem.

90. De som varit otrogne och afhållit *andra* från Guds väg, vi skola öka åt dem straff på straff, emedan de åstadkommo förderf.

91. Och en dag skola vi resa upp ibland hvarje folk ett vittne från dem sjelfva, emot dem, och vi skola bringa dig såsom ett vittne emot desse *). Och vi hafva till dig nedsändt Boken **), till upplysning på allting, och vägledning och barmhertighet och ett gladt bådskap åt de rättrogne.

92. Sannerligen anbefaller Gud rättvisa och välgörenhet och gåfvor till anförvandter: och Han förbjuder brottslighet och orättvisa och våld: Han förmanar eder, på det J mågen blifva erinrade.

93. Och uppfyller Guds förbund, då J ingån i förbund: och ej mågen J bryta edra eder efter deras bestyrkande, och när J tagit Gud till vittne öfver eder; ty Gud vet hvad J gören.

94. Och ej mågen J vara liksom hon hvilken tillintetgör sin spånad, igenom att lösa upp den sedan den varit stark [275]), så att J hållen bedrägligt hvad J svärjen emellan eder, derföre att ett folk är starkare än ett annat folk [276]): Gud blott

*) Mohammed emot Araberne.

**) Koran.

275) Några kommentatorer hålla före, att bilden är hemtad från en viss qvinna i Mecka, som upplöste om natten, hvad hon spunnit om dagen. Se *Marracci.*

276) Originalets ord أمة (Ummah) betyder *"ett folk," "en nation," "en folkmängd,"* huru stor som helst. Koreischerne voro anklagade att ej stå fast vid sina öfverenskommelser,

pröfvar eder derigenom; och visserligen skall Han göra tydligt för eder uppståndelsens dag, det hvarom J tvistaden.

95. Om Gud behagat, visserligen skulle Han gjort eder bekännare af en enda lära; men Han låter hvem Han vill gå vilse, och Han vägleder hvem Han vill; dock skolen J sannerligen förhöras beträffande hvad J gjorden.

96. Och ej mågen J hålla bedrägligt hvad J svärjen emellan eder, att foten ej må halka sedan den varit fast, och J ej mågen smaka det som är ondt *), emedan J vändt bort från Guds väg, och J ej mågen lida ett svårt straff **).

97. Och ej mågen J bortbyta Guds förbund mot ett ringa pris; ty hvad som är hos Gud, är bättre för eder, om J visten *det*.

98. Hvad som är hos eder skall förgås; men hvad som är hos Gud är beståndande: och sannerligen skola vi gifva dem som äro ståndagtige, deras belöning enligt det bästa de gjorde.

99. Eho som handlar rättfärdigt, vare sig man eller qvinna, och som är rättrogen, vi skola visserligen upplifva denne till ett sällt lif, och gifva dem deras belöning enligt det bästa de arbetade.

100. Och när du läser Koran, tag då din tillflykt till Gud, emot den stenade djefvulen [277]):

så snart de märkte att fienderne till deras bundsförvandter blefvo öfverlägsne. Se *Sale*.

*) I denna verlden.

**) Uti det tillkommande lifvet.

[277]) Då Mohammed en dag läste Koran, undföll honom, till de närvarandes stora förargelse, en gruflig hädelse, som han ursäktade med att säga: att satan ingifvit honom den. Uti 22:dra kap:t göres ytterligare allusion på denna tilldragelse. Se *Sale*.

101. Ty han har ingen magt öfver dem som tro och på sin Herra förtrösta.

102. Hans magt *sträcker sig* blott öfver dem som taga honom till beskyddare, och hvilka gifva likar till Gud.

103. Och när vi sätta en vers i stället för en annan vers *) — Gud vet bäst hvad Han nedsänder — säga de: du är blott en diktare: nej, men största delen af dem förstå ej.

104. Säg: den helige anden **) har bragt den ***) ned från din Herra med sanning, att Han må styrka dem som tro, och till en vägledning och gladt bådskap åt de rättrogne.

105. Och sannerligen veta vi att de skola säga: *det är* blott en man *som* lärer honom †). Dens tungomål hvilken de falskt uppgifva, är främmande [278]), och detta är det tydliga arabiska tungomålet.

*) Några af Korans verser, sedan de tjenat till efterrättelse för en tid, blefvo dels uteslutne, dels gjorde ogilltige genom andra.

**) Gabriel. Se not. 33.

***) Korans uppenbarelser.

†) Att sammansätta Koran.

[278]) Profetens landsmän, hvilka ej satte tro till hans uppenbarelser, påstodo, att han hade någon eller några som biträdde sig i Korans sammansättning. De voro dock ej öfverens om, hvilka desse personer voro: ett halft dussin, af olika nationer och trosbekännelser, hafva blifvit uppgifne. Af profetens svar i texten inhemtas dock, att den misstänkte personen ej var *Arab: hans tungomål*, heter det, *är främmande.* Originalets ord أعجمي (Adjamiyun) har hos Araberna samma betydelse som ordet "*barbar*" hade hos forntidens Greker och Romare; d. v. s. att under denna benämning inbegripas alla folk hvilka ej voro Araber genom födsel. Isynnerhet menas dermed *en man född i Persien.* Detta tyckes vara ett godt stöd för deras mening, hvilka

106. Sannerligen, de som icke tro på Guds tecken, dem skall Gud ej vägleda; och de skola lida ett plågsamt straff.

107. Blott de som ej tro på Guds tecken uppdikta lögn; och de äro lögnare.

108. Eho som förnekar Gud efter sin tro — undantagen den som blifver tvingad och hvars hjerta tryggar sig vid tron — men eho som öppnar *sitt* bröst för otron, på dem varder Guds vrede; och de skola lida ett svårt straff.

109. Detta emedan de älskat det verldsliga lifvet högre än det tillkommande, och att Gud ej vägleder de otrogna menniskorna.

110. Desse äro de hvilkas hjertan, hvilkas hörsel och hvilkas syn Gud förseglat; och de äro de försumlige: det är ej tvifvel på, att uti det tillkommande lifvet de varda de lidande.

111. Men sannerligen är din Herre, beträffande dem som utflyttat från sina hem, efter att de utstått förföljelse och sedan kämpat *) och varit ståndagtige, sannerligen är din Herre derefter benägen att öfverse, barmhertig [289]).

112. En dag skall hvarenda själ framkomma att föra talan för sig sjelf, och hvarenda själ skall få fullt godtgjordt hvad hon arbetat, och de skola ej lida orätt.

hålla före, att den person som af de otrogne ansågs för Mohammeds medhjelpare, var en Persian, af god härkomst, vid namn Salman, som, efter att under sina resor hafva samlat ett betydligt kunskapsförråd, ankom till Arabien, antog Islam och blef en af profetens förtrogne rådgifvare.

*) Till religionens försvar.

[279]) Uti denna vers är fråga om sådane personer hvilka blifvit tvingade att öfvergifva Islam, men hvilka återvände till densamma, så snart de kunde undandraga sig förtrycket.

113. Gud framställer till bild en stad *) som var i säkerhet, fullkomligt lugn, till hvilken kommo dess förnödenheter i öfverflöd, från alla håll, men som blef otacksam för Guds välgerningar, hvarföre Gud lät den vidkännas den svåraste hungersnöd, och förskräckelse, i och för hvad de gjorde.

114. Och nu har en apostel af dem sjelfva kommit till dem, men de hafva gjort honom till lögnare, derföre skall straffet hemsöka dem i deras orättfärdighet.

115. Spiser af det tillåtna goda hvarmed Gud försörjt eder; och varer tacksamme för Guds välgerningar, om det är Honom J tjenen.

116. Han har förbjudit eder *förtära* blott det som är sjelfdödt och blod och svinets kött, och det öfver hvilket något annat namn än Guds blifvit åkalladt: men eho som af nöden tvingas, *och* ej *gör det* af uppstudsighet, eller *lust till* öfverträdelse, i sanning är Gud benägen att öfverse, barmhertig.

117. Och ej mågen J säga sådant hvaruti edra tungor yttra en lögn, *såsom:* detta är tillåtet och detta är förbjudet; på det J mågen pådikta Gud lögn; ty de som pådikta Gud lögn, skola ej hafva framgång:

118. En ringa njutning *må de hafva* **) och *härefter är beredt* åt dem ett plågsamt straff.

119. För dem som äro Judar förbjödo vi hvad vi omnämnt för dig förut: och vi voro ej orättvise emot dem; men de förforo orätt mot sina egna själar.

120. Och sannerligen är din Herre, beträffande dem som göra det ondt är af okunnighet, och

*) Mecka.

**) Uti denna verlden.

hvilka ångra sig efteråt och bättra sig, sannerligen är din Herre derefter benägen att öfverse, barmhertig.

121. Abraham var visserligen lärans öfverhufvud, undergifven Gud, renlärig, och var icke bland afgudadyrkarne *);

122. Tacksam för Hans **) välgerningar: *Gud* utvalde honom, och styrde honom på en rätt väg.

123. Och vi gåfvo honom godt i denna verlden; och sannerligen varder han uti det tillkommande lifvet ibland de rättfärdige ***).

124. Och sedan hafva vi i uppenbarelse sagt till dig: följ Abrahams lära, *han var* renlärig; och han var ej ibland afgudadyrkarne.

125. Sabbaten blef blott instiftad för dem som tvistade derom [280]); och sannerligen skall din Herre dömma emellan dem uppståndelsens dag, uti det hvarom de tvistade.

126. Kalla till din Herras väg med vishet och ett fogligt förmanande, och motsäg dem med saktmodighet; ty din Herre känner hvem som irrar från Hans väg; och Han känner dem som äro vägledde.

127. Och om J utöfven hämnd *mot någon*, straffer *honom* med lika mycket ondt som blifvit

*) Detta är ställdt till Meckanerne, hvilka påstodo, att de, och ej Mohammeds lärjungar, följde Abrahams religion.

**) Guds.

***) Det vill säga: hans plats skall blifva ibland de rättfärdige.

280) Här menas Judarne, hvilka, enligt profetens påstående, blefvo befallde af Mose att hålla helig fredagen (den dagen som firas af Mohammedanerne) men hvilka vägrade och valde sabbatsdagen, derför att Gud på den dagen hvilade efter sitt skapelse-verk. Alltså blefvo de befallde att på det strängaste hålla helig den dagen som de hade valt. Se *Marracci* och *Sale*.

eder tillfogadt; men om J tåligt fördragen, sannerligen är detta bättre för dem som tåligt lida.

128. Var alltså tålig: dock *gagnar dig* ej ditt tålamod, utom genom Gud: och ej må du sörja öfver dem *), ej heller må du vara ängslig för det som de stämpla; ty Gud är med dem som frukta Honom, och dem som väl göra.

XVII KAPITLET.

Den nattliga färden [281]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Prisad vare Han som öfverförde sin tjenare om natten, från det fridlysta templet till det mer

*) De otrogne.

281) Detta kapitel kallas af några: *Israels barn.* Historien utsätter Mohammeds vidtbekanta nattliga färd, till året före Hegiran. En del af de Mohammedanske skriftlärde anse den för en dröm, eller syn hos deras profet; andre äro deremot af mening, att han verkligen sjelf verkställde den. Profeten påstod, att en natt då han lagt sig att sofva utanför Mecka, emellan de båda bergen Safa och Meruah, erkeengeln Gabriel kom till honom, medförande det silfvergråa stoet Al Borak, hvars lopp var så hastigt, att intet öga kunde följa det. Gabriel tillsade profeten att stiga upp derpå; detta var ej väl skedt, förr än de foro af, och nästa ögonblick voro de i Jerusalem. Här sammanträffade profeten, uti templet, med Abraham, Mose och Jesus, jemte hvilka han förrättade bönen; hvarefter resan fortsattes, genom omätliga rymder, till de sju himlarne. Gabriel var hans anförare och skaffade honom tillträde på alla ställen. Uti första himmeln lyckönskades han af menniskoslägtets fader,

aflägsna templet *), hvars omkrets vi hafva välsignat, på det att vi skulle visa honom *några* af våra tecken; ty Han är den Hörande, den Seende.

2. Och vi gåfvo Mose Skriften, och förordnade henne till en vägledning åt Israels barn, sägande: J mågen ej taga någon beskyddare, utom mig,

3. Afkomlingar [282]) af dem vi buro *i arken* med Noach: sannerligen var han en tacksam tjenare.

4. Och vi sade bestämdt till Israels barn uti Skriften: sannerligen skolen J göra ondt på jorden

Adam; uti den andra, af Jesus och Johannes; uti den tredje, af Joseph; uti den fjerde, af Henoch; uti den femte, af Aaron; uti den sjette, af Mose; och uti den sjunde, af Abraham. Ifrån sjunde himmelen framträngde han i paradiset, ända intill det sista trädet, som är så ofantligt stort, att en enda af dess frukter är tillräcklig att lifnära en hel dag alla jordens kreatur. Efter att hafva tagit i ögonsigte alla märkvärdigheterna uti detta salighetens hemvist, gick Mohammed att besöka det heliga huset, dit de himmelske andarne vallfärdas, att tillbedja. Sjuttio tusen englar sjunga der alla dagar den Högstes lof, utan att de samma någonsin dit inkomma tvenne gånger. Mohammed genomfor derefter ånyo ofantliga himmelsrymder, oceaner af ljus, intill dess han framkom till Guds thron, der han emottog föreskriften om de fem bönestunderna hans trosbekännare hafva att iakttaga hvarje dag. Försedd härmed, återvände han till jorden, hvarest Al Borak nedsatte honom på samma ställe han lemnat några timmar förut. Sådan är i korthet, denna dikt, hvilken Mohammed påfann, säges det, för att helga det nya bönesättet uti sin religion. Se *Abu'l'feda*, *d'Herbelot*, Mohammeds Lefv. Beskr. af *Savary*, m. fl.

*) Det vill säga: från Meckas tempel till Jerusalems.

282) Sambandet emellan detta och det föregående är otydligt för begreppet. Ordställningen ofvanföre, hvilken är ordagrann, tolkas sålunda: att menniskorna ej måga taga till beskyddare afkomlingar af Noach; d. v. s. att de ej måga vända sig med sin dyrkan till de dödlige. Andra tydningar mena att originalets ord står uti accusatif casus, i stället för vocativus, och att det bör lyda: o, J afkomlingar af Noach! etc.

tvenne gånger [283]), och J skolen uppblåsas af stort högmod.

5. Och när förutsägelsen slog in den första af de båda *gångerna,* sände vi emot eder våra tjenare, begåfvade med väldigt hjeltemod *), och de ransakade midt ibland edra boningar; och förutsägelsen var uppfylld.

6. Derefter återgåfvo vi eder öfverlägsenhet [284]) öfver dem, och gåfvo eder tillväxt i rikedomar och barn, och vi gjorde eder till ett talrikare folk; *sägande:*

7. Om J väl gören, mot edra egna själar gören J väl; och om J gören ondt, *är det* emot dem. Och när den sista förutsägelsen slog in, *sände vi fiender emot eder,* att de skulle bringa sorg öfver edra ansigten, och inträda i templet, liksom de dit inträdde första gången, och att de skulle i grund förstöra hvad de inkräktat [285]).

[283]) Deras första öfverträdelse var, att de förkastade hvad Lagen bestämde, att de togo lifvet af Esaiah, och att de kastade Jeremiah i fängelse: och den andra, att de dräpte Zacharias och Johannes döparen, samt att de påstodo sig hafva dräpt Jesus. Se *Marracci* enl. Korans kommentatorer.

*) Desse voro Goliath, eller den Assyriske Sennacherib, eller Nebuchadnezar. Ibidem.

[284]) Antingen derigenom att låta David döda Goliath, eller igenom Sennacheribs nederlag, eller derigenom att de på återtåget från den Babyloniska fångenskapen, hade åtskilliga fördelar öfver sina fiender. Ibidem.

[285]) Några hålla före att den armé som här menas, anfördes af Nebuchadnezar; men andre påstå att det är fråga om Perserne hvilka denna andra gång lade Judarne under sig, genom en af Alexanders efterträdare i Babylon. *Sale* anmärker kommentatorernes okunnighet uti gamla historien, och yttrar, som det tyckes, med mycket skäl, att stället väl kan åsyfta Jerusalems förstöring af Romarne.

8. Det kan hända att eder Herre varder barmhertig emot eder *härefter;* men om J återvänden *att synda,* skola vi återvända *att straffa:* och vi hafva förordnat helvite till fängelse åt de otrogne.

9. Sannerligen vägleder denna Koran till den *väg* som är rättast, och bebådar de rättrogne,

10. Hvilka göra goda verk, att de skola få en stor belöning;

11. Och att de som icke tro på det tillkommande lifvet vi hafva beredt åt dem ett plågsamt straff.

12. Menniskan bönfaller om ondt liksom hon bönfaller om godt *); ty menniskan är hastig.

13. Vi hafva förordnat natten och dagen till tvenne tecken; och vi utplåna nattens tecken, och göra dagens tecken lysande, att J mågen söka erhålla öfverflöd **) af eder Herra, och att J mågen känna årens tal och beräkningen *af tiden:* och allting hafva vi tydligt förklarat och utredt.

14. På hvarje menniska hafva vi fästat dess öde [286]) vid dess hals; och vi skola bringa fram till henne

*) Det vill säga: hon vet ej sitt eget bästa.

**) Medelst arbete om dagen.

[286]) Enligt kommentatorernes påstående, liksom en kedja som hon ej kan göra sig fri ifrån. Betydelsen af ordet hvilket blifvit öfversatt *"öde,"* är gifven uti not. 182. Uti den historiska Inledningen till denna öfversättning, hafva vi sett, att den orthodoxa läran undervisar Mohammedanerne, att tro på ett oundvikligt öde, och att Gud är upphofvet till allt hvad som sker, godt eller ondt. Sekter hafva emedlertid sprungit upp, hvilka ej antagit denna lära i hela dess vidd. Ibland dessa hafva funnits de, hvilka förnekat att Gud är upphofvet till ondt, och hvilka, erkännande hos menniskan en fri vilja, ansett henne sjelf för upphofvet till hvarje hennes ofall. Ehuru den allmänna syftningen i Koran visserligen är enlig med den orthodoxa läran, finnas dock ställen i samma bok, på hvilka nyssnämnde sekter kun-

henne uppståndelsens dag en bok, som skall möta henne öppnad. *Och det skall sägas:*

15. Läs din bok *); i dag är din egen själ tillräcklig att uppgöra din räkning.

16 Eho som blifver vägledd, endast för sin egen själ blifver han vägledd; och eho som går vilse, han irrar blott emot densamma; och den som är lastad skall ej bära en annans börda. Vi hafva ej straffat *något folk,* intill dess vi sändt *med varning* ett sändebud.

17. Och då vi ville förstöra en stad, gåfvo vi befallning till dem som der lefde försoffade i öfverflöd, *att bättra sig;* men de framforo deri ogudaktigt, alltså blef ordet rättvist afsagdt öfver den *staden;* och vi förstörde den i grund.

18. Huru många slägter vi hafva tillintetgjort efter Noach! ty sina tjenares synder din Herre tillräckligt känner *och* ser.

19. Den som väljer det förgängliga lifvet, vi skola gifva honom deri på förhand hvad vi behaga, till hvem vi vilja, och sedan skola vi anvisa honom helvite, der han skall brännas, föraktad, förkastad.

20. Men ho som väljer det tillkommande lifvet oeh sträfvar dit med sina bemödanden, och är rättrogen, dessas arbete skall blifva väl emottaget.

na hafva grundat sin tro; t. ex. den 81 versen i 4:de kapitlet, som börjar så: *"Hvad godt som händer dig, o men-"niska! kommer från Gud; och hvad ondt som träffar "dig, kommer från dig sjelf."*

*) Här är fråga om boken uti hvilken hvarje menniska skall finna sina gerningar upptecknade, och som skall framhafvas den yttersta dagen. Se den hist. Inledn.

21. Åt alla skola vi gifva, både åt de förre och de sednare, af din Herras gåfva *); ty icke skall din Herras gåfva blifva förnekad *någon.*

22. Se huru vi låtit några af dem öfverträffa andra **)! men visserligen *varder i* det tillkommande lifvet, högre grader och större företräde ***).

23. Ej må du tillsätta jemte Gud en annan gud, att du ej må blifva föraktad, bedragen.

24. Din Herre har befallt, att J ej mågen dyrka någon, utom Honom; och att göra godt mot föräldrar; antingen den ena af dem, eller båda, uppnå ålderdomen hos dig; och ej må du säga till dem: fy! ej heller knota på dem; utan tala till dem ett mildt språk.

25. Och var dem undergifven af medlidsamhet; och säg: o Herre! var barmhertig emot dem, emedan de uppfödde mig späd.

26. Eder Herre känner hvad som är i edra själar. Om J ären rättsinnade,

27. Sannerligen är Han nådig mot dem som uppRigtigt omvända sig till Honom.

28. Och gif anförvandten hvad honom tillkommer †), och den fattige och den vägfarande; men ej må du förstöra dig i slöseri;

29. Ty slösarne äro djeflarnes bröder; och djefvulen vardt otacksam emot sin Herra:

30. Men om du drager dig undan från dem, i afbidan på den barmhertighet som du hoppas från din Herra ††), tala då till dem ett vänligt språk.

*) Det vill säga: af timligt godt.

**) Uti verldsliga förmåner.

***) I de gudfruktiges belöning.

†) Det vill säga: vänskap och biträde i nödens stund.

††) Dermed menas, att om en persons närvarande omständigheter ej äro sådane, att han kan dela med sig något af sina

31. Och ej må du låta din hand vara bunden vid din nacke, ej heller må du utsträcka henne hela längden *), att du ej må blifva tadlad, uttröttad.

32. Sannerligen gifver din Herre riklig, eller knapp, försörjning till hvem Han behagar; ty sina tjenare Han *både* känner *och* ser.

33. Och ej mågen J förgöra edra barn af fruktan för nöd **); vi skola försörja både dem och eder; ty deras dräpande är en stor synd.

34. Och ej mågen J komma vid otukt, ty den är brottslig, och det är en elak väg.

35. Och ej mågen J dräpa menniskan, som Gud förbjudit *att dräpa,* utom med rätta: och eho som blifver orättvist dräpt, sannerligen hafva vi gifvit hans närmaste anförvandt magt *att kräfva hämnd,* men ej må han gå för långt i dråpet; ty han är understödd ***).

36. Och ej mågen J komma vid den faderlöses egendom, om icke för att förbättra den, intill dess han uppnår sin stadgade ålder: och uppfyller förbundet; ty förbundet skall granskas.

37. Och uppfyller måttet då J mäten, och väger med rigtiga vågskålar: detta är bättre och förmånligare till upplysning.

ägodelar till andra, han då väntar med sin gifmildhet, tills de blifva förbättrade.

*) En poetisk bild på girighet och slöseri.

**) Se not. 164.

***) Af lagen, nemligen. Meningen är, att den som fått rättighet att kräfva hämnd, kan taga lifvet af mördaren, eller nöja sig med böters emottagande; men att han ej har rättighet att förut pina delinqventen, eller att i stället för den skyldige dräpa någon annan af slägten.

38. Och ej må du följa sådant hvarom du ej har kunskap *); ty hörseln och synen och hjertat, allt detta varder granskadt.

39. Och ej må du gå högmodigt på jorden; ty du skall hvarken trycka hål i marken, ej heller skall du nå bergen i höjd.

40. Allt detta är ett ondt, inför din Herra vederstyggligt.

41. Detta är af den visdom din Herre uppenbarat för dig; alltså må du ej tillsätta jemte Gud en annan gud, att du ej må blifva kastad i helvite, bestraffad, förkastad.

42. Har eder Herre utvalt åt eder söner, och *sjelf* tagit döttrar ibland englarne **)? Sannerligen yttren J ett gräsligt tal.

43. Vi hafva visserligen förklarat *sanningen* i denna Koran, på det de må draga sig till minnes, men det blott ökar hos dem *begäret till* flykt *derifrån*.

44. Säg: om det vore jemte Honom ***) gudar, som J sägen, se! visserligen skulle de söka sig väg till thronens innehafvare.

45. Prisad vare Han! och högt, oändligt upphöjd öfver hvad de yttra!

46. Honom prisa de sju himlarne och jorden och eho som är uti dessa; och ingenting finnes som icke firar Hans lof; men J förstån icke deras lofoffer: sannerligen är Han mild, barmhertig.

47. Och då du läser Koran nedfälla vi, emellan dig och dem som ej tro på det tillkommande lifvet, en osynlig slöja.

*) Det vill säga: ej sätta tro till läror och berättelser om hvilkas sannfärdighet du ej kan öfvertyga dig.

**) Detta är ställdt till Meckanerne. Se not. 41.

***) Gud.

48. Och vi lägga ett täckelse på deras hjertan, att de ej må förstå den, och i deras öron en tyngd.

49. Och då du uti Koran nämner din Herre ensam, vända de ryggen till, flyende.

50. Vi känna väl till hvad *ändamål* de lyssna då de höra på dig, och när de hemligen öfverlägga, då de orättfärdige säga: J följen blott en bedårad man.

51. Se vid hvad de likna dig! men de fara vilse; och de äro ej mägtige att finna skäl *emot dig*.

52. Och de säga: huru! då vi äro blifne ben och stoft, månne, i sanning, vi skola uppväckas ett nytt kreatur?

53. Svara: voren J än sten, eller jern, eller ett kreatur som syntes eder än mera underbart *). De skola säga: hvem skall återbringa oss *till lifs?* Svara: Han som skapat eder första gången: och de skola runka på sina hufvuden mot dig, och säga: när inträffar det? Svara: kanhända är det nära.

54. En dag skall Han **) kalla eder, och J skolen svara med Hans lof, och tänka att J dröjt blott föga ***).

55. Och säg till mina tjenare, att de tala med saktmod †): i sanning utsår satan oenighet ibland dem; ty satan är en uppenbar fiende till menniskan.

56. Eder Herre känner eder bäst; om Han vill, varder Han mot eder barmhertig, eller, om Han vill, straffar Han eder; och vi hafva ej sändt dig till vaktare öfver dem.

*) Efter orden: *en produkt af det som vore stort uti edra bröst.*

**) Gud.

***) I grafvarne; eller, i verlden.

†) Till de otrogne, i ämnen som röra religionen, för att ej förbittra dem.

57. Din Herre väl känner eho som är i himlarne och på jorden [287]). Och sannerligen hafva vi upphöjt några af profeterna öfver andra; och vi gåfvo David psalmerna.

58. Säg: kaller på dem J inbillen eder *vara gudar*, utom Honom, men de skola ej förmå borttaga det onda från eder, ej heller förändra *det*.

59. De hvilka J åkallen *) söka att komma nära sin Herra, *täfla om* hvilken af dem *skall komma Honom* närmast, och de hoppas på Hans barmhertighet, och frukta Hans straff; ty din Herres straff är fruktansvärdt.

60. Det finnes ingen stad utan att vi skola förstöra honom innan uppståndelsens dag, eller hemsöka den med ett svårt straff: detta är skrifvet i boken.

61. Och ingenting afhöll oss ifrån att sända underverk *med dig*, om icke att företrädarne *till eder* gjort dem till lögn: vi gåfvo Tzamud kamelinnan ögonskenlig, och de tillfogade henne ondt: och vi sände ej underverk, om icke för att ingifva förskräckelse.

62. Och *kom ihåg* då vi sade till dig: sannerligen omfattar din Herre menniskorna **). Och vi hafva ej förorsakat synen [288]) som vi visade dig,

[287]) Och kan välja hvem Han behagar till sitt sändebud. Detta är svar på Koreischernes invändning, att Mohammed var ett öfvergifvet fader- och moderlöst barn, och hans anhängare en hop nakna och hungriga tiggare. *Sale* enligt Al Beidawi.

*) Här är fråga om sådana föremål för menniskornas dyrkan, hvilka finnas inom den osynliga verlden, såsom t. ex. englarne; och ej om liflösa afgudabeläten.

**) Med sin magt och kunskap.

[288]) De utaf de lärde, hvilka påstå, att den nattliga färden ej var annat än en dröm eller syn, hos deras profet, anse detta

och det uti Koran förbannade trädet, om icke till ett trätofrö åt menniskorna, och att ingifva dem förskräckelse; men det skall blott föröka i högre grad deras ondska.

63. Och då vi sade till englarne: tillbedjer Adam; och de tillbådo: utom Iblis, som sade: skall jag tillbedja honom som Du skapat af jord?

64. Han tillade: huru! är det denne som Du hedrat framför mig? I sanning, om Du gifver mig anstånd intill uppståndelsens dag, skall jag visserligen underkufva hans afkomma, på få när.

65. Sade *Herren:* vik bort; och ho ibland dem som följer dig, sannerligen *varder* eder lön helvite, en full lön!

66. Och bedrag med din röst den du förmår ibland dem, och fall på dem från alla håll med ditt hästfolk och ditt fotfolk *), och blif delagtig uti deras ägodelar och deras barn, och gif dem löften: dock skall ej satan gifva dem annat än bedrägliga löften:

67. Men mina tjenare, öfver dem skall du ej hafva magt; och din Herre är tillräcklig till beskyddare.

ord, och det tyckes med skäl, såsom en bekräftelse på sin mening. (Se not. 281).

Likasom profeten säger ofvanföre, att hans nattliga färd skulle blifva *ett trätofrö*, eller *en frestelse* (originalets ord kan nemligen antaga den ena så väl som den andra betydelsen) så skulle Zackums-trädet blifva, hvilket han låter uppväxa från botten af helvitet; ty de otrogne gjorde den invändningen emot honom, att ett träd ej kunde växa på ett ställe hvarest stenar förtärdes af lågorna. Om detta träd förekommer mera uti 37:de kapitlet. Se *Marracci* enligt Djalalo'ddin.

*) Det vill säga: med alla afgrundens legioner.

68. Eder Herre är den som framdrifver åt eder skeppen i hafvet, att J mågen söka erhålla utaf Hans öfverflöd; ty Han är mot eder barmhertig.

69. Och då ett ofall träffar eder på sjön, bortvika de *falske gudar* hvilka J åkallen, men icke Han: och då Han fört eder i säkerhet till land, undandragen J eder *Honom;* ty menniskan är otacksam.

70. Åren J då säkre, att Han ej skall sänka jordens yta under eder, eller, att Han ej skall sända på eder en sandhvirfvel *)? Då skolen J ej finna åt eder beskyddare:

71. Eller, ären J säkre, att Han ej skall komma eder att återvända dit en annan gång, och sända på eder en våldsam vind, och dränka eder, för det J varit otacksamme? Då skolen J derunder ej finna åt eder emot oss någon försvarare.

72. Vi hafva, i sanning, hedrat Adams barn, och burit dem till lands och sjös **), och gifvit dem näring af de goda tingen, och vi hafva gifvit dem ett högt företräde framför många af dem vi skapat.

73. En dag skola vi kalla alla menniskor jemte deras hufvudmän ***). Och ho till hvilken dess bok varder gifven i dess högra hand, de skola läsa sin bok †), och de skola ej lida orätt en hårsmån.

74. Men den som varit blind i denna *verlden,* han skall blifva blind i det tillkommande lifvet, och irra längst från *frälsningens* väg.

*) Originalets ord betyder: en vind som kringdrifver grus: mången karavan har blifvit begrafven i öcknen af en sådan orkan.

**) På hästar, kameler, åsnor och skepp.

***) Det vill säga, enligt någres tydning: de åtskilliga religionssekternes stiftare.

†) Med fröjd.

75. De[289]) voro ju, i sanning, nära att förföra dig från hvad vi för dig uppenbarat, att du måtte pådikta oss något annat: då skulle de visserligen tagit dig till vän.

76. Och om vi icke stärkt dig, visserligen hade du varit nära att luta mot dem något litet.

77. Då, i sanning, skulle vi låtit dig smaka lifvets straff, och dödens straff; och sedan skulle du icke funnit åt dig någon hjelpare emot oss.

78. Och de voro ju, i sanning, nära att förmå dig lemna landet *), att de måtte utdrifva dig derifrån; men då skulle de dröjt efter dig blott föga:

79. Såsom stadgadt var för dem af våra apostlar, hvilka vi sändt före dig; och du skall ej finna förändring uti vår lag.

80. Förrätta bönen vid solens nedgång, intill nattens första mörker, och i dagningen läsning *ur Koran;* ty dagningens läsning är bevittnad [290]).

81. Och vaka *något* af natten dermed, såsom en öfverloppsgerning för dig: kanhända att din Herre må uppväcka dig till ett ärofullt rum.

[289]) De otrogne, nemligen, hvilka bådo profeten att han skulle rätta sig i några delar efter deras tro, så skulle de antaga hans lära. Kommentatorerne äro ej öfverens om den särskilfa tilldragelse som här åsyftas. En del förmoda att det är fråga om Tayefs befolkning, hvilken sökte att betinga sig vissa villkor för sin omvändelse. Se den histor. Inledn.

*) Här är fråga om ett anslag af profetens fiender, hvilka sökte narra honom att öfvergifva sin fristad i Medina, för att blifva honom qvitt.

[290]) Af menniskans skyddsenglar, hvilka, enligt någres förmenande, aflösa hvarandra den tiden på dygnet; eller också, af de englar hvilkas befattning det tillhör att förändra natten till dag. *Sale* enl. Al Beidawi.

82. Och säg: o Herre! inför mig den rätta ingången, och utför mig den rätta utgången [291]), och gif mig från Dig en bispringande magt.

83. Och säg: sanningen är kommen, och lögnen har försvunnit; ty lögnen är fåfäng.

84. Vi nedsända af Koran det som är ett läkemedel och en barmhertighet åt de rättrogne; men det skall blott öka de orättfärdiges trolöshet.

85. Då vi visa oss nådige emot menniskan, drager hon sig undan och aflägsnar sig *från oss;* och när ondt drabbar henne, blifver hon förtviflad.

86. Säg: hvar och en handlar på sitt sätt; men eder Herre känner den som leder bäst på *Hans* väg.

87. De skola fråga dig om anden *); svara: anden *tillkom* på min Herres befallning; och den kunskap J fått, är blott obetydlig.

88. Om vi behagade, sannerligen skulle vi utplåna hvad vi uppenbarat för dig, och då skulle du ej deri finna någon biträdare åt dig emot oss,

89. Om icke genom din Herras barmhertighet; ty Hans nåd emot dig har varit stor.

90. Säg: sannerligen, om menniskorna och andarne församlade sig för att frambringa *något* likt denna Koran, skulle de ej frambringa dess likhet, äfven om de vore hvarandras hjelpare.

91. Vi hafva, i sanning, förklarat för menniskorna i denna Koran alla slags liknelser, och stör-

[291]) Utom den allmänna betydelsen hvari dessa ord kunna tagas, hafvande afseende på en menniskas död (d. v. s. ingång i grafven) och uppståndelse, anses stället synnerligast åsyfta profeten sjelf; och kommentatorerne säga, att han uppmanades så bedja, för ett segerrikt intåg uti Mecka, då han gick att eröfra staden, och för en oskadd utgång derifrån. Se *Marracci* enl. Djalalo'ddin.

*) Här menas dermed menniskans själ.

sta delen menniskor förkastar *den* blott af otacksamhet.

92. Och de säga: aldrig skola vi sätta tro till dig, tills du låter en källa uppspringa åt oss ur jorden *);

93. Eller du får en trädgård med palmer och drufvor, midt igenom hvilken du låter floder hoptals rinna fram;

94. Eller du låter himmelen falla på oss i stycken, såsom du gifvit ut; eller du framställer Gud och englarne såsom borgen **);

95. Eller du får ett hus af guld; eller du uppstiger på en stege i himmelen: och aldrig skola vi sätta tro till din uppstigning, tills du låter nedkomma till oss en bok som vi kunna läsa ***). Svara: prisad vare min Herre! är jag väl annat än en menniska, en apostel?

96. Och ingenting hindrar menniskorna ifrån att tro, då den rätta vägledningen kommit till dem, om icke att de säga: har Gud sändt en menniska såsom apostel?

97. Säg: om englarne gingo omkring trygge på jorden, visserligen skulle vi nedsändt till dem, från himmelen, en engel såsom sändebud.

98. Säg: Gud är tillräcklig till vittne emellan mig och eder; ty sina tjenare Han *både* känner *och* ser.

*) Detta underverk, äfvensom de efteråt uppräknade, begärde Koreischerne att Mohammed skulle verkställa, såsom bevis på sin guddomliga sändning.

**) För din sannfärdighet.

***) De ville hafva ett materielt bevis på hans uppstigande, och ej nöja sig med hans blotta försäkran, hvilket de fingo lof att göra, i fråga om den nattliga färden.

99. Den Gud vägleder, han är rätt vägledd: och åt dem Han låter gå vilse, skall du ej finna beskyddare, utom Honom. Uppståndelsens dag skola vi hopsamla dem, *krypande* på sina ansigten, blinde och dumbe och döfve: deras boning varder helvite; så ofta det utsläckes, skola vi öka åt dem lågan.

100. Detta skall blifva deras lön, emedan de icke trott på våra tecken, och hafva sagt: huru! då vi äro blifne ben och stoft, månne, i sanning, vi skola uppväckas till ett nytt kreatur?

101. Hafva de icke betänkt, att Gud som skapat himlarne och jorden, är mägtig att skapa deras likar? Han har utfäst för dem en gifven tid, derpå är ej tvifvel: men de orättfärdige förneka *det* blott af otacksamhet.

102. Säg: om J haden i edert våld min Herras barmhertighets skatter, se! visserligen skullen J afhålla eder ifrån *att röra dem,* af fruktan för utgift; ty menniskan är girig.

103. Redan gåfvo vi, i sanning, Mose nio uppenbara underverk [292]). Och fråga Israels barn då han kom till dem *), och Pharao sade till honom: o Mose! sannerligen anser jag dig vara bedårad.

104. Han svarade: visserligen vet du att ingen nedsändt dessa klara bevis, utom himlarnes och jordens Herre; och jag anser dig, o Pharao! såsom förlorad.

[292]) Det vill säga: förmågan att verkställa nio underverk. Dessa voro: att han förvandlade sin staf till en orm, att han gjorde sin hand hvit, att han frambragte gräshoppor, löss, grodor och blod, att han delade i tu det röda hafvet, att han bragte fram vatten ur klippan och att han skakade berget Sinai öfver Israels barn. Se *Marracci* och *Sale.*

*) Det vill säga: om hvad som tilldrog sig då han kom till dem.

105. Och han ville utdrifva dem *) ur landet, men vi dränkte honom och alla dem som voro med honom.

106. Och vi sade derefter till Israels barn: bebor J landet; men då det tillkommande lifvets löfte kommer *att uppfyllas*, skola vi bringa eder *till doms* en blandad hop. Och med sanning hafva vi nedsändt den **); och med sanning har den nedkommit: och vi hafva ej sändt dig annat än såsom en bebådare af glädje och en hotande förmanare.

107. Och vi hafva delat Koran, på det du må läsa den tid efter annan för menniskorna; och vi hafva nedsändt den i en himmelsk uppenbarelse.

108. Säg: tror derpå, eller tror icke derpå; sannerligen, de som före den fått kunskapen, då den uppläses för dem, nedfalla de på ansigtena ***) tillbedjande, och säga: prisad vare vår Herre! visserligen är ju vår Herres löfte uppfyldt!

109. Och de nedfalla på ansigtena gråtande, och det ökar deras ödmjukhet †).

110. Säg: åkaller Gud, eller åkaller den Barmhertige; hvilketdera som helst *af de namnen* mågen J åkalla, ty Han har de bästa namn ††). Och ej må du vara högljudd i din bön, ej heller må du framhviska henne, utan sök en medelväg.

111. Och säg: lofvad vare Gud som icke aflat barn, som icke har någon delägare i riket, och som icke har någon hjelpare från det förgängliga! och förhärliga Honom med att förkunna Hans storhet.

*) Pharao ville utdrifva Mose och Aaron.

**) Koran.

***) Bokstafligen: hakorna.

†) Detta tyckes hafva afseende på den Ethiopiska fursten som, enligt Mohammedanernes påstående, öfvergick till Islam, hvilken står omnämnd i den hist. Inledn.

††) Se not. 192.

XVIII. KAPITLET.

Grottan [293]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Lofvad vare Gud som till sin tjenare nedsändt Boken *), och ej der inlagt hvad som är skeft, *utan*

2. Hvad som är rätt; på det Han skulle varna *de otrogne* för ett strängt straff från sig, och glädja de rättrogne, hvilka göra goda verk, att de skola få en god belöning, hvarmed de evinnerliga skola förblifva;

3. Och att Han skulle varna dem som säga: Gud har aflat barn.

4. De hafva ej derom någon kunskap, ej heller *hade* deras fäder; gräsligt är talet som utgår från deras munnar: de yttra ej annat än lögn.

5. Kanhända skulle du gå att förstöra dig sjelf i deras fotspår **), af sorg, om de ej tro på denna nya lära.

6. Sannerligen hafva vi satt hvad som är på jorden till hennes prydnad, att vi skulle pröfva dem ***), hvem af dem som handlar bäst.

293) Grottan hvarom är fråga i detta kapitel, är den uti hvilken det påstås att de sju sofvare dolde sig. Desse voro, enligt de Mohammedanske skriftlärde, visse christne ynglingar, af en god slägt i Ephesus, hvilka, för att undandraga sig kejsar Decii förföljelse, dolde sig i en grotta, hvarest de sofvo en mängd af år. Se *Marracci* och *Sale.*

*) Koran.

**) Det vill säga: förfölja dem jemt och ständigt, för att förmå dem att antaga den nya läran.

***) Menniskorna.

7. Och vi skola sannerligen göra till förtorkadt stoft hvad som är derpå.

8. Månne du icke tror att Grottans invånare och Al Rakim [294]) voro af våra underbara tecken?

9. Då ynglingarne togo sin tillflykt till grottan, och sade: o Herre! gif oss förbarmande från Dig, och styr åt oss vårt företag till en god utgång.

10. Alltså tillslöto vi deras öron, uti grottan, för ett antal år;

11. Och sedan uppväckte vi dem, att vi skulle erfara, hvilken af de båda delarne *) bäst uträknade den tidlängd de dröjt *der*.

12. Vi skola förtälja dig deras historie med sanning. De voro ynglingar hvilka trott på sin Herra, och som vi ytterligare vägledt.

13. Och vi stärkte deras själar, då de stodo *inför domaren*, och sade: vår Herre är himlarnes och jordens Herre, vi åkalla ingen gud, utom Honom, då, i sanning, skulle vi yttra en stor lögn.

14. Desse våra landsmän som antagit gudar, utom Honom, skola de icke framhafva något klart bevis på dem? Men ho är orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud?

15. När J skiljen eder ifrån dem **), och hvad de dyrka, utom Gud, tager eder tillflykt till grot-

[294]) Kommentatorerne öfverensstämma ej om hvad som menas med detta ord. Några förmoda att det är namnet på berget, eller dalen, der grottan var belägen; andre säga, att det var namnet på sjusofvarnes hund; och åter andre, att det var en kopparplåt, eller en stentafla, ställd vid grottans öppning, hvarpå ynglingarnes namn voro inristade. *Sale.*

*) Utaf sjusofvarne sjelfve, eller af andra menniskor, hvilka voro af olika meningar om huru länge nämnde sofvare hade funnits uti grottan.

**) Ynglingarne hålla detta tal till hvarandra.

tan; eder Herre skall skänka eder sin barmhertighet, och göra edert företag lätt för eder.

16. Och du kunde hafva sett solen då hon gick upp afvika från deras grotta till högra sidan, och då hon gick ned afvika från dem, till venstra sidan, och de voro uti den rymliga delen deraf *). Detta var *ett* af Guds tecken. Eho som Gud vägleder, han är rätt vägledd; och den Gud låter fara vilse, du skall ej finna åt honom beskyddare *eller* vägvisare.

17. Och du skulle trott dem vara vakne, medan de voro sofvande; och vi läto dem vända sig på den högra sidan och på den venstra, och deras hund utsträckte sina framben i öppningen af grottan. Om du hade öfverraskat dem, sannerligen skulle du vändt bort från dem flyende, och blifvit uppfylld med förskräckelse för dem.

18. Och så uppväckte vi dem, att de skulle göra hvarandra frågor. En ibland dem upphof sin röst sägande: huru länge hafven J dröjt *här?* De svarade: vi hafva dröjt en dag, eller en del af en dag. Sade *de andre:* eder Herre vet bäst huru länge J dröjt; men sänder en bland eder med detta edert mynt till staden, och må han se hvilken der har de bästa lifsmedel, och bringa eder föda derifrån, och må han visa sig vänlig; och han skall ej upptäcka eder för någon.

19. Sannerligen, om de finge eder i sitt våld skulle de stena eder, eller återföra eder till deras lära, och då skolen J aldrig någonsin blifva lycklige.

20. Och så gåfvo vi *deras trosförvandter* kunskap om dem, att de skulle erfara att Guds löfte

är

*) Af grottan.

är sant, och att domens timme, derom är ej tvifvel *); då de tvistade emellan sig om deras sak **); och de sade: uppreser öfver dem en byggnad; deras Herre bäst känner dem. De som segrade, beträffande deras sak, sade: i sanning skola vi bygga öfver dem ett tempel [295]).

21. De skola säga: *sofvarne voro* tre, den fjerde af dem deras hund; och de skola säga: *de voro* fem, den sjette af dem deras hund, gissande om det som är förborgadt; och de skola säga: *de voro* sju, den åttonde af dem deras hund. Säg: min Herre bäst känner deras antal: icke mer än få skola känna dem.

22. Alltså må du ej tvista om dem, om icke med en klar vederläggning ***), ej heller må du rådfråga någon ibland dem †) om dem.

23. Du skall ej säga om någonting: jag går att göra det i morgon; utan att *tillägga: om* Gud vill [296]): och kom ihåg din Herra då du glömmer

*) Ty liksom desse män blifvit uppväckte till lif, efter en så lång sömn, så skola de döde uppväckas.

**) De personers tillstånd hvilka lågo uti grottan, gaf anledning till åtskilliga tvister emellan dem som der sågo dem.

295) Då den unge mannen hvilken blifvit sänd till staden, var i begrepp att betala de förnödenheter han upphandlat, befunnos hans penningar, såsom varande utaf Decii mynt, så gamla, att man trodde han påhittat en skatt, och förde honom inför fursten, som var en Christen. När denne afhört hans berättelse, sände han folk med honom till grottan, som såg och samtalade med den unga mannens kamrater, hvarefter allesamman å nyo insomnade och dogo. Fursten befallde att de skulle begrafvas på samma ställe, och lät uppbygga öfver dem ett kapell. *Sale.*

***) Stödande dig på den uppenbarelse du fått.

†) Ibland de Christne.

296) Enligt med denna föreskrift får man också aldrig höra en

dig *); och säg: det kan hända att min Herre leder mig, att jag må komma till ett rätt utförande af detta.

24. Och de förblefvo i sin grotta tre hundra år, och nio derutöfver.

25. Säg: Gud känner bäst huru länge de *der* förblefvo: Han har *kunskap om* himlarnes och jordens dolda ting; kom Honom du att se och att höra! de hafva icke, utom Honom, beskyddare; och Han gör icke någon delagtig i sin vishet.

26. Läs hvad som blifvit dig uppenbaradt af din Herras Bok, ingen förändrar Hans ord; och ej skall du finna tillflykt utom hos Honom.

27. Och var du sjelf tålmodig mot dem som åkalla sin Herra morgon och afton, af begär att möta Honom; och ej må du bortvända dina ögon från dem, för att fika efter det verldsliga lifvets prål; ej heller må du åtlyda den hvars hjerta vi gjort likgilltigt för vår hågkomst, som följer sin lusta och hvars sak är öfvergifven.

28. Säg: sanningen är från din Herra; alltså hvem som vill, må han tro, och hvem som vill, må han tvifla. Vi hafva, i sanning, beredt åt de orättfärdige en eld, hvars uppblossande låga skall omfatta dem: och om de ropa på hjelp, skola de hjelpas med vatten likt smält koppar, hvilket skall skålla deras ansigten: elak är drycken; och svår är bädden!

29. Men de som tro och göra goda verk — sannerligen skola vi ej låta dens belöning gå förlorad som väl gör —

Mohammedan yttra sig om någonting han har för afsigt att verkställa, utan att han tillägger dessa samma ord: "*om Gud vill.*"

*) Bed din Herra om förlåtelse, om du glömmer föreskriften.

30. De skola få en evinnerlig bonings lustgårdar, genom hvilka floder löpa, der de skola smyckas med armringar af guld, och klädas i gröna klädningar af fint silke och guldtyg; att hvila deri på thronsängar; härlig är belöningen; och skön är bädden!

31. Framställ åt dem till liknelse tvenne män, till den ene af hvilka vi gifvit tvenne trädgårdar med vindrufvor, och omgifvit dem med palmer, och låtit uppkomma säd emellan dem begge: båda trädgårdarne frambragte sina frukter, och de felade ej deri det ringaste:

32. Och vi läto en elf flyta fram midt emellan dem båda; och han fick öfverflöd. Och han sade till sin följeslagare, medan han samtalade med honom: jag har större rikedom än du, och mägtigare slägt.

33. Och han inträdde i sin trädgård, och han var orättvis mot sin egen själ; han sade: jag tror ej att detta någonsin skall förstöras;

34. Ej heller tror jag att domens timme skall stånda; men om jag blifver återförd till min Herra, visserligen skall jag finna i utbyte bättre än denna *trädgård.*

35. Hans följeslagare svarade honom, under sitt samtal med honom: tror du ej på Honom som skapat dig af stoft, sedan af menniskosäd och derefter fullkomnat dig till en man?

36. Men Han är Gud, min Herre, och jag gör ingen till min Herras like.

37. Och hvarföre har du ej sagt då du inträdde i din trädgård: hvad Gud behagar, *må ske;* det finnes ingen magt, utom hos Gud? Om du ser mig underlägsen dig i rikedom och barn,

38. Kan dock hända, att min Herre må gifva mig bättre än din trädgård, och sända på den en ljungeld från himmelen, så att den blifver förtorkadt stoft;

39. Eller att dess vatten må sjunka djupt, så att du ej förmår upphemta det.

40. Och hans egendom omgafs *af förstörelsen;* och han befanns om morgonen vridande sina händer öfver hvad han utkostat derpå, ty den var i grund förstörd; och han sade: gifve Gud att jag aldrig gjort någon till min Herras like!

41. Och han hade ej någon skara *) att hjelpa sig, utom Gud, ej heller blef han hjelpt.

42. Der tillhörde hjelpen den sanne Guden: Han är bäst *att gifva* belöning, och bäst *att gifva* framgång.

43. Och framställ åt dem det verldsliga lifvets likhet: *det är* liksom vatten, hvilket vi nedsända från himmelen, och dermed är blandad jordens brodd, men om morgonen blifver den vissnadt strå, hvilket vindarne strö omkring; ty Gud är till allting mägtig.

44. Rikedom och barn äro det verldsliga lifvets prydnad; men goda verk, hvilka ej förgås, äro bättre hos din Herra *i anseende* till belöning, och bättre *i anseende* till hopp.

45. En dag skola vi låta bergen gå bort, och du skall se jorden jemnad; och vi skola hopsamla dem **), och ej efterlemna af dem en enda.

46. Och de skola inställas inför din Herra i ordning; *och Han skall säga:* nu, i sanning, hafven J kommit till oss, liksom vi skapat eder för-

*) Af tjenstefolk eller underhafvande.

**) Menniskorna.

sta gången *); men J trodden att vi ej skulle uppfylla åt eder löftet.

47. Och boken **) skall *dem* öfverlemnas; och du skall se de brottslige förskräckte öfver dess innehåll; och de skola säga: o, ve oss! hvilken bok är väl denna, som icke utelemnar hvarken smått eller stort, utan att hon det upptager! och de skola finna närvarande hvad de gjort; och din Herre skall ej göra någon orätt.

48. Och *kom ihåg* då vi sade till englarne: tillbedjer Adam; och de tillbådo: utom Iblis, som var af de onde andarne, och gick ifrån sin Herras befallning. Skolen J då taga honom och hans afföda till beskyddare, utom mig, ehuru de äro fiender till eder? Bedröfligt är bytet för de orättfärdige!

49. Icke gjorde jag dem till vittnen vid himlarnes och jordens skapelse, ej heller vid deras egen skapelse; ej heller tog jag förförarne till hjelp.

50. En dag skall Han ***) säga: kaller på mina likar, hvilka J inbilladen eder; och de skola kalla på dem, men de skola ej svara dem; och vi skola sätta emellan dem förstörelsens dal [297]).

51. Och de brottslige skola varseblifva elden och tro att de skola störta deri; och de skola ej finna undflykt derifrån.

52. Sannerligen hafva vi förklarat för menniskorna i denna Koran alla slags liknelser; dock motsäger menniskan ifrigt de flesta ting.

*) Det vill säga: nakne och hjelplöse.

**) Hvari menniskans gerningar äro upptecknade.

***) Gud.

[297]) Originalets ord موبق (Maubik) betyder *ett farligt*, eller *ett olyckligt ställe; ett fängelse; namnet på en dal i helvitet;* och *hvad helst som åtskiljer tvenne ting, och som är förstörande.* Se *Riccardson* och *Freytag.*

53. Och ingenting hindrar menniskorna ifrån att tro då den rätta vägledningen kommit till dem, och att anropa sin Herra om förlåtelse, om icke *de vilja* att förfädrens straff må öfverraska dem, eller att *det eviga* straffet må komma framför dem.

54. Vi affärda ej sändebuden utan såsom bebådare af glädje och hotande förmanare. De hvilka icke tro, gensäga med tillhjelp af lögnen, att de derigenom må utplåna sanningen; och de hafva mina tecken och det hvartill de blifvit förmanade, till gäckeri.

55. Men hvem är orättfärdigare än den som blifvit erinrad om sin Herras tecken, och drager sig undan från dem, och förgäter hvad hans händer förutsändt? Sannerligen hafva vi lagt slöjor öfver deras hjertan, att de ej må förstå den *), och en tyngd i deras öron:

56. Om du än kallar dem till den rätta vägen, skola de dock aldrig någonsin blifva vägledde.

57. Din Herre, den Milde, har barmhertighet; om Han skulle straffat dem enligt hvad de förtjenat, skulle Han visserligen påskyndat deras straff: men de hafva fått sig utfäst en viss tid; *och* de skola ej finna någon tillflykt, utom *hos* Honom.

58. Och de *förre* städerna **) förstörde vi då de handlade orättfärdigt ***), och vi utfäste en viss tid för deras förstöring.

59. Och *kom ihåg* då Mose sade till sin tjenare: jag upphör ej *med min färd* intill dess jag uppnår stället der de båda hafven mötas, om än jag skall färdas en lång tid [298]).

*) Koran.

**) De hvilka tillhörde Tzamud, Aad och Sodomiterne.

***) Nemligen de ifrågavarande städers invånare.

[298]) Kommentatorerne berätta följande historie om Mose. En

60. Och då de uppnått föreningspunkten emellan dem båda [299]), glömde de sin fisk; och

dag då han predikade för folket, blef hans kunskap och vältalighet så beundrade, att man frågade honom om han kände någon i verlden visare än han sjelf; till hvilken fråga han gaf ett nekande svar. Gud förebrådde honom då en dylik fåfänga, och underrättade honom om tillvaron af en sin tjenare, Al Khedr, hvilken var långt visare än han. Några påstå dock, att Mose sjelfmant frågade Gud, om någon fanns visare än han (Mose) sjelf. Emedlertid, på Moses fråga hvar han kunde träffa nämnde person, svarade Gud, att han var till finnandes vid en viss klippa, der de båda hafven mötas. Gud befallte tillika Mose medtaga en fisk i en korg, och sade att der han förlorade fisken, der var stället. Mose begaf sig alltså på vägen, åtföljd af sin tjenare Josua, för att uppsöka Al Khedr, hvilken expedition är här beskrifven. *Sale.*

[299]) Nemligen de båda hafven. *Marracci* och *Sale* förklara, att med de båda hafven förstås det Joniska (Grekiska) och det Persiska. Denna förklaring tyckes hafva behof af en ytterligare förklaring. Menas med det sistnämnda *Svarta hafvet*, eller *Marmora-sjön?* Men, i sådant fall, med hvad rättighet kan något af dessa få benämning af ett *persiskt* haf, som ingendera hade, äfven den tiden Persiska monarkien sträckte sig ända till Hellesponten? Om benämningen utgjort en del af den öfriga dikten i texten, hade litet varit att dervid anmärka; men såsom *"en upplysning,"* är att befara, att den lemnar läsaren, såsom förut, till sin egen inbillning. *Sale* tillägger i sin not (pag. 136, vol. II), att några anse mötet hafva afseende på Mose och Al Khedr, såsom ett möte af tvenne haf af kunskap.

Om vi våga yttra en mening i ämnet, synes oss, som Profeten, i fall han hade någon verklig mening med sitt ifrågavarande uttryck, åsyftade, antingen *Röda hafvets* möte med *Arabiska* sjön, vid Bab-al-mandel, ty han skulle kunnat förmoda att Mose anlände ända dit; eller ock, hvilket är troligast, föreningen emellan Suezska hafsbugten, af Araberne kallad *Bahr al kolzom,* och *Akaba*-viken. Det är på landet emellan dessa båda vatten, berget Sinai är beläget, och som skådeplatsen för Moses förnämsta handlingar

han tog sin väg i hafvet, genom en underjordisk ränna [300]).

61. Och då de gått vidare, sade han till sin tjenare: bringa oss vår måltid, vi finna oss, i sanning, trötte af denna vår färd.

62. Svarade *tjenaren:* tror du, att då vi intogo vårt rum på klippan, sannerligen glömde jag fisken? Och ingen kom mig att glömma den, utom satan, på det jag ej skulle komma ihåg den; och han tog sin väg i hafvet förunderligen.

63. Sade *Mose:* detta är hvad vi åstundade. Och de återvände båda, följande samma väg de kommo.

64. Och de funno en tjenare *) af våra tjenare, som vi gifvit barmhertighet från oss, och hvilken vi lärt utaf vår egen kunskap.

65. Mose sade till honom: skall jag följa dig, deremot att du undervisar mig af hvad dig blifvit lärdt, för att komma på en rätt väg?

66. Han svarade: sannerligen kan du ej hafva tålamod med mig:

67. Huru skulle du väl fördraga hvad du ej fattat med *din* kunskap?

68. Sade *Mose:* du skall finna mig, om Gud vill, tålig; och jag skall ej blifva olydig emot dig i någonting.

är lagd. En blick på kartan visar, att landtudden som sköljes af dessa tvenne hafsvikar, väl kan sägas vara en punkt der tvenne haf mötas.

300) Några påstå, att fisken, som var stekt, fick lif igen derigenom att Josua, då han tvättade sig vid lifvets källa (som måste varit någonstädes i grannskapet) händelsevis stänkte några droppar af dess vatten derpå. Se *Sale.*

*) Al Khedr.

69. Han svarade: om du då följer mig, må du ej fråga mig om någonting, intill dess jag gifver dig påminnelse derom.

70. Och de färdades båda på vägen, tills, då de gingo om bord på en farkost, han *) gjorde hål uti den. Sade *Mose:* har du gjort hål deri, att du må dränka dem som der äro om bord? Sannerligen har du nu gjort en besynnerlig sak.

71. Han svarade: har jag icke sagt, att du ej kan hafva tålamod med mig?

72. Sade *Mose:* du må ej förebrå mig för det jag glömde mig, eller pålägga mig en svårighet i mitt åliggande.

73. Och de fortsatte färden tills, då de mötte en yngling, han dräpte honom. Sade *Mose:* har du dräpt en oskyldig person, utan *att denne dräpt* någon annan? Sannerligen har du nu gjort en orättvis sak.

74. Han svarade: har jag icke sagt dig, att du ej kan hafva tålamod med mig.

75. Sade *Mose:* om jag frågar dig om någonting härefter, må du ej tillåta mig att ledsaga dig; nu har du emottagit min ursäkt.

76. Och de fortsatte färden tills, då de kommo till folket i en stad, de begärde föda af dess invånare; men de vägrade att gifva dem gästfrihet. Och de funno der en mur på väg att ramla, och han uprättade den. Sade *Mose:* om du behagat, visst skulle du fått belöning derföre.

77. Han svarade: detta blifver skiljsmessan emellan mig och dig. Jag skall *dock* förklara dig tydningen på det hvarmed du ej kunde hafva tålamod.

*) Al Khedr.

78. Beträffande farkosten, den tillhörde *några* fattige, hvilka hade sin sysselsättning på sjön, och jag ville göra den obrukbar, ty det var en konung efter dem, som med våld tog hvartenda fartyg.

79. Och, beträffande ynglingen, hans föräldrar voro rättrogne, och vi fruktade att han skulle göra dem ondt, med *sin* ogudaktighet och otacksamhet.

80. Alltså ville vi att deras Herre skulle gifva dem i stället, *ett barn* frommare än denne, och mera medlidsamt.

81. Och slutligen tillhörde muren tvenne faderlöse ynglingar i staden, och derunder var en dem tillhörig skatt; och deras fader hade varit en rättskaffens man: och din Herre ville att de skulle uppnå sin stadgade ålder, och uttaga sin skatt, genom din Herras barmhertighet. Och jag gjorde ej det *du har sett* på mitt eget bevåg. Detta är tydningen på det hvarmed du ej kunde hafva tålamod.

82. De skola fråga dig beträffande Dhu'l'karnein [301]). Svara: jag skall uppläsa för eder en erinran om honom.

83. Vi gjorde honom, i sanning, mägtig på jorden, och gåfvo honom medel till allting. Och han följde *sin* väg,

84. Tills, då han uppnådde stället der solen går ned, han fann henne gå ned i en dy-

[301]) Korans förnämste kommentatorer öfverensstämma deruti, att med *Dhu'l'karnein*, som betyder *den tvåhornade*, menas Alexander den store. Orsaken till detta tillnamn förklaras olika; dels deraf att han ägde både det östra och det vestra riket, eller derföre att han gjorde tåg till de aflägsnaste länder i öster och vester; eller derföre att han hade tvenne horn på sitt diadem, eller, tvenne hårlockar lika horn på sin panna; eller ock slutligen, för sin stora tapperhets skull. Se *Sale*.

agtig källa [302]); och han fann der bredvid menniskor *).

85. Vi sade: o Dhu'l'karnein! antingen må du straffa *dem,* eller må du emottaga dem vänligt **).

86. Han sade: beträffande den som handlar orättfärdigt, honom skola vi straffa *först,* och sedan skall han återställas till sin Herra, som skall låta honom lida ett svårt straff.

87. Men eho som tror och gör hvad rätt är, han skall få till belöning ett godt tillstånd; och vi skola göra honom våra befallningar lätta.

88. Derefter fortsatte han *sin* väg,

89. Tills, då han uppnådde stället der solen går upp, han fann henne gå upp öfver menniskor, hvilka vi ej gifvit någon betäckning deremot ***):

90. Sålunda *var det.* Och vi omfattade med *vår* kunskap hvad helst som var med honom †).

91. Derefter fortsatte han *sin* väg,

92. Tills, då han framkom emellan tvenne berg, han fann nedanför dem menniskor, hvilka knappt förstodo hvad som sades.

93. De sade ††): o, Dhu'l'karnein! sannerligen ödelägga Gog och Magog [303]) landet, skola vi

[302]) Bilden är besynnerlig, men ordagrann, såväl enligt originalet, som enligt dettas kommentatorers tolkning. Det syntes, nemligen, för den ifrågavarande fursten, som solen gick ned på sådant sätt, då han kom till oceanen, och blott såg vatten. Se *Marracci* och *Sale.*

*) Som voro otrogne.

**) Dhu'l'karnein fick valet, antingen att utrota dem för deras otros skull, eller att undervisa dem i den sanna läran.

***) Djalalo'ddin säger, att det var ett svart folk, sydvest från Ethiopien. Se *Marracci.*

†) Både menniskor och djur, hvilka han hade med sig.

††) Genom tolk.

[303]) Det synes som här menas samma folk om hvilka Profeten

alltså gifva dig skatt, mot det att du uppsätter emellan oss och dem en mur?

94. Han svarade: det hvarmed min Herre stärkt mig är bättre *): men biträder mig med kraft, skall jag uppsätta emellan eder och dem en mur.

95. Bringer mig stycken af jern, tills det blifver jemnt emellan de båda bergsidorna; blåser**), sade han *ytterligare,* tills det gör allt glödande; *sedan* sade han: bringer mig smält koppar, att jag må gjuta deröfver.

96. Alltså hade de ej förmåga att öfverstiga den ***), ej heller kunde de gräfva igenom den.

97. Sade *Dhu'l'karnein:* detta är en barmhertighet från min Herra:

98. Men då min Herres löfte kommer *att uppfyllas,* skall Han göra den till stoft; och min Herres löfte är sant.

99. Den dagen skola vi låta en del af dem rulla såsom vågor öfver en annan del; och det skall stötas i basunen, och vi skola hopsamla dem alla.

100. Och helvite skola vi den dagen framställa ögonskenligt för de otrogne;

101. Hvilkas ögon voro skylde från min hågkomst, och som ej förmådde höra.

102. Tänka då de som icke tro, att de *ostraffadt* må taga, utom mig, mina tjenare till beskyddare? Sannerligen hafva vi beredt helvitet till boning åt de otrogne.

103. Säg: skall jag förtälja eder hvilka lida förlust i *sina* verk,

Ezechiel talar och hvilka omnämnas uti Johannes uppenbarelser. Se *Marracci* Refut. Alc. sid. 426, 427.

*) Än hvad J erbjuden mig.

**) Med blåsbälgarne: befallningen gafs arbetarne.

***) Gog och Magog kunde ej öfverstiga muren.

104. Hvilkas sträfvande i det verldsliga lifvet är fruktlöst, och som tro att de väl göra *sitt* arbete?

105. Desse äro de som icke tro på sin Herras tecken och Hans möte; också äro deras verk fåfänga, och på uppståndelsens dag skola vi ej gifva åt dem någon vigt.

106. Detta är deras lön: helvite; för det de icke trott, och haft mina tecken och mina apostlar till gäckeri.

107. Men de som tro och göra goda verk, skola få till boning paradisets lustgårdar,

108. Der de evinnerliga skola vistas, utan att önska förflyttning derifrån.

109. Säg: om hafvet vore bläck till *att skrifva* min Herras ord, sannerligen skulle hafvet tryta, förr än min Herres ord tröte, om än vi förökade *hafvet* med lika mycket dertill.

110. Säg: jag är blott en menniska lik eder. Det är mig uppenbaradt att eder Gud är en enda Gud: alltså, ho som hoppas sin Herras möte, må han arbeta ett rättskaffens arbete, och ej göra någon delagtig i sin Herras dyrkan.

XIX. KAPITLET.

Maria *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. K. H. I. A. S. **). En erinran om din Herras barmhertighet mot sin tjenare Zacharias,

*) Kapitlet har fått benämning efter den heliga Jungfrun, derföre att åtskilliga henne rörande omständigheter deruti förekomma.

**) Se not. 4.

2. Då han åkallade sin Herra i hemlighet.

3. Han sade: o, Herre! sannerligen hafva mina ben blifvit svaga; och hufvudet är vordet betäckt med hvita hår,

4. Men aldrig har jag varit olycklig, o, Herre! i mina böner till Dig.

5. I sanning fruktar jag de närmaste efter mig *), och min qvinna är ofruktsam, gif mig alltså från Dig en arfving,

6. Som ärfver mig, och varder arftagare till Jakobs slägt; och låt honom blifva, o, Herre! *Dig* behaglig.

7. O, Zacharias! sannerligen bebåda vi dig en son, hvars namn *skall blifva* Johannes **):

8. Vi hafva icke gifvit samma namn till någon förut [304]).

9. Han svarade: Herre! huru skall jag få en son, då min qvinna är ofruktsam, och jag, redan utlefvad, uppnått ålderdomen?

10. Sade *engeln:* så *skall ske;* din Herre säger: detta är lätt för mig, som redan skapat dig förut, då du var ett intet.

11. Han svarade: o, Herre! gif mig ett tecken. Sade *engeln:* ditt tecken *blifver* att du ej skall tala till menniskorna på tre dygn, varande *dock* fullkomligen rätt *till sinnes.*

*) Nemligen hans brorssöner, kände såsom elaka menniskor. Se *Sale.*

**) Dessa ord uttalas af engeln.

[304]) *Sale* anmärker, att ifrågavarande namn var allmänt ibland Judarne, och att det synes som uttrycket, att ingen burit samma namn förut, härleder sig från en missförstådd tolkning af S:t Lukas' ord, att ingen af *Zacharie slägt* förut burit detta namn.

12. Och han utgick från helgedomen till sina landsmän, och han lät dem förstå dessa ord: priser *Gud* morgon och afton.

13. O, Johannes! emottag Skriften med fast beslut att efterlefva henne *). Och vi gåfvo honom visdom såsom barn,

14. Och barmhertighet från oss, och renhet: och han var gudfruktig och undergifven sina föräldrar, och var icke högmodig, uppstudsig.

15. Frid öfver honom dagen han föddes, och dagen han skall dö, och dagen han varder uppväckt till lif!

16. Och kom ihåg uti Boken **) Maria, då hon drog sig afsides från sin slägt till ett ställe mot öster [305]),

17. Och hon tog en slöja *för att dölja sig* undan dem: och vi sände till henne vår ande ***), och han visade sig för henne lik en fullkomlig man.

18. Hon sade: sannerligen tager jag min tillflykt till den Barmhertige, undan dig, om du fruktar Honom!

*) Dessa ord uttalas af Gud till Johannes.

**) Uti Koran.

305) Till templets östra del; eller, till ett afsides rum mot öster i huset; och, säger Al Beidawi, att detta är orsaken hvarföre de Christne bedja mot öster.

Några påstå att den heliga Jungfrun, då hon uppnått manbara år, aflägsnade sig från templet en gång i månaden, till Zacharie hus, för att rena sig; och att hon var så sysselsatt bakom en slöja, eller ett förhänge, då engeln besökte henne. Men andre, deremot, förmoda, att hon drog sig så undan för att bedja. Se *Marracci* och *Sale* enligt Jahia, Al Beidawi, m. fl.

***) Engeln Gabriel som uppenbarade sig i skepnaden af en fullväxt men skägglös yngling.

19. Han svarade: jag är blott din Herres sändebud, *kommen* att gifva dig en gudaktig son.

20. Hon sade: huru skall jag få en son, då ingen man vidrört mig och jag ej är en sköka?

21. Han svarade: så *skall ske;* din Herre säger: detta är lätt för mig; och *det skall ske*, på det vi må göra honom till ett tecken åt menniskorna, och en barmhertighet från oss: och det är ett faststäldt beslut.

22. Och hon vardt hafvande med honom [306]); och hon drog sig afsides med honom, till ett aflägset ställe.

23. Och födsloplågorna kommo på henne vid ett palmträds stam [307]). Hon sade: gifve Gud att jag varit död före detta, och att jag varit öfvergifven åt glömskan!

24. Och han *) kallade på henne nedanifrån henne, sägande: du skall ej vara bedröfvad, din Herre har låtit en bäck flyta nedanför dig:

25. Och skaka åt dig palmträdets stam, det skall låta falla öfver dig mogna dadlar, färdige att plocka.

26. Och

[306]) Kommentatorerne påstå att det tillgick på det sätt, att Gabriel med sina fingrar öppnade hennes lintyg vid halsen och blåste i hennes barm, hvilken flägt nådde underlifvet och förorsakade *conception*. Några säga, att den heliga Jungfrun vardt hafvande vid 13 års ålder; andra vid tio: och hon gick med barnet sex, sju, åtta eller nio månader, allt efter olika traditioner. Några påstå till och med att det aflades med sin fulla växt, såsom efter nio månader, och framföddes inom en timme derefter. Se *Marracci* och *Sale*.

[307]) Detta var en förtorkad stam, och händelsen inträffade om vintern, detta oaktadt blef hon derifrån försedd med frukt. Iaidem.

*) Engeln Gabriel som stod på något afstånd nedanför henne; andre förmena att det var barnet sjelf som talade till henne. Ibidem.

26. Och ät och drick, och låt ögat klarna upp: och om du ser någon mansperson,

27. Säg då: sannerligen har jag gjort löfte till den Barmhertige om en fasta, och i dag skall jag ej tala till någon menniska.

28. Och hon kom med honom *) till sina landsmän, bärande honom *i sina armar.* De sade: o, Maria! sannerligen har du nu kommit fram med en sällsam sak:

29. O, Aarons syster **)! din fader var icke en dålig man, ej heller var din moder en sköka.

30. Men hon tecknade åt honom ***). De sade: huru skola vi tala till den som är ett barn i vaggan?

31. Sade *barnet:* sannerligen är jag Guds tjenare; Han har gifvit mig Skriften, och förordnat mig till profet,

32. Och gjort mig välsignad hvarhelst jag är; och Han har föreskrifvit mig bönen och almosorna, så länge jag förblifver vid lif,

33. Och undergifvenhet mot min moder; och Han har icke gjort mig högmodig, eländig.

34. Och frid *var* öfver mig den dagen jag föddes, och *skall vara öfver mig* dagen jag skall dö, och dagen jag varder uppväckt till lif!

35. Denne är Jesus, Marias son, sanningens Ord, honom om hvilken de tvifla.

36. Icke tillkommer det Gud att hafva någon son; prisad vare Han! då Han besluter ett ting, säger Han blott till det: "varde!" och det är.

*) Med det nyfödda barnet.

**) Se not. 86.

***) Åt barnet att svara i hennes ställe, hvarigenom äfven hennes oskuld uppdagades.

37. Och sannerligen är Gud min Herre och eder Herre; alltså, tjener Honom: det är den rätta vägen.

38. De som förbundit sig *emot profeten,* äro dock oenige sinsemellan *): men ve dem som icke tro, för mötesplatsens skull på en förfärlig dag!

39. Huru väl de skola höra och se på en dag de skola komma till oss! men i dag äro de orättfärdige i uppenbar villfarelse.

40. Och varna dem för suckans dag, då saken varder afgjord, medan de *nu* äro i sorglöshet, och ej tro.

41. Sannerligen skola vi ärfva jorden och eho som derpå finnes; och till oss skola de återställas.

42. Och kom ihåg i Boken Abraham, ty han var sannfärdig, *och* en profet:

43. Då han sade till sin fader: o, min fader! hvarföre dyrkar du det som hvarken hör eller ser, ej heller gagnar dig det ringaste?

44. O, min fader! sannerligen har jag fått af kunskapen, hvad du ej fått, följ mig alltså, jag skall föra dig på en rätt väg.

45. O, min fader! tjena ej satan, ty satan var uppstudsig mot den Barmhertige.

46. O, min fader! sannerligen fruktar jag att ett straff från den Barmhertige må drabba dig och du blifva en följeslagare åt satan.

47. Han svarade: förkastar du mina gudar? O, Abraham! i sanning, om du ej upphör, skall jag visserligen stena dig; alltså, lemna mig för en lång tid.

48. Sade *Abraham:* frid öfver dig! jag skall bedja min Herra om tillgift för dig, ty Han är mot mig nådig.

*) Judarne och de Christne äro oenige i fråga om Jesus.

49. Och jag skiljer mig från eder och från hvad J åkallen, utom Gud: och jag åkallar min Herra; kanhända att jag ej blifver olycklig i min Herras åkallan *).

50. Och då han skiljt sig från dem och från det de dyrkade, utom Gud, gåfvo vi honom Isaak och Jakob; och båda gjorde vi till profeter.

51. Och vi gåfvo dem af vår barmhertighet; och läto dem omnämnas med det högsta loford.

52. Och kom ihåg i Boken Mose, ty han var uppriglig, och han var en apostel, en profet.

53. Och vi kallade honom från bergets högra sida, och vi läto honom nalkas till att hålla samtal.

54. Och vi gåfvo honom, genom vår barmhertighet, *till biträde* hans broder Aaron, en profet.

55. Och kom ihåg i Boken Ismael, ty han var trogen löftet [308]), och han var en apostel, en profet:

56. Och han anbefallte sin slägt bönen, och *att gifva* de stadgade almosorna; och han fann behag inför sin Herra.

57. Och kom ihåg i Boken Edris [309]), ty han var sannfärdig *och* en profet:

*) Det vill säga: det kan hända att jag ej anropar Honom förgäfves.

[308]) Han är isynnerhet prisad för att hafva uppfört sig med den undergifvenhet och ståndagtighet han lofvat sin fader att iakttaga, då denne erhållit Guds befallning att offra honom; ty Mohammedanerne påstå, att det var Ismael och icke Isaak som han hade befallning att offra. *Sale* enl. Al Beidawi.

[309]) Eller Enoch, farfars far till Noach. *Marracci* säger, att Araberne hafva om denne Edris en mängd dikter. Den följande har han öfversatt, från Ismael Ebn Ali: Enoch blef upptagen till himmelen, vid trehundrafemtio års ålder. Gud gaf honom en profetisk ande, uppenbarade för honom himmelens förborgade saker, och sände honom trettio

58. Och vi upphöjde honom till ett högt rum.

59. Desse äro de mot hvilka Gud varit nådig, ibland profeterna af Adams afkomlingar, och af deras hvilka vi buro *i arken* med Noach, och af Abrahams och Israels afkomlingar, och af deras hvilka vi vägledt och utvalt: då den Barmhertiges tecken upplästes för dem, nedföllo de i tillbedjan gråtande.

60. Men ett efterkommande slägte har följt på dem, hvilket åsidosatt bönen och följer lustarne, och de skola inträffa i helvitets ström [310]);

61. Utom de som ångra sig och tro och göra hvad rätt är; de skola inkomma i paradiset, och skola ej lida det ringaste orätt:

62. En evinnerlig bonings lustgårdar, hvilka den Barmhertige utlofvat till sina tjenare ibland de osynliga tingen; ty Hans löfte skall uppfyllas.

63. Der skola de ej höra fåfängt tal; blott frid *): och der skola de få sin näring morgon och afton.

64. Detta är paradiset, hvilket vi skola gifva i arf till den ibland våra tjenare som är gudfruktig.

65. Vi nedstiga ej utan på din Herras befallning: Honom tillhör hvad som är framför oss och hvad som är efter oss och hvad som är deremellan; och din Herre är ej glömsk [311]):

heliga böcker. Enoch var den förste som gjorde bruk af penna och vapen, hvilka han använde till religionens försvar. Det är äfven han som uppfann astrologien, samt mått och vigt.

310) Originalets ord غى (Ghayyun), är namnet på en ström, eller dal i helvitet. Annars betyder det äfven: *"en villfarelse," "en synd."*

*) Det vill säga: blott ord som innebära frid och välsignelse.

311) Gud glömmer icke dig, o, Mohammed! Detta är ordens me-

66. Herren öfver himlarne och jorden och hvad som deremellan finnes, dyrka Honom alltså, och var stadig i Hans dyrkan: månne du känner någon med samma namn som Han *)?

67. Och menniskan säger: huru! då jag är död, skall jag sedan verkligen frambringas lefvande *ur grafven?*

68. Kommer då icke menniskan ihåg att vi skapat henne förut, då hon var ett intet?

69. Men, vid din Herra! sannerligen skola vi hopsamla dem och djeflarne, och sedan skola vi framställa dem omkring helvitet på knä.

70. Och derefter skola vi uttaga från hvarje olika trosbekännelse, dem ibland dem hvilka varit värst i öfvermod mot den Barmhertige.

71. Och vi känna sannerligen dem som mest förtjena att brinna deruti.

72. Det finnes ingen ibland eder som icke skall nalkas det [312]); det är ett hos din Herra fastställdt beslut.

73. Men vi skola sedan frälsa dem som varit gudfruktige, och skola deri lemna de orättfärdige på knä.

74. Då våra tydliga tecken uppläsas för dem, säga de som icke tro, till dem som tro; hvilken

ning, och de anses i allmänhet vara yttrade af engeln Gabriel till profeten, vid ett tillfälle då denne beklagade sig öfver att hafva blifvit lemnad en tid utan svar på åtskilliga frågor han ställde till himmelen. *Sale.*

*) Det vill här säga: värdig att bära Hans namn.

[312]) De gudfruktige, på vägen till paradiset, måste äfven gå igenom helvitet, men elden skall dervid dämpas och lågorna skola afhållas ifrån dem. Några hålla dock före, att orden på detta ställe blott hafva afseende på gången öfver helvites-bryggan *Il Sirat.* Se *Sale* enl. Al Beidawi.

af de båda delarne *befinner sig* i bättre tillstånd och ädlare församling *)?

75. Men huru många slägter före dem vi hafva tillintetgjort, hvilka öfverträffade *dem* i rikedom och godt utseende!

76. Säg: eho som är i villfarelse, må den Barmhertige förlänga hans lifslängd;

77. Tills, då de varseblifva det hvarmed de äro hotade, antingen straffet *i tiden,* eller domens timme; då skola de erfara hvars tillstånd blifver värst och krigshär svagast.

78. Men Gud skall ytterligare vägleda dem som blifvit vägledde:

79. Och goda verk äro bättre inför din Herra i anseende till belöning, och bättre i anseende till stället dit man återvänder.

80. Huru då? Den som icke tror på våra tecken, och som säger: visserligen skall det gifvas mig rikedom och barn [313]),

81. Har han genomträngt det förborgade? Eller har han fått löfte *derpå* hos den Barmhertige?

82. Ingalunda: vi skola uppskrifva hvad han säger; och skola gifva honom en stor tillökning i straffet:

*) Det vill säga: antingen vi, Meckas förnämste medborgare, eller J, Mohammeds bedragne följeslagare som vi förakta.

[313]) Detta uppenbarades, säga kommentatorerne, i anledning af ett svar, som en rik man bland Koreischerne gaf, då han, af en bland Mohammeds proselyter kräfdes för en summa penningar, hvilken han vägrade betala, om icke denne förnekade sin profet. Mohammedanen vägrade och sade, att han ej skulle göra det, hvarken i detta lifvet eller på den yttersta dagen: kom då till mig, inföll Koreischen, då du uppstår ifrån de döda, ty då får jag öfverflöd på rikedom och barn, och skall betala dig. Se *Marracci* och *Sale.*

83. Och vi skola ärfva det hvarom han talar *), och han skall komma till oss allena **).

84. De hafva antagit, utom Gud, gudar, att de må vara en magt *till hjelp* åt dem;

85. Ingalunda: de skola förneka deras dyrkan, och blifva fiendtlige mot dem.

86. Har du ej märkt att vi sändt djeflarne till de otrogne, att hos dem upptända begär?

87. Alltså må du ej påskynda *straffet* för dem; ty vi räkna åt dem *deras dagars* tal.

88. En dag skola vi församla de gudfruktige, högtidligt trädande inför den Barmhertige;

89. Och de brottslige skola vi drifva såsom en boskapsdrift till helvitet:

90. De skola ej tillgodonjuta bemedling, utom den som ingått förbund med den Barmhertige.

91. De säga: den Barmhertige har aflat barn! sannerligen hafven J yttrat en förfärlig sak;

92. Himlarne äro nära att sprängas deraf, och jorden att klyfvas och bergen att falla i grus,

93. Derföre att de tillägga den Barmhertige barn; ty det höfves ej den Barmhertige att hafva barn.

94. Det finnes ingen i himlarne eller på jorden utan att han skall framträda inför den Barmhertige en tjenare; redan har Han upptecknat dem, och räknat deras tal:

95. Och alla skola de komma till Honom på uppståndelsens dag allena ***).

96. De som tro och göra goda verk, sannerligen skall den Barmhertige gifva dem kärlek †).

*) Det vill säga: denna verldens goda.

**) Naken och hjelplös på den yttersta dagen.

***) Hjelplöse, såsom de kommo till verlden.

†) De skola få Guds och alla himmelens invånares kärlek.

97. Sannerligen hafva vi gjort den *) lätt för din tunga, på det att du dermed må bebåda glädje åt de gudfruktige, och dermed varna menniskor som tvista.

98. Huru många slägter före dem vi hafva tillintetgjort! månne du märker af dem en enda? Eller hör du om dem en hviskning?

XX. KAPITLET.

T. H. **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. T. H. Vi hafva icke nedsändt Koran till dig på det du skulle blifva olycklig ***),

2. Utan blott till en erinran åt den som fruktar *Gud:*

3. Såsom nedsänd från Honom, som skapat jorden och de höga himlarne.

4. Den Barmhertige sitter på thronen;

5. Honom tillhör hvad som är i himlarne och på jorden, och hvad deremellan finnes, och hvad som är under jord.

*) Koran.

**) De tvenne enkla bokstäfverna hvilka börja första versen, hafva gifvit kapitlet sitt namn. Flera gissningar hafva blifvit gjorde, rörande deras betydelse, utan att hafva ledt till någon följd: de förblifva en gåta. Se not. 4.

***) Genom för stora ansträngningar, antingen i och för de otrognes omvändelse, eller genom alltför trägna böner och fastor.

6. Om du gifver offentlighet åt ditt tal *eller ej, är det lika,* ty Han känner hvad som är hemligt, och än mer förborgadt.

7. Gud! det finnes ingen gud, utom Honom; Han har de skönaste namn.

8. Har du fått kunskap om hvad som tilldrog sig med Mose [314])?

9. Då han varseblef eld, och sade till sin slägt: dröjer J! sannerligen ser jag en eld;

10. Kanhända må jag bringa eder en brand derifrån, eller finna en vägledning medelst elden [315]).

11. Men då han kommit till den, ropades det: o, Mose!

12. Sannerligen är jag din Herre; tag alltså af dina skor [316]), ty du är i den heliga dalen Tuoa,

314) Moses historie, som upptager största delen af detta kapitel, hade för afsigt, så säga kommentatorerne, att uppmuntra Mohammed, genom exemplet, att med själsstyrka uppfylla sitt profetiska kall, ty han borde vara förvissad om att erhålla ett lika bistånd från Gud; det är nemligen sagdt, att detta var ett af de första kapitlen hvilka blefvo uppenbarade. *Sale* enl. Al Beidawi.

315) Kommentatorerne säga, att Mose, som fått sin svärfaders tillåtelse att besöka sin moder, begaf sig på vägen med sin familj från Madian till Egypten; men då han hunnit till Tuoadalen, hvarest berget Sinai ligger, kommo födsloplågorna på hans hustru, och hon framfödde en son, under en mycket mörk natt med snöyra. Mose hade äfven gått vilse, och hans hjord var kringspridd, då han oförmodadt varseblef en eld, vid sidan af ett berg; då han nalkades den, fann han den brinna uti en grön buske. Ibidem.

316) Uti österländerna är det ett undergifvenhets-tecken, att aftaga tofflorna eller skorna, utanför dörren af en högre persons rum, och dit inträda barfota. Några kommentatorer påstå, emedlertid, att Moses skodon, vid detta tillfälle, voro gjorde af en ogarfvad åsnehud, hvilket gjorde dem orena, och var anledningen till den befallning han fick. Se *Sale*.

13. Och jag har utvalt dig, lyssna alltså till det som skall *dig* uppenbaras:

14. Jag är sannerligen Gud; det finnes ingen gud, utom Mig; derföre, dyrka mig och förrätta bönen till min åminnelse.

15. Visserligen skall domstimmen inträffa: jag vill tillkännagifva den,

16. På det att hvarje själ må blifva lönt för hvad hon arbetat.

17. Icke må den som ej tror derpå och som följer sin lusta, afhålla sig från *att tro på* den, att du ej må förgås.

18. Men hvad är det *du håller* i din högra hand, o, Mose?

19. Han svarade: det är min staf, hvarpå jag stöder mig och hvarmed jag nedslår löf åt min hjord, och hvaraf jag betjenar mig för andra nödvändiga behof.

20. Sade *Herren:* kasta ned den, o, Mose!

21. Och han nedkastade den, och se, den vardt en slingrande orm.

22. Sade *Herren:* grip honom och frukta ej, vi skola återställa honom uti dess förra tillstånd.

23. Och sätt din hand under din arm, hon skall utkomma hvit, utan skada: *detta varde* ett annat tecken;

24. På det vi må visa dig af våra största tecken.

25. Gack till Pharao; ty han är gudlös.

26. Svarade *Mose:* o, Herre! utvidga åt mig mitt bröst,

27. Och gör lätt för mig mitt värf,

28. Och lossa min tungas band,

29. Att de må förstå mitt tal;

30. Och gif mig en rådgifvare utaf min slägt,

31. Aaron, min broder:

32. Stärk genom honom min rygg,

33. Och gör honom delagtig i mitt värf,

34. På det att vi må prisa Dig mycket, och komma ihåg Dig ofta;

35. Ty Du ser oss.

36. Sade *Herren:* din begäran, o, Mose! är dig bifallen.

37. Och sannerligen hafva vi redan en gång förut varit nådige emot dig,

38. Då vi uppenbarade för din moder hvad som uppenbarades;

39. Sägande: lägg honom i en låda och kasta honom i floden; och floden må uppkasta honom på stranden, att min fiende och hans fiende må upptaga honom: och jag uppväckte kärlek *) för dig, från mig;

40. På det du skulle blifva danad under mina ögon:

41. Då din syster gick förbi och sade: skall jag visa eder till den som skall uppamma honom [317])? Och vi återställde dig till din moder, på det hennes ögon måtte uppklarna, och hon ej måtte sörja. Och du dräpte en man, och vi befriade dig från ängslan, och vi pröfvade dig med *många* prof.

*) Hos Pharao och dem som funno Mose.

[317]) Mohammedanerne säga, att lådan uti hvilken Mose var inlagd, drefs af strömmen, genom en af Nilens armar, in i en fiskdam uti Pharaos trädgård. Pharao och hans hustru Asia, befunno sig der vid tillfället, och då lådans innehåll upptäcktes, åtogo de sig barnet, och Pharao gaf befallning om en ammas anskaffande. Flera sådana framkommo, men barnet vägrade att taga någons bröst, till dess hans syster Miriam, som gått att skaffa sig underrättelser om honom, erbjöd sig att skaffa en tjenlig person, och bragte hans egen moder. Se *Sale* enl. Al Beidawi.

42. Och du dröjde i åratal ibland Madians folk; och sedan har du kommit *hit*, o, Mose! enligt ett faststäldt beslut:

43. Och jag har utvalt dig för mig sjelf.

44. Gack du och din broder, med mina tecken, och upphörer ej att ihågkomma mig:

45. Går till Pharao, ty han är gudlös;

46. Och taler till honom ett fogligt språk, kanhända skall han erinra sig, eller rädas.

47. De svarade: o, Herre! vi frukta, i sanning, att han må förgripa sig emot oss, eller att han må synda värre.

48. Sade *Herren:* J skolen ej frukta, ty jag är med eder; jag hör och jag ser.

49. Går alltså till honom och säger: vi äro din Herres sändebud, sänd derföre med oss Israels barn, och förtryck dem ej; vi hafva kommit till dig med tecken från din Herra: och frid öfver honom som följer vägledningen!

50. Sannerligen har det blifvit oss uppenbaradt, att straff varder på den som anklagar *oss* för lögn och frånvänder sig.

51. Sade *Pharao:* hvem är då eder Herre, o, Mose?

52. Han svarade: vår Herre är den som allting gifver; Han har skapat, och sedan styr Han det.

53. Sade *Pharao:* hvad är då de föregående slägternas tillstånd?

54. Svarade *Mose:* kunskapen om dem är hos min Herra, uti boken: min Herre irrar sig ej, ej heller glömmer Han *något*.

55. Han som åt eder vidt utbredt jorden och gjort åt eder vägar derpå, och som nedsänder från himmelen vatten; och derigenom frambringa vi växter af olika slag:

56. Åter och föder *deraf* edra hjordar: uti detta är visserligen tecken för dem som hafva förstånd.

57. Af henne hafva vi skapat eder, och i henne skola vi återbringa eder, och från henne skola vi uttaga eder ännu en gång.

58. Och sannerligen visade vi honom *) alla våra tecken, men han gjorde *dem* till lögn, och vägrade *att tro.*

59. Han sade: är du kommen till oss för att utdrifva oss från vårt land, med din svartkonst, o, Mose?

60. Men sannerligen skola vi tillvägabringa åt dig ett lika beskaffadt hexeri; utsätt alltså emellan oss och dig tid för ett möte, vi skola icke svika det, ej heller du, på lika rum.

61. Svarade *Mose:* tiden för edert möte *må blifva* högtidens dag, och må folket blifva församladt på ljusa dagen.

62. Och Pharao vände sig från *Mose*, och sammansatte sin konst, sedan kom han *till mötet.*

63. Sade Mose till dem: ve eder! J mågen ej uppdikta lögn om Gud,

64. Att Han ej må förstöra eder i qval och pina, ty sannerligen är den hopplös, som uppdiktar lögn.

65. Och de **) tvistade sinsemellan om sitt förehafvande, och höllo hemlig rådplägning.

66. De sade: desse båda äro ju visserligen tvenne trollkarlar, som vilja utdrifva eder från edert land, genom sitt hexeri, och bortföra edra förnämste hufvudmän:

*) Pharao.

**) Pharaos hexmästare.

67. Förener alltså eder konst och kommer sedan fram i ordning, och lycklig är den i dag, som blifver öfverlägsen.

68. De sade: o, Mose! antingen skall du kasta *din staf först*, eller skola vi blifva de förste som kasta?

69. Han svarade: välan! kaster J: och se, genom deras hexeri syntes för honom deras rep och deras stafvar slingra sig omkring.

70. Och Mose kände fruktan i sin själ.

71. Vi sade: frukta ej, ty du skall blifva öfverlägsen.

72. Och kasta det som är i din högra hand, det skall uppsluka hvad de hafva gjort; ty det som de gjort är en trollkarls bedrägeri: och den som är trollkarl, skall ej få framgång, hvarhelst han må komma.

73. Och trollkarlarne nedföllo i tillbedjan *); de sade: vi tro på Aarons och Moses Herre.

74. Sade *Pharao:* tron J på Honom förr än jag tillåtit eder? I sanning är Han den störste af eder, som lärt eder svartkonsten: men sannerligen skall jag låta afhugga edra händer och edra fötter på motsatta **) sidor, och låta korsfästa eder på palmträdsstammar; och J skolen lära ho utaf oss är strängare i straffet och ihärdigare.

75. De svarade: aldrig skola vi hedra dig öfver de tydliga bevisen hvilka till oss kommit och Honom som skapat oss: döm alltså hvad du går att dömma; du skall blott dömma i detta verldsliga lif. Sannerligen tro vi på vår Herra, att Han må förlåta oss våra synder och den svartkonst

*) Då de varit vittnen till Moses underverk.

**) Högra handen och venstra foten, eller tvertom.

hvartill du tvungit oss: och Gud är bättre *än du* och varagtigare.

76. Eho som kommer en brottsling inför sin Herra *), visserligen skall han få helvitet *till boning,* der han ej skall dö, ej heller lefva.

77. Men den som kommer till Honom en rätttrogen, och har gjort goda verk, sådane skola få de högsta graderna *i belöningen:*

78. En evinnerlig bonings lustgårdar, genom hvilka floder löpa, hvari de evigt skola vistas: detta varder dens belöning som blifver renad.

79. Och vi sade i uppenbarelse till Mose: gack bort om natten med mina tjenare; och slå åt dem **) en torr väg genom hafvet:

80. Du skall ej frukta förföljelse, ej heller vara förfärad.

81. Och Pharao följde efter honom med sitt krigsfolk, och de blefvo begrafne under hafvets böljor ***); och Pharao missledde men vägledde ej sitt folk.

82. O, Israels barn! sannerligen frälsade vi eder från eder fiende, och vi anvisade eder bergets Sinai högra sida †); och vi nedsände öfver eder manna och vaktlar, *sägande:*

83. Spiser af de goda ting hvarmed vi försörjt eder, men J mågen ej dervid begå öfverträdelse, att ej min vrede må falla på eder; ty den på hvilken min vrede faller, han skall nedstörta *i förderfvet.*

*) På uppståndelsens dag.

**) Medelst stafven i vattnet.

***) Efter orden: *och utaf hafvet betäckte dem det som betäckte dem.*

†) För att gifva Lagen till Mose.

84. Men sannerligen är jag nådig mot honom som ångrar sig och tror och gör hvad rätt är, och sedan blifver vägledd.

85. O, Mose! hvad du skyndar hastigt framför ditt folk [318])!

86. Han svarade: desse äro i mina fotspår, och jag har skyndat till Dig, o, Herre! för att vara Dig behaglig.

87. Sade *Herren:* sannerligen hafva vi redan pröfvat ditt folk efter dig *), och Sameri [319]) har förfört dem.

88. Och Mose återkom till sitt folk i vredesmod, svåra bedröfvad.

89. Han sade: o, mitt folk! hade icke eder Herre gifvit eder ett skönt löfte **)? Drog då förbundet för länge ut för eder? Eller önskaden J att eder Herras vrede skulle falla på eder, emedan J bröten löftet till mig?

90. De svarade: vi hafva icke brutit löftet till dig, på vårt eget bevåg, men oss blefvo pålastade

bördor

318) Dessa ord yttrades då Mose gick till berget Sinai att emottaga Lagen, åtföljd af de sjuttio äldsta, som han på Guds befallning för detta ändamål utvalt och framför hvilka han skyndade sig i förväg. Se *Marracci.*

*) Det vill säga: sedan du lemnade dem för att komma hit.

319) Meningarne äro delade om hvilken denne person var, som af profeten här blifvit införd såsom Judarnes förförare. Att han ej dermed menade Aaron, hvilken Skriften uppgifver såsom kalfvens tillverkare, synes tydligt af texten. Mohammedanerne påstå att *Sameri* var blott ett binamn, derföre att ifrågavarande person var Samaritan (hvilket ej synes öfverensstämma med chronologiska data), och att hans rätta namn var Musa Ebn Dhafar. Se *Sale.*

**) Nemligen Lagen, med villkor att de skulle blifva trogne sin Gud.

bördor af folkets smycken, och vi kastade dem *i elden* *), och likaledes kastade Sameri. Och han frambragte åt dem en kalfs kropp som råmade; och de sade: detta är eder Gud, och Moses Gud, ehuru han glömt *honom*.

91. Märkte de då icke att han ej gaf dem svar, och att han ej förmådde hvarken skada eller gagna dem?

92. Och sannerligen hade redan Aaron sagt dem förut: o, mina Landsmän! J ären blott frestade derigenom; den Barmhertige är eder Herre, alltså följer mig, och hörsammer min befallning.

93. De svarade: vi skola ej upphöra att vara honom tillgifne, intill dess Mose till oss återvänder.

94. Sade *Mose:* o, Aaron! hvad höll dig tillbaka då du såg dem irra, att du ej följde mig? Har du då varit olydig mot min befallning?

95. Han svarade: o, min moders son! grip ej uti mitt skägg, eller mitt hufvud, sannerligen fruktade jag, att du kunde säga: du har åstadkommit split bland Israels barn, och du har ej gifvit akt på mitt ord **).

96. Sade *Mose:* hvad förehade du, o, Sameri? Han svarade: Jag såg hvad de ej sågo [320]),

*) Att gjutas.

**) Om jag med vapnens magt sökt förmå dem öfvergifva kalfven, kunde du sagt att jag tillställt en uppresning, och om jag gått att underrätta dig om hvad som föreföll, kunde du sagt att jag öfvergifvit min post.

[320]) Nemligen, att Sändebudet, som kom att kalla Mose till Gud, var en ande, hvars fotsteg gåfvo lif åt allt hvad de vidrörde; varande ingen annan än Engeln Gabriel, ridande på lifvets häst, hvarföre ock Sameri tog stoftet under

och jag tog en handfull *stoft* från sändebudets fotspår, och kastade det *i digeln;* och sålunda ingaf mig mitt sinne.

97. Sade *Mose:* vik då bort, ty dig tillkommer i lifvet, att säga *till hvem du möter:* vidrör mig ej; och sannerligen har du fått ett löfte, som ej skall brytas: och betrakta din gud, som du var ständigt tillgifven, i sanning skola vi uppbränna den, och sedan göra den till grus och förströ i hafvet.

98. Eder Gud är blott Gud, utom hvilken ej finnes någon gud; Han omfattar allting med *sin* kunskap.

99. Sålunda meddela vi dig *) af historierne, om hvad som redan tilldragit sig: och vi hafva gifvit dig en erinran från oss.

100. Eho som drager sig undan derifrån, sannerligen skall han på uppståndelsens dag bära en *tung* börda.

101. Att dermed evigt förblifva: och svår varder deras börda på uppståndelsens dag.

102. En dag skall det stötas i basunen, och den dagen skola vi hopsamla de brottslige blinde [321]):

hans fötter, och blandade med metallen, för att göra kalfven lefvande. Så tro Mohamedanerne. Se *Marracci* & *Sale.*

*) Mohammed.

[321]) Originalets ord زرق (Zurk), pluralis af أزرق (Azrak), hvilket, enligt en af sina betydelser, är öfversatt i texten ofvanföre med *"blinde"*, betyder äfven *"himmelsblå"*, *"att hafva ögon af en blåagtig färg"*. *Sale* har öfversatt samma ord med *hafvande grå ögon*, och säger i en not, att Araberne, med denna ögonfärg, föreställa sig en fiende, och i synnerhet en Grek, emedan Grekiska nationen var en dödlig fiende till den Arabiska. Om det sednare folket i följden på detta sätt utmärkte det förstnämnda, hvilket vissa åberopade arabiska författare verkligen intyga, så är dock säkert, att

103. De skola hviska till hvarandra: J hafven ej dröjt mer än tio *dagar* *).

104. Vi veta väl hvad de skola säga, då de hvilkas ord varit af största vigt ibland dem, skola svara: J hafven ej dröjt mer än en dag.

105. Och de skola fråga dig om bergen; svara: min Herre skall göra dem till kringströdt grus,

106. Och lemna dem en jemn slätt; du skall ej se derpå hvarken sluttning eller upphöjning.

107. Den dagen skola de **) följa honom ***) som skall kalla *dem*, till hvilken *de* ej *skola taga* krokväg: och rösterna varda ödmjuke inför den Barmhertige, och du skall ej höra annat än fötternas prasslande.

108. Den dagen skall ingen bemedling gagna, utom honom för hvilken den Barmhertige tillåter *det*, och hvars tal är Honom behagligt.

109. Han känner hvad som är före dem och hvad som är efter dem, men de fatta det icke med *sin* kunskap.

110. Och ansigtena skola blifva nedslagna inför den Lefvande, den Sjelfbeståndande, och hopplös varder den som är belastad med orättfärdighet.

profeten ej kunde tänka på Grekerne vid detta kapitels uppenbarelse, om, nemligen, kommentatorerne hafva rätt uti sitt påstående, att det var ett af de första, som kom i dagen (se not 314) ty det blef då uppenbaradt flera år *förr än* profeten kunde ana, att han skulle få Grekerne till fiender.

*) I lifvet, eller i grafven.

**) Menniskorna.

***) Engeln Asraphel som skall kalla till doms. Se den hist. Inledn.

111. Men eho som gör goda verk och är rättrogen, han skall ej frukta orättvisa, eller förminskning *i sin belöning.*

112. Och sålunda hafva vi nedsändt den en arabisk Koran, och omvexlat deri löften och hotelser, på det de må frukta Gud, eller att det må uppväcka hos dem erinran.

113. Må alltså Gud upphöjas, Konungen, Sanningen! Och hasta ej med Koran, förr än dess uppenbarelse blifver fullbordad till dig *); och säg: o, Herre! öka hos mig kunskapen.

114. Sannerligen gåfvo vi vår föreskrift till Adam förut, men han glömde *den,* och vi funno ej hos honom ståndagtighet.

115. Och *kom ihåg* då vi sade till englarne: tillbedjer Adam; och de tillbådo: utom Iblis, som vägrade. Och vi sade: o, Adam! sannerligen är denne en fiende till dig och till din maka, må han alltså ej utdrifva eder båda ur paradiset, så att du blifver olycklig.

116. Sannerligen *hafva vi förordnat* för dig, att du ej skall hungra deri, ej heller varda naken;

117. Och att du ej skall törsta deri, ej heller varda bränd af solen.

118. Men Satan ingaf honom en förderflig ingifvelse; han sade: o, Adam! skall jag visa dig till evighetens träd, och ett rike som aldrig tager slut?

119. Och de åto båda **) derutaf; och deras blygd blef synlig för dem, och de togo och hopfästade paradisets löf, för att skyla sig: och Adam vardt olydig mot sin Herra, och for vilse.

*) Det vill säga: haf tålamod med att göra offentligt hvad som uppenbaras dig, intill dess uppenbarelsen blifver fullständig.

**) Adam och Eva från det förbudna trädet.

120. Sedan utvalde honom hans Herre, och vände sig till honom, och vägledde *honom.*

121. Sade *Herren:* störter ned derifrån *) tillsammans; den ene af eder är en fiende till den andra: men om det kommer till eder vägledning från mig,

122. Då, eho som följer min vägledning, han skall ej fara vilse, ej heller blifva olycklig.

123. Men den som drager sig undan från min erinran, sannerligen skall hañ lefva ett uselt lif,

124. Och på uppståndelsens dag, skola vi uppväcka honom blind.

125. Han skall säga: o, Herre! hvarföre har Du uppväckt mig blind, då jag förut var seende?

126. *Herren* skall svara: så *hafva vi gjort, emedan* våra tecken kommo till dig, och du glömde dem: och likaledes varder du glömd i dag.

127. Och så skola vi löna den som är öfverdådig, och som ej tror på sin Herras tecken. Och det tillkommande lifvets straff skall blifva strängare och varagtigare, *än detta lifvets.*

128. Hafva de **) då ej fått kunskap om huru många slägter före dem vi hafva tillintetgjort, ibland hvilkas boningar de gå omkring. I detta är visserligen tecken för dem som hafva förstånd.

129. Och om icke ett ord från din Herra föregått, skulle säkert inträffat *deras* sista stund; men *de hafva fått anstånd intill* en bestämd tid.

130. Fördrag alltså tåligt ***) hvad de säga: och fira din Herras lof före solens uppgång, och före

*) Från Paradiset. Se not 17.

**) Här är fråga om Meckanerne, hvilka hade för ögonen det öde som drabbat Tzamud, Aad och Sodom.

***) Detta är ställdt till profeten.

hennes nedgång; och prisa *Honom* under nattens timmar, och vid dagens ändar, på det att du må finna välbehag.

131. Och du skall ej kasta dina ögon på hvad vi låta några af dem njuta — det verldsliga lifvets prål — att vi må pröfva dem derigenom; ty din Herres försörjning är bättre och varagtigare.

132. Och anbefall din slägt bönen, och var du ihärdig deri. Vi begära ej af dig *att du skall förvärfva ditt* uppehälle: vi skola försörja dig; och *den goda* utgången åtföljer gudsfruktan.

133. Och de säga: skall han ej bringa oss ett tecken från sin Herra? Har då ej till dem kommit ett tydligt bevis på det som är i de föregående *heliga* skrifterna?

134. Och sannerligen om vi tillintetgjort dem genom ett straff före honom *), skulle de säga: o, Herre! hvarföre har Du ej sändt till oss en apostel, att vi måtte följt Dina tecken, innan vi blefvo förödmjukade och förnedrade?

135. Säg: alla äro *vi* väntande **); vänter alltså: men J skolen erfara hvilka följt den räta vägen, och hvilka varit vägledde.

*) Det vill säga: om vi utrotat de otrogne Meckanerne, innan vi sändt Mohammed såsom vårt sändebud, skulle de, på uppståndelsens dag hafva yttrat hvad som står i texten.

**) På utgången.

XXI. KAPITLET.

Profeterne *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. För menniskorna nalkas deras redogörelse, medan de i sorglöshet draga sig undan *tanken derpå* **).

2. Det kommer ej till dem någon erinran sänd från deras Herra, utan att de åhöra den, skämtande,

3. Deras hjertan varande upptagne af njutningar. De som handla orättfärdigt, hålla hemliga samtal, *sägande:* är väl denne ***) annat än en man lik eder? Skolen J då hafva beröring med bedrägeriet, då J tydligen varseblifven *det?*

4. Säg: min Herre känner hvad som yttras i himmelen och på jorden; ty Han är den Hörande, den Vetande.

5. Men de säga: *Koran är blott* orediga, obegripliga drömmar; eller bättre: han har uppdiktat den; eller ock: han är en skald: må han då bringa oss något tecken, liksom de fordne *profeter* blefvo sände!

6. Ingen af städerna som vi förstört före dem, har trott; skola då de tro?

7. Och vi hafva ej sändt före dig †) annat än män åt hvilka vi uppenbarat oss; fråger då Skriftens folk, om J icke veten.

*) Åtskilligt som förekommer i detta kapitel om flere af profeterne, har gifvit det sitt namn.

**) Utom den allmänna betydelsen af denna vers, var den isynnerhet ställd till Meckanerne.

***) Mohammed.

†) Såsom apostlar.

8. Och vi gåfvo dem ej en kropp, för att icke förtära föda; ej heller voro de evige.

9. Och vi höllo troget löftet till dem, och frälsade dem, samt hvem vi behagade, och vi tillintetgjorde de öfverdådige.

10. Sannerligen hafva vi nedsändt till eder en Bok *), hvaruti J ären ihågkomne; skolen J då ej förstå?

11. Och huru många städer vi förstört, hvilka voro orättfärdige **), och efter hvilka vi låtit uppkomma andra folk!

12. Och då de märkte vårt plågoris, se! de flydde från dem.

13. J mågen ej fly ***), utan återvänder till de njutningar som voro eder beskärde, och till edra boningar, på det J mågen blifva förhörde.

14. De svarade: o, ve oss! visserligen hafva vi varit orättfärdige.

15. Och detta upphörde ej att vara deras klagan, tills vi gjort dem *like* mejad säd, liflöse.

16. Vi hafva ej skapat himmelen och jorden och hvad deremellan finnes på lek:

17. Om vi önskat taga förströelse, visserligen skulle vi tagit den från oss sjelfve, om vi *så* hade gjort [322]).

*) Koran till Araberne.

**) Det vill säga: deras invånare.

***) Så ropade Englarne efter dem.

[322]) Kommentatorerne tolka meningen så: om Gud önskat sig nöje, skulle Han sökt det i sin egen fullkomlighet. Det arabiska ordet, som, enligt sin betydelse, är öfversatt *"förströelse"*, betyder derjemte, *"en hustru"*, äfven, *"ett barn"*, och har det också af några blifvit taget i en af de tvenne sistnämnda betydelserna; desse tro att versen isynnerhet har afseende på de Christne. Se *Sale*, enl. Al Beidawi.

18. Nej, men vi skola framkasta sanningen mot lögnen, och hon skall utplåna den, och se, den skall försvinna: men ve eder för hvad J yttren!

19. Och Hans *) *tjenare* är eho som finnes i himlarne och på jorden; och de som äro hos Honom **) anse sig ej för höge för Hans tjenst, ej heller de tröttna.

20. De prisa *Honom* natt och dag; de göra ej uppehåll.

21. Hafva de väl antagit från jorden gudar, hvilka skola uppväcka de döde?

22. Om det vore i dem båda ***) gudar, utom Gud, visserligen skulle de blifva förderfvade †): men prisad vare Gud, thronens Herre, långt öfver hvad de yttra!

23. Ingen räkning skall fordras af Honom för hvad Han gör; men de skola blifva förhörde.

24. Hafva de väl antagit gudar, utom Honom? Säg: frambringer edert bevis. Detta är en erinran för eho som är med mig *samtidig,* och en erinran för eho som var före mig †): men de fleste af dem känna ej sanningen, och draga sig undan *henne.*

25. Och vi hafva icke sändt före dig någon apostel, utan att vi sagt honom i uppenbarelse: det finnes ingen gud utom Mig, alltså tjener Mig.

26. De säga: den Barmhertige har aflat barn: prisad vare Han! Nej, men *de* ††), *äro Hans* ärade tjenare.

*) Guds.

**) Englarne.

***) Himmelen och jorden.

†) Om det funnes mer än en Gud som befallde, skulle skapelsen snart blifva förstörd.

††) Englarne, nemligen, som kallades, Guds döttrar.

27. De förekomma honom ej i talet *), och de utföra Hans befallningar.

28. Han känner hvad som är före dem och hvad som är efter dem: och de skola ej medla,

29. Utom för den som Honom behagar; och de äro af fruktan för Honom försagde.

30. Och hvilken af dem som säger: Jag är gud, utom Honom; denne, skola vi löna med helvite: så skola vi löna de orättfärdige.

31. De som äro otrogne veta de då ej, att himlarne och jorden voro tillslutne, och att vi öppnade dem **)? Och vi hafva gjort allting lefvande genom vattnet: skola de då ej tro?

32. Och vi hafva satt på jorden fasta berg, att hon ej skulle röra sig under dem; och vi hafva der gjort breda vägar, på det de måtte blifva vägledde.

33. Och vi hafva satt himmelen till ett tak väl uppehållet; men de draga sig undan dess tecken ***).

34. Och Han †) är den som skapat natten och dagen, och solen och månen: båda rulla omkring i en *viss* bana.

35. Vi hafva ej gifvit någon menniska evighet före dig; alltså, om du dör, skola de väl blifva evige ††)?

*) De yttra sig ej förr än den Högste tillåtit.

**) Kommentatorerne förklara detta sålunda: himmelen var tillsluten, Gud öppnade honom, och det regnade; jorden var tillsluten, Gud öppnade henne, och dess växter kommo fram. Se *Marracci.*

***) Menniskorna betänka ej att himmelens stjernor och planeter äro Guds verk.

†) Gud.

††) Detta är ställdt till Meckanerne, hvilka sade, att de väntade sig se Mohammed dö, liksom alla andra menniskor.

36. Hvarje själ skall ljuta döden: och vi skola försöka eder med ondt och godt till pröfning; och till oss skolen J återföras.

37. Då de som äro otrogne se dig, emottaga de dig ju blott med gäckeri, *sägande:* är det denne som gör påminnelse mot edra gudar? Men de sjelfve tro ej på hvad som anföres om den Barmhertige!

38. Menniskan är skapad otålig: Jag skall visa eder mina tecken; och J skolen ej bedja mig påskynda *dem* *).

39. Och de säga: när skall detta löfte uppfyllas, om J ären sannfärdige?

40. Om de som äro otrogne viste *hvad som väntar dem,* en stund de hvarken skola afvärja elden från sina ansigten, eller från sina ryggar, ej heller de varda hjelpte!

41. Men hon skall öfverraska dem plötsligen, och göra dem häpne, och de skola ej förmå hålla henne tillbaka, ej heller få anstånd.

42. Sannerligen har det drifvits gäck med apostlar före dig, men det *straff,* som de gäckade, öfverväldigade sådane ibland dem hvilka drefvo gäck.

43. Säg: ho skall beskydda eder om natten och om dagen mot den Barmhertige? Nej, men de draga sig undan sin Herras hågkomst!

44. Eller hafva de, utom Oss, gudar som skola värja dem? De förmå ej hjelpa sig sjelfva, ej heller varda de hjelpte mot Oss.

*) Denna vers säges blifvit uppenbarad i anledning af en viss mans begäran, att Mohammed skulle påskynda himmelens hämnd, hvarmed han hotade de otrogne. Se *Sale,* enligt Al Beidawi.

45. Nej, men vi hafva låtit desse och deras fäder njuta, så länge deras lifstid räckte. Se de då icke att vi nalkas landet, inskränkande dess gränser *? Skola då de blifva segervinnare?

46. Säg: jag predikar för eder blott uppenbarelsen: men de döfve skola ej höra kallelsen, så ofta än de förmanas.

47. Dock om en flägt af din Herras näpst vidrör dem, säkert skola de säga: o, ve oss! sannerligen hafva vi varit orättfärdige.

48. På uppståndelsens dag skola vi uppsätta rigtiga vågskålar, och ingen själ skall lida den ringaste orätt: vore det än *i fråga* ett senapskorns vigt, skola vi frambringa det **); och hos oss äro de tillräcklige som föra räkning.

49. Redan gåfvo vi till Mose och Aaron den heliga Skriften ***), såsom ett ljus och en erinran åt de gudfruktige,

50. Hvilka frukta sin Herra i enslighet, och som rädas för domens timme.

51. Och denna *Koran* är en välsignad erinran, som vi nedsändt: skolen J då förneka den?

52. Och sannerligen hade vi gifvit förut åt Abraham dess rätta ledning, ty vi kände honom. *Kom ihåg*

53. Då han sade till sin fader och sina landsmän: hvad äro väl dessa beläten, hvilka J ären så tillgifne?

54. De svarade: vi funno våra fäder dyrka dem.

*) Detta är ställdt till Meckas folk.

**) Om en gernings förtjenst eller brottslighet ej vore större än vigten af ett senapskorn, skall dock Gud, på den yttersta dagen, framdraga henne i dagsljuset.

***) Originalets ord *"forkan"* är förklaradt uti not 21.

55. Han sade: sannerligen hafven J varit, J och edra fäder, i uppenbar villfarelse.

56. De svarade: har du bragt oss sanningen, eller är du af dem som skämta?

57. Han sade: visserligen ej, men eder Herre är himlarnes och jordens Herre, som skapat dem; och derpå är jag *ett* ibland vittnena.

58. Vid Gud skall jag anfalla edra afgudar, sedan J vändt ryggen till, dragande eder undan.

59. Och han slog dem i stycken *), utom den störste ibland dem, på det de skulle vända sig mot denne.

60. De sade **): hvem har gjort detta med våra gudar? sannerligen är han bland de orättfärdige.

61. Sade *några ibland dem:* vi hörde en ung man göra påminnelse mot dem; han är kallad Abraham.

62. De *andre* sade: bringer honom då inför folkets ögon, att de må aflägga vittnesmål.

63. De sade ***): är du den som gjort detta med våra gudar, o, Abraham?

64. Han svarade: nej, men denne störste af dem har gjort det; och fråga dem, om de tala.

65. Och de återkommo till sig sjelfve, och sade: *till hvarandra:* J ären, sannerligen, de orättfärdige.

66. Derefter voro de *på nytt* böjde i stoftet †) *för samma afgudar; och de sade till Abraham:* alltså vet du att desse icke tala?

*) Sedan deras dyrkare voro bortgångne.

**) Afgudadyrkarne då de återkommo, och sågo hvad som skett.

***) Folkets äldste, då Abraham bragtes inför dem.

†) Efter orden: *nedböjde på sina hufvuden.*

67. Han svarade: skolen J då dyrka, utom Gud, hvad som hvarken gagnar eder eller skadar eder det ringaste? Skam på eder, och på hvad J dyrken utom Gud: skolen J då ej förstå?

68. De sade: bränner honom, och bistår edra gudar, om J *det* gören.

69. Vi sade: o, eld! blif kall, och ett skydd öfver Abraham [323]).

70. Och de ville lägga försåt för honom, men vi gjorde dem de mest lidande.

71. Och vi frälsade honom och Lot, *förande dem* till landet *), som vi välsignat för allt folk.

72. Och vi gåfvo honom Isaak; och, såsom en ytterligare gåfva, Jakob; och båda gjorde vi rättfärdige.

73. Och vi förordnade dem till hufvudmän, att vägleda *andra*, på vår befallning; och vi uppmanade dem till goda verks utöfning, och att iakttaga bönen och gifva almosor: och de voro våra tjenare.

74. Och *kom ihåg* Lot, hvilken vi gåfvo visdom och kunskap: och vi frälsade honom ur sta-

323) Enligt kommentatorernes berättelse lät Nimrod uppföra ett ofantligt bål, hvilket, då det itändes, brann med en sådan häftighet, att ingen vågade nalkas det; derefter blef Abraham bunden insatt uti en machin (enligt någres påstående uppfunnen af satan), och inskjuten i elden. Der bevarades han af engeln Gabriel, så att endast repen hvarmed han var bunden blefvo uppbrände. Dikten förmäler vidare, att elden, som i anseende till Abraham, på ett underbart sätt förlorat sin hetta, blef en välluktande luft; och att bålet förvandlades till en angenäm äng, ehuru föröfrigt det rasade så förfärligt, att vid pass två tusen afgudadyrkare dervid uppbrändes. Se *Sale*.

*) Palestina.

den, som begick orena gerningar; ty de voro elaka, gudlösa menniskor.

75. Och vi inneslöto honom i vår barmhertighet; ty han var bland de rättfärdige.

76. Och *kom ihåg* Noach då han anropade *oss* förut, och vi bönhörde honom, och frälsade honom och hans slägt, från en stor vånda.

77. Och vi bistodo honom emot folket, som gjorde våra tecken till lögn; ty de voro elaka menniskor, hvarföre vi dränkte dem allesamman.

78. Och *kom ihåg* David och Salomo, när de dömde rörande åkerfältet, då folkets får hade betat der om natten; och vi voro vittnen till deras dom [324]).

79. Och vi förestafvade den åt Salomo: och båda gåfvo vi visdom och kunskap. Och vi nödgade bergen och fåglarne att lofsjunga *oss* jemte David *): och *så* vi gjorde.

80. Och vi lärde honom konsten att åt eder göra harnesk, på det de må skydda eder, under edra strider: skolen J då vara tacksamme?

[324]) Kommentatorerne förmäla, att en tvist, föranledd af en hop får, hvilka, under herdens frånvaro, inkommit nattetid, uti en annan mans åker (eller vingård) och ätit opp grödan, blef hänskjuten till Davids och Salomos afgörande. Den förre ville att ägaren af fältet skulle taga fåren såsom ersättning för den skada de gjort; men Salomo, då blott 11 år gammal, var af den mening, att han endast skulle hafva vinsten af deras ull och lam, intill dess herden, på sin egen bekostnad, satt fältet i samma goda skick det var, innan fåren dit inkommo. Denna dom blef af David gillad, såsom bättre än sin egen. Se *Marracci* & *Sale.*

*) Detta tyckes vara lånadt från det ställe i Davids psalmer, der han kallar hela naturen, att förena sig uti den Eviges lof.

81. Och till Salomo *gåfvo vi magt öfver* en häftig vind, som dref, på hans befallning, till landet, hvilket vi välsignat [325]): och vi hade om allting kunskap:

82. Och *öfver* några af de onde andarne som skulle dyka *efter perlor* åt honom, och förrätta *andra* verk, utom detta; och vi voro öfver dem väktare *).

83. Och *kom ihåg* Job, då han ropade till sin Herra: sannerligen har eländet drabbat mig; och af de barmhertige är Du mest barmhertig.

84. Och vi bönhörde honom, och borttogo det onda som vidhäftade honom; och vi återgåfvo honom hans slägt, och lika många till med dem, såsom en barmhertighet från oss, och en erinran åt tjenarena [326]).

85. Och *kom ihåg* Ismael och Edris **) och Dhu'l'kfl [327]); alla *voro de* bland de ståndagtige:

86. Och

[325]) Palestina, dit vinden återförde Salomos thron om aftonen, efter att hafva bragt honom till ett långt aflägset land om morgonen. *Sale.*

*) Allt det ofvanstående om Davids och Salomos ovanliga gåfvor, och magt öfver hela naturen, tyckes hafva till grund Talmudisternas dikter om nämnde båda personer.

[326]) Job var, enligt de Mohammedanske författarne, af Esaus slägt. De öfverensstämma med gamla Testamentet i att göra honom till ett mönster af tålamod, och hafva flera historier att berätta om hans pröfning och slutliga vedergällning. Så säga de, att Gud återgaf honom sitt första välstånd fördubblat, och att hans hustru, som blifvit på nytt ung och vacker, födde honom tjugosex söner, i stället för dem han förlorat.

**) Se not 209.

[327]) Kommentatorerne sjelfve kunna ej komma öfverens om hvem denne profet var. Några säga, att han var son af Job, och bodde i Syrien; andre vilja hafva honom till att vara Elias, eller Josuah, eller Zacharias. Se *Marracci* & *Sale.*

86. Och vi inneslöto dem i vår barmhertighet; ty de voro af de rättfärdige.

87. Och *kom ihåg* Dhu'n'nun [328]), då han gick bort i vredesmod *), och tänkte att vi ej skulle hafva magt öfver honom. Och han ropade i mörkret **), sägande: det finnes ingen gud, utom Dig; prisad vare Du! visserligen har jag varit bland de orättfärdige.

88. Derföre bönhörde vi honom och frälsade honom från ångesten: och sålunda frälsa vi de rättrogne.

89. Och *kom ihåg* Zacharias, då han anropade sin Herra, *sägande:* o, Herre! lemna mig ej ensam: dock är Du den bäste arfvingen.

90. Och vi bönhörde honom och gåfvo honom Johannes, och förberedde åt honom hans qvinna ***). Sannerligen täflade desse att öfverträffa hvarandra i goda verk, och åkallade oss med håg och fruktan; och de voro mot oss ödmjuke.

91. Och *kom ihåg* henne †), som bevarade sin jungfrudom, och i hvilken vi inblåste af vår ande; och vi satte henne och hennes Son till ett tecken allom menniskom.

328) Denne profet är Jonas, som så kallas derföre att han sväljdes af fisken. Substantivet نون (Nun) betyder nemligen, *"en stor fisk"*, och ذو (Dhu) *"Herre till"*, *"Innehafvare af"*, *"ägare"*.

*) Derföre att Gud ej straffade Niniviterne.

**) Uti fiskens buk.

***) Det vill säga, hon blef gjord skicklig att bära lifsfrukt.

†) Jungfru Maria.

92. Sannerligen är detta eder lära, en enda lära *); och jag är eder Herre, alltså dyrker mig.

93. Men de *andre* **) hafva söndrat sin sak emellan sig: alla skola de *dock* återvända till oss.

94. Och eho som gör goda verk, och är rättrogen, hans sträfvande skall ej blifva förnekadt ***); ty vi uppskrifva *det* för honom.

95. Och öfver den stad som vi förstört är oeftergifligt afkunnadt, att de ej skola återkomma ****),

96. Tills, då öppning blifver gjord för Gog och Magog †), de skola hasta från hvarenda höjd,

97. Och det sanna löftet skall nalkas *sin fullbordan:* och se! det ††) skall göra orörlig deras syn hvilka ej trott; *och de skola säga* o, ve oss! vi hafva varit likgilltige för detta, än värre, vi hafva varit orättfärdige.

98. Sannerligen varden J †††) och de *afgudar* J dyrken, utom Gud, bränsle för helvite, dit J skolen nedstiga.

99. Om desse vore gudar skulle de ej dit nedstiga; men alla skola *de* der evinnerliga dväljas.

100. Der skola de vråla, och de skola ej höra ††††) deri.

*) Nemligen, samma lära om Guddomen, som varit bekänd af alla profeter och heliga personer, utan någon hufvudsaklig olikhet.

**) Dermed menas Judarne och de Christne.

***) Efter orden: *Icke otacksamhet för hans sträfvande.*

****) Det vill säga, den ifrågavarande stadens invånare.

†) Dessa folks öfversvämning skall blifva ett tecken till den yttersta dagens annalkande. Se not 303.

††) Helvitet.

†††) Detta är ställdt synnerligast till Meckanerne.

††††) Ett tröstande ord; eller, enligt andras tolkning, skola deras qval göra dem oförmögne att höra.

101. De åt hvilka vi förut bestämt det bästa tillståndet, de skola aflägsnas långt derifrån:

102. De skola ej höra dess minsta ljud, och de skola evinnerliga njuta hvad deras själar önska.

103. Den största förskräckelsen skall ej oroa dem; och englarne skola möta dem *med denna helsning:* detta är just den dag, som blef eder utlofvad.

104. En dag skola vi hoprulla himmelen, liksom Sidjill [329]) rullar ihop boken. Såsom vi skapat det första kreaturet, *så* skola vi återbringa det *): ett löfte, *hvars uppfyllande* hvilar på oss; sannerligen skola vi verkställa *det.*

105. Vi hafva redan skrifvit i psalmerna, sedan Lagen *var gifven,* att mina tjenare de rättfärdige skola ärfva jorden **).

106. Visserligen är i denna *Koran* tillräckligt *ljus* för menniskorna som tjena *Gud.*

107. Och vi hafva ej sändt dig, om icke såsom en barmhertighet åt menniskorna allom.

108. Säg: det är mig uppenbaradt blott, att eder Gud, är en enda Gud: skolen J då vara Hohom undergifne?

109. Men om de frånvända sig, säg då: Jag har förkunnat eder hvad rätt är; och jag vet ej om det hvarmed J ären hotade är nära, eller fjerran.

329) Detta är namnet på den engeln, hvars göra det är att uppskrifva hvarje mans handlingar under dess lefnad, hvilka, vid dess död, han rullar ihop, såsom fullbordade. *Marracci* & *Sale.*

*) Vid uppståndelsen.

**) Se Davids 37:de psalm och 29 vers.

110. Han *) känner hvad som säges offentligen, och Han känner hvad J döljen.

111. Och jag vet ej om kanhända det är en pröfning för eder **), och njutning för en tid.

112. Säg: o, Herre! döm *emellan oss* med sanning. Vår Herre den Barmhertige, är Den hvars hjelp är att anropa mot hvad J yttren.

XXII. KAPITLET.

Vallfarten ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, menniskor †)! frukter eder Herra. Sannerligen *varder* uppståndelsetimmens skalf en förfärlig sak.

2. En dag J skolen se henne, skall hvarenda amma förglömma det *barn* som hon gifver di, och hvarje hafvande qvinna skall framföda sitt foster; och du skall se menniskorna druckne, ehuru de ej äro druckne; men Guds straff *skall blifva* strängt.

3. Den ††) finnes ibland menniskorna som tvistar om Gud, utan kunskap, och följer hvarje upprorisk djefvul;

*) Gud.

**) Att J fått anstånd.

***) Vissa ceremonier under vallfartshögtiden i Mecka, om nämnda i detta kapitel, hafva gifvit det sitt namn.

†) Utom den allmänna betydelsen, anses orden i synnerhet hafva varit ställde till Meckas folk.

††) Detta uppenbarades i anledning af en viss afgudadyrkares halsstarrighet, som påstod att englarne voro Guds döttrar,

4. Om hvilken det är skrifvet, att, eho som tager honom till vän, han skall vilseföra honom, och leda honom till den flammande eldens pina.

5. O, menniskor! om J ären i tvifvel beträffande uppståndelsen, sannerligen hafva vi skapat eder af stoft och sedan af menniskosäd och sedan af stelnad blod och sedan af en köttklump, *till en del* fulländad och *till en del* icke fulländad, att vi måtte uppenbara för eder *vår magt;* och vi förvara i qvederne hvad vi behaga, intill en bestämd tid. Derefter låta vi eder framkomma barn, och *tillåta* sedan att J mågen uppnå eder ålder af stadga: och den ene af eder skall dö *ung*, och den andre af eder skall återbringas till den ömkligaste åldren, att han, efter innehafd kunskap, må veta ingenting. Och du ser jorden förtorkad, men då vi nedsända på henne vatten, sättes hon i rörelse, och sväller, och frambringar växter af alla sköna slag.

6. Detta emedan Gud är Sanningen, att Han gifver lif åt de döda, och att Han är allsmägtig,

7. Och att uppståndelsens timme skall komma, derpå är ej tvifvel, och att Gud skall uppväcka dem som äro i grifterna.

8. Ibland menniskorna finnes den som tvistar om Gud, utan hvarken kunskap eller ledning eller en upplysande skrift,

9. Som högmodigt vänder sig bort, att han må förleda *andra* från Guds väg: i denna verlden skall han komma på skam; och uppståndelsens

att Koran var en bundt gamla dikter, och att ingen uppståndelse kommer i fråga. *Sale* enl. Al Beidawi.

dag skola vi låta honom smaka den flammande eldens qval *).

10. Detta för hvad dina händer förutsändt, och emedan Gud ej är orättvis mot tjenarena.

11. Och ibland menniskorna finnes den som tjenar Gud på ett *visst* sätt, så att om det tillfaller honom godt, förblifver han lugn dervid **), men om en pröfning hemsöker honom, vänder han om sitt ansigte *och* går vilse i denna verlden och det tillkommande lifvet: detta är uppenbar undergång.

12. Han åkallar, utom Gud, sådant som hvarken skadar honom eller gagnar honom: detta är den *från sanningen* långt aflägsna villfarelsen.

13. Han åkallar den som är närmare att skada honom än att gagna honom; bedröflig är, i sanning, beskyddaren, och bedröflig är följeslagaren!

14. Sannerligen skall Gud införa dem som tro och göra goda verk, i lustgårdar hvarigenom floder löpa; ty Gud gör hvad Han behagar.

15. Eho som tänker att Gud ej skall bistå honom ***) i denna verlden och det tillkommande lifvet, må han utsträcka ett rep till himmelen, och sedan göra slut på sig, och må han se huruvida hans konst skall tillintetgöra det som uppretar honom [330]).

*) Det tros att den här åsyftade person var Abu Djahal. Se den hist. Inledn. s. 73.

**) Vid den sanna Läran.

***) Nemligen profeten.

[330]) Originalets ord سماء (Samaa) som, enligt sin allmännaste betydelse, är öfversatt, i denna vers, *"himmelen"*, betyder äfven *"tak"*, och några förklara versens mening sålunda: "må den som tror att Mohammed ej skall hafva att

16. Sålunda hafva vi nedsändt den *) *innehållande* tydliga tecken; och derföre att Gud skall vägleda hvem Han vill.

17. De som tro och de som äro Judar och Sabéerne och de Christne och Magerne och de som bedrifva afguderi, sannerligen skall Gud på uppståndelsens dag göra skillnad emellan dem; ty Gud är till allting vittne.

18. Har du ej bemärkt att eho som finnes i himlarne och på jorden tillbeder Gud, och solen och månen och stjernorna och bergen och träden och djuren och många af menniskorna? Men för många är straffet med rätta fastställdt.

19. Och den Gud förnedrar, honom skall ingen hedra; ty Gud gör hvad Han behagar.

20. Desse äro tvenne vederparter **) som tvista om sin Herra. Beträffande dem som icke tro, åt dem skola tillredas klädnader af eld, öfver deras hufvuden skall ösas sjudande vatten,

21. Hvarigenom deras inelfvor och deras skinn skola upplösas; och *det skall drifvas* på dem klubbor af jern.

22. Så ofta de vilja utgå derifrån af vånda, skola de återföras deri; och *dem skall sägas:* smaker den flammande eldens pina.

23. Men Gud skall införa dem som tro och göra goda verk i lustgårdar, hvarigenom floder

påräkna Guds bistånd, binda ett rep vid taket af sitt hus och hänga sig"; det vill säga: må han i sin illska emot Guds profet företaga hvilken dåragtig gerning som helst, han skall dock ej afvända från honom Guds hjelp. Se *Sale*.

*) Koran.

**) Dermed menas de rättrogne och de otrogne.

löpa; der skola de smyckas med armringar af guld och perlor; och deras klädnad der skall blifva silke.

24. Och de äro ledde till ett godt ord [331]), och de äro ledde till en prisad väg.

25. De som deremot icke tro, och afhålla *andra* från Guds väg och det fridlysta templet, som vi instiftat åt menniskorna, lika för den der bosatte som för främlingen;

26. Och eho som der vill utöfva gudlöshet och orättfärdighet, vi skola låta dem smaka ett plågsamt straff.

27. Och *kom ihåg* då vi gåfvo till bostad åt Abraham husets grund [332]), sägande: du skall ej gifva mig någonting till like, och rena mitt hus för dem som gå omkring *det*, och dem som stå upp och dem som *der* buga sig i tillbedjan.

28. Och förkunna för menniskorna vallfarten, att de må komma till dig till fots, och på hvarje

[331]) Bekännandet af Guds enhet, eller dessa ord hvilka de skola yttra vid deras inträde i paradiset: prisad vare Gud, som uppfyllt emot oss sitt löfte. *Sale* enl. Al Beidawi.

[332]) Det vill säga grunden der Meckas tempel stått före syndafloden. Det är en tro ibland Mohammedanerne, att Meckas tempel är nästan lika gammalt med verlden. De säga att Adam, sedan han blifvit fördrifven ur paradiset, bad Gud att Han måtte uppresa åt honom en byggnad, lik den han hade sett der, att han måtte göra sina böner vänd deremot, och gå omkring det, liksom englarne omkring det himmelska huset. Gud bönhörde honom, och nedsände en likhet af samma hus, i en förlåt af ljus, och satte det i Mecka lodrätt under det ursprungliga huset. Efter Adams död, uppförde hans son Seth ett hus, i samma form och på samma ställe, bygdt af sten och jord, hvilket blef förstördt af syndafloden, men derefter ånyo uppbygdt på Guds befallning af Abraham och Ismael. Se *Sale* Prel. Disc. Sect. IV.

smärt kamel, att de må komma från hvarje aflägsen väg,

29. På det de må erfara fördelarne för sig *deri*, och fira minnet af Guds namn de kända dagarne, för det hvarmed Gud försörjt dem af hjordarnes kreatur: spiser, alltså, deraf, och föder den nödlidande, den fattige:

30. Och att de sedan må fullborda allt hvad som hör till deras heliga bruk [333]), och uppfylla sina löften [334]), och kringgå det gamla huset *).

31. Detta *är dem föreskrifvet.* Och den som håller i vördnad Guds heliga stadgar, det är godt för honom inför hans Herra. Hjordarne äro eder tillåtne **), utom hvad som blifvit uppläst för eder. Men undflyr styggelsen med afgudarne, och undflyr lögnagtigt tal; *och förblifver*

32. Renlärige i fråga om Gud, utan att gifva Honom likar; ty eho som gifver Gud likar, han liknar det som faller från himmelen, hvilket fåg-

[333]) Originalets ord تفث (Tsafatz) förklaras af några betyda, liksom här står i texten, allt hvad som hör till ceremonierne i Mecka vid den stora vallfartshögtiden; andre deremot förmena, att det blott betyder ceremonien med hårets afrakande från hufvudet och andra delar af kroppen, samt naglarnes afskärande; och åter andre, att det betyder pelegrimernes osnygga tillstånd, hvilket de här åläggas att göra ända på, sedan alla andra ceremonier äro genomgångne. Det är nemligen ej tillåtet för dem att förut putsa sig på något sätt, ända ifrån det ögonblick, då de påtagit pelgrimsskruden.

[334]) Derigenom att göra de goda verk de lofvat verkställa under vallfarten. Några förstå med orden, blott uppfyllandet af de anbefalde ceremonierne.

*) Meckas tempel.

**) Det vill säga, det är eder tillåtet att nära eder af edra boskapsdjurs kött.

larne bortsnappa, eller hvilket vinden blåser till ett fjerran rum.

33. Detta *är så.* Och ho som gifver prägtiga offerdjur till Gud, sannerligen *komma* de från hjertats fromhet [335]).

34. J hafven *flera* fördelar af dem intill en bestämd tid; sedan är deras offerplats invid det gamla huset.

35. Åt hvarje läras bekännare hafva vi förordnat heliga bruk, att de måtte fira Guds namns minne, för det hvarmed Han försörjt dem af hjordarnes kreatur. Och eder Gud är en enda Gud; underkaster eder alltså Honom. Och bebåda glädje åt dem som sig ödmjuka,

36. Hvilkas hjertan betages af fruktan då Gud nämnes, hvilka äro tålige under hvad som drabbar dem, hvilka iakttaga bönerna, och dela med sig af det hvarmed vi försörjt dem.

37. Vi hafva förordnat offerdjuren åt eder såsom till Gud helgade sinnebilder, hvaraf J hafven godt. Ihågkommer alltså Guds namn öfver dem *då de offras* stående med sina framfötter i rätt ordning [336]): och när de nedfallit *döde* på sina sidor, äter då af dem, och föder honom som ödmjukt begär, och honom som ej vågar begära.

335) Det säges att Mohammed sjelf en gång gaf i offer, hundra feta kameler och deribland en som tillhört hans hufvudfiende Abu Djahal, hvilken kamel hade i nosen en ring af guld. *Sale*, enl. Al Beidawi.

336) Eller, i rät linie. Några hålla före att den ifrågavarande ställningen är, att djuret skall stå på tre fötter, med den ena framfoten uppbunden, på hvilket sätt Araberne alla dagar binda sina kameler då de vilja att djuret skall stå stilla.

Sålunda hafva vi underlagt dem eder, på det J mågen vara tacksamme.

38. Icke emottager Gud deras kött eller deras blod, men Han emottager af eder gudsfruktan. Så har Han underlagt dem eder, på det J mågen förhärliga Gud, för det Han vägledt eder; och bebåda *du* glädje åt dem som väl göra.

39. Sannerligen skall Gud försvara dem som tro; ty Gud älskar ej någon bedragare, otrogen.

40. Tillstädjelse *att möta våld med våld* är gifven dem som blifva nödgade att strida, emedan de lidit förfång — och sannerligen är Gud mägtig att bistå dem —

41. Hvilka blifvit orättvist utdrifne från sina hemvist, blott derföre att de säga: vår Herre är Gud [337]). Och om icke Gud tillbakahållit menniskorna de ena genom de andra, skulle visserligen blifvit tillintetgjorde kloster och kyrkor och synagogor och tempel, hvaruti Guds namn ofta firas: men sannerligen skall Gud bistå den, som står fast vid Honom; ty Gud är stark, mägtig:

42. Hvilka om vi göra dem mägtige på jorden, iakttaga bönen och gifva de stadgade almosorna och anbefalla det som är rätt och förbjuda det som är orätt: och hos Gud är tingens slut.

43. Om de göra dig till lögnare, så hafva redan Noachs folk och Aad och Tzamud ropat på

[337]) Enligt kommentatorernes utsago, är detta det första ställe i Koran, der det blef tillåtet Mohammedanerne att möta våld med våld. Det uppenbarades kort före flykten till Medina. Ända tills denna vers såg dagen, förmanades profetens följeslagare att lida med tålamod sina fienders förföljelser. Se den historiska Inledn.

bedrägeri före dem, och Abrahams landsmän och Lots landsmän och Madians befolkning; och Mose blef gjord till lögnare: och Jag hade långt tålamod med de otrogne, men sedan straffade jag dem; och hurudan blef väl den förändring jag *med dem* gjorde!

44. Och huru många städer vi hafva tillintetgjort, då de voro ogudaktige, hvilka äro i grund förstörde, och brunnar *) öfvergifne, och höga slott!

45. Hafva de då ej gått omkring i landet **)? Och hafva de ej hjertan hvarigenom de förstå? eller öron hvarigenom de höra? Dock, i sanning, ögonen de äro ej blinda, men hjertana inom bröstеn äro blinda.

46. De bedja dig påskynda straffet: men Gud skall ej bryta sitt löfte; och sannerligen är en dag hos din Herra, liksom tusen år af dem J räknen.

47. Och huru många städer med hvilka jag haft långt tålamod, medan de voro ogudaktige, men sedan straffade jag dem; och hos mig är samlingsstället.

48. Säg: o, menniskor: Jag är blott en offentlig predikare åt eder.

49. Och de som tro och göra goda verk skola få tillgift och en prägtig försörjning.

50. Men de som sträfva att göra våra tecken fruktlösa, de varda helvitets invånare.

*) En förfallen brunn på sådana fläckar i öcknen som kunna bebos, är lika stort tecken på förstörelse, som ruinerne af en stad.

**) Och sett lemningarne efter föregående folks förstöring.

51. Vi hafva ej sändt före dig någon apostel eller profet, utan att då han läste, satan lade sig i hans läsning[338]): men Gud utplånar satans ingifvelser, och sedan fastställer Gud sina tecken — ty Gud är vetande vis —

52. Att Han må göra satans ingifvelser en frestelse för dem i hvilkas hjertan är sjukdom och hvilkas hjertan äro förhärdade — och de orättfärdige gå i sanning långt i motsägelse —

53. Och att de som fått kunskapen må veta att den*) är sanningen från deras Herra, och må tro derpå, och att deras hjertan må trygga sig dervid: ty sannerligen styr Gud dem som tro, på en rätt väg.

54. Dock skola ej de otrogne upphöra att vara i tvifvel derom, tills domens timme plötsligen kom-

338) Anledningen till detta ställe, uppgifves af kommentatorerne sålunda: Då Mohammed en dag uppläste 53:dje kap. i Koran, och kom till versen der Meckanernes gudinnor omnämnas, lade djefvulen i munnen på honom följande ord, hvilka han yttrade af ovarsamhet, eller, enligt andra, halftsofvande, nemligen: *"dessa gudinnor äro de högsta och skönaste Jungfrur, hvilkas bemedling visst är att önska."* Koreischerne, som voro åhörare, gladde sig åt ett sådant medgifvande, och då profeten slutat kapitlet, förenade de sig med honom i hans andaktsöfning. Emedlertid blef Mohammed underrättad, genom engeln Gabriel, om orsaken till deras medgörlighet, och vardt såra bedröfvad, tills denna vers uppenbarades för att trösta honom. Al Beidawi säger dock, att historien förkastas af de mera förståndige Mohammedanerne, och att, emedan verbet, i texten, öfversatt, *"läsa"*, äfven betyder *önska* en sak, meningen är, att djefvulen som söker förföra helige män, sysselsätter deras tankar med fåfänga önskningar och begär. Se *Marracci* & *Sale*.

*) Koran.

mer på dem, eller ett straff öfverraskar dem, på en olycksdiger dag.

55. Riket den dagen tillhör Gud; Han skall dömma emellan dem. Och de som trott och gjort goda verk, *skola införas* i vällustiga trädgårdar:

56. Men de som icke trott, och gjort våra tecken till lögn, de skola lida ett nesligt straff.

57. Och de som öfvergifvit sina hem för Guds sak, och sedan stupat eller dött, sannerligen skall Gud gifva dem en skön försörjning; ty Gud är den bäste Försörjaren.

58. Han skall införa dem en ingång som skall behaga dem; ty Gud är vetande *och* mild.

59. Detta *skall så ske.* Eho som vedergäller lika ondt med hvad som tillfogats honom, och sedan blifver våldförd, visserligen skall Gud bistå honom; ty Gud är nådig, benägen att öfverse.

60. Detta emedan Gud låter natten efterträda dagen och låter dagen efterträda natten, och att Gud är hörande, seende:

61. Detta emedan Gud är Sanningen, och att hvad de åkalla, utom Honom, är lögnen, och att Gud är den Höge, den Store.

62. Har du ej sett att Gud nedsänder vatten från himmelen, och att jorden varder grön? Sannerligen är Gud nådig, vis.

63. Honom tillhör hvad som finnes i himlarne och på jorden; ty Gud är sannerligen den Rike, den Prisvärde.

64. Har du ej bemärkt, att Gud underlagt till eder tjenst hvad helst som finnes på jorden, och skeppen som löpa på hafvet, på Hans befallning? Och Han fasthåller himmelen, att den ej må falla på jorden, utom med Hans tillstädjelse; ty Gud är mot menniskorna nådig, barmhertig.

65. Han är den som gifvit eder lif, och sedan skall Han låta eder dö; derefter skall Han *åter* göra eder lefvande: sannerligen är menniskan otacksam.

66. För hvarje läras bekännare hafva vi förordnat heliga bruk, hvilka de iakttaga: alltså skola de ej tvista med dig om denna sak; utan inbjud till din Herra; ty du är visserligen på en rätt väg.

67. Och om de tvista med dig, säg då: Gud känner bäst hvad J gören.

68. Gud skall dömma emellan eder på uppståndelsens dag, i det hvaruti J voren oenige.

69. Har du då ej förstått, att Gud känner hvad som är i himlarne och på jorden? Sannerligen är det *uppskrifvet* i boken *); ty detta är lätt för Gud.

70. De dyrka, utom Gud, sådant hvarom Han ej nedsändt något öfvertygande bevis, och hvarom de ej hafva kunskap: men de orättfärdige skola ej få någon hjelpare.

71. Och då våra klara verser uppläsas för dem, märker du förnekelsen i deras ansigten som icke tro; de äro färdige att öfverfalla dem som uppläsa för dem våra verser. Säg: skall jag förkunna eder värre än detta **)? Elden som Gud beredt för dem som äro otrogne; bedröfligt är samlingsstället!

72. O, menniskor! en bild framställes, lyssner alltså till den: de som J åkallen, utom Gud, skola aldrig skapa en fluga, äfven om de dertill förenade sig; och om flugan snappar något från dem, kunna de ej återtaga det från henne:

*) Den förvarade taflan.

**) Värre än att åhöra boken.

svag är den som bönfaller och den som är anlitad.

73. De värdera ej Gud enligt hans sanna värde; ty Gud är stark, mägtig.

74. Gud utväljer sändebud bland englarne och bland menniskorna; ty Gud är hörande, vetande.

75. Han känner hvad som är före dem, och hvad som är efter dem; och till Gud skola tingen återföras.

76. O, J som tron! böjer eder och tillbedjer och tjener eder Herra och görer godt, att J mågen blifva lycklige.

77. Ock kämper väldigt för Gud, såsom det höfves att kämpa för Honom: Han har utvalt eder; och Han har icke förordnat för eder någon svårighet i läran; eder fader Abrahams lära: Han har kallat eder Muslimin *),

78. Förut, och i denna *Bok*, på det aposteln må blifva ett vittne mot eder, och att J mågen blifva vittnen mot *de öfriga* menniskorna. Iakttager alltså bönen, och gifver de stadgade almosorna; och håller eder fast vid Gud: Han är eder Herre; och härlig är Herren! och härlig är Beskyddaren!

XXIII. KAPITLET.

De Rättrogne.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Sannerligen äro de rättrogne lycklige:
2. Hvilka äro i sina böner ödmjuke,

2. Och

*) Se not 44.

3. Och som undfly fåfängt tal,

4. Och som göra barmhertighetsverk,

5. Och som äro vaktare öfver sin blygd —

6. Utom i fråga om sina hustrur, eller sina slafvinnor, ty *beträffande dem* skola de vara utan förebråelse;

7. Men de som sträcka sina begär utom detta, de äro öfverträdare —

8. Och som hålla sina löften och sina förbund,

9. Och som äro noggranne med sina böner:

10. Desse äro arfvingarne,

11. Som skola ärfva paradiset; deri skola de evinnerliga vistas.

12. Sannerligen hafva vi skapat menniskan af den renaste jord;

13. Sedan lade vi henne såsom menniskosäd i ett säkert ställe;

14. Derefter gjorde vi säden till stelnad blod, och gjorde den stelnade bloden till en köttklump; så gjorde vi köttklumpen till ben, och påklädde benen kött; derefter frambragte vi henne genom en annan skapelse *): välsignad vare då Gud, den bäste Skaparen!

15. Sedan skolen J härefter sannerligen dö;

16. Och sedan skolen J på uppståndelsens dag uppväckas från de döda.

17. Och sannerligen hafva vi skapat öfver eder sju himlar: och vi åsidosätta ej vården om hvad skapadt är.

18. Och vi nedsända vatten från himmelen enligt mått, och låta det qvarblifva i jorden; dock äro vi visserligen mägtige att låta det försvinna.

*) Hon erhöll, nemligen, sin själ, hvarigenom hon vardt en fullkomlig menniska.

19. Och derigenom frambringa vi åt eder trädgårdar med palmer och vindrufvor, hvaruti J hafven frukter i mängd, hvaraf J äten;

20. Och ett träd som skjuter upp från Sinaï berg [339]), hvilket gifver olja och färg till dem som äta.

21. Och sannerligen hafven J ett lärorikt under i boskapens kreatur: vi gifva eder dryck af det som är i deras bukar; och J hafven af dem många fördelar, och af dem J nären eder:

22. Och J ären burne på dem, och på skeppen.

23. Redan hafva vi sändt Noach till hans landsmän, och han sade: o, mina landsmän! tjener Gud, J hafven ingen gud, utom Honom; skolen J då ej frukta?

24. Och de förnämste, som ej trodde, af hans landsmän, sade: detta är icke annat än en menniska lik eder, som vill göra sig bättre än J; om Gud behagat *sända någon till eder*, visserligen skulle Han sändt englar; vi hafva icke hört af detta hos våra förfäder:

25. Han är ju blott en vansinnig man, gifver alltså akt på honom för en tid.

26. Sade *Noach:* o, Herre! bistå mig, emedan de göra mig till lögnare.

27. Och vi sade till honom i en uppenbarelse: förfärdiga ett skepp, under våra ögon, och *enligt* vår uppenbarelse; och då vårt bud kommer, och ugnen kokar öfver *),

28. Inför deri af allt *lefvande* tvenne makar, och din slägt, utom den ibland dem öfver hvilken

339) Dermed menas olive-trädet. Trädgårdarne nära detta berg äro namnkunniga för de utmärkt goda fruktträd af nästan alla slag, som der finnas. *Sale.*

*) Se not 234.

beslutet föregått: och ej må du anropa mig för dem hvilka handlat orättfärdigt, ty de skola dränkas.

29. Och när du går om bord på skeppet, du och eho som är med dig, säg då: lofvad vare Gud, som frälsat oss från de orättfärdiga menniskorna!

30. Och säg: o, Herre! nedför mig en välsignad nedgång, Du bäst förmår bringa *mig* ned.

31. I detta var visserligen tecken; och vi voro ju de som pröfvade *menniskorna.*

32. Sedan frambragte vi, efter dem, andra slägter *),

33. Och sände ibland dem en apostel af dem sjelfve, sägande: tjener Gud, J hafven ingen gud, utom Honom; skolen J då ej frukta?

34. Och de förnämste af hans landsmän, hvilka ej trodde och som förnekade det tillkommande lifvets möte och hvilka vi gifvit öfverflöd i det verldsliga lifvet, sade: denne är ej annat än en menniska lik eder, som äter af hvad J äten,

35. Och dricker af hvad J dricken;

36. Och om J åtlyden en menniska lik eder, i sanning varden J då lidande.

37. Lofvar han eder, att då J ären döde och blifne stoft och ben, att J skolen framhafvas *lefvande ur grafven?*

38. Fjerran, fjerran bort med hvad han lofvar eder!

39. Detta *löfte* är ej annat än vårt verldsliga lif, vi dö och vi lefva, och vi skola ej uppväckas från de döda:

*) På detta ställe menas de fordne Arabstammarne Aad och Tzamud, till hvilka sändes profeterne Hud och Saleh.

40. Det är ju blott en man som pådiktar Gud lögn, och vi sätta ej tro till honom.

41. Sade *profeten:* o, Herre! bistå mig, emedan de göra mig till lögnare.

42. Svarade *Herren:* innan kort skola de, i sanning, blifva ångerfulle.

43. Och straffet öfverraskade dem med rätta, och vi gjorde dem *likt* vissnade löf; och *sade:* bort med de orättfärdiga menniskorna!

44. Sedan frambragte vi efter dem andra slägter.

45. Icke något folk skall förekomma sin bestämda tid, ej heller blifva efter.

46. Derefter sände vi våra sändebud, det ena efter det andra. Så ofta en apostel kom till sitt folk, gjorde de honom till lögnare: och vi läto dem följa på hvarandra *); och vi gjorde dem till sagor i häfden; och *sade:* bort med menniskor som ej tro!

47. Sedan sände vi Mose och hans broder Aaron, med våra tecken och uppenbar magt,

48. Till Pharao och hans förnämste; men de yfdes och voro högdragna menniskor.

49. Och de sade: skola vi sätta tro till tvenne menniskor lika oss, och hvilkas landsmän äro våra slafvar?

50. Och de gjorde dem till lögnare, och blefvo ibland de förstörde.

51. Sannerligen gåfvo vi Mose Skriften, på det de måtte blifva vägledde.

52. Och vi gjorde Marias Son och Hans moder till ett tecken: och vi gåfvo dem fristad på

*) Det vill säga: det ena folket blef förstördt efter det andra.

en upphöjd del af jorden [340]), som erbjöd lugn och källor med friskt vatten.

53. O, Apostlar! förtärer af de goda tingen [341]), och utöfver rättfärdighet; ty Jag känner hvad J gören.

54. Och sannerligen är detta eder lära, en enda lära; och Jag är eder Herre, alltså frukter mig.

55. Men de hafva sönderslitit sin sak emellan sig i stycken *); hvarje del glädjande sig åt hvad den har.

56. Lemna dem då i deras villfarelses djup för en tid.

57. Tänka de derföre att vi föröka åt dem rikedom och söner,

58. Att vi påskynda dem till hvad bäst är? Nej, men de förstå icke!

59. Sannerligen de som af fruktan för sin Herra äro medlidsamme,

60. Och de som tro på sin Herras tecken,

61. Och de som ej gifva likar till sin Herra,

62. Och de som gifva hvad de gifva *i almosor,* med bäfvan i sina hjertan, emedan de skola till sin Herra återvända,

[340]) Kommentatorerne förklara ömsom, att dermed menas Jerusalem, Damaskus, Ramlah, Palestina, eller Egypten. *Sale* förmodar, och ej utan skäl, att meningen väl kan vara, den höjden dit Jungfru Maria, enligt den Mohammedanska traditionen, undandrog sig vid sin förlossning. Se början af 19:de kapitlet.

[341]) Ibland de tydningar hvilka blifvit gjorde på dessa ord, synes den vara bäst, som *Sale* anför, enligt Al Beidawi, nemligen, att de skola vara ställde till Guds sändebud i allmänhet; och att Mohammeds afsigt troligen var, att derigenom fördömma de Christne munkarnes återhållsamhet.

*) Menniskorna hafva delat sig i många religionssekter.

63. Desse hasta till hvad bäst är; och de hinna först dit.

64. Vi skola ej betunga en själ utöfver hennes förmåga: och hos oss är en bok som talar sanning, och de skola ej lida orätt.

65. Nej, men deras hjertan äro i en djup okunnighet om detta; och de hafva dessutom verk, hvarpå de arbeta:

66. Tills, då vi hemsöka med straffet dem ibland dem som äro försoffade i njutningar, se, de skola jemra sig högt; *och dem skall sägas:*

67. J mågen ej jemra eder i dag; ty af oss skolen J ej blifva hjelpte.

68. Förr upplästes för eder mina tecken, men J vänden om på edra hälar,

69. Med högmod deröfver *att J ägden det heliga templet* *); *och* hållande nattliga sammankomster, att yttra fåfängt tal.

70. Hafva de då ej begrundat ordet *i Koran,* eller ock, att till dem kommit det som ej kommit till deras förfäder?

71. Eller igenkänna de ej sin apostel, emedan de förneka honom?

72. Eller säga de: han är vansinnig? Nej, men han har bragt dem sanningen; och de fleste af dem afsky sanningen.

73. Om sanningen följt deras begär, skulle säkert himlarne och jorden, och eho som är i dem, blifvit förderfvade **). Men nej, vi hafva bragt dem deras erinran; och de draga sig undan sin erinran!

*) Här är fråga om Koreischerne.

**) Om den lära Mohammed undervisade hade varit enlig med deras önskan, då skulle verlden gått öfverända.

74. Begär du väl lön af dem? Men din Herres lön är bättre; och han är den bäste Försörjaren.

75. Visserligen kallar du dem till en rätt väg;

76. Och de som ej tro på det tillkommande lifvet, sannerligen afvika de från vägen.

77. Om vi förbarmat oss öfver dem, och borttagit hvad som plågade dem *), visserligen skulle de framhärdat i sin uppstudsighet att vandra förvirrade.

78. Redan hemsökte vi dem med ett straff **), men icke ödmjukade de sig för sin Herra, ej heller de bönföllo:

79. Tills, då vi öppnat öfver dem en port med ett inomvarande svårt straff ***), se, de äro förtviflade deröfver.

80. Han är den som skapat eder hörseln och synen och hjertan: huru föga J ären tacksamme!

81. Och Han är den som frambragt eder på jorden, och hos Honom skolen J samlas.

82. Och Han är den som gifver lif och död; och Hans *verk* är nattens och dagens omvexling; skolen J då ej förstå?

83. Nej, men de säga detsamma som företrädarne sade;

84. De säga: huru! då vi äro döde, och blifne stoft och ben, skola vi, verkligen, uppväckas från de döda?

85. Redan har detta förut blifvit oss förutsagdt, oss och våra fäder: det är ej annat än förfädernes dikter.

86. Säg: hvem tillhör jorden, och eho som derpå finnes, om J veten?

*) Detta syftar på en hungersnöd för hvilken Meckanerne voro utsatte.

**) Här menas den ofta nämnde träffningen vid Bedr.

***) Hungersnöden.

87. De skola svara: till Gud, skolen J då ej erinra eder?

88. Säg: hvem är de sju himlarnes Herre, och den härliga thronens Herre?

89. De skola svara: *allt* tillhör Gud; säg: skolen J då ej frukta?

90. Säg: i hvars hand är väldet öfver allting, hvilken beskyddar och ej är beskyddad, om J veten?

91. De skola svara: i Guds; säg: huru då ären J förblindade?

92. Ån mer, vi hafva bragt dem sanningen; och de äro visserligen lögnare.

93. Gud har ej aflat barn; och ingen gud finnes jemte Honom: i sådant fall skulle visserligen hvarje gud borttagit hvad han skapat, och den ene af dem skulle rest sig öfver den andre. Prisad vare Gud långt öfver hvad de yttra!

94. Han känner det frånvarande och det närvarande; må Han högt upphöjas öfver hvad de göra till Hans like!

95. Säg: o, Herre! om du visar mig det som dem är förutsagdt,

96. O, Herre! må Du då ej sätta mig ibland de orättfärdiga menniskorna!

97. Sannerligen äro vi mägtige att låta dig se det som vi förutsäga dem *).

98. Afvärj det onda med det som bättre är: vi känna nogsamt hvad de yttra:

99. Och säg: o, Herre! jag tager min tillflykt till Dig, undan djeflarnes ingifvelser;

100. Och jag flyr till Dig, o, Herre! att de ej må skada mig. *Men de otrogne tvifla*

*) Det vill säga: att låta dig se det straff som är dem förutsagdt.

101. Tills, då döden öfverraskar någon af dem, han säger: o, Herre! återför mig *till lifvet*,

102. Att jag må handla rättfärdigt i sådant jag åsidosatt. Ingalunda: sannerligen äro dessa de ord han skall yttra. Men bakom dem är ett stängsel, tills en dag de skola uppväckas från de döda.

103. Då det skall stötas i basunen, den dagen varder ej förvandtskap emellan dem, ej heller skola de fråga efter hvarandra.

104. Och de hvilkas vågskålar varda tunga, de skola blifva de lycklige.

105. Men de hvilkas vågskålar varda lätta, desse äro de som låtit gå förlorade sina själar; i helvitet skola de evinnerliga dväljas:

106. Elden skall bränna deras ansigten, och deri skola de vidt öppna sina munnar; *och det skall sägas:*

107. Blefvo icke mina tecken uppläste för eder, och gjorden J dem ej till lögn?

108. De skola svara: o, Herre! vår olycka fick öfverhand öfver oss, och vi voro vilsefarande menniskor.

109. O, Herre! låt oss utkomma härifrån, och om vi återfalla *i synd*, då, i sanning, äro vi orättfärdige.

110. *Herren* skall svara: varder deri bortdrifne, och taler ej till mig:

111. Ty det var en del af mina tjenare som sade: o, Herre! vi tro, gif oss alltså tillgift och haf förbarmande med oss, Du är den bäste af de barmhertige;

112. Men J emottogen dem med hån, så att de läto eder förgäta min hågkomst *), och J haden dem till åtlöje.

*) Det vill säga: de upphörde att påminna eder om Gud, då de ständigt emottogos med förakt.

113. Sannerligen har Jag belönat dem i dag, emedan de voro tålige, att de må varda de salige.

114. *Herren* skall säga: huru många åratal hafven J vistats på jorden?

115. De skola svara: vi hafva dröjt en dag, eller en del af en dag; men fråga dem som hålla räkning.

116. *Herren* skall säga: J hafven dröjt blott föga, om J visten *det.*

117. Tänkten J att vi skapat eder på lek, och att J ej skullen återbringas till oss? Må då Gud högt upphöjas, Konungen, Sanningen! det finnes ingen gud, utom Honom, den härliga thronens Herre. Eho som åkallar jemte Gud, en annan gud, hvarpå han ej har ett klart bevis, i sanning skall han göra räkning hos sin Herra; ty de otrogne skola ej blifva lycklige.

118. Säg: o, Herre! förlåt och var barmhertig, ty Du är den bäste af de barmhertige!

XXIV. KAPITLET.

Ljuset *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Ett kapitel hafva vi låtit nedkommma, och anbefallt dess iakttagande, och deri hafva vi nedsändt uppenbara tecken, på det J mågen blifva erinrade.

*) Kapitlet har sitt namn af en allegorisk jemförelse emellan Gud och ljuset, som förekommer i 35:te versen.

2. Gissler sökan och horkarlen, hvar och en af dem båda, med hundra slag *); och J mågen ej intagas af medlidande för dem, öfver Guds dom, om J tron på Gud och den yttersta dagen: och några af de rättrogne må bevittna deras straff.

3. Horkarlen skall ej ägta annat än en sköka, eller en afgudisk qvinna; och ingen skall ägta sökan, om icke en horkarl, eller en afgudadyrkare: och detta är förbudet för de rättrogne.

4. De som söka belacka ärbara qvinnor, och sedan ej framhafva fyra vittnen, gissler dem med åttatio slag; och J mågen ej någonsin emottaga deras vittnesmål, ty desse äro gudlöse:

5. Undantagne de som ångra sig derefter, och bättra sig, ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

6. Och de som söka belacka sina hustrur **), och ej hafva vittnen, utom sig sjelfve, då *varde* vittnesmålet af en bland desse, fyra edgångar vid Gud, att han är sannfärdig,

7. Och den femte, att *kalla* på sig Guds förbannelse om han talar lögn.

8. Och det skall afvärja från henne straffet, att hon fyra gånger tager Gud till vittne, att han är lögnare,

9. Och den femte, att *kalla* på sig Guds vrede, om han talar sanning [342]).

*) Här är blott fråga om ogifta personer. Hvad som var stadgadt om de gifta qvinnornas straff, står anfördt i not 112.

**) Anklaga dem för otukt.

[342]) I händelse att båda svärja, fredas mannen, genom sin ed, från anklagelsen och straffet för baktal; och hustrun fredas, genom sin ed, från anklagelsen och straffet för ägtenskapsbrott: emedlertid bör Domaren efter en sådan edgång förklara ägtenskapet upplöst. Se *Marracci* & *Sale*, enl. Djalao'ddin och Al Beidawi.

10. Och om Guds nåd ej vore med eder och Hans barmhertighet, och att Gud är mild *och* vis, *ve eder!*

11. Beträffande dem som framkommo med lögnen [343]) — en hop ibland eder — J mågen ej anse det såsom ondt för eder; tvertom det är godt för eder [344]). Hvarje man ibland dem skall få hvad han förtjenat för synden; och den, ibland dem, som påtagit sig att förstora henne, skall lida ett stort straff.

12. Hvarföre, då J hörden det *), dömde ej de rättrogne män och qvinnor inom sig sjelfve till det bästa, och sade: detta är en påtaglig lögn?

343) Denna och följande verser hafva afseende på en händelse som inträffade med profetens hustru Ayescha, dotter af Abubekr. Följagtig på ett af hans krigståg, hade hon, vid en halt, blifvit efterlemnad, då hären om natten satte sig i rörelse. I hopp att blifva eftersänd när hon saknades, satte hon sig vid vägen, och insomnade der. I denna belägenhet upptäcktes hon af en ung krigare, vid namn Safvan, och då han igenkänt hvem det var, satte han henne upp på sin egen kamel, och återförde henne sjelf till hären. Ayeschas frånvaro, och återkomst i sådant sällskap. gåfvo Mohammeds fiender anledning svärta hennes rygte. Hon anklagades öppet att hafva haft ett kärleksäfventyr med sin unge ledsagare. Mohammed sjelf viste ej rätt hvad han skulle tänka i början, men slutligen öfvertygades han af sin 15-åriga hustrus vältalighet, och som synes af texten, himmelen sjelf åtog sig att rena hennes rygte. Se den hist. Inledn., Abu'l'feda, *Sale*, m. fl.

344) Dessa ord äro ställde till profeten sjelf, och till Abubekr, Ayescha och Safvan, de personer, hvilka det falska rygtet rörde; emedan, utom deras lön i ett annat lif, Gud gjort dem den hedern, att i sjelfva Koran rena deras rygte. *Sale*, enl. Al Beidawi.

*) Nemligen det som sades om Ayescha.

13. Hvarföre hafva de ej framhaft fyra vittnen derpå? Men då de ej frambragt vittnen äro de sjelfve lögnare inför Gud.

14. Och om icke Guds nåd vore med eder och Hans barmhertighet, i denna verlden och det tillkommande lifvet, visserligen skulle ett stort straff drabbat eder för hvad J utspridt, då J framkastaden det med edra tungor, och yttraden med edra munnar, sådant hvarom J ej haden kunskap, och aktaden det ringa, då det var gräsligt inför Gud.

15. Hvarföre, då J hörden det, saden J icke: det höfves oss ej att tala om detta; prisad vare Gud! detta är en stor lögn.

16. Gud förmanar eder att J ej någonsin mer återvänden till *något* likt detta, om J ären rättrogne.

17. Och Gud gör tecknen tydliga för eder; ty Gud är vetande, vis.

18. Sannerligen de som älska att ondt allmängöres om dem som tro, de skola lida ett plågsamt straff,

19. Uti denna verlden och det tillkommande lifvet: och Gud vet, men J veten icke.

20. Och om icke Guds nåd varit med eder och Hans barmhertighet, och att Gud är mild, barmhertig, *ve eder!*

21. O, J som tron! J mågen ej följa i satans fotspår; ty eho som följer i satans fotspår, sannerligen skall han anbefalla honom det som är brottsligt och orättvist. Och om icke Guds nåd varit med eder och Hans barmhertighet, skulle icke en enda ibland eder någonsin blifvit renad *): men

*) Från sin synd.

Gud renar hvem Han vill; och Gud är hörande, vetande.

22. De som äga öfverflöd och förmåga ibland eder, må ej försvärja, att begåfva anförvandter och fattige, och dem som öfvergifvit sina hem för Guds sak; utan må de vara medlidsamme, och förlåta: önsken J ej att Gud må förlåta eder [345])? Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

23. Sannerligen de som söka svärta ärbara bekymmerslösa *) rättrogna qvinnor, de varda förbannade i denna verlden och det tillkommande lifvet, och de skola lida ett stort straff,

24. En dag deras tungor och deras händer och deras fötter skola vittna emot dem, om hvad de gjorde.

25. Den dagen skall Gud fullt godtgöra dem deras rätta fordran; och de skola erfara att Gud är den uppenbara Sanningen.

26. Elaka qvinnor *må höra* till elake män, och elake män till elaka qvinnor; men fromma qvinnor till fromme män, och fromme män till fromma qvinnor: desse äro frikände från hvad *ondt* som säges; de skola få förlåtelse och en prägtig försörjning.

[346]) Detta stycke uppenbarades för Abubekr's skull, som svor, att han framdeles ej ville gifva någonting till en sin slägting, en fattig Mohadjr, emedan denne varit en bland dem som utspridt det förargliga ryktet om Ayescha. Då profeten för honom uppläste denna vers, återtog han dock sin ed, och fortfor att utbetala den pension han gaf ifrågavarande slägting. Se *Marracci* & *Sale*.

*) Sådane, hvilka i förlitande på sitt samvetes vittnesbörd, ej brydde sig om att väga hvarje ord eller handling. Profeten måtte ansett sin älskling Ayescha hafva varit af en sådan natur.

27. O, J som tron! J mågen ej inträda i *några* hus, utom edra egna hus, tills J begärt tillåtelse, och helsat dem som der bo: detta är godt för eder, på det J mågen blifva erinrade.

28. Och om J ej finnen någon deri, mågen J dock ej dit inträda, tills det blifver eder tillåtet: och om det säges eder: vänder tillbaka; vänder då om, det är rättast för eder: och Gud känner hvad J gören.

29. Det är ej för eder synd, att J inträden i obebodda hus, hvaraf J hafven gagn *): och Gud känner hvad J läggen för en dag och hvad J döljen.

30. Säg till de rättrogne, att de återhålla sina blickar, och vakta sin blygd: detta är renare för dem; Gud vet, i sanning, hvad de göra.

31. Och säg till de rättrogna qvinnorna, att de återhålla sina blickar, och vakta sin blygd; och att de ej visa sina prydnader [346]), utom hvad som *nödvändigt* synes deraf [347]): och må de kasta sina slöjor öfver sina bröst. De skola ej visa sina prydnader, utom för sina män, eller sina fäder, eller sina männers fäder, eller sina söner, eller sina männers söner, eller sina bröder, eller sina bröders söner, eller sina systrars söner,

*) Såsom bodar, värdshus, uthus o. s. v. hvilka ej upptagas af enskilta hushåll.

[346]) Derunder förstås, så väl allt hvad som hör till deras *toilette*, som deras kroppsliga behag, hvilka ej böra synas.

[347]) Någre hålla före, att här menas deras öfverplagg, och andre, deras händer och ansigten: emedlertid anses det i allmänhet för opassande hos en fri qvinna, att visa äfven dessa delar af sin kropp, utom för de i texten uppräknade personer, eller vid något oundvikligt tillfälle, såsom t. ex. vid emottagandet af läkare-besök, eller vid afgifvandet af offentligt vittnesmål.

eller sina qvinnor, eller sina slafvar, eller sådane afhängige manspersoner som ej hafva behof *af qvinnor* *), eller barn hvilka ej förstå qvinnors nakenhet. Och de skola ej slå ihop sina fötter, att sådant må bemärkas som de dölja af sina prydnader **): och vänder eder alla ångerfulle till Gud, o, J rättrogne! på det J mågen blifva lycklige.

32. Ägter de ogifte ***) ibland eder, och de ärbare af edra tjenare och tjensteflickor: om de äro fattiga skall Gud göra dem rika af sitt öfverflöd; ty Gud är oändelig *och* vis.

33. Och de som ej finna *medel till* ägtenskap, må de afhålla sig från det olofliga, tills Gud gör dem rika af sitt öfverflöd. Och de ibland edra slafvar som önska en skrift *på sin frihet* [348]), skrifver åt dem, om J veten något godt med dem; och gifver dem af Guds rikedomar, som Han gifvit eder †). Och J mågen ej tvinga edra tjensteflickor till otukt, om de vilja lefva kyskt, på det J mågen eftertrakta det verldsliga lifvets timliga

*) Fånige, illa lytte och vanställde personer, eller gamla gubbar, hvilka gå omkring i hushållen, och lefva på nåder; några hänföra till den ifrågavarande klassen äfven snöpingar.

**) Nemligen ringarne, af guld och silfver, som fruntimren i österländerna bära omkring fotknölarne. *Sale* anmärker, att Profeten Esaias gjorde en dylik anmärkning mot de Judiska damernas fåfänga.

***) Här är fråga om begge könen, så väl dem som varit gifte, men af en eller annan orsak befinna sig i ogift tillstånd, som om dem hvilka aldrig ingått ägtenskap.

[348]) Hvarigenom husbonden förbinder sig, att frigifva sin slaf, vid emottagandet af en viss penningesumma, som denne förbinder sig att erlägga.

†) Antingen derigenom att afstå något af hvad de böra erlägga för sin lösen, eller ock, att bistå dem efter höfvan, sedan de erhållit sin frihet.

liga goda: och eho som tvingar dem, *vete* då, i sanning, varder Gud, efter deras tvång, *mot dem* benägen att öfverse, barmhertig.

34. Sannerligen hafva vi nedsändt till eder tydliga tecken, och en berättelse enlig med deras som gått undan före eder [349]), och en förmaning åt de gudfruktige.

35. Gud är himlarnes och jordens ljus: Hans ljus liknar urhålkningen af en mur, hvari är en lampa, lampan är i ett glas, glaset är liksom en glänsande stjerna: det är antändt *medest oljan* af ett välsignadt träd, ett oliveträd, hvarken från öster eller vester; oljan derifrån gifver nästan ljus, ehuru eld ej vidrört henne: ljus på ljus [350]). Gud vägleder till sitt ljus hvem Han vill: och Gud framställer liknelser till menniskorna; och Gud är allvetande.

36. Uti hus som Gud tillåtit att uppföra, och att Hans namn deri må firas, der prisa Honom morgon och afton,

37. Män, hvilka hvarken handel eller försäljning afhåller från Guds hågkomst, och att iakttaga

[349]) Kommentatorerne säga, att här menas berättelsen om Ayeschas äventyr. Hon frikallades, nemligen, från den beskyllning som gjordes mot henne, genom de verser i Koran, hvilka för den orsakens skull uppenbarades; liksom Josephs oskuld uppenbarades, genom det vittne som lät höra sig mot Potiphars hustru; och liksom Jungfru Maria frikallades från en dylik beskyllning genom sitt barns vittnesbörd. Se Korans 12 och 19 kapitel, samt *Marracci* & *Sale*.

[350]) Denna allegori har behof af kommentatorernes förklaring, och hafva de deri äfven gifvit prof på sin spetsfundighet. De säga bland annat, att det här beskrifna *ljuset*, är det ljus som blifvit uppenbaradt i Koran; eller ock, Guds uppenbarade nåd i menniskans hjerta. Se *Marracci* & *Sale*.

bönen, och gifva de föreskrifna almosorna: de frukta en dag hvarpå hjertan och ögon varda omhvälfde;

38. Att Gud må vedergälla dem enligt det bästa de gjort, och ytterligare begåfva dem af sitt öfverflöd; ty Gud försörjer hvem Han vill, utan räkning.

39. Men de som icke tro, deras verk äro liksom dunsten i öcknen, som den törstige tager för vatten, tills, då han kommer dit, han finner att det är ingenting; men han finner Gud jemte sig, som skall godtgöra hans räkning; och Gud är snar med räkningen.

40. Eller liksom mörkret i ett djupt haf hvilket bölja på bölja betäcker, öfver hvilket äro molnen: mörker det ena öfver det andra: då någon sträcker ut sin hand, ser han henne knappast. Och den till hvilken Gud ej gifver ljus, han skall ej få något ljus.

41. Har du ej bemärkt att eho som finnes i himlarne och på jorden prisar Gud, äfvensom fåglarne, ordnande sina vingar? Hvar och en känner sin bön och sitt lof; och Gud vet hvad de göra.

42. Gudi tillhör himlarnes och jordens rike; och hos Gud är samlingsstället.

43. Har du ej sett att Gud framdrifver molnen, och sedan förenar dem, och derefter uppstaplar dem högtals, och har du ej sett regnet frambryta midt derutur? Och Han nedsänder från himmelen berg *af moln*, hvari är hagel, och träffar dermed hvem Han vill, och afvänder det från hvem Han vill: det fattas föga att skenet af Hans blixt borttager synen.

44. Gud ombyter natten och dagen; sannerligen är deri ett lärorikt under för dem som hafva begrepp. Gud har skapat alla djur af vatten [351]: det ena af dem kryper på sin buk, ett annat af dem går på tvenne fötter, och *åter* ett annat af dem går på fyra: Gud skapar hvad Han vill; ty Gud är allsmägtig.

45. Sannerligen hafva vi nedsändt tydliga tecken; och Gud vägleder hvem Han vill, till en rätt väg.

46. Och de säga *): vi tro på Gud och på aposteln, och vi lyda; men en del af dem frånvänder sig derefter; och de äro ej rättrogne.

47. Och då de kallas inför Gud och Hans apostel, att han må dömma emellan dem, se, en del af dem drager sig undan!

48. Men om rätten vore på deras sida, skulle de komma till honom att underkasta sig.

49. Är det sjukdom i deras hjertan? Eller tvifla de? Eller frukta de att Gud och Hans sändebud skola göra dem orätt? Nej, men de sjelfve äro orättfärdige.

50. De rättrognes yttrande då de kallas inför Gud och Hans apostel, att han må dömma emellan dem, är blott att de säga: vi hafva hört och vi lyda; desse äro de lycklige.

351) Kommentatorerne förmoda, att med vatten på detta ställe menas *sperma genitalis;* eller ock, att det är nämndt blott såsom hufvudorsaken till djurens växt, och en nödvändig beståndsdel i deras kroppar.

*) Detta och det följande har afseende på vissa skrymtagtige Mohammedaner, hvilka ej ville underkasta sig profetens dom.

51. Och de som lyda Gud och Hans sändedebud, och frukta Gud, och äro fromme inför Honom, desse varda de salige.

52. De *) svärja vid Gud sin kraftiga ed, att om du befaller dem, de sannerligen skola utgå *från hus och hem.* Säg: J mågen ej svärja; lydnad är *mera* lämplig: i sanning känner Gud hvad J gören.

53. Säg: lyder Gud och lyder aposteln; men om J frånvänden eder, åligger honom blott hvad honom blifvit pålagdt, och eder hvad eder blifvit pålagdt; dock om J lyden honom, blifven J vägledde: och aposteln åligger icke annat än det offentliga predikandet.

54. Gud har lofvat dem ibland eder som tro och göra goda verk, att Han skall låta dem efterträda *de otrogne* på jorden, liksom Han lät de *gudfruktige* som voro före dem, efterträda *de andre* **), och att Han skall stadga åt dem deras lära, som är dem behaglig, och att Han, efter deras fruktan, skall gifva dem i utbyte säkerhet: de skola dyrka Mig, de skola ingenting gifva Mig till like; och de som derefter icke tro, desse äro ogudaktige.

55. Iakttager bönen och gifver de stadgade almosorna; och åtlyder aposteln på det J mågen få förbarmande.

56. J skolen ej tänka att de som äro otrogne skola undkomma på jorden; deras boning varder elden; och bedröfligt är samlingsstället!

57. O, J som tron! må edra slafvar och de ibland eder hvilka ej hunnit manbarheten, begära tillstädjelse af eder, tre gånger *om dagen, innan de träda inför eder, nemligen,* före morgonbönen,

*) Nemligen, de skrymtagtige.

**) Såsom Israels barn, hvilka utdrefvo Kanaans befolkning.

och då J afläggen edra kläder vid middagstiden, och efter aftonbönen; tre stunder för eder enslighet [352]). Efter dessa *stunder*, är det icke synd, hvarken för eder eller dem, *att de inkomma utan tillstädjelse:* tjenande hvarandra gån J omkring den ene af eder till den andre. Så utvisar Gud tecknen för eder; och Gud är vetande, vis.

58. Och när barnen ibland eder uppnå manbarheten, må de då begära tillstädjelse *), liksom de begärde hvilka voro före dem: så utvisar Gud sina tecken för eder; och Gud är vetande, vis.

59. Beträffande sådana stillasittande qvinnor hvilka ej hafva hopp om ägtenskap **), för dem är det icke synd, att de aflägga sina yttre plagg, utan att prunka med sina prydnader; men om de afhålla sig *derifrån*, är det för dem bättre: och Gud är hörande, vetande.

60. Det är icke synd för den blinde, ej heller synd för den halte, ej heller är det synd för den sjuke, eller för eder sjelfve, att J äten uti edra egna hus, eller edra fäders hus, eller edra mödrars hus, eller edra bröders hus, eller edra systrars hus, eller edra farbröders hus, eller edra fastrars hus, eller edra morbröders hus, eller edra mostrars hus, eller i det *hus* hvars nycklar J besitten, eller i eder uppriglige väns *hus:* det är ej för eder synd, att J äten tillsamman, eller allena [353]).

352) Då det kan vara olämpligt äfven för en tjenare, eller ett barn, att inkomma till en person oanmäld. Den förstnämda tiden är då man lemnar sin bädd; den andra då man, midt på dagen, tager hvila, ett allmänt bruk i de varma länderna; och den tredje då man går till sängs.

*) Vid alla tillfällen då de vilja komma in till eder.

**) I anseende till deras framskridna ålder.

353) Det föregående hade för afsigt att undanrödja vissa vidskepelser hos de med Mohammed samtidige Araberne, hvar-

61. Och när J inträden i ett hus, helser då hvarandra en från Gud välsignad, god helsning: så utvisar Gud tecknen för eder, på det att J mågen förstå.

62. De rättrogne äro endast de som tro på Gud och Hans apostel, och då de äro jemte honom församlade beträffande en sak *) icke bortgå förr än de begärt hans tillstädjelse: de som begära tillåtelse af dig, desse äro de som tro på Gud och Hans sändebud. Alltså när de begära din tillstädjelse **) för någon af sina angelägenheter, gif då tillåtelse till hvem du vill ibland dem, och bed Gud om tillgift för dem; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

63. J mågen ej anse ibland eder apostelns kallan för detsamma som en kallan från den ene af eder till den andre [354]). Gud känner dem ibland

af några ansågo sig orenade igenom att äta ihop med en sjuk eller lytt person; andre höllo för origtigt att äta i något annat hus än sitt eget; en del räknade det för synd att äta allena, och en annan del, tvertom, att äta i sällskap med någon annan. Kommentatorerne säga, emedlertid, att föreskriften nu ej gäller, utan hade afseende blott på Araberne under Islams första uppkomst. Se *Marracci* & *Sale.*

*) Af hvilken allmän beskaffenhet som helst, religionsfest, bön, rådplägning, o. s. v.

**) Att lemna sammankomsten.

[354]) Härmed kan förstås en uppmaning att göra mer afseende på en kallelse från profeten, än på en kallelse från någon annan person; eller en erinran, att det ej är detsamma då profeten anropar Gud, som då någon af de rättrogne framför till en förman en bön, hvilken ofta afslås; eller ock, en varning att ej kalla Mohammed vid hans blotta namn, eller bruka förtrolighet med honom, utan att alltid tillägga en vördnadsfull benämning, t. ex. o, Guds apostel! eller, o, Guds profet! Så förklara kommentatorerne stycket. Se *Marracci* & *Sale.*

eder, hvilka smyga sig bort bakom hvandra. Men må de som sätta sig mot Hans befallning taga sig till vara, att ej ett olycksfall hemsöker dem *i verlden*, eller ett plågsamt straff drabbar dem *härefter*.

64. Tillhör ej Gud hvad som finnes i himlarne och på jorden? Sannerligen känner Han hvad J förehafven: en dag skola de återföras till Honom, och Han skall förkunna dem hvad de gjort; ty Gud är allvetande.

XXV. KAPITLET.

Forkan *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Välsignad vare Han som nedsändt Forkan till sin tjenare, på det denne skulle blifva en predikare för verlden:

2. Han hvilken himlarnes och jordens rike tillhör, som ej aflat barn, och ej har någon delägare i väldet! Han har skapat allting, och förordnat det enligt sitt fastställda beslut.

3. Dock hafva de antagit, utom Honom, gudar, hvilka ingenting skapa, men som äro skapade,

4. Hvilka ej förmå göra sig sjelfve skada eller gagn, och som ej hafva magt hvarken öfver död, lif, eller uppståndelse.

*) Ordet som förekommer i första versen, är ett namn på Koran; i not 21 är det förklaradt.

5. De som icke tro säga: detta *) är icke annat än en lögn som han uppdiktat, och hvarmed annat folk biträdt honom: men sannerligen påstå de hvad orätt är och osant:

6. Och de säga: *det är* förfädrens dikter, hvilka han uppskrifvit, och de förestafvas honom morgon och afton.

7. Säg: Han som känner himlarnes och jordens hemligheter har nedsändt den **); ty Han är nådig, barmhertig.

8. Och de säga: hvad är detta för en apostel som förtär föda, och går omkring på gator och torg? Hvarföre har icke en engel blifvit nedsänd till honom, och blifvit predikare jemte honom?

9. Eller hvarföre har icke en skatt blifvit nedkastad till honom? eller hvarföre har han ej fått en lustgård att föda sig af? Och de orättfärdige säga: J följen ej annat än en bedårad man.

10. Se hvad de likna dig vid! men de fara vilse och förmå ej *finna* väg.

11. Välsignad vare Han som skall förära dig, om Han behagar, bättre än detta: lustgårdar genom hvilka floder löpa, och slott skall Han gifva dig.

12. Men de förneka uppståndelsens timme! och vi hafva beredt för dem som förneka denna timme, lågande eld:

13. Då den skall märka dem på långt håll, skola de höra den rasande ryta och spraka.

14. Och när de skola kastas derifrån hopbundne i ett trångt rum, der skola de kalla på döden; *men dem skall sägas:*

*) Koran.
**) Idem.

15. I dag mågen J ej kalla på en död, men kaller på många dödar.

16. Säg: antingen är detta bättre eller den evinnerliga lustgården, som blifvit lofvad de gudfruktige? De skola få den till belöning och samlingsställe;

17. Deri skola de hafva hvad helst de önska i all evighet: det är ett löfte att utkräfva hos din Herra.

18. En dag skall Han hopsamla dem, och sådane de dyrka, utom Gud, och skall säga *till desse:* hafven J förfört dessa mina tjenare, eller hafva de afvikit från vägen?

19. De skola svara: prisad vare Du! det höfdes oss ej att antaga beskyddare, utom Dig; men Du lät dem och deras fäder njuta tills de glömde påminnelsen, och blefvo förlorade menniskor. *Och Han skall säga till de förste:*

20. Nu hafva de gjort eder till lögnare i hvad J sägen, och de förmå hvarken afvända *från eder ondt* eller gifva hjelp.

21. Eho ibland eder som handlar orättfärdigt, vi skola låta honom smaka en svår pina.

22. Och vi hafva ej sändt några sändebud före dig, utan att de förtärde föda, och gingo omkring på gator och torg. Och vi hafva satt några ibland eder till en pröfning för andre: Åren J då tålige? Din Herre är seende.

23. De som ej vänta sig vårt möte säga: hvarföre hafva icke englarne blifvit nedsände till oss, eller vi ej sett vår Herra? Högmodet sväller sannerligen i deras själar, och de äro gräslige i sin öfverträdelse.

24. En dag skola de se englarne, den dagen skall ej båda glädje åt de brottslige; och de skola ropa på ett fridlyst hinder *mot elden.*

25. Och vi skola komma till det verk de verkställt, och göra det såsom kringströdt stoft.

26. Den dagen skola de till paradiset bestämde få en bättre boning, och skönare middagens hviloställe.

27. En dag skall himmelen klyfvas af molnen, och englarne nedsändas nedstigande.

28. Riket den dagen är den Barmhertiges tillhörighet; och en svår dag skall det blifva för de otrogne:

29. En dag den orättfärdige skall bita sina händer, sägande: o, att jag tagit vägen med aposteln!

30. Ve mig! o, att jag icke tagit en sådan till vän!

31. Sannerligen förledde han mig från erinran, sedan hon kommit till mig; och satan är en förrädare mot menniskan.

32. Och aposteln skall säga: o, Herre! mitt folk har, i sanning, hållit denna Koran för dårskap.

33. Och sålunda hafva vi satt åt hvarenda profet, en fiende af de elake; men din Herre är tillräcklig till ledare och försvarare.

34. De som icke tro säga: hvarföre har ej Koran blifvit nedsänd till honom hel och hållen på en gång? Så *hafva vi nedsändt den styckevis,* att vi dymedelst må stärka ditt hjerta; och vi hafva väl och tydligt förestafvat den.

35. De skola ej komma till dig med någon liknelse *), utan att vi skola bringa dig sanningen, och den bästa förklaringen.

*) Meningen är: de otrogne skola ej gifva dig till uttydning någon metaphor eller parabol, som du ej skall nöjagtigt förklara.

36. De som skola släpas på sina ansigten till helvitet, de äro i värsta tillståndet, och afvika längst från vägen.

37. Sannerligen gåfvo vi Mose Skriften, och tillsatte jemte honom, hans broder Aaron såsom rådgifvare.

38. Och vi sade: går bort till folket som gör våra tecken till lögn: och vi tillintetgjorde dem i en fullkomlig förstörelse.

39. Och *likaså* Noachs folk, då de förklarade apostlarne för lögnare, vi dränkte dem, och gjorde dem till ett tecken för menniskorna: och vi hafva beredt för de orättfärdige ett plågsamt straff:

40. Och Aad och Tzamud och innehafvarne af Al Rass [355]) och många slägter emellan dessa:

41. För dem alla framställde vi exempel; och alla tillintetgjorde vi med förstörelse.

42. Visserligen hafva de färdats invid staden hvarpå nedregnades det olycksfulla regnet *): hafva de då ej bemärkt den? Men, nej, de vänta sig ej uppståndelsen.

43. Och då de se dig, emottaga de dig ju blott med begabberi, *sägande:* är det denne som Gud sändt såsom apostel?

44. Föga fattades ju att han, i sanning, förledt oss från våra gudar, om vi ej varit ståndagtige vid dem. Men de skola erfara då de varseblifva straffet, ho som afvikit längst från vägen.

355) Kommentatorerne kunna ej bestämma hvar detta ställe var beläget. Några mena att det var en brunn nära Madian; andre, att det var en stad i Yamama; andre åter, att det var en brunn nära Antioch; och åter andre, att det var en brunn i Hadramaut. Se *Sale.*

*) Nemligen Sodom: Koreischerne på sina färder till Syrien, passerade ofta förbi stället der Sodom fordom fanns.

45. Huru då? den som tager sin lusta till sin gud, skall du blifva en förmyndare för honom?

46. Eller tror du att de fleste af dem höra eller förstå? De äro icke annat än liksom kreaturen; än värre, de irra längre från vägen.

47. Har du ej bemärkt din Herra, huru Han utsträcker skuggan? Om Han behagat, visserligen skulle Han gjort henne orörlig: och vi hafva satt solen att utvisa henne;

48. Och sedan indraga vi henne till oss, med en lätt hopdragning.

49. Han är den som förordnat natten till täckmantel åt eder, och sömnen till hvila, och som förordnat dagen till pånyttfödelse.

50. Och Han är den som sänder vindarne, ett glädjande bådskap före sin barmhertighet *): och vi nedsända från himmelen obemängdt vatten,

51. Att vi dermed må vederqvicka en död trakt, och gifva dryck deraf till hvad vi skapat, af kreatur och menniskor i mängd.

52. Och vi fördela det vexelvis emellan dem, att de må erinra sig *Guds nåd;* men de flesta menniskor vägra *att så göra,* blott af otacksamhet.

53. Om vi behagat, visserligen skulle vi sändt till hvarje stad en predikare.

54. Alltså må du ej hörsamma de otrogne; utan kämpa mot dem medelst denna *Koran* en väldig kamp.

55. Han är den som låter fritt flyta de båda hafven, det ena friskt, sött, och det andra salt, bittert; och Han har satt en gräns emellan båda, och ett oöfverstigligt hinder.

*) Se not 173.

56. Och Han är den som skapat menniskan af vatten *), och bestämt henne för blodsband och förening; och din Herre är mägtig.

57. Likväl dyrka de, utom Gud, sådant som hvarken gagnar dem eller skadar dem; och den otrogne är en hjelpare *åt satan* mot sin Herra.

58. Vi hafva ej sändt dig om icke såsom en bebådare af glädje och en hotande förmanare.

59. Säg: jag begär ej af eder någon belöning för detta *mitt predikande*, utom *att omvända* honom som önskar att taga vägen till sin Herra [356]).

60. Och förtrösta du på den Lefvande, som icke dör; och fira Hans lof — Han har tillräcklig kunskap om sina tjenares synder — Han som skapat himlarne och jorden och hvad som deremellan finnes på sex dagar, och sedan satt sig på thronen; den Barmhertige: fråga då om Honom den som har kunskap.

61. Då det säges till dem: tillbedjer den Barmhertige; svara de: hvem är då den Barmhertige? Skola vi väl tillbedja hvad helst du befaller oss? Och det gör hastigare deras flykt *från tron.*

62. Välsignad vare Han som satt himmelstecknen på fästet, och som der satt en glänsande sol, och en upplysande måne!

63. Och Han är den som förordnat natten och dagen att efterträda hvarandra, för den som vill erinra sig, eller vill vara tacksam.

*) Se not 351.

[356]) Så är versen tydd af Al Beidawi; den kan emedlertid lika väl tolkas på ett annat sätt, nemligen, att Mohammed önskar att icke någon må gifva, utom den som fritt och gerna bidrager med sitt goda till befrämjande af Guds religion; i stället för, *utom att omvända honom*, bör det då heta: *utom från honom* &c. Se *Sale.*

64. Den Barmhertiges tjenare äro de som gå blygsamt på jorden, och då de okunnige tilltala dem, svara frid *)!

65. Och de som nattligen tillbedja, och stående [357]):

66. Och de som säga: o, Herre! afvärj från oss helvitets pina, ty dess pina tager ej slut; sannerligen är det elakt till hemvist som till hviloställe:

67. Och de som då de gifva hvarken äro slösande eller njugge, utan äro midt emellan detta:

68. Och de som ej åkalla, jemte Gud, andra gudar; och ej dräpa menniskan, som Gud förbjudit *att dräpa,* utan med rätta; och ej bedrifva otukt: ty eho som detta gör skall möta brottets lön;

69. På uppståndelsens dag skall straffet fördubblas för honom, och han skall evinnerliga dväljas derunder, föraktad;

70. Undantagne de som ångra sig och tro och göra hvad rätt är, ty dessas onda skall Gud förändra till godt; Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

71. Och eho som ångrar sig och gör hvad rätt är, sannerligen omvänder han sig till Gud med en *rätt* omvändelse.

72. Och de som ej bära falskt vittnesbörd, och då de gå förbi fåfängt tal **), gå förbi med heder:

*) Icke såsom en helsning, utan såsom ett uttryck yttradt för att undvika all tvist med folk af andra trosbekännelser.

[357]) Det vill säga: bedja med de vanliga ceremonierne, stående, bugande, sittande på hälarne, och kroppen lutad framstupa, så att pannan vidrör jorden.

**) Det vill säga: som afhålla sig från att instämma i otillbörligt tal.

73. Och de som, då de erinras om sin Herras tecken, ej nedfalla dervid döfve och blinde:

74. Och de som säga: o, Herre! gif oss af våra makar och afkomlingar ögonfägnad, och gör oss till ledare åt de gudfruktige:

75. Desse skola belönas med det högsta rummet i himmelen, emedan de voro ståndagtige, och de skola der mötas med helsning och frid,

76. Såsom evinnerliga invånare deri: skönt är det till hemvist som till hviloställe.

77. Säg: min Herre är ej angelägen om eder vore det ej för eder åkallan *), och likväl anklagen J *Hans sändebud* för bedrägeri! Men sannerligen skall den yttersta domen inträffa.

XXVI. KAPITLET.

Skalderne **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. T. S. M. ***). Dessa äro den klara bokens tecken.

2. Skulle du kanske sörja dig sjelf till döds, derföre att de ej blifva rättrogne?

3. Om vi behagade, skulle vi nedsända till dem från himmelen ett tecken, hvarvid deras nackar skulle blifva underdånige.

*) Det vill säga: om J ej åkallen Honom.

**) Ett utfall mot Arabiens skalder i slutet af kapitlet, har gifvit det sitt namn.

***) Se not 4

4. Men det kommer ej till dem någon erinran, nyligen uppenbarad af den Barmhertige, utan att de draga sig undan derifrån:

5. Och de hafva anklagat *Koran* för bedrägeri; men ett bådskap skall komma till dem, hvarmed de ej skola drifva gäck.

6. Hafva de ej gifvit akt på jorden, huru många växter vi frambringa derpå af hvarje ädelt slag?

7. Visserligen är tecken i detta: men de fleste af dem tro icke.

8. Och din Herre är sannerligen den Mäg-tige, den Barmhertige.

9. Och *kom ihåg* då din Herre kallade Mose, sägande: gack till det orättfärdiga folket,

10. Pharaos folk: skola de ej frukta?

11. Han svarade: o, Herre! jag fruktar, i sanning, att de göra mig till lögnare,

12. Och att mitt bröst blifver beklämdt, och att min tunga ej blifver ledig; sänd alltså till Aaron:

13. De hafva äfven mot mig ett brott *), och jag fruktar att de dräpa mig.

14. Sade *Herren:* Ingalunda. Men går bort J båda, med våra tecken, vi äro med eder hörande:

15. Går då till Pharao, och säger: vi äro sändebud från verldarnes Herre,

16. Sänd *bort* med oss Israels barn.

17. Sade *Pharao* **): hafva vi ej uppfostrat dig hos-oss såsom barn, och har du ej vistats ibland oss *flera* år af din lefnad?

18. Dock begick du din gerning som du begick, och du är af de otacksamme.

19. Sva-

*) Den Egyptiske mannens dråp.

**) Efter att Mose, beledsagad af Aaron, till honom framfört sitt uppdrag.

19. Svarade *Mose:* jag begick den, men se, jag var bland dem som gå vilse.

20. Och jag flydde från eder då jag blef rädd för eder; och min Herre har gifvit mig visdom, och förordnat mig *till ett* af sändebuden.

21. Och detta är den gunst hvarmed du benådat mig, att du lagt i träldom Israels barn.

22. Pharao sade: hvem är väl verldarnes herre?

23. Svarade *Mose:* Herren öfver himlarne och jorden och hvad som deremellan finnes, om J ären förvissade *om dem:*

24. Sade *Pharao* till dem som voro omkring honom: hören J icke?

25. Sade *Mose:* eder Herre, och edra förfäders Herre:

26. Sade *Pharao:* Sannerligen är edert sändebud som till eder blifvit sändt, säkert vansinnigt.

27. Sade *Mose:* Herre öfver östan och vestan och hvad deremellan finnes, om J begrepen.

28. Sade *Pharao:* sannerligen om du antager någon annan gud än mig, skall jag kasta dig ibland fångarne.

29. Svarade *Mose:* äfven om jag bragte dig ett obestridligt prof?

30. Sade *Pharao:* bringa då fram det, om du är af de sannfärdige.

31. Och han nedkastade sin staf, och se, den vardt en ögonskenlig orm:

32. Och han framdrog sin hand ur sin barm, och se, hon vardt hvit för åskådarne.

33. Sade *Pharao* till de förnämste omkring honom: sannerligen är denne en kunnig trollkarl,

34. Som önskar att utdrifva eder från edert land med sitt hexeri, alltså hvad föreskrifven J?

35. De svarade: uppehåll honom och hans broder, och sänd ut i städerna sådane som hopsamla,

36. Och föra till dig hvarje kunnig hexmästare.

37. Och trollkarlarne blefvo församlade på en bestämd tid, en utmärkt dag.

38. Och det sades till folket: ären J församlade?

39. Kanhända skola vi följa trollkarlarne, om de blifva segervinnare.

40. Och då trollkarlarne kommit, sade de till Pharao: skola vi, verkligen, få belöning, om vi blifva segervinnare?

41. Han svarade: visserligen, och i sådant fall skolen J blifva bland dem som få nalkas *mig*.

42. Mose sade till dem: kaster hvad J hafven att kasta!

43. Och de nedkastade sina rep och sina stafvar, och sade: vid Pharaos magt, sannerligen skola vi blifva segervinnare.

44. Men Mose kastade sin staf, och se, den uppslukade hvad de förvandlade.

45. Då nedföllo trollkarlarne tillbedjande.

46. De sade: vi tro på verldarnes Herre,

47. Moses och Aarons Herre.

48. Sade *Pharao:* tron J på Honom, innan jag tillstadt eder? I sanning är Han eder mästare, som lärt eder svartkonsten; men sannerligen skolen J erfara *min hämnd:*

49. Jag skall afhugga edra händer och edra fötter på motsatta sidor, och korsfästa eder allesamman.

50. De svarade: intet ondt *sker oss dermed;* ty vi skola återvända till vår Herra.

51. Vi hoppas att vår Herre skall förlåta oss våra synder, emedan vi voro de förste att tro.

52. Och vi sade i en uppenbarelse till Mose: gack bort med mina tjenare om natten ty J varden förföljde.

53. Och Pharao sände i städerna sådane som hopsamla *krigsfolk, och sade:*

54. Sannerligen äro desse en ringa flock,

55. Dock äro de uppretade mot oss,

56. Men vi äro en mängd, beredde.

57. Och vi nödgade dem *) utgå från lustgårdar och källor,

58. Och skatter och prägtiga boningar:

59. Sålunda *vardt det;* och vi gåfvo detta i arf åt Israels barn.

60. Och de förföljde dem vid solens uppgång.

61. Och då de båda krigshärarne fingo hvarandra i sigte, sade Moses följeslagare: sannerligen äro vi upphunne.

62. Han svarade: ingalunda; ty min Herre är med mig, Han skall vägleda mig.

63. Och vi sade i en uppenbarelse till Mose: slå i hafvet med din staf; och det delade sig, och hvarje del blef liksom ett stort berg [358]).

64. Och vi förde dit de andre **).

65. Och vi frälsade Mose, och alla dem som voro med honom;

66. Och sedan dränkte vi de andre.

67. I detta är sannerligen tecken; men de fleste af dem äro ej troende.

*) Gud kom Egyptierne att öfvergifva sina hem för att förfölja Israeliterne.

[358]) Mohammedanerne påstå, att hafvet delade sig i tolf delar, så att hvarje stam af Israels barn, hade sin särskilta väg att gå igenom.

**) Egyptierne.

68. Och sannerligen är din Herre den Mägtige, den Barmhertige.

69. Uppläs för dem berättelsen om Abraham,

70. Då han sade till sin fader och sina landsmän: hvad dyrken J?

71. De svarade: vi dyrka beläten, och vi förblifva dem städse tillgifne.

72. Han sade: månne de höra eder, då J åkallen *dem?*

73. Eller gagna de, eller skada de eder?

74. De svarade: men vi funno våra fäder göra sammaledes.

75. Han sade: huru då? de J dyrken,

76. J och edra förfäder,

77. De äro, i sanning, mina fiender: endast verldarnes Herre,

78. Som skapat mig, Han vägleder mig;

79. Och är den som gifver mig mat och dryck,

80. Och då jag är sjuk, helar Han mig;

81. Och som skall låta mig dö, och sedan åter gifva mig lif:

82. Och som jag hoppas skall förlåta mig mina synder på domens dag.

83. O, Herre! skänk mig visdom och förena mig med de rättfärdige:

84. Och låt mig omnämnas med loford hos de efterkommande:

85. Och sätt mig bland arfvingarne till den vällustiga trädgården:

86. Och gif tillgift åt min fader, ty han är bland dem som fara vilse:

87. Och förnedra mig ej en dag de *döda* skola uppväckas;

88. En dag hvarken rikedom eller barn skola gagna —

89. Utom honom som kommer till Gud med ett upprigtigt hjerta —

90. Och paradiset skall bringas nära de gudfruktige;

91. Och helvitet skall göras fullt synligt för de vilsefarande:

92. Och dem skall sägas: hvar äro de J dyrkaden,

93. Utom Gud? Skola de väl hjelpa eder, eller skola de blifva hjelpte?

94. Och de skola störtas deri *), både de och de vilseförde,

95. Och hela Iblis här.

96. Och der skola de ordvexla, sägande:

97. Vid Gud, hafva vi ju varit i uppenbar villfarelse,

98. Då vi gjorde eder like med verldarnes Herre!

99. Och ingen förförde oss, utom de elake:

100. Och vi hafva ej några medlare,

101. Och ingen varm vän:

102. Om vi dock hade en återgång *till lifvet,* då skulle vi blifva bland de rättrogne.

103. I detta är visserligen tecken; men de fleste af dem äro ej troende.

104. Och sannerligen är din Herre den Mägtige, den Barmhertige.

105. Noachs landsmän gjorde sändebuden till lögnare,

106. Då deras broder Noach sade till dem: skolen J ej frukta?

107. Jag är, i sanning, ett trovärdigt sändebud till eder;

*) I helvitet.

108. Alltså frukter Gud, och lyder mig:

109. Och jag begär ej någon belöning af eder, för detta *mitt predikande;* min belöning hvilar blott på verldarnes Herre.

110. Frukter alltså Gud, och lyder mig.

111. De svarade: skola vi väl sätta tro till dig, då *endast* de sämste följa dig?

112. Han sade: jag känner ej hvad de gjorde [359]):

113. Att fordra räkning af dem tillkommer ingen, utom min Herra, om J begripen.

114. Och jag bortdrifver ej de rättroende;

115. Jag är ej annat än en offentlig predikare.

116. De svarade: i sanning om du ej upphör, o Noach! skall du visserligen blifva bland dem som stenas.

117. Han sade: o, Herre! mina landsmän göra mig till lögnare,

118. Fäll alltså dom emellan mig och dem, och frälsa mig och eho af de rättroende som är med mig!

119. Och vi frälsade honom, och dem som voro med honom, i det fullastade skeppet.

120. Och derefter dränkte vi de öfverblifne.

121. I detta är visserligen tecken; men de fleste af dem äro icke troende.

122. Och sannerligen är din Herre den Mäg-tige, den Barmhertige.

123. Aads stam gjorde sändebuden till lögnare,

124. Då deras broder Hud sade till dem: sko-len J ej frukta?

125. I sanning är jag ett trovärdigt sändebud till eder;

126. Alltså frukter Gud, och lyder mig:

[359]) Antingen de af hjertats uppriktighet omvändt sig till den tro jag predikar, eller blott för någon timlig vinning.

127. Och jag begär ej af eder någon belöning för detta *mitt predikande;* min belöning hvilar blott på verldarnes Herre.

128. Uppresen J på hvarenda höjd ett märke *) för att vara fåfänge?

129. Och uppfören J byggnader, på det J mågen varda *deri* evige?

130. Och då J utöfven eder magt, utöfven J den såsom grymme förtryckare?

131. Frukter då Gud, och lyder mig:

132. Frukter Honom som utvidgat eder kunskap,

133. Som ökat åt eder hjordar och barn,

134. Och lustgårdar och källor:

135. Sannerligen fruktar jag för eder en förfärlig dags straff.

136. De svarade: det är lika för oss antingen du förmanar *oss*, eller du ej är af dem som förmana;

137. Detta är icke annat än förfädrens uppfinning,

138. Och vi skola ej blifva straffade.

139. Och de gjorde honom till lögnare, men vi förstörde dem. I detta är visserligen tecken; men de fleste af dem äro ej troende.

140. Och sannerligen är din Herre den Mägtige, den Barmhertige.

141. Tzamuds stam gjorde sändebuden till lögnare,

142. Då deras broder Saleh sade till dem: skolen J ej frukta?

143. Jag är, i sanning, ett trovärdigt sändebud till eder;

*) Nemligen för de vägfarandes ledning, hvilka, säger Al Beidawi, ej behöfva annan ledning än stjernorna. Se *Sale.*

144. Alltså frukter Gud, och lyder mig:

145. Jag begär ej någon belöning af eder för detta *mitt predikande;* min belöning hvilar blott på verldarnes Herre.

146. Skolen J blifva lemnade säkre i *njutningen* af hvad som är här,

147. Ibland lustgårdar och källor,

148. Och sädesfält och palmer, hvilkas blommor skylas i sin knopp,

149. Och att uthugga ur bergen hus med skicklighet?

150. Frukter då Gud, och lyder mig:

151. Och ej mågen J åtlyda de dåragtiges föreskrift,

152. Hvilka åstadkomma förderf på jorden, och ej *der* tillvägabringa förbättring.

153. De svarade: du är blott *en* af de bedårade;

154. Du är icke annat än en menniska lik oss, visa då ett tecken om du är af de sannfärdige.

155. Han sade: detta är en kamelinna *), hon skall hafva dryck, och J skolen hafva dryck *ömsom,* en viss dag [360]):

156. Och J mågen ej tillfoga henne ondt, att icke en förfärlig dags straff må drabba eder.

157. Men de dräpte henne, och blefvo ångerfulle,

158. Ty straffet hemsökte dem. I detta är visserligen tecken; men de fleste af dem äro ej troende.

*) Som skall blifva edert tecken.

[360]) Kamelhonan skall dricka den ena dagen och folket den andra, ty då djuret drack, tömde hon alla källor och brunnar för den dagen. Se *Sale.*

159. Och sannerligen är din Herre den Mägtige, den Barmhertige.

160. Lots landsmän gjorde sändebuden till lögnare,

161. Då deras broder Lot sade till dem: skolen J ej frukta?

162. Jag är sannerligen ett trovärdigt sändebud åt eder;

163. Alltså frukter Gud, och lyder mig.

164. Och jag begär ej af eder någon belöning för detta *mitt predikande;* min belöning hvilar blott på verldarnes Herre.

165. Kommen J vid mankönet af menniskorna,

166. Och åsidosätten edra qvinnor, hvilka eder Herre skapat åt eder? J ären sannerligen brottsliga menniskor.

167. De svarade: om du ej upphör, o, Lot! sannerligen skall du blifva bland de bortdrifne.

168. Han sade: jag är af dem som afsky eder gerning.

169. O, Herre! frälsa mig och min slägt från det de göra.

170. Och vi frälsade honom och hans slägt allesamman,

171. Med undantag af en gammal qvinna *), *som vardt* ibland dem som qvarblefvo,

172. Och sedan tillintetgjorde vi de andra:

173. Och vi läto regna på dem ett regn; och ett förfärligt regn var det för de *fåfängt* varnade.

174. I detta är visserligen tecken; men de fleste af dem äro ej troende.

*) Lots hustru, som blef efterlemnad bland de till förstöring dömde Sodomiterne.

175. Och sannerligen är din Herre den Mägtige, den Barmhertige.

176. Alaykahs *) invånare gjorde sändebuden till lögnare,

177. Då Schoaib sade till dem: skolen J ej frukta?

178. Jag är, i sanning, ett trovärdigt sändebud till eder;

179. Alltså frukter Gud, och lyder mig.

180. Och jag begär ej af eder någon belöning för detta *mitt predikande;* min belöning hvilar blott på verldarnes Herre.

181. Fyller måttet; J mågen ej vara bland dem som försnilla:

182. Och väger med rigtiga vågskålar:

183. J mågen ej förminska för menniskorna deras saker; ej heller åstadkomma förderf på jorden, igenom att begå elakheter.

184. Och frukter Honom som skapat eder och de föregående slägterna.

185. De svarade: du är blott *en* af de bedårade;

186. Du är icke annat än en menniska lik oss, och vi anse ju dig, i sanning, för en lögnare:

187. Låt då falla på oss en del af himmelen, om du är af de sannfärdige.

188. Han sade: min Herre känner bäst hvad J gören.

189. Och de gjorde honom till lögnare, hvarföre den mulna dagens straff drabbade dem [361]): i sanning var det en gräslig dags straff.

*) Se not 268.

361) Kommentatorerne säga, att under en odräglig hetta, som varat flera dagar, syntes oförmodadt på himmelen ett stort

190. I detta är visserligen tecken; men de fleste af dem äro ej troende.

191. Och sannerligen är din Herre den Mägtige, den Barmhertige.

192. Visserligen är denna *Koran* en uppenbarelse från verldarnes Herre:

193. Den betrodde anden *) nedförde den

194. På ditt hjerta, att du skulle blifva *en* af predikarne,

195. På det klara arabiska tungomålet:

196. Och sannerligen är den *omnämnd* i förfädrens Skrifter.

197. Hafva de **) ej haft ett tecken deri, att de lärde bland Israels barn känna den?

198. Om vi nedsändt den till någon bland de främmande folken,

199. Och han skulle läst den för dem, skulle de ej trott derpå.

200. Sålunda hafva vi låtit den gå igenom de elakes hjertan,

201. De skola ej tro derpå, tills de se det plågsamma straffet:

202. Och det skall komma på dem plötsligen, medan de ej ana *det*,

203. Och de skola säga: få vi ej anstånd?

204. Önska de alltså påskynda vårt straff?

205. Huru då? om vi låta dem njuta för år,

206. Och sedan det som blef dem förutsagdt kommer på dem,

skuggande moln, hvarunder folket skyndade sig för att finna skygd, men att, ditkomne, förstördes de alla af en brännande vind som blåste från molnet.

*) Gabriel.

**) Meckanerne.

207. Icke skall det gagna dem, som de fingo njuta!

208. Vi hafva ej tillintetgjort någon stad, utan att den fått varnare,

209. För att förmana: och vi hafva ej gjort *någon* orätt.

210. Icke hafva djeflarne nedkommit dermed *),

211. Det höfves dem icke, ej heller hafva de *dertill* förmåga;

212. Ty de äro aflägsnade långt från hörseln **).

213. Du skall ej åkalla jemte Gud en annan gud, att du ej må blifva bland de straffade.

214. Och predika för dina närmaste anhörige;

215. Och var foglig mot den som följer dig bland de rättrogne.

216. Men om de blifva mot dig olydige, säg då: jag är sannerligen frikänd för hvad J gören.

217. Och förtrösta på den Mägtige, den Barmhertige,

218. Som ser dig då du står upp,

219. Och ditt tillgörande bland dem som tillbedja;

220. Ty Han är den Hörande, den Vise.

221. Skall jag förtälja eder på hvem djeflarne nedstiga?

222. De nedstiga på hvar och en som är lögnagtig, gudlös.

223. De meddela hvad de höra ***) men de fleste af dem äro lögnare.

*) Med Koran, något som de otrogne påstodo.

**) De höra ej hvad som tilldrager sig i himmelen.

***) Djeflarne meddela sina anhängare på jorden hvad de kunna uppsnappa af englarnes samtal.

224. Och de som äro bedragne följa skalderne:
225. Har du ej sett att de irra omkring i hvarenda dal;
226. Och att de säga det som de icke göra *)?
227. Undantagne de som tro och göra goda verk och ihågkomma Gud ofta,
228. Och som försvara sig sedan de lidit orätt [362]). Men de som handla orättfärdigt, skola erfara till hvilket ställe de skola återvända.

XXVII. KAPITLET.

Myran ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. T. S. †) Dessa äro Korans tecken, och en klar boks:
2. En vägledning och gladt bådskap åt de rättrogne,

*) Skalderne som säga att de kunna sammansätta något lika godt som Koran, äro dock oförmögne dertill.

362) Profeten undantager här sådane ibland Arabiens skalder, hvilka antagit Islam, och som skrefvo för den nya lärans försvar mot sina medbröder af den gamla religionen. Mohammed fruktade dessas skaldestycken, både för det åtlöje de kastade på honom sjelf, och derföre att de rättrogne kunde finna större behag i dem, än i de ofta upprepade historierne om Mose och Hud, &c.

***) En besynnerlig historie om en myra, som förekommer i detta kapitel, har gifvit det sitt namn.

†) Se not 4.

3. Hvilka iakttaga bönen och gifva de stadgade almosorna och som äro fast öfvertygade om det tillkommande lifvet.

4. De som ej tro på det tillkommande lifvet, sannerligen hafva vi smyckat åt dem deras verk, och de skola blifva häpne *öfver sin missräkning* *).

5. Desse skola få ett svårt straff *i verlden*, och i det tillkommande lifvet är det de som skola lida mest.

6. Du har visserligen emottagit Koran från en Vis och Kunnigs åsyn.

7. Då **) Mose sade till sin slägt: i sanning märker jag eld, jag skall gifva eder underrättelse derom, eller bringa eder en påtänd brand, att J mågen blifva värmde.

8. Och då han kom till den, ropades det: välsignad vare Han som är i elden, och eho som är deromkring; och prisad vare Gud, verldarnes Herre!

9. O, Mose! sannerligen är jag Gud den Mäg- tige, den Vise:

10. Kasta ned din staf. Och då han såg den röra sig, liksom den varit en orm, vände han om flyende, och kom ej tillbaka. *Gud sade:* o, Mose! frukta ej; ty sändebuden skola ej frukta inför mig;

11. Om icke den som felar, och derefter gör godt istället för hvad ondt är ***) då är jag benägen att öfverse, barmhertig.

12. Och inför din hand i din barm, hon skall utkomma hvit, utan skada: *detta är ett* bland nio tecken till Pharao och hans folk; ty de äro gudlösa menniskor.

*) Vid uppståndelsen.

**) Se not 14.

***) Detta förmenas åsyfta det dråp Mose begick på den Egyptiske mannen.

13. Och då våra ögonskenliga under kommit till dem, sade de: detta är påtagligt hexeri.

14. Och de förnekade dem, ehuru deras själar med visshet kände dem *), af orättfärdighet och högmod; men se hvad slutet blef på de brottslige!

15. Sannerligen gåfvo vi redan David och Salomo kunskap, och de sade: lofvad vare Gud som gifvit oss företräde öfver många af sina rättroende tjenare!

16. Och Salomo blef Davids arfvinge, och han sade: o, menniskor! vi hafva blifvit lärde fåglarnes tungomål, och vi hafva fått af allting: visserligen är detta ett uppenbart företräde.

17. Och hos Salomo församlades hans härar **), af andar och menniskor och fåglar, och de fördes afdelningsvis;

18. Tills, då de kommo till myrornas dal ***), en myra sade: o, myror! går in i edra boningar, att Salomo och hans krigsfolk ej må söndertrampa eder, medan de ej bemärka *eder*.

19. Och han smålog skrattande åt hennes tal, och sade: o, Herre! ingif mig att jag må vara tacksam för dina välgerningar, hvarmed Du benådat mig och min fader, och att jag må handla rättskaffens, hvilket behagar Dig, och inför mig, genom din barmhertighet, bland dina tjenare de rättfärdige.

20. Och han öfversåg fåglarne, och sade: hvad fattas mig? Jag ser ej härfågeln, eller är den bland de frånvarande?

*) För att komma från Gud.

**) Se noten till 21:sta kapitlets 82:dra vers.

***) Kommentatorerne äro ej ense om hvar denna dal var belägen. Den lärer fått sitt namn af den mängd myror som der funnos.

21. Sannerligen skall jag näpsa den med ett strängt straff, eller dräpa den, eller ock skall den bringa mig ett gilltigt skäl *för sin frånvaro* [363]).

22. Och den dröjde ej länge *innan den återvände till Salomo;* och den sade: jag har kringfarit det *land* som du ej kringgått, och jag bringar dig från Saba säker underrättelse.

23. Jag fann en qvinna styra dem [364]), som blifvit försedd med allting; och hon har en oskattbar thron.

24. Jag fann henne och hennes folk tillbedja solen, utom Gud, och satan har smyckat för dem deras

[363]) Kommentatorerne påstå, att Salomo, då han färdades från ett ställe till ett annat, gjorde bruk af en ofantlig matta af grönt silke, hvarpå hans thron ställdes, med menniskorna på högra sidan och andarne på den venstra, samt att, då allt var i ordning, han befallde vinden upplyfta mattan, och föra henne med allt hvad som fanns derpå, hvart han behagade, hvarvid fåglarnes här flög öfver mattan och formerade ett skygd mot solen. Hvad som står i texten har afseende på en expedition Salomo, på nyss anförde sätt, förmenas hafva företagit först till Mecka, och derifrån till Lyckliga Arabien. På vägen önskade han hvila i en behaglig trakt, och i behof af vatten för sin tvagning, sökte han efter härfågeln, hvars syssla det var, att finna det. Fågeln, som var skarpsynt, hackade i jorden, på stället der vattnet var förborgadt, hvarpå andarne uppdrogo det. Då Salomo vid tillfället hvarom här är fråga, sökte efter härfågeln, höll denne på att flyga omkring i luften, hvarvid den varseblef att en annan af samma slägte, kommande från olika håll, nedslog på marken. Han nedflög då likaledes: kamraten gaf honom nu beskrifning på staden Saba, hvarifrån denne just anlände, och båda begåfvo sig på vägen dit, för att taga stället i ögonsigte. De återvände derifrån strax efter Salomo yttrat hvad som står i texten. Se *Marracci* & *Sale.*

[364]) Araberne säga, att denna drottning hette Balkis och regerade öfver Saba i Lyckliga Arabien. *Maracci*, *d'Herbelot.*

deras verk, och afvändt dem från vägen — derföre äro de ej vägledde —

25. Att de ej skulle tillbedja Gud, som lägger i dagen hvad som är förborgadt i himlarne och på jorden, och känner hvad de dölja och hvad de uppenbara.

26. Gud! det finnes ingen gud, utom Honom, den härliga thronens Herre.

27. Sade *Salomo:* vi skola se om du talar sant, eller om du är bland lögnarne.

28. Far bort med denna min skrifvelse, och gif den till dem, vänd sedan om från dem, men afbida hvad de svara.

29. Sade *Drottningen* *): o, ädlingar! en ärofull skrifvelse har blifvit mig öfverlemnad [365]),

30. Den är från Salomo, och den är uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges,

31. Lydande *så:* J mågen ej resa eder opp emot mig, utan kommer till mig undergifne.

32. Hon sade: o, ädlingar! råder mig i min sak, jag skall ingenting afgöra tills jag har eder närvarande.

33. De svarade: vi äga styrka, och äro försedde med väldigt mannamod, men magten är din, alltså se till hvad du befaller.

34. Hon sade: sannerligen då konungar inkomma i en stad sköfla de den, och göra dess

*) Då hon emottagit brefvet.

[365]) Djalalo'ddin säger, att Salomo gjorde brefvet välluktande af muskus, och förseglade det med sitt sigill, hvarefter han gaf det åt härfågeln, som flög af dermed till Drottningen af Saba, och kastade det i barmen på henne, vid ett tillfälle då hon var omgifven af sina soldater, hvilket förorsakade henne en stor förskräckelse. Se *Marracci.*

förnämste invånare till de sämste; och så skola desse göra.

35. Men jag går att sända dem skänker, och afbida det *svar* som sändebuden återbringa.

36. Och då de voro komne till Salomo *), sade han: skolen J skänka mig rikedom? Men hvad Gud gifvit mig är bättre än det som Han gifvit eder; likväl fröjden J eder åt edra skänker:

37. Återvänder till dem *som sändt eder,* vi skola, i sanning, komma till dem med härar, mot hvilka de ej hafva magt, och vi skola utdrifva dem derifrån **) förödmjukade, och de äro föraktlige.

38. Han sade: *till de sina:* o, ädlingar! ho bland eder skall bringa mig hennes thron, innan de komma till mig undergifne?

39. En af de förfärlige andarne svarade: jag skall bringa dig den förr än du uppstår från ditt säte, visserligen är jag mägtig dertill *och* trovärdig.

40. En som hade kunskap genom Skrifterne ***) sade: jag skall bringa dig den i ett ögonblick †). Och då han ††) varseblef den nedsatt framför sig, sade han: detta är min Herres gåfva, att Han må pröfva mig, antingen jag är tacksam, eller jag är otacksam: och eho som är tacksam, han är blott tacksam för sin egen själ †††), och eho som är otacksam, sannerligen är min Herre *lika* rik *och* härlig.

*) Sändebuden medhafvande skänkerna.

**) Från deras stad.

***) Det hålles för att detta var Salomos Minister, som kände den talisman hvilken låg i Guds namn, genom hvars uttalande han verkställde underverket.

†) Efter orden: *förr än din blick återvänder till dig;* d. v. s. förr än du kan se på ett ting, och vända ögat derifrån igen.

††) Salomo.

†††) Det vill säga för sin egen själs bästa.

41. Han sade: gör hennes thron oigenkännelig för henne, att vi må se antingen hon är vägledd, eller om hon är bland dem som ej äro vägledde.

42. Och då hon kommit [366]), sades det *till henne:* är detta din thron? Hon svarade: liksom vore han densamme. Och vi hafva fått kunskapen före henne, och varit Gudi underkastade.

43. Och hvad hon dyrkade, utom Gud, hade afvändt henne *från sanningen;* ty hon var af ett otroget folk.

44. Det sades till henne: träd in i palatset [367]). Och då hon såg det, tog hon det för en myckenhet vatten, och blottade sina ben *). *Salomo* sade: sannerligen är det en byggnad jemnt hopsatt af glas.

45. Hon sade: o, Herre! i sanning har jag förfarit orätt mot min själ, och jag underkastar mig, jemte Salomo, Gud, verldarnes Herre.

46: Sannerligen sände vi redan till Tzamud deras broder Saleh, som sade: tjener Gud; men se! de voro i tvenne ligor som tvistade med hvarandra **).

366) Drottningen af Saba till Salomo, dit hon beslöt att sjelf begifva sig, sedan hon likväl, som hon trodde, satt sin thron i ett säkert förvar.

367) Eller, som några förstå ordet, *borggården* framför palatset, som Salomo låtit uppföra i afvaktan på Balkis ankomst; golfvet på denna borggård var af genomskinligt glas, och lagdt öfver rinnande vatten, hvari fiskar summo. I fonden var Salomos thron upprest, der han emottog drottningen. Se *Marracci, Sale, d'Herbelot.*

*) Några Arabiske författare påstå, att Salomo hade hört att Balkis ben och fötter voro betäckte med hår, liksom åsnehår, och att han härigenom fick tillfälle att sjelf göra sig förvissad om sanningen. *Sale.*

**) Det ena partiet hållande med och det andra mot Saleh.

47. Han sade: o, mina landsmän! hvarföre önsken J påskynda det onda snarare än det goda? skolen J ej bedja Gud om tillgift, att J mågen få förbarmande?

48. De svarade: vi förespå ondt från dig och dem som äro med dig. Han sade: edert öde godt eller ondt beror af Gud; men J ären menniskor som pröfvas.

49. Och det var i staden nio män, som åstadkommo förderf i landet, och ej handlade rättsenligt.

50. De sade: svärjer till hvarandra vid Gud, att vi skola öfverfalla honom och hans slägt nattetid; och sedan skola vi säga till hans hämnare: vi voro ej vittnen till hans slägts förstöring, och vi äro visserligen sannfärdige.

51. Och de gjorde en anläggning *mot honom,* men vi gjorde en anläggning *mot dem,* och de märkte *det* ej.

52. Och se hurudant slutet blef på deras stämpling, att vi tillintetgjorde dem och deras landsmän allesamman!

53. Och dessa deras boningar äro öde, derföre att de handlade orättfärdigt; i sanning är häri tecken för menniskor som förstå.

54. Och vi frälsade dem som trodde och fruktade Gud.

55. Och *kom ihåg* Lot då han sade till sina landsmän: skolen J begå en missgerning med öppna ögon?

56. Kommen J verkligen nära männen otuktigt, qvinnorna förutan? Men J ären dåragtiga menniskor.

57. Och hans landsmäns svar vardt ej annat än att de sade: drifver ut Lots slägt från eder stad; ty de äro menniskor som hålla sig rena.

58. Och vi frälsade honom och hans slägt, utom hans hustru, hvilken vi fastställt *skulle varda* bland dem som blefvo qvar.

59. Och vi läto regna på dem ett regn; och ett förfärligt regn det var för de *fåfängt* varnade.

60. Säg: lofvad vare Gud, och frid öfver Hans tjenare, som Han utvalt! Antingen är Gud bättre, eller sådant de göra till hans like?

61. Hvem har väl skapat himlarne och jorden, och nedsänder till eder vatten från himmelen, hvarigenom vi låta uppväxa ljufliga trädgårdar? J kunnen ej komma deras träd att gro: är det någon gud, jemte Gud? Nej, men dock äro de menniskor som göra jemngode *med Honom afgudar!*

62. Hvem har väl gjort jorden stadig, och lagt midtuti henne floder, och satt på henne fasta berg, och satt emellan de båda hafven *) en gräns? Är det någon gud, jemte Gud? Nej, men de fleste af dem begripa ej.

63. Hvem bönhör väl den nödställde då han åkallar Honom, och borttager det onda *som plågade honom,* och hvem har satt eder till efterträdare på jorden? Är det någon gud, jemte Gud? Huru föga J erinren eder!

64. Hvem vägleder väl eder under jordens och hafvets mörker, och hvem sänder vindarne till ett gladt bådskap före sin barmhertighet? Är det någon gud jemte Gud? Må Gud varda högt upphöjd öfver hvad de göra till Hans like!

65. Hvem frambringar väl kreaturet och återställer det sedan *till lifs efter döden,* och hvem gifver eder näring från himmelen och jorden? Är

*) Se 25:te kapitlets 55:te vers.

det någon gud jemte Gud? Säg: framhafver edert bevis, om J ären sannfärdige.

66. Säg: ingen i himlarne eller på jorden känner det som är förborgadt, utom Gud; och icke veta de

67. När de skola uppväckas från de döda.

68. De hafva ingen kunskap om det tillkommande lifvet; tvertom äro de i tvifvel derom; ja, beträffande det äro de blinde.

69. Och de som ej tro säga: huru! då vi äro blifne stoft, äfvensom våra fäder, skola vi, i sanning, uttagas *lefvande ur griften?*

70. Oss är redan lofvadt detta förut, oss och våra fäder; det är ej annat än förfädrens dikter.

71. Säg: går omkring på jorden och ser hvad slutet blifvit på de brottslige.

72. Och ej må du sörja öfver dem, ej heller vara i ängslan öfver hvad de stämpla.

73. Och de säga: när skall detta löfte uppfyllas, om J ären sannfärdige?

74. Säg: kanhända att något af hvad J önsken påskyndadt må vara strax på eder.

75. Sannerligen har din Herre nåd för menniskorna, men de fleste af dem äro ej tacksamma.

76. Och sannerligen känner din Herre hvad deras bröst dölja, och hvad de lägga för en dag.

77. Och det finnes ingenting förborgadt i himmelen eller på jorden, utan att *det är upptecknadt* i en klar bok *).

78. Sannerligen förklarar denna Koran för Israels barn det mesta af det hvari de ej öfverensstämma [368]):

*) Den förvarade taflan.

[368]) Såsom att jemnföra Gud med synbara ting, eller skapade varelser; att borttaga i beskrifningen på Guddomligheten alla

79. Och den är en vägledning och barmhertighet för de rättrogne.

80. Din Herre skall visserligen afdömma emellan dem med sin dom; och Han är den Mägtige, den Vise.

81. Förtrösta alltså på Gud; ty du följer den uppenbara sanningen.

82. Sannerligen skall du ej komma de döda att höra, och ej skall du komma de döfve att höra kallelsen *till tron*, då de vända ryggen till flyende:

83. Ej heller är du den som leder de blinde ur deras villfarelse: Du skall ej komma någon att höra utom dem som tro på våra tecken, och de äro oss undergifne.

84. Då domen skall falla öfver dem, skola vi frambringa till dem ur jorden ett djur [369]), att tala till dem; *sägande*, att menniskorna ej fast trodde på våra tecken.

ofullkomligheter; paradisets och helvitets beskaffenhet; historierne om Ezra och Jesus Christus; m. m. *Sale* enl. Al Beidawi.

369) Enligt den Mohammedanska tron, skall detta djur blifva ett af tecknen på den yttersta domens annalkande. De säga, att det skall blifva sextio alnar högt, och några påstå till och med att det skall nå ända upp till skyarne. Föröfrigt gifva de det oxens hufvud, svinets ögon, elefantens öron, hjortens horn, strutsens hals, lejonets bröst, tigrens färg, kattens rygg, vädurens svans, kamelens fötter, och åsnans röst; hvartill komma vingar och man. Detta djur, som tyckes vara ett motstycke till det som står omnämndt i Johannis uppenbarelser, påstå Mohammedanerne skall medhafva Moses staf och Salomos insegel: med den första skall det teckna på alla rättroendes ansigten ordet *mumin* d. v. s. *rättrogen*, och på alla otrognes ansigten skall det intrycka med det sednare, ordet *kafir* d. v. s. otrogen. Se *Marracci* & *Sales* Prel. Disc Sect. IV.

85. En dag skola vi hopsamla från hvarje folk en flock af dem som göra våra tecken till lögn, och de skola föras afdelningsvis;

86. Tills, då de framkomma *inför Gud*, Han skall säga: hafven J gjort mina tecken till lögn, ehuru J ej haden kunskap om dem? Eller hvad hafven J gjort?

87. Och domen skall falla öfver dem emedan de handlat orättfärdigt, och ej skola de tala.

88. Hafva de ej bemärkt att vi förordnat natten att de må hvila derunder, och dagen klar? I detta är visserligen tecken för menniskor som tro.

89. Och en dag skall det stötas i basunen, och eho som finnes i himlarne och på jorden skall blifva förfärad, utom den Gud vill: och alla skola komma inför Honom ödmjuke.

90. Och du skall se bergen, troende dem vara fasta, men de skola försvinna liksom molnen försvinna: Guds verk, som väl förordnat allting; i sanning känner Han hvad J gören.

91. Eho som medför ett godt verk, skall få bättre igen än detta, och sådane skola vara säkre för den dagens förskräckelse.

92. Men de som medföra synd, deras ansigten skola störtas i elden: månne J skolen lönas, om icke för hvad J arbetaden?

93. Jag har blifvit befalld att dyrka blott detta landets *) Herre, som fridlyst det, och Hvilken allting tillhör; och jag har blifvit befalld, att vara bland dem som äro Herran undergifne,

94. Och att föreläsa Koran: eho som blifver vägledd, blott för sin egen själ blifver han väg-

*) Dermed menas Meckas område.

ledd *); och eho som far vilse, säg *till honom:* jag är endast *en* af dem som förmana.

95. Och säg: lofvad vare Gud! Han skall visa eder sina tecken, och J skolen igenkänna dem: och din Herre är ej likgilltig för hvad J gören.

XXVIII. KAPITLET.

Historien **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. T. S. M. Dessa äro den klara Bokens tecken.

2. Vi skola uppläsa för dig *något* af Moses och Pharaos historie, med sanning, till *undervisning för* menniskor som tro.

3. Sannerligen yfdes Pharao i landet; och han fördelade dess befolkning i olika klasser: han ansåg föraktlige en del af dem, dräpande deras söner och lemnande vid lif deras döttrar; ty han var af de elake.

4. Och vi ville vara nådige mot dem som voro föraktade i landet, och sätta dem till ledare, och göra dem till arfvingar ***),

*) Det vill säga: för sin egen själs bästa.

**) Kapitlets tittel är tagen från 25:te versen, der Mose säges hafva berättat *historien* om sina äventyr för sin blifvande svärfader.

***) Af det goda Pharao efterlemnade då han förgicks.

5. Och gifva dem magt på jorden, och visa, genom dem, Pharao och Haman [370]) och deras krigsfolk, hvad de fruktade *).

6. Och vi sade i en uppenbarelse till Moses moder: uppamma honom, och om du fruktar för honom, kasta honom då i floden, och du må ej rädas, ej heller sörja; ty vi skola återställa honom till dig, och göra honom *till ett* af sändebuden [371]).

7. Och Pharaos slägt upptog honom, att han skulle blifva en fiende och en sorg för dem. Sannerligen voro Pharao och Haman och deras krigsfolk syndare.

8. Och Pharaos hustru sade: *detta barn är* en ögonfägnad för mig [372]) och för dig, dräper honom ej: kanhända skall han blifva oss gagnelig,

370) *Sale* anmärker på detta ställe, att ehuru namnet är detsamma som den Persiske konungen Ahasueros' favorit sedermera bar, deraf ej följer att Mohammed begått det misstag, att göra denne samtidig med Mose, ty det händer ofta, att tvenne helt olika personer hafva samma namn.

*) Nemligen, deras rikes undergång.

371) Det är sagdt, att barnmorskan som blifvit förordnad att biträda de judiska qvinnorna, förskräckt af ett ljus som syntes emellan ögonen på Mose vid hans födelse, och intagen af en ovanlig ömhet för barnet, icke angaf det till Pharaos tjenstemän, så att hans moder behöll honom hos sig, och gaf honom di i tre månader; hvarefter det blef henne omöjligt att längre dölja honom, ty konungen gaf befallning, att göra undersökningarne med mera noggrannhet. *Sale*, enl. Al Beidawi.

372) De Arabiske författarne tillskrifva denna välvilja för barnet, några, dess ovanliga skönhet, andre, ljuset som sken på dess panna, och åter andre säga, att det var derföre, att vid lådans öppnande i hvilken Mose var innesluten, han befanns sugande sin tumme, som gaf honom mjölk. Se *Marracci* & *Sale.*

eller att vi må upptaga honom såsom son; och de anade ej *följden.*

9. Och Moses moders hjerta upphörde att slå *), föga fattades att hon ju upptäckt honom, om vi ej stärkt hennes hjerta, att hon måtte blifva bland dem som trodde.

10. Och hon sade till hans syster: följ honom. Och hon gaf akt på honom på afstånd; och de märkte *det* ej.

11. Och vi förnekade honom ammorna **), förr än *hans syster kom,* då hon sade: skall jag visa eder till en slägt som skall uppföda honom åt eder, och blifva hans trogne vårdare?

12. Så återställde vi honom till hans moder, på det hennes ögon måtte klarna upp, och hon ej måtte sörja, och att hon måtte veta, att Guds löfte är osvikligt: men de fleste af dem förstå ej.

13. Och då han uppnått sin stadgade ålder, och blifvit en fullkomlig man, gåfvo vi honom vishet och kunskap: och så belöna vi dem som väl göra.

14. Och han gick in i staden på en tid dess befolkning var i bekymmerslöshet ***), och han fann deri tvenne män i strid med hvarandra, den ene af hans egen trosbekännelse, och den andre af hans fiendes. Och den som var af hans egen trosbekännelse begärde hjelp af honom, mot den som var af hans fiendes, och Mose slog till denne med knuten hand, och dräpte honom; *men ångrande sig*

*) Af rädsla.

**) Dermed menas, att Mose, i följd af en guddomlig ingifvelse, vägrade att dia de tillkallade ammorna, utan afbidade stunden, då han skulle blifva återgifven till sin moder.

***) Det vill säga då de hvilade i sina hus under middagsvärmen.

derefter, sade han: detta är af satans verk; ty han är en fiende, en uppenbar förförare.

15. Han sade: o, Herre! jag har, i sanning, förfarit orätt mot min själ, men gif mig tillgift: och *Gud* förlät honom; ty Han är den Nådige, den Barmhertige.

16. Han sade: o: Herre! emedan Du varit nådig mot mig, skall jag aldrig blifva en hjelpare åt de elake.

17. Och om morgonen såg han fruktande omkrig sig i staden, och se, den som fordrat hjelp af honom gårdagen, begärde *ånyo* hans bistånd. Mose sade till honom: du är sannerligen påtagligt vilsefarande.

18. Men då han ville fasttaga den som var en fiende till dem båda, sade denne: o, Mose! vill du dräpa mig, liksom du dräpte en man i går? Du vill icke vara annat än en våldsverkare i landet, och du vill icke vara bland dem som stifta frid.

19. Och en man kom löpande från stadens yttersta ända; han sade: o, Mose! de förnämste hålla rådplägning om dig, att de må taga dig af daga, begif dig alltså undan, jag är dig en trogen rådgifvare.

20. Och han begaf sig derifrån, seende omkring sig med fruktan; han sade: o, Herre! frälsa mig från de orättfärdiga menniskorna.

21. Och då han färdades mot Madian, sade han: kanhända att min Herre skall föra mig den rätta vägen.

22. Och då han hunnit Madians vatten, fann hann dervid en hop menniskor, som vattnade *sin boskap,*

22. Och han fann, utom dem, tvenne qvinnor hvilka tillbakahöllo *sin hjord.* Han sade: hvad

förehafven J? De svarade: vi skola ej vattna tills herdarne återfört *sin boskap;* och vår fader är en mycket åldrig man.

24. Och han vattnade *hjorden* åt dem, sedan vände han tillbaka till skuggan, och sade: o, Herre! sannerligen är jag i behof af det goda Du nedsänder till mig.

25. Och den ena af de båda *systrarne* *) kom till honom, gående med blygsamhet; hon sade: i sanning kallar dig min fader, att han må gifva dig belöning, för det du vattnade åt oss *vår hjord.* Och då han anländt till honom **), och berättat honom historien *om sina händelser,* sade han: du må ej frukta, du har undkommit ett orättfärdigt folk.

26. Sade den ena af de båda *systrarne:* o, min fader! tag honom i tjenst för lön; sannerligen den bäste du kan löna, är den starke, den trovärdige.

27. Sade *Schoaib:* i sanning vill jag gifva dig till ägta en af dessa mina båda döttrar, emot det att du tjenar mig i åtta år; men om du fullbordar tio, det beror på dig sjelf: och jag vill ej ålägga dig någon svårighet, du skall finna mig, om Gud vill, bland de rättrådige.

28. Sade *Mose:* så varde emellan mig och dig: hvilken af de tvenne bestämda tiderna jag fulländar, skall ej vara orätt af mig, *om jag lemnar dig:* och Gud är väktare öfver hvad vi säga.

29. Och då Mose fulländat den bestämda tiden ***), och färdades med sin slägt *mot Egypten,*

*) De tvenne qvinnorna Mose fann vid Madians brunn, voro nemligen Jethros (Mohammedanerne kalla honom Schoaib) tvenne döttrar.

**) Mose till Schoaib.

***) Och var gift med *Sefura* (eller *Zipporah*).

märkte han vid sidan af berget *Sinai* en eld. Han sade till sin slägt: dröjer, ty jag märker en eld; kanhända skall jag bringa eder tidning derom, eller en brand från elden, att J mågen blifva värmde.

30. Men då han kommit till den, ropades det från högra sidan af strömmen, i den välsignade dälden, från trädet: o, Mose! sannerligen är Jag Gud, verldarnes Herre;

31. Och, kasta ned din staf: men då han såg den röra sig, liksom hade den varit en orm, vände han om flyende, och kom ej tillbaka. *Gud sade:* o, Mose! nalkas, och frukta ej; ty du är bland de säkre.

32. För in din hand i din barm, hon skall utkomma hvit, utan skada; och drag tillbaka till dig din hand *utsträckt* af fruktan. Dessa äro tvenne tydliga bevis från din Herra, till Pharao och hans förnämste; ty de äro gudlösa menniskor.

33. Sade *Mose:* o, Herre! jag har, i sanning, dräpt en af deras män, och jag fruktar att de taga mig af daga;

34. Men min broder Aaron har en vältaligare tunga än jag, sänd derföre honom med mig såsom biträde, att bestyrka min sannfärdighet; ty jag fruktar att de göra mig till lögnare.

35. Sade *Herren:* vi skola stärka din arm med din broder, och gifva eder båda magt, så att de ej skola upphinna eder i våra tecken: J båda, och eho som följer eder, skola blifva segervinnare.

36. Men då Mose kommit till dem med våra uppenbara tecken, sade de: detta är ej annat än ett bedrägligt hexeri, och vi hafva ej förnummit det hos våra förfäder.

37. Och Mose sade: min Herre känner bäst hvem som kommer med den rätta vägledningen

från Honom, och hvem som till slut skall få paradiset; ty de orättfärdiga skola ej få framgång.

38. Pharao sade: o, ädlingar! jag vet ej att J hafven någon Gud, utom mig; dock, låt du, o, Haman! bränna åt mig lera *), och uppres mig ett torn [373]), att jag må uppstiga till Moses Gud; ty sannerligen håller jag honom för en lögnare.

39. Och han och hans krigsfolk yfdes på jorden, utan skäl, och tänkte att de ej skulle återföras till oss.

40. Derföre grepo vi honom och hans här, och kastade dem i hafvet: se då, hvad slutet blef på de orättfärdige!

41. Och vi satte dem till ledare att kalla till elden, och på uppståndelsens dag skola de ej blifva hjelpte.

42. Och vi följde dem med förbannelse i denna verlden, och på uppståndelsens dag skola de blifva af de förkastade.

43. Vi gåfvo sannerligen Mose Skriften, sedan vi tillintetgjort de föregående slägterna, såsom ett klart bevis åt menniskorna, och en vägledning och barmhertighet, på det de måtte erinra sig.

44. Du **) var ej på vestra sidan *af Sinai,*

*) Till tegel.

373) Al Zamakhschari säger, att femtio tusen arbetare voro sysselsatte vid detta tornets byggnad, och att då de upprest det till en oerhörd höjd, Pharao gick upp deri och afsköt mot himmelen en pil, som nedföll blodig, hvilket gaf honom anledning säga, att han dödat Moses Gud. Men Herren sände Gabriel att förstöra tornet, hvilket han gjorde genom ett slag med sin ena vinge, och då det ramlade, föll en del deraf på konungens krigshär, och ihjelslog en million män. Se *Marracci.*

**) Mohammed.

då vi förordnade uppdraget till Mose; ej heller var du bland vittnena.

45. Men vi hafva låtit uppkomma slägter *efter Mose*, och lifstiden blef förlängd för dem. Ej heller fanns du bland Madians befolkning, att uppläsa för dem våra tecken; men dock hafva vi sändt *dig*.

46. Och du var ej vid berget Sinais sida då vi kallade *Mose*; men *du är sänd* såsom en barmhertighet från din Herra, att du må predika för ett folk till hvilket ej kommit någon predikare före dig, på det de må erinra sig.

47. Och hvarom icke, om ett olycksfall drabbar dem för hvad deras händer förutsändt, skulle de säga: o, Herre! hvarföre har Du ej sändt oss en apostel, att vi måtte följt Dina tecken, och blifvit af de rättrogne?

48. Men då sanningen kommit till dem från oss, säga de: hvarföre har han *) ej fått detsamma som Mose fick **)? Hafva de då ej förnekat hvad som blef gifvet Mose förut? De säga: tvenne bedrägerier ***) hafva hjelpt hvarandra; och de säga: vi förneka, sannerligen, båda.

49. Säg: frambringer då en bok från Gud, som är bättre vägledare än de båda, att jag må följa henne, om J ären sannfärdige!

50. Och om de ej svara dig, vet då, att de följa sina lustar; och hvem irrar mer än den som följer sin lusta, utan vägledning från Gud? Sannerligen, Gud vägleder ej de orättfärdiga menniskorna.

51. San-

*) Mohammed.

**) Förmågan att göra underverk.

***) Dermed menas Mose Lag och Koran.

51. Sannerligen hafva vi låtit ordet *) komma till dem, på det de må erinra sig.

52. De till hvilka vi gifvit Skriften före detsamma, de tro derpå.

53. Och då det uppläses för dem säga de: vi tro derpå, ty det är sanningen från vår Herra, vi voro visserligen Muslimin före det **).

54. Desse skola få sin belöning tvåfaldigt, derföre att de varit ihärdige, och bortdrifva synd med godt verk, och dela med sig af det hvarmed vi försörjt dem;

55. Och då de höra fåfängt tal, draga sig undan derifrån, och säga: våra verk äro för oss, och edra verk för eder, frid med eder, vi uppsöka ej de okunnige.

56. Du skall visserligen ej vägleda hvem du önskar; men Gud vägleder hvem Han vill; och Han känner dem som äro vägledde.

57. Och de säga, om vi följa vägledningen med dig, blifva vi fördrifne vårt land. Hafva vi icke försäkrat dem om en säker fristad ***), till hvilken bringas alla slags frukter, såsom näringsmedel från oss? Men de fleste af dem förstå icke.

58. Huru många städer vi hafva tillintetgjort, hvilka framlefde †) sitt lif i otacksamhet! och dessa

*) Nemligen Koran.

**) Det vill säga: vi hade hufvudsakligen samma tro före Korans uppenbarelse, och vi antaga den, derföre att den öfverenstämmer med Skrifterna, och är bevittnad af dem. Stället har afseende på sådane Judar och Christne som antagit Islam. Se *Sale*.

***) Meckas område.

†) Deras invånare nemligen.

deras boningar hafva blifvit blott obetydligt bebodde *) efter dem, och vi blefvo arfvingarne.

59. Men din Herre är icke den som förstör städer, tills Han sänder till deras hufvudsäte en apostel att uppläsa för dem våra tecken: och vi hafva ej förstört städerna, utom då deras invånare voro orättfärdige.

60. De ting som eder gifne blifvit, de äro det verldsliga lifvets bohag och dess prydnad, men hvad som är hos Gud är bättre och varagtigare: skolen J då ej förstå?

61. Månne den vi gifvit ett skönt löfte, och som skall få det uppfyldt, *skall vara* liksom den vi låtit njuta det verldsliga lifvets goda, och sedan på uppståndelsens dag blifver bland dem som varda inställde *i pinan.*

62. En dag skall *Gud* kalla dem, och skall säga: hvar äro mina likar, hvilka J inbilladen eder?

63. De öfver hvilka domen rättvist är fälld **) skola säga: o, Herre! desse hvilka vi förförde, vi förförde dem liksom vi blefvo förförde: vi frikalla oss inför Dig; det var icke oss de dyrkade.

64. Och det skall sägas *till dem som bedrefvo afguderi:* kaller på edra afgudar; och de skola kalla på dem, men desse skola ej svara dem, och de skola varseblifva straffet; önskande att de varit vägledde.

65. Och en dag skall *Gud* kalla dem, och skall säga: hvad svar gåfven J sändebuden?

66. Men deras berättelser skola blifva orediga den dagen ***), och de skola ej fråga hvarandra.

*) Det vill säga: de få ruinerna som stodo qvar, tjenade blott en och annan vägfarande till hviloplats.

**) Djeflarne och afgudarne.

***) Efter orden: *Berättelserna skola blifva dunkla för*

67. Beträffande deremot den som omvänder sig och tror och handlar rättfärdigt, kanhända att han blifver bland de lycklige.

68. Din Herre skapar och utväljer hvad Han behagar; *men* de *) hafva ej något val: prisad vare Gud, och högt upphöjd öfver hvad de göra till Hans like!

69. Och din Herre känner hvad deras bröst dölja, och hvad de lägga för en dag.

70. Och Han är Gud; det finnes ingen gud, utom Honom; lofvet tillkommer Honom i tiden och evigheten, och domsrätten är Hans; och till Honom skolen J återföras.

71. Säg: huru då? om Gud skulle göra natten varagtig för eder intill uppståndelsens dag, hvilken gud, utom Gud, skulle gifva eder ljus? Skolen J då ej höra?

72. Säg: huru då? om Gud skulle göra för eder dagen utan ända intill uppståndelsens dag, hvilken gud, utom Gud, skulle åstadkomma åt eder natt, att J mågen hvila derunder? Skolen J då ej förstå?

73. Igenom sin barmhertighet har Han förordnat åt eder natten och dagen, att J mågen hvila under den ena, och söka erhålla af hans öfverflöd *under den andra* **), och att J mågen vara tacksamme.

74. En dag skall Han kalla dem, och säga: hvar äro mina likar, hvilka J inbilladen eder?

75. Och vi skola uttaga från hvarje folk ett vittne, och säga: kommer fram med edert bevis;

dem den dagen; det vill säga: de skola af förskräckelse blifva oförmögne att gifva rediga svar.

*) Afgudarne.

**) Genom arbete.

och de skola erfara att sanningen tillhör Gud, och hvad de uppdiktade skall försvinna från dem.

76. Sannerligen var Karun[374]) *en* af Moses folk, men han uppförde sig öfvermodigt mot dem: och vi hade gifvit honom så mycket af skatter, att hans nycklar sannerligen nedtyngde flere män med styrka. *Kom ihåg* då hans landsmän sade till honom: fröjda dig ej *omåttligt,* ty Gud älskar ej dem som *så* fröjda sig:

77. Utan sök att erhålla den tillkommande boningen, genom det som Gud gifvit dig. Och ej må du glömma din lott i denna verlden; utan gör godt, liksom Gud varit välgörande mot dig: och sök ej att åstadkomma förderf på jorden; ty Gud älskar ej dem som åstadkomma förderf.

78. Han sade: detta har blifvit mig gifvet, blott för den kunskap jag äger. Viste han då ej att Gud redan tillintetgjort af slägterne före honom, dem som voro väldigare än han i magt, och som sam-

[374]) Araberne hafva många dikter om denne Karun, son af Yeschar (eller Itshar) och samme person, som i 4:de Mose bok kallas Kore. De säga, ibland annat, att han var den skönaste och rikaste man af Israels barn; och hans rikedom var så stor att den blef ett ordspråk; att han byggde ett palats öfverdraget med guld, och hvars dörrar voro af massift guld; att han ville uppresa sig mot Mose, och för att komma honom på fall, hade mutat en sköka, att angifva Mose såsom den der haft samlag med henne; så att, då Mose en dag förkunnade lagen som dömde till att stenas den som begått hordom, Karun uppstod och frågade Mose, om den äfven gällde för honom sjelf, hvilket Mose bejakade, hvarpå skökan framställdes att vittna mot honom; men modet felade henne, och hon angaf hela anläggningen. Gud tillsade då Mose i en uppenbarelse, att befalla jorden hvad han behagade, och Mose utropade: *o, jord! uppsluka dem!* hvarpå jorden öppnade sig, och uppslukade Karun, hans skatter och hans anhängare. Se *Marracci.*

lat ihop mera? Men de elake skola ej frågas beträffande deras synder *).

79. Och han gick ut till sina landsmän i sin ståt. De som älskade det verldsliga lifvet sade: o, att vi hade detsamma som Karun fått! ty han äger stor rikedom.

80. Och de som fått kunskapen sade: ve eder! Guds belöning är bättre för den som tror och handlar rättfärdigt; men hon skall blott tillfalla de ståndagtige.

81. Och vi sänkte jorden under honom och hans slott; och han hade inga skaror att hjelpa sig, utom Gud; ej heller blef han hjelpt.

82. Och då det blef morgon sade de som gårdagen önskat sig i hans ställe: underbart! Gud gifver riklig eller knapp försörjning till hvem Han behagar af sina tjenare. Om icke Gud varit nådig mot oss, skulle Han gjort ett svalg inunder oss; underbart! de otrogne skola ej hafva framgång.

83. Denna tillkommande boning skola vi gifva till dem som ej vilja yfvas på jorden, ej heller *åstadkomma* förderf; ty *den goda* utgången tillhör de gudfruktige.

84. Eho som gör en god gerning, skall få bättre igen än denna; men beträffande den som gör synd, icke skola de som synda lönas utom för hvad de arbetade.

85. Sannerligen skall Den som gifvit dig Koran till efterrättelse, återföra dig till Mecka [375]). Säg: min Herre känner bäst hvem som bringar

*) Ty Gud känner dem.

[375]) Några säga, att denna vers blef uppenbarad för Mohammed under hans flykt från Mecka till Medina, för att trösta och stärka honom. Se *Sale*.

den rätta vägledningen, och hvem som är i uppenbar villfarelse.

86. Du väntade dig ej att Boken skulle öfverlemnas till dig; *så skedde* blott genom din Herres barmhertighet: alltså skall du ej blifva de otrognes biträde.

87. Ej heller skola de afvända dig från Guds tecken, sedan de blifvit till dig nedsände; utan kalla till din Herra; och var ej bland dem som bedrifva afguderi.

88. Och åkalla ej jemte Gud, en annan gud: det finnes ingen gud, utom Honom. Allting skall förgås utom Hans ansigte: domsrätten tillhör Honom; och till Honom skolen J återföras.

XXIX. KAPITLET.

Spinneln *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M. **) Räkna menniskorna på, att de skola slippa undan med att säga: vi tro, utan att blifva pröfvade?

2. Men redan hafva vi satt på prof dem som voro för dem; ty Gud skall sannerligen känna dem som tala sant, och skall känna lögnarne.

3. Eller tänka de som synda, att de skola undkomma oss? De dömma illa.

*) Insekten som gifvit kapitlet sitt namn, omnämnes i förbigående i den 40:de versen.

**) Se not 4.

4. Eho som hoppas på Guds möte, sannerligen skall Guds bestämda tid säkert inträffa; och Han är den Hörande, den Vetande.

5. Eho som manhaftigt kämpar för tron, han kämpar blott för sin egen själ; ty Gud är rik verldarne förutan.

6. Och från dem som tro och göra goda verk skola vi sannerligen utplåna deras synder, och belöna dem, enligt det bästa de gjorde.

7. Vi hafva föreskrifvit menniskan godhet mot sina föräldrar: men om de vilja tvinga dig att gifva mig till like sådant hvarom du ej har kännedom, skall du ej lyda dem [376]). Till Mig skolen J återvända; och Jag skall förkunna eder hvad J gjorden.

8. Och de som tro och göra goda verk, dem skola vi säkert införa *i paradiset* bland de rättfärdige.

9. Mången bland menniskorna säger: vi tro på Gud, men om han lider förtryck för Guds skull, anser han menniskornas förföljelse lika med Guds straff: dock om seger kommer från din Herra, skola de visserligen säga: vi äro, i sanning, med eder. Månne Gud ej känner hvad som är inom kreaturens bröst?

10. Sannerligen känner Gud dem som tro och han känner skrymtarne.

11. Och de som icke tro säga till dem som tro: följer vår väg, och vi skola bära edra synder: de skola dock ej bära någonting af deras synder; de äro i sanning lögnare.

[376]) Här är fråga om sådane Islams proselyter, hvilkas föräldrar ej gillade deras omvändelse till den nya läran, utan sökte återföra till fädrens tro.

12. Men säkert skola de bära sina egna bördor, och bördor jemte deras bördor: och sannerligen skola de blifva förhörde på uppståndelsens dag, beträffande det som de uppdiktade.

13. Redan sände vi Noach till hans landsmän, och han vistades ibland dem ett tusen år, mindre femtio år, och syndafloden borttog dem, medan de handlade orättfärdigt.

14. Och vi frälsade honom och dem som voro i arken; och vi gjorde den till ett tecken för verlden.

15. Och Abraham, då han sade till sina landsmän: tjener Gud och frukter Honom; det är bättre för eder, om J visten *det!*

16. J dyrken, utom Gud, blott beläten, och J uppdikten lögn. De J dyrken, utom Gud, kunna sannerligen ej försörja eder; söker alltså hos Gud eder försörjning; och tjener Honom, och varer tacksamme mot Honom; till Honom skolen J återföras.

17. Och om J gören *mig* till lögnare, hafva redan folk före eder anklagat *sina profeter* för lögn; och en apostel åligger ej annat än det offentliga predikandet.

18. Hafva de då ej bemärkt huru Gud frambringar kreaturet? Sedan skall han återställa det *till lifs efter döden:* detta är sannerligen lätt för Gud.

19. Säg: går omkring på jorden och ser huru Han frambringar de skapade tingen: sedan skall Gud låta uppkomma andra alster; ty Gud är allsmägtig.

20. Han straffar hvem Han vill, och är barmhertig mot hvem Han vill, och till Honom skolen J återföras.

21. Och J skolen ej undkomma *Honom* hvarken på jorden eller i himmelen; ej heller hafven J, utom Gud, hvarken beskyddare eller hjelpare.

22. Och de som ej tro på Guds tecken och Hans möte, de skola förtvifla om min barmhertighet; och de skola lida ett plågsamt straff.

23. Men hans landsmäns svar vardt ej annat än att de sade: dräper honom, eller bränner honom. Och Gud frälsade honom från elden *): i detta är sannerligen tecken för menniskor som tro.

24. Och *Abraham* sade: J hafven antagit, utom Gud, blott afgudar till *att underhålla* kärlek emellan eder i det verldsliga lifvet; men sedan på uppståndelsens dag, skall den ene af eder förneka den andra, och den ene af eder skall förbanna den andra; och eder boning varder elden, och J skolen ej få någon hjelpare.

25. Och Lot satte tro till honom. Och *Abraham* sade: sannerligen tager jag min tillflykt till min Herra; ty Han är den Mägtige, den Vise.

26. Och vi gåfvo honom Isaak och Jakob: och vi nedlade bland hans afkomlingar profetian och Skrifterne; och vi gåfvo honom hans belöning i denna verlden; och sannerligen skall han blifva i det tillkommande lifvet bland de rättfärdige.

27. Och *vi sände* Lot, då han sade till sina landsmän: sannerligen begån J en styggelse, hvari ingen i verlden föregått eder:

28. Skolen J komma nära männen *otuktigt,* och göra vägarne osäkre, och begå orättfärdighet i edra samqväm? Men icke vardt hans landsmäns svar annat än att de sade: bringa då på oss Guds straff, om du är af de sannfärdige?

29. Han sade: o, Herre! bistå mig mot de förderfvade menniskorna.

*) Se not 323.

30. Och då våra sändebud *) kommo till Abraham med det glada bådskapet, sade de: sannerligen gå vi att förstöra denna stadens **) befolkning, ty dess invånare äro orättfärdige.

31. Han sade: Lot bor dock der. De svarade: vi veta bäst hvem som der bor; visserligen skola vi frälsa honom och hans slägt, utom hans hustru, hon skall blifva bland dem som stanna qvar.

32. Och då våra sändebud kommit till Lot, blef han bekymrad för dem, och fann sig oförmögen att bistå dem. Men de sade: du må ej frukta, ej heller sörja, ty vi skola frälsa dig och din slägt, utom din hustru, som skall blifva bland dem som stanna qvar.

33. Sannerligen skola vi nedbringa på denna stadens invånare straff från himmelen, emedan de uppfört sig gudlöst.

34. Och vi hafva deraf lemnat ett uppenbart tecken ***) för menniskor som förstå.

35. Och till *invånarne i* Madian *sände vi* deras broder Schoaib, och han sade: o, mina landsmän! tjener Gud och vänter eder den yttersta dagen, och åstadkommer ej förderf på jorden, igenom att begå elakheter.

36. Men de gjorde honom till lögnare, och jordbäfningen öfverraskade dem, och de befunnos om morgonen i sina boningar liflöse.

37. Och *vi förstörde* Aad och Tzamud, och redan är det ögonskenligt för eder, genom *lemnin-*

*) Englarne hvilka kommo att bebåda en son åt Abraham.

**) Sodoms.

***) Det vill säga: spår efter Sodoms förstöring; antingen berättelsen derom förvarad i häfderna, eller materiela märken af stadens tillvaro.

garne af deras boningar: och satan smyckade för dem deras verk, och afvände dem från *den rätta* vägen, oaktadt de voro skarpsinnige.

38. Och *likaledes* Karun och Pharao och Haman. Mose bragte dem sannerligen påtagliga bevis, och de uppförde sig högmodigt på jorden; men de undankommo icke;

39. Ty vi grepo dem alla i deras synder. Mot en del af dem sände vi en våldsam vind; ett dånande ljud öfverraskade andre bland dem; under några af dem sänkte vi jorden; andre åter af dem dränkte vi: och Gud var ej *sinnad* att göra dem orätt; men de förforo orätt mot sina egna själar.

40. De som antaga beskyddare, utom Gud, likna spinneln, som förfärdigar sitt hus: men det svagaste af hus är, i sanning, spinnelns hus; om de viste!

41. Sannerligen känner Gud de ting de åkalla, utom Honom; och Han är den Mägtige, den Vise.

42. Och dessa liknelser framställa vi för menniskorna; men ingen förstår dem, utom de vise.

43. Gud har skapat himlarne och jorden med sanning: i detta är visserligen tecken för de rättrogne.

44. Uppläs hvad som dig uppenbaradt blifvit af Boken, och iakttag bönen; ty bönen afhåller från brott och orättfärdighet: Guds hågkomst är sannerligen vigtigast; och Gud vet hvad J gören.

45. J mågen ej tvista med Skriftens folk, om icke med foglighet, utom mot dem bland dem som handla orättfärdigt; och säger: vi tro på det som blifvit nedsändt till oss, och det som blifvit nedsändt till eder, och vår Gud och eder Gud är En, och vi äro Honom undergifne.

46. Så hafva vi till dig nedsändt Boken *); och de till hvilka vi gifvit Skriften tro derpå, och bland desse *Meckas män* tro några derpå; och ingen förnekar våra tecken utom de otacksamme.

47. Du läste ej någon bok före denna, ej heller du skref henne med din högra hand; då, i sanning, kunde de tvifla som *henne* motsäga.

48. Nej, men den är tydliga tecken i deras bröst som fått kunskapen; och ingen förnekar våra tecken utom de orättfärdige.

49. Och de säga: hvarföre hafva ej tecken blifvit nedsända till honom från hans Herra? Svara: tecknen äro blott hos Gud, och jag är endast en offentlig förmanare.

50. År det då ej tillräckligt för dem att vi hafva nedsändt till dig Boken att föreläsa dem? Sannerligen är deri barmhertighet och erinran för menniskor som tro.

51. Säg: Gud är tillräckligt vittne emellan mig och eder.

52. Han känner hvad som finnes i himlarne och på jorden: och de som sätta tro till lögnen, och förneka Gud, desse skola blifva de lidande.

53. De begära att du skall påskynda straffet: om icke en bestämd tid vore *för allt*, visserligen skulle straffet redan träffat dem; men det skall, i sanning, komma på dem plötsligen, då de ej ana *det*.

54. De begära att du skall påskynda straffet; men sannerligen skall helvitet omfatta de otrogne.

55. En dag skall straffet öfverraska dem från *höjden* ofvan dem och från *djupet* under deras fötter, och *Herren* skall säga: njuter hvad J arbetaden.

*) Koran.

56. O mina tjenare som tron! sannerligen är min jord vid *), och Mig, Mig skolen J dyrka.

57. Hvarje själ skall ljuta döden; derefter skolen J återföras till oss:

58. Och de som trott och gjort goda verk, sannerligen skola vi bereda dem boning i paradisets yppersta rum, nedanför hvilka floder löpa; att der evinnerliga vistas: härlig är arbetarnes belöning;

59. Hvilka varit ståndagtige, och på sin Herra förtröstat!

60. Huru många djur som ej hafva omsorg om sin föda! Gud föder dem och eder; och Han är den Hörande, den Vetande.

61. Sannerligen om du frågar dem, hvem som skapat himlarne och jorden, och nödgat solen och månen att göra tjenst, skola de säkert svara: Gud. Huru äro de då beslagne med lögn **)?

62. Gud gifver riklig försörjning till hvem Han behagar af sina tjenare, eller är mot honom sparsam; ty Gud är allvetande.

63. Och sannerligen om du frågar dem, hvem som nedsänder från himmelen vatten, och derigenom vederqvicker jorden efter hennes dvala, skola de säkert svara: Gud. Säg: lofvad vare Gud! men de fleste af dem förstå icke.

64. Detta verldsliga lif är ej annat än gyckel och lek; men den tillkommande boningen är sannerligen lif, om de viste *det!*

*) Dermed menas, om man förnekar eder att fritt utöfva eder religion på ett ställe, flytter då till ett annat, der något hinder ej finnes.

**) Igenom sin afgudadyrkan.

65. Då de äro om bord i skeppet åkalla de Gud, uppriktigt bekännande Honom läran; men då Han frälsat dem till land, se, de gifva Honom likar,

66. Att de må vara otacksamme för hvad vi gifvit dem, och att de må njuta! men de skola erfara *följden.*

67. Hafva de då ej märkt att vi gjort *dem* en säker fristad *), medan menniskorna omkring dem blifva våldförda? Är det derföre de tro på lögnen, och äro otacksamme för Guds välgerningar?

68. Men hvem är orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud, eller förnekar sanningen då hon kommit till honom? Är det icke boning i helvite för de otrogne?

69. Men de som manhaftigt kämpa för oss, sannerligen skola vi leda dem vår väg; ty Gud är säkert med dem som väl göra.

XXX. KAPITLET.

Grekerne **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M. ***) Grekerne hafva blifvit öfvervunne,

2. I det närmaste landet, men efter deras nederlag, skola de segra,

3. Inom några få år [377]). Guds skickelse först som sist: och den dagen skola de rättrogne glädjas

*) Mecka.

**) Här menas det Romersk-Grekiska kejsardömets undersåter.

***) Se not 4.

[377]) Profeten gör här, i anledning af det krig som i hans tid rasade emellan Greker och Perser, en spådom som slog in,

4. Öfver Guds hjelp: Han bistår hvem Han vill; och Han är den Mägtige, den Barmhertige. *Detta är*

5. Guds löfte, *och* Gud bryter ej sitt löfte; men de flesta menniskor äro okunniga.

6. De känna ytan af det verldsliga lifvet, men beträffande det tillkommande äro de obekymrade.

7. Hafva de då ej gjort betraktelser inom sig sjelfve? Gud har ej skapat himlarne och jorden och hvad deremellan är, utan med sanning, och för en bestämd tid: men en mängd af menniskorna tror sannerligen ej på sin Herras möte.

8. Hafva de då ej gått omkring på jorden och sett hurudant slut de fått som voro före dem? De voro väldigare än de sjelfve i magt, och od-

och Islams lärde anse den såsom ett af de stora bevisen på att Korans uppenbarelser kommo från himmelen. För en profans omdöme är dock denna spådom, äfven om den varit bestämdare, mindre underbar, emedan spåmannen alltid hade det vanliga alternativet att af händelserna beljugas eller besannas. Anledningen till ifrågavarande uppenbarelse uppgifves vara den, att Meckanerne emottogo med fröjd nyheten om en betydande seger, som Perserne, afgudadyrkare liksom de sjelfve, vunnit öfver de Christne, hvilka, i likhet med Mohammeds efterföljare, emottagit skriftliga uppenbarelser från den ende Guden: ty Meckanerne påstodo, att de skulle segra öfver Mohammedanerne på samma sätt som Perserne segrat öfver Grekerne. För att nedslå deras mod nedkom till Profeten en uppenbarelse om att lyckan snart skulle vända sig till förmån för Grekerne. Detta inträffade äfven, ty omkring tio år sedan Kosroes intagit Jerusalem, blef han i sin ordning öfvervunnen af Heraclius, som icke blott fördref honom ur kejsardömets provinser, utan förde kriget i hjertat af Persien, och intog Kosroes hufvudstad. Kommentatorerne äro ej ense om, hvilket af Grekernes nederlag menas i texten. *Sale* förmodar att här menas Jerusalems eröfring. Se *Sale*.

lade jorden; och de befunno sig der i större välstånd än de sjelfve der befinna sig: och deras apostlar kommo till dem med påtagliga bevis; ty Gud var ej *sinnad* att behandla dem orätt; men de förforo orätt mot sina egna själar.

9. Och sedan blef deras slut elakt som illa handlat, emedan de gjorde Guds tecken till lögn, och drefvo gäck dermed.

10. Gud frambringar kreaturet, och sedan skall Han återställa det *till lifs efter döden*, och derefter skolen J återföras till Honom.

11. En dag då domens timme skall inträffa, skola de brottslige förtvifla,

12. Och bland sina afgudar skola de ej få några medlare, och de skola förneka sina afgudar.

13. En dag domens timme skall inträffa, den dagen skola de åtskiljas *).

14. Och beträffande dem som trott och gjort goda verk, de skola glädjas på en frodig äng.

15. Men de som ej trott, utan förnekat våra tecken och det tillkommande lifvets möte, de skola inställas i pinan.

16. Må alltså Gud prisas när J hunnit aftonen och då J stån upp om morgonen —

17. Ty Honom tillkommer lofvet i himlarne och på jorden — och vid solens nedgång, och då J hunnit middagen.

18. Han frambringar det lefvande från det döda, och låter det döda utgå från det lefvande, och Han vederqvicker jorden efter hennes dvala: sålunda skolen J frambringas *ur grifterne*.

19. Af Hans under är, att Han skapat eder af stoft, och se! derefter ären J menniskor kringspridda *på jorden*.

*) De rättrogne från de otrogne.

20. Och af Hans under är, att han skapat åt eder makar af eder sjelfve, att J mågen bo jemte dem, och att Han åstadkommit emellan eder kärlek och medlidsamhet: i detta är visserligen tecken för menniskor som eftertänka.

21. Och af Hans under är himlarnes och jordens skapelse och omvexlingen af edra tungomål och edra färger: i detta är visserligen allom menniskom tecken.

22. Och af Hans under är eder sömn om natten och dagen, och edert sträfvande att erhålla af Hans öfverflöd *): i detta är sannerligen tecken för menniskor som höra.

23. Och af Hans under är, att Han visar eder blixten till fruktan och hopp **), och nedsänder från himmelen vatten och dermedelst vederqvicker jorden efter hennes dvala: i detta är visserligen tecken för menniskor som förstå.

24. Och af Hans under är, att himmelen och jorden faststå på Hans befallning: sedan då Han skall kalla eder med en kallelse ur jorden, se! J skolen framkomma *ur grifterna.*

25. Och Honom tillhör eho som finnes i himlarne och på jorden: alla äro Honom underdånige.

26. Han är den som frambringar kreaturet, och sedan skall Han återställa det *till lifs efter döden,* och det är för Honom lätt: Honom tillkommer den högsta liknelsen i himlarne och på jorden; och Han är den Mägtige, den Vise.

27. Han framställer till eder en liknelse *tagen* från eder sjelfve: hafven J månne bland edra slaf-

*) Genom arbete förvärfva edert uppehälle.

**) Blixten bebådar gemenligen regn.

var några delägare i det hvarmed vi försörjt eder, så att i deri ären like? Frukten J dem liksom J frukten eder sjelfve inbördes *)? Så förklara vi tecknen tydligt för menniskor som förstå.

28. Men de som handla orättfärdigt följa i okunnighet sina lustar: hvem skall väl vägleda dem som Gud låter fara vilse? De skola ej få någon hjelpare.

29. Ställ alltså renlärig ditt ansigte till *den sanna* läran, Guds verk, hvartill Han skapat menniskorna, ingen förändring är i Guds skapelse: detta är den rätta läran; men de flesta menniskor förstå icke.

30. Omvände *varer* till Honom, och frukter Honom, och iakttager bönen, och varer ej bland afgudadyrkarne:

31. Bland dem som gjort split i sin religion, och blifvit af olika bekännelser: hvarje del gläder sig åt hvad den har.

32. Då en olycka drabbar menniskorna, åkalla de sin Herra, omvända till Honom; och sedan då Han låter dem erfara sin barmhertighet, se! en del af dem gifver likar åt sin Herra;

33. Att de må vara otacksamma för hvad vi gifvit dem: njuter då, men sedan skolen J erfara *följden.*

34. Hafva vi väl nedsändt till dem något öfvertygande bevis, och hvilket talar om hvad de gifva Honom till like?

35. Då vi låta menniskorna erfara barmhertighet fröjda de sig deråt; men om ondt vederfares dem för hvad deras händer förutsändt, se, de förtvifla.

*) Se not 273.

36. Hafva de då ej bemärkt att Gud gifver riklig eller knapp försörjning åt hvem Han behagar? i detta är visserligen tecken för menniskor som tro.

37. Gif anförvandten hans rätt *), och till den nödställde och den vägfarande: detta är godt för dem som önska sig i Guds åsyn; och desse äro de lycklige.

38. Hvad ocker J bedrifven **), att föröka menniskornas ägodelar, det skall ingenting *godt* föröka hos Gud; men hvad helst J gifven i almosor, önskande eder i Guds åsyn, de *som detta göra,* de skola få dubbelt *sin belöning.*

39. Gud är den som skapat eder, och gifvit eder näring, sedan skall Han låta eder dö, och derefter återgifva eder lif: är det någon af edra afgudar som gör det ringaste af detta? Prisad vare Han, och högt upphöjd öfver hvad de göra till Hans like!

40. Förderfvet ***) syns på land och sjö för det som menniskornas händer begått, att det må låta dem smaka något af hvad de gjort, på det de kanhända må vända tillbaka †).

41. Säg: går omkring på jorden och ser hurudant slut de fått, som voro förut: de fleste af dem voro afgudadyrkare.

*) Det vill säga: ett vänligt bemötande, samt råd och hjelp efter omständigheterna.

**) Ingen välsignelse skall medfölja ocker. På detta ställe menas föröfrigt dermed, äfven *mutor*, eller hvilket olofligt sätt som helst hvarigenom ägodelar förvärfvas.

***) Dermed menas allt ondt, såväl menniskornas syndiga gerningar, som allmänna olyckor och landsplågor.

†) Från syndens väg.

42. Ställ alltså ditt ansigte till den rätta läran, innan en dag kommer, som ingen skall hålla tillbaka från Gud: den dagen skola de blifva delade.

43. Eho som icke tror, på honom varde hans otro; och de som göra hvad rätt är, de skola få vinning för sina själar,

44. Att Han må belöna dem som tro och göra goda verk af sin frikostighet; ty Han älskar ej de otrogne.

45. Af Hans under är, att Han sänder vindarne såsom glädjande förebud för regn, att Han må låta eder smaka af sin barmhertighet, och att skeppen må löpa på Hans befallning, att J mågen söka erhålla af Hans öfverflöd, och på det J mågen vara tacksamme.

46. Sannerligen hafva vi redan sändt före dig apostlar till deras landsmän, och de bragte dem uppenbara bevis, och vi hämnades på dem som handlade brottsligt; ty de rättrognes bistånd hvilar rättligen på oss.

47. Gud är den som sänder vindarne och reser molnen och utbreder dem i himmelen, huru Han vill, och fördelar dem: och du ser regnet frambryta midt derutur; och då Han nedhäller det på dem af sina tjenare som Han behagar, se, de fröjdas.

48. De voro ju sannerligen förut, innan det nedsändes på dem, förtviflade.

49. Betrakta då spåren af Guds barmhertighet, huru Han vederqvicker jorden efter hennes dvala! i sanning är Han den som skall vederqvicka de döda; ty Han är allsmägtig.

50. Dock sannerligen om vi sände en *förstörande* vind *på deras gröda*, och de skulle se hen-

ne vissnad, säkert skulle de derefter förblifva otacksamme *).

51. Men du skall visserligen ej gifva hörsel åt de döda, ej heller skall du komma de döfve att höra kallelsen, då de vända ryggen till, flyende;

52. Ej heller är du den som leder de blinde ur deras villfarelse: du skall ej komma att höra, utom dem som tro på våra tecken, och de äro oss undergifne.

53. Gud är den som skapat eder svage, sedan gifver Han efter svaghet styrka, derefter förorsakar Han efter styrka svaghet *på nytt*, och gråa hår: Han skapar hvad Han vill; och Han är den Vise, den Mägtige.

54. En dag då domens timme skall inträffa, skola de brottslige svärja,

55. Att de ej dröjt öfver en timme: sålunda beslogos de med lögn *i lifvet*.

56. Men de som fått kunskapen och tron, skola säga: sannerligen hafven J dröjt, enligt Guds bok, intill uppståndelsens dag; och detta är uppståndelsens dag, men J visten *det* icke.

57. Och den dagen skola deras ursäkter hvilka handlat orättfärdigt, ej gagna dem, ej heller skola de anmodas att vara *Gudi* behaglige.

58. Sannerligen hafva vi framställt för menniskorna i denna Koran liknelser af alla slag; dock om du bringar dem en vers, skola de som ej tro visserligen säga: J ären blott sådane som bedrifva bedrägeri.

59. Så har Gud förseglat de okunniges hjertan.

60. Men var ståndagtig, ty Guds löfte är sannt: och de som ej äro faste i tron, skola icke göra dig obeständig.

*) Oaktadt våra förra välgerningar.

XXXI. KAPITLET.

Lokman *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M.**) Dessa äro den lärorika Bokens tecken,

2. En vägledning och barmhertighet för dem som väl göra,

3. Hvilka iakttaga bönen och gifva de bestämda almosorna, och som äro fullt öfvertygade om det tillkommande lifvet:

4. De äro vägledde af sin Herra; och de äro de lycklige.

5. Bland menniskorna finnes den som köper löjliga historier [378]), att han må okunnigt vilseföra *andra*, från Guds väg, och hafva den till åtlöje: sådane skola lida ett nesligt straff.

6. Och då våra tecken uppläsas för honom, vänder han ryggen till med högmod, liksom han ej hört dem, liksom vore en tyngd i hans öron; men förkunna honom ett smärtsamt straff.

7. Deremot de som tro och göra goda verk, skola få vällustiga trädgårdar,

8. Att der evinnerliga vistas: Guds sanna löfte; och Han är den Mägtige, den Vise.

9. Han har skapat himlarne utan stöd hvilka J sen; och kastat i jorden fasta berg, att hon ej

*) Namn på en person omnämnd i 11:te och följande verser,

**) Se not 4.

[378]) Kommentatorerne säga, att detta uppenbarades i anledning af en viss man som hemkom från Persien, medförande derifrån åtskilliga romanser, hvilka han uppläste i Koreischernes samqväm, och hvilka han påstod voro mera värde än Korans historier om Aad och Tzamud, David och Salomo, m. fl. Se *Sale*.

må röra sig med eder, och spridt omkring derpå af alla slags djur: och vi nedsända från himmelen vatten och låta derigenom uppskjuta plantor af alla ädla slag.

10. Detta är Guds skapelse: viser mig då hvad de skapat som äro *tillbedde*, utom Honom; men de orättfärdige äro i uppenbar villfarelse.

11. Sannerligen gåfvo vi redan Lokman [379]) visdomen, sägande: var tacksam emot Gud; ty eho som är tacksam, han är tacksam blott för sin egen själ *); och eho som är otacksam, sannerligen är dock Gud *lika* rik, prisvärd.

12. Och *kom ihåg* då Lokman sade till sin son, medan han förmanade honom: o, min son! du må ej gifva Gud någon like; ty mångguderi är en stor orättfärdighet.

13. Vi hafva gifvit menniskan föreskrift beträffande hennes föräldrar — hennes moder bär henne med svaghet på svaghet, och på tvenne år blifver hon afvänd — sägande: var tacksam emot mig och dina föräldrar: hos mig är samlingsstället.

[379]) Denne person, hvilken i österländerna är märkvärdig såsom auktor till dylika fabler med dem som gå under Esopi namn, beskrifves dessutom af Arabiske författare i många afseenden så lik den sistnämnde, att man hållit dem båda för att vara en och samma person. Kommentatorerne förmena, att Lokman var son till Baura, som sjelf var son, eller sonson, till en Jobs faster eller syster; och att han lefde flera århundraden ända till Davids tid, med hvilken han umgicks i Palestina. De säga att han var mycket vanskaplig och till färgen svart, hvarföre några tro att han var från Ethiopien. Deremot var han af Gud begåfvad med visdom och vältalighet i hög grad. Till en början var han slaf. Mohammedanerne anse honom ej såsom profet, blott såsom en vis man. Se *Marracci*, *Sale*, *d'Herbelot*.

*) Nemligen för sin egen själs bästa.

14. Men om de vilja tvinga dig att gifva mig till like sådant hvarom du ej har kännedom, då må du ej hörsamma dem *); men beledsaga dem i denna verlden enligt hvad som är billigt: och följ hans väg som omvändt sig till mig. Härefter skolen J återvända till mig, och Jag skall förkunna eder hvad J gjorden.

15. O, min son **)! sannerligen om det är något af ett senapskorns vigt, och det är *förborgadt* i en klippa, eller i himlarne, eller i jorden, skall Gud framhafva det; ty Gud är skarpsynt *och* väl underrättad.

16. O, min son! iakttag bönen; och anbefall hvad rätt är, och förbjud det orätta; och uthärda tåligt hvad helst som händer dig; ty det är i följd af Guds fastställda beslut om allting.

17. Och ej må du vrida ditt ansigte ***) *föraktligt* åt menniskorna; ej heller må du gå på jorden med öfvermod; ty Gud älskar ingen som är högmodig, skrytagtig.

18. Utan gå en rätt medelväg; och sänk din röst; ty obehagligast af *alla* röster är sannerligen åsnornas röst.

19. Hafven J ej bemärkt att Gud underlagt hvad som finnes i himlarne och på jorden till eder tjenst, och öfverhopat eder med sina välgerningar, utvertes och invertes †)? Dock finnes bland menniskorna den som tvistar om Gud, utan hvarken kännedom, eller vägledning, eller någon upplysande skrift.

*) Se not 377.

**) Här vidtager åter Lokmans förmaning till sin son, de tvenne föregående verserne varande ett slags parenthes.

***) Efter orden: *ditt kindben.*

†) Det vill säga, både lekamliga och andliga.

20. Då det säges till dem: följer hvad Gud nedsändt, svara de: nej, men vi följa det vi funno våra fäder bekänna. Äfven om satan kallade dem till den brännande pinan?

21. Eho som underkastar sig Guds välbehag, och är rättskaffens, han håller fast i ett starkt handtag; och hos Gud är tingens slut.

22. Men eho som icke tror, hans otro må ej bedröfva dig: till oss skola de återvända, och vi skola förkunna dem hvad de gjort; ty Gud känner hvad som bor i brösten.

23. Litet skola vi låta dem njuta, och sedan skola vi drifva dem till ett förfärligt straff.

24. Sannerligen om du frågar dem, hvem som skapat himlarne och jorden, skola de säkert svara: Gud; säg: lofvad vare Gud! Men de fleste af dem äro okunnige.

25. Gud tillhör hvad som finnes i himlarne och på jorden; ty Gud är den Rike, den Prisvärde.

26. Om alla de träd som finnas på jorden vore pennor, och Han derefter skulle öka hafvet med sju haf *af bläck* skulle Guds ord ej uttömmas *); ty Gud är mägtig *och* vis.

27. Eder skapelse och eder uppståndelse är blott liksom en enda själ **): Gud är sannerligen hörande, seende.

28. Har du ej bemärkt att Gud låter natten efterträda dagen och dagen efterträda natten, och

*) Det påstås att detta uppenbarades till svar åt Judarne, hvilka sade att all kunskap innehölls i Lagen.

**) Dermed menas, att hela menniskoslägtets skapelse och uppståndelse ej kostar Gud mera besvär, än en enda menniskas; ty med ett "varde!" frambringar Han, om Han vill, nya verldar.

nödgar solen och månen att göra tjenst: båda löpa till ett bestämdt mål: och att Gud vet hvad J gören?

29. Detta derföre att Gud är Sanningen, och att hvad J, utom Honom, åkallen, är lögnen, och att Gud är den Höge, den Store.

30. Har du ej bemärkt att skeppen löpa i hafvet genom Guds nåd, att Han må visa eder af sina under? J detta är visserligen tecken, för hvar och en som är tålig *och* tacksam.

31. Då vågorna öfverhölja dem liksom skuggande moln, åkalla de Gud, uppriktigt bekännande Honom läran; men när Han frälsat dem till land, då finnes bland dem den som väger emellan *tro och otro:* dock förnekar ingen våra tecken, utom hvar och en som är trolös *och* otacksam.

32 O, menniskor! frukter eder Herra, och bäfver för en dag en fader ej skall gälda för sin son, ej heller en son skall godtgöra det ringaste för sin fader;

33. Ty Guds löfte är sant. Alltså skall ej det verldsliga lifvet bedraga eder; ej heller skall frestaren bedraga eder beträffande Gud.

34. Sannerligen har Gud kunskap om domens timme; och Han nedsänder regnet; och Han vet hvad qvederne förvara: men ingen själ vet hvad hon skall förtjena morgondagen; och ingen menniska vet i hvad land hon skall dö [380]): Gud är, i sanning, vetande *och* vis.

---

[380]) Det säges att profeten blef frågad om dessa fem omständigheter, och gaf till svar, att kännedomen derom var förbehållen Gud ensam. Beträffande den sista, berättar Al Beidawi följande historia Dödsengeln infann sig en gång i synlig gestalt hos Salomo, och betraktade skarpt en per-

XXXII. KAPITLET.

Tillbedjan [381]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. A. L. M. *) Bokens uppenbarelse, derpå är ej tvifvel, är från verldarnes Herra.

2. Skola de väl säga: han **) har ihopsatt henne? Nej, men hon är sanningen från din Herra, att du må predika för ett folk, hvartill ej kommit någon predikare före dig, på det de må blifva vägledde.

3. Gud är den som skapat himlarne och jorden och hvad deremellan är på sex dagar, och sedan satte Han sig på thronen: J hafven ej, utom Honom, hvarken beskyddare eller medlare; skolen J då ej blifva erinrade?

4. Han styr tingen från himmelen till jorden, och sedan skola de återvända ***) till Honom, på en dag, hvars längd är tusen år af dem J räknen.

son som satt bredvid honom. På dennes tillfrågan, hvem det var som så betraktade honom, fick han till svar, att det var dödsengeln, och, förskräckt, bad han Salomo låta vinden genast föra sig derifrån till Indien. Så skedde; och då han var borta, sade dödsengeln till Salomo: Jag betraktade mannen så noga af förvåning att finna honom hos dig i Palestina, ty jag hade fått befallning att taga hans själ uti Indien. Se *Sale.*

381) Kapitlets namn är taget från 15:de versen, der det säges, att de rättrogne "falla ned i tillbedjan." Det har ännu ett annat namn, eller *"Bäddarne"*, hvilket ord förekommer i den 16:de versen.

*) Se not 4.

**) Mohammed.

***) Efter orden: *uppstiga.*

5. Han är kännare af det förborgade och det uppenbara, den Mägtige, den Barmhertige;

6. Som gjort förträffligt allting hvad Han skapat, och först började menniskans skapelse af jord:

7. Sedan har Han gjort hennes afkomlingar af ett extrakt af ringa vatten *):

8. Derefter fullbordade Han henne, och inblåste i henne af sin ande: och Han har gifvit eder hörsel och syn och hjertan; huru föga J ären tacksamme.

9. Och de säga: huru! då vi blifvit gömde i jorden, månne vi verkligen *skola uppstå* i ett nytt kreatur?

10. Men, de tro ej på sin Herras möte.

11. Säg: dödens engel som blifvit satt öfver eder, skall göra slut på eder, och sedan skolen J återföras till eder Herra.

12. Om du skulle se då de brottslige skola böja sina hufvuden inför sin Herra, *utropande:* o, Herre! vi hafva sett och vi hafva hört, låt oss alltså återvända *i verlden,* att vi må handla rättfärdigt, ty vi äro *nu* öfvertygade.

13. Om vi behagat, visserligen skulle vi gifvit hvarenda själ sin vägledning; men mitt ord skall bekräftas, *då Jag sade:* sannerligen skall Jag fylla helvitet med andar och menniskor tillsammans.

14. Smaker alltså, emedan J glömt mötet just denna dag — vi hafva också glömt eder — smaker den evinnerliga pinan, för hvad J gjorden.

15. Blott de tro på våra tecken, som, då de erinras derigenom, nedfalla i tillbedjan, och prisa sin Herras lof, och som ej uppföra sig högmodigt.

*) Sperma genitale.

16. De uppstiga från sina bäddar *), att åkalla sin Herra med fruktan och håg, och af det hvarmed vi försörjt dem, dela de med sig.

17. Ingen själ känner hvilken ögonlust är gömd åt dem, såsom belöning för hvad de arbetade.

18. Skall då den som är rättrogen vara liksom den gudlöse? De skola ej hållas lika.

19. Beträffande dem som trott och gjort goda verk, de skola få *den saliga* boningens lustgårdar till hemvist, för det som de arbetade.

20. Men de som varit ogudaktige, deras boning blifver elden: så ofta de vilja gå ut derifrån, skola de återföras dit, och dem skall sägas: smaker eldens pina, som J gjorden till lögn.

21. Och vi skola låta dem vidkännas det närmare straffet *i detta lifvet,* oberäknadt det största straffet *i det nästkommande,* på det de må vända tillbaka *från syndens väg.*

22. Ho är väl orättfärdigare än den som blifver erinrad genom sin Herras tecken, och sedan undandrager sig dem? Vi skola sannerligen hämnas på de brottslige.

23. Redan gåfvo vi Mose Skriften — alltså må du ej vara i tvifvel om hans möte [382]) — och

*) Efter orden: *deras sidor skiljas från bäddarne.*

382) I himmelen. Några vilja hafva meningen att vara, Profetens möte med Mose i 6:te himmelen, under den nattliga färden; se not 281. Efter en annan textens tolkning, hvilken dock tyckes vara mera tvungen, hänföras pronominerne till "Skriften", och ordet, som, enligt sin egentliga betydelse är öfversatt här ofvanföre *"möte",* tolkas till *"uppenbarelse",* då meningen blifver: *redan gåfvo vi Mose Skriften, alltså må du ej vara i tvifvel om hennes uppenbarelse; och vi förordnade henne till en vägledning åt Israels barn.* Denna tolkning har *Sale* följt i sin öfversättning.

vi förordnade honom till en vägledare åt Israels barn.

24. Och vi förordnade bland dem styresmän, att vägleda *de andra* på vår befallning, då de varit tålige, och fast trodde på våra tecken.

25. Sannerligen skall din Herre på uppståndelsens dag afgöra emellan dem det hvari de voro stridige.

26. Har det ej blifvit utvisadt för dem, huru många slägter vi tillintetgjort före dem, bland hvilkas boningar de gå omkring *)? I detta är visserligen tecken: skola de då ej höra?

27. Eller hafva de ej bemärkt, att vi drifva vattnet till den förtorkade jorden, och derigenom frambringa säd, hvaraf deras hjordar och de sjelfve nära sig? Skola de då ej se?

28. Och de säga: när skall detta utslag falla, om J ären sannfärdige?

29. Svara: utslagets dag skall ej deras tro gagna dem som icke trott *förut,* ej heller skola de få anstånd.

30. Undfly dem alltså, och vänta; de äro sannerligen väntande.

XXXIII. KAPITLET.

De Förbundne **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, profet! frukta Gud; och du må ej hörsamma de otrogne och skrymtarne; ty Gud är vetande, vis:

*) Meckanerne färdades ofta förbi de ställen der de fordne stammarne Aad, Tzamud och Sodomiterne, haft sin bostad.

**) Detta kapitel har fått sitt namn af dem som ingingo förbund mot Mohammed i det så kallade *Dik-kriget,* om hvilket se den hist. Inledn.

2. Utan följ hvad som blifvit dig uppenbaradt från din Herra; ty Gud känner hvad J gören:

3. Och förtrösta på Gud; ty Gud är tillräcklig till beskyddare.

4. Gud har ej gifvit en man tvenne hjertan i dess bröst; ej heller har Han gjort dem bland edra hustrur till hvilka J sägen: du är för mig liksom min moders rygg[383]), till edra mödrar; ej heller har han gjort edra upptagne söner till edra *verklige* söner[384]): detta är edert tal i edra munnar; men Gud talar sanningen; och Han utvisar vägen.

5. Kaller dem efter deras fäder, detta är rättare inför Gud; och om J ej kännen deras fäder, *äro de* dock edra bröder i religionen, och edra

383) Originalets ord تظاهرون (Tsudhahirun) är 2:dra person pluralis i futurum af verbet ظاهر (Dhahara), och betyder ordagrant: *J uttalen den formel hvarigenom J förskjuten edra hustrur;* och denna formel lydde sålunda: *"du är för mig liksom min moders rygg."*

384) Denna vers uppenbarades för att afskaffa tvenne bruk gängse hos de gamle Araberne. Det ena, sättet hvarpå de försköto sina hustrur, då de ej ville tillåta dem att lemna deras hus, och ingå nya giftermål, hvilket mannen gjorde genom att utsäga öfver hustrun den i föregående not omnämnde formel; hvarefter han afhöll sig från hennes bädd, och betraktade henne i allt såsom sin moder: hon blef äfven slägt med alla hans anförvandter, som hade hon varit hans verkliga moder. Det andra bruket var, att de ansågo sina adopterade söner lika nära med sig förenade som sina egna söner, så att samma hinder för giftermål uppstod från denna föregifna slägtskap, som hade det varit fråga om en verklig son. Se *Sale.* Detta sednare hade Mohammed en särskilt orsak att afskaffa, sedan han beslutit att ägta sin adopterade son Zeids förskjutna hustru, hvilken tilldragelse står omnämnd i Inledn., och afhandlas härefter i den 36 och följande verser.

följeslagare. Det är ej synd för eder, i hvad J *ouppsåtligen* felen; men hvad edra hjertan med afsigt öfverlagt: och Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

6. Profeten är närmare till de rättrogne än deras egna själar *); och hans hustrur äro deras mödrar. Och anförvandter äro hvarandra närmare, enligt Guds bok, än de *öfrige* rättrogne, och de från Mecka utflyttade **), om icke J *frivilligt* gören hvad rätt är mot edra närmaste: detta är skrifvet i boken.

7. Och *kom ihåg* då vi ingingo förbund med profeterne [385]), och med dig och med Noach och Abraham och Mose och Jesum, Marias Son; och vi ingingo med dem ett fast förbund,

8. Att *Gud* må förhöra de sannfärdige beträffande deras sannfärdighet: och Han har beredt för de otrogne ett plågsamt straff.

9. O, J som tron! ihågkommer Guds nåd emot eder, då *fiendens* skaror kommo till eder ***), och vi sände på dem en vind och *engla*-härar, hvilka J ej sågen; men Gud gaf akt på hvad J gjorden.

10. Då

*) Det vill säga: månare om deras närvarande och tillkommande sällhet än de sjelfve.

**) Se 8 kapitlets 73 vers och not 206.

[385]) *Marracci* förmodar, att här är fråga om det förbund hvilket, enligt Talmudisternes påstående, Gud ingick med alla profeterne, då Han gaf Lagen till Mose på berget Sinai; men den Mohammedanske kommentatoren Djalalo'ddin säger, att frågan är om det förbund som Gud ingick med hela Adams afkomma, då hon uttogs från hans länder, enligt hvad som förut blifvit omförmäldt. Se noterne 98 och 104.

***) Här är fråga om *Dik-kriget*, om hvilket se Inledn.

10. Då de kommo mot eder från *höjderna* ofvan eder och från *dälderne* nedom eder; och då synen blef förvirrad, och edra hjertan kommo i halsgropen *), och J inbilladen eder om Gud *åtskilliga* inbillningar.

11. Der blefvo de rättrogne pröfvade, och skakade i en häftig rörelse.

12. Då skrymtarne och de i hvilkas hjertan är sjukdom sade: Gud och Hans sändebud hafva gifvit oss blott bedrägliga löften.

13. Och då en del af dem sade: o, Yatzrebs **) folk! *här är* icke ställe för eder ***), vänder alltså tillbaka. Och några ibland dem begärde tillstädjelse af profeten †), sägande: sannerligen äro våra hus försvarslöse, ehuru de ej voro försvarslöse; de ville ej annat än fly undan.

14. Men om de sett *staden* intagas från dess sidor, och de sedan blifvit uppfordrade till uppror, skulle de visserligen gjort det, men de skulle ej dröjt der mer än kort ††).

15. De hade sannerligen redan förut lofvat Gud, att de ej skulle vända ryggen till; och ett löfte till Gud skall blifva utkräfdt.

16. Säg: flykten skall ej gagna eder, om J flyn från döden eller drabbningen; och då skolen J dock blott njuta *detta timliga* föga.

*) Af förskräckelse öfver fiendens krigiska anblick.

**) Som redan blifvit anmärkt i Inledningen, kallades staden Medina, före profetens tid, Yatzreb.

***) Stället som här menas, var härens position utanför stadsmuren.

†) Att lemna hären.

††) Om de än haft framgång i början skulle de dock snart dukat under för de sanne rättrognes ståndagtighet.

17. Säg: hvem skall hålla eder undan från Gud, antingen Han vill eder ondt, eller Han vill visa eder barmhertighet? De skola ej finna åt sig, utom Gud, hvarken beskyddare eller försvarare.

18. Gud känner redan dem bland eder som hålla tillbaka *andra* *), och dem som säga till sina bröder: kommer till oss; och ej komma mer än obetydligt till striden;

19. Varande girige mot eder **): men då räddhågan kommer *på dem,* märker du dem se på dig *för hjelp:* deras ögon rulla omkring, liksom dens som äro öfverdragne af dödens skuggor; men då förskräckelsen gått öfver, sönderslita de eder med skarpa tungor, varande glupske *blott* efter det goda ***). Desse hafva ej trott, derföre har Gud gjort fåfängt deras verk; och detta är för Gud lätt.

20. De tänkte att de förbundne ej skulle draga sig undan †); och om de förbundne komme *åter,* skulle de önska att de vore bosatte i öcknen bland de omkringflyttande Araberne; de skulle efterfråga underrättelser om eder ††), men om de vore bland eder, skulle de strida blott föga.

21. Sannerligen var för eder ett skönt exempel i Guds sändebud †††), för den som hoppas på Gud och den yttersta dagen, och som anropar Gud ofta.

*) Från profetens standar.

**) Det vill säga: obenägne att bistå eder på något sätt.

***) Såsom byte och annat godt, hvarom de gerna ville vara med.

†) Från Medina, och upphäfva belägringen.

††) De skulle, i händelse af en ny stadens inspärrning, föredraga att bo i öcknen hellre än försvara sig, men skulle efterhöra om J haden framgång eller ej, för att rätta sig derefter.

†††) I Mohammeds ståndagtighet under belägringen.

22. Och då de rättrogne sågo de förbundne, sade de: detta är hvad Gud och Hans sändebud oss förutsagt, och Gud och Hans sändebud hafva sagt sanning; och det blott ökade deras tro och undergifvenhet.

23. Bland de rättrogne hafva *en del* män förblifvit trogne det förbund de ingått med Gud; och några bland dem hafva fullbordat sin tid, och andre bland dem afbida *den:* och de hafva ej med ostadighet ombytt *sitt förbund,*

24. Att Gud må belöna de sannfärdige för deras sannfärdighet, och straffa skrymtarne, om Han behagar, eller vända sig till dem förlåtande; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

25. Gud har tillbakadrifvit dem som icke tro i deras illska, de hafva ej erhållit någon fördel; ty Gud är tillräcklig för de rättrogne i drabbningen: och Gud är stark *och* mägtig.

26. Och Han lät dem af Skriftens folk *) som bistodo dem nedkomma från deras fäste och kastade förskräckelse i deras hjertan: en del dräpten J, och en del gjorden J till fångar.

27. Och han gaf eder i arf deras jord och deras boningar och deras rikedomar, och en jord J icke hafven trampat [386]); ty Gud är allsmägtig.

28. O, profet! säg till dina hustrur: om J önsken eder det verldsliga lifvet och dess prål, kom-

*) Här är fråga om Koraiditerne, hvilkas öde står omnämndt i den hist. Inledn.

[386]) Hvarmed några mena Persien och Grekland, andre det Judiska fästet Khaibar (se Inledn.), och åter andre, hvad land som helst Mohammedanerne må eröfra till dome dag. *Sale* enl. Al Beidawi.

mer då, jag skall begåfva eder, och frigifva eder med en passande frigifning[387]);

29. Men om J önsken eder Gud och Hans sändebud och den tillkommande boningen, sannerligen har Gud beredt för dem bland eder som väl göra, en stor belöning.

30. O, J profetens hustrur! ho bland eder som begår uppenbar brottslighet, åt henne skall straffet dubblas tvåfaldigt; och detta är för Gud lätt;

31. Men hvem bland eder som är underdånig Gud och Hans sändebud, och handlar rättfärdigt, åt henne skola vi gifva hennes belöning tvenne gånger, och vi hafva beredt henne en prägtig försörjning.

32. O, J profetens qvinnor! J ären ej liksom andra qvinnor, om J frukten Gud; alltså varer ej *för* lena i talet, att ej den i hvars hjerta är *lustans* sjukdom må få åtrå, utan taler ett passande språk.

33. Och sitter stilla i edra hus, och utstyrer eder ej med den fordna okunnighetens prål; och iakttager bönen och gifver de bestämda almosorna; och lyder Gud och Hans sändebud: Gud vill blott borttaga styggelse från eder[388]), o, J af husets folk! och renande rena eder:

[387]) Detta uppenbarades vid ett tillfälle då Profetens hustrur begärde af honom dyrbarare kläder och ökade handpenningar, hvarpå han gaf dem valet, antingen att qvarstanna hos honom, eller att blifva förskjutne. Då de valt det förstnämnda, uppenbarades (förmodligen till tacksamhet) den 52 versen härefter, deri profeten förbjudes, att ägta flera hustrur, eller ombyta dem han då hade. Se *Sale.*

[388]) Detta pronomen, äfvensom det hvilket slutar versen, äro båda i originalet i masculinum genus, hvilket gifver Schaiterne anledning påstå, att slutet af versen, ifrån kolon, ej är ställdt till profetens hustrur, utan till hans dotter Fatima, hennes man Ali, och deras söner Hasan och Hosein. Se *Sale.*

34. Och ihågkommer hvad som uppläses i edra hus af Guds tecken och visdomen; ty Gud är skarpsynt *och* väl underrättad.

35. De af båda könen som äro Gudi undergifne och de rättrogne af båda könen och de andäktige af båda könen och de sannfärdige af båda könen och de tålige af båda könen och de ödmjuke af båda könen och de af båda könen som gifva almosor och de af båda könen som fasta och de kyske af båda könen, och de af båda könen som ihågkomma Gud ofta, sannerligen har Gud beredt dem tillgift och en stor belöning.

36. Det anstår ej en rättrogen man eller qvinna, då Gud och Hans sändebud bestämmer en sak, att hafva valet i *en dylik* deras angelägenhet: och eho som är olydig mot Gud och Hans sändebud, sannerligen irrar han i en uppenbar villfarelse *).

37. Och *kom ihåg* då du sade till honom mot hvilken Gud varit nådig, och som du bevist välgerningar: behåll för dig sjelf din hustru, och frukta Gud; och du dolde i din själ hvad Gud gick att uppenbara **), och fruktade menniskorna, då det varit rättare att du fruktat Gud. Men då Zeid ***) beslutat den nödiga saken beträffande henne †), ägtade vi henne med dig, att det ej skulle vara en synd för de rättrogne i *att ägta* deras upptagne söners hustrur då de besluta öfver dem saken: och Guds befallning är uppfylld.

*) Denna och följande fyra verser hafva afseende på profetens giftermål med sin adopterade sons förskjutna hustru. Se Inledn. sid. 107 & 108.

**) Nemligen kärleken till Zeids hustru.

***) Detta är den ende af Mohammeds följeslagare som fått sitt namn i Koran.

†) Det vill säga: förskjutit henne.

38. Icke ligger någon synd på profeten i hvad Gud föreskrifvit honom; enligt Guds lag beträffande dem som gått undan förut — ty Guds befallning är ett ifrån all evighet faststäldt beslut —

39. Hvilka bragte Guds bådskap och fruktade Honom, och ej fruktade någon, utom Gud; och Gud är tillräcklig att uppskatta *gerningarne*.

40. Mohammed är ej fader till någon af edra män; men Guds sändebud, och profeternes insegel [389]): och Gud är allvetande.

41. O, J som tron! ihågkommer Gud med en ständig hågkomst, och priser Honom morgon och afton.

42. Han är den som välsignar eder, och Hans englar *bedja* att Han må utföra eder från mörkret till ljuset; och Han är barmhertig mot de rättrogne.

43. Deras helsning en dag de skola möta Honom, *skall blifva:* frid! och Han har beredt dem en härlig belöning.

44. O, profet! sannerligen hafva vi sändt dig såsom ett vittne, en bebådare af glädje och en hotande förmanare,

45. En bjudare till Gud, med Hans tillåtelse, och ett lysande ljus:

46. Bebåda då de rättrogne att de skola få af Gud stort öfverflöd.

47. Och ej må du hörsamma de otrogne och skrymtarne; låt äfven vara deras oförrätter: och förtrösta du på Gud; ty Gud är tillräcklig till beskyddare.

48. O, J som tron! när J ägten rättrogna qvinnor, och sedan förskjuten dem, innan J vid-

[389]) Såsom den siste af dem, efter hvilken ingen profet mer är att förvänta i verlden, och som bragt bekräftelsen på deras gudomliga sändning hvilka föregått honom. Så tro Mohammedanerne.

rört dem, då hafven J ej att räkna någon viss tid beträffande dem [390]); utan begåfver dem [391]), och frigifver dem en passande frigifning.

49. O, profet! sannerligen hafva vi tillåtit dig dina hustrur, till hvilka du gifvit deras hemgift, och dina slafvinnor af det krigsbyte hvaraf Gud satt dig i besittning, och döttrarne af din faders broder och döttrarne af dina fastrar och döttrarne af din moders broder och döttrarne af dina mostrar, hvilka utflyttat med dig *från Mecka*, och hvilken rättrogen qvinna som gifver sig sjelf till profeten, om profeten önskar att ägta henne; en särskilt rättighet för dig framför de *öfrige* rättrogne —

50. Vi veta, i sanning, hvad vi stadgat för dem, beträffande deras hustrur och de slafvinnor de äga — att det ej för dig skulle vara någon synd; och Gud är nådig, barmhertig.

51. Du må låta hvem af dem du behagar afbida *stunden att dela ditt läger*, och du må taga till dig hvem du behagar, och hvem du åstundar af dem du *tillförne* satt till sido, och det är ej synd för dig; detta är bättre att uppklarna deras ögon, och att de ej må sörja, utan vara nöjda, hvar och en af dem, med hvad du gifver dem: och Gud känner det som är i edra hjertan; ty Gud är vetande *och* mild.

52. Qvinnorna skola ej vara dig tillåtna härefter *), ej heller att sätta i stället för dem *du har*

[390]) Det vill säga, innan de affärdas; beträffande hustrur med hvilka ägtenskapet blifvit fullbordadt, måste en viss tid gå förbi, innan männen hafva rättighet att göra sig af med dem. Se 2:dra kapitlets 226 och följande verser.

[391]) Här är fråga om sådana till hvilka ej någon hemgift blifvit anslagen; ty i detta fall skola de hafva hälften af hemgiften. Se 2:dra kapitlets 238 vers.

*) Det vill säga: att ägta flera hustrur härefter.

andra hustrur, om än deras skönhet skulle behaga dig, utom dina slafvinnor; och Gud gifver akt på allting.

53. O J som tron! J mågen ej inträda i profetens hus, med mindre J fått tillåtelse att spisa *hos honom,* utan att afbida hans tid; men när J ären inbjudne, träder då in; och när J gjort edert mål, förskingrer eder, och ingår ej i samtal såsom hemmastadde; ty detta besvärar profeten, och han blyges för eder *); men Gud blyges ej för sanningen. Och när i frågen dem **) om något nödvändigt, fråger dem då bakom ett förhänge ***): detta är renare för edra hjertan och för deras hjertan. Det höfves eder ej att såra Guds apostel, ej heller att någonsin ägta hans hustrur efter honom; ty detta vore gräsligt inför Gud [392]).

54. Antingen J uppenbaren en sak, eller J döljen den, sannerligen är Gud allvetande.

55. Det är ej synd för dem †) beträffande deras fäder, ej heller deras söner, ej heller deras bröder, ej heller deras bröders söner ej heller deras systrars söner, ej heller deras qvinnor, ej heller deras slafvar: och frukter Gud; ty Gud är till allting vittne.

*) Han blyges att påminna eder om att lemna sig.

**) Profetens hustrur.

***) Det vill säga, att profetens hustrur ej må visa ansigtet för någon af hans följeslagare, utan att då de tala med dem, sådant sker antingen beslöjade eller bakom ett förhänge.

392) Uti denna vers har Mohammed satt sin profetiska värdighet i säkerhet mot all förtrolig beröring med sina följeslagare, och hans svartsjuka om sina hustrur, framstår här i full dag. Traditionen förmäler att det i synnerhet var Ayescha som ingaf honom bekymmer.

†) För profetens hustrur att visa sig obeslöjade.

56. Sannerligen välsignar Gud och Hans englar profeten: o, J som tron! välsigner honom, och helser honom med frid.

57. Sannerligen de som förtörna Gud och Hans sändebud, dem skall Gud förbanna i denna verlden och det tillkommande lifvet, och bereda dem ett nesligt straff.

58. Och de som smäda de rättrogne af någondera könet, utan att de förtjenat det, sannerligen göra de sig skyldige till lögn och uppenbar synd.

59. O, profet! säg till dina hustrur och dina döttrar och de rättrognes qvinnor, att de svepa om sig sina slöjor *): detta är bättre att de må igenkännas **), och ej förolämpas; och Gud är nådig, barmhertig.

60. Sannerligen om skrymtarne och de i hvilkas hjertan är sjukdom, och upprorsstiftarne i Medina ej upphöra, skola vi sätta dig upp mot dem, och sedan skola de ej der bo jemte dig, mer än en kort tid.

61. Såsom förbannade; hvarhelst de träffas må de gripas och utan skonsmål dräpas:

62. Guds lag beträffande dem som funnits förut; och aldrig skall du finna förändring i Guds lag.

63. Menniskorna skola fråga dig beträffande uppståndelsens timme; svara: blott hos Gud är kunskapen om henne; och Han skall ej upplysa dig: kanhända är den timmen nära.

64. Sannerligen har Gud förbannat de otrogne, och beredt dem lågande eld,

*) Då de gå ut. Ordet som är öfversatt *"slöjor,"* betyder egentligen, stora aflånga linnedukar, eller ylletäcken, hvilka qvinnorna i de Mohammedanska länderna kasta öfver sin öfriga klädnad då de gå ut.

**) Såsom ärbara qvinnfolk.

65. Att deruti evinnerliga vistas: de skola hvarken finna beskyddare eller försvarare.

66. En dag deras ansigten skola omhvälfvas i elden, skola de säga: o, att vi hade lydt Gud, att vi hade lydt aposteln!

67. Och de skola säga: o, Herre! vi hafva åtlydt våra herrar, och våra store, och de hafva vilsefört oss ifrån vägen:

68. O, Herre! gif dem dubbelt af straffet, och förbanna dem med en tung förbannelse.

69. O, J som tron! J mågen ej vara like dem som smädade Mose; men Gud frikände honom för hvad de yttrade [393]): och han var hos Gud högt värderad.

70. O, J som tron! frukter Gud, och taler ett språk som leder till ett godt ändamål,

71. Att Han må förbättra åt eder edra verk, och förlåta eder edra synder: och eho som lyder Gud och Hans sändebud, sannerligen skall han njuta stor salighet.

72. Sannerligen erbjödo vi tron till himlarne och jorden och bergen, och de vägrade att åtaga

[393]) Flera historier anföras af kommentatorerne beträffande denna smädelses natur. Några påstå, att Mose som brukade två sig afsides, af elaka menniskor beskrefs såsom hafvande bråck, eller varande spetälsk, till och med hermaphrodit, och derföre skämdes att tvätta sig i sällskap med annat folk; men att Gud befriade honom från denna beskyllning, derigenom, att Han lät stenen hvarpå Mose lagt sina kläder under tvagningen, löpa bort med dem till lägret, dit Mose följde efter naken, så att han befann sig midt ibland Israeliterne innan han sjelf märkte det, och hade desse sålunda tillfälle öfvertyga sig om ryktets osannfärdighet. Andre deremot säga att frågan är om Karuns anklagelse (se not 374); och åter andre förmena att det syftar på misstankan för Aarons mord. Se *Marracci* & *Sale*.

sig henne, och fruktade henne; men menniskan åtog sig henne [394]) — ty hon var mägta orättvis och dåragtig *) —

73. Att Gud må straffa skrymtarne och skrymterskorna och afgudadyrkarne, män och qvinnor, och att Gud må förlåtande vända sig till de rättrogne af båda könen; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

XXXIV. KAPITLET.

Saba **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Lofvad vare Gud Hvilken tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden! Honom till-

[394]) Detta är ett af de ställen, hvilka äro så mystiske, att ett vanligt begrepp deruti ej kan finna någon mening. Kommentatorerne, som skäligt är, hafva dock ej ryggat vid någon svårighet. De säga, att med *tron* menas en fullkomlig åtlydnad af Guds lag, på hvars iakttagande eller försummelse beror den eviga lycksaligheten eller fördömelsen; men att den är så svår att rigtigt efterlefva, att, om Gud föresloge den, på de dermed förenade villkoren, till skapelsens större delar, och de hade förstånd att begripa anbudet, skulle de vägra att antaga det, af fruktan att åsidosätta en pligt, hvars uraktlåtande medförde en så förfärlig följd; och likväl har menniskan åtagit sig den, oaktadt sin naturs svaghet och bräcklighet. Några hålla före, att ifrågavarande anbud icke är symboliskt, utan verkligen gjordes himlarne, jorden och bergen, vid deras första skapelse, då de voro begåfvade med förnuft. Se *Sale*.

*) Orättvis mot sig sjelf, ty hon kunde ej fullfölja sin förbindelse, och dåragtig att ej betänka följderna af sin försummelse. *Sale* enl. Al Beidawi.

**) Kapitlets namn är taget från 14:de versen, der folket i Saba omnämnes.

kommer äfven lofvet i det tillkommande lifvet; och Han är den Vise, den Kunnige.

2. Han vet hvad som ingår i jorden och hvad som utgår derifrån, och hvad som nedkommer från himmelen och hvad som uppstiger dit; och Han är den Barmhertige, den Allgode.

3. De som icke tro säga: uppståndelsens timme skall ej inträffa för oss; svara: jo, vid min Herre! sannerligen skall hon komma på eder: Han är kännare af det förborgade, icke ett solgrands vigt i himlarne eller på jorden, undfaller Honom; ej heller *finnes något* hvarken mindre än detta eller större, utan att *det är upptecknadt* i den klara boken,

4. Att Han må belöna dem som tro och göra goda verk: de skola få tillgift och en prägtig försörjning.

5. Men de som sträfva att göra våra tecken fruktlösa, de skola straffas med pinande qval.

6. De som fått kunskapen se, att det som blifvit till dig nedsändt från din Herra är sanningen, och leder på den Mägtiges, den Prisvärdes väg.

7. De som icke tro säga *): skola vi visa eder till en man som förkunnar eder, att då J ären blifne i fullkomlig upplösning förströdde, J sannerligen *skolen uppväckas* i ett nytt kreatur?

8. Han har pådiktat Gud en lögn, eller är han vansinnig. Nej, men de som icke tro på det tillkommande lifvet, *skola komma* i pinan, och *äro i* den *från sanningen* långt aflägsna villfarelsen.

9. Hafva de då ej betraktat hvad som är framför dem och hvad som är efter dem af himmelen

*) Till hvarandra på spe.

och jorden? Om vi behagade, skulle vi sänka jorden under dem, eller låta en del af himmelen falla på dem: i detta är visserligen tecken för hvarje omvänd tjenare.

10. Sannerligen gåfvo vi David förträfflighet *) från oss; *och vi sade:* o, berg! lofsjung med honom jemte fåglarne. Och vi uppmjukade åt honom jernet, sägande: förfärdiga rustningar, och ihopsätt noga länkarne. Och gören hvad rätt är; ty jag ser hvad J gören.

11. Och *vi gåfvo* till Salomo *magt öfver* vinden, som blåste om morgonen under en månad och om aftonen under en månad; och vi gjorde åt honom flytande en källa af smält koppar: och af andarne arbetade några, i hans åsyn, med hans Herres tillstädjelse; och ho ibland dem som afvek från vår befallning, vi skola låta honom smaka den lågande eldens pina.

12. De förfärdigade åt honom hvad han behagade; såsom slott, bilder **), fat *stora* som vattendammar, och orubbliga kokpannor: arbeter, o, Davids slägt! med tacksamhet; ty få af mina tjenare äro tacksamme.

13. Och då vi beslutit att han skulle dö, utvisade intet för dem hans död annat än jordens kräk som gnagde hans staf [395]); men då han ned-

*) För detta och det som följer se uti 21 kapitlet 79, 80, 81 och 82 verserne, samt noterna derunder; och uti det 27:de kapitlet hvad som handlar om Salomo.

**) Några förmoda att det var bilder af englarne och professerne, och att det den tiden ej var förbjudit att förfärdiga dylika.

[395]) Kommentatorerne förklara detta ställe sålunda: David som lagt grunden till Jerusalems tempel, dog innan det blef

fallit, blef det klart för andarne, att om de känt det som är förborgadt, skulle de ej qvarblifvit under ett nesligt straff *).

14. Sannerligen var för *folket i* Saba ett tecken uti deras hemvist; *nemligen* tvenne trädgårdar till höger och venster *om staden* **); *och dem sades:* äter af eder Herras förråd, och varer tacksamme mot Honom: *det är* ett godt land och en nådig Herre.

15. Men de afveko *från Guds bud*, hvarföre vi sände öfver dem Aarems flod [396]): och vi förvandlade för dem deras trädgårdar i tvenne trädgårdar som buro bitter frukt och tamarisk ***), och af lotusträdet något litet.

färdigt, och byggnaden fortsattes af Salomo, som till arbetet använde andarne. Då han märkte sitt slut nalkas, bad han Gud att hans död måtte hållas hemlig för dem, tills de fullbordat tempelbyggnaden. Gud förordnade då så, att Salomo dog medan han stod och gjorde bön, lutad på sin staf, som uppehöll kroppen, i samma ställning, ett helt år, under hvilken tid andarne, i tanke att Salomo var vid lif, fortsatte deras arbete. Emedlertid vid årets slut, då templet var fullkomligt färdigt, hade en mask, som inkommit i stafven, hunnit gnaga igenom den, och kroppen föll till marken, och upptäckte Salomos död. Se *Marracci* & *Sale.*

*) De skulle undandragit sig det arbete Salomo befallt dem verkställa.

**) Eller, om hvarje särskilt hus i staden.

396) Med ordet *Aarem*, som i allmänhet betyder *fördämningar*, förstås här en ofantlig fördämning, uppförd ofvanför staden Saba, belägen i Yemen, för att samla vattnet som nedkom från bergen, och tillbakahålla bergsströmmarne, hvilken fördämning, då den oförmodadt bröt lös, förstörde både Saba och omkringliggande boningar och befolkning. Denna öfversvämning säges inträffat kort efter Alexander den stores tid. Se *Sale's* Prel. Disc. Sect. I.

***) Tamarix orientalis.

16. Detta gåfvo vi dem till lön emedan de voro otacksamme: blifver väl *någon så* lönad, utom den otacksamme?

17. Och vi satte emellan dem och städerna vi välsignat *) öppna städer, och gjorde resan beqvämlig emellan dem [397]); *och vi sade:* färders derigenom säkre natt och dag.

18. Men de sade: o, Herre! utvidga afståndet mellan våra resor [398]). Och de förforo orätt mot sig sjelfva; och vi gjorde dem till sagor i häfden, och förskingrade dem i en fullkomlig förskingring: i detta är visserligen tecken för hvar och en som är tålig *och* tacksam.

19. Och Iblis fann, i sanning, sin tanke om dem besannad, ty de följde honom, utom en del af de rättrogne.

20. Dock hade han ej någon magt öfver dem, utom på det vi skulle känna den som trodde på det tillkommande lifvet, från den som derom var i tvifvel: och din Herre är öfver allting väktare.

21. Säg: åkaller dem J inbillen eder *vara gudar,* utom Gud; de hafva ej magt öfver ett solgrands vigt i himlarne eller på jorden; och ej

*) Dermed menas Syriens städer.

[397]) Städerne på denna väg voro, nemligen, så belägne, att den resande kunde, under middagsvärmen, hvila i en, och om natten, i en annan, utan att behöfva medföra lifsmedel och vattenförråd. Se *Marracci* enl. Djalalo'ddin.

[398]) Det vill säga: gör längre afstånd emellan de ställen der den resande stannar på vägen; hvarigenom de tänkte förtjena mer för kreatur och förnödenheter hvaraf den resande var i behof. Gud straffade dem, med att uppfylla deras önskan, så att största delen af de städer hvilka voro belägna emellan Saba och Syrien, förföllo och blefvo öfvergifne. Se *Marracci* & *Sale.*

hafva de i dem någon delagtighet *); ej heller är någon af dem biträdare åt Honom **).

22. Bemedling skall ej gagna hos Honom, utom den för hvilken Han skall tillstädja *det; och de skola afbida* tills, då deras hjertan varda befriade från förskräckelse ***), de skola säga *sinsemellan:* hvad sade eder Herre? De skola svara: sanningen; och Han är den Höge, den Store.

23. Säg: hvem gifver eder näring från himlarne och jorden? Svara: Gud; och visserligen äro vi eller ock J vägledde, eller uti uppenbar villfarelse.

24. Säg: J skolen ej frågas beträffande hvad vi felat, ej heller skola vi frågas beträffande hvad J gören.

25. Säg: vår Herre skall hopsamla oss, och sedan skall Han afgöra emellan oss med rättvisa; ty Han är Domaren, den Kunnige.

26. Säg: viser mig dem J hafven förenat med Honom såsom likar? Bort *från Honom!* men Han är Gud den Mägtige, den Vise.

27. Vi hafva ej sändt dig annat än till hela menniskoslägtet en bebådare af glädje och en hotande förmanare: men de flesta menniskor förstå icke.

28. Och de säga: när skall detta löfte uppfyllas, om J ären sannfärdige?

29. Svara: tiden är utfäst för eder till en dag, hvaraf J ej skolen fördröja en timme, ej heller skolen J komma förut.

30. Och

*) Det vill säga: i deras skapelse eller styrelse.

**) Åt Gud.

***) Deras som få tillstädjelse att vara medlare, och deras för hvilka bemedlingen antages.

30. Och de som äro otrogne *) säga: vi skola aldrig tro på denna Koran, ej heller på det som fanns före den **). Men om du skulle se då de orättfärdige varda inställde inför sin Herra! De skola ordvexla med hvarandra; de som voro föraktade skola säga till dem som högmodades: om J ej varit, skulle vi visserligen blifvit rättrogne.

31. De som högmodades skola säga till dem som voro föraktade: var det väl vi som afhöllo eder från den rätta vägledningen, sedan hon kommit till eder? Visserligen ej, J voren *sjelfve* brottslige.

32. Och de som voro föraktade skola säga till dem som högmodades: tvertom, *det var eder* stämpling natt och dag, då J anbefallden oss att förneka Gud, och att gifva Honom likar. Och de skola dölja ångern ***) då de varseblifvit straffet. Och vi skola lägga kedjor omkring nackarne på dem som ej trott: skola de väl lönas utom för hvad de arbetade?

33. Vi hafva ej sändt förmanare till en stad, med mindre de som der voro försoffade i öfverflöd, sagt: sannerligen tro vi ej på det hvarmed J ären sände.

34. Och de *i Mecka* säga: vi hafva öfverflöd på rikedomar och barn, och vi skola ej blifva straffade.

35. Säg: sannerligen gifver min Herre riklig eller knapp försörjning åt hvem Han behagar; men de flesta menniskor äro okunniga.

*) Här är fråga om Meckanerne.

**) Dermed menas Judarnes och de Christnes heliga Skrifter.

***) Se 10:de kapitlets 55 vers, och not 227.

36. Det är hvarken med edra rikedomar eller edra barn som J närmen eder till vårt granskap, om icke sådane som tro och göra hvad rätt är; ty de skola få fördubblad belöning för det de arbeta, och skola blifva säkre i himmelens högsta rum.

37. Men de som sträfva att motverka våra tecken, de skola inställas i pinan.

38. Säg: Sannerligen gifver min Herre riklig försörjning till hvem Han behagar af sina tjenare, eller är emot honom sparsam; och hvad helst J utgifven *i almosor*, skall Han ersätta det; ty Han är den bäste försörjaren.

39. En dag skall Han hopsamla eder alla, och sedan skall Han säga till englarne: är det desse som dyrkade eder?

40. De skola svara: prisad vare Du! Du är oss långt kärare än de; nej, i sanning, de dyrkade de onde andarne: de fleste af dem trodde på dem.

41. Men denna dag skall den ene af eder hvarken förmå gagna eller skada den andra, och vi skola säga till dem som handlat orättfärdigt: smaker eldens pina, hvilken J gjorden till lögn.

42. Då våra uppenbara tecken uppläsas för dem *), säga de: denne **) är ej annat än en man som önskar afvända eder från hvad edra fäder dyrkade; och de säga: detta ***) är ju blott en hopsmidd lögn. Och de som ej tro säga om sanningen, då hon kommit till dem: det är icke annat än uppenbart hexeri.

*) För Meckanerne.

**) Nemligen Mohammed.

***) Koran.

43. Men vi hafva ej gifvit dem några böcker som de kunde genomläsa; ej heller hafva vi sändt till dem före dig någon predikare.

44. De som voro före dem anklagade *mina apostlar* för lögn, och desse hafva ej uppnått tionde delen af det *goda,* som vi gåfvo de förre: och de anklagade mina apostlar för bedrägeri; men hurudan blef väl den förändring Jag *med dem* gjorde!

45. Säg: jag förmanar eder blott till en sak, att J stån inför Gud två och två och ensame, och sedan väl öfvervägen [399]); det är ingen vansinnighet hos eder följeslagare *Mohammed:* han är ju blott en förmanare *sänd* till eder, före ett strängt straff.

46. Säg: jag begär ej af eder någon belöning; det är eder ensak *): min belöning hvilar blott på Gud; Han är till allting ett vittne.

47. Säg: min Herre nedsänder sanningen; Han känner de förborgade tingen.

48. Säg: sanningen är kommen, och lögnen syns ej *mer,* ej heller skall hon återkomma.

49. Säg: om jag far vilse, så irrar jag blott mot min egen själ, och om jag är vägledd, är det igenom hvad min Herre till mig uppenbarar; ty Han är hörande, *och* nära.

[399]) Dermed menas, att J öfvervägen och dömen om mig kallt och upprigtigt, såsom uti Guds åsyn, utan all fördom. Orsaken, säger Al Beidawi, hvarföre de äro anbefallde att göra dessa betraktelser ensame, eller högst två och två tillsammans, är den, att i stora församlingar, der buller, passion och fördom i allmänhet hafva öfverhanden, menniskor ej äga samma frihet i omdömet, som då de äro för sig sjelfva. Se *Sale.*

*) Se not 356.

50. Om du skulle se då de *otrogne* skola bäfva *) och ej *finna* undflykt, och skola gripas från ett nära ställe **) !

51. Och de skola säga: vi tro på honom ***). Men huru skola de kunna antaga *honom* från fjerran rum †),

52. Då de ej trott på honom förut, och förkastade trons hemligheter från ett aflägset ställe?

53. Och det skall göras en skiljevägg emellan dem och det som de önska,

54. Liksom det blef gjordt med deras likar förut, ty de hafva varit i ett anstötligt tvifvel.

XXXV. KAPITLET.

Englarne ††).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Lofvad vare Gud, himlarnes och jordens Skapare, som gör englarne till *sina* sändebud, försedde med vingar, två tillsammans och tre och fyra! Han tillägger de skapade tingen hvad Han behagar; ty Gud är allsmägtig.

2. Den barmhertighet Gud skänker menniskorna, ingen skall tillbakahålla den; och hvad Han

*) Vid deras dödsstund, eller den yttersta dagen.

**) Grafvarne, eller från Guds domstol, för att kastas i elden.

***) Mohammed.

†) Då de äro i andra verlden, enär de borde trott på hans sändning uti denna.

††) Detta kapitel kallas äfven "Skaparen," båda orden förekomma i 1:sta versen.

håller tillbaka, ingen skall sända det, Honom förutan; och Han är den Mägtige, den Vise.

3. O, menniskor! ihågkommer Guds nåd emot eder; är det väl någon skapare, utom Gud, som gifver eder näring från himmelen och jorden? Det finnes ingen gud, utom Honom: hvarföre då beslås J med lögn?

4. Om de göra dig till lögnare, hafva redan apostlar före dig blifvit gjorde till lögnare; och till Gud skola tingen återföras.

5. O, menniskor! visserligen är Guds löfte sant; alltså skall ej det verldsliga lifvet bedraga eder; ej heller må frestaren bedraga eder beträffande Gud:

6. Ty satan är eder fiende, hafver honom alltså såsom fiende; han inbjuder sina medföljare blott att blifva bland helvitets invånare.

7. De som icke tro skola få ett strängt straff:

8. Men de som tro och göra goda verk, skola få tillgift, och en stor belöning.

9. Månne den för hvilken det onda i hans verk blifvit smyckadt, och som anser det för godt, *skall vara liksom den rättfärdige?* Men sannerligen låter Gud hvem Han vill gå vilse, och vägleder hvem Han vill: alltså må du ej förlora dig sjelf i suckar öfver dem; ty Gud vet hvad de göra.

10. Gud är den som sänder vindarne och reser molnet, och vi drifva det till en död trakt, och vederqvicka derigenom jorden efter hennes dvala: sålunda *varder* uppståndelsen.

11. Hvem som eftersträfvar magten, *vete att* all magt tillhör Gud: till Honom uppstiger det goda talet; och den goda gerningen upphöjer Han. Men de som göra syndiga stämplingar, skola lida

ett strängt straff; och deras stämpling skall blifva fruktlös.

12. Och Gud har skapat eder af stoft, och sedan af menniskosäd, och har gjort eder till makar. Och ingen qvinna bär lifsfrukt, eller föder, utan med Hans vetskap: och ej förlänges lefnaden för den hvars lifstid är lång, ej heller afkortas något af hans lefnad, utan att *det är upptecknadt* uti *Guds* bok *): sannerligen är detta lätt för Gud.

13. Icke äro de tvenne hafven lika: det ena friskt, sött, lätt att dricka; och det andra salt, bittert: dock äten J från båda färskt kött **), och upptagen prydnader ***) hvilka J bären på eder: och du ser skeppen plöja deri att J mågen söka erhålla af Hans †) öfverflöd, och på det J mågen vara tacksamme.

14. Han låter natten efterträda dagen och dagen efterträda natten; och Han nödgar solen och månen att göra tjenst: båda löpa till ett bestämdt mål. Detta är Gud, eder Herre, riket är Hans: men de J åkallen, utom Honom, hafva ej magt *ens* öfver hinnan omkring dadelkärnan.

15. Om J åkallen dem, höra de ej eder åkallan, och om de hörde, skulle de ej gifva eder svar; och uppståndelsens dag skola de förneka edert afguderi: och ingen skall förkunna dig *allt* likt den Kunnige.

16. O, menniskor! J ären fattige emot Gud; men Gud är den Rike, den Prisvärde.

*) Den förvarade taflan.

**) Färsk fisk så väl från den salta sjön, som den med sött vatten.

***) Perlor och koraller.

†) Nemligen, af Guds gåfvor, medelst handel och sjöfart.

17. Om Han behagar, borttager Han eder, och frambringar nya kreatur:

18. Och detta är ej svårt för Gud.

19. Den som är lastad skall ej bära en annans börda; och om en nedtyngd *själ* ropar *en annan om hjelp* till sin börda, skall deraf ingenting bäras, vore det än en anförvandt. Du skall förmana blott dem som frukta sin Herra i tysthet, och iakttaga bönen: och eho som bemödar sig om renhet, renar sig blott för sin egen själ *); och hos Gud är samlingsstället.

20. Icke skola den blinde och den seende vara lika, ej heller mörkret och ljuset, ej heller paradisets skugga och den eviga elden;

21. Och ej skola de lefvande och de döde vara lika: sannerligen gör Gud hörande hvem Han behagar; men icke skall du komma dem att höra som äro i grifterne: du är ej annat än en predikare.

22. Vi hafva sändt dig med sanningen, såsom en bebådare af glädje och en hotande förmanare; och ej något folk *fanns*, utan att hos det fordom gått en predikare.

23. Om de göra dig till lögnare, hafva redan de som voro före dem ropat på bedrägeri, till hvilka deras apostlar kommo med påtagliga bevis, och skrifter, och den upplysande boken **):

24. Sedan straffade Jag dem som voro otrogne; och hurudan blef väl den förändring Jag *med dem* gjorde!

25. Har du ej sett att Gud nedsänder från himmelen vatten, och att vi frambringa derigenom

*) Det vill säga: för sin egen själs bästa.

**) Dermed menas, den heliga skrift, som den ifrågavarande aposteln medförde.

frukter, hvilkas färger äro olika? Och på bergen äro gångstigar hvita och röda, med omvexlande färger, och helt svarta: och menniskornas och djurens och boskapens färger äro likaledes olika. Blott de vise af Hans tjenare frukta Gud: sannerligen är Gud mägtig *och* mild.

26. De som läsa Guds Bok, och iakttaga bönen, och dela med sig af det hvarmed vi försörjt dem, hemligen och uppenbarligen, sannerligen skola de hoppas på ett gods som aldrig förgås:

27. Att *Gud* må fullt godtgöra dem deras belöning, och ytterligare tillägga åt dem af sitt öfverflöd; ty Han är benägen att öfverse, *och* vedergällande.

28. Det som vi dig uppenbarat af Boken, är sanningen, bekräftande hvad som fanns före henne *): ty sina tjenare Gud *både* känner *och* ser.

29. Och vi hafva gifvit Boken **) i arf till dem af våra tjenare vi utvalt: bland dem finnes den som förfar orätt mot sin egen själ; och ibland dem den som håller medelvägen; och ibland dem den som öfverträffar *andra* i goda verk, med Guds tillåtelse: detta är den stora förträffligheten.

30. I den evinnerliga boningens lustgårdar skola de inkomma, deri de skola smyckas med armringar af guld och perlor; och deras klädnad der blifver silke.

31. Och de skola säga: lofvad vare Gud som från oss aflägsnat sorgen! sannerligen är vår Herre benägen att öfverse, *och* vedergällande;

32. Som, genom sin nåd, tillåtit oss intaga den varagtiga boningen, der ingen möda trycker oss, och der ej heller oss vidhäftar någon trötthet.

*) Af heliga skrifter.

**) Koran.

33. Men de som ej tro skola ljuta helvitets eld, de skola ej tillintetgöras, så att de dö, ej heller skall dess pina lindras för dem: så skola vi löna hvarje otrogen.

34. Och de skola ropa högt deri: o, Herre! uttag oss *härifrån* att vi må handla rättfärdigt, olika med hvad vi handlade. *Dem skall svaras:* hafva vi ej förlängt eder lefnadstid, att eho som derunder kunde erinras, skulle blifva erinrad, och kom ej predikaren *) till eder?

35. Smaker alltså *pinan.* De orättfärdige skola ej få någon hjelpare.

36. Sannerligen känner Gud himlarnes och jordens dolda ting; ty Han känner hvad som bor i brösten.

37. Han är den som satt eder till efterträdare på jorden **). Och eho som icke tror, på honom varde hans otro: och de otrognes otro skall ej förvärfva dem hos deras Herra annat än vrede; och de otrognes otro skall ej *för dem* öka annat än undergång.

38. Säg: huru då? edra afgudar som J åkallen, utom Gud, viser mig hvad de skapat af jorden; eller hafva de delagtighet i himlarne? Eller hafva vi gifvit dem ***) en skrift, så att de draga sitt bevis derifrån? Nej, i sanning, de orättfärdige gifva ej hvarandra annat än bedrägliga löften.

39. Sannerligen fasthåller Gud himlarne och jorden att de ej må rubbas; och om de rubbades, skulle väl någon fasthålla dem, Honom förutan? Sannerligen är Han mild, benägen att öfverse.

*) Mohammed.

**) Efter andra slägter.

***) Afgudadyrkarne.

40. De *) hafva svurit vid Gud sin kraftiga ed, att om en predikare komme till dem, de visserligen skulle blifva hellre vägledde, än något annat folk; men då en predikare kommit till dem, har det blott ökat deras flykt *från sanningen,*

41. Högmod på jorden, och stämpling af ondt: men den onda stämplingen skall ingen snärja utom dess upphofsmän. Kunna de då förvänta annat än förfädrens dom? Men du skall ej finna förändring i Guds dom:

42. Aldrig skall du finna förändring i Guds dom.

43. Hafva de då ej gått omkring på jorden och sett hvad slut de fått som voro före dem, och som voro mägtigare än de? Gud är ej *sådan* att någonting i himlarne eller på jorden undslipper Honom; ty Han är vetande *och* mägtig.

44. Om Gud skulle straffa menniskorna såsom de förtjena, skulle Han ej lemna ett kräk på hennes **) yta; men Han gifver dem anstånd intill en bestämd tid:

45. Och när deras tid kommer, då, i sanning, skall Gud se sina tjenare.

XXXVI. KAPITLET.

Y. S. ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Y. S. Vid den lärorike Koran,
2. Sannerligen är du *ett* af sändebuden,
3. På en rätt väg! *Detta är*

*) Meckanerne.

**) Jordens.

***) Betydelsen af dessa bokstäfver är som vanligt okänd; se not 4. Uti Marocko läses detta kapitel vid begrafningar.

4. Den Mägtiges, den Barmhertiges, uppenbarelse,

5. Att du må förmana menniskor hvilkas fäder ej voro förmanade, och som äro obekymrade.

6. Redan är domen rättvist fälld öfver de fleste af dem, och de skola ej tro.

7. Sannerligen hafva vi satt omkring deras nackar halsjern, som räcka upp till hakorna, så att de nödgas hålla sina hufvuden i vädret;

8. Och vi hafva satt en bom framför dem, och en bom efter dem, och hafva lagt täckelse öfver dem, så att de ej skola se[400]).

9. Lika för dem är det antingen du förmanar dem eller du icke förmanar dem, de skola ej tro.

10. Du skall predika *) blott för honom som följer erinringen **), och fruktar den Barmhertige i tysthet; men bebåda honom tillgift och en härlig belöning.

11. Sannerligen skola vi gifva lif åt de döda, och uppskrifva hvad de förutsändt, och deras efterlemnade spår ***): vi uppteckna allting i en klar bok.

12. Framställ åt dem till exempel stadens[401]) invånare, när apostlarne kommo till dem;

400) De tvenne sista verserne måla den oböjliga hårdnackenhet, och blindhet hvarmed Gud slagit elaka och förkastade menniskor. De litterate Morerne i Marocko, hvilka fullt dela, om ej öfverträffa sina öfriga landsmäns vidskepelse, hålla före, att om de upprepa tyst inom sig sjelfva, den sista versen, då de stå inför någon magtägande från hvilken de frukta ondt, han ej skall hafva förmåga att skada dem.

*) Nemligen, med verkan.

**) I Koran.

***) Det vill säga: deras exempel i godt och ondt.

401) Den ifrågavarande staden skall vara Antioch, till hvars hedniska befolkning, enligt kommentatorernes förklaring,

13. Då vi sände till dem tvenne, och de gjorde båda till lögnare, och vi stärkte dem med en tredje; och de sade: vi äro, i sanning, sände till eder *från Gud.*

14. De svarade: J ären ej annat än män like oss, och den Barmhertige har ingenting nedsändt; J faren ju blott med lögn.

15. Sade *apostlarne:* vår Herre vet, i sanning, att vi äro sände till eder;

16. Men det åligger oss ej annat än det offentliga predikandet.

17. De *andre* svarade: vi förespå ondt från eder; sannerligen om J ej upphören *), skola vi så visst stena eder, och ett plågsamt straff skall drabba eder genom oss.

18. Sade *apostlarne:* eder onda spådom vidlåder eder sjelfva: skolen J blifva erinrade? Men, nej, J ären öfverdådiga menniskor.

19. Och en man kom skyndsamt från stadens yttersta ända; han sade: o, mina landsmän! följer apostlarne;

20. Följer honom som ej begär af eder lön; och desse äro vägledde.

21. Hvarföre skulle jag ej dyrka Honom som skapat mig, och till Hvilken J skolen återföras?

22. Skall jag antaga gudar, utom Honom? Om den Barmhertige vill mig ondt, skall deras

Jesus sände tvenne af sina apostlar (några nämna Johannes och Paulus, och några uppgifva tvenne andre) och då de blefvo utsatte för hån och misshandling, sände Jesus en tredje, nemligen Simon Petrus, som lyckades att omvända en del af stadens invånare, och de öfrige förstördes genom engeln Gabriels rop. Se *Marracci.*

*) Med edert predikande.

bemedling ej gagna mig det ringaste, ej heller skola de frälsa mig:

23. Då vore jag, i sanning, i uppenbar villfarelse.

24. Sannerligen har jag trott på eder Herra, lyssner alltså till mig.

25. Det sades *): träd in i paradiset. Han sade: o, att mina landsmän viste,

26. Huru min Herre benådat mig, och satt mig ibland de ärade!

27. Och vi nedsände ej på hans landsmän, sedan *de dräpt* honom, någon här från himmelen, ingenting sände vi ned:

28. Det vardt ej mer än ett enda förfärligt rop **), och se, de voro tillintetgjorde!

29. O, jemmer öfver tjenarena! Ingen apostel kommer till dem, utan att de drifva gäck med honom.

30. Hafva de ej betänkt huru många slägter vi tillintetgjort före dem,

31. Att de ej skola till dem återvända?

32. Alla skola ju församlade inställas inför oss!

33. Ett tecken är för dem i den döda jorden, som vi vederqvicka, och hvarifrån vi frambringa plantor hvaraf de äta.

34. Och vi hafva der alstrat trädgårdar med palmer och vindrufvor, och låtit källor uppspringa deri,

35. Att de må nära sig af deras frukter och af sina händers verk: skola de då ej hembära tack?

*) Till den ifrågavarande rättrogne, sedan han blifvit dräpt af hedningarne.

**) Som engeln Gabriel lät höra.

36. Prisad vare Han som skapat alla slag af hvad jorden frambringar, och af eder sjelfva *), och af det J icke veten!

37. Och ett tecken är för dem, natten, hvarifrån vi afdraga dagen, och då äro de i mörker:

38. Och solen löper till sitt hviloställe **): detta är den Mägtiges, den Vises, fastställda ordning.

39. Och för månen hafva vi förordnat uppehållsställen ***), tills den återgår *att blifva* liksom den gamla böjda palmträdsgrenen ****).

40. Det är ej lämpligt att solen upphinner månen, ej heller förekommer natten dagen; hvar och en löper i *sin* bana.

41. Och ett tecken är för dem, att vi bära deras afkomlingar i det full-lastade skeppet †),

42. Och att vi skapat åt dem, dylikt med detta, hvarpå de rida ††).

43. Om vi behaga dränka vi dem, och ingen hjelpare finnes åt dem, ej heller de blifva frälste,

44. Om icke genom vår barmhertighet, och till *lifvets* njutning för en tid.

45. Då dem säges: frukter hvad som är framför eder och hvad som är efter eder †††), att J mågen få förbarmande, *vända de sig bort.*

*) Nemligen af menniskorna man- och qvinnokön.

**) Stället der hon synes gå ned.

***) De tjugoåtta konstellationerna, genom en af hvilka månen passerar hvarje natt.

****) Denna är gul, och liknar till formen en nymåne.

†) Detta kan äfven åsyfta Noachs ark, då det bör lyda: . . . *att vi burit deras afkomlingar* etc. med "*afkomlingar*" menas Adams och Evas, d. v. s. menniskorna.

††) Kamelen, t. ex., som är *öcknens skepp.*

†††) Dermed menas straffet i denna verlden och i den andra.

46. Och du bringar dem ej något tecken af deras Herras tecken, utan att de bortdraga sig derifrån.

47. Och då dem säges: deler med eder af det hvarmed Gud försörjt eder, säga de som icke tro *) till dem som tro: skola vi föda honom som Gud föder, om Han behagar? J ären ju blott i uppenbar villfarelse.

48. Och de säga: när skall detta löfte uppfyllas, om J ären sannfärdige?

49. De afbida ju blott ett enda dånande ljud **), som skall öfverraska dem medan de tvista!

50. De skola ej hafva tid att göra testamente, ej heller att återvända till sin slägt.

51. Och det skall stötas i basunen, och se! de skola skynda ur grifterne till sin Herra.

52. De skola säga: o, ve oss! hvem har uppväckt oss från vår hviloplats? Detta är hvad den Barmhertige utlofvat, och apostlarne sade sanning.

53. Det skall ej blifva mer än ett enda dånande ljud, och se! de skola allesamman inställas inför oss.

54. Denna dag skall en själ ej lida det ringaste orätt, och J skolen ej lönas, utom för hvad J arbetaden.

55. Sannerligen skola paradisets invånare denna dag fröjda sig i *sin* sysselsättning:

56. De och deras hustrur skola hvila på thronsängar i lustgårdens skuggor.

57. De skola der få frukt; och de skola erhålla hvad de önska:

58. Frid! *detta är* ett ord *hvarmed de skola helsas* från en barmhertig Herre.

*) På spe.

**) Dermed menas ljudet som skall förebåda den yttersta domen.

59. Men *till de ogudaktige skall Han säga:* afsöndrer eder i dag *), o, J brottslige!

60. Hade jag ej föreskrifvit eder, o, Adams barn! att J icke skullen tjena djefvulen, ty han var eder uppenbare fiende?

61. Och sade jag ej: tjener mig; detta är en rätt väg?

62. Men sannerligen har han vilsefört en stor mängd ibland eder: haden J då ej begrepp?

63. Detta är helvitet, hvilket eder blef förutsagdt;

64. Inträder dit att brännas i dag för det J voren otrogne.

65. Denna dag skola vi försegla deras munnar, och deras händer skola tala till oss, och deras fötter vittna om hvad de gjorde.

66. Om vi behagade skulle vi utplåna deras ögon, och de kunde *fortfarande* löpa i kapp på vägen, men huru skulle de se **)?

67. Och om vi behagade skulle vi förvandla dem på stället ***), att de ej skulle förmå gå bort, ej heller att vända tillbaka.

68. Den som vi förläna en lång lifstid, göra vi lutad i formen: skola de då ej förstå?

69. Vi hafva ej lärt honom †) skåldekonsten, ej heller är den honom tillständig: denna *bok* är ej annat än en erinran *från Gud* och en obestridlig Koran,

70. Att

*) Från de fromme.

**) Om de för alltid beröfvades medel att se rätt, under deras blinda framfart på syndens väg, huru skulle de någonsin märka sin villfarelse?

***) Efter orden: *på deras ställen;* t. ex. som det skedde med Lots hustru.

†) Nemligen Mohammed; ett af Meckanernes påstående, att Koran var blott ett skaldestycke, vederlägges här.

70. Att han må förmana den som är lefvande *i tron*, ty domen skall rättvist falla öfver de otrogne.

71. Hafva de ej betänkt att vi skapat åt dem af våra händers verk, kreatur till hvilka de äro ägare?

72. Och vi hafva gjort dem undergifne under dem; och på några de rida, och af andra de äta:

73. Och de hafva af dem *flera* fördelar, och dryckesmedel *): skola de då ej vara tacksamme?

74. Men de hafva antagit gudar, utom Gud, i hopp att blifva hjelpte:

75. De förmå ej bistå dem, hade de än härar af dem närvarande.

76. Alltså må ej deras tal bedröfva dig; ty vi känna hvad de dölja och hvad de lägga för en dag.

77. Har då menniskan ej betänkt att vi skapat henne af aflelsesäd? Dock se, hon är en uppenbar gensägare **)!

78. Hon framställer till oss en liknelse, och glömmer sin skapelse; hon säger: hvem skall sätta lif i ben då de äro förruttnade?

79. Svara: Han som danade dem första gången skall gifva dem lif, ty Han är vis i all skapelse:

80. Han som gifver eld från det gröna trädet ***), och se, J uppténden låga dermed!

*) Såsom mjölk af kor och kameler etc.

**) Här menas i synnerhet i fråga om uppståndelsen.

***) Igenom att gnida emot hvarandra tvenne trästycken göres ofta upp eld i österländerna.

81. Eller är icke Den som skapat himlarne och jorden mägtig att skapa *varelser* like dem? Jo, i sanning, ty Han är den vise Skaparen.

82. Hans bud då Han vill ett ting är blott att Han säger till det: "varde"! och det är.

83. Prisad vare då Han i hvars hand är riket öfver allting, och till hvilken J skolen återföras!

XXXVII. KAPITLET.

De som uppställa sig *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid de *englar* som uppställa sig i ordning,
2. Och dem som pådrifvande framjaga *molnen*.
3. Och dem som uppläsa erinringen [402]),
4. Sannerligen är eder Gud En.
5. Herre öfver himlarne och jorden och hvad som deremellan finnes, och Herre öfver östans alla väderstreck.

*) Kapitlets namn är taget från dess första vers.

[402]) Enligt några kommentatorers tydning, anförd af *Marracci* (Ref. Alc. pag 589) göres här en ed på Guds enhet, svuren vid särskilta klasser af englar: den första, bestående af dem som uppställa sig i ordning till Guds dyrkan och lof, eller som ställa sina vingar i ordning, att på första tecken begifva sig af med den Högstes befallningar; den andra, af dem som hafva befattning med molnens styrelse; och den tredje af dem som läsa Koran, eller ock, som läsa — d. v. s. höra från Gud — den uppenbarelse som Profeterne sedermera meddela menniskorna. Ännu ytterligare tydningar på textens mening äro anförde af *Sale*, hvilka ej äro mera förnuftiga.

6. Sannerligen hafva vi prydt den nedersta himmelen med stjernornas glans;

7. Och med omsorg bevarat *den* mot hvarje djerf djefvul:

8. De skola ej lyssna på de upphöjde, de förnämste — ty de anfallas från alla sidor,

9. Att tillbakadrifva *dem;* och de skola lida ett evinnerligt straff —

10. Utom den som uppsnappar något afsöndradt *ord,* men hvilken en lysande flamma förföljer *).

11. Begär att få veta af dem **) antingen de äro af en starkare natur, eller de *englar* vi skapat? Sannerligen hafva vi skapat dem af klibbig jord.

12. Men du undrar *öfver dem,* och de skämta *öfver dig:*

13. Och då de blifva erinrade, draga de sig ej till minnes.

14. Och då de se ett tecken, utbrista de i löje;

15. Och de säga: detta är ej annat än påtagligt hexeri:

16. Huru! då vi äro döde och blifne stoft och ben, månne, i sanning, vi skola blifva återuppväckte till lif, *vi*

17. Eller våra förfäder?

18. Svara: visserligen, och *då varden* J ringe.

19. Och det skall blifva blott ett enda ljud ***), och då skola de se.

20. Och de skola säga: o, ve oss! detta är domens dag:

*) För allt detta se not 265.

**) Detta är ställdt till Meckanerne.

***) Uppståndelsens ögonblick skall förkunnas med sista stöten i domsbasunen.

21. Detta är skillnadens *) dag, hvilken J gjorden till lögn!

22. Hopsamler dem som handlat orättfärdigt, och deras jemnlikar, och dem de dyrkade,

23. Utom Gud, och förer dem till helvitets väg:

24. Och uppställer dem, ty de skola förhöras.

25. Hvad fattas eder att J ej bistån hvarandra?

26. Tvertom, denna dag varda de undergifne.

27. Och de skola komma till hvarandra att sinsemellan ordvexla:

28. De *förförde* skola säga *till sina förförare:* sannerligen bedrogen J oss genom de starkaste skäl.

29. De *andre* skola svara: nej, men J hafven ej varit rättrogne; och vi hafva icke haft någon magt öfver eder; men J hafven varit orättfärdiga menniskor:

30. Alltså har vår Herres dom blifvit rättvist fälld öfver oss, sannerligen smaka vi *nu Hans straff:*

31. Vi hafva vilsefört eder, men hafva *sjelfve* varit vilsefarande.

32. Derföre varda de, i sanning, den dagen delagtige i straffet.

33. Så skola vi sannerligen behandla de brottslige.

34. Ty då dem säges: det finnes ingen gud, utom Gud, uppblåsas de af högmod,

35. Och säga: skola vi öfvergifva våra gudar, för en vansinnig skald?

36. Men nej, han har kommit med sanningen, och bekräftat *de föregående* sändebudens sannfärdighet.

*) Emellan syndarne och de gudaktige.

37. Sannerligen skolen J smaka det pinsamma straffet.

38. Och J skolen ej lönas, utom för hvad J arbetaden,

39. Om icke Guds tjenare de uppriktige:

40. De skola få en säker näring, *nemligen*

41. Frukter: och de skola blifva ärade, *införde*

42. Uti vällustiga trädgårdar, *der de skola hvila*

43. På kungliga säten, midt emot hvarandra *).

44. En bägare skall föras omkring till dem, *fylld* från en rinnande källa,

45. Spegelklar, till de drickandes vällust:

46. Deri är ej sinnestyngd, ej heller de deraf varda rusige.

47. Och bredvid dem skola vara jungfrur, hvilkas blygsamma blickar söka blott sina brudgummar, med stora svarta ögon, liksom vore de undanskymda egg [403]).

48. Och de skola vända sig till hvarandra med ömsesidiga frågor.

49. En som talar bland dem skall säga: sannerligen hade jag en följeslagare **),

50. Som sade *till mig:* är du verkligen bland dem som tro på sanningen *af uppståndelsen?*

51. Huru! då vi äro döde och blifne stoft och ben, skola vi, i sanning, lönas efter förtjenst?

52. Han skall tillägga: viljen J resa eder upp *att skåda?* Och han skall stå upp, och se honom i midten af helvitet:

*) Så att de, nemligen, aldrig vända ryggen till hvarandra, hvilket är ett tecken till förakt.

403) Djalalo'ddin förklarar att dermed menas strutsegg, betäckte, af fågelns fjädrar från dam och smuts, då de hafva en hvit färg stötande på gult, hvilket af folket i österländerna anses såsom den vackraste fruntimmers hy.

**) En otrogen följeslagare i lifvet.

53. Han skall säga *till honom:* vid Gud var du nära att draga mig i förderfvet!

54. Och om ej för min Herres nåd, i sanning hade jag blifvit bland dem som äro införde *i pinan.*

55. Vi skola ju ej dö,

56. Mer än vår första död, ej heller äro vi plågade!

57. Sannerligen är detta stor lycksalighet:

58. För *en salighet* lik denna, må arbetarne arbeta.

59. Antingen är detta en bättre gåfva eller Zackums trädet *)?

60. Sannerligen hafva vi satt det till ett trätofrö för de orättfärdige:

61. Det är ett träd som uppkommer ur helvitets botten,

62. Hvars frukt liknar djeflarnes hufvud.

63. Sannerligen skola de *fördömde* äta deraf, och dermed fylla sina bukar;

64. Hvarefter de skola derpå få dryck af sjudande vatten:

65. Och sedan skola de återvända in i helvitet [404]).

66. Sannerligen funno de sina fäder fara vilse,

67. Och de skyndade i deras fotspår;

68. Ty redan gick största delen af förfädren vilse före dem.

69. Och vi sände ibland dem förmanare:

70. Men se hurudant slutet blef på de varnade!

*) Se not 288.

404) Efter att, tid efter annan, hafva blifvit utförde att släcka sin törst med det kokande vattnet; eller, som andre förmena, efter deras första mottagning med den ofvannämnde förplägningen, innan de för alltid inkastas i afgrunden. *Sale.*

71. Utom Guds tjenare, de uppriktige.

72. Sannerligen åkallade oss Noach: förträfflige de som bönhöra!

73. Och vi frälsade honom och hans slägt från stor vånda;

74. Och vi gjorde hans afkomlingar till de öfverlefvande:

75. Och vi hafva låtit hvila på honom hos de sednaste efterkommande *denna välsignelse:*

76. Frid öfver Noach ibland menniskorna!

77. Sannerligen belöna vi så dem som väl göra;

78. Ty han var ibland våra tjenare de rättrogne.

79. Derefter dränkte vi de andre.

80. Sannerligen var Abraham af hans trosbekännelse,

81. Då han helgade sin Herra ett rent hjerta;

82. Då han sade till sin fader och sina landsmän: hvad dyrken J?

83. Viljen J hellre hafva falska gudar än Gud?

84. Hvad är då eder tanke om verldarnes Herre?

85. Och han uppsände en blick mot stjernorna,

86. Och sade: sannerligen *blifver* jag sjuk [405]):

87. Och de, vändande ryggen till, drogo sig från honom.

88. Och han begaf sig i tysthet till deras gudar, och sade: skolen J ej äta *)?

405) Allmänna tron höll astrologien i vördnad, och Abraham begagnade sig deraf, för att låtsa finna tecken i stjernorna på en sig förestående sjukdom, hvilket han gaf till ursäkt, för att undandraga sig en offerfest tillställd af afgudadykarne, som, af fruktan för smitta, skyndade sig från honom, så snart de hörde hans yttrande. Se *Marracci* & *Sale.*

*) Af maten afgudadyrkarne framsatt bredvid sina beläten; en fråga som Abraham gjorde på spe.

89. Hvad fattas eder att J ej talen?

90. Och han gick löst på dem, slående med sin högra hand.

91. Och de *) kommo löpande mot honom.

92. Han sade: skolen J dyrka de *bilder* J uthuggen,

93. Ehuru Gud skapat eder och hvad J tillverken?

94. De sade: uppreser honom ett bål, och kaster honom i den glödande elden.

95. De tänkte anlägga en stämpling mot honom, men vi gjorde dem till de sämste.

96. Och *Abraham* sade: sannerligen går jag till min Herra **), som skall vägleda mig.

97. O, Herre! gif mig *en son* utaf de rättfärdige.

98. Och vi bebådade honom en from son.

99. Och då han hunnit med honom till förståndets ålder,

100. Sade han: o, min son! sannerligen såg jag i en dröm, att jag skulle offra dig: se, alltså, hvad tänker du?

101. Han svarade: o, min fader! gör det hvartill du är befalld; du skall finna mig, om Gud vill, ibland de tåligt undergifne.

102. Och då båda underkastat sig, och *Abraham* lagt omkull honom på pannan,

103. Ropade vi till honom, sägande: o, Abraham!

104. Nu har du besannat synen: sannerligen belöna vi sålunda dem som väl göra.

105. Visserligen var detta en påtaglig pröfning.

*) Afgudadyrkarne.

**) Det vill säga: den väg min Herre befallt.

106. Och vi återlöste honom med ett stort slagtoffer [406]).

107. Och vi hafva låtit hvila på honom hos de sednaste efterkommande *denna välsignelse:*

108. Frid öfver Abraham!

109. Sålunda belöna vi dem som väl göra;

110. Ty han var ibland våra tjenare de rättrogne.

111. Och vi bebådade honom Isaak [407]), en profet, af de rättfärdige,

112. Och vi välsignade honom och Isaak: och af deras afkomlingar är en gudfruktig, och en *annan* gör uppenbart orätt mot sin egen själ.

113. Sannerligen hafva vi varit nådige mot Mose och Aaron,

114. Och frälsat dem och deras landsmän från en stor vånda:

115. Och vi bistodo dem, så att de blefvo segervinnare.

116. Och vi gåfvo dem den tydliga och klara Skriften;

117. Och vi förde dem på den rätta vägen.

118. Och vi hafva låtit hvila på dem hos de sednaste efterkommande *denna välsignelse:*

119. Frid öfver Mose och Aaron!

120. Sannerligen belöna vi sålunda dem som väl göra;

406) Antingen ett stort och fett djur, eller stort derföre att det emottogs i lösen för en profet. Några hålla före, att detta offerdjur var samma vädur Abel offrade, och som bragtes Abraham från paradiset. Se *Marracci* & *Sale.*

407) I en föregående not är redan anmärkt, att Mohammedanerne påstå, att det var Ismael, och ej Isaak, som Abraham var på vägen att offra. Texten här gör äfven löftet till Abraham om Isaaks födelse, senare än tilldragelsen med den förstnämnde sonen.

121. Ty de voro af våra tjenare de rättrogne.

122. Och Elias var, i sanning, *ett* af sändebuden,

123. Då han sade till sina landsmän: skolen J ej frukta Herran?

124. Skolen J åkalla Baal, och åsidosätta den förträffligaste Skapare?

125. Gud är eder Herre, och edra förfäders Herre.

126. Men de gjorde honom till lögnare, derföre skola de inställas *i pinan*,

127. Utom Guds tjenare, de uppriktige.

128. Och vi hafva låtit hvila på honom hos de sednaste efterkommande *denna välsignelse:*

129. Frid öfver Elias [408])!

130. Sannerligen belöna vi sålunda dem som väl göra;

131. Ty han var af våra tjenare de rättrogne.

132. Och Lot var, i sanning, *ett* af sändebuden,

133. Då vi frälsade honom och hans slägt alle samman,

134. Utom en gammal qvinna, *som förgicks* ibland de qvarblifvande:

135. Derefter tillintetgjorde vi de andre.

136. Och sannerligen färdens J, *o, Meckas män!* öfver dem *), då J ären på vägen om morgonen,

137. Och om natten: skolen J då ej förstå?

[408]) Ehuru namnet på detta ställe i originalet i slutändelsen är något olika med det föregående i den 122 versen, hålles dock före, att det är samma person som åsyftas på båda ställena; emedlertid förklaras den anförde olikheten på flera sätt af kommentatorerne.

*) Det vill säga: öfver de ställen der Sodom och Gomorrah fordom stått.

138. Och sannerligen var Jonas *ett* af sändebuden,

139. Då han flydde till det full-lastade skeppet;

140. Och han drog lott *), och vardt den som lotten träffade:

141. Och fisken uppslukade honom, ty han var straffbar:

142. Och om han ej varit bland dem som prisa Gud,

143. Sannerligen skulle han qvarblifvit i dess buk intill dagen de *döda* skola uppväckas.

144. Men vi kastade honom på sjöstranden, och han var sjuk.

145. Och vi läto uppväxa öfver honom en kurbits-planta.

146. Och vi sände honom till ett hundra tusen *menniskor,* eller flere **):

147. Och de trodde, derföre läto vi dem njuta för en tid.

148. Fråga dem ***) om din Herre har döttrar, och de söner?

149. Eller hafva vi skapat englarne till qvinnokön, och voro väl de vittnen?

150. Är det ej, i sanning, i följd af deras lögnagtighet de säga:

151. Gud har aflat barn; och äro de ej verkligen lögnare?

152. Har Han utvalt döttrar, hellre än söner?

153. Hvad fattas eder? Huru J dömmen!

154. Skolen J då ej blifva erinrade?

*) Då seglingen gick emot ansåg besättningen någon om bord vara orsak dertill, och drog lott för att utfinna honom, och kasta honom öfverbord.

**) Det vill säga: till Ninives invånare.

***) Meckanerne.

155. Eller hafven J något klart bevis *)?

156. Bringen då fram eder bok om J ären sannfärdige.

157. Och de sätta frändskap emellan Honom och andarne **); men andarne veta, att de sannerligen skola inställas *i pinan* —

158. Prisad vare Gud, framför hvad de upphöja! —

159. Utom Guds tjenare de uppigtige:

160. Ty J och hvad J dyrken,

161. J skolen ej dertill ***) förföra *någon,*

162. Utom den som skall blifva helvitets bränsle.

163. Det finnes ibland oss ingen utan att han har ett kändt rum:

164. Och vi uppställa oss i ordning,

165. Och vi prisa den Högste [409]).

166. Och i sanning sade de ju †):

167. Om vi hade en helig skrift från förfädren,

168. Sannerligen skulle vi blifva Guds uppigtige tjenare.

169. Dock hafva de ej trott på den *de nu fått* ††); men de skola erfara *följden.*

170. Vårt ord har, i sanning, föregått till våra tjenare apostlarne,

*) För edert påstående.

**) Med *andarne* menas här englarne, hvilka Meckanerne påstodo vara Guds döttrar.

***) Till föremålen för deras dyrkan.

409) Dessa ord anses uttalade af englarne, hvilka förkasta den dyrkan som egnas dem af menniskorna, och förklara, att hvar och en af dem har sig anvist af Gud sitt rum och sin befattning, samt att de lyda den Högstes befallningar, och sjunga Hans lof. Se *Sale.*

†) Meckanerne.

††) På Koran.

171. Att de sannerligen skulle blifva understödde,

172. Och att våra härar säkert skulle blifva segrande:

173. Vänd alltså bort från dem för en tid;

174. Men gif akt på dem, ty de skola se *sitt misstag.*

175. Önska de då påskynda vårt straff?

176. Men då det skall nedkomma i deras gårdar, bedröflig blifver morgonen för de varnade!

177. Vänd alltså bort från dem för en tid;

178. Men gif akt, ty de skola se *sitt misstag.*

179. Prisad vare din Herre, magtens Herre, framför hvad de upphöja!

180. Och frid öfver apostlarne!

181. Och lofvad vare Gud, verldarnes Herre!

XXXVIII. KAPITLET.

S. *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. S. vid Koran rik på erinran [410]) . . . . men de som ej tro **) *framlefva* i ståt och split.

*) Kapitlets namn är taget från den enstaka bokstafven som börjar detsamma, och hvilkens betydelse, som vanligt, är okänd. Den uttalas på arabiska *Sad,* och är den 14:de i alphabetet.

410) Slutet af versen är ej att anse som en följd af denna ed; hvad hon skall bekräfta är olika uttydt af olika kommentatorer. En af tolkningarne ibland *Malicks* efterföljare (Marockanerne), är, att eden angår Profeten, och bestyrker att Gud hindrat honom från att fara vilse och stappla.

**) Här menas i synnerhet de förnämste i Mecka.

2. Huru många slägter vi tillintetgjort före dem; och de ropade *om nåd,* men hade ej tid till undflykt!

3. De undra öfver att en predikare af dem sjelfva kommit till dem. Och de otrogne hafva sagt: denne är en trollkarl, en lögnare;

4. Gör han gudarne till en enda Gud, sannerligen är det en underlig sak.

5. Och de förnämste ibland dem hafva aflägsnat sig [411]), sägande: går och varer ståndagtige vid edra gudar, ty detta är, i sanning, saken som åstundas *);

6. Vi hafva ej hört af detta i den sista gudaläran **); det är ej annat än en lögnagtig uppfinning:

7. Har en erinring blifvit nedsänd företrädesvis bland oss till honom? Än mer, de äro i tvifvel beträffande min erinran; men de hafva ännu ej smakat mitt straff.

8. Hafva de väl din Herres barmhertighets skatter, den Mägtiges, den Gifmildes?

9. Eller hafva de riket öfver himlarne och jorden och hvad som är deremellan? Må de då uppstiga i himmelens trakter.

10. Hvilken krigshär af de förbundnes som helst, skall här drifvas på flykten.

[411]) Detta har afseende på en deputation af Koreischerne till Mohammeds farbroder Abutaleb, för att bedja honom sätta en gräns för sin brorsons tilltag mot den gamla religionen. Då de återvände med oförrättadt ärende, yttrade de till hvarandra hvad som står i texten. Se den hist. Inledn.

*) Nemligen att J öfvergifven dem för att dyrka *en* Gud.

**) Dermed menas den Christna, såsom den sista uppenbarade religionen före Mohammeds lära.

11. Noachs landsmän och Aad och Pharao, pålarnes herre [412]), anklagade *profeterne* för lögn före dem,

12. Och Tzamud och Lots landsmän, och Al Aykahs invånare: de voro *alla* sammansvurne *):

13. Det fanns icke en som ej anklagade apostlarne för lögn; alltså föll mitt straff rättvist *på dem.*

14. Och desse **) afbida blott ett enda dånande ljud, hvarvid ej skall blifva något uppehåll.

15. Och de säga ***): o, Herre! påskynda åt oss vår dom före redogörelsens dag.

16. Haf tålamod med hvad de säga; och kom ihåg vår tjenare David med styrka försedd [413]); ty han var mycket botfärdig.

17. Sannerligen nödgade vi bergen att lofsjunga jemte honom om aftonen och vid solens uppgång,

18. Och fåglarne församlade *kring honom:* hvar och en återvände ofta till honom †).

19. Och vi befästade hans rike, och gåfvo honom visdom, och skicklighet att afkunna obestridliga domslut.

[412]) Den naturligaste tolkningen af detta uttryck tyckes vara, att det är ett binamn, gifvet till Pharao för hans grymhets skull; det förmenas, nemligen, att då någon råkat ut för hans vrede, han lät sätta fyra pålar i marken och binda delinqventen emellan dem, vid händer och fötter, och så pina honom. Se *Marracci.*

*) Mot Guds sändebud.

**) Meckanerne.

***) På spe.

[413]) Kommentatorerne säga, att här menas hans förmåga att ofta iakttaga de åtskilliga religionsöfningarne. David lärer, nemligen, brukat att fasta hvarannan dag, och att tillbringa halfva natten i bön.

†) Se noten till 79 versen i det 21:sta kapitlet.

20. Har du fått underrättelse om de tvistande[414]), då de öfverstego muren till bönerummet,

21. Då de inträdde till David, och han vardt förskräckt för dem, *och* de sade: du må ej frukta; *vi äro* tvenne parter, den ene af oss har förorättat den andra, döm alltså emellan oss med rättvisa, och ej må du begå veld; och för oss på väg till hvad som är rätt.

22. I sanning hade denne min broder nittio nio får, och jag ett enda får, och han sade: gif mig det i förvar, och han öfvertalade mig.

23. Svarade *David:* sannerligen gjorde han dig orätt i att begära ditt får jemte sina får: och månge af dem som äro i gemenskap göra hvarandra visserligen orätt, utom de som tro och utöfva goda verk; men huru få äro de! Och David märkte att vi pröfvat honom, och anropade sin Herra om tillgift, och nedföll bugande sig i stoftet, och vardt botfärdig.

24. Derföre förläto vi honom detta *brott* *); och honom tillkommer, i sanning, att nalkas oss nära, och ett skönt återgångsställe.

25. O, David! sannerligen hafva vi förordnat dig till en konung på jorden, döm alltså emellan menniskorna med rättvisa, och ej må du följa lustan, att den ej må förleda dig från Guds väg; ty de som

[414]) Tvenne englar hvilka oförmodadt inkommo till David, som det står i texten, öfver muren till hans bönerum, emedan den vanliga ingången var förbjuden, under det han förrättade sin andakt. Dessa englar visade sig i menniskoskepnad, för att medelst en föregifven tvist hvilken de hemställde till konungens afgörande, föra honom till ånger öfver sitt förfarande med Uria. Se *Marracci.* Jemför äfven 2:dra Samuels bok XII kapitlet.

*) Urias förrädiska uppoffrande.

som afvika från Guds väg, skola lida ett strängt straff, emedan de glömt redogörelsens dag.

26. Vi hafva ej fåfängt skapat himmelen och jorden och hvad deremellan finnes: detta är deras tanke som icke tro; men ve dem som icke tro, för eldens skull!

27. Skola vi behandla dem som tro och göra goda verk, likt dem som tillställa förderf på jorden? Eller skola vi behandla de gudfruktige liksom de ogudaktige?

28. En välsignad Bok hafva vi till dig nedsändt, att de må begrunda dess verser, och att de som äga förstånd må blifva erinrade.

29. Och vi gåfvo åt David, Salomo; förträfflig var tjenaren; ty han var uppriktigt botfärdig. *Kom ihåg*

30. Då om aftonen uppställdes framför honom de fullblodiga springarne, som stodo på tre fötter, den fjerdes hof vidrörande marken blott med kanten [415]),

[415]) Kommentatorerne äro ej öfverens om, hvarifrån Salomo erhållit dessa prägtiga hästar, men de uppgifva deras antal till ett tusen. En dag hade Salomo, sittande på sin thron, åskadat deras kapplöpning från morgonen till solens nedgång, och funnit sig så intagen af detta nöje, att han glömde sin aftonbön, för hvilken försummelse han straffade sig sjelf, derigenom att han offrade alla hästarne till Gud, på ett hundra när; men Gud belönade honom för denna gerning, med att göra honom till herre öfver vinden. Se *Marracci.*

Araberne anse för ett lyckligt tecken hos en häst af värde, då han hvilar ena bakfoten på sätt som står i texten; och författaren till denna öfversättning, har sjelf en gång sett huru en Arab böjde sig ned och kysste, på en förnäm mans häst, den så lutade hofven.

31. Och han sade: sannerligen har jag med förkärlek älskat det timliga goda framför min Herras hågkomst, tills *solen* dolde sig under nattens slöja:

32. Må de *) återbringas till mig: och han började afhugga *hästarnes* ben och halsar.

33. Sannerligen pröfvade vi äfven Salomo, och vi satte på hans thron en *honom lik* kropp [416]): sedan vardt han ångerfull;

34. Han sade: o, Herre! förlåt mig, och skänk mig ett rike, som ej må tillkomma någon efter mig **); ty Du är den Gifmilde.

35. Och vi underlade honom vinden, som lopp med sakta flägtar på hans befallning, hvart han ville komma,

*) Hästarne.

416) Denna pröfning bestod deri att Gud, till straff åt Salomo, derföre att en af hans favorit-qvinnor bedrifvit afguderi inom hans eget palats, tillät en ond ande benämnd Sakhar, att bemägtiga sig hans ring, hvarpå hans rike berodde, och som han hade vanan att lemna i förvar åt en af sina frillor, då han verkställde sina behof eller var i badet. Vid ett dylikt tillfälle, nemligen, infann sig Sakhar hos nyssnämnda frilla, i Salomos skepnad, och återfordrade ringen, hvilken han ej väl bekommit, förr än han blef herre öfver landet, satte sig i Salomos skepnad på thronen, och gjorde de förändringar i lagen som honom godt syntes. Detta varade i fyratio dagar eller lika länge som afguderiet påstått inom Salomos palats; hvarefter djefvulen flög bort och kastade ringen i sjön, der den uppslukades af en stor fisk. Salomo, som emedlertid gick okänd omkring och tiggde till sitt lifs uppehälle, kom till en fiskare, och af honom fick han samma fisk som sväljt ringen, hvilken Salomo igenfann i fiskens buk, och derigenon återbekom sin fordna magt. Denna kommentatorernes förklaring af texten, anmärker *Sale*, är tagen från Talmud; se äfven *Marracci.*

**) Det vill säga: som öfverträffar alla andra i välstånd och magt.

36. Och de onde andarne, *skicklige* till alla byggnader och att dyka *efter perlor,*

37. Och andre sammanbundne i kedjor: *och vi sade:*

38. Detta är vår gåfva: var alltså gifmild, eller spara *efter behag,* utan räkning.

39. Och honom tillkommer, i sanning, att nalkas oss nära, och ett skönt återgångsställe.

40. Och kom ihåg vår tjenare Job, då han ropade till sin Herra: sannerligen har satan vidrört mig med elände och plåga; *och det sades honom:*

41. Stampa i marken med din fot: *och en källa sprang upp, och det sades:* denna är till uppfriskande bad och dryck.

42. Och vi återgåfvo honom hans slägt och lika många till jemte dem, genom vår barmhertighet, och till en erinran för dem som hafva förstånd.

43. Och *vi sade:* tag i din hand en knippa *qvistar,* och slå dermed *din hustru,* ty du må ej bryta din ed [417]). Sannerligen funno vi honom tålig:

44. Förträfflig var tjenaren; ty han var uppriktigt botfärdig.

45. Och kom ihåg våra tjenare Abraham, Isaak och Jakob, hvilka ägde kraft och urskillning.

[417]) Då Job låg i sitt elände på gödselhögen, och i detta tillstånd sköttes af sin hustru, den enda som förmådde nalkas honom, kom satan till henne en dag, och lofvade, att om hon ville tillbedja honom, skulle han återställa dem båda i deras förra välstånd. Hustrun begärde dertill sin mans tillåtelse, som blef så förtörnad deröfver, att han svor på, att i händelse han tillfrisknade, skulle han gifva henne hundra slag. Då han återfått helsa och allt godt, gaf Gud honom befallning att gifva sin hustru ett slag af en palmträdsgren som hade hundra blad. Så förklara kommentatorerne. Se *Marracci.*

46. Sannerligen hafva vi med särskilt rening renat dem, till erinran om det tillkommande lifvet:

47. Ty inför oss voro de, i sanning, ibland de utvalde, de fromme.

48. Och kom ihåg Ismael och Elisa och Dhu'l'kfl: alla *voro de* ibland de fromme.

49. Detta är en erinran. Och sannerligen skola de gudfruktige få ett skönt återgångsställe,

50. En evinnerlig bonings lustgårdar, *hvartill* portarne för dem äro öppna,

51. Hvilande uti dem skola de der begära frukter i mängd, och dryck:

52. Och bredvid dem skola vara jungfrur, hvilkas blygsamma blickar söka blott sina brudgummar [418]), jemnåriga *med dem.*

53. Detta är hvad eder är utlofvadt på redogörelsens dag.

54. Sannerligen är detta vår försörjning, hvarpå ej varder någon ända.

55. Detta *åt de fromme.* Men de ogudaktige skola, i sanning, få ett elakt återgångsställe,

56. Helvite hvari de skola inkomma att brinna; och bedröflig är bädden.

57. Må de smaka detta, *jemte* sjudande vatten och förruttnelsen från de fördömdes kroppar,

58. Och annat af likartadt slag.

418) Originalets tvenne ord قاصرات الطرف (Kasiratsu't'tarfi), de samma som förekomma i 47 versen af föregående kapitlet, betyda, *en qvinna som blygsamt nedslår sina blickar,* eller, *ej vänder dem på någon annan än sin man.* Emedan det här är fråga om paradisets oförgängliga skönheter, har man trott sig berättigad, i enlighet med den orthodoxa läran, att kalla dem jungfrur.

59. Detta är en hop som skall nedstörta hufvudstupa jemte eder *) *i afgrunden:* de skola ej välkomnas; ty de skola brinna i elden.

60. De *förförde* skola säga *till förförarne:* J ären ju ej välkomnade, J som först nödgat oss hit; och bedröflig är boningen!

61. De skola *äfven* säga: o, Herre! öka dubbelt straffet i elden för den som bragt detta på oss!

62. Och de *otrogne* skola säga: hvad fattas oss, att vi ej se de män, dem vi räknade till de elake,

63. Med hvilka vi drifvit gäck? Eller gå ögonen miste om dem?

64. Visserligen är detta en sanning, *nemligen,* eldens invånares tvistande.

65. Säg: jag är blott en förmanare; och det finnes ingen gud, utom Gud, den Ende, den Allsmägtige;

66. Herre öfver himlarne och jorden och hvad deremellan finnes; den Härlige, den Milde.

67. Säg: detta **) är ett vigtigt bådskap,

68. Hvarifrån J dragen eder undan.

69. Jag hade ej någon kunskap om de förnämste, de högste då de tvistade ***) —

70. Det har ej blifvit mig uppenbaradt om icke derföre att jag är en offentlig predikare —

71. Då din Herre sade till englarne: sannerligen går Jag att skapa en menniska af jord,

72. Och då Jag fullbordat henne, och inblåst i henne af min ande, nedfaller då för henne i tillbedjan.

*) Dessa ord skola yttras till förförarne.

**) Koran.

***) Nemligen englarne, om menniskans skapelse.

73. Och englarne tillbådo allesamman,

74. Utom Iblis som högmodades, och vardt af de otrogne.

75. Sade *Herren:* o, Iblis! hvad hindrade dig, att du ej tillbad hvad Jag skapat med mina händer?

76. Har du blifvit uppblåst af högmod, eller är du ibland de höge?

77. Han svarade: jag är bättre än hon: Du har skapat mig af eld, och skapat henne af jord.

78. Sade *Herren:* gack då ut derifrån, ty du skall varda bortdrifven,

79. Och på dig varde min förbannelse intill domedagen.

80. Han svarade: o, Herre! gif mig anstånd tills en dag de *döda* skola uppväckas:

81. Sade *Herren:* sannerligen är du bland dem som få anstånd,

82. Intill en dag den bestämda tiden.

83. Han svarade: vid Din magt, sannerligen skall jag förföra dem alla,

84. Utom Dina tjenare, de uppligtige ibland dem.

85. Sade *Herren: Jag är* Sanningen sjelf, och sant Jag säger: säkert skall Jag fylla helvitet med dig och med alla ibland dem som följa dig.

86. Säg *): jag begär ej af eder för detta *mitt predikande* någon belöning, ej heller är jag bland dem som företaga hvad dem ej tillkommer:

87. Denna *Koran* är ej annat än en erinran allom menniskom;

88. Och visserligen skolen J erfara *sanningen af* dess bådskap, efter en tid.

*) Till Meckanerne.

XXXIX. KAPITLET.

Flockarne *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Bokens uppenbarelse är från den mägtige, den vise Guden.

2. Sannerligen hafva vi till dig nedsändt Boken med sanningen, tjena alltså Gud, igenom att uppriktigt bekänna Honom läran:

3. Månne icke den rena läran *skall bekännas* till Gud?

4. Men de som, utom Honom, antaga beskyddare, *sägande:* vi tjena dem blott på det de må bringa oss närmare till Gud; sannerligen skall Gud dömma emellan dem, i det hvari de ej öfverensstämma.

5. Gud skall visserligen ej vägleda någon som är lögnare, *eller* otacksam.

6. Om Gud önskat att hafva en son, skulle Han, i sanning, valt hvad Han behagat af det Han skapat: prisad vare Han! Han är Gud den Ende, den Allsmägtige.

7. Han har skapat himlarne och jorden med sanning; Han låter natten efterträda dagen och dagen efterträda natten; och har nödgat solen och månen att göra tjenst: båda löpa till ett bestämdt mål: är icke Han den Mägtige, den Milde.

8. Han har skapat eder från en enda varelse, och af denne gjorde Han dess maka: och Han har

*) Kapitlets namn är taget från 71 och 73 verserne, der det står, att de ogudaktige skola föras till helvitet och de rättfärdige till paradiset, *flockvis.*

gifvit eder [419]) af hjordarne åtta par. Han danar eder i edra mödrars sköten, genom skapelse efter skapelse, i tre mörker *): Han är Gud, eder Herre, Honom tillhör riket; det finnes ingen gud, utom Honom: huru ären J då bortvände?

9. Om J ären otacksamme, sannerligen är Gud rik eder förutan; men icke behagar Honom otacksamheten hos Hans tjenare: ären J deremot tacksamme, skall Han finna behag i eder. Den som är lastad skall ej bära en annans börda: sedan skolen J återvända till eder Herra, och Han skall förkunna eder hvad J gjorden;

10. Ty Han känner hvad som bor i brösten.

11. Då ett ofall träffar menniskan åkallar hon sin Herra ångerfull omvänd till Honom; men sedan då Han satt henne i besittning af sina välgerningar, förgäter hon det *onda* mot hvilket hon bönföll förut, och gifver Gud likar, att hon må förleda *sin Nästa* från Hans väg. Säg: njut i din otacksamhet en liten tid, men *sedan kommer* du bland eldens invånare.

12. Månne den som tillbringar nattens timmar i bön, *både* böjd i stoftet och stående, som bär rädsla för det tillkommande lifvet, men hoppas på sin Herras barmhertighet, *skall anses liksom den gudlöse?* Säg: skola de som veta och de som ingenting veta göras lika? Blott de som hafva förstånd skola blifva erinrade.

[419]) Efter orden: *Han har nedsändt till eder;* i anledning af detta uttryck är det några som förmena, att nämnde djur blefvo från paradiset nedsände till jorden. Med åtta par, förstås åtta djur som äro parade, en hane och en hona, nemligen, af kamelen, oxen, fåret och geten. Se *Marracci.*

*) Det vill säga: Han låter eder undergå flera olika former i moderlifvet, de tre mörkren äro *ventre, matrice, secundinis.*

13. Säg: o, mina tjenare, som tron! frukter eder Herra: godt skola de få som göra godt i denna verlden; och Guds jord är vidsträckt *): sannerligen skola de ståndagtige fullt ut bekomma sin belöning, utan räkning.

14. Säg: i sanning har jag blifvit befalld, att tjena Gud, igenom att uppriktigt bekänna Honom läran, och jag har blifvit befalld att vara den förste af de rättrogne **).

15. Säg: sannerligen fruktar jag om jag är olydig mot min Herra, en förfärlig dags straff.

16. Säg: jag tjenar Gud, uppriktigt bekännande Honom min lära;

17. Men dyrker J hvad J behagen, utom Honom. Säg: sannerligen blifva de förlorande som på uppståndelsens dag förlora sig sjelfva och sina slägter: är icke detta uppenbar förlust?

18. De skola hafva öfver sig täcken, och bäddar under sig, af eld: med detta förfärar Gud sina tjenare; o, mina tjenare! frukter alltså mig.

19. Men de som undfly att dyrka afgudar, och omvända sig till Gud, skola få gladt bådskap. Bebåda alltså glädje till mina tjenare som lyssna till Ordet, och följa det bästa deraf: desse äro de som Gud vägledt; och desse äro de som hafva förstånd.

20. Månne då den öfver hvilken domen om straff rättvist fallit, månne du skall frälsa honom som *kommer* i elden?

*) Så att om J ej kunnen fritt utöfva eder religion på ett ställe, J mågen begifva eder till ett annat.

**) Antingen den förste af Meckanerne som bekände Islam, eller hufvudman för den nya lärans bekännare.

21. Men de som frukta sin Herra skola få i högsta himmelen salar, öfver hvilka äro byggde salar, nedanför hvilka floder löpa: Guds löfte; Gud skall ej bryta löftet.

22. Har du ej bemärkt att Gud nedsänder från himmelen vatten, och inleder det till källor i jorden, och frambringar sedan derigenom säd af hvarjehanda slag? Derefter vissnar den, och du ser den gulna, och sedan låter Han den falla i stoft: i detta är sannerligen en erinran för dem som hafva förstånd.

23. Månne den hvars bröst Gud öppnat för Islam, och som följer ljuset från sin Herra, *skall varda lik den förhärdade?* Men ve dem hvilkas hjertan äro förhärdade mot Guds hågkomst! de äro i uppenbar villfarelse.

24. Gud har nedsändt den skönaste afhandling, en Bok med sinsemellan öfverensstämmande afdelningar: deras skinn som frukta sin Herra, hopdragas af bäfvan dervid, sedan mjukna deras skinn och deras hjertan vid Guds hågkomst. Detta är Guds vägledning, som derigenom vägleder hvem Han vill; men eho som Gud låter fara vilse, han skall ej få någon vägvisare.

25. Månne den som har att frukta straffets brännmärke i sitt ansigte på uppståndelsens dag, *skall varda lik den derifrån säkre?* Och till de orättfärdige skall sägas: smaker hvad J hafven förtjenat.

26. De som voro före dem anklagade *sina profeter* för lögn, men straffet öfverraskade dem, från ett håll de ej anade.

27. Och Gud lät dem erfara förnedring i det verldsliga lifvet; men det tillkommande lifvets straff varder visserligen svårare: om de viste *det!*

28. Sannerligen hafva vi framställt åt menniskorna i denna Koran af alla slags liknelser, på det de må blifva erinrade:

29. En arabisk Koran, hvari ej är någon skefhet, på det de må frukta Gud.

30. Gud framställer till liknelse en man som har *att tjena flera* jemnlikar fiendtlige mot hvarandra, och en man fullkomligt undergifven en herre: skola väl de båda göras lika? Lofvad vare Gud! Men de fleste af dem förstå icke.

31. Sannerligen skall du *) dö, och de skola dö:

32. Sedan, på uppståndelsens dag, skolen J tvista med hvarandra hos eder Herra **).

33. Men ho är orättfärdigare än den som beljuger Gud och förnekar sanningen då hon kommer till honom? Är det ej boning i helvitet för de otrogne?

34. Men den som kommit med sanningen och som bekräftat henne ***), desse äro de gudfruktige.

35. De skola få hvad de önska hos sin Herra: detta *skall blifva* deras lön som väl göra;

36. Att Gud må aftvå från dem det värsta de gjort, och gifva dem deras belöning enligt det bästa de arbetade.

37. Är icke Gud tillräcklig för sin tjenare? De vilja dock förfära dig med dem *de dyrka* utom Honom. Men eho som Gud låter fara vilse, han skall ej få någon vägvisare:

*) Mohammed.

**) Profeten med de otrogne Meckanerne, hvilka vilja urskulda sin otro.

***) Här är fråga om profeten och hans trosbekännare. Det tros äfven, att Abubekr åsyftas med de sista orden, derföre att han bekräftade hvad profeten förmälde om sin nattliga färd.

38. Och hvem Gud vägleder, honom skall ingen föra vilse: är icke Gud mägtig, med hämnden i sitt våld?

39. Sannerligen om du frågar dem, hvem som skapat himlarne och jorden, skola de säkert svara: Gud. Säg: huru då! om Gud vill att mig sker ondt, skola väl de J åkallen, utom Gud, borttaga Hans onda? Eller om Han vill vara mig barmhertig, månne de skola tillbakahålla Hans barmhertighet? Säg: Gud är tillräcklig för mig; på Honom må de förtröstande förtrösta.

40. Säg: o, mina landsmän! handler J enligt eder beskaffenhet, sannerligen skall jag arbeta; sedan skolen J erfara,

41. Hvem ett straff skall drabba, som skall förnedra honom, och på hvem skall stanna en oupphörlig pina.

42. Visserligen hafva vi till dig nedsändt Boken med sanningen åt menniskorna: alltså eho som blifver vägledd, det är för sin egen själ; och eho som far vilse, han irrar blott mot henne: och du är ej vaktare öfver dem.

43. Gud tager till sig själarne vid deras död *), och dem som ej dött under deras sömn **): och Han qvarhåller dem öfver hvilka Han beslutit döden, och återsänder de andra till en bestämd tid: i detta är sannerligen tecken för menniskor som eftertänka.

*) Det vill säga: då de skiljas från kroppen. Föröfrigt är den orthodoxa tron, som stöder sig på Korans ord, att hvarje själ skall smaka döden innan uppståndelsen. Se härefter not 420.

**) Koran yttrar sig här i bestämda ordalag öfver ett phenomen hörande till vår natur, som ingen nöjagtigt kan förklara, och som är ett väl valdt exempel taget från oss sjelfve, på Skaparens outgrundliga allmagt.

44. Hafva de väl antagit medlare, utom Gud? Säg: äfven om desse ingenting hvarken förmå eller förstå?

45. Säg: bemedlingen beror fullkomligt på Gud: Honom tillhör himlarnes och jordens rike; och sedan skolen J återföras till Honom.

46. Då Gud nämnes ensam rysa deras hjertan, hvilka ej tro på det tillkommande lifvet; men då de *afgudar som dyrkas,* utom Honom, nämnas, se! de fröjdas.

47. Säg: o, Gud! himlarnes och jordens Skapare, som känner det förborgade och det uppenbara, Du skall dömma emellan Dina tjenare, i det hvaruti de ej öfverensstämma.

48. Om de som handla orättfärdigt ägde allt hvad som finnes på jorden och lika mycket dertill, skulle de sannerligen gifva det för att återlösa sig från straffets elände på uppståndelsens dag: och sådant skall blifva synligt för dem från Gud som de aldrig förmodat;

49. Och de syndiga gerningar de begått skola synas för dem; och det hvarmed de drefvo gäck skall omgifva dem.

50. När ett ofall träffar menniskan åkallar hon oss; men sedan då vi sätta henne i besittning af våra välgerningar, säger hon: jag har fått det blott genom *min* visdom. Långt derifrån, det är en pröfning; men de fleste af dem äro okunnige.

51. Redan hafva de som voro före dem sagt detsamma, men icke drogo de vinst af det de förvärfvade.

52. Synderna de begingo återföllo på dem; och beträffande sådane som handla orättfärdigt ibland desse *Meckas män,* de synder de begått skola återfalla på dem, och de skola ej undslippa.

53. Månne de icke veta att Gud gifver rik-lig eller knapp försörjning till hvem Han beha-gar? Uti detta är visserligen tecken för menniskor som tro.

54. Säg: o, mina tjenare som handlat öfver-dådigt mot edra själar! J mågen ej förtvifla om Guds barmhertighet: sannerligen förlåter Gud alla synder *); ty Han är den Milde, den Barmhertige.

55. Omvänder eder ångerfulle till eder Herra och underkaster eder Honom, innan straffet öfver-raskar eder, då J ej varden hjelpte.

56. Och följer det skönaste *ord,* som till eder blifvit nedsändt från eder Herra, innan straffet plötsligen kommer på eder, medan J ej anen *det;*

57. Att en själ ej må säga: o, ve mig, att jag åsidosatt min pligt mot Gud! var jag ej, i san-ning, bland begabbarena?

58. Eller ej må säga: om Gud hade vägledt mig, skulle jag visserligen varit ibland de gud-fruktige:

59. Eller ej må säga, då hon varseblifver straf-fet: o att jag hade en återgång *till lifvet!* jag skulle blifva ibland dem som väl göra.

60. Verkligen! *skall Gud svara,* men mina tec-ken kommo till dig och du gjorde dem till lögn och högmodades, och du vardt ibland de otrogne.

61. Uppståndelsens dag skall du se deras an-sigten som yttrat lögn om Gud varda svarte: är det icke boning i helvitet för de högmodige?

62. Men Gud skall frälsa dem som fruktat Honom till deras tillflyktsort; intet ondt skall vid-komma dem, ej heller skola de sörja.

*) Utom afgudadyrkan (se not 32. Det förstås äfven, att syn-dernas förlåtelse ej utlofvas oberoende af bot och bättring.

63. Gud är alltings Skapare, och Han är öfver allting vaktare; Han har nycklarne till himlarne och jorden: och de som ej tro på Guds tecken, de varda de lidande.

64. Säg: skolen J då befalla mig att dyrka någon annan än Gud, o, J dårar?

65. Redan har blifvit dig uppenbaradt, och till dem som vore dig, *detta ord:* sannerligen om du bedrifver afguderi, skall ditt verk blifva fåfängt, och du varder visserligen ibland de förtappade:

66. Men tjena Gud, och var ibland de tacksamme.

67. De värdera ej Gud enligt Hans sanna värde: på uppståndelsens dag *skall* hela jorden *blifva blott* Hans hand full, och himlarne hoprullade i Hans högra hand: prisad vare Han, och högt upphöjd öfver hvad de göra till Hans like!

68. Och det skall stötas i basunen, och eho som finnes i himlarne och på jorden skall blifva liflös, utom den som Gud behagar [420]): sedan skall det blåsas deri andra gången, och då skola de uppstå seende.

69. Och jorden skall skina genom sin Herras ljus, och boken skall läggas öppen, och profeterne

420) Några säga, att de undantagne personerne skola blifva, Gabriel, Michael, Asraphel och dödsengeln, hvilka dock alla efteråt skola dö, på Guds befallning; ty det är den antagna meningen hos de Mohammedanske skriftlärde, att hvarenda själ, menniskor och djur, äfvensom englarne, oundvikligen måste smaka döden: andre hålla före att med de undantagne förstås, de englar som bära Guds thron; eller de svartögda jungfrurna, och andra paradisets invånare.

Tidsrymden emellan den första och andra basunstöten skall blifva, enligt några, fyratio dagar; enligt andre lika många år. Se *Marracci* & *Sale*.

och martyrerne skola framhafvas, och det skall dömmas emellan dem med rättvisa, och de skola ej lida orätt:

70. Och hvarje själ skall få fullt godtgjordt hvad hon arbetat, ty Han känner hvad de göra.

71. Och de som ej trott skola drifvas till helvitet flockvis; tills, då de framkomma dit, dess portar skola öppnas, och dess uppsyningsmän skola säga till dem: hafva icke apostlar af eder sjelfve kommit till eder, att eder föreläsa eder Herras tecken, och varna eder för just denna dagens möte? De skola svara: ja, i sanning; men domen om straff har rättvist fallit öfver de otrogne.

72. Det skall sägas: träder inom helvitets portar, att der evinnerliga dväljas: bedröflig är de högmodiges boning!

73. Men de som fruktat sin Herra skola föras flockvis till paradiset; tills, då de anlända dit, dess portar skola öppnas, och dess väktare skola säga till dem: frid öfver eder! I hafven varit fromme, inträder alltså dit att evinnerliga förblifva.

74. Och de skola svara: lofvad vare Gud, som hållit sitt löfte till oss, och gaf oss i arf jorden, att vi må bebo paradiset hvar vi behaga! förträfflig är arbetarnes belöning!

75. Och du skall se englarne rundt omkring thronen fira sin Herres lof: och det skall dömmas emellan dem med rättvisa; och det skall sägas: lofvad vare Gud verldarnes Herre!

XL. KAPITLET.

Den Rättrogne *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. **) Bokens uppenbarelse är från den mägtige, den vise Guden,

2. Syndernas Förlåtare, ångerns Emottagare, *som är* sträng i straffet,

3. Långmodig: det finnes ingen Gud, utom Honom; hos Honom är samlingsstället.

4. Ingen tvistar om Guds tecken, utom de som ej tro: men ej må deras lyckliga handelsföretag i landet bedraga dig ***).

5. Noachs landsmän och de som efter dem voro sammansvurne *mot Guds sändebud* anklagade *desse* för lögn före dem: hvart enda folk hade något i sinnet mot sin apostel, för att bära händer på honom. Och de tvistade med *tillhjelp af* lögnen, för att derigenom utplåna sanningen; men Jag straffade dem; och hurudant blef mitt straff!

6. Och sålunda har din Herres dom rättvist fallit öfver dem som ej tro, att de varda eldens invånare.

7. De som uppbära thronen, och de som äro omkring den †), fira sin Herras lof och tro på Honom och bedja om tillgift för dem som tro, *sä-*

*) I den 29 versen omnämnes en man af Pharaos slägt, som trodde på Mose, hvilket gifvit kapitlet sitt namn. Det kallas äfven *Förlåtare*, eller, *Den som förlåter*, ett ord som förekommer i 2:dra versen.

**) Se not 4.

***) Se not 108.

†) Serafer och cheruber.

gande: o, Herre! Du omfattar allting med barmhertighet och kunskap, förlåt alltså dem som ångra sig och följa Din väg, och frälsa dem från helvitets pina.

8. O, Herre! inför dem i den evinnerliga boningens lustgårdar, hvilka Du lofvat dem och ho som rätt handlar af deras fäder och deras makar och deras afkomlingar; ty Du är den Mägtige, den Vise.

9. Och frälsa dem från ondo; ty hvem Du frälsar från ondo den dagen, mot honom varder Du barmhertig: och detta blifver stor salighet.

10. Men till dem som icke trott skall ropas: sannerligen är Guds hat svårare än edert hat till hvarandra, då J blefven kallade till tron, och ej trodden.

11. De skola säga: o, Herre! Du har låtit oss dö tvenne gånger och gifvit oss lif tvenne gånger [421]), och vi bekänna våra synder; finnes då ingen väg till utgång *ur pinan?*

12. Detta *är eder lön* *), emedan då det predikades om Gud ensam, J ej hafven trott, men om Honom blifvit tillagde likar skullen J trott: och domsrätten tillhör Gud den Höge, den Store.

13. Han är den som visar eder sina tecken, och nedsänder till eder lifsuppehälle från himme-

[421]) Kommentatorerne förklara detta sålunda: Gud skapade menniskan först i ett liflöst tillstånd, hvarpå Han gaf lif åt den känslolösa kroppen; sedan låter Han henne dö den naturliga döden, och uppväcker henne åter vid uppståndelsen: eller ock sålunda: den första döden är den naturliga döden, den andra, döden i grafven, sedan den döde der blifvit uppväckt för att undergå förhör (se not 20); de båda uppväckelserna till lif äro alltså den i grafven och den vid uppståndelsen. Se *Marracci* & *Sale*.

*) Så skall svaras dem.

len: men ingen blifver erinrad, utom den som ångerfullt omvänder sig.

14. Åkaller alltså Gud igenom att uppritigt bekänna Honom läran, om än de otrogne visa sig motvillige.

15. Han som är högt upphöjd, thronens Innehafvare, sänder på sin befallning anden, till hvem Han behagar af sina tjenare, att denne må hota *menniskorna* med mötets dag,

16. Den samma dagen de skola framkomma *ur grifterne:* ingenting beträffande dem skall undandöljas Gud. Hvems är riket denna dag? Den ende, den allsmägtige Gudens.

17. Denna dag skall hvarje själ lönas enligt hvad hon förtjenat; ingen orättvisa *skall ske* denna dag: ty Gud är snar med räkningen.

18. Hota dem då med den annalkande dagen, då de af hjertängslan skola qväfvas*):

19. De orättfärdige skola ej få någon vän, eller medlare, som varder bönhörd *af Gud:*

20. Han känner de förstulna blickarne och hvad brösten dölja.

21. Gud skall dömma med rättvisa; men de *afgudar* J åkallen, utom Honom, skola ingenting dömma: ty Gud är den Hörande, den Seende.

22. Hafva de då ej gått omkring på jorden och sett hvad slut de fått, som funnits före dem? De voro väldigare än desse i magt och *lemnade större* spår på jorden, men Gud grep dem i deras synder; och de fingo ej mot Gud någon försvarare.

23. Detta emedan deras apostlar kommo till dem med osvikliga bevis, och de ej trodde, alltså straffade dem Gud; ty Han är stark, sträng i straffet.

*) Efter orden: *då hjertanen komma i halsarne qväfvande.*

24. Sannerligen hafva vi sändt Mose med våra tecken och uppenbar magt,

25. Till Pharao och Haman och Karun, men de sade: *han är* en trollkarl, en lögnare.

26. Och då han kommit till dem med sanningen från oss, sade de: dräper deras söner som jemte honom trott, och lemner vid lif deras döttrar: men de otrognes anläggning blef ju blott fåfäng.

27. Och Pharao sade: lemner mig att jag må dräpa Mose; och må han åkalla sin Herra: jag fruktar, i sanning, att han kunde förändra eder lära, eller att han kunde låta förderfvet taga öfverhand i landet.

28. Och Mose sade *till de sina:* sannerligen tager jag tillflykt till min Herra och eder Herra, mot hvarje högmodig som ej tror på redogörelsens dag.

29. Och en man — en rättrogen af Pharaos slägt, som dolde sin tro — sade: skolen J dräpa en man derföre att han säger: Gud är min Herre, och som kommit till eder med påtagliga bevis från eder Herra? Om han är en lögnare, varde då på honom hans lögn; men om han är sannfärdig, skall något af det hvarmed han hotar eder drabba eder: Gud vägleder sannerligen ej den som är öfverdådig, lögnare.

30. O, mina landsmän! J hafven riket i dag, *J ären* lysande på jorden, men hvem skall väl hjelpa oss mot Guds plågoris, om det träffar oss? Pharao sade: jag hemställer eder ej annat än hvad mig synes *godt,* och jag förer eder ej annat än den rätta vägen.

31. Och den som trott sade: o, mina landsmän! sannerligen fruktar jag för eder en dag lik de sammansvurnes *),

*) Det vill säga: sådane som förr satt sig mot sine respective profeter.

32. Ett lika tillstånd med Noachs folk och Aads och Tzamuds,

33. Och deras som voro efter dem: dock vill icke Gud att orättvisa skall ske tjenarena.

34. O, mina landsmän! sannerligen fruktar jag för eder en dag af ömsesidigt kallande [422]),

35. En dag J, vändande ryggen till, varden bortdrifne *), *då* J ej skolen hafva någon försvarare mot Gud. Och den Gud låter fara vilse, han skall ej få någon vägvisare.

36. Sannerligen har redan Joseph kommit till eder förut med obestridliga bevis, och J upphörden ej att tvifla på det hvarmed han kom till eder, tills, då han dog, J saden: Gud skall aldrig sända någon apostel efter honom: sålunda låter Gud den fara vilse som är öfverdådig, tviflare.

37. De som tvista om Guds tecken, utan att något öfvertygande bevis kommit till dem, äro i stor afsky hos Gud och hos dem som tro: så har Gud förseglat hvarje högmodigt, hårdt hjerta.

38. Och Pharao sade: o, Haman! bygg mig ett torn, på det jag må nå trakterna,

39. Himmelens trakter, och må skåda Moses Gud, ty sannerligen håller jag honom för en lögnare.

40. Sålunda smyckades för Pharao det onda i hans verk, och han afvek från vägen; men Pharaos anläggning lände blott till förderf.

41. Och den som trott sade: o, mina landsmän! följer mig, jag skall föra eder på den rätta vägen.

[422]) Detta är ett af namnen på den yttersta domens dag, derföre att det då skall blifva ett allmänt ropande från paradiset till helvitet, och tvertom; ett tvistande emellan de förförde och deras förförare, och ett ropande på hjelp af de fördömde. Se *Marracci* & *Sale*.

*) Från Guds ansigte mot afgrunden.

42. O, mina landsmän! detta verldsliga lifvet är blott en timlig förnödenhet; men sannerligen är det tillkommande den varagtiga boningen.

43. Hvem som gör hvad ondt är, skall ej lönas annat än i samma mått; men ho som gör hvad rätt är, vare sig man eller qvinna, och är rättrogen, desse skola inkomma i paradiset, der de skola försörjas utan räkning.

44. O, mina landsmän! hvad fattas mig, som kallar eder till frälsning, då J kallen mig till elden?

45. J kallen mig att förneka Gud, och att gifva Honom till like sådant hvarom jag ej har kunskap, och jag kallar eder till den Mägtige, den Milde.

46. Det är ej tvifvel på, att det hvartill J kallen mig ej tillkommer åkallan hvarken i detta lifvet eller i det tillkommande, och att vi skola återvända till Gud, och att de öfverdådige varda eldens invånare.

47. J skolen visserligen ihågkomma hvad jag säger eder: och jag öfverlemnar min sak till Guds afgörande; ty Gud är uppmärksam på tjenarena.

48. Och Gud frälsade honom från deras onda stämplingar: och straffets elände omgaf Pharaos folk.

49. De skola framställas för elden morgon och afton *); och en dag domens timme inträffar, *skall det sägas:* inträder J o, Pharaos folk! i den värsta pinan.

50. Då skola de *otrogne* tvista i elden, och de svage skola säga till dem som högmodades **): sannerligen hafva vi varit edra efterföljare, skolen J då afvärja från oss en del af elden?

*) Enligt någres tydning, äfven innan den yttersta domen.

**) Det vill säga: de förförde till deras förförare och hufvudmän.

51. De som högmodades skola svara: vi äro, i sanning, alla deri, ty Gud har nu dömt emellan tjenarena.

52. Och de som äro i elden skola säga till helvitets uppsyningsmän: kaller på eder Herra att Han må lisa oss för en dag ifrån pinan.

53. De skola svara: hafva då icke edra apostlar kommit till eder med klara bevis? De skola säga: ja, i sanning. De *andre* skola svara: kaller då *J sjelfven:* men de otrognes kallan varder ju blott fåfäng.

54. Sannerligen skola vi bistå våra apostlar och dem som trott, både i det verldsliga lifvet och en dag vittnena skola uppstå,

55. En dag de orättfärdiges undskyllningar ej skola gagna dem, men de skola få förbannelse och en elak boning.

56. Redan gåfvo vi Mose vägledningen, och läto Israels barn ärfva Skriften, till ledning och erinran åt dem som hafva förstånd.

57. Var alltså tålig*), ty Guds löfte är sant; och bed om förlåtelse för din synd, och fira din Herras lof om afton och morgon.

58. Sannerligen de som tvista om Guds tecken, utan att något öfvertygande bevis kommit till dem, det är ej annat än högmod i deras bröst, *och* de skola ej ernå det *de önska:* fly alltså till Gud; ty Han är den Hörande, den Seende.

59. Sannerligen är himlarnes och jordens skapelse en större sak än menniskans skapelse; men de flesta menniskor hafva ej begrepp.

60. Icke skola den blinde och den seende göras lika, ej heller de som tro och göra goda verk, och syndaren: huru föga J erinren eder!

*) Detta är ställdt till profeten.

61. Uppståndelsens timme skall visserligen inträffa, derpå är ej tvifvel; men de flesta menniskor tro icke.

62. Eder Herre har sagt: åkaller mig, Jag skall bönhöra eder; men de som spotskt förvägra min tjenst, de skola inkomma i helvitet förnedrade.

63. Gud är den som förordnat åt eder natten att J mågen hvila derunder, och dagen klar: sannerligen äger Gud nåd för menniskorna; men de flesta menniskor äro ej tacksamma.

64. Detta är Gud eder Herre, alltings Skapare; det finnes ingen Gud, utom Honom: hvarföre då ären J beslagne med lögn?

65. Sålunda äro de beslagne med lögn, som förneka Guds tecken.

66. Gud är den som satt eder jorden till fotfäste och himmelen till tak, och som format eder och gjort edra former sköna, och som gifvit eder näring af de goda tingen: detta är Gud eder Herre; välsignad vare Gud, verldarnes Herre!

67. Han är den Lefvande: det finnes ingen gud, utom Honom. Åkaller Honom alltså med att uppřigtigt bekänna Honom läran: lofvad vare Gud, verldarnes Herre!

68. Säg: sannerligen har jag blifvit förbjuden att dyrka de *afgudar* J dyrken, utom Gud, sedan de obestridliga bevisen kommit till mig från min Herra, och jag har blifvit befalld att underkasta mig verldarnes Herre.

69. Han är den som skapat eder af stoft, sedan af menniskosäd, sedan af stelnad blod, sedan frambringar Han eder barn; sedan *gör Han* att J uppnån eder stadgade ålder, sedan att J blifven gamle — dock göres det slut på mången förut —

och att J uppnån ett bestämdt mål, på det att J mågen förstå.

70. Han är den som gifver lif och död; och då Han besluter ett ting säger Han blott till det: "varde!" och det är.

71. Har du ej bemärkt dem som tvista om Guds tecken, huru de äro afvände *från sanningen?*

72. De som göra till lögn Boken *) och det hvarmed vi sändt våra *förre* apostlar, de skola erfara *sin dårskap,*

73. Då omkring deras nackar varda halsjernen och kedjorna: de skola släpas i skållhett vatten, och sedan i elden stekas.

74. Derefter skall dem sägas: hvar äro de gudar J gjorden, utom Gud? De skola svara: de hafva försvunnit från oss; eller snarare, vi hafva förut dyrkat hvad som ej fanns: sålunda låter Gud de otrogne fara vilse.

75. Detta *) emedan J gladden eder på jorden utan fog, och derföre att J fröjdaden eder omåttligt.

76. Inträder alltså inom helvitets portar, att deri evinnerliga dväljas: bedröflig är de högmodiges boning.

77. Var då ***) tålig, ty Guds löfte är sant; och antingen vi låta dig se en del af det hvarmed vi hota dem, eller vi upptaga dig till oss *förut,* skola de till oss återföras.

78. Sannerligen hafva vi redan sändt, före dig, apostlar, hvaraf vi omnämnt för dig några, och andre af dem hafva vi ej omnämnt för dig;

*) Koran.

**) För detta, nemligen, eder pina, ären J utsatte, emedan &c.

***) Här talas till profeten.

men ingen apostel förmådde frambringa tecken, utom med Guds tillstädjelse. Då Guds befallning kommer skall det dömmas med rättvisa, och der skola gensägarne förgås.

79. Gud är den som gifvit eder kreaturen, att J mågen rida på dem, och äta af dem —

80. J hafven äfven af dem *andra* fördelar — och att J mågen genom dem ernå den sak som upptager edra sinnen *); och på dem och på skeppen ären J burne.

81. Han visar eder sina tecken: hvilket då af Guds tecken skolen J förneka?

82. Hafva de då ej gått omkring på jorden och sett hvad slut de fått som voro före dem? De voro väldigare än desse i magt, och *lemnade större* spår på jorden, men icke drogo de någon vinst af det de förvärfvade.

83. Och då våra apostlar kommit till dem med tydliga bevis, gladdes de öfver den kunskap de hade **); men hvad de begabbade omgaf dem.

84. Och då de varseblifvit vårt plågoris sade de: vi tro på Gud ensam, och vi afsvärja hvad vi gjort till Hans like.

85. Men icke gagnade dem deras tro, sedan de varseblifvit vårt plågoris: Guds lag, som redan funnits ibland Hans tjenare ***); och der förgingos de otrogne.

*) Det vill säga: att J mågen färdas på dem hvarthelst edra angelägenheter kalla eder.

**) Och ville ej utbyta den mot apostlarnes lärosatser.

***) Det vill säga: Gud har stadgat den lag hvarefter han behandlar menniskorna, och enligt denna, är den tro fruktlös, som ej yttras förr än Hans straff är förhanden.

XLI. KAPITLET.

Äro tydligt utmärkte [423]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. *) En uppenbarelse är *detta* från den Milde, den Barmhertige,

2. En Bok hvars verser äro tydligt utmärkte, till en arabisk föreläsning, för menniskor som förstå,

3. Till att både glädje och hotande varna: men de fleste af dem draga sig undan, och höra icke.

4. Och de säga: våra hjertan äro beslöjade för det hvartill du kallar oss, och i våra öron är en tyngd, och emellan oss och dig är en förlåt: handla alltså *för dig sjelf*, ty vi handla *för oss*.

5. Säg: jag är blott en man lik eder: det är mig uppenbaradt, att eder Gud är en enda Gud, styrer alltså rätt till Honom, och anroper Honom om tillgift: och ve öfver afgudadyrkarne,

6. Hvilka ej gifva de stadgade almosorna, och som ej tro på det tillkommande lifvet!

[423]) Detta kapitel kallas äfven af några, *Tillbedjan*, efter 37:de versen, der de otrogne förmanas, att förkasta solens och månens dyrkan, och att tillbedja en enda Gud; men då samma tittel blifvit gifven till det 32:dra kapitlet, hafva de fleste föredragit, att benämna detta فصلت (Fussilats), ett verbum som förekommer i 2:dra versen, och som i texten är öfversatt: *äro tydligt utmärkte*. Emedlertid är betydelsen af sjelfva detta ord tvetydig på detta ställe; så att meningen kan vara, antingen att verserne i Koran äro uttryckte på ett tydligt och klart sätt; eller, att innehållet af det hela kan blifva utmärkt, eller deladt, i lagar, förmaningar och exempel; eller slutligen, att verserne blefvo uppenbarade styckevis. Se *Marracci* & *Sale*.

*) Se not 4.

7. Men de som tro och göra goda verk, de skola få en belöning som aldrig tager slut.

8. Säg: månne J sannerligen ej skolen tro på Honom som skapat jorden på tvenne dagar *), och skolen J tillägga Honom likar? Han är verldarnes Herre.

9. Och Han har satt i henne fasta berg, *resande sig* ofvan henne, och har välsignat henne, och har försett henne med hennes födoämnen på fyra dagar **), lika *åtkomlige* för de begärande ***).

10. Sedan var Han mägtig till himmelen, och den var rök [424]), och Han sade till den och jorden: kommer godvilligt eller ogerna. De svarade: vi komma underdånige.

11. Och Han danade den i sju himlar på tvenne dagar †), och uppenbarade åt hvarje himmel dess åliggande. Och vi prydde den lägsta himmelen med lysande kroppar, och gåfvo den vakt ††): detta är den Mägtiges, den Vises ordning.

12. Om de *i Mecka* draga sig undan †††), säg då: jag hotar eder med ett förfärligt straff, likt Aads och Tzamuds straff:

*) Enligt de Mohammedanske skriftlärde voro dessa dagar söndagen och måndagen.

**) I dessa fyra dagar inbegripas de tvenne då jorden skapapades; alltså, söndag, måndag, tisdag och onsdag.

***) Det vill säga: för hvarje lefvande varelse dess erforderliga uppehälle.

424) Det säges, att denna rök uppsteg från vattnet under Guds thron, skapad före både himlarne och jorden, och att Gud formade himlarne af denna rök Se *Marracci.*

†) Thorsdag och fredag; himlarne skapades på den förstnämnde dagen; solen, månen och stjernorna, på den sistnämnde; och Adam gjordes om fredags afton. Idem.

††) Se not 264.

†††) Korans sanningar.

13. Då apostlarne kommo till dem, fram ifrån dem och bakifrån dem *), sägande: dyrker ingen annan än Gud. De svarade: om vår Herre behagat *sända apostlar* visserligen skulle Han sändt englar; och vi tro ej på det hvarmed J ären sände.

14. Beträffande Aad, de uppförde sig högmodigt på jorden, utan fog, och de sade: hvem är väl mägtigare än vi? Betänkte de då ej, att Gud som skapat dem Han var mägtigare än de? Och de förnekade våra tecken.

15. Derföre sände vi mot dem en stormvind på olycksfulla dagar [425]), att vi måtte låta dem smaka ett nesligt straff i det verldsliga lifvet; men visserligen blifver det tillkommande lifvets straff nesligare; och de skola *då* ej hjelpas.

16. Och beträffande Tzamud, vi vägledde dem, men de älskade blindheten högre än den rätta vägledningen, också drabbade dem det nesliga straffets förfärliga plåga, enligt hvad de förtjenade.

17. Men vi frälsade dem som trodde och fruktade Gud.

18. En dag skall Guds fiender hopsamlas till elden, och de skola föras afdelningsvis;

19. Tills, då de dit anlända, deras öron och deras ögon och deras skinn, skola vittna emot dem, om hvad de gjorde.

20. Och de skola säga till sina skinn: hvarföre hafven J vittnat emot oss? De skola svara: Gud har låtit oss tala, som låter allting tala: Han har skapat eder första gången, och till Honom ären J återbragte.

*) Det vill säga: rundtomkring dem, för att med alla möjliga skäl söka öfvertyga dem.

[425]) Det är sagdt att denna vind fortfor från onsdag till och med onsdag, i slutet af årets tionde månad; och att det är på en onsdag Gud nedsänder sitt straff öfver ett brottsligt folk. *Sale* enl. Al Beidawi.

21. Och J dolden eder ej så, att ju edra öron och edra ögon och edra skinn må vittna emot eder: men J tänkten att Gud skulle vara okunnig om mycket af hvad J gjorden.

22. Och detta var eder tanke, som J inbilladen eder om eder Herra; den har förstört eder; och J befinnen eder ibland de förtappade.

23. Om än de äro tålige *varder* elden deras hemvist; och om de bedja om nåd, skola de ej blifva bland dem som få nåd.

24. Och vi förordnade dem följeslagare *), och de smyckade för dem hvad som var framför dem och hvad som var efter dem **): och rättvist fälldes öfver dem de folkens dom bland andar och menniskor hvilka funnits före dem; ty de förgingos.

25. De som icke tro säga: J mågen ej lyssna till denna Koran, utan skämter dermed, att J mågen få öfverljudet.

26. Men sannerligen skola vi låta dem som ej tro, smaka ett svårt straff,

27. Och vi skola löna dem enligt det värsta de gjorde.

28. Detta är lönen åt Guds fiender, nemligen: elden; deri skole de få en evinnerlig boning: en lön derföre att de förnekade våra tecken.

29. Och de som ej tro skola säga *i elden:* o, Herre! visa oss de tvenne af andarne och menniskorna [426]) som förledt oss, vi skola kasta dem under våra fötter, att de må blifva ibland de uslaste.

*) Af de onde andarne.

**) De bedrogo dem beträffande både det närvarande och det tillkommande lifvet.

426) Kommentatorerne säga, att de tvenne personer som här menas äro Iblis (satan) och Kain, såsom upphof till otro och dråp Se *Marracci.*

30. Men de som säga: vår Herre är Gud, och sedan handla rättskaffens, till dem skola englarne nedstiga[427]), *sägande:* J mågen ej frukta, ej heller mågen J sörja, utan fröjder eder åt paradiset, som blifvit eder utlofvadt.

31. Vi äro edra vänner i det verldsliga lifvet och i det tillkommande: deri skolen J få hvadhelst edra själar önska, och deri skolen J få hvadhelst J begären:

32. En gåfva från en nådig, en barmhertig *Herre.*

33. Hvem talar bättre än den som kallar till Gud, och handlar rätt, och säger: sannerligen är jag ibland de Gudi undergifne?

34. Icke skola den goda gerningen och den syndiga göras lika. Afvärj *ondt* med det som bättre är, och då *skall* den med hvilken du var i fiendskap *blifva* liksom vore han en varm vän.

35. Men ingen uppnår denna *dygd,* utom de som äro tålige; och ingen uppnår henne, utom den som äger stor välsignelse.

36. Om en elak ingifvelse bibringas dig från satan, fly då till Gud; ty Han är den Hörande, den Vetande.

37. Af Hans under äro natten och dagen och solen och månen: icke mågen J tillbedja hvarken solen eller månen; men tillbedjer Gud, som skapat dem, om det är Honom J tjenen.

[427]) Antingen här i lifvet för att stärka dem och göra deras sinnen böjda för godt; eller i dödsstunden för att uppehålla dem under den sista kampen; eller ock, vid uppståndelsen då de utgå ur grafvarne. Så förklaras stället af kommentatorerne. Se *Sale.*

38. Men om de yfvas, sannerligen de som äro hos din Herra *), de tillbedja Honom natt och dag; och de tröttna ej.

39. Och af hans under är, att Du ser jorden kal, men då vi nedsända på henne vatten, blifver hon vederqvickt, och sväller: sannerligen skall Den som gifver henne lif, sätta lif i de döda; ty Han är allsmägtig.

40. Sannerligen äro de som yttra smädelser om våra tecken ej dolde undan oss: antingen är då den bättre som skall kastas i elden, eller den som skall komma säker på uppståndelsens dag? Görer alltså hvad J behagen; ty Han har ögat på hvad J gören.

41. Men de som ej trott på Läroboken **) sedan den kommit till dem *ve dem!* ty sannerligen är den en förträfflig Bok:

42. Det som är fåfängligt skall ej vidkomma den, hvarken framifrån den eller bakifrån den [428]); *den är* en uppenbarelse från en vis, en prisvärd *Gud.*

43. Det säges ***) ej till dig annat än hvad som redan blifvit sagdt till apostlarne före dig. I sanning äger din Herre mildhet, men äfven förmåga att plågsamt straffa.

44. Om vi uppenbarat den en Koran på ett främmande tungomål, visserligen skulle de säga: hvarföre hafva ej dess verser blifvit tydliggjorde?

Är

*) Englarne.

**) På Koran.

[428]) Det vill säga: ingen helig skrift har gjort Korans innehåll till fåfänglighet eller lögn, och ingen skall heller göra det: eller, enligt en annan tydning, ingenting skall öfverändakasta Korans lära.

***) Af de otrogne till Mohammed.

Är den väl på ett främmande tungomål, och *Mohammed* en arab? Säg: den är för dem som tro en vägledning och ett botemedel; men en tyngd i deras öron som icke tro, och den slår dem med blindhet: desse äro kallade från fjerran håll *).

45. Sannerligen gåfvo vi Mose Skriften, men det uppväcktes tvist derom; och om icke ett ord från din Herra föregått, visserligen skulle det blifvit afgjordt emellan dem **); ty de voro i ett misstänksamt tvifvel derom.

46. Eho som handlar rättfärdigt, det är för sin egen själ ***); och hvem som gör ondt, det är emot henne; ty din Herre är ingalunda orättvis mot tjenarena.

47. Hos Honom är nedlagd kunskap om uppståndelsens timme: ingen frukt utkommer ur sin knopp, och ingen moder hvarken blifver hafvande, eller föder, utan med Hans kännedom. En dag skall Han kalla dem, *sägande:* hvar äro mina likar? De skola svara: vi försäkra Dig, ibland oss är ej något vittne †).

48. Och hvad de åkallade förut skall försvinna från dem; och de skola finna att de ej hafva någon undflykt.

49. Menniskan tröttnar ej att begära hvad som är godt; men om ondt vederfares henne, blifver hon försagd, förtviflad.

*) Det vill säga: såsom vore de så långt borta, att de ej kunde höra den ropandes röst.

**) De som förnekade Moses uppenbarelser skulle nemligen blifvit tillintetgjorde.

***) För dess bästa.

†) De skola då försvärja all delagtighet i afgudadyrkan.

50. Och om vi låta henne njuta vår barmhertighet, sedan motgång vederfarits henne, sannerligen säger hon: detta tillkommer mig *med rätta;* och jag tror ej att domens timme skall inträffa, men om jag blifver återbragt till min Herra, visserligen får jag hos Honom det högsta goda. Men sannerligen skola vi förkunna dem som ej trott, hvad de gjort; och vi skola låta dem smaka ett förfärligt straff.

51. Då vi omfatta menniskan med nåd, drager hon sig undan, och aflägsnar sig *från oss;* men då olyckan drabbar henne, har hon böner i mängd.

52. Säg: huru då! om den *) är från Gud, och J sedan ej tron derpå, hvem irrar mer än den som vidt skiljer sig *derifrån?*

53. Vi skola visa dem våra tecken i jordens trakter och i dem sjelfve, tills det varder för dem klart, att den **) är sanning: eller är det ej tillräckligt, att din Herre är till allting vittne?

54. Äro de ej, sannerligen, i tvifvel om sin Herras möte? Månne icke Han omfattar allting?

XLII. KAPITLET.

Rådplägningen ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. A. S. K. †) Sålunda gifver Gud, den Mägtige, den Vise, uppenbarelser till dig, liksom till de *profeter* som voro före dig.

*) Koran.

**) Dito.

***) Namnet är taget från 36 versen, der de rättrogne uppmanas att hålla rådplägning om sina angelägenheter. Kapitlet kallas äfven efter de fem enstaka bokstäfverne som börja 1:sta versen.

†) Se not 4.

2. Honom tillhör hvad som finnes i himlarne och på jorden; och Han är den Höge, den Store.

3. Himlarne äro nära att remna der ofvanifrån *); och englarne fira sin Herras lof, och bedja om tillgift för dem som äro på jorden: är icke Gud, i sanning, den Nådige, den Barmhertige?

4. De som antaga beskyddare, utom Honom, på dem gifver Gud akt; och du är ej en vaktare öfver dem.

5. Sålunda hafva vi uppenbarat för dig en arabisk Koran, att du må varna hufvudstaden **) och dem som äro deromkring, och hota med församlingens dag, hvarpå ej är tvifvel: en del *kommer då* i paradiset och en del uti lågande eld.

6. Om Gud behagat skulle han gjort dem ***) till bekännare af en enda lära; men Han innesluter hvem Han vill i sin barmhertighet: och de orättfärdige skola ej få hvarken beskyddare eller hjelpare.

7. Antaga de beskyddare, utom Honom? Men Gud är Beskyddaren: Han gifver lif åt de döda; och Han är allsmägtig.

8. Hvad sak som helst hvaruti J ären stridige, domsrätten deri tillkommer Gud: Han är Gud, min Herre; på Honom jag förtröstar; och till Honom är jag omvänd:

9. Himlarnes och jordens Skapare, som gifvit eder makar af eder sjelfva, och af kreaturen hanar och honor, hvarigenom Han sprider eder omkring *på jorden:* det är ingenting likt Honom; och Han är den Hörande, den Seende.

*) Under Guds Majestät.

**) Mecka.

***) Menniskorna.

10. Han har nycklarne till himlarne och jorden; Han gifver riklig eller knapp försörjning till hvem Han behagar; ty Han är allvetande.

11. Han har stadgat för eder den lära Han föreskref Noach, och som vi uppenbarat till dig, och hvilken vi föreskrefvo Abraham och Mose och Jesus, sägande: iakttager denna lära, och söndrer eder ej deruti. Gräsligt är för afgudadyrkarne,

12. Det hvartill du kallar dem: Gud utväljer dertill hvem Han vill, och vägleder dit den som ångerfullt omvänder sig.

13. De *) blefvo ej söndrade om icke sedan kunskapen **) kommit till dem, genom orättvisa till hvarandra: och om icke ett ord från din Herra föregått, *att ej dömma* intill en bestämd tid, visserligen skulle det blifvit afgjordt emellan dem; men de som ärft Skriften efter dem ***) äro, i sanning, *ännu* i ett villrådigt tvifvel derom.

14. Alltså kalla *dem* till denna *lära* och handla rättskaffens såsom du blifvit befalld, och ej må du följa deras önskningar; och säg: jag tror på de Skrifter Gud nedsändt, och jag har blifvit befalld att rätteligen dömma emellan eder: Gud är vår Herre och eder Herre; våra verk tillhöra oss, och edra verk tillhöra eder: det skall ej blifva tvisteskäl emellan oss och eder; Gud skall förena oss; och hos Honom är samlingsstället.

15. De som tvista om Gud sedan hörsamhet blifvit Honom hemburen †), deras skäl gälla ingen-

*) Forntidens menniskor.

**) Om Guds enhet.

*** Nyare tiders Judar och Christne, hvilka ännu ej äro öfverens om rätta meningen af Religionens läror.

†) Det vill säga: derigenom att den sanna läran blifvit antagen.

ting inför deras Herra; de ådraga sig vrede, och skola lida ett strängt straff.

16. Gud är den som nedsändt Skriften med sanningen och *rättvisans* vågskål: och hvad skall gifva dig tillkänna om doms-timmen är nära?

17. De som ej tro derpå begära den påskyndad; men de som tro rädas derföre, och veta att den är ofelbar: sannerligen gå de långt i villfarelse, som bestrida domens timme.

18. Gud är nådig mot sina tjenare: Han försörjer hvem Han behagar; och Han är den Starke, den Mägtige.

19. Den som önskar sig det tillkommande lifvets skörd, åt honom skola vi föröka hans skörd; och den som önskar sig denna verldens skörd, honom skola vi gifva deraf; men han skall ej få någon andel i det tillkommande lifvet.

20. Hafva de väl afgudar, hvilka föreskrifva dem en gudalära som Gud ej tillåtit? Men om det icke vore för skillnadens ord [429]), visserligen skulle det blifvit afdömdt emellan dem: dock skola sannerligen de orättfärdige få ett plågsamt straff.

21. Du skall se de orättfärdige förfärade för hvad de förtjenat, och det skall falla på dem; men de som trott och gjort goda verk, *skola införas* på paradisets vattenrika ängar; de skola erhålla hos sin Herra hvad helst de önska: det varder den stora gåfvan.

22. Detta är det hvarmed Gud gläder sina tjenare som tro och göra goda verk. Säg: jag be-

[429]) Härmed menas, om icke beslutet vore fastställdt att uppskjuta domen till den yttersta dagen, då *skillnaden* skall göras emellan de fromme och de ogudaktige, skulle de sednares öde redan varit afgjordt.

gär ej af eder någon belöning för detta *mitt predikande,* om icke kärlek emellan anförvandter: och hvem som gör sig förtjent af en god gerning, åt honom skola vi föröka värdet deri; ty Gud är nådig *och* belönande.

23. Skola de väl säga: han *) har pådiktat Gud lögn? Men om Gud behagar, förseglar Han ditt hjerta. Gud skall utplåna lögnen, och bekräfta sanningen i sitt ord; ty Han känner hvad som bor i brösten.

24. Han är den som nådigt emottager ångern från sina tjenare, och förlåter synderna, och vet hvad de göra.

25. Han bönhör dem som tro och göra goda verk, och gifver dem tillökning af sitt öfverflöd; men de otrogne skola få ett strängt straff.

26. Om Gud gåfve lifvets goda öfverflödigt till sina tjenare, skulle de visserligen fara fram öfverdådigt på jorden; men Han nedsänder efter mått hvad Han behagar; ty sina tjenare Han *både* känner *och* ser.

27. Han är den som nedsänder regnet sedan de förtviflat *derom,* och utsprider sin barmhertighet; och Han är Skyddsherren, den Prisvärde.

28. Af Hans under äro himlarnes och jordens skapelse, och de djur Han uti dem spridt omkring; och Han är mägtig att hopsamla dem, när Han behagar.

29. Hvad helst för ofall som drabbar eder, det är för edra händers verk, och Han tillgifver *dock* mycket.

30. Och J skolen ej undkomma på jorden; ej heller hafven J, utom Gud, hvarken beskyddare eller hjelpare.

*) Mohammed.

31. Och af Hans under äro skeppen löpande i hafvet, *höga* liksom berg; om Han behagar lugnar Han vinden, och de förblifva stillaliggande på dess yta — visserligen är tecken i detta för hvar och en som är tålig *och* tacksam —

32. Eller låter Han dem förgås, enligt hvad de förtjenat *som äro ombord,* ehuru Han tillgifver mycket.

33. De som bestrida våra tecken skola erfara, att de ej hafva någon undflykt *undan vår hämnd.*

34. Hvad helst för ting J hafven fått, det är det verldsliga lifvets förråd; men hvad som är hos Gud, är bättre och varagtigare för dem som tro och på sin Herra förtrösta:

35. Och dem som undfly dödliga synder och orättfärdiga ting, och då de äro förtörnade förlåta:

36. Och dem som hörsamma sin Herra och iakttaga bönen, och om sina angelägenheter *hålla* rådplägning emellan sig, och dela med sig af det hvarmed vi försörjt dem:

37. Och dem som då orättvisa vederfares dem försvara sig.

38. Vedergällning för ondt, *må vara* lika mycket ondt igen; men den som tillgifver och försonar sig *), dennes belöning hvilar på Gud; ty Han älskar ej de orättfärdige.

39. Dock eho som hämnar sig efter liden oförrätt, mot sådane är ingen sak:

40. Sak är blott mot dem som begå orättvisa mot menniskorna, och fara öfverdådigt fram på jorden, utan rätt: desse skola lida ett plågsamt straff.

*) Med dem som förorättat honom.

41. Men eho som är fördragsam och tillgifver, sannerligen är detta *allt* i följd af Guds fastställda beslut om allting.

42. Den som Gud låter fara vilse, skall ej derefter hafva någon beskyddare. Och du skall förnimma de orättfärdige,

43. Då de varseblifvit straffet, säga: är det då någon väg till ett återgångsställe?

44 Och du skall se dem framställde inför det, ödmjuke af nedslagenhet; de skola betrakta *elden* med en förstulen blick: och de som trott skola säga: sannerligen äro de som lida förlust de som förlorat sig sjelfva och sina slägter på uppståndelsens dag; äro icke, i sanning, de orättfärdige uti en evinnerlig pina?

45. De hafva ej beskyddare att försvara dem, Gudi förutan; och eho som Gud låter fara vilse, skall ej finna någon väg.

46. Hörsammer eder Herra, innan en dag inträffar, som Gud ej skall tillbakahålla: den dagen skolen J ej hafva något ställe att fly till; ej heller utväg till förnekelse.

47. Men om de draga sig undan *), hafva vi ej sändt dig till vaktare öfver dem: dig åligger ej annat än predikandet. Sannerligen då vi låta menniskan erfara vår barmhertighet, fröjdas hon deråt; men om ondt drabbar dem för det som deras händer förutsändt, då, i sanning, är menniskan otacksam.

48. Himlarnes och jordens rike tillhör Gud. Han skapar hvad Han behagar: Han gifver till hvem Han vill döttrar, och Han gifver till hvem Han vill söner **),

*) Meckanerne från profetens förmaningar.

**) De Arabiska orden som äro öfversatte, *döttrar* och *söner*,

49. Eller gifver Han dem tillhopa söner och döttrar, och Han gör hvem Han vill ofruktsam; ty Han är vetande *och* mägtig.

50. Det tillkommer ej menniskan att Gud skall tala till henne, annat än i uppenbarelse, eller bakifrån ett täckelse,

51. Eller igenom att sända ett sändebud, som uppenbarar, med Hans tillstädjelse, hvad Han vill; ty Han är hög, vis.

52. Och sålunda hafva vi uppenbarat för dig en ande *) på vår befallning: du förstod ej *förut* hvad Boken **) var, ej heller tron; men vi hafva förordnat henne till ett ljus, att vägleda derigenom hvem vi behaga af våra tjenare: ty sannerligen skall du föra *dem* på en rätt väg,

53. Guds väg, Hvilken tillhör hvad helst som finnes i himlarne och på jorden. Skola icke tingen komma till Gud?

XLIII. KAPITLET.

Prydnader af guld ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. Vid den klara Boken,

2. Sannerligen hafva vi gjort den en arabisk Koran, på det J mågen förstå:

betyda egentligen *honor* och *hanar*, och antyda, att frågan ej allenast är om menniskorna, utan om alla djur.

*) Gabriel.

**) Koran.

***) Ordet förekommer i den 34:de versen.

3. Och den är, i sanning, i grundboken *) hos oss, ypperlig *och* lärorik.

4. Skola vi då beröfva eder af erinringen emedan J ären öfverdådiga menniskor?

5. Huru många profeter hafva vi väl sändt ibland förfädren!

6. Och ingen profet kom till dem, med mindre de begabbade honom.

7. Men vi hafva tillintetgjort *dem som voro* mägtigare än de; och förfädrens exempel har föregått.

8. Dock, om du frågar dem, hvem som skapat himlarne och jorden, sannerligen skola de svara: den Mägtige, den Vise, har skapat dem:

9. Han som lagt åt eder jorden till en jemn bädd, och gjort eder vägar derpå, på det J mågen vägleda eder:

10. Som nedsänder från himmelen vatten, enligt mått, hvarigenom vi vederqvicka en död trakt — sålunda skolen J frambringas *ur grifterne* —

11. Och som skapat slägtena alla, och gifvit eder skepp och kreatur, hvarpå J ären burne,

12. Att J mågen sitta säkert på deras ryggar, och sedan ihågkomma eder Herres välgerningar, då J sitten derpå, och säga: prisad vare Den som underlagt oss detta, ty vi förmådde ej försäkra oss derom;

13. Och sannerligen skola vi till vår Herra återvända.

14. De hafva likväl tillegnat Honom afkomma **) bland Hans tjenare: sannerligen är menniskan uppenbart otacksam.

*) Den förvarade taflan, som anses för originalet till alla heliga Skrifter.

**) Härmed förstås englarne, hvilka af Meckanerne ansågos för Guds döttrar.

15. Har Han haft döttrar af hvad Han skapat, och utvalt åt eder sönerna?

16. Men då tidning bringas någon af dem om det som de göra likt den Barmhertige *), blifver hans ansigte mörkt, och han är nedslagen.

17. Månne den som är uppfödd i prål och trätgirig utan skäl, *härstammar från Gud!*

18. Och de göra englarne, hvilka äro den Barmhertiges tjenare till qvinnor: voro de vittnen till deras skapelse? Deras vittnesmål skall uppskrifvas, och de skola förhöras.

19. Och de säga: om den Barmhertige behagat, skulle vi ej dyrkat dem. De hafva ingen kunskap derom: de yttra ej annat än lögn.

20. Hafva vi väl gifvit dem någon *uppenbarelse*bok före denna, och äga de henne i förvar?

21. Nej, men de säga: vi hafva, i sanning, funnit våra fäder bekänna en lära, och vi äro förde i deras fotspår.

22. Och likaledes hafva vi ej sändt före dig någon predikare i en stad, utan att de deri som lefde försoffade i öfverflöd, sade: vi hafva, i sanning, funnit våra fäder bekänna en lära, och vi följa i deras fotspår.

23. Sade *predikaren:* äfven om jag bringar eder ett bättre rättesnöre, än det J funnen edra fäder följa? De svarade: sannerligen tro vi ej på det hvarmed J ären sände.

24. Men vi utkräfde hämnd på dem, och se hvad slutet blef på dem som anklagade *predikarne* för lögn!

25. Och *kom ihåg* då Abraham sade till sin fader och sina landsmän: i sanning är jag frikänd för hvad J dyrken,

*) Nemligen, tidningen om en dotters födelse.

26. Utom Honom som skapat mig, och sannerligen skall Han vägleda mig.

27. Och han gjorde detta till ett varagtigt ord hos sina efterkommande, på det de skulle vända om *från otro.*

28. Men Jag har öfverflödigt försörjt desse *) och deras fäder, tills sanningen skulle komma till dem och en uppenbar apostel.

29. Och då sanningen kommit till dem säga de: detta är trolldom, och vi tro ej derpå.

30. Och de säga: hvarföre har denna Koran ej blifvit nedsänd till någon stor man af de båda städerna **)?

31. Månne de fördela din Herres barmhertighet? Vi fördela ibland dem deras nödtorft i det verldsliga lifvet, och upphöja några af dem i grader öfver andra, att den ene af dem må taga den andre i tjenst; men din Herres barmhertighet är bättre än det de samla.

32. Om det icke vore derföre att menniskorna skulle blifvit ett enda folk *af otrogne,* sannerligen skulle vi gifvit dem som förneka den Barmhertige, till deras hus, tak af silfver, och äfven trappor hvarpå de uppstiga,

33. Och dörrar till deras hus, och sängar hvarpå de hvila, *allt af silfver,*

34. Och prydnader af guld: detta allt är likväl ej annat än det verldsliga lifvets förråd; men det tillkommande hos din Herra tillhör de gudfruktige.

35. Eho som undandrager sig den Barmhertiges erinring, vi skola fästa vid honom en djefvul, och den varder hans oskiljagtige följeslagare —

*) Meckanerne.

**) Mecka och Tayef.

36. Sannerligen skola de *djeflar* afhålla dem från vägen, medan de tro att de äro vägledde —

37. Tills, då han kommer inför oss, han skall säga: gifve Gud, att emellan mig och dig vore afståndet mellan östan och vestan! o, huru bedröflig är följeslagaren!

38. Men denna dag skall ej gagna eder, emedan J handlat orättfärdigt, att J varden delagtige i straffet.

39. Skall du då komma de döfve att höra, eller vägleda de blinde, och den som är i uppenbar villfarelse?

40. Antingen vi borttaga dig, visserligen skola vi utkräfva hämnd på dem,

41. Eller vi låta dig se *fullbordas* det hvarmed vi hotat dem, sannerligen äro vi öfver dem mägtige.

42. Håll dig derföre fast vid det som blifvit dig uppenbaradt, ty du är på en rätt väg:

43. Och det är en erinran till dig och till dina landsmän; sedan skolen J förhöras.

44. Och fråga dem af våra apostlar vi sändt före dig *), om vi förordnat gudar att dyrkas utom den Barmhertige?

45. Vi hafva redan sändt Mose med våra tecken till Pharao och hans förnämste, och han sade: sannerligen är jag ett sändebud från verldarnes Herre.

46. Men då han bragt dem våra tecken, se de begabbade dem!

47. Och vi visade dem ej ett tecken, utan att det ena var större än det andra **); och vi hem-

*) Det vill säga: undersök den lära hvari de undervisade.

**) Efter orden: *utan att det var större än dess syster.*

sökte dem med plåga, på det de skulle vända om *från otron.*

48. Och de sade: o, du trollkarl! bed din Herra för oss, enligt det förbund Han med dig ingått, sannerligen skola vi blifva vägledde.

49. Men då vi borttagit från dem plågan, se de bröto sitt löfte!

50. Och Pharao kungjorde bland sitt folk, sägande: o, mitt folk! tillhör mig ej Egyptens rike, och dessa floder hvilka rinna nedanför mig? Skolen J då ej se?

51. Månne icke jag är bättre än denne som är föraktlig,

52. Och knappt kan göra sig tydlig?

53. Hvarföre hafva då ej armringar af guld blifvit satte på honom [430]), eller englarne kommit med honom i sällskap?

54. Och han ledde sitt folk till flärd, och det lydde honom; ty de voro gudlösa menniskor.

55. Och då de förtörnat oss, utkräfde vi hämnd på dem, och dränkte dem alla;

56. Och vi gjorde dem till en förebild och ett exempel för de efterkommande.

57. Och då Marias son blifvit framställd till exempel, se, ditt folk ropade högt deröfver [431]).

430) Egyptierne prydde dem de upphöjde till furstar, med halskedjor och armringar af guld. Se *Marracci.*

431) I allmänhet anses detta vara uppenbaradt i anledning deraf, att då afgudadyrkarne hörde 98 vers. af 21 kap., der det står, att "de och deras afgudar skola blifva bränsle i helvitet", de utropade i glädje: vi äro nöjde att våra gudar komma ihop med Jesus, ty äfven han är dyrkad som Gud. Några förmena dock, att det blef uppenbaradt då vissa afgudadyrkare sade, att de Christne, hvilka fått Skrifterne, dyrkade Jesus, hållande honom för att vara Guds son,

58. Och de sade: antingen äro våra gudar bättre, eller han? De framkastade ej detta åt dig om icke såsom ett trätofrö: ja, de äro trätgiriga menniskor.

59. Han är ej annat än en tjenare som vi omfattat med nåd, och som vi satt till ett exempel för Israels barn —

60. Om vi behagade, i sanning skulle vi frambringa från eder englar, att efterträda *eder* på jorden *) —

61. Och sannerligen *skall* han *varda* ett tecken på uppståndelsens timme [432]), alltså skolen J ej tvifla derpå: och följer mig, detta är en rätt väg:

62. Och ej må satan hålla eder tillbaka; ty han är eder uppenbare fiende.

63. Och då Jesus kommit med ögonskenliga bevis, sade han: nu är jag kommen till eder med visdomen, och att förklara eder en del af det hvaruti J ej öfverensstämmen: frukter alltså Gud och lyder mig:

eburu englarne voro värdigare denna heder än han. Se *Marracci* & *Sale.*

*) Lika lätt som vi frambragte Jesus utan någon fader, så kunde vi låta englarne komma från eder, de, såväl som J, äro blott våra skapade kreatur.

432) Mohammedanerne säga, att något före uppståndelsen skall Jesus nedstiga på jorden, enligt några, nära Damaskus, enligt andre, nära en klippa i det förlofvade landet kallad Afik, bärande en lans i sin hand hvarmed han skall dräpa antichrist. De tillägga, att han kommer att anlända till Jerusalem vid morgonbönestunden, att han skall göra sin andakt enligt den Mohammedanska lärans stadgande, och förrätta ceremonierne i stället för den öfverstepresten, som skall lemna sin plats för honom; att han skall nedbryta korset, och förstöra de Christnes kyrkor, ibland hvilka Christne han skall anställa ett stort blodbad, sparande blott dem som bekänna Islam. Se *Sale.*

64. Sannerligen är Gud min Herre och eder Herre, tjener Honom alltså; detta är en rätt väg.

65. De förbundne *) blefvo dock oenige sinsemellan; men ve dem som handlat orättfärdigt, i anseende till en pinsam dags straff!

66. Månne de afbida annat än doms-timmen, att den kommer på dem plötsligen medan de ej ana *det.*

67. Den dagen varda de bästa vänner hvarandras fiender, utom de gudfruktige; *dem skall sägas:*

68. O, mina tjenare! ingen fruktan *skall komma* öfver eder i dag, ej heller skolen J sörja:

69. De som trott på våra tecken och varit muslimin **):

70. Inträder uti paradiset, J och edra hustrur, att fröjdas.

71. Fat af guld och bägare skola föras omkring till dem: deruti finnes hvad helst som själarne önska, och som tjusar ögonen; och der skolen J evinnerliga vistas.

72. Detta är paradiset som J hafven ärft genom hvad J arbetaden.

73. Der skolen J få frukter i mängd, hvaraf J skolen äta.

74. Men de brottslige skola evinnerliga däljas uti helvitets pina.

75. Den skall ej för dem lindras, och deri skola de förtvifla.

76. Och vi förfara ej orätt med dem, men de sjelfve äro orättfärdige.

77. Och

*) Antingen Judarne som i Christi tid satte sig emot hans lära, eller de Christne, hvilka delat sig i flere sekter.

**) Se not 44.

77. Och de skola ropa: o, Malek *)! *bed* att din Herre må göra på oss en ända. Han skall svara: sannerligen ären J oförgänglige.

78. Nu hafva vi bragt eder **) sanningen, men de fleste af eder bära afsky för sanningen.

79. Hafva de väl hopsatt ett anslag *emot profeten?* sannerligen skola vi motverka *det:*

80. Eller tänka de att vi ej höra deras hemligheter, och deras lönnliga samtal? Ja, i sanning; och våra sändebud ***) bredvid dem uppskrifva *allt.*

81. Säg: om den Barmhertige hade en son, sannerligen vore jag den förste bland dem som skulle dyrka *honom.*

82. Prisad vare himlarnes och jordens Herre, thronens Herre, långt öfver hvad de prisa!

83. Lemna dem då att fördjupa sig i fåfänga tvister, och förlusta sig, tills de möta just den dagen, som är dem utlofvad.

84. Han som är Gud i himmelen, är också Gud på jorden; och Han är den Vise, den Kunnige:

85. Och välsignad vare Han som äger himlarnes och jordens rike, och hvad deremellan finnes! hos Honom är kunskapen om uppståndelsens timme; och till Honom varden J återbragte.

86. Sådane de åkalla, utom Honom, äro ej mägtige till bemedling, utom dem som bevittna sanningen, och de känna *henne* [433]).

*) Namnet på den af englarne som har uppsigten öfver helvitet.

**) Meckanerne.

***) De englar som äro satte att vaka öfver menniskan.

433) Under detta undantag förstå Mohammedanerne Jesus, Ezra och Englarne, hvilka sjelfve bekänt Guds enhet, ehuru de blifvit dyrkade såsom gudar. Se *Marracci* & *Sale.*

87. Dock om du frågar dem, hvem som skapat dem, visserligen skola de svara: Gud; huru äro de då bortvände *från Honom?*

88. Hans *) ord *till höjden äro:* o, Herre! dessa menniskor tro sannerligen icke; *och det svaras:*

89. Vänd då bort från dem, och säg: frid; de skola sedan erfara *sin missräkning.*

XLIV. KAPITLET.

Röken **).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. Vid den klara Boken,

2. Sannerligen hafva vi nedsändt den uti en välsignad natt [434]) — ty vi äro de som varna —

3. Hvaruti allt vist beslut är fastställdt,

*) Mohammeds.

**) Ordet förekommer i 9:de versen.

[434]) Det anses i allmänhet, att detta var i Ramadan, natten emellan den 23 och 24, som kallas *Lilatsu'l'Kadr* (*det guddomliga beslutets*, eller *ödets natt*). Koran (nemligen en afskrift deraf, ty sjelfva originalet fanns från all evighet hos Gud, upptecknadt i den förvarade taflan) blef då nedsänd, hel och hållen, i en bok, från Guds thron till den lägsta himmelen, med engeln Gabriel, som sedan uppenbarade den styckevis till Mohammed, efter omständigheternas kraf, gifvande honom denna natt sin första uppenbarelse. Ehuru profeten således fick sina uppenbarelser efter hand, gaf honom engeln dock den trösten, en gång om året, att visa honom hela Koran, som var bunden i silke, och prydd med paradisets guld och ädla stenar. Se *Sales* Prel. Disc., *Marracci* &.

4. Som en befallning från oss [435]). Vi äro, i sanning, de som sända *uppenbarelser,*

5. Som en barmhertighet från din Herra; ty Han är den Hörande, den Vetande:

6. Herre öfver himlarne och jorden, och hvad deremellan finnes, om J hafven säker kunskap.

7. Det finnes ingen gud, utom Honom; Han gifver lif och död: eder Herre och edra förfäders Herre.

8. Men de finna nöje i att tvifla!

9. Gif dock akt en dag himmelen skall framdunsta en ögonskenlig rök [436]),

10. Som skall betäcka menniskorna: detta *varder* en pinsam plåga.

11. O, Herre! *skola de utropa,* borttag från oss plågan, sannerligen *blifva* vi rättroende.

12. Huru skall *väl nu* en erinran tjena dem, då redan en uppenbar apostel *) kom till dem,

[435]) Mohammedanerne äro undervisade, att årligen i denna natt alla det nästkommande årets händelser, i anseende till lif och död och de öfriga verldsliga sakerna, förordnas och bestämmas. Några hålla dock före, att dessa ord hafva afsende blott på den särskilta natten, då Koran, innehållande det guddomliga stadgandet om allting beträffande religion och moral, blef nedsänd. Se *Marracci* & *Sale.*

[436]) De kommentatorer hvilka stöda sig på en tradition från Ali, säga, att här är fråga om en rök, som skall blifva ett af förebuden på den yttersta dagen; att den skall fylla hela rymden från öster till vester, och påstå i fyratio dagar. De säga äfven, att den skall göra de otrogne rusige, och tränga ut genom deras näsor, öron och bakdelar; men skall blott obetydligt besvära de rättrogne. Andre mena dock, att det är fråga om en rök, som under en hungersnöd, hvilken i profetens tid drabbade Meckanerne, fyllde luften, och var så tjock, att ehuru de hörde, de ej kunde se hvarandra. Idem.

*) Mohammed.

13. Och de vände ryggen till honom, och sade: *han är* undervisad *af andra, eller* besatt af en djefvul?

14. Sannerligen skola vi lisa plågan litet *); men J varden återvändande *till otro.*

15. En dag skola vi falla öfver dem med stor magt: vi skola, i sanning, kräfva hämnd.

16. Redan hafva vi pröfvat Pharaos folk, före dem, och en ärofull apostel **) kom till dem,

17. Sägande: öfverlemner till mig Guds tjenare ***), ty jag är ett trovärdigt sändebud till eder:

18. Och ej mågen J uppresa eder mot Gud, ty jag kommer till eder med uppenbar magt:

19. Sannerligen tager jag min tillflykt till min Herra och eder Herra, att J ej mågen stena mig:

20. Och om J ej tron på mig, aflägsner eder då från mig.

21. Och han åkallade sin Herra, emedan desse voro elaka menniskor. *Och Herren sade:*

22. Gack bort med mina tjenare om natten, ty J varden förföljde;

23. Och lemna hafvet fördeladt; ty de †) utgöra en här *dömd* att dränkas.

24. Huru många lustgårdar och källor de lemnade efter sig,

25. Och sädesfält och prägtiga boningar,

26. Och njutningar hvari de funno fröjd!

*) Borttaga röken för att, innan den yttersta domen, pröfva de otrogne om de ville hålla sitt löfte; eller ock, enligt den andra tolkningen, låta hungersnöden upphöra på profetens förbön.

**) Mose.

***) Israels barn.

†) Egyptierne.

27. Sålunda *vardt det.* Och vi gåfvo detta i arf åt andra menniskor.

28. Och hvarken himmelen eller jorden greto öfver dem, ej heller fingo de anstånd.

29. Och vi frälsade sannerligen Israels barn, från den nesliga plågan,

30. Från Pharao; ty han var högmodig, ibland de öfverdådige.

31. Och vi utvalde dem med kunskap *) framför all folk,

32. Och visade dem af tecknen, sådant hvaruti var en påtaglig pröfning **).

33. Sannerligen säga desse ***):

34. Detta *tillkommande* är ej annat än vår första död, och vi skola ej återbringas till lif,

35. Bringer då fram våra fäder *ur grifterna,* om J ären sannfärdige.

36. Äro de väl bättre, än Tsobbas [437]) folk,

37. Och de som voro före desse? Vi hafva tillintetgjort dem; ty de voro brottslige.

38. Vi hafva ej skapat himlarne och jorden och hvad deremellan finnes på lek:

39. Vi hafva ej skapat dessa utan med sanning; men de fleste af dem förstå icke.

40 Sannerligen varder skillnadens dag det utfästa målet för dem alla:

*) Antingen, med kunskap att de voro värdige valet; eller ock, med kunskap att de i framtiden skulle förfalla i synd.

**) Dermed menas alla de underbara ting, hvilka inträffade med Israels barn, under deras tåg till det förlofvade landet.

***) Meckanerne.

437) Tsobba var i äldre tiderna titteln på de Himyaritiske furstarne uti Lyckliga Arabien. Se Riccardson's Dissertation till hans Arab. Lex.

41. En dag herren och tjenaren ej skola gagna hvarandra det ringaste, och de ej blifva hjelpte,

42. Utom den mot hvilken Gud varder barmhertig; ty Han är den Mägtige, den Barmhertige.

43. Sannerligen *varder* zackums-trädet

44. De orättfärdiges spis;

45. Liksom smält koppar skall den sjuda i inelfvorna,

46. Liksom sjudande vatten kokar.

47. Griper honom, och släper honom i midten af helvitet *):

48. Häller derefter öfver hans hufvud det sjudande vattnets plåga, *och säger:*

49. Smaka; ty du är ju den mägtige, den ärade!

50. Detta är sannerligen det hvarpå J tvifladen.

51. Men de gudfruktige *skola införas* i en säker boning,

52. Ibland lustgårdar och källor:

53. De skola klädas i fint siden och guldtyg, *varande* ansigte mot ansigte **).

54. Sålunda *skall ske.* Och vi skola gifva dem till ägta paradisets sköna jungfrur, med stora svarta ögon.

55. Der skola de i säkerhet begära af allt slags frukt:

56. De skola der ej ljuta döden, efter den första döden; och *Gud* skall bevara dem från helvitets pina:

57. En gåfva från din Herra; detta varder stor salighet.

*) Denna befallning skall gifvas till helvitets plågoandar.

**) Såsom förut blifvit anmärkt, emedan det är ett tecken på förakt att vända ryggen till hvarandra.

58. Sannerligen hafva vi gjort den *) lätt för din tunga, på det de må blifva erinrade.

59. Men gif du akt på *hvad komma skall;* ty de vänta *derpå.*

XLV. KAPITLET.

Knäböjandet **).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. Bokens uppenbarelse är från den mägtige, den vise Guden.

2. Uti himlarne och jorden äro visserligen tecken för de rättrogne:

3. Och i deras egen skapelse, och djurens, kringspridde *på jordens yta,* äro tecken för menniskor med säker öfvertygelse:

4. Och nattens och dagens omvexling, och det regn Gud nedsänder från himmelen, hvarigenom Han vederqvicker jorden efter hennes dvala, och vindarnes ombytlighet, äro tecken för menniskor som förstå.

5. Dessa äro Guds tecken, hvilka vi uppläsa för dig med sanning: på hvilken ny förklaring skola de då tro efter *att hafva förkastat* Gud och Hans tecken?

6. Ve öfver hvar och en lögnare, ogudaktig,

7. Som hör Guds tecken uppläsas för sig, och dock framhärdar i spottskhet, liksom han ej hört dem! Förkunna honom ett plågsamt straff.

*) Koran.

**) Ordet förekommer uti 27 versen.

8. Och då han får någon kunskap om våra tecken, hafver han dem till begabberi: sådane skola lida ett nesligt straff.

9. Framför dem är helvitet, och hvad de förvärfvat skall ej gagna dem det ringaste, ej heller hvad de tagit till beskyddare, utom Gud; och de skola utstå ett förfärligt straff.

10. Detta är en *rätt* vägledning; och de som ej tro på sin Herras tecken, skola lida straff af pinande qval.

11. Gud är den som underlagt eder hafvet, att skeppen må löpa deri på Hans befallning, att J mågen söka erhålla af Hans öfverflöd, och på det J mågen hembära tack.

12. Och Han har nödgat hvad som finnes i himlarne och på jorden att vara till eder tjenst: allt *kommer* från Honom: visserligen är tecken i detta för menniskor som eftertänka.

13. Säg till dem som tro, att de öfverse med dem som icke hoppas på Guds dagar *), att Han må belöna menniskor enligt hvad de förtjenade.

14. Hvem som gör hvad rätt är, det är för sin egen själ, och hvem som gör ondt, det är mot henne: sedan skolen J återbringas till eder Herra.

15. Sannerligen gåfvo vi Israels barn Skriften och visdomen och profetian, och närde dem med goda ting, och upphöjde dem öfver all folk,

16. Och gåfvo dem påtagliga bevis i saken **): och de blefvo ej oenige, om icke sedan kunskapen kommit till dem, af ömsesidig orättfärdighet: sannerligen skall din Herre dömma emellan dem på uppståndelsens dag i det hvari de ej öfverensstämde.

*) Dermed menas här: Guds folks framgång i striden mot de otrogne. Se not 256.

**) Det vill säga: Gud upplyste dem beträffande religionen.

17. Derefter förordnade vi dig att meddela en lag i saken *), följ den alltså; och följ ej deras begär som äro okunnige;

18. Ty de skola ej gagna dig det ringaste mot Gud: sannerligen äro de orättfärdige hvarandras beskyddare; men Gud är beskyddare för de gudfruktige.

19. Denna *Koran innehåller* öfvertygande bevis åt menniskorna, och vägledning och barmhertighet för folk med fast öfvertygelse.

20. De som vinnlägga sig om att synda, tänka de väl att vi skola behandla dem liksom dem som tro och göra goda verk, att deras lif och deras död *varda* lika? de dömma illa!

21. Gud har skapat himlarne och jorden med sanning; att Han må löna hvarje själ, enligt hvad hon förtjenat; och de skola ej lida orätt.

22. Huru då? den som tager sin lusta till sin gud, och som Gud med afsigt låter gå vilse, hvars hörsel och hvars hjerta Han förseglat, och öfver hvars syn Han lagt ett täckelse, ho skall väl vägleda honom efter Gud? Skolen J då ej blifva erinrade?

23. Och de säga: detta *tillkommande* är ej annat än vårt verldsliga lif, vi dö och vi lefva, och blott tiden tillintetgör oss: de hafva dock ej derom någon kunskap; de göra sig blott en inbillning.

24. Och då våra tydliga tecken uppläsas för dem, är deras motskäl blott att de säga: bringer fram våra fäder *ur grifterna,* om J ären sannfärdige.

25. Säg: Gud gifver eder lif, sedan låter Han eder dö, och derefter skall Han hopsamla eder på

*) Nemligen Mohammed att förkunna en ny religions lära.

uppståndelsens dag, hvarom ej är tvifvel; men de flesta menniskor hafva ej förstånd.

26. Himlarnes och jordens rike tillhör Gud; och en dag doms-timmen inträffar, den dagen varda gensägarne förlorade.

27. Och du skall se all folk knäböjande; hvarje folk skall kallas till sin bok: *och dem skall sägas:* i dag skolen J lönas för hvad J arbetaden.

28. Denna vår bok skall tala om eder med sanning; ty vi upptecknade *deri* hvad J gjorden.

29. Beträffande dem som trott och gjort goda verk, dem skall deras Herre innesluta i sin barmhertighet: detta varder en påtaglig sällhet:

30. Men de som icke trott, *dem skall sägas:* hafva då mina tecken ej blifvit uppläste för eder, och hafven J ej uppfört eder högmodigt, och varit brottsliga menniskor?

31. Och då det säges: visserligen är Guds löfte ofelbart, och uppståndelsens timme, derpå är ej tvifvel, svaren J: vi förstå ej hvad uppståndelsens timme är, vi göra oss *derom* blott en oviss föreställning, och äro ingalunda öfvertygade.

32. Men de synder de begått skola synas för dem; och hvad de begabbade skall omgifva dem.

33. Och det skall sägas: i dag skola vi glömma eder, liksom J glömt just denna dags möte, och eder boning varder elden, och J skolen ej få någon hjelpare.

34. Detta emedan J haft Guds tecken till gäckeri, och att det verldsliga lifvet bedragit eder. Men denna dag skola de ej uttagas derifrån *), ej heller varda de upptagne till nåd.

*) Från helvitets eld.

35. Och lofvad vare Gud, himlarnes Herre, jordens Herre, verldarnes Herre!

36. Ty Hans är härligheten i himlarne och på jorden; och Han är den Mägtige, den Vise.

XLVI. KAPITLET.

Al Ahkaf *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. H. M. Bokens uppenbarelse är från den mägtige, den vise Guden.

2. Vi hafva ej skapat himlarne och jorden och hvad deremellan finnes utan med sanning, och för en bestämd tid: men de som icke tro, undandraga sig de förmaningar de få.

3. Säg: huru då? de *afgudar* J åkallen, utom Gud, viser mig hvad de skapat af jorden! eller hafva de andel i himlarne? Bringer mig en bok *uppenbarad* före denna, eller någon fornlemning af lärdom **), om J ären sannfärdige.

4. Hvilka äro väl i större villfarelse än de som åkalla, utom Gud, dem som ej skola svara dem intill uppståndelsens dag, och som ej bekymra sig om deras åkallan?

5. Och då menniskorna varda hopsamlade, skola de blifva deras fiender, och förneka deras dyrkan.

*) Detta är namnet på en ort der arabstammen Aad bodde. Ordet betyder annars, *sandhögar liggande i bugter*, äfven, *runda sandkullar;* det förekommer i 20:de versen.

**) Till stöd för edert påstående.

6. När våra uppenbara tecken uppläsas för dem, säga de som icke tro om sanningen då hon kommit till dem: detta är ett påtagligt hexeri.

7. Eller ock säga de: han har uppdiktat den *). Svara: om jag uppdiktat den, skolen J ingenting förmå för mig mot Gud **): Han känner bäst hvad J utspriden derom; Han är tillräcklig till vittne emellan mig och eder; och Han är den Nådige, den Barmhertige.

8. Säg: jag är ej den ende af apostlar, och jag vet ej hvad som skall hända hvarken mig eller eder; jag följer ej annat än hvad som är mig uppenbaradt; och jag är blott en offentlig predikare.

9. Säg: huru då? om den är från Gud och J ej tron derpå, och ett vittne af Israels barn vittnar om dess öfverensstämmelse [438]) och tror, och J uppfören eder spotskt *hafven J ej orätt?* Sannerligen skall Gud ej vägleda orättfärdiga menniskor.

10. De som icke tro säga om dem som tro: om den varit god ***), skulle de ej förekommit oss deri. Och när de ej blifvit vägledde derigenom, sannerligen säga de: det är en gammal lögn.

11. Moses Bok *blef uppenbarad* före denna till en ledning och barmhertighet; och denna är en Bok som bekräftar *den förra,* på arabiskt tungomål, för att hota dem som handla orättfärdigt, och bebåda dem glädje som väl göra.

*) Mohammed, nemligen, Koran.

**) Det vill säga: J skolen ej hindra Honom att straffa mig.

438) Här är fråga om Koran och dess öfverensstämmelse med Moses Lag. Det åberopade vittnet var en viss Jude som öfvergick till Islam. Några hålla dock före att dermed menas Mose sjelf. Se *Marracci* & *Sale.*

***) Korans lära.

12. Sannerligen de som säga: vår Herre är Gud, och derjemte handla rättskaffens, ingen fruktan *skall komma* öfver dem, ej heller skola de sörja:

13. De varda paradisets invånare, der de evinnerliga skola vistas, till belöning för hvad de arbetade.

14. Vi hafva föreskrifvit menniskan godhet mot sina föräldrar: hennes moder bär henne med vånda, och framföder henne med vånda; och hennes bärande *i dess sköte* och hennes afvänjande*, vara* trettio månader; tills, då hon når sin stadgade ålder, och hinner fyratio år [439]), hon säger: o, Herre! uppmuntra mig att jag må vara tacksam för Dina välgerningar, hvarmed Du benådat mig och mina föräldrar, och att jag må handla rättskaffens, hvilket behagar Dig: och välsigna mig i min afkomma; ty jag är ångerfull omvänd till Dig, och jag är ibland de rättrogne.

15. Desse äro de från hvilka vi gunstigt skola emottaga det bästa de gjort, och med hvilkas synder vi skola öfverse; *de varda* bland paradisets invånare: ett sant löfte, som dem blifvit lofvadt.

16. Men den som säger till sina föräldrar: tvi eder! lofven J mig att jag skall *lefvande* uttagas *ur grafven,* då redan slägter gått undan före mig, *hvaraf ingen återkommit* [440])? Och de anropa båda Gud om bistånd, *och säga till sin son:* ve dig!

439) Djalalo'ddin säger, att denna uppenbarelse har afseende på Abubekr, som vid den åldren öfvergick till Islam; och att efter honom, hans far och mor, son och sonson, alla blefvo omvände till den nya läran. Se *Marracci.*

440) Dessa ord tyckes hafva en allmän betydelse; men det är sagdt att de uppenbarades, i anledning af Abubekrs son, hvilken nyttjade dessa uttryck till sina föräldrar, innan han antog Islam. Se *Sale*, enl. Al Beidawi.

tro, ty Guds löfte är ofelbart; och han svarar: detta är ej annat än förfädrens dikter; *ve honom!*

17. De *som så säga* äro de på hvilka domen öfver nationer bland andar och menniskor som funnits före dem är rättvist lämpad; ty de skola förgås.

18. Alla skola få grader *) enligt hvad de arbetat; att *Gud* må fullt godtgöra dem deras verk, och de skola ej lida orätt.

19. En dag skola de som ej trott framställas för elden, *och dem skall sägas:* J hafven förtärt edert goda i det verldsliga lifvet, och J hafven njutit der; men i dag skolen J lönas med ett nesligt straff, emedan J uppförden eder spottskt på jorden, utan skäl, och emedan J voren gudlöse.

20. Kom ihåg *stammen* Aads broder **), då han predikade för sina landsmän i Al Ahkaf — och predikare funnos före honom och efter honom — sägande: J mågen ingen dyrka, utom Gud, sannerligen fruktar jag för eder en förfärlig dags straff.

21. De svarade: har du kommit till oss, att du må afvända oss från våra gudar? Bringa då på oss det hvarmed du hotar oss, om du är ibland de sannfärdige.

22. Han sade: blott Gud har kunskapen ***), och jag förkunnar eder det hvarmed jag blifvit sänd; men jag ser eder vara dåragtiga menniskor.

23. Och då de sågo det †), ett digert moln drifvande mot deras dalar, sade de: detta moln

*) I belöning och straff.

**) Hud.

***) Om tiden då J skolen förgås.

†) Nemligen, straffet hvarmed de voro hotade.

bär regn åt oss. Nej, *svarade Hud*, men det är hvad J begärden påskyndadt; en vind hvari är ett plågsamt straff:

24. Den skall förstöra allting, på dess Herres befallning. Och om morgonen funnos af dem att se blott deras boningar: sålunda löna vi de brottsliga menniskorna.

25. Likväl hade vi gjort dem så mägtige, att vi ej gjort eder så mägtige *), och vi hade gifvit dem hörsel och syn och hjertan; men hvarken deras hörsel eller deras syn eller deras hjertan gagnade dem det ringaste, då de förnekade Guds tecken; och hvad de begabbade omgaf dem.

26. Och sannerligen hafva vi tillintetgjort städer rundtomkring eder, och hafva omvexlat *för dem* tecknen, att de måtte vända tillbaka **).

27. Hvarföre då hjelpte dem icke de som de antagit, utom Gud, såsom gudar hugnade med *Hans* förtrolighet? Nej, de försvunno från dem; och detta var deras lögn, och hvad de uppspunno.

28. Och *kom ihåg* då vi omvände till dig några af andarne [441]), att de skulle åhöra *läsningen af* Koran; och då de voro närvarande dervid, sade de: gifver akt; och då den var slut, vände de tillbaka till de sina predikande.

*) Detta är ställdt till Meckanerne.

**) Från syndens stråt: här är fråga om Sodom och Gomorrah, Aads och Tzamuds boståder &c.

441) Djalalo'ddin förmäler om dessa varelser (se not 156), att de voro från Nisibin, eller Yemen, eller Ninive; att de voro till antalet 7 eller 9, och att de åhörde profeten vid ett tillfälle, då han, sittande i en ihålig palmträdsstam, i dagningen uppläste Koran för sina följeslagare. Han tillägger att desse andar förut bekände den Judiska läran. Se *Marracci*.

29. De sade: o, våre medbröder! sannerligen hafva vi åhört en bok som blifvit nedsänd efter Mose, bekräftande hvad som fanns före den, som förer till sanningen och till en rätt väg.

30. O, våre medbröder! hörsammer predikaren från Gud, och tror på Honom, att Han må förlåta eder edra synder, och frälsa eder från ett pinsamt straff.

31. Och hvem som ej hörsammar predikaren från Gud, han skall ej undkomma på jorden, ej heller finna beskyddare, utom Honom: desse äro i uppenbar villfarelse.

32. Hafva de då ej betänkt, att Gud som skapat himlarne och jorden, och ej blef trött af deras skapelse, är mägtig att gifva lif åt de döda? Ja, i sanning; ty Han är allsmägtig.

33. En dag skola de som ej trott, framställas för elden; *och dem skall sägas:* är icke detta en verklighet? De skola svara: jo visserligen, vid vår Herra! Han skall säga: smaker då straffet emedan J voren otrogne.

34. Var alltså tålig liksom apostlarne, hvilka ägde ståndagtighet, voro tålige, och ej må du begära *straffet* påskyndadt. För dem *skall synas* en dag de varseblifva hvad dem är utlofvadt liksom de

35. Ej dröjt mer än en timme af en dag. *Detta är* ett bådskap. Skall väl någon förgås utom de gudlösa menniskorna?

XLVII.

XLVII. KAPITLET.

Mohammed *), välsignelse och frid öfver honom!

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. De som ej tro och afhålla *andra* från Guds väg, deras verk skall Han göra fruktlösa.

2. Men de som tro och göra goda gerningar, och tro på det som blifvit nedsändt till Mohammed, hvilket är sanningen från deras Herra, Han skall från dem aftvå deras synder och förbättra deras hjertan.

3. Detta, emedan de som ej tro följa lögnen, och att de som tro följa sanningen från deras Herra: sålunda framställer Gud för menniskorna deras exempel.

4. När J sammandrabben med dem som icke tro, afhugger då nackarne; tills J gjort bland dem ett stort blodbad, görer sedan fångar **):

5. Derefter *mågen J* antingen gifva full nåd, eller fordra lösen, tills kriget är slutadt ***). Detta *är eder lag;* och om Gud behagade, sannerligen skulle Han hämnas på dem *eder förutan;* men *Han vill att J striden,* på det Han må pröfva den ena af eder genom den andra. De som stupa för Guds sak, deras verk skall Han ej göra fruktlösa:

6. Han skall vägleda dem och förbättra deras hjertan,

*) Namnet förekommer i 2 versen. Detta kapitel kallas äfven *Striden*, derföre att de rättrogne häri uppmanas till härnad mot de otrogne.

**) Se not 198; efter orden: *åtknyter banden.*

***) Efter orden: *tills kriget nedlagt sina vapen.*

7. Och införa dem i paradiset, hvarom Han gifvit dem kunskap.

8. O, J som tron! om J bistån Gud, skall Han bistå eder, och göra stadiga edra steg:

9. Men de som icke tro, må de förgås! deras verk skall Han göra fruktlösa.

10. Detta, emedan de afsky hvad Gud nedsändt, men Han skall göra fåfänga deras verk.

11. Hafva de då ej gått omkring på jorden, och sett hvad slut de fått som voro före dem? Gud tillintetgjorde dem; och detsamma skall ske de otrogne.

12. Detta, emedan Gud är deras beskyddare som tro, och att de otrogne ej hafva någon beskyddare.

13. Sannerligen skall Gud införa dem som tro och göra goda verk, i lustgårdar hvarigenom floder löpa: beträffande dem som ej tro, de öfverlemna sig åt njutning, och sluka liksom kreaturen sluka, och elden varder deras hemvist.

14. Och huru många städer mägtigare än din stad som utdref dig, hvilka vi förstört och som ej fingo hjelpare!

15. Skall då den som stöder sig på ett klart bevis från sin Herra vara lik den, för hvilken dess onda verk blifvit behagliggjordt, och som följer sina lustar?

16. Paradisets skildring som blifvit utlofvadt till de gudfruktige: deri äro floder af oförderfligt vatten, och floder af mjölk, hvars smak ej förändras, och floder af vin ljufligt för de drickande,

17. Och floder af klarad honung: och de skola der få af alla slags frukter, och sin Herras tillgift. *Skola desse anses* liksom den som blifver evinner-

liga i elden, och får till dryck sjudande vatten, som söndersliter dess inelfvor?

18. Några ibland dem lyssna till dig, tills, då de utkomma från dig, de säga till dem som fått kunskapen: hvad sade han väl nu? Desse äro de hvilkas hjertan Gud förseglat, och som följa sina lustar.

19. Men de som blifvit vägledde, Han skall gifva dem ytterligare ledning, och belöna dem för deras gudsfruktan.

20. Månne de afbida blott doms-timmen, att den må plötsligen öfverraska dem? Men redan hafva tecken derpå kommit: huru skola de då få sin erinran när den *sjelf* kommer på dem?

21. Vet då att det icke finnes någon gud, utom Gud, och bed om tillgift för din synd, och för de rättrogne män och qvinnor: Gud känner edert sträfvande *här*, och edert boningsställe *härefter*.

22. De som tro säga *): hvarföre har ej ett kapitel blifvit nedsändt *som bjuder strid* **)? Men då ett kapitel utan tvetydighet nedsändes, och striden deri omnämnes, skall du se dem i hvilkas hjertan är sjukdom, blicka på dig med dens blick som i dödsångesten uppgifver andan: lydnad anstode dem dock bättre, och ett lämpligt språk.

23. Och då saken varder beslutad ***), om de förblifva Gudi trogne, sannerligen är det bättre för dem.

*) Här och i de följande verserne är fråga om mindre nitiske Mohammedaner, och de skenhelige bland dem.

**) Mot de otrogne.

***) Kriget beslutadt.

24. Kan det icke hända, om J vänden tillbaka *till otron,* att J mågen åstadkomma förderf på jorden, och sönderslita edra blodsband?

25. Desse äro de Gud förbannat, och gjort döfve, och hvilkas ögon Han slagit med blindhet.

26. Skola de då ej begrunda Koran, eller är det lås för deras hjertan?

27. Sannerligen de som vända sina ryggar till sedan den rätta vägledningen blifvit dem tydligt utvisad, dem skall satan vilseföra; och *Gud* skall låta dem länge fortgå i villfarelsen.

28. Detta emedan de sagt till dem som afsky hvad Gud nedsändt: vi skola hörsamma eder i en del af saken *). Men Gud känner deras hemligheter.

29. Men huru *skall det gå,* då englarne göra slut på dem, *och* slå deras ansigten och deras ryggar **)?

30. Detta emedan de följa hvad som gör Gud vredgad, och afsky Hans välbehag, alltså skall Han göra deras verk fåfänga.

31. De uti hvilkas hjertan är sjukdom, räkna de väl på att Gud ej skall lägga i dagen deras elakheter?

32. Om vi behagade, visserligen skulle vi visa dig dem; men du skall igenkänna dem på deras märken, och du skall igenkänna dem på det felagtiga uttalet ***): Gud känner edra gerningar.

33. Sannerligen skola vi pröfva eder tills vi känna de manhaftiga krigarne ibland eder och de

*) Det vill säga: vi skola, efter eder önskan, vägra att gå i fält, och stämpla mot profeten. Se *Sale*, enl. Al Beidawi.

**) Detta lär hafva afseende på förhöret i grafvarne.

***) Då de läsa Koran.

ständaktige, och vi skola pröfva hvad om eder förmäles.

34. De som icke tro och afhålla *andra* från Guds väg och motsätta sig aposteln, sedan den rätta vägledningen blifvit gjord tydlig för dem, sannerligen, de skola ej skada Gud det ringaste; men Han skall göra deras verk fruktlösa.

35. O, J som tron! lyder Gud och lyder aposteln, och ej mågen J göra edra verk fåfänga.

36. Sannerligen, de som icke tro och afhålla *andra* från Guds väg, och sedan dö i sin otro, dem skall Gud aldrig förlåta.

37. Alltså mågen J ej vekna, och begära fred, ty J ären de ypperste och Gud är med eder: Han skall ej förringa edra verk.

38. Det verldsliga lifvet är blott lek och gyckel; men om J tron och frukten Gud, skall Han till eder gifva eder belöning. Han fordrar ej af eder edra ägodelar *i allo* *);

39. Om Han begärde dem, och nödgade eder, skullen J blifva girige, och det skulle framkalla eder motvilja.

40. Se! J ären de som inbjudas, att utgifva *af edert goda* för Guds sak, men den finnes bland eder som är girig; dock eho som varder girig, blott mot sin egen själ varder han girig; ty Gud är rik; men J ären fattige. Om J frånvänden eder, skall Han sätta i edert ställe ett annat folk, och de skola sedan ej likna eder.

*) Nemligen för befrämjandet af religionens sak.

XLVIII. KAPITLET.

Segren *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Sannerligen hafva vi gifvit dig en lysande seger,

2. Att Gud må förlåta dig **) af din synd hvad som föregått och hvad som följt efter [442]), och må fullkomna sin nåd mot dig, och leda dig på en rätt väg,

3. Och att Gud må bistå dig med en mägtig hjelp.

4. Han är den som nedsänder trygghet i de rättrognes hjertan, att de må få tro tillagd till deras tro — himlarnes och jordens härar tillhöra Gud; och Gud är vetande, vis —

5. Att Han må införa de rättrogne män och qvinnor i lustgårdar, hvarigenom floder rinna, att der evinnerliga vistas, och aftvå från dem deras synder — och detta varder stor salighet hos Gud —

6. Och straffa skrymtarne och skrymterskorna, och afgudadyrkarne, män och qvinnor, hvilka inbilla sig om Gud en elak tanke: för dem varder

*) Ordet förekommer i första versen, och hålles i allmänhet för, att dermed förstås Meckas intagande.

**) Det vill säga: gifva dig tillfälle att förtjena förlåtelse, genom afguderiets utrotande, o. s. v.

442) Allt hvad profeten syndat, så väl innan den sanna läran blef honom uppenbarad, som derefter. Några förklara dock orden bestämdare, och säga, att med *den föregående* synden, förstås hans kärlekshandel, oaktadt sin ed, med sin slafinna den Koptiska Maria (se härefter 66:te kap.), och med *den efterföljande*, hans giftermål med Zeids frånskiljda hustru. Se den hist. Inledn., *Marracci*, *Sale* &c.

ett olycksfullt skifte; och Gud är vredgad på dem, och har förbannat dem, och beredt för dem helvitet: bedröfligt är samlingsstället!

7. Himlarnes och jordens härar tillhöra Gud; och Gud är mägtig, vis.

8. Sannerligen hafva vi sändt dig till ett vittne, en bebådare af glädje och en hotande förmanare,

9. Att J mågen tro på Gud och sändebudet från Honom, och upphöja Honom och ära Honom och prisa Honom morgon och afton.

10. Sannerligen, de som förpligta sig till dig, de förpligta sig blott till Gud *); Guds hand är öfver deras händer **): och eho som bryter eden, begår mened blott mot sin egen själ; men den som uppfyller det hvartill han förbundit sig mot Gud, honom skall Han gifva en stor belöning.

11. De af öcknens Araber som blefvo efterlemnade, skola säga till dig: våra ägodelar och våra slägter upptogo oss ***), bed alltså om tillgift för oss. De yttra med sina tungor hvad som ej är i deras hjertan. Säg: hvem förmår väl det ringaste för eder mot Gud om Han vill att eder sker ondt, eller Han vill edert gagn? Nej, men Gud känner hvad J gören.

12. Tvertom, J tänkten att aposteln och de rättrogne aldrig någonsin skulle återkomma till sina slägter, och detta blef gjordt behagligt i edra hjer-

*) Jemnför detta med hvad som är anfördt i den hist. Inledn. Sid. 123.

**) Detta uttryck syftar på bruket att utsträcka högra handen vid edgången.

***) Så att vi ej kunde gå i fält. Denna ursäkt gjordes af vissa stammar, hvilka, under tåget till Hodeibija, ej hörsammade profetens kallelse att vara honom följagtig.

tan, och J inbilladen eder en elak tanke, och J ären ett förderfvadt folk.

13. Och eho som ej tror på Gud och Hans sändebud, sannerligen hafva vi beredt för de otrogne, lågande eld.

14. Himlarnes och jordens rike tillhör Gud; Han gifver hvem Han vill tillgift, och Han straffar hvem Han vill; och Gud är nådig, barmhertig.

15. De som blefvo efterlemnade skola säga, då J gån ut för att taga byte: låtom oss följa eder. De vilja förändra Guds ord. Säg: aldrig skolen J följa oss; så har Gud sagt förut. De skola svara: nej, men J bären afund till oss. Tvertom, men de förstå blott föga.

16. Säg till dem af öcknens Araber som blefvo efterlemnade: J skolen utkallas mot ett folk *) som äger väldigt mannamod, att bekriga dem, eller ock skola de bekänna Islam: och om J hörsammen skall Gud gifva eder en skön belöning; men om J vänden ryggen till, liksom J vänden tillbaka förut, skall Han straffa eder med ett plågsamt straff.

17. Det är ej synd för den blinde, ej heller synd för den halte, ej heller synd för den sjuke, *att ej gå i fält:* och eho som hörsammar Gud och sändebudet från Honom, den skall Han införa i lustgårdar hvarigenom floder löpa; men den som bortvänder sig skall Han straffa med ett plågsamt straff.

18. Sannerligen fann Gud välbehag i de rätttrogne, då de förpligtade sig till dig under trä-

*) Några hålla före, att här menas invånarne i Yemen; andre, att det är fråga om Perserne; och åter andre, att det är menadt det Grekiska Kejsardömets undersåtare. *Marracci* enl. Djalalo'ddin.

det *) — och Han viste hvad som var i deras hjertan — alltså nedsände han trygghet öfver dem, och belönade dem med en snar seger **),

19. Och en myckenhet byte som de togo; ty Gud är mägtig, vis.

20. Gud lofvade eder mycket byte, som J skullen taga, och var ej sen att gifva eder detta, och Han tillbakahöll menniskornas händer från eder ***); att J mågen blifva ett tecken för de rättrogne, och att Han må leda eder en rätt väg.

21. Och andra *byten har Han lofvat eder,* af hvilka J ej förmått sätta eder i besittning, redan har Gud kringskurit dem; ty Gud är allsmägtig.

22. Om de som ej tro hade stridt emot eder †), skulle de vändt ryggen till, och de skola ej finna hvarken beskyddare eller hjelpare:

23. Enligt Guds lag som redan förut ägt rum ††); och du skall aldrig finna ändring i Guds lag.

24. Han är den som tillbakahöll deras händer från eder och edra händer från dem, inom Meckas murar, sedan Han låtit eder segra öfver dem [443]); och Gud gifver akt på hvad J gören.

*) Detta har afseende på tåget till Hodeibija (se Inledn.). Trädet hvarunder profeten satt, då han emottog sina krigares ed, skulle varit en *spina egyptiaca*. Se *Marracci*, enl. Djalalo'ddin.

**) Nemligen eröfrandet af Khaibar, der profeten gjorde ett stort byte; se Inledn. Några hålla dock före, att den här menade segren snarare har afseende på Meckas intagande.

***) Gud skyddade de rättrogne mot deras fienders anslag.

†) Vid Hodeibija.

††) Beträffande dem som sätta sig mot Hans sändebud.

[443]) Så lyder originalet bokstafligen. Om stället hade afseende på Meckas eröfring, hvilket dock ej är omöjligt, be-

25. Desse äro de som icke trott, och hindrat eder från det fridlysta templet, jemte offret, tillbakahållet, att det ej måtte nå sitt offerställe. Och hade det ej varit för rättrogne män och qvinnor, hvilka J ej känden *), att J kunden hafva trampat dem under fötterna, och att för deras skull ett brott *eder* ovetande vidhäftat eder, *skulle Han ej hållit eder tillbaka; men så skedde,* att Gud må innesluta i sin barmhertighet hvem Han vill. Om de varit åtskiljde, sannerligen skulle vi straffat dem ibland dem som icke trodde med ett plågsamt straff. *Kom ihåg*

26. Då de som icke trodde satt i sina hjertan en frånstötande sträfhet, okunnighetens sträfhet; men Gud nedsände sin frid öfver sitt sändebud och öfver de rättrogne, och inplantade hos dem

höfdes ingen vidare förklaring; men kommentatorerne hänföra det bestämdt till Hodeibija tåget, och tolka det hvar och en på sitt sätt. Några påstå att den ifrågavarande segren var tillfångatagandet af vissa män från Mecka, hvilka i en förrädisk afsigt smugit sig nära profetens läger vid Hodeibija, och åt hvilka Mohammed gaf nåd och frihet. *Inom Meckas murar* skulle då betyda inom Meckas område, hvarest en del af Hodeibija verkligen var belägen; (se Inledn.) Andre deremot säga, att under det Mohammed var lägrad vid Hodeibija, blef Khaled ebn al Walid utsänd med ett detachement, att tillbakadrifva femhundra Meckanske krigare som anryckte mot lägret, hvari han lyckades så väl, att han förföljde fienden ända in i Mecka, derifrån han dock genast drog sig tillbaka af vördnad för ställets helgd. (Se *Sale.*) Denna sista tydning öfverensstämmer emedlertid ej med profetens lefv. beskrfg, ty af den synes, att tåget till Hodeibija ägde rum i Hegirans 6:te år, eller 2 år vid pass, förr än nämnde Khaled öfvergick till Islam. Se Inledn.

*) Emedan de lefde förblandade i Mecka med de otrogne.

gudsfruktans ord [444]), och de voro dertill lämpligare, och värdige deraf; och Gud är allvetande.

27. Sannerligen har Gud gjort verklig för sitt sändebud synen *), *hvari Han sade:* J skolen visserligen inträda i det fridlysta templet, om Gud vill, säkre, med edra hufvuden rakade och klippte **), *och* J skolen ej frukta; ty Gud vet hvad J ej veten, och Han skall gifva eder, utom detta, en snar seger ***).

28. Han är den som sändt sitt sändebud med vägledningen, och den sanna läran, att Han må upphöja henne öfver hvilken annan lära som helst: och Gud är tillräcklig till vittne.

29. Mohammed är Guds sändebud; och de som äro med honom äro förfärlige mot de otrogne, medlidsamme emellan hvarandra: du skall se dem böja sig tillbedjande, att söka erhålla Guds nåd och välbehag. I deras ansigten äro deras märken,

444) Detta ställe tillkom i anledning af hvad som tilldrog sig då fredscontraktet uppsattes i Hodeibeija emellan profeten och Meckanerne. (Se Inledn.) Ali var härvid profetens sekreterare, och en tradition, den Abu'l'feda dock förbigår med en betydelsefull tystnad, förmäler att då profeten eftergaf sin titel af *Guds sändebud*, och befallde Ali utstryka de orden, denne lade från sig pennan, och svor att aldrig begå en dylik synd; hvarpå profeten sjelf upptog pennan, utströk nämnde ord, och skref i stället *Mohammed son af Abd' Allah.* Denna handling blef alltså ett underverk, emedan han ansågs hvarken kunna läsa eller skrifva.

*) Denna syn var en uppenbarelse, profeten påstod sig hafva fått innan han begaf sig på sin första vallfart till Kaabah, då han ej hann längre än till Hodeibija, om att de rättrogne med säkerhet skulle besöka Meckas tempel. Se Inledn. sid. 111.

**) Några hade sina hår blott klippte.

***) Khaibars eröfring. Se Inledn.

spår efter *trägen* tillbedjan *). Detta är deras skildring i Moses Lag, och deras skildring i Evangelium: like säd som skjuter opp sin brodd, och stärker den och sväller i ax, och reser sig på sin stjelk, fägnande såningsmannen, *sådane äro de*, att otrogne må råka i raseri öfver dem. Gud har lofvat dem ibland dem som tro och göra goda verk, tillgift och en stor belöning.

XLIX. KAPITLET.

Inre Rummen **).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, J som tron! J mågen ej gå i förväg för Gud och Hans sändebud ***); men frukter Gud; ty Gud är hörande, vetande.

2. O, J som tron! J mågen ej höja edra röster öfver profetens röst, eller vara högljudde i tal till honom, liksom J ären högljudde i tal till hvarandra, att ej edra verk må blifva fåfänga, och J ej märken *det*.

3. Sannerligen, de som sänka sina röster inför Guds sändebud, desse äro de hvilkas hjertan Gud öppnat för Gudsfruktan: de skola få tillgift och en stor belöning.

*) En af Mohammedanernas ställningar under bönen, är att framstupa vidröra jorden med pannan.

**) Ordet förekommer i 4:de versen. Detta kapitel innehåller flera vackra moraliska föreskrifter.

***) Det vill säga: tager ej beslut i en sak, innan J hört Guds och profetens beslut i ämnet.

4. Sannerligen, de som kalla dig utanför de inre rummen [445]), de fleste af dem förstå icke.

5. Om de hade tålamod tills du utkommer till dem, visserligen vore det bättre för dem; men Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

6. O, J som tron! om en skälm kommer till eder med en berättelse, upplyser eder *om sanningen*, att J ej mågen göra ondt åt folk af okunnighet, och sedan blifva ångerfulle öfver hvad J gjort [446]).

7. Och veter att ibland eder är Guds apostel, om han skulle hörsamma eder i många saker, visserligen skullen J begå brott; men Gud har ingifvit eder kärlek till tron och förskönat henne i edra hjertan, och har ingifvit eder afsky för otron och brottet och olydnaden: desse äro de som gå den rätta vägen:

8. Genom Guds godhet och nåd; och Gud är vetande, vis.

9. Och om tvenne delar af de rättrogne råkat i strid med hvarandra, stifter då fred emellan dem båda; men om den ena af dem begår våld emot den andra, strider då emot den som begår

[445]) Detta uppenbarades vid ett tillfälle då några af profetens följeslagare, som hade att tala med honom, under det han vid middagstiden hvilade i ett af sina qvinnors rum, gingo derutanför och ropade, flera gånger: *Mohammed, kom ut till oss. Sale* enl. Al Beidawi.

[446]) Denna vers tillkom i anledning deraf, att en af profetens män, sänd att upptaga den utfästa almose-tributen, hos en stam, med hvilken han förr haft personlig fiendskap, och hvars hämnd han fruktade, återvände till profeten med oförrättadt ärende, i det han påstod, att man vägrat betala afgiften; hvilket föranlät Mohammed att vidtaga anstalter för att göra sig åtlydd, då han blef underrättad om sin utskickades lögnagtiga uppgift. Se *Marracci.*

våldet, tills de återvända till Guds föreskrift: och om de återvända, stifter då fred emellan dem båda, med rättrådighet, och handler rättvist; ty Gud älskar dem som äro rättvise.

10. Sannerligen äro de rättrogne bröder, stifter alltså fred emellan edra bröder; och frukter Gud på det J mågen få förbarmande.

11. O, J som tron! män må ej drifva gäck med *andra* män, som kanhända äro bättre än de sjelfve, ej heller qvinnor med *andra* qvinnor, hvilka kanhända äro bättre än de sjelfva: icke heller mågen J smäda hvarandra, eller gifva hvarandra öknamn: elakt är namnet af gudlös sedan *man omfattat* tron [447]); och de som icke ångra sig, de äro de orättfärdige.

12. O, J som tron! undflyr med omsorg all misstanke, sannerligen är mången misstanke en synd. J mågen ej heller nyfiket speja *); ej heller tala illa den ene om den andre i dess frånvaro: skulle väl någon af eder älska att äta sin döda broders kött? visserligen skullen J fasa derföre: och frukter Gud; ty Gud är förlåtande, barmhertig.

13. O, menniskor! sannerligen hafva vi skapat eder af en man och en qvinna, och fördelat eder i större och mindre stammar, att J mågen igenkänna hvarandra. Den värdigaste af eder inför Gud är, i sanning, den mest gudfruktige ibland eder: visserligen är Gud vis, väl underrättad.

[447]) Det säges att denna vers uppenbarades, i anledning deraf att en af Mohammeds hustrur, född Judinna, kom till honom och beklagade sig deröfver att de andra qvinnorna sade till henne: *o, du Judinna, dotter af Jude och Judinna;* hvarpå han svarade: *kan du ej säga: Aaron är min fader, och Mose min farbroder, och Mohammed är min man. Sale* enl. Al Beidawi.

*) Eder nästas fel, eller, i hvarandras angelägenheter.

14. Öcknens Araber säga: vi hafva trott; svara: J hafven ej trott, men J sägen: vi hafva antagit Islam, ty tron har ännu ej inkommit i edra hjertan; men om J åtlyden Gud och Hans sändebud, skall Han ej förringa för eder något af edra verk; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

15. De rättrogne äro blott de som trott på Gud och Hans sändebud, och sedan ej tviflat och som användt sina ägodelar och sina personer i kampen för Guds sak: desse äro de sannfärdige.

16. Säg: skolen J underrätta Gud om eder lära? Men Gud vet hvad som är i himlarne och på jorden; ty Gud är allvetande.

17. De förevita dig att de bekänt Islam. Säg: J mågen ej förevita mig att J antagit Islam: nej, men Gud är missnöjd med eder, att Han vägledt eder till tron, om J ären sannfärdige *).

18. Sannerligen känner Gud himlarnes och jordens hemlighet; och Gud åskådar hvad J gören.

L. KAPITLET.

K. **).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. K. vid den härlige Koran,

2. Sannerligen äro de förvånade öfver att en predikare af dem sjelfve kommit till dem! Och de otrogne säga: detta är en underlig sak;

*) Det vill säga: om J verkligen tron, som J sägen; dessa fyra sista verser handla om vissa arabstammar som väl antagit Islam, men hvilka knotade öfver iagttagandet af åtskilliga af dess stadgar.

**) Kapitlets namn är taget från den ensamma bokstafven som börjar det. Det är den 21:sta i det Arabiska alphabetet,

3. Huru! då vi äro döde, och blifne stoft, *att återkomma till lifs*, detta är en ofattlig återkomst.

4. Redan veta vi hvad jorden skall förtära af dem, och hos oss är en bok som *på allt* håller räkning.

5. Men de hafva gjort sanningen till lögn då hon kommit till dem, och deras sak är förvirrad **).

6. Hafva de då ej betraktat himmelen ofvan dem, huru vi upprest honom, och prydt honom och att deri ej finnas några remnor?

7. Och vi hafva utbredt jorden och kastat derpå fasta berg, och der låtit gro växter af alla sköna slag,

8. Till åskådning och erinran för hvarje till Gud omvänd tjenare:

9. Och vi nedsända från himmelen ett välsignadt vatten, hvarigenom vi låta trädgårdar uppväxa och skördens korn,

10. Och resliga palmer, hvilkas qvistar bära på hvarandra hängande dadlar,

11. Till näringsmedel åt tjenarena; och derigenom vederqvicka vi en död trakt: sålunda *varder* utgången *ur grifterne*.

12. Noachs landsmän och innehafvarne af Al Rass **) och Tzamud, anklagade *profeterne* för lögn före dem,

13. Och Aad och Pharao och Lots bröder och Al Aykahs invånare och Tsobbas ***) folk: alla anklagade

och ljuder som ordet *kaff*, uttaladt ur strupen: den kallas ock af några *korp-bokstafven*, emedan dess ljud mycket liknar korpens läte. Dess betydelse i texten, är, som vanligt, oviss. Se not 4.

*) Efter orden: *de äro i en förvirrad sak*, hvarmed menas: de veta ej rigtigt hvad de skola tänka om Koran.

**) Se not 355.

***) Se not 437.

klagade de apostlarne för lögn, alltså blef mitt hot rättvist verkställdt *på dem.*

14. Hafva vi väl varit oförmögne till den första skapelsen? Nej, men de äro i mörker beträffande en ny skapelse *).

15. Sannerligen hafva vi skapat menniskan, och vi veta hvad hennes själ hviskar inom henne, och vi äro närmare till henne än *hennes* halsåder;

16. Då de båda *englarne* som mötas träffa in, sittande på högra sidan *om henne* och på den venstra:

17. Hon yttrar ej ett ord, att icke bredvid henne är en väktare färdig *att uppteckna det* [448]).

18. Och dödsångesten skall inträffa i sanning; *och det skall sägas:* det är detta hvarifrån du bortvände dig.

19. Och det skall stötas i basunen: detta är den utlofvade dagen.

20. Och hvarenda själ skall komma, åtföljd af en pådrifvare och ett vittne **); *och det skall sägas:*

21. Sannerligen har du varit i sorglöshet beträffande denna *dag,* men vi hafva borttagit från dig din bindel, och i dag är din syn skarp.

22. Och hennes följeslagare skall säga: detta är hvad hos mig är beredt ***). *Och Herren skall säga:*

*) Dermed menas, de dödas återuppväckande.

[448]) Några mena, att de tvenne sista verserne hafva afseende på menniskans sista stunder; andre åter hänföra det till hela hennes lefnadslopp, hvarunder de tvenne vaktande englarne uppteckna allt hvad hon gör och låter, den på högra sidan hennes goda verk, och den på venstra hennes elaka.

**) Tvenne englar, hvaraf den ene skall föra henne inför den Eviges domstol; den andre vittna om hennes gerningar.

***) Till vittnesmål: dessa ord skola yttras af den vittnande engeln.

23. Kaster i helvitet hvar och en otacksam, syndare,

24. Motverkare till det goda, öfverträdare, tviflare,

25. Som satt jemte Gud en annan gud, kaster honom i den förfärliga pinan.

26. Hans följeslagare *) skall säga: o, Herre! jag gjorde honom ej orättfärdig, men han var i en stor villfarelse.

27. *Herren* skall säga: J mågen ej tvista inför mig, ty redan har jag till eder förutsändt varningen:

28. Hos mig förändras icke ordet, ej heller är jag orättvis mot tjenarena.

29. En dag skola vi säga till helvitet: är du uppfyldt? Och det skall svara: blifver det väl tillökning?

30. Och paradiset skall frambringas nära de gudfruktige; *och dem skall sägas:*

31. Detta är hvad eder är utlofvadt, hvar och en som allvarligt omvändt sig till Gud, som varit vaksam:

32. Som fruktade den Barmhertige i enslighet, och kom *till Honom* med ett omvändt hjerta:

33. Inträder deri med frid; detta är evighetens dag.

34. Der skola de få hvad de önska; och *deröfver* hos oss tillökning **) *i saligheten.*

35. Huru många slägter vi hafva tillintetgjort före dem, hvilka voro mägtigare än de: Går då omkring jordens trakter och söker en fristad! finnes väl någon fristad?

*) Här menas med följeslagaren, den vid syndaren fastlänkade djefvulen.

**) Hvilket blifver, enligt några, att skåda Guds ansigte. Se Inledn. sid. 29.

36. Verkligen är häri en erinran för den som har hjerta, eller använder hörseln, och som *med tanken* är närvarande.

37. Sannerligen hafva vi skapat himlarne och jorden och hvad deremellan finnes på sex dagar, och ingen trötthet påkom oss [449]).

38. Fördrag då tåligt hvad de säga; och fira din Herras lof före solens uppgång, och innan hennes nedgång;

39. Och prisa Honom om natten, och *haf i minne* tillbedjans sista bugningar *).

40. Gifver akt en dag utroparen **) skall kalla från ett nära håll ***),

41. En dag de skola höra det dånande ljudet, i sanning: detta varder uppståndelsens dag †).

42. Sannerligen gifva vi lif och död, och hos oss är samlingsstället;

43. En dag jorden plötsligen remnar undan dem: detta samlande varder för oss lätt.

44. Vi bäst känna hvad de säga; och du är ej en förtryckare öfver dem ††):

45. Men erinra genom Koran eho som fruktar mitt hot.

---

[449]) Detta blef uppenbaradt till svar åt Judarne, som sade, att Gud på 7:de dagen hvilade från sin skapelses verk, och satt stilla på sin thron, såsom en den der är trött. Se Korans komment: i *Marracci* och *Sale*.

*) Efter aftonbönens slut tvenne ytterligare bugningar, utom dem som höra till sjelfva bönritualen.

**) Asraphel.

***) Det vill säga: ett ställe hvarifrån alla kreatur må lika höra kallelsen, som förmenas blifva klippan der Jerusalems tempel stod.

†) Efter orden: *utgångens dag,* d. v. s. utgången ur grifterne.

††) Dermed menas, du är ej sänd att *tvinga* dem till tron.

LI. KAPITLET.

De som kringsprida.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid dem som förströende kringsprida *),
2. Och dem som bära börda **),
3. Och dem som med lätthet löpa ***),
4. Och dem som fördela tingen ****),
5. Visserligen är det sant som eder är lofvadt,
6. Och sannerligen skall domen inträffa.
7. Vid himmelen som har vägar †),
8. Sannerligen ären J uti talet stridige ††):
9. Derifrån †††) blifver bortvänd den som varder bortvänd.
10. Förbannade vare lögnarne,
11. Hvilka äro likgilltige, i ett djup af villfarelse!
12. De fråga, när inträffar domens dag?
13. En dag de skola stekas i elden: *dem skall sägas:*
14. Smaker edert straff; detta är hvad J begärden påskyndadt.
15. Men de gudfruktige *skola införas* bland lustgårdar och källor,

*) Vindarne omkringdrifvande stoftet;
**) Molnen digra med regn;
***) Skeppen seglande på hafvet;
****) Englarne som utdela hvad till alla kreaturs uppehälle erfordras: detta är den allmännaste förklaringen på de 4 föregående verserne, hvilka innehålla en ed den Evige gör på sanningen af den yttersta dagen. Se *Marracci.*
†) Himlakropparnes banor.
††) Om profeten, eller den yttersta domen, o. d.
†††) Ifrån tron, eller profeten, blifver den bortvänd, som är bestämd att blifva bortvänd.

16. Emottagande hvad deras Herre skall gifva dem; ty de voro före detta välgörande.

17. Litet af natten de sofvo;

18. Och bittida de bådo om *sina synders* förlåtelse.

19. Och i deras ägodelar hade tiggaren och den olycklige en tillbörlig andel.

20. På jorden äro tecken för dem som hafva en fast öfvertygelse;

21. Och uti eder sjelfva: skolen J då ej eftertänka?

22. Och i himmelen är eder näring, och hvad eder är lofvadt *):

23. Vid himmelens och jordens Herre! ty detta är lika visst med hvad J sjelfve yttren **).

24. Har du väl fått underrättelse om Abrahams ärade gäster?

25. Då de inträdde till honom, och sade: frid! Han svarade: frid! *med sakta tillägg:* okändt folk.

26. Och han undansmög sig till sitt husfolk, och kom fram med en gödkalf,

27. Och satte den framför dem, sägande: skolen J ej spisa?

28. Och han intogs af fruktan för dem. De sade: du må ej rädas [450]); och de bebådade honom en vis son.

*) Från himmelen kommer regn och årstidernas förändring, hvarigenom menniskans födoämnen frambringas; och i himmelen har hon att förvänta sin tillkommande belöning.

**) Lika visst som en sanning J sjelfve emellan eder bestyrken.

450) Då Abraham såg att de ej vidrörde kalfven, märkte han att främlingarne ej voro af hans folk, hvilket gjorde honom rädd. Några tillägga, att Gabriel, som var den ene af de främmande, för att skingra Abrahams fruktan, vidrörde kalfven med sin vinge, då den reste sig och gick bort

29. Och hans qvinna närmade sig med ett utrop, och slog sig för sitt ansigte, och sade: *jag är* en gammal ofruktsam qvinna.

30. De svarade: så har din Herre sagt; ty Han är den Vise, den Kunnige.

31. Sade *Abraham:* hvad är då edert ärende, o, J sändebud?

32. De svarade: vi äro sände till brottsliga menniskor,

33. Att vi må neddrifva på dem lerstenar *),

34. Märkte hos din Herra, för de öfverdådige.

35. Och vi utförde *från staden* eho som deri fanns af de rättrogne;

36. Men vi funno der blott en slägt af dem som voro Gudi undergifne:

37. Och vi lemnade deri ett tecken för dem som frukta det plågsamma straffet.

38. Och *ett tecken var* uti Mose, då vi sände honom till Pharao med uppenbar magt:

39. Men han vände ryggen till med sina ädlingar, och sade: *denne är* en trollkarl, eller en dåre.

40. Alltså grepo vi honom och hans krigsfolk, och kastade dem i hafvet; emedan han var straffbar:

41. Och uti Aad, då vi sände på dem den olycksfulla vinden,

42. Som icke lemnade något hvilket den vidrört, utan att göra det liksom utdödt:

43. Och uti Tzamud, då det sades dem: njuter för en tid;

till sin moder, hvarpå Abraham igenkände dem för Guds sändebud. *Sale* enl. Al Beidawi.

*) Flera förklaringar finnas på dessa stenars beskaffenhet, den mest antagna är uppgifven i 242 noten.

44. Men de öfverträdde oförsynt sin Herras befallning, alltså öfverraskade dem den förfärliga åskan, medan de sågo;

45. Och de förmådde ej stå uppe, ej heller de blefvo frälste.

46. Och Noachs landsmän *förgingos* förut; ty de voro gudlösa menniskor.

47. Vi hafva bygt himmelen med mägta styrka; och vi äro de som utvidgat *den:*

48. Och vi hafva utbredt jorden; förträfflig är Den som utbredt *henne.*

49. Af allting hafva vi skapat tvenne slag, på det J mågen blifva erinrade.

50. Flyr alltså till Gud, sannerligen är jag en offentlig förmanare från Honom till eder.

51. Och J mågen ej tillsätta jemte Gud, en annan gud; sannerligen är jag en offentlig varnare från Honom till eder.

52. Sålunda *är det:* det kom ingen apostel till dem som voro före dem, utan att de sade: *han är* en trollkarl, eller en dåre.

53. Hafva de väl anbefallt hvarandra detta *språk?* Nej, men de äro orättfärdiga menniskor.

54. Bortvänd dig alltså från dem, du är ej felagtig,

55. Men förmana; ty sannerligen skall erinran gagna de rättrogne.

56. Jag har ej skapat andarne och menniskorna, om icke att de må tjena mig.

57. Icke äskar jag af dem något underhåll, och jag vill ej att de föda mig *):

58. Sannerligen är Gud Försörjaren, som besitter den väldiga magten.

*) Detta tyckes vara yttradt af Mohammed till Meckanerne.

59. De som handlat orättfärdigt skola, i sanning, erfara lika öde med deras vänners öde *); och de skola ej bedja mig påskynda *det.*

60. Ve alltså dem som ej tro, för just den dagen hvarpå de fått löfte!

LII. KAPITLET.

Berget.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid berget **),
2. Och boken skrifven,
3. På upprulladt pergament ***),
4. Och det befolkade huset †),
5. Och det upphöjda taket ††),
6. Och det svällande hafvet,
7. Sannerligen skall din Herres straff inträffa:
8. Ingen skall hämma det;
9. En dag himmelen skall häftigt darra,
10. Och bergen skyndsamt gå:

11. Ve den dagen dem som anklagat *Guds sändebud* för lögn,

12. Som funnit nöje uti att fördjupa sig i fåfänga tvister!

*) Det vill säga: de skola erfara lika öde med dem som fordom handlat på samma sätt.

**) Nemligen Sinai.

***) Boken hvari menniskans gerningar äro upptecknade; eller den hvari Gud skref lagen, hvarvid Mose hörde pennans knastrande; eller den förvarade taflan; eller slutligen, sjelfva Koran. Se *Marracci* enl. Al Zamakhschari.

†) Antingen Kaabah i Mecka, eller modellen dertill i 7:de himmelen, der 70,000 englar byta om tjenst alla dagar. Se not. 281.

††) Himmelen.

13. En dag de skola våldsamt drifvas till helvitets eld; *och dem skall sägas:*

14. Detta är den eld som J ansågen för lögn:

15. Är detta månne bländverk, eller sen J icke?

16. Går in att deri brännas; lika är för eder antingen J tåligt liden eller J ej ären tålige: J skolen blott lönas för hvad J arbetaden.

17. Men de gudfruktige, ibland lustgårdar och njutningar,

18. Skola fröjda sig öfver hvad deras Herre gifvit dem: och deras Herre bevarar dem från helvitets pina: *och dem skall sägas:*

19. Äter och dricker utan olägenhet, för det J arbetaden:

20. Hvilande på iordningställda throner; och vi skola gifva dem till ägta sköna jungfrur med stora svarta ögon.

21. Och de som tro och hvilkas afkomlingar följa dem i tron, dem skola vi förena med deras afkomlingar, och vi skola ej det minsta förringa deras verk — hvarje menniska är pantförskrifven för hvad hon förvärfvar *) —

22. Och vi skola öfverflödigt förse dem med frukter och kött, af sådant de önska:

23. De skola der emottaga från hvarandra en bägare, hvari ej är *rättelse till* fåfängt tal eller synd.

24. Och dem tillhörande ynglingar skola gå omkring till dem, *oskuldsfulle* like en perla gömd i sitt skal **).

25. Och de skola nalkas hvarandra med ömsesidiga frågor.

*) Med goda verk löser menniskan igen sin pant, d. v. s. sig sjelf, med onda går den förlorad.

**) *En perla gömd i sitt skal,* är en metaforisk benämning på en obefläckad jungfru.

26. De skola säga: förut hos vår slägt hafva vi sannerligen varit förfärade *);

27. Men Gud har mot oss varit nådig, och frälsat oss från den brännande pinan.

28. Vi åkallade Honom, i sanning, förut, ty Han är den Rättvise, den Barmhertige.

29. Förmana alltså *o, Mohammed!* ty du är icke, genom din Herras nåd, hvarken en spåman eller en dåre:

30. Eller säga de: *han är* en skald; vi vänta för honom ett stort olycksfall?

31. Svara: vänter J; sannerligen är jag jemte eder bland de väntande.

32. Månne deras drömmar anbefalla dem detta *tal,* eller äro de orättfärdiga menniskor?

33. Säga de väl: han har uppdiktat den **)? Ingalunda, men de tro ej.

34. Må de då frambringa en afhandling lik den, om de äro sannfärdige!

35. Hafva de väl blifvit skapade af ingenting, eller äro de sjelfve skapare?

36. Eller hafva de skapat himlarne och jorden? Nej, men de äro ej rätt säkre.

37. Hafva de månne din Herras skattkammare, eller äro de styresmännen?

38. Eller hafva de en stege, hvarmed de må *uppstiga i himmelen att* höra *englarnes tal?* Må då den ibland dem som hört bringa *derpå* ett öfvertygande bevis!

39. Eller har Han ***) döttrar, och J hafven söner?

*) För det tillkommande.

**) Koran.

***) Gud.

40. Begär du väl lön af dem? Men de äro nedtyngde af skuld.

41. Eller hafva de det förborgades hemlighet, så att de *den* uppskrifva?

42. Eller vilja de lägga försåt *för dig?* Men de som ej tro varda de bedragne.

43. Eller hafva de en annan gud än Gud? Prisad vare Gud långt öfver hvad de göra till Hans like!

44. Om de såge en del af himmelen nedfallande, skulle de säga: *det är blott* sammanpackade moln.

45. Lemna dem då tills de möta just den dagen hvarpå de skola förgås,

46. En dag deras list ej skall det ringaste gagna dem, ej heller de varda hjelpte.

47. Och sannerligen skola de som handla orättfärdigt få straff, utom detta *); men de fleste af dem äro okunnige.

48. Afbida alltså tåligt din Herras dom, ty du är i vårt öga: och fira din Herras lof, då du uppstår;

49. Och prisa Honom under natten, och vid de sista stjernorna **).

LIII. KAPITLET.

Stjernan.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid stjernan ***) då hon går ned [451]),

*) Utom det eviga straffet, äfven straff i denna verlden.

**) Då stjernorna börja på att blifva osynliga, d. v. s. i dagningen.

***) Några anse frågan vara om stjernorna i allmänhet, andre säga, att det är i synnerhet sjustjernorna som här menas. Se *Marracci.*

[451]) Verbet هوى (Haoua), likt flera andra i arabiskan, har tvenne alldeles motsatta betydelser, så att, eden äfven kan lyda: *vid stjernan då hon går upp.*

2. Eder följeslagare *Mohammed* far ej vilse, ej heller han blifvit vilseförd,

3. Ej heller han talar af *egen* drift,

4. Det är ej annat än en uppenbarelse, som blifvit *honom* uppenbarad.

5. En väldig i magt *) lärde honom *den,*

6. Begåfvad med visdom: och han blef synlig,

7. Och det var i den högsta synkretsen;

8. Sedan nalkades han och kom nära **),

9. Så att han var på tvenne båglängders afstånd, eller närmare;

10. Och han uppenbarade till sin tjenare hvad han uppenbarade.

11. Hjertat *hos Mohammed* har ej ljugit ihop hvad han såg:

12. Skolen J då bestrida honom hvad han såg ***)?

13. Och sannerligen såg han honom en annan gång,

14. Vid det himmelska lotusträdet, som ej får förbigås †),

15. Bredvid hvilket är *den evinnerliga* boningens lustgård,

16. Då lotusträdet skylde hvad det skylde ††).

17. Blicken vek ej undan, men var ej trottsig †††).

*) Engeln Gabriel.

**) Till profeten.

***) De ofvanstående verserne hafva alla afseende på korans uppenbarelse uti Al Kadrs natt. Se not 434.

†) Ett träd i 7:de himmelen, hvilket ej en gång englarne få förbigå. Jemför not. 281.

††) Några säga, att dermed menas hela englaskaran, som tillbeder under dess skugga; andre, att dermed förstås fåglarne som sitta på dess grenar. Se *Marracci* & *Sale.*

†††) Vid åsyn af den Högstes härlighet; här är allt fråga om Profetens besök i 7:de himmelen under den nattliga färden. Se not 281.

18. Sannerligen såg han af sin Herras största tecken.

19. Kännen J väl Allats och Al Ouzza,

20. Och Manah, den der tredje *gudinnan?*

21. Hafven J *barn af* mankönet och Han *) *af* qvinnokönet?

22. Detta är då en orättvis fördelning:

23. De **) äro ej annat än namn som J hafven uppkallat, J och edra fäder, hvarom Gud ej nedsändt något öfvertygande bevis. De följa ej annat än en inbilning, och hvad själarne eftertrakta; dock har sannerligen den rätta vägledningen kommit till dem från deras Herra.

24. Skall väl menniskan hafva hvad hon önskar?

25. Men det tillkommande lifvet och det närvarande, tillhöra Gud:

26. Och huru många englar som helst i himlarne, skall deras bemedling ingenting gagna,

27. Om icke sedan Gud tillåtit, för hvem Han vill och som Han har behaglig.

28. Sannerligen, de som ej tro på det tillkommande lifvet, de gifva englarne en qvinnlig benämning.

29. Dock hafva de derom ingen kunskap, de följa ej annat än inbillningen, och inbillningen skall ingenting vinna på sanningens bekostnad.

30. Undfly alltså den som bortvänder sig från vår erinran, och som ej åtrår annat än det verldsliga lifvet:

31. Detta är deras mål i kunskapen. Sannerligen känner din Herre den som afviker från Hans väg; och Han känner den som är vägledd.

*) Den Evige; se not. 41.

**) De nyssnämnda gudinnorna.

32. Hvad som finnes i himlarne och på jorden tillhör Gud, att Han må vedergälla dem som synda, för hvad de gjort, och belöna dem som väl göra, med det sköna slutet.

33. De som undfly svåra synder och förbudna ting, om icke svaghetssynder, sannerligen är din Herre *mot dem* stor i mildhet. Han kände eder väl då Han frambragte eder från jorden, och då J voren lifsfrön i edra mödrars sköten: alltså mågen J ej rättfärdiga eder sjelfva; Han bäst känner den som fruktar Honom.

34. Huru då? den som vänder ryggen till,

35. Och gifver obetydligt, och är girig,

36. Har han kunskap om hvad som är förborgadt, så att han ser *det* [452])?

37. Har då ej blifvit honom förkunnadt hvad som står i Moses böcker,

38. Och genom Abraham, som uppfyllde *sitt förbund:*

39. Att den som är lastad ej skall bära en annans börda?

40. Och att menniskan ej tillkommer mer än hvad hon gjort?

41. Och att hennes arbete sedan skall blifva synligt? —

42. Och hon skall derföre lönas med en öfverflödig belöning —

[452]) En viss man som antagit Islam, och som, då han derföre förebråddes af en annan, svarade att han öfvergifvit afguderi af fruktan för himmelens hämnd, blef af denne uppmanad, att återgå till fädrens tro, och erbjöd han sig då, att mot en viss penningesumma taga hela synden på sig. Anbudet antogs, Mohammedanen afsvor Islam, men betalte blott en del af hvad som var öfverenskommet. Det frågas honom här om han väl viste, att hans kamrat i det tillkommande lifvet skulle få lida för honom. Så förklaras texten af *Al Beidawi*, Se *Sale*.

43. Och att hos din Herra är målet?

44. Och att Han orsakar löje och tårar?

45. Och att Han gifver död och lif?

46. Och att Han skapat de tvenne könen, mankönet och qvinnokönet,

47. Af menniskosäd då den utgjutes?

48. Och att Honom tillkommer den andra skapelsen *)?

49. Och att Han gör rik och skänker tillfredsställelse?

50. Och att Han är hundstjernans Herre **)?

51. Och att Han tillintetgjort de fordne Aad,

52. Och Tzamud, och ej qvarlemnat *någon,*

53. Och Noachs landsmän förut, ty de uppförde sig orättfärdigt och gudlöst?

54. Och de öfverändakastade städerna ***) nedkastade Han,

55. Och det som betäckte dem, betäckte dem.

56. På hvilken af din Herras välgerningar skall du då tvifla?

57. Denne †) är en predikare lik de fordne predikarne.

58. Domsdagen nalkas; ingen, utom Gud, uppenbarar den.

59. Är det då öfver denna nya uppenbarelse J undren?

60. Och J skratten och gråten ej,

61. Och J bären hufvudet högt!

62. Tillbedjer hellre Gud och tjener *Honom.*

*) Att uppväcka de döda.

**) Några af de gamle araberne dyrkade Sirius.

***) Sodom och Gomorrah, &c.

†) Mohammed.

LIV. KAPITLET.

Månen *).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. Uppståndelse-timmen nalkas och månen skall remna [453]):

2. Men om de såge ett tecken skulle de bortvända sig, och säga: *det är* ett tomt bländverk.

3. Och de anklaga *dig* för lögn, och följa sina lustar; men allting är orubbligen fastställdt.

4. Sannerligen har af berättelser kommit till dem en **) som innehåller motvärn *mot villan,*

5. Den högsta visdom: men förmanare gagna ej;

6. Bortvänd dig alltså från dem. En dag härolden skall kalla till en vigtig sak,

7. Skola de utkomma ur grifterna, med sina blickar nedslagne, liksom vore de kringspridda gräshoppor,

8. Tyste begifvande sig till den kallande: de otrogne skola *då* säga: detta är en bedröflig dag.

9. Noachs landsmän ropade på bedrägeri före dem, och gjorde vår tjenare till lögnare, och sade: *det är* en dåre, och han vardt förkastad. 10.

*) Ordet som gifvit kapitlet sitt namn förekommer i första versen.

[453]) Några vilja, att orden åsyfta ett af Mohammed verkställdt underverk, då han, för att öfvertyga de otrogne, kom månen att synas klufven i tvenne delar; andre deremot, och som det tyckes med mera skäl, efter Koran på många ställen frånsäger profeten förmågan att göra underverk, anse dem hafva afseende på den yttersta dagen, ett af hvars förebud, enligt den Mohammedanska tron, skall blifva månens remnande. Båda verberna i originalet äro verkligen ställda i perfectum, men de som antaga den sednare tydningen, påstå, att här liksom på många ställen i Koran, perfectum i profetisk stil är brukadt i stället för futurum.

**) Koran.

10. Men han åkallade sin Herra, sägande: jag är öfvervunnen, alltså frälsa mig.

11. Och vi öppnade himmelens portar för det nedströmmande regnet;

12. Och vi läto jorden utfrusa källor, så att vattnet möttes, enligt ett redan faststäldt beslut.

13. Och vi buro honom *) på en hopfogning af plankor och palmträds tågor:

14. Den framflöt under våra ögon, till en belöning åt honom som blef otacksamt förnekad.

15. Och sannerligen hafva vi lemnat denna *ark* såsom ett tecken, men månne någon blifvit erinrad?

16. Och hurudan vardt min näpst och mitt hot!

17. Sannerligen hafva vi gjort Koran lätt till erinran, men månne någon blifvit erinrad?

18. Aad anklagade *sin profet* för lögn, men hurudan vardt min näpst och mitt hot!

19. Sannerligen sände vi på dem en rytande vind, på en dag beständigt olycksfull **),

20. Som bortförde menniskorna liksom de varit uppryckta palmträdsrötter.

21. Och hurudan vardt min näpst och mitt hot!

22. Sannerligen hafva vi gjort Koran lätt till erinran, men månne någon blifvit erinrad?

23. Tzamud gjorde till lögn varningarne;

24. Och de sade: skola vi väl följa en enda man af de våra? Sannerligen vore vi då i villfarelse och vansinnighet:

25. Är predikandet *just* uppdraget åt honom ibland oss? Nej, men han är en oförskämd lögnare. *Herren sade:*

*) Noach.

**) Se not. 425.

26. I morgon skola de erfara hvem som är den oförskämde lögnaren:

27. Sannerligen skola vi sända kamelinnan *) till en pröfning åt dem, och gif du akt på dem, och var fördragsam:

28. Och förkunna dem, att hvarje dryck af vattnet som emellan dem är fördeladt **), är till finnandes.

29. Men de kallade sin följeslagare ***), och han upplyfte sin hand och dräpte *henne.*

30. Och hurudan vardt min näpst och mitt hot!

31. Sannerligen sände vi på dem ett enda dånande rop, och de blefvo liksom de torra strån hvaraf den betjenar sig som gör inhägnad för boskapen.

32. Sannerligen hafva vi gjort Koran lätt till erinran, men månne någon blifvit erinrad?

33. Lots landsmän gjorde till lögn varningarne.

34. Sannerligen sände vi på dem en grusdrifvande storm, *som förstörde dem,* utom Lots slägt, som vi frälsade i dagningen;

35. Genom vår nåd: sålunda löna vi den som är tacksam.

36. Sannerligen hade han varnat dem för vår magt, men de tviflade på varningarne.

37. Och de äskade af honom hans gäster, men vi utplånade deras ögon †), *sägande:* smaker min näpst och mitt hot.

38. Och ett varagtigt straff öfverraskade dem tidigt om morgonen.

39. Smaker, alltså, min näpst och mitt hot.

*) Se not. 175.
**) Se not. 360.
***) En hos dem vistande främling.
†) Se not 241.

40. Sannerligen hafva vi gjort Koran lätt till erinran, men månne någon blifvit erinrad?

41. Och varningar kommo till Pharaos folk:

42. De gjorde våra tecken till lögn allesamman, men vi hemsökte dem med ett straff svårt *och* väldigt.

43. Äro edra otrogne bättre än desse? Eller hafven J fribref i Skrifterne *)?

44. Eller skola de säga: vi äro en mängd mägtige att segra?

45. Mängden skall drifvas på flykten, och de skola vända ryggarne till.

46. Men uppståndelsens timme är deras utfästa tid; den timmen varder olycksdigrare och bittrare.

47. Sannerligen äro de brottslige i villfarelse och vansinnighet;

48. En dag skola de släpas i elden på sina ansigten, *och dem skall sägas*, smaker helvites-eldens vidröring.

49. Sannerligen hafva vi skapat allting enligt ett förut faststäldt beslut:

50. Och vårt bud var ej mer än ett enda *ord* **), liksom ett ögonkast.

51. Redan hafva vi tillintetgjort edra likar, men månne någon är erinrad?

52. Allting hvad de göra är *skrifvet* i böckerne:

53. Och allt, litet eller stort, är upptecknadt.

54. Sannerligen skola de gudfruktige *införas* ibland lustgårdar och floder,

55. Uti sanningens hufvudsäte, hos en mägtig Konung.

*) Att synda, o J Meckas män!

**) Varde!

LV. KAPITLET.

Den Barmhertige, må Han förhärligas och upphöjas!

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. Den Barmhertige har undervisat Koran.

2. Han har skapat menniskan,

3. Han har lärt henne att tala tydligt.

4. Solen och månen *röra sig,* enligt beräkning:

5. Och de krypande plantorna och träden böja sig *för den Högste.*

6. Han har upphöjt himmelen, och förordnat vågskålen *),

7. Att J ej mågen göra orätt med vågskålen;

8. Förrätter alltså vigten med rättvisa, och ej mågen J förminska vågskålen.

9. Han har för kreaturen inrättat jorden,

10. Hvarpå äro frukter och palmer med blommor i knopp,

11. Och säd med stjelk och spiror:

12. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka **)?

13. Han skapade menniskan af sandblandad lera, liksom ett lerkärl,

14. Och Han skapade andarne af eldslåga fri från rök:

15. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

16. Herre öfver östans väderstrek,

17. Och Herre öfver vestans väderstrek:

18. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

*) Rättvisans.

**) Verbet och pronominet äro i den tvåfaldiga numern, och förklaras äfven så, att orden äro ställde till både menniskor och andar.

19. Han har gjort flytande utan att blanda de båda hafven, så att de mötas,

20. Emellan dem båda är en gräns den de ej skola öfverskrida:

21. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

22 Från dem båda man uttager större och mindre perlor:

23. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

24. Och hans *verk* äro skeppen som höja sina segel i hafvet liksom berg:

25. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

26. Hvar och en som på henne *) finnes är förgänglig,

27. Men din Herres ansigte blifver beståndande i härlighet och ära.

28. Hvilken då af eder Herres välgerningar skolen J förneka?

29. Eho som finnes i himlarne och på jorden bönfaller hos Honom, hvarje dag är Han verksam.

30. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

31. Vi skola hafva omsorg om eder o, menniskor och andar.

32. Hvilken då af eder Herres välgerningar skolen J förneka?

33. O, ande — och mennisko-slägte! om J förmån utttränga öfver himlarnes och jordens gränser, går då igenom! J skolen ej utkomma, om icke genom *vår* magt.

34. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

*) På jorden.

35. Eldslåga utan rök och rök utan låga skola sändas på eder, och J skolen ej blifva frälste.

36. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

37. Då himmelen skall remna, och blifva *röd som* en törnros, *eller* liksom ett rödt skinande skinn —

38. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka? —

39. Den dagen skall hvarken menniska eller ande frågas om sin synd: [454])

40. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

41. De brottslige skola igenkännas på sina märken, och gripas vid luggen och fötterna *och kastas i elden.*

42. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

43. Detta är helvitet som de brottslige göra till lögn.

44. De skola kringgå deremellan och sjudande vatten *).

45. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

46. Men för den som fruktar sin Herras domstol *äro beredde* tvenne trädgårdar **) —

47. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka? —

48. Hafvande rika grenar:

49. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

[454]) Det vill säga: då de uppstå från de döda, ty sedan de framkommit för Guds domstol skola de förhöras. Se *Sale* enl. *Al Beidawi.*

*) Se not 404.

**) En för menniskorna och en för andarne; eller ock, tvenne lustgårdar för hvarje individ.

50. I dem båda äro tvenne rinnande källor:
51. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
52. Af hvarje frukt äro i dem båda tvenne slag.
53. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
54. De skola hvila på bäddar hvilkas beklädning är af guldtyg; och båda trädgårdarnes frukter skola plockas nära *).
55. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
56. Deri *vänta* jungfrur sökande blott sina brudgummar med blygsamma blickar **), hvilka hvarken menniska eller ande kränkt före dem:
57. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
58. Liknande rubiner och perlor.
59. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
60. Skall väl belöningen för goda verk blifva annat än god?
61. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
62. Och utom dessa båda *äro beredde* tvenne *andra* trädgårdar ***) —
63. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka? —
64. Mörkgröna af plantornas mängd:
65. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?
66. I dem båda äro tvenne källor ymnigt utgjutande vatten:

*) Så att de ej behöfva resa sig för att nå dem.
**) Se not 418.
***) För de ringare graderna af paradisets invånare.

67. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

68. I dem båda äro frukter och palmer och granater.

69. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

70. Deri *vänta* de bästa sköna qvinnor:

71. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

72. Svartögda jungfrur, förvarade i prägtiga tält —

73. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka? —

74. Hvilka hvarken menniska eller ande kränkt före dem.

75. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

76. De skola hvila på gröna hyenden och sköna mattor.

77. Hvilken då af eder Herras välgerningar skolen J förneka?

78. Välsignadt vare din Herras namn, som har äran och härligheten!

LVI. KAPITLET.

Domsdagen [455]).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. Då domsdagen inträffar,

2. Varder dess inträffande ej gjordt till lögn:

[455]) Originalets ord واقعة (ouakiaah) betyder, *ett plötsligt påkommande olycksfall,* och derifrån tager det, föregånget af artikeln, betydelsen af den yttersta domens dag.

3. Den skall nedsätta, den skall upphöja:
4. Då jorden skall häftigt skakas,
5. Och bergen krossas i smulor,
6. Och blifva fint kringströdt stoft,
7. Och J varden *delade* i tre klasser:
8. Högra sidans följeslagare, hvad är högra sidans följeslagare *)!
9. Och venstra sidans följeslagare, hvad är venstra sidans följeslagare!
10. Och företrädarne *de varda* företrädarne **):
11. Desse äro de som skola närmas *den Evige,*
12. Uti vällustiga trädgårdar:
13. En mängd af de förste,
14. Och få af de siste [456]):
15. På throner besatte med guld och ädla stenar,
16. Hvilande derpå ansigte mot ansigte.
17. Ynglingar af evig ungdom skola gå omkring till dem,
18. Med bägare och kannor och en pokal med rent flytande vin,
19. Hvaraf de ej skola få hufvudvärk, ej heller blifva druckne,
20. Och frukter af dem de välja,
21. Och fågelkött af det som dem smakar:

*) Det vill säga: huru göra sig ett begrepp om deras tillstånd!

**) De som på jorden föregått andra i gudsfruktan, skola äfven föregå dem i himmelen.

[456]) *En mängd af de förste,* betyder, enligt kommentatorernes tolkning, en mängd af sådane personer utaf de religioner som funnits före Mohammeds tid, hvilka på jorden varit ett föredöme för andra i rättfärdighet; och med *få af de siste* menas, få jemnförelsevis af dylika exemplariska personer ibland profetens egna trosbekännare; emedan de föregående religionernes bekännare voro många folk, och hans egna, blott ett enda, eller araberne. Se *Marracci* & *Sale.*

22. Och *jemte dem skola vara* sköna jungfrur med stora svarta ögon, liknande *i renhet* perlan gömd i sitt skal *):

23. En belöning för hvad de arbetade.

24. Deri skola de ej höra fåfängt tal, ej heller anklagelse för synd;

25. Blott ett ord frid, frid!

26. Och högra sidans följeslagare, hvad är högra sidans följeslagare! *De skola vistas*

27. Bland Lotus-träd utan taggar,

28. Och Bananas-träd *med blad* liggande det ena ofvanpå det andra, *och njuta af*

29. En utsträckt skugga,

30. Och ett rinnande vatten,

31. Och frukter i mängd,

32. Som ej skola fattas ej heller förbjudas,

33. Och ädla tärnor [457]):

34. Sannerligen hafva vi danat dem med en *särskilt* daning **),

35. Och gjort dem mör ***),

36. Af sina brudgummar älskade, med dem jemnåriga,

*) Se noten till 24 versen 52 kapitlet.

[457]) Orden, som, enligt *en* af sina betydelser, och tolkningar på just detta ställe, äro öfversatte *ädla tärnor,* betyda äfven bäddar, lagda ofvanpå hvarandra, i hvilken bemärkelse de ock här tolkas af andre; originalet der adjectivet är femininum, och hvars följande vers har ett pronomen, som fullkomligt svarar mot substantivet *tärnor,* och som, utom detta, ej har något subject uttryckt, tyckes gifva vid handen, att den tolkning som blifvit följd i texten, är den rättaste.

**) De äro skapade af finare ämne än denna verldens qvinnor, och befriade från de naturolägenheter dessa äro underkastade.

***) En förmån de ej skola mista, oaktadt sitt gifta tillstånd. Se *Marracci* enl. Korans komment.

37. För högra sidans följeslagare:
38. En mängd af de förste,
39. Och en mängd af de siste *).
40. Men venstra sidans följeslagare, hvad är venstra sidans följeslagare! *De skola dväljas*
41. I en brännande vind och sjudande vatten,
42. Och skugga af den svartaste rök,
43. Hvarken kylande eller behaglig;
44. Ty de voro före detta försoffade i njutningar;
45. Och de framhärdade i stor synd;
46. Och de sade:
47. Huru! då vi äro döde och blifne stoft och ben, skola vi verkligen uppväckas till lif igen?
48. Månne ock våra förfäder?
49. Säg: sannerligen, de förste som de siste,
50. Skola säkert hopsamlas till en mötesplats på en viss dag.
51. Då, i sanning, o, J som faren vilse, som gören *uppståndelsen* till lögn,
52. Skolen J säkert äta af zackums-trädet,
53. Och dermed fylla bukarne,
54. Och derpå dricka sjudande vatten,
55. Och J skolen dricka som törstige kameler dricka:
56. Detta varder deras förplägning på domsdagen.
57. Vi hafva skapat eder; skolen J då ej tro *uppståndelsen* vara sann?
58. Huru då? den säd J utgjuten,

*) Här är fråga om mängden af de salige; dessa ord äro således ej en motsägelse till den 13 och 14 versen, der det är fråga om dem som på jorden varit ett föredöme för andra i gudsfruktan.

59. Antingen är det J som skapen den, eller äro vi *dess* Skapare?

60. Vi hafva för eder bestämt döden, och vi skola ej förekommas,

61. På det att vi må sätta i stället edra likar, och frambringa eder *ånyo* i hvad J icke veten.

62. Redan, i sanning, kännen J den första skapelsen: skolen J då ej blifva erinrade?

63. Huru då? hvad J utsån,

64. Antingen är det J som låten det uppskjuta, eller äro vi de som *det* frambringa?

65. Om vi behagade, visserligen skulle vi göra det förtorkadt, och J skullen ej upphöra att förvånas, *sägande:*

66. Sannerligen äro vi förde i förderf, ja, vi äro olycklige!

67. Huru då? vattnet som J dricken,

68. Antingen är det J som nedsänden det från molnen, eller äro vi de som *det* nedsända?

69. Om vi behagade, skulle vi göra det saltagtigt: skolen J då ej vara tacksamme?

70. Huru då? elden som J upptänden,

71. Antingen är det J som frambringen trädet hvari den innehålles *), eller äro vi de som *det* frambringa?

72. Vi hafva satt det till påminnelse och bruk för den vägfarande i ödemarken.

73. Prisa då din Herras namn, den Store.

74. Jag svär [458]) vid stjernornas nedgångsställen,

*) Se 80 versen 36 kapitlet.

458) Efter orden lyder det: *jag svär ej;* Kommentatorerne i allmänhet förklara dock, att meningen bestämdt är bejakande, och de hafva till stöd för sin åsigt, en besynnerlig egenhet i språkbruket, som tillåter i edsformulärer att genom pleonasm tillägga den *nekande* partikeln då en sak

75. Ty det är visserligen en stor ed, om J visten,

76. Att sannerligen är Koran härlig, *skrifven*

77. I en förvarad bok *),

78. Ingen skall vidröra den, utom de renade:

79. En uppenbarelse från verldarnes Herre.

80. Skolen J då förakta denna nya erinran?

81. Och åstadkommen J eder föda, emedan J förneken *Guds godhet?*

82. Månne icke då *en döendes själ* kommer i strupen,

83. Och J den stunden ären *nära* betraktande —

84. Vi äro dock honom närmare än J, men J sen *det* ej —

85. Månne icke, om J ej skullen lönas efter förtjenst,

86. J skullen återföra henne om J ären sannfärdige [459])?

87. Och antingen, om han är af dem som få komma nära *den Eviges thron, blifver hans lön,*

88. Hvila, förbarmande, och en vällustig trädgård:

89. Eller, om han är af högra sidans följeslagare,

bejakas, och, tvertom, att *utesluta* den då man *nekar*. (Se Silv. de Sacy Gram. Ar. pag. 490, vol. II.) En mindre antagen tolkning är, att gifva orden deras nekande betydelse, då meningen blifver: jag svär ej, ty det som här säges är alltför klart för att behöfva bestyrkas med ed, Samma ordställning förekommer härefter på flera ställen, och är anmärkningen om dess egenhet gjord här en gång för alla.

*) Originalet till Koran är i den förvarade taflan.

459) Meningen af allt detta skall vara: om J undslippen att aflägga räkning på den yttersta dagen, som dess förnekande af eder tyckes visa att J tron, låter då en döendes själ återvända i dess kropp, ty lika lätt skolen J göra detta, som undvika den yttersta domen. Se *Marracci* & *Sale*.

90. Då *blifver han helsad med:* frid öfver dig, af högra sidans följeslagare:
91. Eller, om han är af förnekarne,
92. De vilsefarande,
93. Då *varder hans* förplägning af sjudande vatten,
94. Och att inkastas att brinna i helvitet.
95. Visserligen är detta en ofelbar sanning.
96. Prisa alltså din Herras namn, den Store,

LVII. KAPITLET.

Jernet *).

Uti Guds namn den Mildes, den Barmhertiges.

1. Allt i himlarne och på jorden prisar Gud; och Han är den Mägtige, den Vise.

2. Honom tillhör himlarnes och jordens rike, Han gifver lif och död; och Han är allsmägtig.

3. Han är den Förste och den Siste, den Uppenbare och den Förborgade; och Han är allvetande.

4. Han är den som skapat himlarne och jorden på sex dagar, sedan satte Han sig på thronen: Han känner hvad som inkommer i jorden och hvad derifrån utgår, och hvad som nedkommer från himmelen och hvad dit uppstiger; och Han är jemte eder hvarhelst J ären; och Gud ser hvad J gören.

5. Honom tillhör himlarnes och jordens rike; och till Gud skola tingen återföras.

6. Han låter natten efterträda dagen och låter dagen efterträda natten; och Han vet hvad som bor i brösten.

*) Ordet förekommer i 25 versen.

7. Tror på Gud och Hans sändebud, och deler med eder af det *goda* hvartill Han gjort eder arfvingar; ty de ibland eder som tro och dela med sig, skola få en stor belöning.

8. Hvad fattas väl eder att J icke tron på Gud och aposteln, som kallar eder, att J mågen tro på eder Herra, och som redan antagit edert förbund, om J ären rättrogne?

9. Han är den som nedsänder till sin tjenare tydliga tecken, att han må utföra eder från mörkret till ljuset; ty sannerligen är Gud mot eder mild, barmhertig.

10. Hvad fattas väl eder, att J ingenting utgifven för Guds sak, då himlarnes och jordens arf tillhör Gud? De ibland eder som gifvit bidrag och stridt före Meckas eröfring *), skola ej anses lika *med de öfrige:* de äro högre i grad än de som sedan gifva bidrag och strida; men Gud har lofvat alla ett skönt slut: och Gud vet hvad J gören.

11. Ho är den som försträcker Gud ett vackert lån **)? Han skall fördubbla det åt honom, och denne skall få en härlig lön.

12. En dag skall du se de rättrogne, män och qvinnor, hvilkas ljus skola hasta framför dem och vid deras högra sidor [460]); *och dem skall sägas:* ett gladt bådskap till eder i dag: lustgårdar hvarige-

*) Det vill säga: till trons försvar; Meckas eröfring undanröjde nemligen de svårigheter som trons första bekännare hade att bekämpa för att stadga dess triumf, och hvilka derföre voro förtjenstfullare än de som derefter bekände henne.

**) Se not 78.

[460]) Det ena ljuset skall leda dem till paradiset, det andra kommer från skenet af boken hvari deras gerningar äro upptecknade, och som de rättfärdige skola bära i sina högra händer. Se *Marracci.*

nom floder löpa, att evinnerliga deri vistas: detta varder stor salighet.

13. En dag skola skrymtarne och skrymterskorna säga till dem som trott: invänter oss, att vi må hemta ljus från edert ljus. Det skall svaras: vänder om tillbaka *i verlden,* och bedjer om ljus. Och emellan dem skall sättas en mur, med en port, hvarinom *blifver* barmhertighet, och utanför hvilken, midt emot honom, pinan. De *som äro utanföre* skola ropa till dem *som äro innanföre:* hafva vi icke varit med eder? De skola svara: visserligen, men J frestaden edra själar, och afbidaden *vår ofärd,* och tvifladen, och lustarne bedrogo eder tills Guds bud kom, och frestaren bedrog eder beträffande Gud:

14. Men i dag skall ingen lösen emottagas af eder, ej heller af dem som varit otrogne, eder boning varder elden *i helvitet,* det skall beherrska eder; och bedröfligt är samlingsstället.

15. Har icke tiden kommit för dem som tro, att ödmjuka sina hjertan för Guds erinran, och hvad Han af sanningen nedsändt? De må ej vara like dem som fått Skriften förut, och åt hvilka målet förlängdes, men hvilkas hjertan voro förhärdade; och en mängd af dem voro gudlöse.

16. Veter att Gud vederqvicker jorden efter hennes dvala: sannerligen hafva vi förtydligat tecknen för eder, på det J mågen förstå.

17. Sannerligen de af båda könen som gifva almosor, och försträcka Gud ett vackert lån, det skall fördubblas åt dem, och de skola få en härlig lön.

18. Och de som tro på Gud och Hans apostlar, desse äro de mest sannfärdige och vittnena hos sin

Herra:

Herra: de skola få sin belöning och sitt ljus. Men de som icke tro och göra till lögn våra tecken, de varda helvitets invånare.

19. Veter att det verldsliga lifvet är blott lek och gyckel: och ståt och skryt emellan eder, och täflande att föröka rikedomar och barn, liknar plantorna framkallade af regnet, hvilkas brodd fägnar såningsmännen, sedan vissnar den och du ser den gulna, hvarefter den blifver förtorkadt strå. Och i det tillkommande lifvet *väntar de fåfänge* ett förfärligt straff,

20. Men Guds tillgift och välbehag *de fromme:* och det verldsliga lifvet är ej annat än en bedräglig försörjning.

21. Täfler att hinna framför hvarandra till *att erhålla* förlåtelse af eder Herra, och en lustgård, hvars vidd är liksom himmelens och jordens vidd, beredd för dem som trott på Gud och Hans apostlar: detta är Guds frikostighet hvaraf Han skänker hvem Han vill; och Gud besitter stor frikostighet.

22. Intet olycksfall inträffar på jorden, ej heller med eder sjelfva utan att *det står* i boken, innan vi skapa det: sannerligen är detta lätt för Gud:

23. På det J ej mågen sörja öfver hvad *godt* som undgår eder, ej heller fröjdas öfver hvad som händer eder *); ty Gud älskar ingen som är högmodig, skrytsam; *ej heller*

24. Dem som äro girige och anbefalla menniskorna girighet: och eho som drager sig undan *almosors gifvande,* sannerligen är Gud den Rike, den Prisvärde.

*) Ty hvad som händer är förut bestämdt, och ondt och godt bör alltså bäras, det ena med undergifvenhet, det andra med hof.

25. Sannerligen hafva vi sändt våra apostlar med uppenbara bevis, och nedsändt med dem Skrifterne, och vågskålen, att menniskorna måtte utöfva rättvisan: och vi hafva nedsändt jernet, hvari är en mägta stridskraft, och *andra* fördelar för menniskorna; att Gud må erfara ho som står bi vid Honom och Hans apostlar i enslighet: sannerligen är Gud stark, mägtig.

26. Och vi hafva sändt Noach och Abraham, och nedlagt bland deras afkomlingar profetian och Skrifterne: och af dem voro *några* vägledde; men en mängd af dem var gudlös.

27. Sedan läto vi våra sändebud följa i deras fotspår, och läto *derefter* följa Jesus, Marias son, och gåfvo honom Evangelium: och vi alstrade i deras hjertan som följa honom, medlidsamhet och barmhertighet; och de påfunno klosterlifvet — vi föreskrefvo dem det icke — blott af begär att vinna Guds välbehag; dock iakttaga de det ej såsom det bör iakttagas: och vi hafva gifvit dem ibland dem som trott deras belöning; men en mängd af dem är gudlös.

28. O, J som tron *)! frukter Gud och tror på aposteln från Honom, att Han må gifva eder tvenne lotter **) af sin barmhertighet, och förordna eder ett ljus hvarvid J mågen gå, och gifva eder tillgift; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig:

29. På det att Skrifternes folk icke må vara okunnige om, att de ej hafva magt öfver någon

*) Nemligen, på alla profeterne: orden äro ställde till Judarne och de Christne, i synnerhet de sednare.

**) Både belöning för att de trott på Mohammed, och belöning för det de trott på profeterne som föregått honom.

af Guds välgerningar *), och att gåfvan är i Guds hand; Han gifver den till hvem Han vill: och Gud besitter stor frikostighet.

LVIII. KAPITLET.

Hon som tvistade [461]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Sannerligen har Gud hört hennes tal som tvistade med dig om sin make, och som klagade hos Gud; och Gud har hört edert samtal; ty Gud är hörande, seende.

2. De ibland eder som säga till sina qvinnor: du är för mig liksom min moders rygg *), *vete att* de äro icke deras mödrar; deras mödrar äro inga andra än de som framfödt dem: och visserligen yttra de ett otillbörligt tal, och en lögn:

3. Dock är Gud sannerligen mild, benägen att öfverse.

*) Det vill säga: att utan tron på Mohammed de ej skola blifva delagtige af Guds nåd; eller ock, att de ej kunna tillägga denna, och i synnerhet, den profetiska gåfvan, till hvem de vilja.

[461]) Detta är en viss qvinna, som, då hon af sin man vardt förskjuten, med den före profetens tid brukliga formeln (se not 384) vände sig till Mohammed med förfrågan, om hon var tvungen till skiljsmessa. Hon fick af honom ett jakande svar, hvarpå hon genmälde, att hennes man ej tydligt bortvisat henne. Profeten förklarade ytterligare, att med den uttalade formeln förstods allmänt, en beständig skiljsmässa. Qvinnan gick då bort svåra bedröfvad, höjande sina suckar till himmelen, hvarefter verserne som på vissa villkor upphäfva skiljsmesso-formelns kraft, blefvo uppenbarade. Se *Marracci* enl. Korans komment.

**) Se not 384.

4. De som säga till sina qvinnor: du är för mig liksom min moders rygg, och sedan återtaga hvad de sagt, då *skola de* frigöra en fånge innan de vidröra hvarandra *): detta är det hvartill J ären förmanade; och Gud vet hvad J gören.

5. Och den som icke finner *fånge att lösa,* då *hålle han* en fasta i tvenne påföljande månader, innan de vidröra hvarandra: och den som ej förmår *fasta, han skall* bespisa sextio fattige: detta på det J mågen tro på Gud och Hans sändebud; dessa äro Guds stadgar: och de otrogne skola få ett plågsamt straff.

6. Sannerligen skola de som sätta sig emot Gud och Hans sändebud blifva förödmjukade, liksom de blefvo förödmjukade hvilka voro före dem. Vi hafva, i sanning, nedsändt uppenbara tecken; och de otrogne skola få ett nesligt straff.

7. En dag skall Gud uppväcka dem alla från de döda, och skall förkunna dem hvad de gjort: Gud har upptecknat det, men de hafva förgätit det; och Gud är till allting vittne.

8. Har du icke betänkt, att Gud känner hvad som är i himlarne och hvad som är på jorden? Ett hemligt samtal hålles ej af tre, utan att Han är den fjerde af dem, ej heller af fem, utan att Han är den sjette af dem, och hvarken af ett ringare *antal* än detta eller större, utan att Han är jemte dem, hvarhelst de äro; sedan skall Han förkunna dem på uppståndelsens dag hvad de gjort; ty Gud är allvetande.

9. Har du icke bemärkt dem som blifvit förbudne att hålla hemliga samtal, och sedan återvända till det hvarifrån de blifvit förbudne, och

*) Nemligen de båda makarne.

könnligt meddela hvarandra synd och fiendskap och olydnad mot aposteln *)? Och då de komma till dig, helsa de dig med det hvarmed Gud ej helsat dig [462]), och säga inom sig sjelfve **): skall Gud ej straffa oss för hvad vi säga? Helvitet är tillräckligt för dem; de skola dit inkomma att stekas; och bedröfligt är samlingsstället.

10. O, J som tron! då J förtroligt samtalen med hvarandra, mågen J ej samtala om orättfärdighet och fiendskap och olydnad mot aposteln; utan samtaler om rättfärdighet och gudsfruktan: och frukter Gud, Honom hos Hvilken J skolen samlas.

11. Hemliga tal *i ondo komma* blott från satan, att Han må bedröfva dem som tro, men ingen skall skada dem det ringaste, om icke med Guds tillstädjelse: och på Gud må de rättrogne förtrösta.

12. O, J som tron! då det säges eder: görer rum i församlingen, görer då rum; Gud skall gifva eder ett stort rum ***): och då det säges: reser eder, står då upp; Gud skall upphöja i grader dem ibland eder som tro och som fått kunskapen: och Gud känner hvad J gören.

13. O, J som tron! då J skolen samtala med aposteln, gifver förut almosor innan edert samtal; detta är bättre för eder och renare: dock om J ej

*) Här är fråga om Judarne och sådane skrymtagtige Mohammedaner som hemligt stämplade mot profeten.

462) I stället för السلام عليك (Essalem aleika) frid öfver dig, sade de السام عليك (essam aleika) död öfver dig! *Marracci* enl. Djalalo'ddin.

**) Det vill säga: på trots.

***) I Paradiset: de rättrogne uppmanas i denna vers att vid allmänna sammankomster gifva rum åt profeten och hans närmaste följeslagare.

finnen *något att gifva,* sannerligen är Gud benägen att öfverse, barmhertig.

14. Frukten J att gifva förut almosor innan edert samtal? Men om J icke gören *detta* — och Gud vänder sig nådigt till eder — så iakttager bönen och gifver de stadgade bidragen; och lyder Gud och Hans sändebud; ty Gud känner hvad J gören.

15. Har du ej bemärkt dem som ingått vänskap med menniskor på hvilka Gud är vredgad *)? De äro hvarken af eder eller af dem, och de svärja på hvad som är lögn med vetskap.

16. Gud har beredt dem ett strängt straff; ty ondt är hvad de göra.

17. De hafva tagit sina eder till täckmantel, och afhållit *andra* från Guds väg, men de skola få ett nesligt straff.

18. Icke skola deras rikedomar ej heller deras barn gagna dem det ringaste emot Gud: de varda eldens invånare, hvari de evinnerligen skola dväljas.

19. En dag skall Gud uppväcka dem alla från de döda, och de skola svärja inför Honom, liksom de svärja inför eder, och tänka att de *dermed* något vinna: äro de icke, i sanning, lögnare?

20. Satan har fått magt med dem, och kommit dem att glömma Guds hågkomst: de äro satans anhängare; äro icke, i sanning, satans anhängare de som varda lidande?

21. Sannerligen de som sätta sig emot Gud och hans apostel, de varda ibland de mest usle. Gud har skrifvit: sannerligen skall Jag segra och mina apostlar; ty Gud är stark, mägtig.

22. Du skall ej finna menniskor som tro på Gud och den yttersta dagen, älska dem som sätta

*) Med de sednare menas Judarne.

sig emot Gud och hans apostel, vore de än deras fäder eller deras söner eller deras bröder eller deras närmaste anförvandter: i deras hjertan har *Gud* skrifvit tron, och har stärkt dem med sin ande; och skall införa dem i lustgårdar hvarigenom floder löpa, att der evinnerliga vistas. Gud har funnit behag i dem, och de äro nöjde i Honom: de äro Guds folk; skola ej Guds folk blifva de lycklige?

LIX. KAPITLET.

Sammankomsten *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Allt i himlarne och på jorden prisar Gud; och Han är den Mägtige, den Vise.

2. Han är den som nödgade de otrogne af Skrifternes folk att utgå från deras boningar till första sammankomsten [463]). J tänkten ej att de skulle gå ut; och de tänkte att deras befästningar skulle värja dem emot Gud: men Gud öfverraskade dem från ett håll de ej förmodat; och Han kastade förskräckelse i deras hjertan. De förstörde sina hus med egna händer **), och med de rättrognes händer: tager exemplet, o J som hafven förstånd.

*) Ordet förekommer i 2 versen.

463) Här är fråga om Judarne af Al Nadhirs stam, hvilka blefvo fördrifne af profeten uti Hegirans 4:de år, och som togo sin tillflykt dels till Khaibar, dels till Syrien, (se Inledn. sid. 102), och det är deras sammanträffande i det sistnämnda landet, som, enligt kommentatorernes tolkning, menas med den *första sammankomsten.* Den andra, som ej texten omnämner, påstå de, vara den då Judarne, under Omars khalifat, fördrefvos från den Arabiska halfön. Var detta Mohammeds mening, måste medgifvas att han var profet.

**) Att fienden skulle deraf draga så liten fördel som möjligt.

3. Om Gud ej hade bestämt för dem landsflykten, visserligen skulle Han straffat dem i denna verlden *); men i det tillkommande lifvet skola de lida eldens pina.

4. Detta emedan de satt sig emot Gud och Hans sändebud; och eho som sätter sig emot Gud, sannerligen är Gud sträng i straffet.

5. Hvad J nedhöggen af palmträd **), eller lemnade stående på sina rötter, det var med Guds tillstädjelse, och att Han måtte förnedra de gudlöse.

6. Och det byte från dem som Gud beskärt sitt sändebud, J satten ej i rörelse dertill hvarken hästar eller kameler [464]); men Gud gifver sina sändebud magt öfver hvem Han vill; ty Gud är allsmägtig.

7. Det byte från städernas befolkning som Gud beskärt sitt sändebud, tillhör Gud och aposteln och den *med honom* beslägtade och de faderlöse och de fattige och den vägfarande, att ej det må omsättas gång efter annan emellan de rike bland eder: och hvad aposteln gifver eder, emottager det; och hvad han förbjuder eder, afhåller eder *derifrån:* och frukter Gud; ty Gud är sträng i straffet.

8. Till de nödställde Mohadjerun, som blifvit utdrifne från sina hem och sina ägodelar, att söka vinna Guds nåd och välbehag, och att bistå Gud

*) Med död eller fångenskap.

**) Under belägringen lät profeten nedhugga en del af palmerna omkring staden.

464) Emedan fiendens fäste var i Medinas grannskap tågade alle man dit till fots, utom profeten sjelf; och detta gaf han till skäl, att han, frångående hvad som stadgades i 8:de kapitlet, anslog hela krigsbytet vid detta tillfälle till sin egen disposition. Se den hist. Inledn. sid. 102.

och Hans sändebud, *skall gifva del af samma byte:* desse äro de sannfärdige.

9. De som voro i besittning af staden *) och tron före dem, älska den som utflyttat till dem sjelfve, och de känna ej i sina bröst åtrå efter det som de *utflyttade* fått, utan föredraga *dem* framför sig sjelfve, om än ibland dem är nöd: och eho som bevaras för sin själs girighet, de äro de lycklige.

10. Och de som kommit efter dem säga: o Herre! gif oss tillgift och våra bröder som föregått oss i tron, och sätt ej i våra hjertan ovilja mot dem som trott; o, Herre! ty Du är mild, barmhertig.

11. Har du ej bemärkt dem som skrymta? De säga till sina bröder af Skrifternas folk som icke tro: sannerligen om J blifven utdrifne skola vi utgå med eder, och aldrig skola vi åtlyda någon beträffande eder, och om J blifven anfallne skola vi säkert bistå eder **): Gud bevittnar att de visserligen äro lögnare.

12. Sannerligen om de blifva utdrifne skola de ej utgå med dem; och om de blifva anfallne skola de ej bistå dem; och om de bistå dem, skola de säkert vända ryggarne till, och sedan ej blifva hjelpte.

13. Visserligen ären J starkare ***), genom förskräckelsen *alstrad* i deras bröst af Gud; detta emedan de äro menniskor utan kunskap.

14. De skola ej strida mot eder samfält, om icke i befästade städer, eller bakom murar: deras

*) Medina, der de så kallade *Ansars*, i motsats till sina trosförvanter i Mecka, fritt utöfvade sin religion före Hegiran.

**) Några skrymtagtige Mohammedaner höllo detta språk till Judarne af Nadhirs stam. Se not. 463.

***) Än Judarne.

manhaftighet ibland dem sjelfve är väldig *); du tänker dem förenade, men deras hjertan äro söndrade: detta emedan de äro menniskor som ej förstå;

15. Like dem som nyss föregått dem **): de hafva smakat det onda af sitt förehafvande; och de skola lida ett plågsamt straff.

16. Liksom satan då han säger till menniskan: blif otrogen! och som, då hon blifvit otrogen, säger: sannerligen är jag fri från dig, ty jag fruktar Gud verldarnes Herre ***).

17. Men bådas slut skall blifva, att de komma i elden, att der evinnerligen dväljas; och detta är de orättfärdiges lön.

18. O, J som tron! frukter Gud, och må en själ betänka hvad hon förutsänder för morgondagen: och frukter Gud; ty Gud känner hvad J gören.

19. Och ej mågen J blifva like dem som glömt Gud, och som Han låtit glömma sina själar: de äro de gudlöse.

20. Eldens invånare och paradisets invånare skola ej göras like: paradisets invånare varda de salige.

21. Om vi nedsändt denna Koran på ett berg, skulle du visserligen sett det ödmjuka sig, klyfvas, af fruktan för Gud: och vi framställa dessa liknelser åt menniskorna, att de må besinna.

22. Gud är Han utom hvilken ingen gud finnes; Kännare af det förborgade och det uppenbara: Han är den Milde, den Barmhertige.

23. Han är Gud, utom hvilken ingen gud finnes, Konungen, den Helige, Förbarmaren, För-

*) Judarne som slogos tappert mot hvarandra, förlorade allt mod mot Mohammedanerne.

**) Det vill säga: andra af profetens fiender som nyss förut lidit nederlag.

***) Så hafva skrymtarne bedragit Judarne.

svararen, Beskyddaren, den Mägtige, den Starke, den Högste: prisad vare Gud högt öfver hvad de göra till Hans likar!

24. Han är Gud, Skaparen, Danaren, Formaren: Han har de förträffligaste namn: hvad helst i himlarne och på jorden prisar Honom; och Han är den Mägtige, den Vise.

LX. KAPITLET.

Den Pröfvade *).

Uti Guds namn den Mildes den Barmhertiges.

1. O, J som tron! J mågen ej taga mina fiender och edra fiender till vänner, visande den kärlek; då de ej trott på den sanning som till dem kommit, hafvande utdrifvit aposteln och eder sjelfve, emedan J tron på Gud, eder Herre. Om J gån ut till kamp för min sak, och af begär att vinna mitt välbehag, hysande hemlig kärlek för dem, så känner Jag hvad J döljen och hvad J uppenbaren; och eho ibland eder som det gör, han afviker från den rätta vägen [465]).

2. Om de finge magt öfver eder, skulle de blifva edra fiender, och utsträcka mot eder sina händer och sina tungor med ondt, och de skulle glädjas om J blefven otrogne.

*) Kapitlet har fått sitt namn i anledning af hvad deri anbefalles om att pröfva och förhöra sådana af de otrognes qvinnor, som flydde till Mohammedanerne, huruvida deras omvändelse var uppriktig.

[465]) Det i Inledningen omnämnda förräderiet af en viss man, vid namn Hateb, hvarom profeten påstod sig fått underrättelse genom engeln Gabriel, var anledningen till dettas uppenbarelse.

3. Hvarken eder slägtskap eller edra barn skola gagna eder på uppståndelsens dag, som skall åtskilja eder från hvarandra; och Gud ser hvad J gören.

4. Redan hafven J haft ett skönt exempel att följa i Abraham och dem som voro med honom, då de sade till sina landsmän: vi äro frikände för eder och för hvad J dyrken, utom Gud; vi förneka eder, och fiendskap och hat hafva inträdt emellan oss och eder för alltid, tills J tron på Gud ensam: utom Abrahams ord till sin fader *): visserligen skall jag bedja om tillgift för dig, men jag kan ingenting erhålla för dig af Gud: o, Herre! på Dig förtrösta vi, och till Dig äro vi omvände, och hos Dig är samlingsstället.

5. O, Herre! Du må ej sätta oss i frestelse med dem som ej tro; utan gif oss tillgift, o, Herre! Du är den Mägtige, den Vise.

6. Sannerligen hafven J haft i dem ett skönt exempel att följa, för eho som hoppas på Gud och den yttersta dagen; men eho som frånvänder sig, sannerligen är Gud den Rike, den Prisvärde.

7. Kanhända att Gud skall åstadkomma vänskap emellan eder och sådane ibland dem som J *nu* hafven till fiender; ty Gud är mägtig; och Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

8. Beträffande dem som ej stridt mot eder för lärans skull, och ej utdrifvit eder från edra hemvist, Gud förbjuder eder icke, att göra dem godt, och handla rätt mot dem; ty Gud älskar de rättrådige.

9. Gud förbjuder eder endast i fråga om dem som stridt mot eder för lärans skull och utdrifvit eder från edra hemvist och biträdt att utdrifva eder,

*) Ty Abrahams bön för sin *otrogne* fader, är ej ett exempel att följa.

att med dem inga vänskap; och de som ingå vänskap med dem, de äro orättfärdige.

10. O, J som tron! då troende qvinnor komma till eder såsom flyktingar, pröfver dem; Gud känner bäst deras tro: och om J erfaren att de äro rättrogna, då mågen J ej återsända dem till de otrogne: de äro ej tillåtna för dem *), ej heller äro de *otrogne* tillåtne för dessa; men gifver de förre hvad de utkostat **). Och det är ej synd för eder att J ägten dem, då J gifven dem deras hemgift ***). Och J mågen ej bibehålla myndighet öfver de otrogna qvinnorna ***); men återfordren hvad J utkostat *på dem,* och må de *otrogne* återfordra hvad de utkostat: detta är Guds domslut, som Han afkunnar emellan eder; och Gud är vetande, vis.

11. Och om någon af edra hustrur flyr från eder till de otrogne, och J *från dem* tagen byte, gifver då dem hvilkas hustrur bortlupit, lika mycket som de utkostat *för deras hemgift:* och frukter Gud, Honom på hvilken J tron.

*) En rättrogen qvinna må ej ägtas af en otrogen man.

**) Återgifver dem den hemgift de påkostat sina förlupna hustrur.

***) Mohammedanerne tillstädjas här att ägta sådana qvinnor, som öfvergingo till dem från de otrogne, och bekände Islam, ehuru de redan voro gifta förut; och all den upprättelse deras förre män erhöllo, var att få tillbaka den hemgift de gifvit sina förlupna hustrur. Profetens följeslagare förbjödos deremot att qvarhålla sådana hustrur som ej bekänt Islam; men det hände, när dessa öfvergingo till de otrogne, att af dem intet afseende gjordes på profetens lag, om att ersätta mannen den utkostade hemgiften; hvarföre Mohammed påbjöd, att den af hans män, som ej på annat sätt finge ersättning, skulle erhålla den af det gemensamma bytet från de otrogne, som synes af nästa vers.

12. O, profet! då de rättrogna qvinnor komma till dig, gifvande dig sin ed på att de ej skola göra någonting till Guds like, ej heller stjäla, ej heller bedrifva otukt, ej heller förgöra sina barn, ej heller komma fram med lögn som de hopsmidt emellan sina händer och sina fötter *), ej heller vara olydiga mot dig i hvad billigt är, förpligta dig då till dem, och bed Gud om tillgift för dem; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

13. O J som tron! J mågen ej ingå vänskap med menniskor på hvilka Gud är vredgad, sannerligen förtvifla de om det tillkommande lifvet, liksom de otrogne förtvifla om *uppståndelsen af* grifternas invånare.

LXI. KAPITLET.

Slagordningen **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Allting i himlarne och på jorden prisar Gud; och Han är den Mägtige, den Vise.

2. O, J som tron! hvarföre sägen J hvad J icke gören?

3. Det är mägta förhatligt inför Gud, att J sägen hvad J icke gören ***).

4. Sannerligen älskar Gud dem som strida för Hans sak i slagordning, liksom de vore en orubblig mur.

*) Härmed menar Djalalo' ddin understuckna barn. Se *Marracci.*

**) Ordet förekommer i 4 versen.

***) Att J ej hållen edra löften. Orden voro synnerligast ställde till de Mohammedaner, som, oaktadt sina förpligtelser, flydde i träffningen vid Ouahed. Se den hist. Inled.

5. Och *kom ihåg* då Mose sade till sina landsmän: o, mina landsmän! hvarföre förolämpen J mig, då J veten att jag är Guds sändebud till eder? Men då de afvikit från det rätta, vilseförde Gud deras hjertan; ty Gud vägleder ej de elaka menniskorna.

6. Och då Jesus, Marias son, sade: o, Israels barn! Jag är Guds sändebud till eder, bekräftande hvad som var före mig af Lagen, och bärande gladt bådskap om en apostel som skall komma efter mig, hvars namn *blifver* Ahmed *): men då han kommit till dem med obestridliga bevis, säga de: detta är påtagligt hexeri.

7. Men hvem är orättfärdigare än den som uppdiktar lögn om Gud, då han kallas till Islam? Dock Gud vägleder ej de orättfärdiga menniskorna.

8. De vilja utsläcka Guds ljus med sina munnar, men Gud fullkomnar sitt ljus, om än de otrogne sträfva emot.

9. Han är den som sändt sin apostel med vägledningen och den sanna läran, att Han må upphöja henne öfver all annan lära, om än afgudadyrkarne sträfva emot.

10. O, J som tron! skall jag visa eder en handel, som skall frälsa eder från ett plågsamt straff? *det är att*

11. J tron på Gud och Hans sändebud, och använden edra ägodelar och edra personer i kampen för Guds sak: detta är godt för eder, om J visten *det:*

12. Han skall förlåta eder edra synder, och införa eder i trädgårdar, genom hvilka floder löpa och angenäma hemvist i en evinnerlig bonings lustgårdar: detta varder stor salighet.

*) Se not 188.

13. Och andra *ting* som J önsken *skolen J få, såsom,* hjelp från Gud, och en snar seger: och bebåda du glädje åt de rättrogne.

14. O, J som tron! varer J Guds biståndare, liksom Jesus, Marias son, sade till apostlarne: hvilka *skola blifva* mina biträdare *att visa vägen* till Gud? Apostlarne svarade: vi *skola blifva* Guds biståndare. Och en del af Israels barn trodde, och en del trodde icke: och vi stärkte dem som trodde, emot deras fiender, och de blefvo öfverlägsne.

LXII. KAPITLET.

Församlingen [467]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Allting i himlarne och på jorden prisar Gud, Konungen, den Helige, den Mägtige, den Vise.

2. Han är den som rest upp ibland de okunnige *araberne,* en apostel af dem sjelfva, att uppläsa för dem sina tecken, och rena dem, och lära dem Skriften och visdomen, ty de voro ju förut visserligen i uppenbar villfarelse.

3. Och andra af dem hafva ännu ej upphunnit dem *): och Han är den Mägtige, den Vise.

4.

[467]) Ordet förekommer i 9 versen, och dermed förstås Mohammedanernes församling till gudstjenst om fredagen, som är deras helgedag. De iakttaga den ej så strängt som de Christne och i synnerhet Judarne, sina helgedagar. Handel och vandel lida föga afbrott den dagen, utom timmen, för middagsbönen, hvilken folket då bevistar i Moskéerna mera mangrannt, och bättre klädt, än vanligt. Andäktiga personer afhålla sig dock gerna hela fredagen från verldsliga bestyr.

*) Det vill säga: en del af araberne hade ännu ej bekänt Islam.

4. Detta är Guds gåfva, som Han gifver hvem Han vill; och Gud besitter stor frikostighet.

5. De som fingo sig pålagd Lagen och sedan ej uppburit den, likna åsnan som bär böcker *): bedröflig är de menniskors likhet som göra Guds tecken till lögn! och Gud vägleder ej det orättfärdiga folket.

6. Säg: o J som ären Judar! om J inbillen eder vara Guds vänner framför *de öfriga* menniskorna, önsken eder då döden, om J ären sannfärdige.

7. Men aldrig skola de önska den för hvad deras händer förutsändt; och Gud känner de orättfärdige.

8. Säg: sannerligen, döden för hvilken J flyn, den skall säkert träffa eder, och sedan skolen J återställas till Honom som känner det förborgade och det uppenbara, och Han skall förkunna eder, hvad J gjorden.

9. O, J som tron! då J kallas till bönen på församlingens dag, skynder till Guds minnes firande, och lemner köp och försäljning: detta är bättre för eder, om J visten *det!*

10. Men då bönen är fulländad, förskingrer eder i landet, och söker att erhålla af Guds öfverflöd **), och ihågkommer Gud ofta, på det J mågen blifva lycklige.

11. Och då de se *tillfälle till* någon handel eller förströelse, strömma de ut dertill, och lemna

*) Judarne förstå ej mer profetiorna i Lagen om Mohammed, än åsnan förstår de böcker hon bär.

**) Återgår till de vanliga förrättningar, hvarigenom i förvärfven edert lifs uppehälle.

dig stående [468]). Säg: hvad som hos Gud är bättre än någon lek eller handel; och Gud är den bäste försörjaren.

LXIII. KAPITLET.
Skrymtarne.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Då skrymtarne komma till dig säga de: vi vittna att du verkligen är Guds sändebud. Och Gud vet att du, i sanning, är Hans sändebud; men Gud vittnar att skrymtarne visserligen äro lögnare.

2. De hafva tagit sina eder till täckmantel, och afhålla *andra* från Guds väg: sannerligen är det ondt som de göra.

3. Detta emedan de trott och sedan blifvit otrogne, och deras hjertan äro förseglade, och de skola ej tro.

4. Då du ser dem behaga dig deras personer; och om de tala lyssnar du till deras tal [469]) *till utseende äro* de liksom timmerstockar *) uppsatte mot en mur. De tänka hvarje rop gäller dem **): de äro fiender; tag dig alltså till vara för dem. Må Gud förbanna dem! huru de äro beslagne med lögn!

[468]) I predikstolen. Denna vers förkunnades i anledning deraf, att då profeten en fredag predikade i Moskéen, hela församlingen, på tolf personer när, lupo ut att åskåda en karavan med köpmän, som, på vanligt vis, tillkännagaf sin ankomst med trumslag. Se *Marracci.*

[469]) Du åhör dem med nöje. Detta åsyftar en viss vältalig stor skrymtare i Medina, af ett behagligt utseende och umgängessätt, som jemte några andre like honom, en tid ofta åtnjöto hedern att utgöra profetens sällskap. Se *Sale.*

*) Af stor växt, men utan kunskap.

**) De frukta alla ögonblick, att deras skrymteri skall upptäckas.

5. Och då det säges dem: kommer att Guds sändebud må bedja om tillgift för eder, frånvända de sina hufvuden, och du ser dem bortgå med högmod.

6. Lika är för dem antingen du beder om tillgift för dem, eller du icke bönfaller för dem: Gud skall aldrig förlåta dem; ty Gud vägleder ej de syndiga menniskorna.

7. Desse äro de som säga: utkosten ej *edert goda* på dem som äro med Guds sändebud, att de må förskingras. Dock tillhöra Gud himlarnes och jordens skatter; men skrymtarne förstå icke.

8. De säga: sannerligen om vi återkomma till Medina skola de mera ärofulle derifrån utdrifva de föraktligare *). Dock tillkommer äran Gud och Hans sändebud och de rättrogne; men skrymtarne äro okunnige.

9. O, J som tron! edra ägodelar och edra barn må ej komma eder att försumma Guds hågkomst; ty de som detta göra, de varda de lidande.

10. Och deler med eder af det hvarmed vi försörjt eder, innan döden inställer sig hos någon af eder, som må säga: o, Herre! skall Du ej gifva mig anstånd för en kort tid, att jag må gifva almosor, och blifva bland de rättfärdige!

11. Ty Gud skall ej gifva en själ anstånd, då hennes tid kommer; och Gud vet hvad J gören.

*) Enligt kommentatorernes tolkning, synes det som detta åsyftade händelsen med Abd' Allah, kallad *den otrogne*, omnämnd i Inledningen sid. 109 & 110.

LXIV. KAPITLET.

Ömsesidigt svikande *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Allting i himlarne och på jorden prisar Gud: Hans är riket och Honom tillkommer lofvet; och Han är allsmägtig.

2. Han är den som skapat eder, och *den ene* af eder otrogen, och *den andre* af eder rättrogen: och Gud ser hvad J gören.

3. Han har skapat himlarne och jorden, med sanning, och format eder och gjort sköna edra former: och hos Honom är samlingsstället.

4. Han känner hvad som är i himlarne och på jorden, och vet hvad J döljen och hvad J läggen för en dag; ty Gud vet hvad som bor i brösten.

5. Har ej underrättelse kommit till eder om dem som voro otrogne förut? De smakade det onda af sitt verk, och skola få ett plågsamt straff.

6. Detta emedan deras apostlar kommo till dem med uppenbara bevis, och de sade: skola väl menniskor oss vägleda? Och de trodde icke, utan frånvände sig. Men Gud behöfver ingen; ty Gud är rik, prisvärd.

7. De som icke tro, hålla före att de ej skola uppväckas från de döda. Säg: jo, i sanning, vid min Herre! säkert skolen J uppväckas från de döda, och sedan skall eder förkunnas hvad J hafven gjort; och detta är lätt för Gud.

8. Tror alltså på Gud och Hans sändebud, och ljuset som vi nedsändt; ty Gud känner hvad J gören.

*) Ordet förekommer i 9 versen.

9. En dag skall Han hopsamla eder till församlingens dag, detta är en dag af ömsesidigt svikande [470]). Och eho som tror på Gud och handlar rätt, från Honom skall Han aftvå dess synder, och införa honom i lustgårdar genom hvilka floder löpa, att der vistas i all evighet: detta är stor salighet.

10. Men de som icke tro, utan göra till lögn våra tecken, de varda eldens invånare, att der evinnerliga dväljas: bedröfligt är samlingsstället.

11. Intet olycksfall inträffar, utan med Guds tillstädjelse: och eho som tror på Gud, Han skall vägleda dess hjerta; och Gud är allvetande.

12. Lyder Gud och lyder aposteln; men om J bortvänden eder, åligger vårt sändebud blott det offentliga predikandet.

13. Gud! det finnes ingen gud, utom Honom; och på Gud må de rättrogne förtrösta.

14. O, J som tron! sannerligen hafven J en fiende i edra hustrur och edra barn *), tager eder alltså till vara för dem; men om J öfversen och ursäkten och förlåten *dem,* då, i sanning, är Gud benägen att öfverse, barmhertig.

15. Edra ägodelar och edra barn äro blott en frestelse; men hos Gud är en stor belöning.

[470]) Kommentatorernes förklaring på originalets ord, är ej rigtigt upplysande; de säga att meningen är, att de rättfärdige skola bedraga de fördömde, derigenom att de intaga de goda platserna i Guds boningar, som de sednare trott tillkomma sig, och tvertom. Detta *tvertom* är dock ej begripligt, om icke dermed skulle förstås, att de rättfärdige äfven hoppades godt för syndarne, i hvilket fall de blifva bedragne. Se *Marracci.*

*) Det vill säga: af kärlek till dem ären J lätt dragne från edra religionspligters uppfyllande, i synnerhet under krigstid och nöd.

16. Frukter alltså Gud af alla edra krafter, och hörer och lyder, och deler ut almosor till *godo för* edra själar: och eho som blifver bevarad från sin själs girighet, sådane äro de lycklige.

17. Om J försträcken Gud ett vackert lån, skall Han fördubbla det åt eder, och gifva eder tillgift; ty Gud är vedergällande och mild:

18. Kännare af det förborgade och det uppenbara; den Mägtige, den Vise.

LXV. KAPITLET.

Förskjutandet.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O profet! då J förskjuten qvinnorna, afförder dem vid deras bestämda tid [471]), och räkner tiden: och frukter Gud, eder Herre. J skolen ej nödga dem utgå från sina rum; ej heller skola de utgå, om icke de begå uppenbar otukt: dessa äro Guds stadgar; och eho som öfverträder Guds stadgar, sannerligen gör han orätt mot sin egen själ. Du vet ej om kanhända Gud låter någon osedd omständighet inträffa efter detta *).

2. Och då de uppnå sin bestämda tid, behåller dem då qvar med godhet, eller skiljer eder vid dem med billighet. Och tager till vittnen rättvise män ibland eder: och förrätter vittnesmålet *såsom* inför Gud. Till detta är den förmanad som

[471]) Sedan de haft tre gånger sin rening efter förskjutandet, för att utröna om de äro hafvande; eller, om de så äro, efter förlossningen. Innan denna tid tilländalupit må en förskjuten hustru ej lemna sin mans boning, som synes af texten, om de ej göra sig skyldiga till skandal.

tror på Gud och den yttersta dagen: och hvem som fruktar Gud, honom skall Han gifva *på allt en lycklig* utgång, och förläna honom det goda, från ett håll han ej förmodar.

3. Och eho som förtröstar på Gud, för honom är Han tillräcklig; ty Gud når sitt syftemål: sannerligen har Gud förordnat för allting en oundviklig ordning.

4. De bland edra qvinnor som förtvifla om reningen *), om J ären *derom* i tvifvel, då *varde* deras väntningstid tre månader, äfvensom för dem som *ännu* ej haft sin rening. Och de som äro hafvande, deras bestämda tid *förlänges* att de må framföda sitt foster: och hvem som fruktar Gud, för honom skall Han göra dess företag lätt.

5. Detta är Guds bud som Han till eder nedsändt; och hvem som fruktar Gud, från honom skall Han aftvå dess synder, och förstora dess belöning.

6. Låter dem bo hvarest J bon, i eder egendom: och ej skolen J göra dem förfång, för att bringa dem i trångmål. Och om de äro hafvande, utkoster på dem *det nödvändiga,* tills de framföda sitt foster. Och om de gifva di *åt barnet* för eder, gifver dem då deras lön, och öfverenskommer emellan eder enligt hvad billigt är: men om J råken i svårighet, då skall en annan åt honom uppamma *barnet.*

7. Må den som är i välstånd utkosta af sitt öfverflöd **); och må den för hvilken dess nödtorft är knapp utkosta *enligt sin förmåga,* af hvad Gud gifvit honom ***): Gud nödgar ej en själ ut-

*) I anseende till sin framskridna ålder.

**) Till modrens, eller ammans, underhåll under tiden.

***) Idem.

öfver hvad Han gifvit henne *krafter att bära.* Gud skall efter svårighet göra lätthet.

8. Huru många städer hafva varit olydige mot deras Herras och Hans apostlars bud! men vi hafva med dem hållit en sträng räkning, och straffat dem med ett svårt straff.

9. Och de smakade sitt verks onda; och slutet på deras verk blef undergång.

10. Gud har beredt dem ett gräsligt straff: frukter alltså Gud, o J som hafven förstånd.

11. J som tron, nu har Gud nedsändt till eder en erinran, en apostel att uppläsa för eder Guds klara tecken, att han må utföra dem som tro och göra goda verk, från mörkret till ljuset. Och eho som tror på Gud, och gör hvad rätt är, honom skall Han införa i lustgårdar genom hvilka floder löpa, att der vistas i all evighet: redan har Gud beredt honom ett godt förråd.

12. Gud är den som skapat sju himlar och af jorden lika många afdelningar: budordet nedkommer emellan dem, att J mågen veta, att Gud är allsmägtig, och att Gud med vishet omfattar allting.

LXVI. KAPITLET.
Förbudet.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, profet! hvarföre förbjuder du *dig* hvad Gud tillåtit dig, af begär att behaga dina hustrur [472])? Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

[472]) I allmänhet anses detta kapitel tillkommet vid ett tillfälle då profeten haft en kärlekshandel med sin slafvinna den koptiska Maria (se Inledningen), på en dag bestämd

2. Redan har Gud bestämdt tillåtit eder att lösa edra eder *); och Gud är eder Herre; och Han är den Vetande, den Vise.

3. Då profeten gjorde en af sina hustrur förtroende om en tilldragelse; och när hon berättat den, och Gud uppenbarat det för honom, underrättade han *henne* om en del af det *hon sagt,* och afhöll sig från *att vidröra* en del. Men då han förtäljt henne det, sade hon: hvem har underrättat dig om detta? Han svarade: den Vetande, den Kunnige, har gifvit mig *om allt* underrättelse.

4. Om J båda blifven omvände till Gud — ty redan hafva edra hjertan afvikit — *är det väl;* men om J biträden hvarandra emot honom **), sannerligen är Gud hans beskyddare och Gabriel och den rättsinnade bland de rättrogne; och englarne äro dessutom *hans* biståndare.

5. Kanhända om han förskjuter eder, att hans Herre må gifva honom istället hustrur bättre än J, Gudi undergifna, rättrogna, lydiga, ångerfulla,

för Ayescha, eller Hafsa, två af hans ägta hustrur; och, enligt någres påstående, uti Hafsas eget rum, under hennes frånvaro. Då denna fick veta händelsen, förebrådde hon profeten dess otrohet, i så skarpa ordalag, att han svor på att aldrig mer hafva någonting att göra med Maria; samt tog tillika Hafsas löfte, att hon skulle hålla saken hemlig. Profeten märkte emedlertid snart att hon upptäckt allt för Ayescha, hvilket så förtörnade honom, att han icke allenast försköt Hafsa, utan derjemte skiljde sig från alla sina andra hustrur under en månads tid, som han lefde ihop med Maria. Slutligen blef han dock blidkad; Gabriel befallde honom återtaga Hafsa, som under tiden gjort behörig bot och bättring; och himmelen sjelf löste honom från den ed han svor vid tillfället. Se *Marracci, Prideaux, Sale* &c.

*) I 5 kap. 91 versen står hvad som försonar en bruten ed.

**) Profeten; orden äro ställde till Ayescha och Hafsa.

gudfruktiga, noggranna med fastan, *både* sådana som varit ägtade och mör.

6. O, J som tron! bevarer edra själar och edra slägter för en eld hvars bränsle är menniskor och stenar, hvaröfver *vaka* englar, hårde, förfärlige, som ej äro olydige mot Gud i hvad Han befaller dem, utan verkställa hvad de blifva befallde.

7. O, J som ären otrogne! J mågen ej urskulda eder i dag, J skolen blott lönas för hvad J arbetaden *).

8. O, J som tron! omvänder eder till Gud med en uppriglig ånger, kanhända att eder Herre må aftvå från eder edra synder, och införa eder i lustgårdar hvarigenom floder löpa, på en dag Gud ej skall förnedra profeten och dem som med honom trott, *och* deras ljus skola hasta framför dem och vid deras högra sidor **). De skola säga: o, Herre! fullkomna åt oss vårt ljus, och skänk oss tillgift; ty Du är allsmägtig.

9. O, profet! bekämpa de otrogne och skrymtarne, och förfar strängt med dem: deras hemvist blifver helvitet; och bedröfligt är samlingsstället.

10. Gud framställer till exempel åt dem som icke tro Noachs hustru, och Lots hustru: båda voro de under tvenne tjenare af våra rättfärdige tjenare, och de bedrogo begge ***): derföre voro de dem ej till ringaste gagn hos Gud: och det skall sägas *dem:* inträder i elden, med dem som *dit* inträda.

*) Dessa ord skola sägas till de otrogne på den yttersta dagen.

**) Se not 460.

***) Noachs hustru gaf ut bland folket, att hennes man var tokig; och Lots hustru var i komplott med Sodomiterne. Så säga kommentatorerne. Se *Marracci*.

11. Och Gud framställer till exempel åt dem som tro, Pharaos hustru *), då hon sade: o, Herre! bygg mig ett hus hos Dig i paradiset, och frälsa mig från Pharao och hans verk, och frälsa mig från de orättfärdiga menniskorna:

12. Och Maria, Amrans dotter, som bevarade sin jungfrudom, och i hvilken vi inblåste af vår ande, och som trodde på sin Herras ord och Hans Skrifter, och var af de andäktiga.

LXVII. KAPITLET.

Riket **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Välsignad vare Han, i hvars hand är riket, och som är allsmägtig!

2. Som skapat döden och lifvet, att Han må pröfva eder, hvilken af eder är bäst i gerningar: och Han är den Mägtige, den Milde:

3. Som skapat sju himlar, den ena öfver den andra: du skall ej se i den Barmhertiges skapelse något osammanhängande. Vänd blicken *mot fästet*, månne du ser någon remna?

4. Vänd åter dit blicken tvenne gånger, synen skall återkomma till dig förvirrad, och vara uttröttad.

5. Sannerligen hafva vi prydt den lägsta himmelen med glänsande ljus, och satt dem att slun-

*) Asia, som trodde på Mose, och derföre marterades af sin man. Se *Marracci.*

**) Detta kapitel kallas äfven, *det bevarande, det frälsande*, derföre att den som läser det frälsas från grafvens marter.

ga tillbaka djeflarne *), hvilka vi hafva beredt den flammande eldens pina;

6. Och åt dem som icke tro på sin Herra, helvitets qval: bedröfligt är samlingsstället!

7. Då de skola kastas deri, skola de höra dess låt, och det skall sjuda,

8. Att nära nog springa i stycken af raseri. Så ofta en flock kastas deri, skola dess väktare fråga dem: har en förmanare ej kommit till eder?

9. De skola svara: jo, visserligen kom en förmanare till oss, men vi gjorde *honom* till lögnare, och sade: Gud har ingenting nedsändt; J ären ju blott i en stor villfarelse.

10. Och de skola säga: om vi hade hört eller vi varit förnuftige, skulle vi ej vara bland den lågande eldens invånare.

11. Och de skola bekänna sina synder; men *dem skall sägas:* fjerran bort med den flammande eldens invånare!

12. Sannerligen skola de som frukta sin Herra i enslighet få tillgift och en stor belöning.

13. Och håller edert tal hemligt, eller offentliggörer det; Han känner hvad som bor i brösten.

14. Skall Han ej känna *allt* som skapat *allt*, och som är den Skarpsynte, den Kunnige?

15. Han är den som gjort åt eder jorden beqvämlig, går alltså omkring i dess trakter, och spiser af Hans förråd: och till Honom *blifver* uppståndelsen.

16. Ären J säkre att Han som är i himmelen ej må sänka jorden under eder? Men se, hon darrar!

17. Eller ären J säkre att Han som är i himmelen ej må sända på eder en grushvirfvel? Då skolen J erfara hvad mitt hot *betyder.*

*) Se not 264.

18. Sannerligen anklagade redan de som voro före dem *sina apostlar* för lögn; men hurudan blef väl den förändring jag *med dem* gjorde!

19. Hafva de då ej bemärkt fåglarne ofvan dem som utbreda och hopdraga sina vingar? Ingen utom den Barmhertige håller dem uppe; ty Han gifver akt på allting.

20. Hvem är den som är *liksom* en här åt eder att försvara eder, utom den Barmhertige? De otrogne äro ej annat än i förblindelse

21. Hvem är den som närer eder, om Han tillbakahåller sitt förråd? Men de framhärda i öfvermod och flykt *från sanningen.*

22. Antingen är den bättre vägledd som går med ansigtet vid jorden, eller den som går rak på en rätt väg?

23. Säg: Han är den som frambragt eder, och gifvit eder hörsel och syn och hjertan: huru litet J ären tacksamme!

24. Säg: Han är den som kringspridt eder på jorden, och hos Honom skolen J samlas.

25. Och de säga: när skall detta löfte uppfyllas om J ären sannfärdige?

26. Svara: blott Gud har kunskap *derom,* och jag är endast en offentlig predikare.

27. Men då de fått sigte derpå *) nära, skola deras ansigten som ej trott blifva ängsliga, och det skall sägas: detta är hvad J begärden för eder.

28. Säg: huru då? om Gud förstör mig och dem som med mig äro, eller Han förbarmar sig öfver oss, hvem skall väl frälsa de otrogne från ett plågsamt straff?

*) Helvitet.

29. Säg: Han är den Barmhertige, vi tro på Honom, och på Honom vi förtrösta: och J skolen erfara ho som är i en uppenbar villfarelse.

30. Säg: huru då? om edert vatten en morgon befinnes uppslukadt af jorden, hvem skall väl bringa eder klart rinnande vatten?

LXVIII. KAPITLET.

Pennan.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. N. *) Vid pennan och hvad de skrifva **),

2. Du ***) är, genom din Herras nåd, ej vansinnig,

3. Och sannerligen skall du få en oförgänglig belöning;

4. Ty du är, i sanning, af en ädel natur.

5. Du skall se och de skola se,

6. Hvilka af eder äro de bedårade.

7. Sannerligen känner din Herre den som irrar från Hans väg; och Han känner dem som äro vägledde.

8. Alltså må du ej hörsamma dem som göra *dig* till lögnare:

9. De önska att du hycklar, och de skola hyckla †).

*) Se not 4. Denna bokstaf som uttalas *Nun*, och är den 25:te i alphabetet, gifves af några till kapitlets titel.

**) Några taga dessa ord i allmän bemärkelse; och andre förstå dermed, pennan hvarmed Guds beslut äro skrifne i den förvarade taflan, och englarne som uppteckna dem.

***) Mohammed.

†) Om du dyrkar deras afgudar en tid skola de dyrka din Gud en annan.

10. Och ej må du hörsamma någon som är svärjare, föraktlig,

11. Baktalare, som går omkring med förtal,

12. Som hindrar det goda, öfverträdare, orättfärdig,

13. Vildsint, dessutom oägta,

14. Derföre att han äger rikedom och söner:

15. Då våra tecken uppläsas för honom säger han: *detta är* förfädrens dikter.

16. Vi skola brännmärka honom på näsan *).

17. Sannerligen hafva vi pröfvat dem **), liksom vi pröfvade trädgårdens ägare, då de svuro att de säkert skulle aftaga dess frukter om morgonen,

18. Och ej sade: om Gud vill [473]).

19. Men en kringgående *förstöring, sänd* från din Herra, grep omkring den medan de sofvo,

20. Och om morgonen befanns den liksom afplockad.

*) Profeten utgjuter här sin vrede mot en af sina fiender, vid namn Al Walid Ebn Al Mogheira. Djalalo'ddin påstår, att näsan blef klufven på denne Al Walid i Bedrs träffning. Se *Marracci.*

**) Meckanerne som ledo af en svår missväxt.

[473]) Originalets verb استثنى är 10:de formen af verbet ثنى. *Le nom d'action* till detta verbs nämnde form, betyder ett *undantagande* från någonting; äfven: *att säga: om Gud vill!* Se Riccardson's Lex. Texten ofvan tolkas så: en viss gudfruktig man, som ägde en trädgård, brukade hvarje gång han aftog dess frukt, dela med sig deraf till de fattiga, som alltid fingo tillsägelse, att vara närvarande vid skörden. Men hans fyra söner, som ej ärft sin faders gifmildhet, öfverenskommo då de tagit trädgården i besittning, att skörda den så tidigt om morgonen, att de fattige ej kunde få kunskap derom. Emedlertid när de i detta ändamål kommo till sin trädgård, funno de den förvandlad till ett öde fält. Se *Marracci* & *Sale.*

21. Och då de uppstodo om morgonen kallade de hvarandra,

22. Sägande: varer tidigt på edert fält, om J ären de som skola skörda.

23. Och de begåfvo sig på vägen, medan de tyst sade till hvarandra:

24. I dag skall ingen fattig dit inkomma till eder.

25. Och de voro tidigt ute för ändamålet bestämde.

26. Men då de sett den, sade de: vi hafva sannerligen gått vilse.

27. Nej, men vi äro olycklige.

28. Den mest rättsinnige af dem sade: har jag ej sagt eder: skolen J ej prisa *Gud?*

29. De svarade: prisad vare vår Herre! vi hafva varit orättfärdige.

30. Och de vände sig till hvarandra med ömsesidiga förebråelser.

31. De sade: o, ve oss! vi hafva varit förbrytare.

32. Kanhända att vår Herre skall gifva oss i stället bättre än denna *trädgård,* vi vända all vår håg till vår Herra.

33. Sålunda är straffet *i tiden;* men visserligen varder det tillkommande lifvets straff svårare, om J visten *det!*

34. Sannerligen skola de gudfruktige få vällustiga trädgårdar hos din Herra.

35. Skola vi behandla Islams bekännare liksom de brottslige?

36. Hvad fattas eder? huru J dömmen!

37. Hafven J väl en skrift i hvilken J läsen,

38. Att J verkligen deri hafven *löfte på* hvad J utväljen?

39. Eller

39. Eller hafven J *några* eder, som det hvilar på oss att uppfylla på uppståndelsens dag, att J säkert skolen få hvad J förmoden *)?

40. Fråga dem, hvilken af dem som derföre är löftesman?

41. Eller hafva de afgudar *till löftesmän?* Må de då framhafva sina afgudar, om de äro sannfärdige.

42. En dag skall benet blottas **), och de skola kallas att tillbedja, men vara *dertill* oförmögne:

43. Deras blickar *skola blifva* nedslagne, vanära skall öfverhölja dem; ty de kallades förut till *Guds* tillbedjan, medan de voro frie.

44. Lemna mig alltså med den som gör denna nya uppenbarelse till lögn. Vi skola föra dem småningom till straffet, från ett håll de ej veta ***).

45. Och Jag skall hafva tålamod med dem, ty min snara är stark.

46 Begär du väl lön af dem? men de äro nedtyngde af skuld:

47. Eller hafva de det förborgades hemlighet, så att de den uppskrifva?

48. Afbida alltså tåligt din Herres dom, och du må ej vara lik fiskens invånare †), då han ropade *till Gud* medan han var misslynt.

49. Om icke nåd från hans Herre följt med honom, visserligen skulle han blifvit kastad på den nakna stranden medan han var förnedrad:

*) Det vill säga: har Gud gifvit eder löfte på att J skolen i det tillkommande lifvet behandlas såsom Islams bekännare?

**) Detta är ett uttryck som nyttjas för att utmärka någon förfärlig olycka, eller tilldragelse; så säga araberne, t. ex. att striden *blottat benet*, för att tillkännagifva stridens hetta.

***) De skola insöfvas i njutningar tills Guds straff träffar dem.

†) Jonas.

50. Men hans Herre utvalde honom, och gjorde honom *en* af de rättfärdige.

51. De som icke tro äro ju, i sanning, nära att omstjelpa dig med sina blickar, då de hört erinringen *i Koran*, och de säga: han är visserligen vansinnig.

52. Men den är ej annat än en erinran åt allom i verlden.

LXIX. KAPITLET.

Den oundvikliga dagen [474]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Den oundvikliga dagen,

2. Hvad är den oundvikliga dagen?

3. Och hvad gör dig begripligt hvad den oundvikliga dagen är?

4. Tzamud och Aad förnekade som lögn domens dag [475]):

5. Men i fråga om Tzamud, så tillintetgjordes de af ett förfärligt åskslag;

6. Och beträffande Aad, de förstördes af en rytande, våldsam vind,

7. Som *Gud* dref mot dem sju nätter och åtta dagar oupphörligen: och du skulle sett menniskorna derunder kullkastade liksom de varit ihålige palmträds rötter;

[474]) Detta är en af benämningarne på uppståndelsens dag. Originalets ord حاقة (Hackah) betyder, utan artikeln, *något som oundvikligen måste inträffa.*

[475]) Detta är betydelsen af originalets ord med artikeln; det är adjectif verbal femininum af verbet قرع (Karaa), som betyder bland annat: (ådern) *har pulserat;* och dagen har fått det namnet, derföre att menniskornas hjertan på den skola bulta af förskräckelse.

8. Och skulle du väl sett någon qvarlefva af dem?

9. Och Pharao och de som voro före honom och de kullkastade städerne *) begingo synd,

10. Och voro olydige mot sin Herras sändebud, derföre straffade Han dem med förökadt straff.

11. Sannerligen då vattnet flödat öfver, buro vi eder i det flytande skeppet **),

12. Att vi skulle göra det till en åminnelse åt eder, och att det uppmärksamma örat måtte qvarhålla det.

13. Men då det skall stötas i basunen ett andetag;

14. Och jorden och bergen skola bortföras, och slås i smulor med ett slag,

15. Den dagen skall domens stund ***) inträffa,

16. Och himmelen skall klyfvas, och skall den dagen lätt sönderfalla,

17. Och engeln *skall stå* vid dess sidor: och åtta *englar* skola den dagen bära öfver sig din Herras thron:

18. Den dagen skolen J inställas *inför Gud*, ingen af edra hemliga gerningar skall döljas.

19. Beträffande den till hvilken dess bok varder gifven i dess högra hand, han skall säga: tager, läser min bok:

20. Sannerligen tänkte jag att jag skulle möta min redogörelse.

21. Och han skall framlefva ett angenämt lif,

22. I en upphöjd lustgård,

23. Hvars frukter äro nära att plocka:

24. Äter och dricker, utan olägenhet, för hvad J gifvit på förhand under de dagar som förflutne äro.

*) Sodom och Gomorrah.

**) Noachs ark.

***) Originalets ord är det samma som tjenar till tittel åt 56 kapitlet, och är förklaradt not 455.

25. Men den till hvilken dess bok varder gifven i dess venstra hand, han skall säga: o, att min bok ej blifvit mig gifven;

26. Och att jag ej kände hvad min räkning är!

27. O, att detta vore döden!

28. Icke hafva mina rikedomar gagnat mig;

29. Tillintetgjord för mig är min magt.

30. Griper honom och binder honom *),

31. Och kaster honom att brännas i helvitet;

32. Inträder honom sedan i en kedja, hvars längd är sjuttio alnar.

33. Ty han trodde ej på den store Guden,

34. Ej heller uppmuntrade han till den fattiges bespisning.

35. Alltså har han här ej någon vän i dag,

36. Ej heller spis, om icke af den från de fördömde flytande förrutnelsen,

37. Som ingen skall förtära utom syndarne.

38. Jag svär **) vid hvad J sen,

39. Och hvad J icke sen,

40. Att detta visserligen är en ärofull apostels ord,

41. Och att det ej är en skalds ord: huru föga J tron!

42. Ej heller en spåmans ord: huru litet J erinren eder!

43. En uppenbarelse *är det* från verldarnes Herra.

44. Om han ***) uppdiktat på oss något af dessa ord,

45. Skulle vi säkert gripit honom med högra handen,

46. Och sedan afskurit honom hjertådren,

*) Denna befallning skall gifvas till plågoandarne.

**) Se not 458.

***) Mohammed.

47. Och ingen af eder skulle från honom afhållit *oss*.

48. Visserligen är denna *Koran* en erinran för de gudfruktige:

49. Och vi veta, i sanning, att bland eder äro de som göra *den* till lögn;

50. Men för de otrogne *varder* den visserligen *en orsak till* sorgesuckan:

51. Ty den är säkert en obestridlig sanning.

52. Prisa alltså din Herras namn, den Store.

LXX. KAPITLET.

Stegen *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. En frågande frågade **) om det inträffande straffet

2. För de otrogne? Ingen skall undanrycka det

3. Från Gud, Herre till stegen [476]):

4. Englarne och anden ***) skola *på dem* uppstiga till Honom på en dag hvars längd är femtio tusen år [477]).

*) Ordet förekommer i 3 versen. Kapitlet kallas äfven af några: *En frågande frågade*, efter de två första orden.

**) En viss man frågade profeten.

[476]) Några mena med dessa steg, himlakropparne på hvilka englarne uppstiga att emottaga Guds befallningar, eller de steg på hvilka de salige skola uppstiga till paradiset; andre, de steg på hvilka böner och rättfärdiga gerningar uppstiga till himmelen; &c. se *Marracci* & *Sale*.

***) Gabriel.

[477]) Uti 32 Kapitlets 4:de vers, är samma dags (den yttersta dagen) längd, uppgifven till *ett tusen år*. Korans tolkare hafva ej uraktlåtit att söka nöjagtigt förklara en sådan motsägelse. Så säga de, bland annat (se *Sales* prel. Disc.) att de ej veta hvilket tidsmått Gud menar: att dessa ut-

5. Fördrag alltså med ett godt tålamod;
6. Ty de se det *) fjerran bort,
7. Men vi se det nära.
8. En dag varder himmelen liksom smält koppar,
9. Och bergen skola blifva liksom olikfärgad ull,
10. Och en vän skall ej fråga efter en vän, *ehuru*
11. De skola vara i sigte af hvarandra. Den brottslige skall önska att återlösa sig från den dagens straff med sina söner,
12. Och sin maka och sin broder,
13. Och sina anhörige, som emottogo honom gästfritt,
14. Och alla dem som på jorden äro, och att det måtte frälsa honom:
15. Ingalunda; ty helvitets eld,
16. Gripande vid hufvudsvålarne,
17. Skall kalla den som vändt ryggen till och flytt *från tron*,
18. Och samlat och girigt hoplagt.
19. Sannerligen är menniskan skapad mägta otålig:
20. Då ondt drabbar henne jemrar hon sig,
21. Och då godt vederfares henne är hon karg:
22. Undantagne de andäktige,
23. Som äro beständige i sina böner;

tryck äro figurliga, och ej böra tagas efter bokstafven; att de voro ämnade att måla för araberne den dagens förfärlighet, emedan de beskrifva såsom af lång varagtighet, hvad som förefaller dem obehagligt, och tvertom; m. fl. tolkningar.

Om Islams filosofer med denna tydning menade, att tiden är för de dödlige, ej för den Evige, och att för Honom en minut eller femtiotusen år, är allt detsamma, vore föga att dervid anmärka; men det är troligt att Gabriel ej tänkte på detta, då han för deras profet dikterade Koran.

*) Meckanerne straffet.

24. Och de af hvilkas ägodelar en tillbörlig viss del

25. Tillfaller den som begär och den nödställde som ej vågar begära;

26. Och de som tro att domens dag är en sanning;

27. Och de som äro i bäfvan för sin Herras straff,

28. Ty ingen är säker för sin Herras straff;

29. Och de som äro vaktare öfver sin blygd —

30. Utom i fråga om sina hustrur eller sina slafvinnor, ty *beträffande dem* skola de icke förebrås;

31. Men de som sträcka sina begär utom detta, desse äro öfverträdare —

32. Och de som hålla vård om hvad dem blifvit anförtrodt och sina förbindelser;

33. Och de som äro vidstående sina vittnesmål;

34. Och de som äro noggranne om sina böner:

35. Desse *skola vistas* i lustgårdar, ärade.

36. Hvad fattas då de otrogne, att de löpa framför dig med nedslagna blickar,

37. På högra sidan och på den venstra, flockvis?

38. Önskar hvarje man af dem att införas i en härlig lustgård?

39. Bort *från oss!* sannerligen hafva vi skapat dem af hvad de veta [478]).

40. Jag svär *) vid östans och vestans Herre, att vi visserligen äro mägtige,

41. Att sätta i stället *för dem andra* bättre än de, och vi skola ej förekommas.

[478]) Af ett ofullkomligt ämne, hvarföre den som vill blifva paradisets invånare, måste fullkomna sig i tro och andeliga dygder: så tolkar Al Beidawi, se *Sale*.

*) Se not 458.

42. Lemna dem då att fördjupa sig i tomma tvister, och förlusta sig, tills de möta just den dagen hvarpå de fått löfte:

43. En dag de skola framkomma ur grifterna skyndsamt, liksom de flockade till krigsstandaret,

44. Deras blickar nedslagne, vanära öfverhöljande dem: detta är dagen hvarpå de fått löfte.

LXXI. KAPITLET.

Noach, frid öfver honom!

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Sannerligen sände vi Noach till hans landsmän, sägande: varna dina landsmän, innan ett plågsamt straff öfverraskar dem.

2. Han sade: o, mina landsmän! jag är en offentlig förmanare till eder,

3. Tjener Gud och frukter Honom och lyder mig,

4. Att Han må förlåta eder edra synder, och gifva eder anstånd intill en bestämd tid; ty då Guds tid inträffar, skall den ej uppskjutas, om J visten *det!*

5. Han sade: o Herre! sannerligen har jag kallat mina landsmän natt och dag, men min kallelse har blott gjort hastigare deras flykt *från mig.*

6. Sannerligen så ofta jag kallar dem, att du må förlåta dem, sätta de sina fingrar i sina öron, och hölja öfver sig sin klädnad, och äro förhärdade, och uppblåste af stort högmod.

7. Och sannerligen har jag kallat dem offentligt;

8. Och sedan har jag talat till dem uppenbarligen, och gifvit dem hemliga meddelanden,

9. Och jag har sagt: bedjer eder Herra om tillgift, ty Han är benägen att öfverse,

10. Att han må låta himmelen sända öfver eder ett ymnigt regn,

11. Och må föröka åt eder rikedomar och söner, och gifva eder trädgårdar och gifva eder floder.

12. Hvad fattas eder att J ej hoppens mildhet hos Gud?

13. Sannerligen har Han skapat eder i åtskilliga tillstånd *).

14. Hafven J ej bemärkt huru Gud skapat sju himlar öfver hvarandra,

15. Och satt månen deri till ljus och gjort solen till en glänsande lampa?

16. Och Gud har frambragt eder, från jorden uppkommande,

17. Sedan skall Han deri återföra eder, och uttaga eder *åter, ur grifterne* utgående.

18. Och Gud har utbredt åt eder jorden som en matta,

19. Att J mågen gå öfver henne på breda vägar.

20. Noach sade: o, Herre! de äro, i sanning, olydige mot mig, och följa den hvars rikedom och barn ej öka annat än hans förderf.

21. Och de stämplade en gräslig stämpling:

22. Och de *mägtige* sade *till de andra:* J skolen ej lemna edra gudar, och ej öfvergifva Uadd, eller Suaa,

23. Icke heller Jaghutz och Jauk och Nasr **).

24. Och de förledde en mängd — och du skall ej öka för de orättfärdige annat än villfarelse —

*) Dermed menas, enligt kommentatorerne, de förändringar menniskan undergår i moderlifvet, ifrån conception, tills hon framfödes. Se *Marracci*.

**) Namn på fem afgudar som dyrkades före syndafloden.

25. För deras synders skull blefvo de dränkte och inkastade i elden,

26. Och funno ej åt sig, Gudi förutan, hjelpare.

27. Och Noach sade: o, Herre! lemna ej på jorden en enda af de otrogne;

28. Ty om du lemnar dem, skola de vilseföra Dina tjenare, och ej framafla annat än en syndig, otacksam *afkomma.*

29. O, Herre! förlåt mig och mina föräldrar, och eho som inträder i mitt hus troende, och de rättrogne män och qvinnor: och öka ej för de orättfärdige annat än förderf.

LXXII. KAPITLET.

Andarne

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Säg: det har blifvit mig uppenbaradt, att ett antal andar åhörde *Koran* *), och sade: i sanning hafva vi åhört en beundransvärd läsning,

2. Som visar till den rätta vägen, och vi hafva trott derpå, och skola aldrig likna någon vid vår Herra:

3. Ty Han, må vår Herres majestät upphöjas! har ej haft maka ej heller barn;

4. Och den bedårade **) af oss yttrade om Gud en gräslig lögn:

5. Och vi trodde att aldrig menniska eller ande skulle yttra lögn om Gud.

6. Och det finnes bland menniskorna män, som taga sin tillflykt till vissa ***) bland andarne, men de öka hos dem dårskapen:

*) Se not. 441.

**) Iblis, eller ock, de upproriske andarne.

***) Efter orden: *till män bland andarne.* Detta åsyftar en vidskepelse hos Araberne, som, i öde trakter, anropade nejdens förmodade skyddsgud. Se *Sale* enl. *Al Beidawi.*

7. Ty de tänkte liksom J tänkten, att Gud ej skulle uppväcka någon från de döda.

8. Och sannerligen hafva vi vidrört himmelen, men funnit den fylld med stark vakt, och flammande strålar:

9. Och vi sutto *fordom* deri på *dess* säten, att höra, men eho som nu lyssnar, finner mot sig en vaktande flamma *).

10. Och vi veta ej om ondt är menadt för dem som äro på jorden, eller om deras Herre vill föra dem rätt.

11. Och bland oss finnas de rättskaffens äro, och bland oss tvertom: vi äro på åtskiljda vägar.

12. Och vi tänkte att vi ej skulle undkomma Gud på jorden, ej heller undslippa Honom genom flykt.

13. Alltså då vi hört vägledningen, hafva vi trott derpå; och eho som tror på sin Herra, han skall ej frukta förminskning, ej heller oförrätt *i belöningen*.

14. Och bland oss finnas Gudi undergifne, och bland oss, de som afvika från sanningen; men de som underkasta sig Gudi, de välja den rätta vägen.

15. Och beträffande dem som afvika från sanningen, de varda helvitets bränsle **).

16. Om de rättfärdigt gå fram på vägen, skola vi sannerligen vattna dem med ett ymnigt regn ***),

17. Att vi må pröfva dem derigenom: och eho som undandrager sig sin Herres erinran, vi skola indrifva honom i en förfärlig pina.

*) Se för de båda sista verserne, not. 264

**) Allt det ofvanstående har afseende på andarne.

***) Några förmena detta vara ställdt till Meckanerne, som varit utsatte för en lång torka, och som lofvades regn då de antogo Islam.

18. Och templen tillhöra Gudi, alltså mågen J ej *deri* åkalla någon jemte Gud.

19. Då Guds tjenare uppstod, att åkalla Honom, voro de nära att skocka sig på honom *).

20. Han sade: jag åkallar blott min Herra, och jag gör ingen till Hans like.

21. Säg: sannerligen förmår jag ej *af mig sjelf,* åstadkomma eder hvarken skada eller en rätt vägledning.

22. Säg: sannerligen skall ingen beskydda mig emot Gud,

23. Ej heller skall jag finna tillflykt, utom Honom,

24. Om icke i hvad som kommit från Gud och Hans budskap: och eho som är olydig mot Gud och Hans sändebud, sannerligen skall han få helvitets eld att deri evinnerliga dväljas.

25. Tills de se hvad dem är förutsagdt *skola de tvifla,* men då skola de förnimma hvars försvarare är svagast, och antal färre.

26. Säg: jag vet ej om det som eder är förutsagdt är nära, eller om min Herre derföre utfäst tidens slut: Han känner det förborgade, men uppenbarar ej sin hemlighet för någon,

27. Utom den apostel i hvilken Han funnit behag, och framför honom och efter honom låter han träda en *engla* vakt;

28. Att Han må veta att de **) framfört sin Herras budskap: Han omfattar hvad hos dem är, och beräknande uppskrifver Han allting.

*) Andarne på Mohammed för att åhöra Koran.

**) Nemligen Apostlarne.

LXXIII. KAPITLET.

Den Insvepte.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O, du insvepte [479])!

2. Statt upp om natten, utom litet, *nemligen*

3. Hälften deraf, eller afdrag derifrån litet,

4. Eller lägg dertill, och uppläs Koran klart och tydligt;

5. Ty vi skola ålägga dig ett vigtigt ord.

6. Sannerligen medför nattens första timme mera undergifvenhet och rättare ord *);

7. Ty om dagen har du vidlöftig sysselsättning.

8. Och fira din Herras namn, och drag dig undan från verlden att helga dig åt Honom:

9. Östans och vestans Herre! det finnes ingen Gud, utom Honom; tag Honom alltså till Beskyddare:

10. Och fördrag tåligt hvad de säga; och skilj dig från dem med en värdig skiljsmessa.

11. Och lemna mig med dem som göra *Koran* till lögn, som njuta det timliga goda, och haf tålamod med dem något litet.

12. Sannerligen *vänta* hos oss fjettrar och lågande eld,

13. Och qväfvande spis och pinande qval.

14. En dag skola jorden och bergen skakas, och bergen varda en kringblåst hög af flygsand.

479) Några mena, att då uppenbarelsen bragtes profeten, han insvepte sig i sin klädnad, af fruktan eller vördnad; andre säga, att han låg och sof insvept i sin mantel, då han förebråddes af Gabriel för sin bekymmerlöshet; m. fl. tolkningar. Se *Marracci*.

*) Den oskickliga tolkning Marracci i en not tillåtit sig på denna vers, har med rätta blifvit tadlad af både Sale och Savary i dessas båda öfversättningar.

15. Sannerligen hafva vi sändt till eder en apostel, ett vittne mot eder, liksom vi sände till Pharao en apostel;

16. Och Pharao vardt olydig mot aposteln, derföre straffade vi honom med ett svårt straff.

17. Huru skolen J taga eder till vara, om J icke tron, för en dag som skall göra barnen gråhårige,

18. På hvilken himmelen skall remna? Löftet derpå skall uppfyllas.

19. Sannerligen är detta en erinran: och hvem som vill tager vägen till sin Herra.

20. Sannerligen vet din Herre att du uppstår *till bön* närmare två tredjedelar af natten, och hälften deraf och en tredjedel deraf *), äfvensom en del af dem som äro med dig: och Gud mäter natten och dagen; Han vet att J ej skolen beräkna dem, men vänder sig förlåtande till eder [480]). Läser alltså af Koran så mycket som blifver eder lätt. Han vet att det skall blifva sjuke bland eder, och andre skola färdas omkring på jorden, att söka erhålla af Guds öfverflöd, och andre skola kämpa för Guds sak **): läser alltså deraf så mycket som blifver eder lätt. Och iakttager bönen och gifver de bestämda almosorna; och försträcker Gud ett vackert lån: hvad godt som helst J förutsänden för

*) Stundom längre, stundom kortare tid.

[480]) Gud öfverser med eder oförmåga att noggrannt uträkna den tid, som bör användas till bön. Kommentatorerne säga, att denna föreskrift, att tillbringa en del af natten i andaktsöfningar, afskaffades genom de fem bönestundernas stadgande. Se *Sale* enl. *Al Beidawi*.

**) Och kunna således ej alltid iakttaga hvad som här anbefalles.

edra själar, J skolen finna det hos Gud såsom godt och större belöning. Och bedjer Gud om tillgift; ty Gud är benägen att öfverse, barmhertig.

LXXIV. KAPITLET.

Den Öfverhöljde.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. O du öfverhöljde [481])!
2. Statt upp och predika,
3. Och din Herra förhärliga:
4. Och rena dina kläder.
5. Och undfly styggelsen *);
6. Och var ej gifmild för att få mer igen:
7. Och var ståndagtig vid din Herra.
8. Då det skall stötas i basunen,
9. Detta *varder* den dagen en svår dag,
10. För de otrogne, icke lätt.
11. Lemna mig ensam med den jag skapat,
12. Och hvilken jag gifvit rikedom i öfverflöd,

[481]) Anledningen till denna profetens benämning, ungefär den samma som i föregående kapitlet, uppgifves olika. Enligt en berättelse, som det påstås, af honom sjelf, skulle han befunnit sig på berget Hara, då han hörde sig ropas vid namn; han såg likväl ingen omkring sig, men i det han kastade ögonen mot höjden, märkte han något, som befanns vara engeln Gabriel, sittande på en thron, emellan himmel och jord. Förfärad ropade profeten till sin hustru Khadidja: hölj öfver mig, hölj öfver mig; hvarpå Gabriel nedsteg, och tilltalade honom, som det står i texten. Detta har gifvit några anledning att anse detta kapitel för det som först blef uppenbaradt. Se *Marracci*.

*) Här menas mångguderi.

13. Och söner närvarande *),

14. För hvilken jag allt väl anordnat,

15. Och som, sedan önskar att jag skall gifva mer **):

16. Bort *från oss!* ty han är hårdnackad mot våra tecken;

17. Jag skall bringa på honom en svår plåga:

18. Ty han har uttänkt och anordnat *ondt*,

19. Må han förbannas, huru har han tillställt!

20. Ytterligare, må han förbannas, huru har han tillställt!

21. Och sedan har han kastat omkring sig ögonen,

22. Och rynkat pannan och sett sträng ut,

23. Hvarpå han vändt ryggen till och yfvats,

24. Och sagt: detta är ej annat än ett bländverk, gjordt efter andra,

25. Det är ju blott en menniskas ord.

26. Jag skall inkasta honom att brännas i helvitets eld.

27. Hvad gör dig begripligt hvad helvitets eld är?

28. Den qvarlemnar ej, och släpper ej *någonting:*

29. Den skållar menniskornas skinn;

30. Deröfver *stå* nitton *vaktande englar.*

31. Vi hafva ej förordnat till eldens vaktare, om icke englar; och vi hafva ej utsatt deras tal, om icke såsom ett trätofrö åt dem som ej tro, att de

*) Så förmögne att de ej behöfde gå omkring i landet för att söka uppehälle.

**) Här är fråga om den person som står omnämnd i noten till 16 vers af 68 Kap.

de som fått Skriften *) må blifva öfvertygade, och att de som tro må tillväxa i tro,

32. Och att de som fått Skriften och de rättrogne ej må tvifla,

33. Och att de i hvilkas hjertan är sjukdom och de otrogne må säga: hvad menar då Gud med detta till liknelse?

34. Så låter Gud hvem Han vill gå vilse, och vägleder hvem Han vill: och ingen känner din Herres härar utom Han. Och detta *tillkommande* är ej annat än en påminnelse åt menniskoslägtet;

35. Nej, i sanning: vid månen,

36. Och natten då hon ryggar,

37. Och morgonen då han randas,

38. Sannerligen är det en af de vigtigaste *saker,*

39. En varning åt menniskoslägtet,

40. Åt den som bland eder vill gå framåt, eller som blifver efter.

41. Hvarje själ är pantsatt för hvad hon förvärfvat, utom högra sidans följeslagare.

42. Uti lustgårdar skola de fråga hvarandra om de brottslige, *sägande till desse:*

43. Hvad har infört eder i helvitets eld?

44. De skola svara: vi hafva ej varit bland de bedjande,

45. Ej heller hafva vi bespisat den fattige,

46. Och vi hafva varit fördjupade i toma tvister med dem som ingingo i fåfängt tal,

47. Och vi hafva gjort till lögn domens dag,

48. Tills det ofelbara *budet* öfverraskade oss:

49. Och bemedlarnes bemedling skall ej gagna dem.

*) Här menas i synnerhet Judarne, hvilkas böcker innehålla detsamma om helvitets vaktare. Se *Marracci.*

50. Hvad fattas dem då att de undandraga sig *Korans* erinran,

51. Liksom vore de uppskrämda åsnor flyende undan ett lejon?

52. Än mer, hvarje man bland dem önskar, att honom gifves öppna bref [482]):

53. Bort *från oss!* Men de frukta ej det tillkommande lifvet:

54. Bort *från oss!* Detta är en erinran; och eho som vill, honom skall den erinra:

55. Dock skola de ej draga sig till minnes, om icke Gud behagar. Han är värd fruktan, och besitter mildheten.

LXXV. KAPITLET.

Uppståndelsen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Jag svär *) vid uppståndelsens dag,

2. Och jag svär vid den förebrående själen [483]):

3. Tänker menniskan att vi ej skola hopsamla hennes ben?

4. Jo, i sanning; vi äro mägtige att hopjemna hennes fingerändar.

482) Nemligen från Gud. De otrogne sade till Mohammed, att de aldrig skulle hörsamma honom såsom profet förr än han bragte hvar och en af dem en skrifvelse från himmelen, så lydande: *"Från Gud till N. N. följ Mohammed."* Se *Sale* enl. *Al Beidawi.*

*) Se not. 458.

483) Antingen själen som förebrår sig sjelf att hafva felat och brustit i fullkomlighet, oaktadt sina bemödaden; eller, den gudfruktiga själen, som på uppståndelsens dag skall förebrå andra, att de åsidosatt sina andaktsöfningar. Några tro, att orden åsyfta Adams själ, som ständigt förebrår sig, att hafva förlorat paradiset. Se *Sale* enligt *Al Beidawi.*

5. Men menniskan önskar att afvika från sanningen framför henne.

6. Hon frågar: när inträffar uppståndelsens dag?

7. Men då synen skall förblindas,

8. Och månen förmörkas,

9. Och solen och månen förenas,

10. Den dagen skall menniskan säga: hvar finnes ställe att fly till?

11. Bort *från oss!* Ingen tillflykt.

12. Hos din Herre *varder* den dagen det säkra stället.

13. Den dagen skall förkunnas menniskan hvad hon sändt förut och *hvad* hon eftersatt:

14. Än mer, menniskan *skall blifva* ett obestridligt bevis mot sig sjelf,

15. Om än hon skulle erbjuda sina ursäkter.

16. Du må ej röra dermed *) din tunga, att du må hasta dermed;

17. Ty på oss hvilar dess samlande *i ditt hjerta,* och *att lära dig* dess läsning **):

18. Men när vi uppläsa den ***), följ då dess läsning;

19. Sedan hvilar, i sanning, på oss dess förklaring.

20. Bort *med din hast!* Men J älsken denna flyende förgängliga verld,

21. Och lemnen å sido det tillkommande lifvet.

22. Den dagen *varda några* ansigten glänsande,

*) Nemligen med den uppenbarelse Gabriel bringar dig, o Mohammed.

**) Profeten förmanas här, att ej skynda med sitt upprepande af Koran efter engelns diktamen, utan gifva tid åt denne att först väl sluta sin uppenbarelse, så att han må noga förstå hvad han har att förkunna.

***) Genom Gabriels tunga.

23. Sin Herra betraktande;

24. Och *andras* ansigten *varda* den dagen vanställda,

25. I tanka att dem skall ske ett ofall.

26. Bort *från oss!* Då själen når strupen *på en döende,*

27. Och det skall sägas *): hvilken besvärjare *finnes* **)?

28. Och han skall tänka, att det är skiljsmessan *från verlden,*

29. Och ben skall sluta sig till ben ***),

30. Den dagen skall han drifvas inför din Herra.

31. Ty han trodde icke, ej heller han gjorde bön;

32. Men han behandlade *sanningen* som lögn, och vände ryggen till;

33. Och sedan bortgick han till sin slägt med stolt uppsyn:

34. Ve dig! ve!

35. Ja! ve dig! ve!

36. Tänker menniskan att hon skall lössläppas för sig sjelf?

37. Har hon ej varit en droppe af menniskosäd som blef utgjuten?

38. Sedan vardt hon stelnad blod, och *Gud* skapade och fulländade *henne,*

39. Och gjorde af henne tvenne kön, det manliga och det qvinnliga:

40. Är icke Han *då* mägtig att gifva lif åt de döda?

*) Af de kringstående.

**) Att bota den sjuke.

***) Detta har afseende på en döendes sista rörelse.

LXXVI. KAPITLET.

Menniskan *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Har icke en lång tidsrymd gått öfver menniskan som hon ej varit ett omnämndt ting [484])?

2. Sannerligen hafva vi skapat menniskan af könens hopblandade aflelse-säd, att vi må pröfva henne, och vi hafva gjort henne hörande *och* seende.

3. Sannerligen hafva vi utvisat henne vägen, antingen *hon är* tacksam eller otacksam.

4. Sannerligen hafva vi beredt för de otrogne kedjor och halsjern och lågande eld.

5. Men de rättfärdige skola dricka ur en bägares vin som är blandadt med *vatten ur* Kafur **),

6. En källa hvarur Guds tjenare skola dricka, som de skola göra ymnigt flytande *hvar de behaga.*

7. De uppfylla löftet till Gud, och frukta en dag hvars onda varder vidt kringspridt;

8. Och de gifva spis, för Hans skull, åt den fattige, den faderlöse och den fångne, *sägande:*

*) Af några kallas detta kapitel *tidsrymd,* ett ord som äfven förekommer i 1 versen.

[484]) Ordens sammansättning i denna vers skulle kunna tydas till en väckelse åt menniskan, att ihågkomma huru hela hennes slägtes uppkomst och vistelse på jorden är blott en omärkbar punkt i evigheten, som ej har hvarken början eller slut; men kommentatorerne förklara, att med *tidsrymden* menas, antingen 40 år som Adams kropp, enligt den Mohammedanska läran, såsom en lerform (och derföre ej värd att omnämnas) var utsatt att torka, innan Gud inblåste lif i den; eller ock, den tid menniskan ligger i moderlifvet, innan hon ser dagsljuset.

**) Ordet betyder kamfer, och en af paradisets källor kallas så, derföre att dess vatten, till lukt och hvithet, liknar kamfer.

9. Vi föda eder blott för *att skåda* Guds ansigte; vi äska ej af eder hvarken belöning eller erkänsla:

10. Sannerligen frukta vi från vår Herra en svår olycksdiger dag [485]).

11. Derföre skall Gud bevara dem för den dagens onda, och kasta på dem strålande ljus och glädje;

12. Och skall belöna dem för det de varit ståndagtige med en lustgård och silkeslädnad:

13. Hvilande deri på thronsängar, skola de der ej se sol eller måne [486]),

14. Och dess skuggor skola närma sig öfver dem, och dess frukter varda undergifvet sänkte:

15. Och kärl af silfver skola föras kring till dem, och bägare: pokaler, skola *der* blifva,

16. Glänsande pokaler af silfver, hvilkas innehåll de skola bestämma *efter behag*.

[485]) Man håller före, att de föregående verserne i synnerhet åsyfta profetens måg Ali och hans dotter Fatima, hvilka vid ett tillfälle då deras båda söner Hasan och Hosein på en gång voro illa sjuka, gjorde löfte på en tre dagars fasta om barnen skulle tillfriskna. När detta inträffat beslöto de hålla sin fasta så strängt, att de blott skulle förtära, efter solnedgången, bröd och vatten. Emedlertid då Fatima första afton framsatte denna spis, kom en fattig och tiggde, och de gåfvo honom allt det bröd som för den dagen var beredt. Andra dagen kom ett faderlöst barn till dem på samma sätt att begära föda, och erhöll den dagens förråd; och tredje dagen gåfvo de allt brödet till en uthungrad fånge, så att de på tre dygn förtärde blott vatten. Se *Sale* enl. *Al Beidawi.*

[486]) Jemför Joh. Upp. XXI Kap. 23 vers. Ordet som är öfversatt *måne*, betyder i första rummet, *stark köld*, och tydes meningen af några så, att i paradiset ej skall kännas för mycken hvarken värme eller köld.

17. Och deri skola de få dryck ur en bägares vin, som är blandadt med *vatten ur* Zandjabil *),

18. En källa deri benämnd Salsabil **).

19. Och uppassare af en evig ungdom skola gå kring dem, då du ser dem skall du taga dem för kringströdda perlor.

20. Och när du ser, då skall du se vällust och ett stort rike.

21. På dem *skola klädas* gröna silkeskläder och guldtyg: de skola smyckas med armringar af silfver; och deras Herre skall gifva dem att dricka en renande dryck.

22. Sannerligen varder detta eder belöning, och edert sträfvande blifver erkändt.

23. Sannerligen hafva vi till dig nedsändt Koran i uppenbarelse.

24. Afbida alltså tåligt din Herras dom, och ej må du hörsamma bland dem den orättfärdige eller otrogne.

25. Och fira din Herras namn morgon och afton:

26. Och under natten tillbed Honom, och prisa Honom långt inpå natten.

27. Sannerligen älska desse denna flyende förgängliga verld, och lemna bakom sig en vigtig dag.

28. Vi hafva skapat dem och stärkt deras leder, men när vi behaga ombyta vi *dem,* sättande i stället *andra* like dem.

29. Sannerligen är detta en erinran: och hvem som vill tager vägen till sin Herra;

*) Ordet betyder, *Ingefära,* och källan kallas så, derföre att dess vatten i smaken liknar ingefära: denna krydda blandad med vatten är nemligen en af arabernes favorit drycker.

**) Ett annat namn, som det synes, på samma källa: ordet betyder, *flytande vatten.*

30. Men J skolen ej vilja om icke Gud vill; ty Gud är vetande, vis.

31. Han innesluter hvem Han behagar i sin barmhertighet; men för de orättfärdige har Han beredt ett plågsamt straff.

LXXVII. KAPITLET.

De som äro sände.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid dem som äro sände, följande hvarandra i en jemn följd [487]),

2. Och dem som fara fram med stormvindens häftighet,

3. Vid dem som kringspridande kringsprida *),

4. Och dem som åtskiljande skilja **),

5. Och dem som meddela erinran,

6. Till undskyllan och varning ***),

7. Sannerligen skall det inträffa som eder är förutsagdt.

8. Då stjernorna skola utplånas,

9. Och då himmelen skall klyfvas,

[487]) Kommentatorernes tolkning af den ed som innehålles i de 6 första verserne är olika. Några vilja hafva, att det är fråga om Korans *verser*, som tid efter annan blefvo nedsände; andre säga, att i de tre första verserne menas *vindarne*, som efterfölja hvarandra &c.; sättet hvarpå betydelsen af originalorden är uppfattadt, lämpar sig naturligtvis efter den olika tolkningen. Uti texten ofvanföre har den meningen blifvit antagen, som hänför hela eden till olika ordningar af englar.

*) Guds befallningar. Några säga: Vid dem som utbredande utbreda *sina vingar*.

**) Sanningen från flärden.

***) Det vill säga: den guddomliga uppenbarelsen försäkrar om undskyllan, dem som genom bön och bot söka ursäkta sina synder, och varnar och hotar de andra.

10. Och då bergen i smulor skola förströs,

11. Och då stunden skall bestämmas för apostlarne *):

12. Till hvilken dag är anstånd gifvet!

13. Till skillnadens dag **).

14. Men hvad gör dig begripligt hvad skillnadens dag är?

15. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

16. Hafva vi ej tillintetgjort de förste?

17. Sedan skola vi låta de siste följa dem.

18. Så skola vi behandla de elake.

19. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

20. Hafva vi ej skapat eder af ett ringa vatten,

21. Som vi lade i ett säkert förvaringsrum ***),

22. Intill en viss tid?

23. Och vi voro *dertill* mägtige: förträfflige äro *vi* de mägtige!

24. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

25. Hafva vi ej förordnat jorden till ett ställe att innehålla

26. Lefvande och döda,

27. Och satt i henne fasta berg, högt uppreste, och gifvit eder till dryck godt sött vatten?

28. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn! *dem skall sägas:*

29. Går till det *straff* som J gjorden till lögn,

30. Går till en skugga †) som har tre utgreningar,

*) Att framträda såsom vittnen mot menniskorna.

**) Dagen då det blifver skillnad mellan de fromme och de gudlöse.

***) Lifmodren.

†) Af helvitets rök.

31. Som ej är skuggrik, ej heller skall gagna emot lågan;

32. Ty hon skall kasta gnistor liksom slott,

33. Liknande *i färg* gula kameler.

34. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

35. Detta är en dag de ej skola tala,

36. Ej heller skola de få tillåtelse att sig urskulda.

37. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

38. Detta är skillnadens dag, *då* vi skola hopsamla eder med företrädarne.

39. Hafven J då någon listig plan, så stämpler mot mig.

40. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

41. Men de gudfruktige *skola vistas* bland paradisets skuggor och källor,

42. Och frukter af dem de önska; *dem skall sägas:*

43. Äter och dricker utan olägenhet, för det J arbetaden.

44. Sannerligen skola vi så löna dem som väl göra.

45. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

46 Förtärer, *J otrogne,* och njuter för en kort tid, sannerligen ären J brottslige.

47. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

48. Då dem säges: böjer eder *till bön,* buga de sig icke.

49. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn!

50. På hvilken ny uppenbarelse skola de då tro efter denna?

LXXVIII. KAPITLET.

Tidningen *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Hvarom fråga de hvarandra?
2. Beträffande den stora tidningen **),
3. Den om hvilken de ej öfverensstämma?
4. Bort *från oss!* de skola erfara *dess sanning,*
5. Ytterligare, bort *från oss!* de skola erfara *den.*
6. Hafva vi ej lagt jorden i en vid utsträckning,
7. Och bergen till stödjepelare,
8. Och skapat eder till makar,
9. Och förordnat eder sömn till hvila,
10. Och gjort natten till en täckmantel,
11. Och förordnat dagen till *förvärfvande af* lifsuppehälle,
12. Och byggt öfver eder sju fasta *himlar,*
13. Och satt *deri* en flammande lampa,
14. Och nedsändt ur molnen strömmar af regn,
15. Att derigenom frambringa frön och plantor,
16. Och lummiga trädgårdar?
17. Sannerligen är skillnadens dag en bestämd tid,
18. En dag det skall stötas i basunen, och J skolen komma *till Herran* hoptals,
19. Och himmelen skall öppnas, och blifva *öppen genom många* portar,
20. Och bergen skola sättas i gång och blifva en ånga.
21. Sannerligen varder helvitet ett bakhåll,
22. För de brottslige ett samlingsställe,
23. Att deri förblifva under mansåldrar:

*) Ordet förekommer i andra versen.

**) Dermed menas uppståndelsen.

24. Deri skola de ej njuta sömn, ej heller dryck,

25. Om icke sjudande vatten och förruttnelsen från de fördömdes kroppar:

26. En lämplig lön!

27. Ty de väntade sig ej redogörelse,

28. Och förnekade såsom lögn våra tecken.

29. Men allting hafva vi räknat och uppskrifvit:

30. Smaker alltså, vi skola ej öka för eder annat än qval.

31. Men salighetens rum tillhör de gudfruktige,

32. Trädgårdar med palmer och vindrufvor,

33. Och jungfrur med svällande barm, *med dem sjelfve* jemnåriga,

34. Och en full pokal:

35. Der skola de ej höra fåfängt tal ej heller lögn:

36. En belöning från din Herra, en tillräcklig gåfva:

37. Herre öfver himlarne och jorden och hvad deremellan finnes, den Barmhertige: de skola ej förmå af Honom erhålla ord.

38. En dag anden *Gabriel* och englarne stå uppställde i ordning, skola de ej tala, utom den hvilken den Barmhertige tillåter, och som skall säga hvad rätt är.

39. Detta är den ofelbara dagen; hvem som vill återvänder alltså till sin Herra.

40. Sannerligen hota vi eder med ett straff ej långt borta,

41. En dag menniskan skall skönja hvad hennes händer förutsändt, och den otrogne skall säga: gifve Gud att jag vore stoft!

LXXIX. KAPITLET.

De som bortrycka *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid dem som bortrycka med våldsamhet **),
2. Vid dem som uttaga med lätthet ***),
3. Vid dem som röra sig hastigt simmande fram †),
4. Vid dem som företräda, gående främst ††),
5. Och dem som ordna tingen,
6. En dag skall domsbasunens första ljud skaka *verlden*,
7. Och dess andra ljud skall derpå följa.
8. Den dagen skola *de dödliges* hjertan skälfva,
9. Deras blickar varda nedslagne.
10. De *otrogne* säga: skola vi verkligen återställas †††) i det förra tillståndet,
11. Huru! då vi blifvit förmultnade ben?
12. De säga: detta är då en bedräglig återgång:
13. Men det skall blifva blott ett enda ljud,
14. Och se! de *skola uppkomma* på jordens yta.
15. Har icke berättelsen om Mose kommit till dig?
16. Då hans Herre ropade till honom i den heliga dalen Tuoa:
17. Gack bort till Pharao, ty han öfverträder trotsigt,
18. Och säg: önskar du att blifva renad,

*) Nemligen de englar som taga menniskornas själar då de dö. Liksom uti det 77 Kap. innehålla de första verserne en ed på den yttersta dagens säkra inträffande, svuren vid olika ordningar af englar.

**) Syndarnes själar.

***) De frommes själar.

†) Genom rymden, med den Eviges befallningar.

††) Framför de rättfärdige, visande dem vägen till paradiset.

†††) Efter döden.

19. Så skall jag vägleda dig till din Herra, att du må frukta *Honom?*

20. Och han visade honom det större tecknet *);

21. Men han gjorde *Mose* till lögnare, och vardt uppstudsig,

22. Sedan vände han ryggen till skyndsamt,

23. Och hopsamlade *hexmästarne,* och kallade *dem,*

24. Och sade: jag är eder högste herre.

25. Men Gud straffade honom med det tillkommande och det närvarande lifvets straff.

26. Sannerligen är i detta ett varnande exempel för den som fruktar *Honom.*

27. Ären J väldigare skapelse än himmelen som Han uppbyggt?

28. Han har upprest dess tak och fullbordat den,

29. Och gjort mörk dess natt och frambragt dess klara dag.

30. Derefter har Han utbredt jorden,

31. Låtit uppkomma ur henne dess vatten och dess bördiga fält,

32. Och fastsatt bergen,

33. Till gagn för eder och edra hjordar.

34. Men då den yttersta domen inträffar,

35. En dag menniskan skall draga sig till minnes hvad hon gjort,

36. Och helvitet skall göras åskådligt för den som ser:

37. Då, beträffande den som trotsigt öfverträder,

38. Och föredrager det verldsliga lifvet,

39. Sannerligen blifver helvitet *hans* boning:

40. Men eho som rädes för sin Herras domstol, och afhåller själen från lustan,

*) Stafvens förvandlande till orm.

41. Sannerligen varder paradiset *hans* hemvist.

42. De skola fråga dig om uppståndelsens timme, när dess utfästa tid inträffar.

43. Huru kan väl du tillkännagifva henne?

44. Att bestämma henne tillhör din Herre.

45. Du är blott en förmanare för den som henne fruktar.

46. En dag de skola se henne, *skall dem synas* liksom de ej dröjt *i tiden* mer än en afton, eller en morgon deraf.

LXXX. KAPITLET.

Han rynkade pannan.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Han rynkade pannan och vände ryggen till,

2. Derföre att den blinde kom till honom [488]):

3. Men hvad gifver dig väl tillkänna om han renar sig,

4. Eller blifver erinrad så att erinringen gagnar honom?

5. Beträffande den som är rik,

6. Honom emottager du med heder,

[488]) Här är fråga om den Abd'Allah som står omnämnd i Inledn. sid. 104—106 och som var blind. En gång under det profeten sökte öfvertala en af de förnämste Koreischerne att öfvergå till Islam, kom den blinde till honom, och då han ej bemärktes af profeten, upphof han sin röst, och ropade: *o, Guds sändebud! lär mig något af hvad Gud lärt dig!* Mohammed, förargad öfver att blifva afbruten, gick då bort i det han rynkade pannan, och är derföre här tadlad. Sedan hvar Mohammed träffade den blinde Abd'Allah, visade han honom stor aktning, sägande: *mannen för hvars skull min Herre gifvit mig förebråelser, är välkommen.* Se *Marracci.*

7. Dock är du ej saker att han icke renar sig:
8. Men den som kommer till dig ifrigt sträfvande *för sin frälsning,*
9. Och som fruktar *Herran,*
10. Honom sätter du åsido:
11. Bort *med sådant!* J sanning är detta *kapitel* en erinran. —
12. Och hvem som vill ihågkommer det — *skrifvet,*
13. Uti förträffliga böcker,
14. Ärofulla, renade,
15. Af skrifvares händer, ädle, rättfärdige *).
16. Förbannad vare menniskan, huru hon är otrogen!
17. Af hvilket ting har *Gud* skapat henne?
18. Af aflelse-säd
19. Har Han henne skapat, och ordnat henne,
20. Sedan har Han gjort henne vägen lätt *ur moderlifvet,*
21. Och sedan låter Han henne dö, och låter henne sänkas i grafven:
22. Derefter när Han behagar skall han uppväcka henne från de döda.
23. Bort *från Gud!* Icke ännu har hon fullbordat hvad Han befallt henne.
24. Må då menniskan begrunda sin näring:
25. Vi nedhälla vattnet skurtals,
26. Sedan klyfva vi jorden i sprickor,
27. Och låta frön uppväxa deri,
28. Och vindrufvor och klöfvergräs,
29. Och oliven och palmen,
30. Och lummiga trädgårdar,

31.

*) Koran är afskrifven från den förvarade taflan, af englarne.

31. Och frukter och betesplantor,
32. Till gagn för eder och edra hjordar.
33. Men då det döfvande ljudet inträffar,
34. En dag en man skall fly från sin broder,
35. Och sin moder och sin fader,
36. Och sin maka och sina barn:
37. Den dagen skall hvarje man bland dem få tillräckligt att syssla för sig sjelf.
38. Den dagen *varda några* ansigten strålande,
39. Leende, fröjdefulle;
40. Och öfver *andra* ansigten varder den dagen stoft,
41. Mörker skall betäcka dem:
42. Desse äro de otrogne, de gudlöse.

LXXXI. KAPITLET.
Hoplindningen *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.
1. Då solen skall hoplindas **),
2. Och då stjernorna skola nedfalla,
3. Och då bergen skola sättas i gång,
4. Och då tio månaders drägtiga kamelinnor skola försummas ***),
5. Och då vilddjuren skola församlas †),

*) I detta kapitel uppräknas flera underbara ting som, enligt den Mohammedanska läran, skola blifva en följd af domsbasunens första ljud.

**) Liksom en turban hoplindas.

***) Kamelerne utgöra det förnämsta af en arabs rikedom, hvarföre verldens sista tid är inne då de skola af sina ägare lemnas åt sitt öde.

†) Att hålla dom med hvarandra, hvarefter de skola göras till stoft. Se *Marracci* enl. *Djalalo'ddin.*

6 Och då skola hafven göras kokande,

7. Och då skola själarne förenas *),

8. Och då den lefvande begrafna flickan skall frågas,

9. För hvad brott hon blef dräpt **).

10. Och då böckerna skola öppnas,

11. Och då himmelen skall borttagas,

12. Och då helvitet skall påtändas,

13. Och då paradiset skall bringas nära,

14. Skall en själ erfara hvad hon frambragt.

15. Jag svär ***) vid planeterna,

16. Som löpa att dölja sig ****),

17. Och natten då hon börjar mörkna,

18. Och morgonen då han randas,

19. Sannerligen är detta ett ädelt sändebuds †) ord,

20. Försedt med magt, hos thronens Innehafvare iklädt myndighet,

21. Åtlydt ††) och trovärdigt.

22. Och eder följeslagare *Mohammed* är icke vansinnig:

23. Sannerligen har han sett honom †††) i den klara synkretsen.

24. Och han är ej beträffande det hemlighetsfulla förbehållsam ††††):

*) Med sina kroppar.

**) Se slutet på not. 164.

***) Se not 458.

****) I solens strålar, eller då de gå ned. Några förstå dermed stjernorna i allmänhet, andre Mars, Mercurius, Jupiter, Venus och Saturnus.

†) Engeln Gabriel; med "ordet" menas Koran.

††) Af englarne under hans befäl.

†††) Gabriel.

††††) Dermed menas: profeten underlåter ej att meddela de guddomliga uppenbarelser honom gifvas.

25. Ej heller är detta en med stenar fördrifven djefvuls *) ord.

26. Hvart flyn J då?

27. Detta är icke annat än allom menniskom en erinran:

28. Åt den bland eder som vill handla rätt;

29. Men J skolen ej vilja om icke Gud vill, verldarnes Herre.

LXXXII. KAPITLET.

Klyfningen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Då himmelen skall klyfvas,

2. Och då stjernorna skola kringströs,

3. Och då hafven skola hopblandas,

4. Och då grifterne skola omstjelpas,

5. Skall en själ erfara hvad hon förutsändt och *hvad* hon eftersatt.

6. O, menniska! hvad har förfört dig beträffande din milde Herre,

7. Som skapat dig och format dig och rätt ordnat dig?

8. Uti hvilken form Han behagade, har Han sammansatt dig:

9. Bort *från Honom!* Men J förklaren för lögn *den yttersta* domen;

10. Dock äro sannerligen *satte* öfver eder väktare,

11. Förträffllige skrifvare **),

12. Som veta hvad J gören.

*) Se noterne 263 & 264.

**) De öfver menniskan vakande englarne.

13. Sannerligen *skola* de rättfärdige *införas* i *paradisets* vällust;

14. Och *lika* visst de gudlöse uti helvitet,

15. Der de skola brännas domens dag,

16. Och derifrån de aldrig skola blifva frånvarande.

17. Men hvad gör dig begripligt hvad domedagen är?

18. Ja, hvad gör dig begripligt hvad domedagen är?

19. En dag en själ ej skall förmå det ringaste för en själ: och väldet den dagen tillhör Gud.

LXXXIII. KAPITLET.

De som mäta bedrägligt.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Ve dem som mäta bedrägligt,

2. Som då dem tillmätes från *andra* menniskor, taga rågadt,

3. Och då de mäta till dem, eller väga till dem, försnilla!

4. Tro icke desse att de skola uppstå från de döda,

5. På en vigtig dag,

6. En dag menniskorna skola stånda inför verldarnes Herre?

7. Bort *från Honom!* Sannerligen är de gudlöses register i Seddjyn *):

8. Men hvad gör dig begripligt hvad Seddjyn är?

*) Namnet på hufvudregistret hvari de orättfärdiges gerningar äro upptecknade: det är äfven namn på ett ställe i helvitet, och betyder tillika ett fängelse.

9. En bok noggrant skrifven.

10. Ve den dagen dem som anklagat *profeterne* för lögn,

11. Som förklarat för lögn domedagen!

12. Men ingen gör den till lögn, utom hvarje öfverträdare, syndare,

13. Som, då våra tecken uppläsas för honom, säger: *det är* förfädrens dikter:

14. Bort *från oss!* Men det *syndiga* de begingo har fått magt med deras hjertan:

15. Bort *från oss!* Sannerligen varda de den dagen undanskymde sin Herra.

16. Och sedan skola de, i sanning, inkastas i helvitet att brännas:

17. Och det skall sägas: detta är hvad J gjorden till lögn.

18. Bort *från oss!* Sannerligen är de rättfärdiges register i Aillijun *):

19. Och hvad gör dig begripligt hvad Aillijun är?

20. En bok noggrant skrifven,

21. Som bevittnas af dem som få komma *den Evige* nära **).

22. Sannerligen *skola* de rättfärdige *införas* i *paradisets* vällust;

23. På thronsängar skola de betrakta *härlighet:*

24. Du skall märka i deras anleten förnöjsamhetens sken;

25. De skola få till dryck det förträffligaste vin, förségladt

*) Namnet på hufvudregistret der de rättfärdiges verk äro upptecknade. Ordet, tolkas emedlertid af kommentatorerne på flera sätt, det härleder sig från verbet علا (Aala) som betyder: *han har blifvit upphöjd.*

**) Serafer och Cheruber.

26. Med sigill af muskus — till detta må de längta som önska *salighet* —

27. Hvilket är blandadt med *vattenur* Tsasnim *),

28. En källa hvarur de skola dricka som få komma *den Evige* nära.

29. De som handla brottsligt begabba sannerligen dem som tro,

30. Och då de gå förbi dem blinka de åt hvarandra,

31. Och då de återvända till sina anhörige, vända de åter jubilerande,

32. Och då de se dem säga de: desse äro, i sanning, vilsefarande;

33. Men de äro icke sände till väktare öfver dem.

34. Dock en dag skola de som tro begabba de otrogne:

35. På thronsängar skola de betrakta *helvitets invånare.*

36. Skola de otrogne icke lönas för hvad de gjorde?

LXXXIV. KAPITLET.

Sönderspräckningen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Då himmelen skall spräckas sönder,

2. Och skall hörsamma sin Herre, och blifva *dertill* skicklig;

3. Och när jorden skall utsträckas **),

*) Ordet betyder: *att uppresa* något; och källan kallas så, emedan hon flyter i paradisets högsta rum.

**) I en jemn plan, så att hvarken berg eller någon annan upphöjning, derpå skall qvarstå.

4. Och skall kasta fram hvad som är i henne *), och blifva tom,

5. Och skall hörsamma sin Herre, och blifva *dertill* skicklig:

6. O, menniska! sannerligen skall du ifrigt sträfva till din Herra, och du skall möta Honom.

7. Och beträffande den som får sin bok i sin högra hand,

8. Han skall sedan fordras till en lätt redogörelse,

9. Och skall vända om till sin slägt **) i fröjd:

10. Men den som får sin bok bakom sin rygg***),

11. Han skall påkalla förstörelse,

12. Och skall inkastas att brännas i lågande eld;

13. Ty han var i fröjd *på jorden* bland sin slägt;

14. Emedan han tänkte, att han ej skulle *till sin Herra* återvända:

15. Ja, i sanning; men hans Herre gaf akt på honom.

16. Jag svär †) vid himmelens rodnad efter solens nedgång,

17. Och natten och hvad hon insveper,

18. Och månen då han är full,

19. Sannerligen skolen J föras i ett tillstånd från ett *annat* tillstånd ††).

20. Hvad fattas dem då, att de ej tro,

*) T. ex. de döda kropparne ur grafvarne.

**) Antingen de gudfruktige slägtingar han hade i lifvet, eller paradisets jungfrur och tjenare som afbida honom.

***) De brottslige skola hafva venstra handen, i hvilken de skola emottaga sin bok, bunden bakom ryggen, och den högra fästad uti halsjernet vid nacken.

†) Se not. 458.

††) I dödstillståndet från lifvet, och, från dödstillståndet till nytt lif vid uppståndelsen.

21. Och att då Koran uppläses för dem, de ej tillbedja?

22. Tvertom, de som ej tro göra *den* till lögn!

23. Men Gud känner hvad de hafva i sinnet.

24. Förkunna dem alltså ett plågsamt straff.

25. Utom de som tro och göra goda verk, de skola få en oförgänglig belöning.

LXXXV. KAPITLET.

De tolf himmelsteckenen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid himmelen hafvande de tolf tecknen *),

2 Vid den utlofvade dagen,

3. Vid vittnet och det bevittnade **),

4. Förgjorde blefvo mästarne af gropen [489]),

5. Af eld försedd med bränsle,

6. Då de sutto kring henne ***),

7. Och voro vittnen till hvad de gjorde med de rättrogne.

*) Djurkretsens tecken Det arabiska ordet betyder äfven ”*torn*”, och mena några dermed dem som de säga finnas i stjernorna, der englarne hålla vakt.

**) Några mena med *vittnet* Mohammed, och med *det som bevittnas*, uppståndelsen; andre gifva olika tydningar på orden.

489) Här är fråga om en viss konung i Yemen, som lät martera och kasta i en eldgrop invånarne i Nadjran, hvilka antagit den christna religionen, som, enligt Mohammeds eget begifvande, var, före hans tid, den sanna läran. Denna förföljelse är omnämnd i historien om christna kyrkans martyrer. Se *Marracci*, och uti Bibl. Orient. artikeln Abou Nawas, hvarest d'Herbelot gör den ifrågavarande Konungen till afgudadyrkare, och icke till Jude.

***) Ty elden slog upp ur gropen, och förtärde förföljarne sjelfve.

8. Och de hämnades ej på dem, om icke derföre att de trodde på Gud den Mägtige, den Prisvärde,

9. Honom hvilken tillhör himlarnes och jordens rike: men Gud är till allting vittne.

10. Sannerligen de som förfölja de rättrogne män och qvinnor, och sedan icke ångra sig, de skola lida helvitets qval, de skola lida eldens straff.

11. Men de som tro och göra goda verk, de skola få lustgårdar, genom hvilka löpa floder: detta är den stora saligheten.

12. Sannerligen är din Herres magt väldig.

13. Ty Han frambringar och Han återställer *lifvet* *):

14. Och Han är den Förlåtande, den Kärleksfulle,

15. Ägaren af thronen; den Härlige

16. Verkställaren af hvad Han vill.

17. Har väl historien kommit till dig om härarne,

18. Pharaos och Tzamuds?

19. Men de som ej tro äro *förhärdade* i förnekelse,

20. Och Gud är bakom dem omfattande **).

21. Men detta är en härlig Koran, *skrifven*

22. I en väl förvarad tafla.

LXXXVI. KAPITLET.

Den nattlige vandraren.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid himmelen och den nattliga vandraren: [490])

*) Han uppväcker från de döda.

**) Så att de ej kunna undkomma.

[490]) Ordet الطارق betyder *en nattlig resande*, äfven *morgonstjernan;* det tyckes alltså att kommentatorerne borde vara öfverens om, hvilken stjerna som här menas, men de gissa än på den ena, än på den andra.

2. Men hvad gör dig begripligt hvad den nattlige vandraren är? *Det är*

3. Den tindrande stjernan.

4. Det finnes ej en själ utan att öfver henne är en vaktare.

5. Må då menniskan betänka af hvad hon är skapad:

6. Hon är skapad af utgjutet vatten,

7. Utkommande från länderna och bröstbenen *).

8. Sannerligen är Han **) mägtig att åter bringa henne *till lif,*

9. En dag hemligheterna skola uppdagas,

10. Och hon ej skall hafva magt, ej heller försvarare.

11. Vid himmelen hafvande omlopp ***),

12. Vid jorden hafvande remnor †),

13. Sannerligen är detta ett ord som skiljer rätt från orätt,

14. Och det är icke skämt.

15. Sannerligen anlägga de stämplingar *mot mig,*

16. Men Jag skall lägga snara *för dem:*

17. Gif alltså tid åt de otrogne, gå tillväga med dem sakta.

LXXXVI. KAPITLET.

Den Högste ††).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Prisa din Herras namn den Högstes,

2. Som skapat och väl format,

*) Mannens länder och qvinnans bröstben.

**) Gud; nemligen efter döden.

***) Dermed menas, att himmelen återför regn och olika årstider.

†) Ur hvilka växter och vattendrag uppspringa.

††) Detta kapitel kallas äfven, *Prisa.*

3. Och som ordnat och styr *sina kreatur*,
4. Och som frambringar betet,
5. Och *sedan* gör det till svartagtiga strån!
6. Vi skola låta dig läsa *), och du skall icke glömma,
7. Utom hvad Gud behagar; ty Han känner det uppenbara, och det som är förborgadt.
8. Och vi skola göra dig lätt *vägen* till den lättaste *läran* **).
9. Erinra alltså *dina landsmän*, om erinringen skall gagna.
10. Eho som fruktar *Gud* skall blifva erinrad;
11. Men den mest olycklige skall derifrån draga sig undan,
12. Som skall inkastas att brinna i den större elden,
13. Hvari han sedan ej skall dö ej heller lefva.
14. Sannerligen är den lycklig som sig renar,
15. Och ihågkommer sin Herres namn och beder.
16. Men J föredragen det verldsliga lifvet,
17. Ehuru det tillkommande lifvet är bättre och varagtigare.
18. Sannerligen står detta i de föregående Skrifterne,
19. Abrahams och Moses Skrifter.

LXXXVIII. KAPITLET.

Den plötsligt öfverraskande dagen ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Har tidning kommit till dig om den plötsligt öfverraskande dagen?

*) Den guddomliga uppenbarelsen. Se 16, 17 & 18 vers. i 75 Kap.

**) Dermed menas Islams lära.

***) Den yttersta domens dag kallas så, derföre att den med förskräckelse skall öfverraska alla varelser.

2. Den dagen *varda någres* ansigten nedslagna,
3. Utarbetade, uttröttade *),
4. Som skola inkastas att stekas i brinnande eld,
5. Som skola läskas ur en sjudande källa:
6. De skola ej få spis om icke af helvitets tistlar,
7. Hvilka ej skola gifva fetma, ej heller gagna mot hungern. *Och,*
8. Den dagen *varda andres* ansigten fröjdefulla,
9. Med sitt sträfvande förnöjda; *de skola införas*
10. Uti en upphöjd trädgård,
11. Deri du ej skall höra fåfängt tal:
12. Deri är en rinnande källa;
13. Deri äro upphöjda kungliga säten,
14. Och framställda bägare,
15. Och i ordning lagda hyenden,
16. Och utbredda mattor.
17. Betrakta de då icke kamelen, huru vi skapat honom **),
18. Och himmelen huru den blifvit upphöjd,
19. Och bergen huru de blifvit fastsatte,
20. Och jorden huru hon blifvit utbredd?
21. Förmana alltså *dina landsmän,* du är blott en förmanare;
22. Du är ej en tvångsherre öfver dem;
23. Om icke öfver den som vänder tillbaka och blifver otrogen ***),
24. Och som Gud skall straffa med det större straffet.
25. Sannerligen skola de till oss återvända,
26. Och sedan tillhör oss att af dem fordra räkning.

*) Under det de, belastade med sina kedjor, släpa sig fram till helvitets eld.

**) Sale anmärker, att kamelen, som i österländerna är ett så oumbärligt djur, är ett lämpligt bevis för en arab, på Guds magt och vishet.

***) Det vill säga: affällige.

LXXXIX. KAPITLET.

Dagningen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid dagningen och tio nätter [491]),

2. Vid det som är paradt och det som är ensamt [492]),

3. Vid natten då hon går in:

4. Är icke i detta en ed för den som äger förstånd?

5. Har du ej betänkt huru din Herre behandlade Aad

6. Iram [493]) med sina höga pelare,

7. Hvars likhet ej blifvit åstadkommen i landet,

8. Och Tzamud, hvilka uthöggo *till boningar* klipporna i dalen,

9. Och Pharao, pålarnes herre,

10. Hvilka trotsigt syndade i landet,

11. Och ökade deri förderfvet?

491) Enligt Djalalo'ddin menas hämed tio nätter af månaden Dhu'l'Heddjah, eller blott den tionde natten deri, eller ock, 10, 11, och 12 nätterna i nämnde månad; dagar hvilka Mohammedanerne hålla heliga. Se *Marracci.*

492) Några förstå härmed de skapade tingen i allmänhet, hvaraf en del äro parade, andra enkla; några mena deremot, alla varelser, hvilka äro skapade partals, och Skaparen sjelf som är Ensam; och åter andre, nyssnämnda tio nätter, tagna tillsammans eller särskilt. Idem.

493) Några mena att detta ord är ställdt efter Aad, för att utmärka den fordna arabstammen Aad, hvars stamfaders farfar hette Iram, och att hvad som följer har afseende på deras ofantliga kroppslängd, se not. 175. Andre deremot påstå, att orden i texten hafva afseende på ett prägtigt palats med dithörande trädgårdar, som anlades af Aads son Scheddad, med afsigt att på jorden eftergöra det himmelska paradiset, och hvilken anläggning han uppkallade efter sin farfars far Iram. Se *Marracci, Sale* och *d'Herbelôt.*

12. Derföre hemsökte dem din Herre med straffets plågoris;

13. Ty din Herre är i ett skådetorn.

14. Beträffande menniskan, då hennes Herre sätter henne på prof, och gör henne hedrad och gör henne godt,

15. Säger hon: min Herre hedrar mig;

16. Men då Han pröfvar henne, och är mot henne sparsam på sitt förråd,

17. Säger hon: min Herre föraktar mig:

18. Ingalunda. Men J hedren ej den faderlöse,

19. Ej heller J uppmuntren hvarandra till den fattiges näring,

20. Och J uppsluken arfvet *) med en allt slukande glupskhet,

21. Och J älsken penningar med en omåttlig kärlek:

22. Bort *från oss!* Då jorden skall krossas till finaste grus,

23. Och din Herre skall komma med englarne led vid led,

24. Och helvite den dagen skall frambringas, den dagen skall menniskan draga sig till minnes; men huru skall hon få *nytta af* erinringen?

25. Hon skall säga: gifve Gud att jag förutsändt *godt* under min lefnad! Den dagen skall ingen straffa med Hans straff,

26. Ej heller någon binda med Hans band.

27. O, du själ som är trygg **)!

28. Återvänd till din Herra, förnöjd *sjelf, Honom* behaglig,

29. Och träd in bland mina tjenare,

30. Och träd in i mitt paradis.

*) Som tillkommer qvinnor och barn; ty hos några arabstammar uteslötos desse, före profetens tid, från allt arf.

**) I din tro.

XC. KAPITLET.

Området.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Jag svär *) vid detta område —

2. Och du är boende inom detta område —

3. Och vid den som aflar och hvad han aflat **),

4. Sannerligen hafva vi skapat menniskan till bekymmer.

5. Tänker hon att ingen skall hafva magt öfver henne?

6. Hon säger: jag har förslösat mycken rikedom ***).

7. Tänker hon att ingen ser henne?

8. Hafva vi icke gjort henne tvenne ögon,

9. Och tunga och tvenne läppar,

10. Och utvisat henne de tvenne hufvudvägarne?

11. Men hon angriper ej branten:

12. Och hvad gör dig begripligt hvad branten är?

13. Att befria den fångne,

14. Eller föda under hungersnödens dag,

15. Den faderlöse anförvandten,

16. Eller den fattige som har jorden till bädd:

17. Vidare att vara bland dem som tro och anbefalla hvarandra tålamod, och anbefalla hvarandra barmhertighet:

18. Desse varda högra sidans följeslagare.

*) Se not. 458. Med området menas Meckas.

**) Några taga dessa ord i allmän mening; andre förstå dermed Adam, Abraham, eller i synnerhet Mohammed, och deras afkomlingar.

***) Detta lärer åsyfta en af Mohammeds hufvudfiender, som ingenting sparade för att sätta sig emot honom.

19. Men de som icke tro på våra tecken varda venstra sidans följeslagare:

20. Omkring dem blifva massor af uppvirflad eld.

XCI. KAPITLET.

Solen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid solen och hennes sken om morgonen,
2. Vid månen då han följer henne,
3. Vid dagen då han visar hennes glans,
4. Vid natten då hon skyler henne,
5. Vid himmelen och Den som uppbyggt honom,
6. Vid jorden och Den som utbredt henne,
7. Vid själen och Den som fullbordat henne,
8. Och ingifvit henne dess onda böjelser och dess fromhet *),
9. Sannerligen är han lycklig som renat henne,
10. Och sannerligen är han hopplös som henne befläckat.
11. Tzamud i sin trotsiga gudlöshet anklagade *sin profet* för lögn,
12. Då den uslaste hos dem blef sänd **),
13. Och Guds sändebud sade till dem: *det är* Guds kamelinna och hennes dryck;
14. Men de gjorde honom till lögnare, och dräpte henne: alltså förstörde dem deras Herre, för deras synds skull, och gjorde dem *alla* lika;
15. Och Han fruktar ej deras slut.

*) Gud har gifvit menniskan böjelse till ondt och godt. Se not. 286.

**) För att dräpa kamelinnan. Se 29 vers. af 54 Kap.

XCII. KAPITLET.
Natten.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid natten då hon öfvertäcker,

2. Vid dagen då han syns i glans,

3. Vid Den som skapat man- och qvinnokönet,

4. Sannerligen är edert sträfvande olika.

5. Och beträffande den som gifver *), och fruktar Gud,

6. Och tror på sanningen af den bästa *läran,*

7. För honom skola vi lätta *vägen* till lycka;

8. Men den som är girig och äger rikedom,

9. Och förnekar sanningen af den bästa *läran,*

10. För honom skola vi lätta *vägen* till uselhet:

11. Hans skatter skola ej gagna honom, då han faller hufvudstupa *i helvitet.*

12. Sannerligen hvilar på oss den rätta vägledningen,

13. Och oss tillhöra det tillkommande lifvet och det närvarande.

14. Jag hotar eder med flammande eld,

15. Dit ingen skall inkomma att brinna, utom den mest beklagansvärde,

16. Som förnekat och vändt ryggen till *tron.*

17. Men den gudfruktige skall derifrån aflägsnas,

18. Som gifver sin rikedom för att blifva renad;

19. Och till ingen *gör* sina välgerningar för att blifva belönt,

20. Utan af begär att komma i sin Herres åsyn, den Högste:

21. Och sannerligen skall han blifva förnöjd.

*) Gudi hvad Gudi tillhörer, och almosor till sin behöfvande nästa.

XCIII. KAPITLET.

Förmiddagens solsken.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid förmiddagens *) solsken,

2. Vid natten då hon mörknar,

3. Din Herre har ej öfvergifvit, ej heller Han hatar dig [494]).

4. Sannerligen *varder* det tillkommande lifvet bättre för dig än det närvarande:

5. Och sannerligen skall din Herre begåfva dig så att du varder nöjd.

6. Har Han ej funnit dig faderlös, och upptagit *dig*,

7. Och funnit dig vilsefarande och vägledt dig,

8. Och funnit dig fattig, och gjort dig rik?

9. Alltså beträffande den faderlöse, du må ej förtrycka *honom;*

10. Och tiggaren må du ej stöta tillbaka;

11. Men förkunna din Herres nåd.

XCIV. KAPITLET.

Hafva vi icke utvidgat?

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Hafva vi icke utvidgat åt dig ditt bröst **),

*) Dermed förstås tiden på dagen tre eller fyra timmar efter soluppgången, då solen skiner med sitt fulla sken.

494) Mohammeds fiender påstodo, att Gud öfvergifvit honom, emedan han icke på fjorton dagar hugnades med någon uppenbarelse, till straff för att han lofvat gifva Koreischerne svar på vissa frågor nästa dag, utan att tillägga: *om Gud vill!* Detta är en af kommentatorernes tydningar af texten. Se *Marracci* & *Sale.*

**) Nemligen, öppnat det för tron, visdomen och profetian.

2. Och lyft af dig din börda *),
3. Som tryckte din rygg,
4. Och upphöjt för dig ditt rygte?
5. Ty, sannerligen, jemte svårighet är lätthet,
6. Ja, jemte svårighet är lätthet.
7. Alltså när du slutar **), arbeta då,
8. Och anropa ödmjukt din Herre.

XCV. KAPITLET.

Fikonet ***).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid fikonet och oliven †),
2. Vid berget Sinai,
3. Och detta säkerhetens område ††),
4. Sannerligen hafva vi skapat menniskan i den förträffligaste ordning,
5. Sedan hafva vi gjort henne till den uslaste af de usle [495]),
6. Utom dem som tro och göra goda verk, ty de skola få en oförgänglig belöning:
7. Hvad kommer dig då att förneka domen härefter?
8. Är icke Gud den visaste af domare?

*) Din synd, innan du erhöll uppenbarelsen.

**) Nemligen, din bön, eller ditt förmanande, arbeta då i gudaktighet.

***) Detta kapitel kallas äfven *Oliven*.

†) Kommentatorerne säga, att Gud svär vid dessa båda frukter för deras myckna bruk och förträffliga egenskaper.

††) Meckas.

[495]) Några mena att här är fråga om menniskans vackra kroppsbyggnad och förträffliga själs förmögenheter, hvilket icke hindrar Gud, att, i händelse af olydnad, dömma henne till afgrundens qval; andre förmoda, att det syftas på hennes starka kroppsbyggnad uti sin bästa ålder, och bräcklighet på ålderdomen; *Marracci*, deremot, menar att orden väl kunde tolkas på Adams fullkomliga skapelse och syndafall.

XCVI. KAPITLET.

Stelnad blod *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Läs i din Herras namn som skapat;
2. Han har skapat menniskan af stelnad blod **):
3. Läs vid din Herra den Allrahögste,
4. Som har lärt bruket af pennan,
5. Som lärt menniskan hvad hon icke viste ***):
6. Bort *från oss!* I sanning framfar menniskan gudlöst,
7. Emedan hon ser sig äga rikedom.
8. Sannerligen är återgången *af alla* till din Herra.
9. Huru då? Den som förhindrar,
10. En *Guds* tjenare då han beder;
11. Huru? om denne följer den rätta vägledningen,
12. Eller anbefaller gudsfruktan:
13. Huru? om han gör *denne* till lögnare, och frånvänder sig,
14. Vet han icke att Gud ser?
15. Bort *från oss!* Sannerligen om han ej upphör, skola vi så visst draga honom vid luggen,
16. Den lögnagtiga, syndiga luggen.
17. Och må han kalla sitt samfund,

*) Ordet förekommer i 2 versen.

**) Jahia, en af Korans kommentatorer, säger, att alla menniskor, utom Adam, Eva och Jesus, blifvit skapade af sådan blod. Se *Marracci*.

***) Dessa 5 verser anses, i allmänhet, för hvad som först uppenbarades af Koran. Se not. 1, jemför äfven Inledn. s. 69.

18. Vi skola kalla plågoandarne:

19. Bort! Du må ej honom hörsamma, utan tillbed, och närma dig *din Herra* *).

XCVII. KAPITLET.

Al Kadr [496]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Sannerligen hafva vi nedsändt den **) i Al Kadrs natt:

2. Men hvad gör dig begripligt hvad Al Kadrs natt är?

3. Al Kadrs natt är bättre än tusen månader:

4. Uti henne nedstiga englarne och anden ***), med deras Herras tillstädjelse, *och Hans beslut* beträffande allting †).

5. Frid är hon tills morgonrodnaden uppgår.

XCVIII. KAPITLET.

Det uppenbara beviset ††).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Icke voro de otrogne af Skriftens folk och afgudadyrkarne afvikande, tills det uppenbara beviset kom tilll dem [497]):

*) Allt det ofvanstående, ifrån och med den 6:te versens slut, anses af kommentatorerne åsyfta Mohammeds fiende Abu Djahal. Se Inledn. sid. 73.

[496]) Ordet قدر (Kadr) har flera betydelser, bland andra dem af, Guds *försyn, öde, magt;* det är namnet på den natt, då Koran nedsändes från Guds thron. Se not 434.

**) Koran.

***) Gabriel.

†) Se not. 435.

††) Detta kapitel kallas äfven af några, efter de två första orden, *Icke voro,* och af andre: *Den rätta,* ett ord som förekommer i 4:de versen,

[497]) Kommentatorerne påstå, att innan Mohammed uppträdde som profet, både Judar, Christne och afgudadyrkare trodde

2. En Guds apostel, som uppläser renade böcker, innehållande rätta föreskrifter.

3. Och de som fått Skriften söndrade sig ej *), om icke sedan det uppenbara beviset kommit till dem:

4. Dock hafva de ej blifvit anbefallde annat än att tjena Gud, uppriktigt bekännande Honom läran: *varande* renlärige, och iakttaga bönen, och gifva de bestämda almosorna; och detta är den rätta läran.

5. Sannerligen *skola* de af Skriftens folk och afgudadyrkarne som icke tro, *kastas* i helvitets eld, att der evinnerliga dväljas: desse äro de värste af kreatur.

6. Men de som tro och göra goda verk, desse äro de bäste af kreatur:

7. Deras belöning hos sin Herra *skall blifva* en evinnerlig bonings lustgårdar; genom hvilka floder löpa, der de i all evighet skola vistas.

8. Gud har funnit behag i dem, och de fröjda sig i Honom: detta är för den som fruktar sin Herre.

XCIX. KAPITLET.

Jordbäfningen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Då jorden skall skakas i sin skakning,

2. Och jorden skall utkasta sina bördor **),

på, och afbidade hans ankomst, samt förklarade att de, tills den stunden skulle förblifva vid sina religioner, men sedan följa hans lära; emedlertid då han kom, förkastade de honom af afund.

*) Nemligen i sin tro på Mohammeds apostla-uppdrag. Se *Marracci.*

**) Sina skatter och döda kroppar.

3. Och menniskan skall säga: hvad fattas henne?
4. Den dagen skall hon göra sina berättelser *),
5. Derföre att din Herre skall gifva henne uppenbarelse.
6. Den dagen skola menniskorna gå fram i skiljda hopar att se sina verk:
7. Och den som gör godt för ett solgrands vigt, skall se det;
8. Och den som gör ondt för ett solgrands vigt skall se det.

C. KAPITLET.
De snabbe springarne.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.
1. Vid de snabbe flåsande springarne,
2. Och dem som slå gnistor ur stenarne,
3. Och dem som om morgonen plötsligt infalla på fiendens område,
4. Och deri uppresa moln af dam,
5. Och inbryta der midt ibland *fiendtliga* skaror,
6. Sannerligen är menniskan otacksam mot sin Herra;
7. Och, i sanning, är hon dertill medvetande:
8. Och sannerligen är hennes kärlek till det *timliga* goda stark.
9. Vet hon då icke, när det som är i grifterna skall omstjelpas.
10. Och det som är inom bröstet skall uppdagas,
11. Att sannerligen deras Herre den dagen beträffande dem är väl underrät ad?

*) Förklara orsaken till sitt skalf.

CI. KAPITLET.

Den pulserande dagen *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Den pulserande dagen! hvad är den pulserande dagen?

2. Och hvad gör dig begripligt hvad den pulserande dagen är?

3. En dag menniskorna varda liksom kringströdda mygg,

4. Och bergen skola blifva liksom olikfärgade ulltappar.

5. Beträffande den hvars vågskålar varda tunga, han skall njuta ett angenämt lif;

6. Men den hvars vågskålar varda lätta, hans boning blifver helvitets djup:

7. Men hvad gör dig begripligt hvad det är?

8. En brännande eld!

CII. KAPITLET.

Täflandet att föröka.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Täflandet att föröka *det timliga goda* upptager eder,

2. Tills J gören besök i grifterne:

3. Bort *från oss!* J skolen erfara *eder dårskap;*

4. Ja, bort! J skolen erfara *den.*

5. Bort! Om J visten med säker kunskap...

6. Sannerligen skolen J se helvitet,

7. Ja, sannerligen skolen J se det med visshetens öga,

8. Och sedan skolen J säkert den dagen förhöras beträffande njutningen *i lifvet.*

*) En annan benämning på den yttersta dagen, derföre att menniskornas hjertan då skola bulta af förskräckelse. *Marracci* enl. *Djalalo'ddin.*

CIII. KAPITLET.
Eftermiddagen.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Vid eftermiddagen,

2. Sannerligen är menniskan *fallen* i förderf,

3. Utom de som tro och göra goda verk, och anbefalla hvarandra sanningen, och anbefalla hvarandra tålamod.

CIV. KAPITLET.
Förtalaren.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Ve öfver hvarje förtalare, bakdantare *),

2. Som samlar rikedom och bereder den *för kommande tider!*

3. Han tänker att hans rikedom skall göra honom evig:

4. Bort *från oss!* sannerligen skall han kastas i Hotamah **):

5. Men hvad gör dig begripligt hvad Hotamah är?

6. Guds påtända eld,

7. Som skall uppstiga omkring *de fördömdes* hjertan:

8. Sannerligen skall den i massor hopas omkring dem,

9. I förlängda colonner.

*) Utom den allmänna betydelsen anses detta synnerligast vara rigtadt mot vissa af profetens personliga fiender.

**) Namn på ett af rummen i helvitet.

CV. KAPITLET.

Elefanten [498]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Har du ej erfarit huru din Herre behandlade elefantens ägare?

2. Vände Han ej deras list i förderf,

498) Ordet förekommer i 1:sta versen. Detta kapitel åsyftar det hos araberne rygtbara, så kallade, elefantkriget. Samma år Mohammed föddes, inträffade, att en vice konung i lyckliga Arabien, vid namn Abrahah, för att hämnas en af Koreischerne honom tillfogad skymf, tågade att förstöra Meckas tempel. Han red vid detta tillfälle på en elefant, kallad Mahmud, och tåget fick sitt namn deraf, eller derföre att flera sådana djur funnos i hären. Då Abrahah nalkades Mecka kunde hans elefant ej förmås att vidare gå framåt, och under det ryttaren och djuret härom kämpade, kom en svärm fåglar från hafskusten, hvar och en af dem förande trenne stenar, en i hvardera klon och en i näbben, hvilka de nedkastade på Abrahahs krigare med en sådan styrka, att stenen genomträngde hjelm och karl och utkom genom bakdelen. Härefter kom en flod, som bortsköljde de döda kropparne och många af dem som ej blifvit dräpte; de öfrige flydde tillbaka, men förgingos på vägen, utom Abrahah, som ensam hemkom, men kort derefter dog af förruttnelse. Så lyder i korthet legenden. Det största underverket låg väl dock i Koreischernes mannamod, hvilka anfördes af profetens farfader Abd'al Motalleb. Att någon verkligt ovanlig händelse legat till grund för denna sägen, är troligt; i annat fall lärer ej profeten vågat omnämna den i sin Koran, då mången med honom samtidig kunnat på ett afgörande sätt tillrättavisa honom. Hos ett vidskepligt och lättroget folk är ej svårt att af naturliga tilldragelser tillskapa underverk. Ej längre tillbaka än 1825 utgafs i Frankrike tryckta religiösa afhandlingar, om *underbara kors*, som det året visat sig på himmelen, och varit *bevittnade af hela menigheter!* För elefantkriget, se Gagniers förctal till Moham. Hist. af Abu'l' feda; la Bibl. Orient. art. Abrahah, *Marracci, Sale* &c.

3. Och sände öfver dem fåglar flocktals,

4. Som kastade på dem stenar af dem som äro brände i afgrunden *),

5. Och gjorde dem likt kornets afbetade stjelk.

CVI. KAPITLET.

Koreischerne **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Till Koreischernes förening ***),

2. Deras förening i handelskaravan vintren och sommaren †):

3. Må de då tjena detta husets Herre,

4. Som föder dem mot hunger,

5. Och gör dem säkre mot fruktan!

CVII. KAPITLET.

Det nödvändiga [499]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Huru då? den som förnekar *den yttersta* domen,

*) Se not. 242.

**) Se den hist. Inledn. sid. 62.

***) Några anse detta kapitel som en följd af det föregående, och förklara meningen vara, *att Gud förstörde Abrahah för att förena Koreischerne;* andre åter anse de 2:ne första verserne hafva sammanhang med den 3:dje, så att meningen blifver: *må de tjena detta Husets herre för Koreischernes förenande* &c.

†) Det var Haschem, profetens farfars far, som först införde bruket af tvenne årliga karavaner; den ena om vintren till Lyckliga Arabien, den andra om sommaren till Syrien. *Marracci* & *Sale.*

[499]) Originalets ord ماعون (Maaun), som förekommer i 7:de versen, betyder *allt slags husgeråd;* före Islams tid

2. Det är den som stöter tillbaka den faderlöse,
3. Och ej uppmuntrar *någon* till den fattiges näring *).
4. Ve dem som bedja,
5. Som äro om sina böner vårdslöse,
6. Som äro skenhelige,
7. Och förneka det nödvändiga **).

CVIII. KAPITLET.

Al Kauzar [500]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Sannerligen hafva vi gifvit dig Al Kauzar,
2. Gör alltså bön till din Herra, och slagta *offren.*
3. Sannerligen varder den som dig hatar barnlös ***).

betydde det, *allt som var af oumbärligt bruk*, såsom eld, vatten, salt; det betyder äfven, och är så tolkadt af flere kommentatorer på detta ställe, *almosor* både de frivilliga och de i lagen stadgade. Se *Marracci, Sale;* se ock Freytags Lexicon. Utom detta namn kallas kapitlet äfven *Domen.*

*) Hvem den person var af profetens hufvudfiender som här utpekas, uppgifves af kommentatorerne olika.

**) Till den behöfvande, eller trons försvar.

500) Detta ord betyder, enligt några, *mycket godt,* hvari de inbegripa, profetian, Korans uppenbarelse, medlarekallet m. m. hvilket allt Gud gaf Mohammed. Men i allmänhet menas dermed en af paradisets floder, hvars vatten är sötare än honung, hvitare än mjölk, kallare än snö och lenare än grädda. Se *Marracci.*

***) Detta uppenbarades emot en viss man, som då profeten miste sin son Al Kasem, kallade honom *Abtsar,* som betyder, en den der ej har barn, i synnerhet af mankönet!

CIX. KAPITLET.

De otrogne *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Säg: o, J otrogne!
2. Icke dyrkar jag hvad J dyrken,
3. Och J dyrken ej hvad jag dyrkar:
4. Och jag skall ej dyrka hvad J dyrken,
5. Ej heller skolen J dyrka hvad jag dyrkar.
6. J hafven eder lära och jag har min lära.

CX. KAPITLET.

Hjelpen **).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Då Guds hjelp kommer och segren,

2. Och du skall se menniskorna hoptals inträda i *skötet af* Guds lära,

3. Fira då din Herres lof och bed Honom om tillgift; ty Han är allgod.

*) Djalalo'ddin säger, att detta kapitel blef uppenbaradt vid ett tillfälle då någre bland afgudadyrkarne sade till profeten: om du dyrkar våra gudar under ett år, skola vi dyrka din Gud, ett annat. Se *Marracci*.

**) Af någre kallas detta kapitel *Segren*, hvilket ord förekommer i 1 versen, och hvarmed menas Meckas intagning. Se den hist. Inledn. sid. 139.

CXI. KAPITLET.

Må förgås *).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Förgås må Abu Lahebs [501]) händer, och må han förgås!

2. Icke skall hans rikedom gagna honom, ej heller hvad han förvärfvat.

3. Han skall inkomma att brinna i lågande eld,

4. Jemte sin hustru, bärande bränslet,

5. Omkring sin svanehals *hafvande* ett rep af palmstammens tågor.

CXII. KAPITLET.

Den rena bekännelsen [502]).

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Säg: Gud är En;

2. Gud den Evige:

3. Han aflar icke, och har ej blifvit aflad;

4. Ej heller har Han någon like.

*) Detta kapitel bär äfven namn efter *Abu Laheb* i första versen, och efter kapitlets sista ord, *palmstammens tågor.*

[501]) Abu Laheb betyder *Lågans fader*, och var egentligen ett binamn på Mohammeds farbroder och hufvudfiende, Abd'al Auzza syftande på hans tillkommande straff, hvilket namn han sedan bibehöll i historien. Kommentatorerne säga, att detta kapitel uppenbarades i anledning deraf, att då profeten vid ett tillfälle sammankallat sina slägtingar, för att arbeta på deras omvändelse, Abu Laheb, efter hans tal utropade, må du förgås! samt upptog en sten för att kasta på honom. Se *Marracci* & *Sale.* Förmodligen är det fråga om samma tilldragelse, som, enligt Abu'l'feda, står anförd uti Inledn. sid. 70 & 71,

[502]) Detta kapitel kallas äfven, *Enhetens förklaring*, och Mohammedanerne förstå dermed bekännandet af Gud ensam, utan tillägg, hvarken af särskilta gudar, eller af flera personer i en Gud.

CXIII. KAPITLET.

Morgonrodnaden.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Säg: jag tager min tillflykt till morgonrodnadens Herre,

2. Undan det onda af hvad Han skapat *),

3. Och undan nattens onda då hon påkommer **),

4. Och undan det onda af qvinnors svartkonst som blåsa på knutar [503]),

5. Och undan det onda af den afundsjuke då han afundas.

CXIV. KAPITLET.

Menniskan.

Uti Guds namn, den Mildes, den Barmhertiges.

1. Säg: jag tager min tillflykt till menniskornas Herre,

2. Menniskornas Konung,

3. Menniskornas Gud,

4. Undan det onda af frestaren, som *då Gud nämnes* flyr bort,

5. Som uppväcker elaka ingifvelser i menniskornas bröst;

6. Undan andar och menniskor.

*) Så väl af djur som sjelfve verka, som af liflösa ting.

**) Eller, som orden äfven kunna tydas, *månens onda då han förmörkas.*

503) Här menas så kallade trollpackor, som gjorde knutar på ett rep och blåste på dem, i det de vid hvarje knut upprepade vissa svartkonstord öfver den person de ville skada, en vidskepelse som i äldre tider ägde rum hos flera folk.

INDEX

på Kapitlens namn och hufvudsakligaste innehåll.

sid.

I Kapitlet Bokens början . . . . 1.

En bön.

II Kap. Kon . . . . 2.

Abraham förordnas af Gud till hufvudman för menniskorna; Gud ingår förbund med honom och Ismael, att de måtte inviga Meckas tempel till Hans dyrkan. Abr. och Ism. bön om Guds välsignelse öfver Meckas område och öfver deras afkomlingar, samt att Han måtte låta en apostel uppstå bland dem af deras egen nation. Abr. gifver sin religion i arf åt sina söner, vers 118—126. Hans tvist med Nimrod, v. 260 och not. Han begär att Gud skall visa honom huru Han uppväcker de döda, v. 262 och not. 83 och 84. Se vidare Kap 3, 4, 6, 11, 14, 15, 16, 19, 21, 26, 29, 37, 38, 51.

Adam hans skapelse; får jemte sin maka paradiset till hemvist, med tillstädjelse att nära sig af alla dess frukter, utom från ett visst träd. Gud befaller englarne att tillbedja Adam, och alla lyda, utom Satan, som vägrar af högmod och blifver fördömd. Satan förför Adam och hans hustru, och de blifva utdrifne ur lustgården, men Gud gifver dem jorden till boning, m. m. v. 28—37 och noter. Se vidare Kap. 7, 20.

Almosor föreskrifna, v. 191, 211, 216, 217, 255, 263—275. Se vidare Kap. 3, 63.

Anklagelse mot Judarne, de Christne och Afgudadyrkarne, att de tillägga Gud barn, v. 110 och not.

Araberne ett utvaldt folk, v. 137. Se vidare Kap. 3.

Arafat, ett berg nära Mecka, v. 194, not 61.

Djaluts, Mohammedanernes namn på Goliath, omnämnd v. 250—252.

Fader- och Moder-löse böra behandlas väl, v. 218, 219.

Fastan anbefalld, m. m. v. 179—183 och noter.

Förbud att äta åtskilligt ansedt för orent, v. 168; af vin och spel, v. 216 och not; att ägta afgudiska qvinnor, v. 220; att svärja i fåvitsko vid Gud, v. 224. Se vidare Kap. 4, 5, 16, 24.

Föreskrifter, åtskilliga, v. 172 m. fl. Se vidare Kap. 4, 6, 24, 49, 58, 60, 73.

Gabriel nedförde Koran; anmaning att tro på honom, Michael och de öfrige englarne, v. 91, 92.

Harut, namn på en engel, v. 96, not 39.

Iblis, namn på satan, v. 32. Se vidare Kap. 4, 7, 15, 17, 41.

Islam, namn på den Mohammedanska Läran, not 67.

Ismael, se Abraham.

Israels barn förmanas att tro på det som blifvit nedsändt till Mohammed, såsom bekräftelse på deras heliga skrifter; att icke

undandölja de profetior som dessa innehålla om honom; att komma ihåg Guds välgerningar mot dem sjelfva; påminnas om förbundet Han ingick med Mose de fyratio nätterne; om huru de tillbådo kalfven, och sedan fingo tillgift; om huru Gud lät nedkomma till dem manna och vaktlar; om huru Mose förskaffade dem vatten; om huru de öfverträdde sabbaten och blefvo gjorde till apor och svin, v. 38—62, med noter: äro förhärdade, och förfalska Skriften, v. 69—73 m. fl.; åtskilliga föreskrifter, m. m. beträffande dem, v. 77—90. Se vidare, Kap. 3, 4, 7, 17, 45.

Jakob, patriarken omnämnd, v. 126, 127.

Jesus fick af Gud uppenbara bevis, och stärktes med den helige anden, v. 81, 254. Se vidare Kap. 3, 5, 19, 36, 43, 61.

Kiblah, namn på det håll hvaråt Mohammedanerne vända sig i bönen, åtskilligt derom, v. 136, 138—145.

Martyrerne äro ej döde v. 149, not 51. Se vidare Kap. 3.

Marut, namn på en engel, vers 96, not 39.

Mose, se Israels barn.

Ocker, förbjudet, v. 276—279. Se vidare Kap. 3, 30.

Offer af en ko anbefallt m. m., v. 63—68, not 29.

Ozair eller Ezra omnämnd, v. 261, not 82.

Pharao, se Israels barn.

Qvinnorna, föreskrift att ej nalkas någon qvinna under hennes rening, v. 222; om hvad som är att iakttaga med förskjutna hustrur, v. 226—232; mödrar anbefallda att gifva di åt sina barn, v. 233; Enkor skola afbida fyra månader och tio dygn, innan de få ingå ny förbindelse, v. 234; åtskilliga föreskrifter om förhållandet emellan de båda könen och emellan man och hustru v. 235—243. Se vidare Kap. 4, 33, 58, 60.

Ramadan fastemånaden, v. 181.

de Rättrogne anbefallas att tro på alla heliga skrifter och alla profeter, v. 130, 285. Se vidare Kap. 18, 22, 29, 47, 48.

Safa och Maruvah tvenne berg nära Mecka, Guds heliga minnesmärken, v. 153.

Salomo omnämnd, v. 96; beskrifning på huru djeflarne sökte svärta hans rygte, not 38. Se vidare Kap. 21, 34, 38.

Skriftens folk hvad dermed menas, not 37. Se vidare Kap. 3, 4, 5.

Skuld man och man emellan, föreskrifter i afseende derpå, v. 280—283.

Strid föreskrifven mot de otrogne, v. 186—190, 212—215, 245. Se vidare Kap. 4, 8.

Taluts, Mohammedanernes namn på Saul, åtskilligt om honom, v. 247—252 och not 79.

Testamente föreskrifvet döende, v. 176—178. Se vidare Kap. 5.

Thaguts, ett namn på alla afgudar, äfven på djefvulen, v. 257.

Vallfarten föreskrifven m. m., v. 192—199 och noter.

Vedergällningsrätten tillåten 173—175.

III Kap. Amrans slägt . . . . 67.

Abraham hvarken Jude, Christen eller Afgudadyrkare, utan en renlärig rättrogen, v. 60, 89. Jfr. Index Kap. 2.

Almosor och foglighet anbefallde, v. 128. Jfr. Index Kap. 2.
Amran, Jungfru Marias fader, not 86; hans slägt utvald af Gud framför alla menniskor; hans hustru utlofvar åt Gud hvad hon bär i sitt sköte; hon framföder ett qvinnobarn, som hon kallar Maria och helgar till Gud, v. 30, 31, och not 89.
Araberne det bästa folk, v. 106. Jfr. Index, Kap. 2.
Bedr, stället för Mohammeds märkvärdigaste träffning, v. 11, 119, och not 87. Se vidare Kap. 8.
Belöning hos Gud skall hvar och en få, som gör hvad rätt är, vare sig man eller qvinna, v. 193. Se vidare Kap. 33, 37, 38, 44, 76, 78, 83.
Förmaning till de rättrogne att ej ingå vänskap med folk af andra trosbekännelser, v. 114—116. Se vidare Kap. 4, 8, 9, 16, 17, 30, 41, 42, 51, 57, 61, 64, 75, 76.
Gud, utom Honom finnes ingen Gud; Han har nedsändt Koran; Han vet allt, v. 1—5; Han är allsmägtig, v. 25, 26. Se vidare Kap. 6, 7, 10, 11, 13, 14, 16, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 34, 35, 36, 39, 40, 42, 43, 45, 48, 50, 53, 55--59, 61, 64, 67, 79, 80, 85, 92.
Islam, den sanna religion, v. 17; cho som följer en annan blifver förtappad, v. 79.
Israels barn tillåtne allt slags föda innan Lagen nedsändes, v. 87 och not; hafva ådragit sig Guds vrede, och skola ej hafva framgång mot de rättrogne, v. 107, 108. Jfr. Index, Kap. 2.
Jesus talar i vaggan till menniskorna; får kunskap och visdom; blifver en apostel åt Israels barn; gör åtskilliga underverk, icke i följd af egen magt, utan med Guds tillstädjelse; icke verkligen korsfäst, utan i stället en annan lik honom, och upptagen till himmelen; liksom Adam skapad af stoft, till hvilket Gud sade "varde!" v. 41—55 och noter Jfr. Index, Kap. 2.
Lagen och Evangelium nedsände förut, Koran en bekräftelse på dem, v. 2.
Maria Jesu Moder, utvald af Gud framför all verldens qvinnor; bebådas Ordet från Gud; dess namn Messias Jesus, Marias son; hon yttrar sin tvekan såsom varande en obefläckad jungfru, men Gud skapar med sitt "varde!" hvad Han vill; v. 37—42. Se vidare Kap. 19, 21, 23, 66.
Martyrer för Islam äro icke döde, v. 163—165.
Ocker och girighet, förmaning deremot, v. 125, 163—165. Jfr. Index, Kap. 2.
Ouahed, namn på stället der Mohammed förlorade en träffning, åsyftad, v. 117, 118, 121—124, 133—169, och noter.
Profeterne böra ej tagas till herrar; Guds förbund med dem; ingen skillnad i tron på dem, v. 73—78 och not 98.
Skriftens folk anklagade för afguderi, m. m. om dem, v. 57—72, och noter. Jfr. Index, Kap. 2.
Tempel Meckas, det första som till Gudstjenst blifvit förordnadt; deri äro uppenbara tecken, v. 90, 91, not 100.
Zacharias uppfostrar jungfru Maria; beder Gud om afkomma; honom bebådas Johannes; m. m. v. 32—36. Se vidare Kap. 19, 21.

sid.

IV Kap. Qvinnorna . . . . 100.

Abraham kallad Guds vän, v. 124, fått uppenbarelse, v. 161. Jfr. Index, Kap. 2.

Arfskifte, stadgar derom, v. 12—18, 37, 175, not 116.

Bönen innan den förrättas, tvagning anbefalld, v. 46; försigtighetsmått att iakttaga i fält, under bönen, v. 102, 103. Se vidare Kap. 5, 11, 17, 29.

Dråp förbjudet; försoningsbot för ett vådadråp, v. 94, 95.

Döden, ingen säkerhet deremot, v. 80.

Förbud att ägta inom vissa slägtleder m. m. v. 26—28, och noter. Jfr. Ind. Kap. 2.

Föreskrifter i afseende på giftermål; om de faderlöses billiga behandling, och förvaltningen af svagsintes egendom m. m., v. 1—11, 126; om mannens och hustruns inbördes förhållande, v. 38, 39. Jfr. Index, Kap. 2.

Förlåtelse gifver Gud för allt, utom för afguderi, v. 51 och 116.

Förmaning till de rättrogne att ej gifva Gud likar; att vara välgörande och ej girige, v. 40—44; att vittna sannfärdigt, v. 134: till profeten att dömma rättvist, v. 106—113. Jfr. Ind. Kap. 3.

Helsning, de rättrogne uppmanas att mot hvarandra vara höflige, v. 88.

Judarne anklagas att förvända Skriften, v. 48. Se vidare Kap. 62.

Otrogne äro de som säga om Guds apostlar: vi tro på några, och förneka andra, v. 149, 150. Se vidare Kap. 5, 6, 8, 13, 16, 21, 25, 27, 34, 36, 37, 40, 45, 50, 52, 54, 68.

Paradiset skall öppnas för hvem som är rättrogen och handlar rätt, vare sig man eller qvinna, v. 149. Se vidare Kap. 13, 23, 47, 50, 52, 57, 70.

Qvinnor, hvad som bör iakttagas då någon anklagas för otukt; förbud att behandla dem orättvist, m. m., v. 19—25, och noter; v. 127—129. En ägtad slafvinna som begår otukt, hälften af en fri qvinnas straff, v. 30. Jfr. Ind. Kap. 2.

Satan (Iblis) lofvar att förleda menniskorna; lär dem vidskepelse, v. 118, 119. Jfr. Ind. Kap. 2.

Skriftens folk uppmanas att tro på Koran, v. 50; förhärdade; yttra lögn om Jungfru Maria; säga att de dräpte Jesus, ehuru de blott dräpte hans skepnad; de skola alla tro på honom; de ibland dem som äro Judar, förbudne flera förut tillåtna ting, v. 152—159. Förmaning till de Christne ibland dem, att ej säga om Gud annat än sanning, och ej, att Han är tre: Jesus är blott Guds sändebud och Hans Ord, en ande från Den som ej har någon son, v. 169.

Skrymtarne i helvitets nedersta botten, v. 144. Se vidare Kap. 29, 57, 63.

Strid för Guds sak anbefalld, v. 73—79 m. fl. Jfr. Ind. Kap. 2.

Uppenbarelse gifven Mohammed liksom flera andra profeter, v. 161.

V Kapitlet. Bordet . . . . 134.

Bönen innan den förrättas tvagning anbefalld, v. 8, 9. Jfr. Ind. Kap. 4.

Förbud att jaga under vallfarten, m. m. v. 1—3. 96; att äta åtskilligt ansedt för orent, v 4; att ingå vänskap med Judar och Christne, v. 56; af vin och spel, m. m., v. 92, 93. Jfr. Ind. Kap. 2.
Förbund, Guds med Israels barn och med de Christne, v. 15—17.
Hundar och andra djur tillåtne att begagnas till jagt, v. 6.
Jesus, Gud påminner honom om sin nåd, m. m. Jesu lärjungar fråga om hans Herre förmår nedsända till dem ett bord från himmelen; han bönfaller derom, och får sin bön bifallen; Gud frågar honom om han tillsagt menniskorna att dyrka sig och sin moder såsom gudar, v. 109 och följ. Jfr. Ind. Kap. 2.
Kaabah, namn på Meckas tempel, v. 98.
Mose tillsäger sitt folk att ingå i det förlofvade landet, de vägra tills de der boende jättarne lemna det; han anropar Gud, som förbjuder Israeliterna landet på fyratio år, v. 24—29. Se vidare Kap. 7, 10, 14, 17—23, 26, 27, 28, 33, 37, 40, 43, 79.
Offer, Kains och Abels omnämndt, m. m. v. 30—35.
Otrogne äro de som säga: Gud är Messias, Marias son, och Gud är den tredje af tre, v. 19, 76, 77. Jfr. Ind. Kap. 4.
Skriftens folk, åtskilligt om dem, v. 62—72. Judarne bittrast i hat mot de rättrogne; de Christne närmast i vänskap, v 85, 86. Jfr. Ind. Kap. 2.
Skrifter, heliga af Gud nedsände: Lagen hvarefter Judarne dömdes, deri är vedergällningsrätten föreskrifven; Evangelium, bekräftelse på Lagen; och slutligen Koran, vittnesbörd och bekräftelse på allt det föregående, v. 48—52.
Straff stadgade för brottslingar, v. 37—42. Se vidare Kap. 11, 14, 24, 29, 38, 44, 76, 78.
Testamente föreskrifvet döende, och iakttagelser dervid, v. 105—107.
Varning mot mened, och syndabot derföre, v. 91.

VI Kap. Hjordarne . . . . 159.

Abraham förebrår sin fader dess afguderi; dyrkar först himlakropparne; hans omvändelse; han tvistar med sina landsmän; Guds nåd mot honom, och mot åtskilliga patriarker och profeter, v. 74—89. Jfr. Ind. Kap. 2.
Andarne ett slägte af osynliga varelser, åtskilligt om dem, v. 100, 130, och noter 156, 162. Se vidare Kap. 46, 72.
Apostlar drifvits gäck med före Mohammed, v. 10, m. fl. Se vidare Kap. 10, 13, 14, 23, 25.
Azar, namn på Abrahams fader, v. 74 och not.
Barn vissas förgörande, ett omenskligt bruk, v. 138, 141, not 164.
Boskap, vidskepliga bruk dermed, v. 137, 139, 140, 144, 145 och noter.
Djuren skola härefter församlas hos Gud, v. 38.
Englar sände som vaktare öfver menniskan, v. 61, not 151. Se vidare Kap. 21, 35, 37, 40, 50, 80, 82.
Förbud åtskilligt ansedt för orent, v. 146, 147. Jfr. Ind. Kap. 2.
Föreskrifter, åtskilliga, v. 118—121, 152, 153. Jfr. Ind Kap. 2,
Grader, olika i belöningen, v. 132, en god gerning skall belönas tiofaldigt, v. 161.
Gud, lof till Honom alltings Skapare, v. 1—3; Honom tillhör allting, v. 12, 13; Han har nycklarne till det förborgade, och

ej ett löf faller, utan att Han vet det, m. m., v. 59—65; flera prof på Hans allmagt; Har har inga barn, v. 95—101. Jfr. Ind. Kap. 3.

Koran nedsänd välsignad, v. 92, 156. Se vidare Kap. 10, 13, 14, 17, 26, 27, 31, 32, 35, 39, 41, 43, 44, 56, 69.

Mohammed befalld att vara den förste af Islam, v. 14. Se vidare Kap. 11, 13, 18, 22, 28, 29, 33, 34, 36, 38, 42, 48, 52, 53, 62, 67, 68, 76.

de Otrogne som uppdikta lögn om Gud, de mest orättfärdige; de skola förhöras, m. m.; de förneka uppståndelsen; skola en gång bära sina bördor, v. 21—31, not 146; påstå att Mohammeds uppenbarelser äro bedrägeri, v. 57; skola få dryck i afgrunden af kokande vatten, v. 69. Jfr. Ind. Kap. 4.

Tecken stå i Guds hand, v. 109, en dag de varda synliga, skall tron ej gagna dem som ej förut trott, v. 159. Se vidare Kap. 7, 30, 36, 45, 51.

VII Kap. Al Araf . . . . .188.

Aad, en mägtig stam af de gamle Araberne, som straffades af himmelens hämnd, v. 63—70. Se vidare Kap. 41.

Adam får till boning paradiset, och förbjudes ett visst träd; satan förför honom och hans hustru, och de utdrifvas ur lustgården, v. 18—24. Gud uttager ur länderna på hans söner deras afkomlingar, v. 171, not 190. Jfr. Ind. Kap. 2.

Al Araf, en mur, som skiljer paradiset från helvitet; åtskilligt om dem som få sig anvist detta ställe, m. m., v. 44—49, not 171.

Eva, historien om hennes hafvande tillstånd, v. 189 och not 194.

Gud skapade verlden på sex dagar, v. 52; har de skönaste namn v. 179. Jfr. Ind. Kap. 3.

Hud, namn på den profet som sändes till stammen Aads omvändelse; Se Aad. Se vidare Kap. 11, 26.

Iblis (satan) hans fall och hämnd, v. 10—17. Jfr. Ind. Kap. 2.

Israels barn, åtskilligt om dem, v. 160—170. Se äfven under Mose. Jfr. Ind. Kap. 2.

Lot sänd till Sodomiterne, och deras undergång, v. 78—82. Se vidare Kap. 11, 15, 21, 26, 29, 37.

Madian, namn på en arabstam, som drabbades af himmelens hämnd för sitt afguderi, v. 83—91.

Mose, sänd till Pharao och hvad dervid tilldrager sig; Pharaos vrede; han befaller dräpa Israeliternes söner och spara blott deras döttrar; hans folk, som straffas med åtskilliga plågor, anlita Mose om hans förbön hos Gud; återfalla i synd och blifva dränkte i hafvet, hvarigenom Israeliterne gå torrskodde. Moses frånvaro under fyratio nätter; han sätter Aaron i sitt ställe; Gud talar till honom, och gifver honom taflorna innehållande Lagen. Under hans bortovaro tillverka Israeliterne kalfven; hans vrede vid återkomsten; han utväljer 70 män att följa sig till Gud, m. m., v. 101—154. Jfr. Ind. Kap. 5.

Noach, sänd att förmana sina landsmän, v. 57—62. Se vidare Kap. 10, 11, 21, 23, 26, 29, 37, 71.

sid.

Profeten, den olärde, (Mohammeds tittel) förutsagd i Lagen och Evangelium, v. 156, och noter; icke besatt af någon ond ande v. 183.
Saleh, namn på stammen Tzamuds profet; se Tzamud, Se vidare Kap. 11, 26.
Schoaib namn på Madians profet; se Madian; se vidare Kap. 11, 26.
Tecken, de som förneka Guds tecken skola ej inkomma i paradiset förr än en kamel går igenom ett synålsöga, v. 38. Jfr. Ind. Kap. 6.
Timme, uppståndelsens, blott Gud har kunskap om den, v. 186—188.
Tzamud, en mägtig stam af de gamle araberne, straffad för afguderi, v. 71—77. Se vidare Kap. 27, 41.

VIII Kap. Krigsbytet . . . . 220.

Anförvandter, de rättrogne till hvarandra, v. 73, not 206.
Bedr, slaget dervid, v. 5—19 och noter; samt 43—53 och noter.
Förmaning till de rättrogne att vara lydige, vakta sig för uppror, m. m., v. 20—29. Jfr. Ind. Kap. 3.
Krigsbytet, femte delen deraf tillkommer profeten, för vissa ändamål, v. 42.
de Otrogne, åtskilligt om deras trottsighet och syndiga uppförande, v. 30—41. Jfr. Ind. Kap. 4.
Strid, uppmuntran dertill åt de rättrogne, v. 66, m.fl. Jfr. Ind. Kap. 2.

IX Kap. Ångern . . . . 233.

Abu Amer, namn på en Christen munk omnämnd, v. 108, not 224.
Afgudadyrkarne förklaras fågelfrie efter fyra månader; om de ångra sig och antaga Islam äro de dock de rättrognes bröder; i annat fall skola de utan förskoning behandlas; förbud för dem att bo vid Meckas tempel, v. 1—18. Se vidare Kap. 16, 29.
de Christne kalla Messias för Guds son, m. m. v. 30, 31.
Förmaning till de rättrogne att icke bland de otrogne taga vänner, icke ens en far, eller broder, v. 23; att strida mot dem, v. 29, m. fl.; att icke bedja för dem, v. 114. Jfr. Ind. Kap. 3.
Grader i belöning, de högsta, åt hvilka, v. 20.
Honein, namn på stället der en af Profetens träffningar hölls, v. 25.
Löfte till de otrogne och skrymtarne på helvitets eld, v. 69; till de rättrogne af båda könen på paradiset, v. 73.
Mohadjrun och Ansars, benämningar på profetens följeslagare, v. 101. Se i föregående Kapitlet not 201.
Månader, deras indelning, m. m., v. 36, 37 och noter.
Ozair eller Ezra, enligt Mohammeds påstående, af Judarne gjord till Guds son, v. 30.
Profeten, hans flykt från Mecka till Medina, omnämnd, v. 40.
Tzabuk, namn på ett ställe på vägen till Syrien, dit Mohammed företog ett krigståg, och åtskilligt om detta, v. 38, 42—49, och noter; v. 82—97, samt 118 och 119.

X Kap. Jonas . . . . 257.

Apostel, sänd till hvartenda folk, v. 48, 75. Jfr. Ind. Kap. 6.
Barn tillagde Gud, v: 69.

sid.

Belöning, den högre, att skåda Guds ansigte, v. 27 och not.
Gud skapat himmel och jord på sex dagar; tecken på Hans allmagt, v. 3—6, m. fl. Jfr. Ind. Kap. 3.
Koran, icke sammansatt af någon, utom Gud, v. 38, 39. Jfr. Ind. Kap. 6.
Menniskan anropar Gud i nödens stund, men glömmer Honom då hon blifvit hjelpt, 13, 23, 24. Se vidare Kap. 15, 23, 30, 32, 35, 36, 38, 46, 56, 76, 89.
Mose och Aaron och deras händelser, v. 76—90. Jfr. Ind. Kap. 5.
Noach omnämnd, v. 72—74. Jfr. Ind. Kap. 7.
Pharao i sin nöd anropar Gud, m. m., v. 90—92 och noter; se vidare Kap. 11, 44.
Taflan, den förvarade, deri allting upptecknadt, v. 62.

XI Kap. Hud . . . . 273.

Abraham får besök af englar; hans hustru bebådas Isaak och Jakob, m. m., v. 72—78. Jfr. Ind. Kap. 2.
Bön, anbefalld, v. 116. Jfr. Ind. Kap. 4.
Gud skapat himmel och jord på sex dagar; Hans thron öfver vattnet, v. 9; Han straffar och belönar, m. m., v. 103 och följande. Jfr. Ind. Kap. 3.
Hud sänd till Aads stam, v. 52—63. Jfr. Ind. Kap. 7.
Lot, hvad som tilldrog sig med honom och Sodomiterne, v. 79—84, och noter. Jfr. Ind. Kap. 7.
Mohammed, en predikare till Araberne, v. 2—7, not 233; de vilja ej tro på Koran, som dock kommer från Herran, v. 15—20.
Noach sänd af Gud att predika; hans tvist med sina landsmän; får befallning att bygga arken; åtskilligt om syndafloden, m. m. 27—51. Jfr Ind. Kap. 7.
Pharao omnämnd, v. 99, 100. Jfr. Ind. Kap. 10.
Sahleh, sänd till Tzamuds stam, v. 64—71. Jfr. Ind. Kap. 7.
Schoaib sänd till Madians befolkning, v. 85—98. Jfr. Ind. Kap. 7.
Siddjyl, namn på vissa afgrundsstenar, not 242.
Straff fördubbladt för dem som uppdikta lögn om Gud, v. 21—24. Jfr. Ind. Kap. 5.

XII Kap. Joseph . . . . 290.

Joseph, hans historie, nästan hela kapitlet.

XIII Kap. Åskan . . . . 306.

Apostlar begabbade före Mohammed, v. 32; hafva haft hustrur och afkomlingar, v. 38. Jfr. Ind. Kap. 6.
Gud har upprest himlarne och utbredt jorden, m. m., v. 2, 3. Han vet hvad hvarje qvinna bär i sitt sköte; ingenting är för Honom undandoldt; prof på Hans allmagt, m. m., v. 9—18. Jfr. Ind. Kap. 3.
Mohammed sänd till Araberne, att uppläsa Koran; de otrogne af dem skulle dock ej blifva öfvertygade; om än de döde derigenom gjordes talande, v. 29, 30, Jfr. Ind. Kap. 6.

sid.

de otrogne neka uppståndelsen, [illegible] profeten ej framvisar tecken; m. m., v. 5—8. Jfr. Ind. Kap. 4.
Paradiset, utlofvadt de rättfärdige, och hvilka de äro, v. 19—24, beskrifvet v. 35. Jfr. Ind. Kap. 4.

XIV Kap. Abraham . . . . .315.

Abraham bönfaller hos Gud om åtskilligt, v. 38—42 och noter. Jfr. Index Kap. 2.
Apostlar, ingen af dem sänd, utan med sitt folks tungomål, v. 4; åtskilligt om dem som blifvit sände till fordna folk, v. 10—18. Jfr. Ind. Kap. 6.
Gud har nedsändt Koran, v. 1; låter hvem Han vill gå vilse, v. 4; Hans liknelse om ett godt och ett elakt ord, v. 29—32; Hans nåd mot menniskan, v. 37. Jfr. Ind. Kap. 3.
Mose omnämnd, v. 5—8. Jfr. Ind. Kap. 5.
Samtal emellan de förförde, förförarne och satan, v. 24—27.
Straff, de fördömdes, v. 19, 20 m. fl. Jfr. Ind. Kap. 5.

XV Kap. Al Hedjr . . . . .323.

Abraham, historien om englarnes besök 51—60. Jfr. Ind. Kap. 2.
Al Aykah, en stad, hvars invånare voro orättfärdige, v. 78.
Al Hedjr, en dal der stammen Tzamud bodde, som blef straffad, v. 80—84.
Helvitet har sju portar, v. 44. Se vidare Kap. 19, 50, 52, 67, 74.
Himmelen prydd med de tolf tecknen; vaktad mot hvarje djefvul, v. 16—18 och noter.
Lot, hvad som tilldrog sig med henom och Sodomiterne, v. 61—74. Jfr. Ind. Kap. 7.
Menniskan skapad af sandblandad lera, v. 26. Jfr. Ind. Kap. 10.
Satan (Iblis) skapad af den hetaste eld, v. 27; hans olydnad, m. m., v. 31—42. Jfr. Ind. Kap. 2.

XVI Kap. Biet . . . . .331.

Afgudadyrkarne säga, att deras afguderi härleder sig från Gud sjelf; svärja på att Gud ej skall uppväcka de döda, m. m., v. 37—40; deras vidskepelse, v. 58—61; kalla profeten en diktare, v. 103; påstå att han har medhjelpare till Koran, v. 105 och not 278. Jfr. Ind. Kap 9.
Förbud att äta åtskilligt ansedt för orent, v. 116. Jfr. Ind. Kap. 2.
Förmaningar till rättvisa, välgörenhet, att hålla ingångna förbindelser; m. m., v 92—98. Jfr. Ind. Kap. 3.
Gabriel har nedbragt Koran från Gud, v. 104.
Gud, Hans dom skall inträffa; Han gifver uppenbarelse till dem Han vill; Hans nåd mot menniskan; Han är den Ende; Han känner hvad menniskorna dölja; Han skall straffa och belöna; m. m., v. 1—35. Han skapar allt med sitt "varde!" väckelse till syndare om Hans förmåga att straffa dem; m. m., v. 42—57. Åtskilligt om Hans magt och välgerningar; m. m., v. 67—91. Han skall uppväcka till ett sällt lif, hvilken rättrogen som handlar

sid.

rätt, man eller qvinna, v. 99. Hans vrede skall drabba affällingarne, v. 108. Han blifver barmhertig mot de ångerfulle, v. 120. Jfr. Ind. Kap. 3.

Sabbaten instiftad för dem som tvistade derom, v. 125, not 280.

XVII Kap. Den nattliga färden . . . . . 349.

Bönen och Korans läsning anbefallda, v. 80—82. Jfr. Ind. Kap. 4.

Börda, hvar och en skall bära sin, v. 16.

Färden, den nattliga, v. 1; beskrifven not 281; icke annat än en syn, v. 62.

Förmaning att ingen dyrka, utom Gud; till foglighet emot föräldrar, välgörenhet emot fattige; mot slöseri, mot förgörandet af barn, mot otukt och dråp, mot oredlighet, mot högmod, v. 24—41. Jfr. Ind. Kap. 3.

Iblis, hans uppstudsighet, v. 63—67. Jfr. Ind. Kap. 2.

Israels barn, åtskilligt om dem, v. 2—8, och noter. Jfr. Ind. Kap 2.

Koran vägleder till den rättaste vägen, v. 9; ett läkemedel för de rättrogne, v. 84; menniskor och andar församlade kunna ej åstadkomma något likt den, v. 90. Jfr. Ind. Kap. 6.

Lof, de sju himlarne och jorden prisa Gud, v. 46.

Mose fick förmåga att göra nio underverk, v. 103 not 292. Jfr. Ind. Kap. 5.

Underverk blefvo ej gifna i Mohammeds magt, v. 61; åtskilliga begärde från honom af afgudadyrkarne, v. 92—95.

Uppståndelsen skall säkert inträffa, v. 52—54.

Öde, menniskans fästadt vid dess hals, v. 14 och not.

XVIII Kap. Grottan . . . . 366.

Al Rakim, ordets betydelse, not. 294; förekommer i 8:de versen.

Dhu'l' Karnein, ett namn på Alexander den Store, åtskilligt om honom, v. 82—98, och noter.

Gog och Magog omnämnde, v. 93.

Liknelse emellan en rik och en fattig, v. 31—41; af det verldsliga lifvet, v. 43.

Mose, hans äventyr med Al Khedr, v. 59—81 och noter. Jfr. Ind. Kap. 5.

Mohammed fått sig nedsänd Koran, att derigenom varna, v. 1—3; förmanad att föreläsa den, och vaka öfver de rättrogne, v. 26, 27. Jfr. Ind. Kap. 6.

de Orättfärdige, deras straff, v. 28.

de Rättrogne som göra goda verk, deras belöning, v. 29, 30. Jfr. Ind. Kap. 2.

Sofvare, de sju hvilka de voro not 293; deras historie, v. 8—25, och noter.

XIX Kap. Maria . . . . 381.

Abraham, åtskilligt om honom, v. 42—50. Jfr. Ind. Kap. 2.

Edris eller Enoch, omnämnd, v. 57, 58 och not.

Helvite, alla måste nalkas det, men dess eld skall ej skada de gudfruktige, v. 69—73, not 312. Jfr. Ind. Kap. 15.

sid.

Ismael, omnämnd, v, 55, 56, ämnad att offras, not 308.
Jesus talar till folket såsom barn; sanningens Ord, Marias son, men icke Guds, v. 30—36. Gud har inga barn, v. 91 och följande. Jfr. Ind. Kap 2.
Johannes, omnämnd, v. 13—15.
Maria, Jesu moder, hennes bebådelse, m. m., v. 16—29, och noter. Jfr. Ind. Kap. 3.
Mose och Aaron omnämnde, v. 52—54.
Zacharias, åtskilligt om honom, v. 1—12. Jfr. Ind. Kap. 3.

XX Kap. T. H. . . . . 392.

Adam, åtskilligt om honom och hans fall, v. 114—122. Jfr. Ind. Kap. 2.
Mose, hans historie, v. 8—98 och nöter.
Profeten förmanas att tåligt fördraga de otrognes yttrande, och prisa Gud m. m., v. 130—132.
Sameri, namn på Judarnes förförare, v. 87, not 319.

XXI Kap. Profeterne . . . . 407.

Abraham, hans historie, v. 52—73. Jfr. Ind. Kap. 2.
David och Salomo, åtskilligt om dem, v. 78—82 och noter. Se vidare Kap. 27, 34, 38.
Dhu'l'kfl, namn på en profet, v. 85, not 327.
Dhu'n'nun (Jonas) omnämnd v. 87, not 328.
Edris, omnämnd, v. 85.
Englarne, Guds ärade tjenare, men ej Hans barn; m. m., v. 26—30. Jfr. Ind. Kap. 6.
Evighet har ej blifvit gifven Mohammed, eller någon annan menniska; m. m., v. 35—37.
Gog och Magog skola blifva ett tecken på verldens sista tid, v. 96.
Ismael omnämnd, v. 85.
Job d:o v. 83. Se vidare Kap. 38.
Mose och Aaron omnämnde, v. 49. Jfr. Ind. Kap. 5.
Noach omnämnd, v. 76. Jfr. Ind. Kap. 7.
Lot d:o v. 74. Jfr. Ind. Kap. 7.
de Otrogne, deras hårdnackenhet; m. m., v. 1—15. Jfr. Ind. Kap. 4.
Sidjill, engeln, som upptecknar menniskans gerningar, v. 104.
Vatten, derigenom är allting gjordt lefvande, v. 31. Se vidare Kap. 24, 25.
Vågskålar den yttersta dagen, v. 48
Zacharias omnämnd, v. 89. Jfr. Ind. Kap. 3.

XXII Kap. Vallfarten . . . . 420.

Gud skall dömma emellan de olika trosbekännelserna, v. 17; skall belöna dem som offra sig till Hans tjenst, v. 57, 58; Han är mot menniskorna nådig, v. 60—65; har gifvit till dem alla deras religionsbruk, v. 66. Jfr. Ind. Kap. 3.
Liknelse i anledning af afgudarne, v. 72.
Mohammed säker om Guds bistånd, v. 15; satan blandar sig i hans läsning, v. 51, not 338. Jfr. Ind. Kap. 6.

sid.

Offer, deras kött och blod emottages ej af Gud, men gudsfruktan hos den som offrar, v. 38.
de Rättrogne, tillstädjelse för dem, att möta våld med våld, v. 40, 41; uppmanas att väldigt kämpa såsom Guds utvalde, v. 77. Jfr. Ind. Kap. 2.
Skapelse, menniskans, beskrifven såsom bevis på Guds magt att tillvägabringa uppståndelsen, v. 5.
Tempel, Meckas, vallfarten dit anbefalld, m. m., hvad dit hörer, v. 27—37, och noter.
Timme, uppståndelsens, en förfärlig sak, v. 1, 2.

XXIII Kap. De Rättrogne . . . . 432.

Apostlar, sände till åtskilliga folk, som förnekade dem, v. 32—46; uppmaning till dem att ej neka sig det lofliga, v. 53.
Gud, Hans skapelse af menniskan beskrifven; m. m., v. 12—22; Hans enhet bevisad, v. 93. Jfr. Ind. Kap. 3.
Maria och hennes son ett tecken för menniskorna, v. 52. Jfr. Ind. Kap. 3.
Meckanerne, uppmaningar och varningar till dem, och deras förhärdelse; m. m., v. 65—92. Se vidare Kap. 38, 43, 44, 53, 62.
Menniskans lifstid skall, vid den stora redogörelsen, ej synas så lång som en dag, v. 114—116.
Mose, Aaron och Pharao omnämnde, v. 47—51. Jfr. Ind. Kap. 5.
Noach, något af hans historie, v. 23—30. Jfr. Ind. Kap. 7.
Paradiset, hvilka skola ärfva det, v. 1—11. Jfr. Ind. Kap. 4.
Vågskålar, de saliges tunga, de fördömdes lätta, v. 104, 105.

XXIV Kap. Ljuset . . . . 442.

Ayescha, namn på profetens favorit-hustru, åtskilligt i anledning af en tilldragelse med henne, v. 11—26 och noter.
Blygsamhet föreskrifven båda könen; för hvilka qvinnorna må visa sig obeslöjade, v. 30, 31; de äldre undantagna från regeln, v. 59.
Förbud för de rättrogne, att inträda i hvarandras hus, utan tillåtelse, v. 27, 28. Jfr. Ind. Kap. 2.
Föreskrift till de rättrogne, att lefva ärbart, v. 32, 33; om att deras barn och slafvar vissa tider på dygnet ej må inkomma till dem, utan tillstädjelse, v. 57; om deras inbördes umgänge v. 60; om att bemöta profeten vördnadsfullt, v. 63 och not. Jfr. Ind. Kap. 2.
Liknelse om Gud, v. 35; om de otrogne, v. 39, 40
Straff för hordom, och för dem som belacka ärbara qvinnor, v. 2—4. Jfr. Ind. Kap. 5.
Vatten deraf alla djur skapade, v. 44. Jfr. Ind. Kap. 21.
Ägtenskapsbrott, huru bestyrkas; värjemålsed tillåten, v. 6—9.

XXV Kap. Forkan . . . . 455.

Al Rass, namn på ett ställe, not 355.
Apostlar före Mohammed njöto föda och gingo omkring på allmänna platser, v. 22. Jfr. Ind. Kap. 6.

Forkan, ett namn på Koran, v. 1. Se not 21.
Gud har ej haft barn, v. 2; har tillintetgjort åtskilliga otrogna folk, v. 37—42; prof på Hans allmagt och nåd; m. m. v. 47—63; hvilka Hans tjenare äro, v. 64 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Otrogne antaga afgudar; forneka Koran, Mohammed och uppståndelsen; fördömde skola de förgäfves åkalla döden, v. 3—15; de drifva gäck med profeten, v. 43, m. fl.; äro värre än kreaturen, v. 46. Jfr. Ind. Kap. 4.

XXVI Kap. Skalderne . . . . .463.

Abraham, hans förmaning till afgudadyrkarne, och bön till Gud, v. 69—102. Jfr. Ind. Kap. 2.
Hud predikar fåfängt för stammen Aad, v. 123—139. Jfr. Ind. Kap. 7.
Koran anklagas för bedrägeri, v. 5; nedförd af den betrodde anden (Gabriel), och omnämnd i Skrifterne, v. 192—196; djeflarne hafva ej dermed nedkommit, v. 210. Jfr. Ind. Kap. 6.
Lot predikar fåfängt för Sodomiterne, v. 160—173. Jfr. Ind. Kap. 7.
Mose och Pharao och deras historie, v. 9—66. Jfr. Ind. Kap. 5.
Noach predikar fåfängt för sina landsmän, v. 105—120. Jfr. Ind. Kap. 7.
Saleh predikar fåfängt för stammen Tzamud, v. 141—158. Jfr. Ind. Kap. 7.
Schoaib d:o d:o för AlAykahs invånare, v. 176—189. Jfr. Ind. Kap. 7.
Skalderne, de arabiske tadlade, v. 224—226.

XXVII Kap. Myran . . . . .477.

Bevis på en enda Guds tillvaro och allmagt, v. 60—66.
David och Salomo fingo kunskap af Gud; åtskilligt om den sednare och om Drottningen af Saba, v. 15—45, och noter. Jfr. Ind. Kap. 21.
Domen, den yttersta; ett visst djur tecken derpå, v. 84, och not.
Koran, en vägledning och gladt bådskap från Gud, v. 1—6. Jfr. Ind. Kap. 6.
Lot, hans historie vidrörd, v. 55—59. Jfr. Ind. Kap. 7.
Mose, d:o d:o v. 7—14. Jfr. Ind. Kap. 5.
Tzamud, denna stam och dess ogudaktighet omnämnd, v. 46—54. Jfr. Ind. Kap. 7.

XXVIII Kap. Historien . . . . .489.

Gud förstör ingen stad utan föregående varning, v, 59; skall en dag förhöra afgudadyrkarne, v. 62, m. fl.; Hans allmagt tydliggjord, v. 70—73; allt skall förgås, utom Hans ansigte, v. 88. Jfr. Ind. Kap. 3.
Haman, Pharaos minister, v. 5, not 370.
Karun, hvem han var, och åtskilligt om honom, v. 76—82, och not 374.

sid.

Mohammed sänd som en barmhertighet att predika; åberopar Mose lag och Koran, v. 46—49; förmanas att ej bedrifva afguderi, v. 86 och följ.
Mose och Pharaos historie, v. 2—43. Jfr. Ind. Kap. 5.

XXIX Kap. Spinneln . . . . .502.

Abraham sänd att förmana sina landsmän; belönas af Gud, v. 15—26. Jfr. Ind. Kap. 2.
Bönen afhäller från orättfärdigt uppförande, v. 44. Jfr. Ind. Kap. 4.
Lifvet, det verldsliga, blott gyckel och lek, v. 64.
Lot sänd att förmana sina landsmän; m. m., v. 27—34. Jfr. Ind. Kap. 7.
Mohammed fått sig nedsänd Koran; före den ej läst någon bok, ej heller har han skrifvit denna; i dess nedsändning ett tillräckligt tecken för hans landsmän; de trottsa honom att påskynda deras straff, v. 46—54. Jfr. Ind. Kap. 6.
Noach sänd till sina landsmän, hos hvilka han vistas ett tusen år, mindre femtio, v. 13. Jfr. Ind. Kap. 7.
de Rättrogne skola pröfvas, och för sina goda verk belönas, v. 1—6 m. fl.; uppmanas att ej lyda de föräldrar, som vilja tvinga dem från Islam, v. 8; att med foglighet tvista med Skriftens folk, v. 45; att kämpa för Gud, v. 69. Jfr. Jnd. Kap. 2.
Straff, öfvergånget åtskilliga folk och Individer, v. 35—39. Jfr. Ind. Kap. 5.
Spinneln, en bild på afgudadyrkarne, v. 40.

XXX Kap. Grekerne . . . . .510.

Förmaning åt de otrogne, att tänka på föregående folks öde, v. 8, 9; åt de rättrogne, att bistå den behöfvande, v. 37. Jfr. Ind. Kap. 3.
Grekerne, en spådom beträffande dem, v. 1—5, not 377.
Jorden, dess vederqvickelse, en bild på uppståndelsen, v. 49.
Liknelse om Meckanerne, v. 27.
Menniskorna åkalla Gud i nöd, och när de blifva hulpne äro de otacksamma; då de få barmhertighet från Gud fröjda de sig, när ondt träffar dem förtvifla de, v. 32—35; deras synder utbreda förderf öfver allt, v. 40; domsdagen skola deras ursäkter ej gagna dem, v. 57. Jfr. Ind. Kap. 10.
Ocker skall ej medföra välsignelse, v. 38.
Tecken på Guds magt, v. 18—24, m. fl.

XXXI Kap. Lokman . . . . .518.

Gud, Hans löfte till de rättfärdige, som tro, v. 7, 8; Hans skapelse, v. 9, 10, m. fl.; Hans näd mot menniskorna, v. 19; Hans kunskap oändlig, v. 26, m. fl. Jfr. Ind. Kap. 3.
Koran, en vägledning för de rättrogne, v. 1—4. Jfr. Ind. Kap. 6.
Lokman, namn på en österländsk vis, och hans förmaningar; m. m., v. 11—18, not 379.

sid.

Menniskorna då de äro i sjönöd åkalla Gud, men då faran är förbi, glömmer Honom mängen, v. 31. Jfr. Ind. Kap. 10.

XXXII Kap. Tillbedjan . . . . 523.

Dagen, den yttersta, dess längd ett tusen år, v. 4; den dagen skall tron ej gagna den som ej trott förut, v. 29. Se vidare Kap. 40, 69, 70, 75, 78, 79, 80, 82, 84, 88, 99.
Gud har skapat och styr tingen; skall belöna och straffa; m. m., v. 3—21. Jfr. Ind. Kap. 3.
Koran, en uppenbarelse till Mohammed, och ej af honom sammansatt, v. 1—2. Jfr. Ind. Kap. 6.
Mose, omnämnd, v. 23. Jfr. Ind. Kap. 5.

XXXIII Kap. De Förbundne . . . . . . 526.

Belöning för hvilka Gud den beredt, v. 35. Jfr. Ind. Kap. 3.
Förbund, påminnelse om det Gud ingick med profeteterne, v. 7.
de Förbundnes belägring af Medina, åtskilligt derom, v. 9—27.
Hustrur, förskjutna, formulär dervid, ett gammalt bruk upphäfvit, v. 4, och noter. Jfr. Ind. Kap. 2, under *Quinnor*.
Mohammed uppmanas att hålla sig till den uppenbarelse han fått, och förtrösta på Gud, v. 1—3; hans hustrur de rättrognes mödrar, v. 6; han tillsäges att förmana dem, v. 28—34; han är profeternes insegel, v, 40; sänd såsom ett vittne; m. m., v. 44—47; hvilka qvinnor han må ägta, v. 49; föreskrifter till honom beträffande hans hustrur, och till de rättrogne om deras umgänge med honom, samt förbud för dem att någonsin ägta den som varit hans hustru, v. 51—53. Jfr. Ind. Kap. 6.
Mose omnämnd, v. 69; historier om honom, not 393. Jfr. Ind. Kap. 5.
Quinnor anbefallda att vara beslöjade då de gå ut, v. 59. Jfr. Ind. Kap. 2.
Söner adopterade, i giftermålsfrågor ej att anse som verkliga söner, v. 4, 37, not 384.
Zeid, profetens adopterade son, omnämnd, v. 37.

XXXIV Kap. Saba . . . . 539.

Arem, namn på en fördämning, v. 15, not 396.
Bemedling skall ej gagna hos Gud, utan med Hans tillstädjelse, v. 22.
David, åtskilligt om honom, v. 10. Jfr. Ind. Kap. 21.
Gud tillhör allting, och Han är allvetande, v. 1—3. Jfr. Ind. Kap. 3.
Mohammed sänd till hela menniskoslägtet, v. 27; är ej vansinnig, v. 45. Jfr. Ind. Kap. 6.
de Otrognes förhärdelse, m. m v. 31, och följ. Jfr. Ind. Kap. 4.
Saba, namn på en stad, åtskilligt om dess invånare, v. 14—20, och noter.
Salomo, åtskilligt om honom, v. 11—14, och noter. Jfr. Ind. Kap. 21.

sid.

XXXV Kap. Englarne . . . . .548.

Afgudar, vanmägtige, v. 38.
Englarne, Guds sändebud, försedde med vingar, v. 1. Jfr. Ind. Kap. 6.
Gud, exempel på Hans allmagt; m. m., v. 9—18, m. fl.; Han gör hvem Han vill uppmärksam på sitt ord; har sändt Mohammed, och gifvit Koran, en bekräftelse på föregående Skrifter, till de rättrognes arfvedel; Han skall belöna och straffa, v. 21—35. Jfr. Ind. Kap. 3.
Menniskorna påminnas om Guds nåd, v. 3; satan deras fiende, v. 6 Jfr. Ind. Kap. 10.

XXXVI Kap. Y. S. . . . . .554.

Gud låter uppteckna allting i en klar bok, v. 11; tecken på Hans allmagt och nåd, v. 33—44; Han skall göra ingen orätt, och skall utdela belöning och straff, v. 54—65; med sitt "varde!" skapar Han hvad Han vill, v. 82. Jfr. Ind. Kap. 3.
Jesus sände sina apostlar till Antioch, not 401. Jfr. Ind. Kap. 2.
Kreaturen skapade för menniskans nytta, v. 71—73.
de Otrogne slagne med blindhet och förhärdelse, v. 7—9; m. fl. åtskilligt om dem som bodde i Antioch, v. 12—28. Jfr. Ind. Kap. 4.
Mohammed, Guds sändebud, v. 1—5. Jfr. Ind. Kap. 6.

XXXVII Kap. De som uppställa sig . . .562.

Abraham, åtskilligt om honom, v. 80—112. Jfr. Ind. Kap. 2.
Belöning åt Guds tjenare; m. m., v. 39—58. Jfr. Ind. Kap. 3.
Ed på Guds enhet och herravälde, v. 1—5. Se vidare Kap. 51, 52, 56, 69, 77, 79, 81, 85, 89—93, 95, 100, 103.
Elias omnämnd, v. 122—131.
Englarne ej Guds döttrar, men Hans tjenare, v. 148—165. Jfr. Ind. Kap. 6.
Jonas, åtskilligt om honom, v. 138—147.
Lot omnämnd, v. 132—135. Jfr. Ind. Kap. 7.
Mose och Aaron omnämnde, v. 113—121. Jfr. Ind. Kap. 5.
Noach omnämnd, v. 72—78. Jfr. Ind. Kap. 7.
de Otrogne skämta öfver trons sanningar; på domsdagen skola de föras till helvitet, och ordvexla med hvarandra; m. m., v. 11—38. Jfr. Ind. Kap. 4.
Stjernorna, prydnad åt nedersta himmelen, bevarad mot djeflarne, v. 6—10
Zackum, ett träd i helvitet; dess frukt de fördömdes spis, v. 59—63.

XXXVIII Kap. S . . . . .573.

Abraham, Isaak och Jakob omnämnde, v. 45—47. Jfr. Ind. Kap 2.
Belöning, de gudfruktiges, v. 49—54. Jfr Ind. Kap. 3.

David, åtskilligt om honom, v. 16—25, och noter. Jfr. Ind. Kap. 21.
Job, d:o d:o v. 40—44. Jfr Ind. Kap. 21.
Meckanerne lefva ogudaktigt; förneka Mohammeds apostla-uppdrag; visas andra folks öde; m. m., v. 1—15. Jfr. Ind. Kap. 23.
Menniskan skapad af jord; satan får befallning att tillbedja henne, men lyder ej och blifver förbannad, m. m., v. 71—85. Jfr. Ind. Kap. 10.
Salomo, åtskilligt om honom, v. 29—39, och noter. Jfr. Ind. Kap. 21.
Straff, de ogudaktiges, och deras tvistande i elden, v. 55—64. Jfr. Ind. Kap. 5.

XXXIX Kap. Flockarne . . . . 583.

Gud har ingen son; Han har skapat himlar och jord; Han behöfver ingen tacksamhet, dock är den Honom behaglig, v. 6—9; Han inför vattnet till jordens källor, v. 22; Han är tillräcklig för sina tjenare, v. 37; Han tager till sig själen under menniskans sömn, v. 43; all bemedling beror på Honom, v. 45; Han gifver riklig eller knapp försörjning till hvem Han vill, v. 53; Han förlåter synderna, v. 54. Jfr. Ind. Kap. 3.
Koran, en uppenbarelse från Gud, v. 1, m. fl.; alla slags liknelser och ingen skefhet deri, v. 28, 29. Jfr. Ind. Kap. 6.
Lögn om Gud, den största orättfärdighet, v. 33; deras ansigten som den yttra, skola blifva svarta på den yttersta dagen, v. 61.
Menniskan anropar Gud i nöd, och förgäter Honom då hon blifvit hjelpt, v. 11, 50. Jfr. Ind. Kap. 10.
Uppståndelsen, hvad dervid skall förefalla, v. 67 och följ.

XL Kap. Den Rättrogne . . . . 593.

Dagen, den yttersta, skall hvar och en lönas, enligt förtjenst, v. 17. Jfr. Ind. Kap. 32.
Englarne bedja för de rättrogne, v. 7—9. Jfr. Ind. Kap. 6.
Gud har uppenbarat Koran; har rättvist afsagt domen öfver de otrogne, v. 1—6. Han bönhör den som Honom åkallar; åtskilliga tecken på Hans allmagt; Han skall straffa dem som göra Koran till lögn; m. m., v. 62 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.
Mose, åtskilligt om honom, Pharao, Haman och en viss rättrogen, v. 24—49. Jfr. Ind. Kap. 5.
de Otrognes tal i elden, v. 50—53.

XLI Kap. Äro tydligt utmärkte . . . . . 603.

Aad och Tzamud, deras otro och straff omnämnde, v. 12—17. Jfr. Ind. Kap. 7.
Förmaning att afvärja ondt med godt; att fly till Gud mot elaka ingifvelser, v. 34—36. Jfr. Ind. Kap. 3.
Guds fiender skola hopsamlas till elden; deras öron, ögon och skinn skola vittna mot dem; domen öfver dem rättvist fälld, v. 18—24.

sid.

Iblis och Kain menniskornas förförare, v. 29, och not.
Koran, en arabisk föreläsning, uppenbarad från Gud, v. 1—3; det fåfängliga skall ej vidkomma den, v. 42. Jfr. Ind. Kap. 6.
Menniskan otacksam i medgången, förtviflad i motgången, v. 49, och följ. Jfr. Ind. Kap. 10.
Skapelsen beskrifven, v. 8—11, och noter.

XLII Kap. Rådplägningen . . . . 610.

Förmaning till försonlighet, lydnad mot Gud; m. m., v. 33—41. Jfr. Ind. Kap. 3.
Gud har gifvit Mohammed uppenbarelser, liksom till fordne profeter; allting tillhör Honom; Han är allsmägtig, allvetande; Han har stadgat för araberne samma lära Han föreskref Noach, Abraham, Mose och Jesus; de som derom tvista ådraga sig blott vrede; Han skall gifva det tillkommande lifvet och det timliga goda åt den som det önskar; Han emottager ångern från sina tjenare; bevis på Hans allmagt; m. m., v. 1—32; den Han låter gå vilse, skall ej finna väg, v. 45; Han skapar hvad Han vill, v. 48, 49; Han har uppenbarat för profeten engeln Gabriel, v. 52. Jfr. Ind. Kap. 3.

XLIII Kap. Prydnader af guld . . . . . 617.

Gud, alltings Skapare, v. 8—12; har ingen son, v. 81. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Gudfruktiges fröjd i paradiset, v. 67—73.
Jesus, åtskilligt om Honom, v. 57—64, och noter. Jfr. Ind. Kap. 2.
Koran, inskrifven i grundboken hos Gud, v. 3. Jfr. Ind. Kap. 6.
Malek, helvitets uppsyningsman, v. 77.
Meckanerne göra englarne till Guds döttrar; åtskilligt om deras otro och stridighet med profeten; m. m., v. 14—43. Jfr. Ind. Kap. 23.
Mose sänd till Pharao, v. 45—56. Jfr. Ind. Kap. 5.

XLIV Kap. Röken . . . . 626.

Belöning för de gudfruktige, v. 51 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.
Koran nedsänd en välsignad natt, åtskilligt derom, v. 2—4, och noter. Jfr. Ind. Kap. 6.
Meckanerne förneka uppståndelsen, v. 33—35. Jfr. Ind. Kap. 23.
Pharao och hans folk, åtskilligt om dem, v. 16—30. Jfr. Ind. Kap. 10.
Rök, en utomordentlig, tecken på den yttersta dagen, v. 9, 10, och not.
Straff för de orättfärdige, v. 43—50. Jfr. Ind. Kap. 5.
Tsobba, en furstetitel i Lyckliga Arabien, not. 437.

XLV Kap. Knäböjandet . . . . 631.

Gud har uppenbarat Koran; tecken på Hans allmagt, v. 1—4; Hans nåd mot menniskan, v. 11, 12; Han gaf Israels barn Skrif-

sid.

ten, v. 15; Han är de gudfruktiges beskyddare, v. 18; Han skall löna efter förtjenst, v. 21 samt 29 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Otrogne förkunnas straff, v. 6—9; yrka att profeten skall frambringa deras fäder ur grifterna, v. 24. Jfr. Ind. Kap. 4.

XLVI Kap. Al Ahkaf . . . . .635.

Afguderits dåragtighet, v. 3—5.
Al Ahkaf, en trakt der stammen Aad bodde; dennas öde framställdt till exempel, v. 20—27.
Andar, några afhöra Koran: blifva omvände och predika, v. 28—31, och not 441. Jfr. Ind. Kap. 6.
Koran, en uppenbarelse från Gud, v. 1; de otrognes yttrande derom, och profetens svar, v. 6—10; den är en bekräftelse på Moses Bok, v. 11.
Paradiset skola de få som tro på Gud och handla rätt, v. 12, 13.
Straff skola de lida som ej tro, v. 19.

XLVII Kap. Mohammed . . . . .641.

Lifvet, det verldsliga blott gyckel, v. 38.
Paradiset, dit skola inkomma de som stupa för Guds sak, v. 6, 7; och de som tro och göra goda verk, v. 13; skildradt, v. 17, 18. Jfr. Ind. Kap. 4.
de Rättrogne skola få sina synder aftvagna, v. 2; föreskrifvas huru förfara i krig mot de otrogne, v. 4. 5; att ej inbjuda dem till frid, v. 37; att gifva bidrag till trons försvar, v. 40. Jfr. Ind. Kap. 2.
Skrymtarne, åtskilligt om dem, v. 22—36, m. fl.

XLVIII Kap. Segren . . . . .646.

Gud har gifvit seger till profeten, som Han sändt till ett vittne; m. m., v. 1—9. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Rättrogne, åtskilligt om deras tåg till Hodeibija, v. 10—27; deras skildring, v. 29. Jfr. Ind. Kap. 5.

XLIX Kap. Inre rummen . . . . .652.

Föreskrifter till de rättrogne att med vördnad bemöta profeten; åtskilliga andra moraliska; m. m., v. 1—18. Jfr. Ind. Kap. 2.

L Kap. K . . . . .655.

Gud har skapat menniskan och omgifvit henne med tvenne vaktande englar; Han skall låta kasta i helvitet hvarje otacksam syndare, och i paradiset införa den gudfruktige; uppmaning att fira Hans lof; m. m., v. 15 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Otrogne tvifla på uppståndelsen, erinran för dem i himmelens och jordens under, och i föregående folks öde, v. 2—13.

sid.

LI Kap. De som kringsprida . . . . 660.

Abraham, åtskilligt om honom, v. 24—34. Jfr. Ind. Kap. 2.
Ed på sanningen af den yttersta domen; då den inträffar skola de brottslige stekas i elden, v. 1—14. Jfr. Index Kap. 37.
Förmaning att ej gifva Gud någon like, v. 51. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Gudfruktige skola belönas för sitt välförhållande, v. 15—19.
Tecken för de rättrogne äro på jorden, v. 20; i åtskilliga folks öde, v. 37—46. Jfr. Ind. Kap. 6.

LII Kap. Berget . . . . 664.

Ed på att Guds straff skall inträffa, v. 1—7. Jfr. Ind. Kap. 37.
Helvitets eld, dit skola drifvas de som förnekat Guds sändebud, v. 11—16. Jfr. Ind. Kap. 15.
Mohammed hvarken spåman eller dåre, v. 29. Jfr. Ind. Kap. 6.
de Otrognes dårskap, v. 31 och följ. Jfr. Ind. Kap. 4.
Paradisets sällhet skall upplåtas de gudfruktige, v. 17—28. Jfr. Ind. Kap. 4.

LIII Kap. Stjernan . . . . 667.

Allats och Al Ouzza, namn på tvenne meckanernes afgudar, v. 19.
Gud är mild mot dem som synda af svaghet; åtskilligt från Honom förkunnadt i Mose böcker, och genom Abraham, v. 33—55. Jfr. Ind. Kap. 3.
Manah, en Meckanernes afgud, v, 20.
Meckanerne förebrås deras dyrkan af englarne; m. m., v. 21—32. Jfr. Ind. Kap. 23.
Mohammed, ed på att han ej far vilse; Koran blef honom uppenbarad genom engeln Gabriel, som han ser tvenne gånger; m. m., v. 1—18. Jfr. Ind. Kap. 6.

LIV Kap. Månen . . . . 672.

Exempel på åtskilliga folks öde, upprepade till erinran, v. 9—42.
de Otrogne förneka både himmelens tecken, och de förmanare dem sändes, tills de utkomma ur grifterna, v. 1—8; varning till dem; m. m., v. 43 och följ.

LV Kap. Den Barmhertige . . . . 676.

Guds allmagt och barmhertighet ådagalagde; Han skall straffa de brottslige, v. 1—44. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Gudfruktiges belöning, v, 46 och följ.

LVI Kap. Domsdagen . . . . 680.

Ed på Korans förträfflighet, v. 74—79. Jfr. Ind. Kap. 37.
Guds allmagt jemförd med menniskans beroende, v. 58—73. Jfr. Ind. Kap. 3.
Menniskorna skola delas i tre klasser den yttersta dagen; hvilka de äro, och deras olika lön, v. 1—56.

sid.

LVII Kap. Jernet . . . . .686.

Förmaning att tro på Gud och Hans sändebud, att gifva allmosor och bidrag till religionens befrämjande, v. 7—11. Jfr. Ind. Kap. 3.
Gud, Honom prisar allt i himlarne och på jorden: Han är allsmägtig, evig, allvetande, v. 1—6. Han alskar ej de högmodige, skrytagtige, eller girige; Han har sändt sina apostlar, och gifvit Evangelium till Jesum, v. 23—27. Jfr. Ind. Kap. 3.
Lifvet, det verldsliga blott lek och gyckel, v. 19.
Paradiset utlofvadt de rättrogne, såväl qvinnor som män, v. 12. Jfr. Ind. Kap. 4.
Skrymtarne skola få elden till boning, v. 13, 14.

LVIII Kap. Hon som tvistade . . . . . .691.

Föreskrifter, åtskilliga till de rättrogne, v. 10 och följ. Jfr. Ind. Kap. 2.
Gud har menniskans gerningar upptecknade; Han känner de hemligaste tal, v. 7, 8. Jfr. Ind. Kap. 3.
Hustrur, förskjutna iakttagelser dervid, v. 1—5. Jfr. Ind. Kap. 2. under *Qvinnor*.

LIX Kap. Sammankomsten. . . . . .695.

Judarne af Al Nadhirs stam underkufvade af Profeten, denna tilldragelse upptager nästan hela kapitlet.

LX Kap. Den Pröfvade . . . . .699.

Föreskrifter till de rättrogne i afseende på deras förhållande till de otrogne, upptaga nästan hela kapitlet. Jfr. Ind. Kap. 2.

LXI Kap. Slagordningen . . . . .702.

Förmaning till de rättrogne att tro på Gud, och kämpa för Hans sak, v. 10 och följ Jfr. Ind. Kap. 3.
Gud, allting prisar Honom; Han älskar dem som strida för Honom, v. 1—4. Jfr. Ind. Kap. 3.
Jesus förutsäger profetens ankomst, v. 6. Jfr. Ind. Kap. 2.

LXII Kap. Församlingen . . . . .704.

Fredagen, Mohammedanernes helgedag, not. 467; tillåtelse att på den arbeta, efter Gudstjenstens slut, v. 10.
Judarne liknas vid en åsna lastad med böcker, m. m. om dem, v. 5—8.
Mohammed sänd till Arabernes upplysning och rening, v. 2—4.

LXIII Kap. Skrymtarne . . . . .706.

Gifmildhet, anbefalld, v. 10.
Skrymtarne, deras bedrägliga uppförande. Gud skall ej förlåta dem, v. 1—8. Jfr. Ind. Kap. 4.

sid.

LXIV Kap. Ömsesidigt svikande . . . . . 708.

Förmaning till de rättrogne att lyda Gud och aposteln; att gifva allmosor; m. m., v. 12 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.
Gud, allting prisar Honom; Han har skapat och Han känner menniskorna; af Honom skola de uppväckas från de döda, och Han skall sedan belöna och straffa, v. 1—10. Jfr. Ind. Kap. 3.

LXV Kap. Förskjutandet . . . . 710.

Hustrur förskjutna, föreskrifter derom, upptaga nästan hela kapitlet. Jfr. Ind. Kap. 2 under *Qvinnor*.

LXVI Kap. Förbudet . . . . 712.

Exempel åt de otrogne i Noachs och Lots hustrur; åt de rättrogne i Pharaos hustru, och Maria, Amrans dotter, v. 10—12.
Mohammed, åtskilligt om hans kärlekshandel med en sin slafvinna, v. 1—5, not. 472; anbefalles att bekämpa de otrogne och skrymtarne, v. 9. Jfr. Ind. Kap. 6.

LXVII Kap. Riket . . . . 715.

Gud, Hans allmagt förhärligad; för dem som icke tro på Honom är beredt helvitets qval; exempel på Hans nåd och försyn; m. m., v. 1—30. Jfr. Ind. Kap. 3.

LXVIII Kap. Pennan . . . . 718.

Mohammed, ej vansinnig; af en ädel natur; en hans fiende utpekad; m. m., v. 1—16; han uppmanas att ej likna Jonas i otålighet, v. 48. Jfr. Ind. Kap. 6.
de Otrogne skola ej af Gud behandlas liksom Islams bekännare; de förres framgång här nere, blott en snara för dem, v. 35—45. Jfr. Ind. Kap. 4.
Trädgårdens ägare, deras historie, v. 17—32.

LXIX Kap. Den oundvikliga dagen . . . . 722.

Dagen, den yttersta, förfärlig, v. 1—3; hvad då skall inträffa, v. 13—37. Jfr. Ind. Kap. 32.
Ed på att Koran är Herrans uppenbarade ord till en ärofull apostel, v. 38 och följ. Jfr. Ind. Kap. 37.
Exempel på åtskilliga otrogna folks öde, v. 4—10.

LXX Kap. Stegen . . . . 725.

Dagen, den yttersta, dess längd femtio tusen år[1]; åtskilligt om hvad på den skall inträffa, v. 4—18. Jfr. Ind. Kap. 32.
Menniskorna äro otålige; hvilka af dem som inkomma i paradiset, v. 19—35.
Steg, hvad dermed menas, not 476.

LXXI Kap. Noach . . . . 728.

Noach sänd att predika för sina landsmän, deras otro och hans bön om deras förstöring, v. 1—29. Jfr. Ind. Kap. 7.

sid.

LXXII Kap. Andarne . . . . 730.

Andar, åtskilligt om några som åhörde Koran, v. 1—15, m. fl. Jfr. Ind. Kap. 6.
Profeten förmär ingenting utom Guds hjelp, v. 21, m. fl.

LXXIII Kap. Den Insvepte . . . . 733.

Föreskrifter till profeten och de rättrogne om läsning af Koran och bön; m. m., v. 1—20. Jfr. Ind. Kap. 2.

LXXIV Kap. Den öfverhöljde . . . . . 735.

Helvitet bevakas af nitton englar, v. 30—34; de brottsliges tal deri, v. 44—48. Jfr. Ind. Kap. 15.
Profeten befalles predika, m. m.; en af hans fiender utpekad, v. 1—26.
Själ, hvarje pantsatt för hvad hon förvärfvat, v. 41.

LXXV Kap. Uppståndelsen . . . . . . 738.

Dagen, den yttersta, skall åstadkomma glädje och sorg, v. 22—25. Jfr. Ind. Kap. 32.
Förmaning till profeten att väl inhemta den uppenbarelse han får, innan han förkunnar den till andra, v. 16—19. Jfr. Ind. Kap. 3.
Uppståndelsens visshet intygad, v. 1—15, m. fl.

LXXVI Kap. Menniskan . . . . 741.

Belöning åt Guds tjenare, och huru de handla, v. 6—22.
Kafur, en källa i paradiset, v. 5.
Menniskan skapad och vägledd af Gud, v. 1—3. Jfr. Ind. Kap. 10.
Mohammed fått sig uppenbarad Koran, förmanas till tålamod; m. m., v. 23 och följ. Jfr. Ind. Kap. 6.

LXXVII Kap. De som äro sände . . . . 744.

Ed på domsdagens säkra inträffande, v. 1—13. Jfr. Ind. Kap. 37.
Påminnelse åt menniskorna i deras skapelse; m. m., v. 20—27.
Skugga, helvitets, väntar de otrogne, v. 30—33; paradisets, de gudfruktige, v. 41.
Ve, uttaladt öfver dem som anklaga profeterne för lögn, v. 15, m. fl.

LXXVIII Kap. Tidningen . . . . 747.

Belöning åt de gudfruktige, v. 31—36. Jfr. Ind. Kap. 3.
Påminnelse åt menniskorna i åtskilliga Guds verk, v. 6—16.
Straff åt de brottslige, v. 21—30.

LXXIX Kap. De som bortrycka . . . . 749.

Dagen, den yttersta, skall utdelas straff och belöning; stunden derför blott känd af Gud, v. 34 och följ. Jfr. Ind. Kap. 32.

sid.

Ed på att domsbasunen skall höras tvenne gånger, v. 1—7. Jfr. Ind. Kap. 37.
Mose och Pharao, deras historie anförd till exempel, v. 15—26. Jfr. Ind. Kap. 4.

LXXX Kap. Han rynkade pannan . . . . 751.

Mohammed förebrås sitt handlingssätt mot en viss blind man, v. 1—11. Jfr. Ind. Kap. 6.
Guds försyn för menniskan; m. m. v. 17 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.

LXXXI Kap. Hoplindningen . . . . 753.

Domsbasunen, då den höres skola flera under inträffa, v. 1—14.
Ed på att Koran är Gabriels ord; och Mohammed är ej vansinnig, v. 15 och följ. Jfr. Ind. Kap. 37.

LXXXII Kap. Klyfningen . . . . 755.

Dagen, den yttersta, åtskilligt som då skall ske, v. 1—19. Jfr. Ind. Kap. 32.

LXXXIII Kap. De som mäta bedrägligt . . 756.

Aillijun, registret öfver de rättfärdiges verk, v. 18—21.
Belöning åt de rättfärdige, v. 22—27. Jfr. Ind. Kap. 3.
de Brottslige begabba de rättrogne, men skola härefter af dem begabbas, v. 29 och följ.
Seddjyn, de gudlöses synda-register, v. 7.
Tsasnim, en af paradisets källor, v. 27.
Ve, uttaladt öfver dem som mäta bedrägligt, v. 1—6.

LXXXIV Sönderspräckningen . . . . 758.

Dagen, den yttersta, hvad då skall ske, jemte ed att Gud skall låta menniskan dö och återgifva henne lif; m. m., v. 1—25. Jfr. Ind. Kap. 32.

LXXXV. De tolf himmelstecknen . . . . 760.

Ed på att visse otrogne blefvo förgjorde, v. 1—8, not 489. Jfr. Ind. Kap. 37.
Gud skall straffa och belöna; Han gör hvad Han vill; m. m., v. 9 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.

LXXXVI Kap. Den nattliga vandraren . . 761.

Väckelse till menniskan att tro på uppståndelsen, och ej anse Guds ord för skämt.

LXXXVII Kap. Den Högste . . . . 762.

Uppmaning till profeten att prisa Gud och att förmana sina landsmän; påminnelse till desse, att det tillkommande lifvet är varagtigare än det närvarande.

sid.

LXXXVIII Kap. Den plötsligt öfverraskande dagen . . . . 763.

Dagen, den yttersta, skola de brottslige straffas, de dygdige belönas, v. 1—16. Jfr. Ind. Kap. 32.

LXXXIX Kap. Dagningen . . . . 765.

en Ed, v. 1—4. Jfr. Ind. Kap. 37.
Menniskan stolt i medgången; åsidosätter sin frälsning för timligt godt, varnas för den yttersta dagen, v. 13 och följ. Jfr. Ind. Kap. 10.
Påminnelse till profeten om föregående folks öde, v. 5—12.

XC Kap. Området . . . . 767.

Ed på att menniskan är skapad till bekymmer, v. 1—4 Jfr. Ind. Kap. 37.
Högra sidans följeslagare, hvilka de äro, v. 13 och följ.

XCI Kap. Solen . . . . 768.

Ed på att den är lycklig som renat sin själ, och den hopplös som befläckat henne, v. 1—10. Jfr. Ind. Kap. 37.
Tzamuds stam framställd till exempel, v. 11 och följ.

XCII Kap. Natten . . . . 769.

Ed på att menniskans sträfvande är olika, v. 1—4. Jfr. Ind. Kap. 37.
Gud skall belöna och straffa, v. 5 och följ. Jfr. Ind. Kap. 3.

XCIII Kap. Förmiddagens solsken . . . . 770.

Ed på att Gud ej öfvergifvit profeten. Jfr. Ind. Kap. 37.

XCIV Kap. Hafva vi icke utvidgat? . . . 770.

Påminnelse till profeten om Guds nåd mot honom.

XCV Kap. Fikonet . . . . 771.

Ed på att Gud skapat menniskan förträfflig och sedan gjort henne usel. Jfr. Ind. Kap. 37.

XCVI Kap. Stelnad blod . . . . 772.

Mohammed anbefalles läsa uppenbarelsen, v. 1—5; en af hans fiender utpekad, v. 6 och följ.

XCVII Kap. Al Kadr . . . . 773.

Al Kadr, namn på den natt då Koran nedsändes.

XCVIII Kap. Det uppenbara beviset . . . 773.

Skriftens folk och afgudadyrkarne afbidade alla profeten, innan han kom; de som derefter ej trott på honom, skola kastas i helvitets eld.

sid.

XCIX Kap. Jordbäfningen . . . . .774.

Dagen, den yttersta, åtskilligt som då skall inträffa. Jfr. Ind. Kap 32.

C Kap. De snabbe springarne . . . . . .775.

Ed på att menniskan är otacksam. Jfr. Ind. Kap. 37.

CI Kap. Den pulserande dagen . . . . . .776.

Dagen den pulserande, benämning på den yttersta dagen, hvad
då skall ske.

CII Kap. Täflandet att föröka . . . . . .776.

Försäkran att menniskorna en dag skola redogöra för sig.

CIII Kap. Eftermiddagen . . . . .777.

Ed på att menniskan är fallen i förderf. Jfr. Ind. Kap. 37.

CIV Kap. Förtalaren . . . . .777.

Hotamah, ett af rummen i helvitet, der alla bakdantare skola kastas.

CV Kap. Elefanten . . . . .778.

Påminnelse om ett krigståg, kalladt Elefantkriget; se äfven not 498.

CVI Kap. Koreischerne . . . . .779.

Uppmaning till Koreischerne att tjena Gud.

CVII Kap. Det nödvändiga . . . . . . .779.

Ve, uttaladt öfver de skenhelige.

CVIII Kap. Al Kauzar . . . . .780.

Al Kauzar, en af paradisets floder, m. m.

CIX Kap. De otrogne . . . . .781.

de Otrognes dyrkan och profetens äro oförenlige.

CX Kap. Hjelpen . . . . .781.

Profeten föreskrifves att fira Guds lof då Mecka intages.

CXI Kap. Må förgås . . . . .782.

Abu Laheb, binamn på en Mohammeds farbroder, förkastelsedom
öfver honom och hans hustru.

CXII Kap. Den rena bekännelsen . . . .782.

Bekännelsen af Guds enhet.

CXIII Kap. Morgonrodnaden . . . . . . .783.

Uppmaning att förtrösta på Gud mot allt ondt.

CXIV Kap. Menniskan . . . . .783.

Uppmuntran att fly till Gud mot satan, onda andar och menniskor.

Rättelser.

Uti Inledningen:

Sidan 54 not 2 *läs:* afdeladt uti 30 ungefär lika stora delar, af hvilka hvar och en är ytterligare delad i tvenne. Uti moskeerna i Marocko läses dagligen en sådan half del vid morgonbönen, m. m.

sid. 70, första raden, *läs:* Abubekr

sid. 80, står på flera ställen Yatreb, *läs:* Yatzreb.

sid. 90, femtonde raden, *läs:* dock blef m. m.

Uti Öfversättningen:

sid. 128, vers 142 sista raden, *läs:* hvarken till de ena eller till de andra; m. m.

sid. 172, vers 86, *läs:* Elisa.

sid. 178, not. 158, står på tvenne ställen: Abu Jahl, *läs:* Abu Djahal.

sid. 270, skall notnummern vara 232.

sid. 306, uti not. *** *läs:* 14 versen.

sid. 324, vers 17, skall notnummern vara 263.

sid. 409, vers 24, står såsom nottecken ett kors, hvilket bör utgå.

sid. 573, not. 410, 3:dje raden, *läs:* *Maleks.*

sid. 600, vers 64, 2:dra raden, *står:* hvarföre; *läs:* huru.

sid. 605, vers 18, *läs*: skola Guds fiender m. m.

sid. 762, *läs:* LXXXVII. kap.

58

LIBRARY OF CONGRESS
0 022 009 248 3